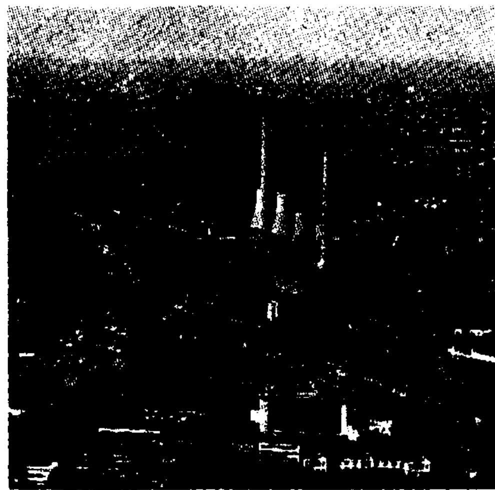
imburgs agblad

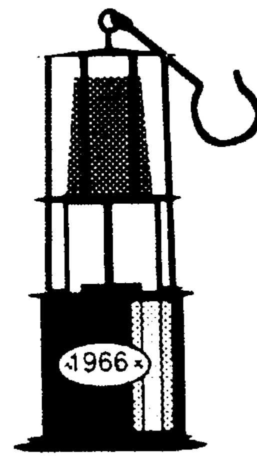
Kolen-slik

Zaterdag 15 december 1990. — 72e jaargang nr. 297.

Uitgeversmaatschappij Limburgs Dagblad B.V. – Postbus 3100, 6401 DP Heerlen – Telefoon 045-739911 – Hoofdredacteur Ron Brown – Losse nummers ƒ 1,45

TWAALF PAGINA'S OVER HET SLUITEN VAN DE MIJNEN.

Sluiting van mijnen wordt door meerderheid nog steeds als negatief ervaren

'Den Haag' liet Limburg barsten

door herman vermeulen

HEERLEN – De achtereenvolgende Nederlandse regeringen hebben te weinig gedaan om de negatieve gevolgen van de mijnsluiting op te vangen. Dat is althans in grote meerderheid de mening van de bewoners van de Mijnstreek.

Een en ander blijkt uit een enquête die in opdracht van het Limburgs Dagblad door het Tilburgse onderzoeksbureau M-4 is gehouden. Uit de enquête wordt verder duidelijk dat de sluiting van de mijnen door een meerderheid van de bewoners van de Mijnstreek nog altijd als negatief wordt ervaren. Zaken als werkgelegenheid, inkomen en koopkracht zouden door het stopzetten van de mijnindustrie ook vandaag de dag nog negatief worden beïnvloed.

Van de andere kant is een meerderheid van de Mijnstreek-bewoners er nu wel van overtuigd dat de sluiting onvermijdelijk was. Dertig procent van de ondervraagden is echter ondanks het eveneens sluiten van de mijnen in België en Duitsland nog altijd van mening dat de Nederlandse mijnindustrie had kunnen voortbestaan. Overigens blijkt uit de enquête dat als er op dit moment nog mijnen in Limburg in bedrijf zouden zijn, bijna niemand zou overwegen om ondergronds zijn brood te verdienen.

Het onderzoek maakt ook duidelijk dat de boodschap van Joop den Uyl in 1965 dat de mijnen op termijn zouden worden gesloten inderdaad keihard is aangekomen. Op de vraag 'wanneer is de laatste mijn gesloten?' antwoorden veel mensen met een jaartal dat ligt rond de tijd van zijn befaamde speech in de Heerlense Stadsschouwburg.

Maar het lijkt er wel op dat de wonden die door de mijnsluiting werden geslagen nu ongeveer zijn geheeld: De economische toekomst van de Mijnstreek wordt door aanzienlijk meer mensen optimistisch dan pessimistisch beschouwd. Vooral bij jongeren is dat het geval.

Zie verder pagina 35
● **Mijnstreek heeft zich bij sluiting neergelegd**

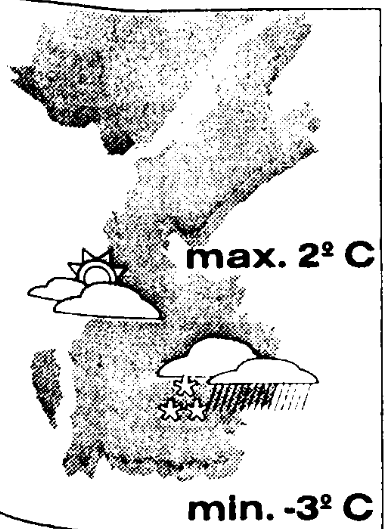
Vervuiling van mijnterreinen valt mee

Van onze verslaggever

HEERLEN – In de bodem van de wijken Zeswegen in Heerlen, Domaniale in Kerkrade en Eikske in Landgraaf is slechts op een gering aantal plaatsen sterke PAK's-vervuiling aangetroffen. Directe maatregelen zijn daarom niet nodig.

Dat blijkt uit een zogenaamde nader bodemonderzoek dat de provincie heeft laten verrichten in de genoemde wijken. Hiervoor zijn in totaal bijna 1500 bodemmonsters in het laboratorium onderzocht.

Er zijn boringen verricht tot een diepte van anderhalve meter, maar de conclusie dat het met de vervuiling meevalt, betreft de bovenste vijftig centimeter van de bodem.

WOLKENVELDEN

Een storing, die vandaag van noord naar zuid over Nederland beweegt, zorgt voor bewolking waaruit wat regen of motregen valt. In de ochtend kan eerst nog sneeuw vallen. De wind is zwak en veranderlijk. De middagtemperatuur loopt op tot ongeveer 2 graden. Morgen draait de wind naar oostelijke richting waardoor de aangevoerde lucht koeler en droger wordt. Hierdoor zullen er overdag perioden met zon zijn, maar wordt de middagtemperatuur niet hoger dan het vriespunt.

Voor actuele informatie betreffende het weer in Limburg kunt u bellen 06-91122346

VANDAAG:

zon op:	08.42	onder:	16.28
maan op:	07.29	onder:	14.48

MORGEN:

zon op:	08.43	onder:	16.28
maan op:	08.29	onder:	15.29

Veel bedrijven kampen met ruimtegebrek

...U bent aangenomen!...

Bush: Saddam blokkeert dialoog

Van onze correspondent

WASHINGTON – De Amerikaanse president Bush heeft gisteren de Iraakse president Saddam Hoessein ervan beschuldigd de dialoog tussen de twee landen te blokkeren. Dat doet hij door zijn weigering een aanvaardbare datum te noemen waarop hij met minister Baker (Buitenlandse Zaken) wil praten, aldus Bush.

Hij zei dat Saddam 'moet opschieten'. Twee senatoren die eerder gisteren met Bush een gesprek hadden, zeiden dat de president zo gefrustreerd door de Iraakse houding is geworden, dat hij bereid is desnoods de hele dialoog af te zeggen.

Zo ver ging Bush gistermiddag niet, toen hij tijdens een korte speech in de tuin van het Witte Huis zei dat hij nog altijd met Irak wil praten maar niet op de door Irak voorgestelde datum van 12 januari. „Ik ben niet van plan mee te gaan doen aan Saddam Hoesseins manipulatie", zo zei hij."

De Amerikaanse president stelde twee weken geleden aan Irak voor om te praten over het conflict rond Koeweit. Hij deed de suggestie dat eerst de Iraakse minister van Buitenlandse Zaken, Tariq Aziz, naar Washington zou komen, en dat daarna minister Baker naar Bagdad zou reizen.

● *Een cacao-opslagloods van de firma Ter Haar in het westelijk havengebied in Amsterdam is gisteravond tot de grond toe afgebrand. De uitslaande brand, de vlammen bereikten een hoogte van 50 meter, werd door 90 brandweerleiden, drie blusboten, vijftien waterkanonnen en acht brandweerauto's bestreden. De stralingshitte van de brand was zo groot dat de wegen langs het terrein nauwelijks te berijden waren. De oorzaak van de brand is nog onduidelijk.*

DSM maakt chassis van kunststoffen voor Renault

door peter bruijns

HEERLEN – DSM is in opdracht van het Franse autoconcern Renault bezig met de ontwikkeling van een glasvezelversterkt kunststoffen chassis. Het onderzoek is goedgekeurd als Eureka-project onder de titel 'Mosaic'. De kosten voor Mosaic worden geraamd op 14 miljoen gulden. Het is de bedoeling dat Renault vanaf 1996/1997 auto's van het model Clio gaat maken die van het kunststoffen chassis zijn voorzien.

DSM is een van de vier bedrijven die door Renault zijn benaderd om op een nieuw chassis voor de nieuwe Clio – de opvolger van de Renault 5 – te studeren. Renault streeft een nieuw autoconcept na waarbij meer rekening wordt gehouden met het milieu. Het project richt zich specifiek op de dragende delen van de auto. Het chassis van de toekomst moet licht, goedkoop, flexibel en makkelijk herverwerkbaar zijn.

Zie verder pagina 21
● **Ook andere bedrijven bij project betrokken**

Tanks ingezet in Centraal-Albanië

Van onze redactie buitenland

TIRANA/HEERLEN – Legertanks hebben gisteravond stelling genomen in de Middenalbanese industriestad Elbasan (60.000 inwoners). De stad is gisteren de hele dag het toneel geweest van ernstige ongeregeldheden. Enkele duizenden mensen, voornamelijk jongeren, richtten op verscheidene plaatsen in de stad vernielingen aan en roofden winkels leeg. De politie greep niet in. Ook op andere plaatsen in de volksrepubliek is het onrustig.

Nadat het woensdag in de noordelijke stad Shkodra militairen en politie werden ingezet om menigten betogers tot bedaren te brengen, verluidde gisteren dat ook in de steden Kavaja, Berat en Gjirokaster opstootjes hebben plaatsgevonden. De geweldddadigheden komen enkele dagen nadat het communistische regime in Tirana besloot een meerpartijenstelsel toe te laten.

Zie verder pagina 3
● **Alia waarschuwt voor chaos en anarchie**

Dré Houben in galerie Zabawa Sittard

De Mondriaan van Melick

SITTARD – In de vier jaar van zijn bestaan heeft galerie Zabawa veel opmerkelijks laten zien in de kraakheldere ruimten van zijn pand in Ophoven. De avant-garde wil zich wel eens vestigen in uiterwaarden en achteraf-gebieden, zo heette het toen; ofschoon geen achterafgebied, had Ophoven de trekken van een agrarisch verleden en nog tijdens de bloei van de mijnindustrie stonden in de huidige galerie de koeien. Zo snel gaat de ontwikkeling: geen nostalgie, niet eens herinnering.

Nog sneller dan toen vermoed gaat de ontwikkeling bij Zabawa: de galerie verstedelijkt, raakt gesettled in een villawijk, zoals bij het verstrijken van het galerie-weekend is gebleken. Wie nu de collectie van Dré Houben wil zien – een medestander van het eerste uur – die moet naar de Agricolastraat, naar een mooi rijtjeshuis tegenover het stedelijk park.

Vier kamers zijn daar ingeruimd voor vijftien fraai gepresenteerde schilderijen van de schilder uit Melick: een leerzame selectie uit een collectie van meer dan honderddertig. De rest is in Ophoven, ten dele opgehangen, ten dele gestapeld, alles welverzorgd in lijsten en achter glas.

Sinds het galerie-weekend toont Zabawa Dré Houben ten voeten uit. Zijn schilderschap is tien jaar oud. Zijn vroegste werk daar is een traditioneel, in impresssionistische trant geschilderd en puntgaaf schilderij van een kanaal en een schip in een zomers landschap bij Maastricht. Het hangt in Ophoven op zolder.
Het was een ondernemende lichting die de Stadsacademie afleverde rond 1980 en waarmee Carla Zabawa contact hield, en ook bij Dré Houben – een begenadigd landsschapsschilder van huis uit – ging de ontwikkeling snel: tien jaar zijn zo om.

Wie zijn werk van de laatste jaren bekijkt vindt daarin niets terug van de vroegere figuratie. Maar er is geen abrupte overgang van het landschapsschilderen naar de abstractie, zoals bij de grote Mondriaan.

Allereerst gaan elementen als lucht, wolken en dwarrelende bloesems een leven leiden los van het landschap. Vervolgens krijgt de sfeer – er zijn genoeg suggestieve en poëtische voorbeelden bij de hand – meer en meer accent. „Ik moet lachen", moet hij ooit hebben gezegd „als ik een streep schilder; ik heb geen verhaal te vertellen op doek, het is niet meer nodig".

De warmte die ook van zijn schijnbare abstracties uitstraalt komt voort uit Houbens oprechte intentie de beschouwer is zijn sfeerschepping te betrekken. De sfeer wordt opgeroepen met behoedzaam laag over laag opgebouwde vormen van ongewone tonaliteit, en door de interactie van vlakken, die als colorfield-paintings uiteindelijk geheel van elkaar zullen worden gescheiden.

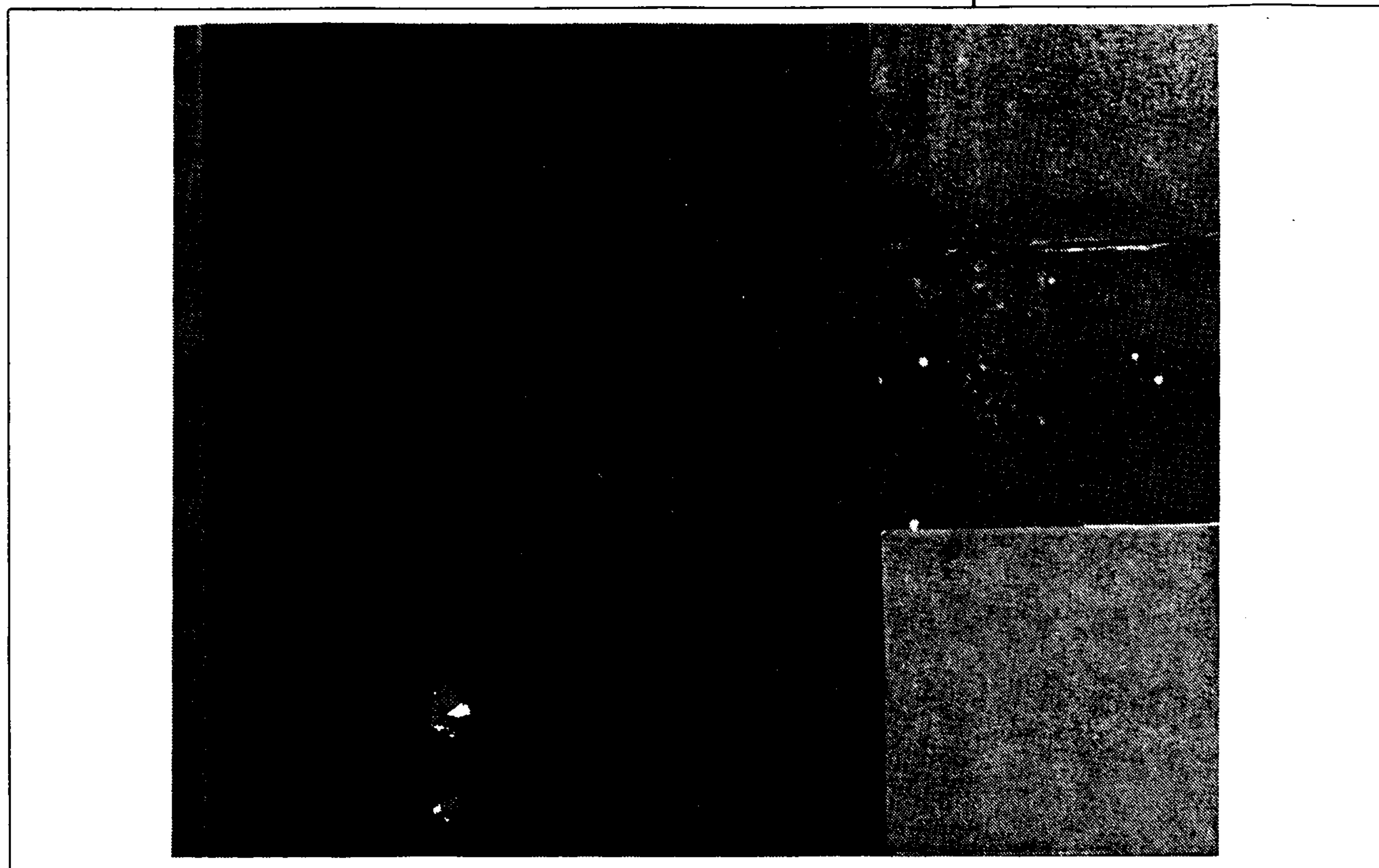
Die vlakken kunnen heel verschillend zijn van grootte; de formaten wisselen bij Houben af naar believen.

In de eigenhadig gemaakte presentatie op de nieuwe lokatie zien men ze in relatie tot elkaar: de hele grote en de hele kleine, die op onverwachte plaatsen aandacht vragen voor de dimensies van de ruimte.
Er is niet koels en niets mathematisch aan deze abstractie. Zij is lyrisch, hartverwarmend en aangenaam als het werk uit de eerdere jaren van de tien.

Er is ingekleurde grafiek, er zijn werken op papier in olieverf en gouache, en er zijn olieverven op doek, al of niet met collagetechnieken aangevuld.

Een overtuigend schilderschap, eigentijds maar met dé verworvenheden in zich van de traditie.
Te zien bij Zabawa op het oude adres en op het nieuwe: Agricolastraat 152, tot 21 januari.

pieter Defesche

● *Compositie 1989, van Dré Houben, de Mondriaan van Melick, te zien in galerie Zabawa in Sittard.*

Afgelasting

HEERLEN — De voorstelling 'Andromache' van de Toneelgroep Amsterdam, die woensdag 19 december zou plaatsvinden in de Schouwburg van Heerlen, gaat niet door.

exposities

Hölscher en Beerens in Simera

MAASTRICHT – In Galerie Simera, Boogaardenstraat 40b in Maastricht wordt vandaag om 17.00 uur een expositie van Jan Hölscher en Rudy Beerens geopend. De tentoonstelling loopt tot en met 5 januari 1991, de openingstijden van de galerie zijn woensdag tot en met zaterdag 13.30-18.00 uur.

Kunst uit negentiende en twintigste eeuw

VOERENDAAL – De nieuwe galerie Schiltaere, Jan Peukensweg 13 in Weustenrade/Voerendaal opent vandaag voor het eerst haar deuren met een expositie van schilderijen en aquarellen uit de negentiende en twintigste eeuw. De tentoonstelling is te bezichtigen tot en met 6 januari en de galerie is geopend donderdag tot en met zaterdag van 15.00-20.00 uur en op zondag en tweede kerstdag van 11.00-17.00 uur.

Een herenhuis vol kunst

ROERMOND – In het Herenhuis, Steegstraat 8 in Roermond kan tot en met 26 december de expositie 'l'Art chez soi' bezichtigd worden. Onder deze titel wordt het werk geëxposeerd van de kunstenaars, die vanuit Galerie Kikkerberg Haelen worden vertegenwoordigd. De tentoonstelling is geopend zaterdag, zondag en tweede kerstdag van 12.00-17.00 uur, en woensdag tot en met vrijdag van 14.00-17.00 uur.

Er zijn werken te zien van Martin Dieterle Parijs, Pierre de Chevilly Parijs, Serge Kantorowicz Parijs, Guy Roussille Parijs/Mexico, Martine van der Schueren Parijs, Bruce Thurman Parijs, Peter Bremers Maastricht, Alberto Bali Parijs, Cerise Elisabeth Parijs, Paul Brandts Stevensweert, Tamba Zaïre, Elco Parijs, Arcal Parijs en Juan Gonsalez de Leon Maastricht/Mexico.

● *'Limburgs Heuvellandschap' van Chris Hammes, olieverf op doek, te zien in galerie Schiltaere in Voerendaal.*

verder in...

wordt in Galerie Signe, Akerstraat 82a Heerlen vandaag een tentoonstelling geopend met werk van – toevalling – drie vrouwelijke kunstenaars. **Josien Brenneker** toont zeefdrukken, **Alix Spilker** fotografisch werk en **Digna Weiss** schilderijen. De galerie is geopend donderdag tot en met zondag van 14-17 uur.

...is er morgen 16 december weer een expositie in het atelier van kunstenaar **Ben Bonke**, Hunsstraat 58 in Ubachsberg met een wisselende selectie van eigen werk, beelden, schilderijen en sieraden. Open van 14-18 uur.

...vindt in het Bestuurscentrum in Meerssen tot en met 3 januari 1991 de expositie **'Een vliegende kraai heeft meer dan een zittende'** plaats. Er zijn 36 meerkleurige monoprints van **Funs Erens** te zien. De tentoonstelling is geopend tijdens kantooruren.

...organiseert 'het tiende open atelier Henk Habets' in de groene driehoek van Stichting Driekant, Broekhem 114 in Valkenburg een expositie onder de naam **'Met Jan Hanlo'**. Tevens worden er vandaag en morgen van 14-20 uur recente werken getoond van **Jo van Aken, Sjeng Kruintjens, George Meijers** en schilderijen van **Marjo Verheijen, Frans Clout, Mart van Golde, Paul Laeven en Henk Habets.**

...kan men in de Jan van Eyck Academie, Academieplein 1 in Maastricht vanaf dinsdag 18 tot en met 28 december werken bezichtigen van de kunstenaars **Stefan Hoffmann, Aglaia Konrad en Ian Lisser.** Open van maandag tot en met vrijdag van 9-17 uur. De opening vindt plaats op 17 december om 19 uur.

...geven 15 Limburgse kunstenaars, woonachtig in of afkomstig uit onze provincie, in Kasteel d'Erp, Baron van Erplaan 1 in Baarlo vanaf morgen tot en met 27 januari 1991 een presentatie van edelsmeedkunst, luisterend naar de titel 'Sieraad en sieraad'. Enkele deelnemende kunstenaars zijn; Paul Derrez, Loet Gescher, Jacques Lemmens, Marietje Mazel, Kees Meerten, Ric Nillesen en Theresie Tholen. Kasteel d'Erp is geopend iedere zaterdag en zondag en tweede kerstdag van 12-17 uur.

k

'De Kom' met eersteling in Sittard

MAASTRICHT – De Noordlimburgse stichting 'De Kom' speelt vanavond de voorstelling „Vliegen" van Jean Paul Sartre in Theater 'Klein Carré, Leyenbroekerweg in Sittard. Mevrouw Gerrie Abels uit Blerick regisseert deze produktie. 'De Kom', pas opgericht, is een produktiekern zonder vaste standplaats, vaste spelers of regisseur. Voor elke produktie kunnen acteurs, technici en regisseurs uit heel Limburg solliciteren.

'De Vliegen'. van Jean Paul Sartre speelt in het oude Griekenland en handelt over het maken van keuzes en het nemen van verantwoordelijkheid. Orestes wreekt zich, 15 jaar na de moord op zijn vader Agamemnon, door diens moordenaars, zijn moeder Klytaimnestra en haar echtgenoot Aigisthos, te doden. Aanvankelijk wordt hij daarbij gesteund door zijn zuster Elektra, die echter spijt en wroeging krijgt. Orestes neemt dan de volle verantwoordelijkheid voor zijn daad.

De voorstelling begint om 20 uur. Voorstellingen worden ook gegeven in Venlo, Tegelen, Weert, Nijmegen en Elsloo.

Vierde Euregiona[...] in en rondom Lu[...]

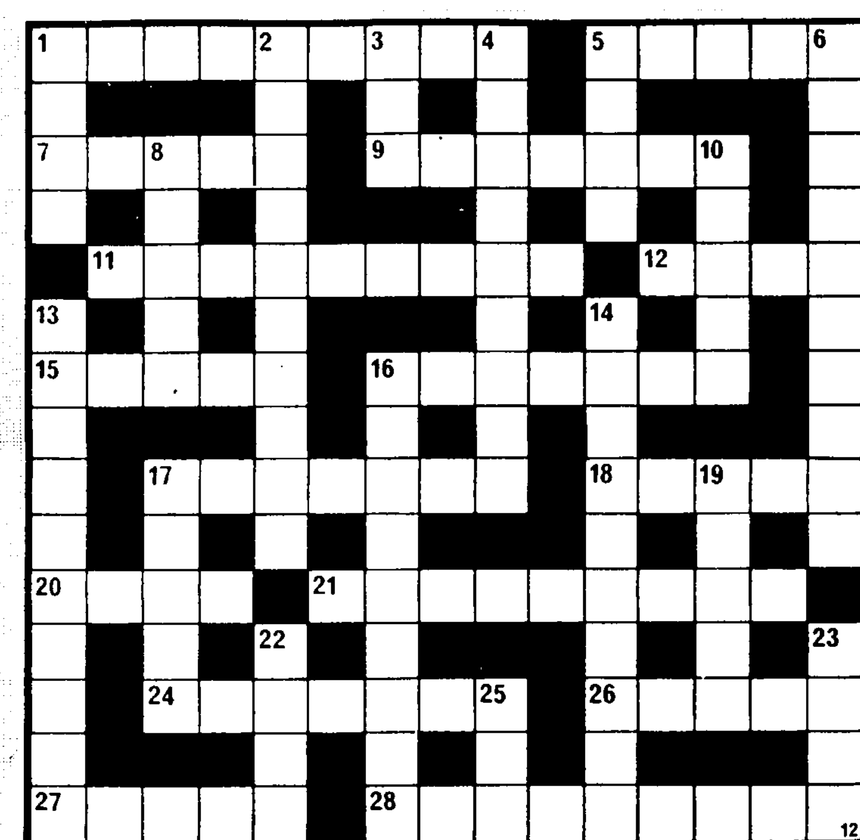
LUIK – Op tien lokaties in L[...] wordt tot 15 januari 1991 de 'E[...]gionale IV' of 'Le merveilleux [...] périphérie' gehouden.

Het Musée d'Art Moderne, de [...] Luik en de V.Z.W. Espace 251.N[...] organiseren deze manifestatie [...] hedendaagse kunst. Zij best[...] Belgisch en Nederlands Limb[...] het district Aken en de Provi[...] Luik.

Oplossing van gisteren

M	A	R	O	K	K	A	A
U	–	–	–	L	–	–	–
L	–	T	R	A	N	S	–
A	–	R	O	M	A	N	–
T	R	E	K	–	P	O	R
–	E	I	–	–	–	E	O
F	E	L	S	–	E	V	E
R	–	E	L	I	T	E	–
U	–	R	A	D	A	R	–
I	–	–	–	E	–	–	–
K	I	L	O	M	E	T	E

cryptogram

Horizontaal: 1. ... om een klok te krijgen! (9); 5. Het gepeupel is niet bepaald vriendelijk! (5); 7. Zo lelijk dat het geen daglicht kan verdragen? (5); 9. Het is nu te laat om het nog op tafel te zetten: het eten is al op! (7); 11. Drank die twee vijanden van elkaar verbroedert? (9); 12. Is het voor een oudgediende niet naar dat de vijandschap blijft bestaan? (4); 15. Na het sluiten hiervan wordt het pas rustig (5); 16. Het geheel van eisen waaraan een kandidaat moet voldoen maakt een beroepsspeler niet dik! (7); 17. Deze opvatting komt binnen bereik van de kijkers (7); 18. Volgens dit overzicht wordt het ruitertje aan de maat gekoppeld (5); 20. Paradijs in wereldsteden (4); 21. Het is bijzonder saai zoals men het voordroeg! (9); 24. Opening in een tapkast waarin een klampnagel past? (7); 26. Daan komt erachter dat hij wordt geregeerd! (5); 27. Volgt na rust (5); 28. Verzamelsein (9).

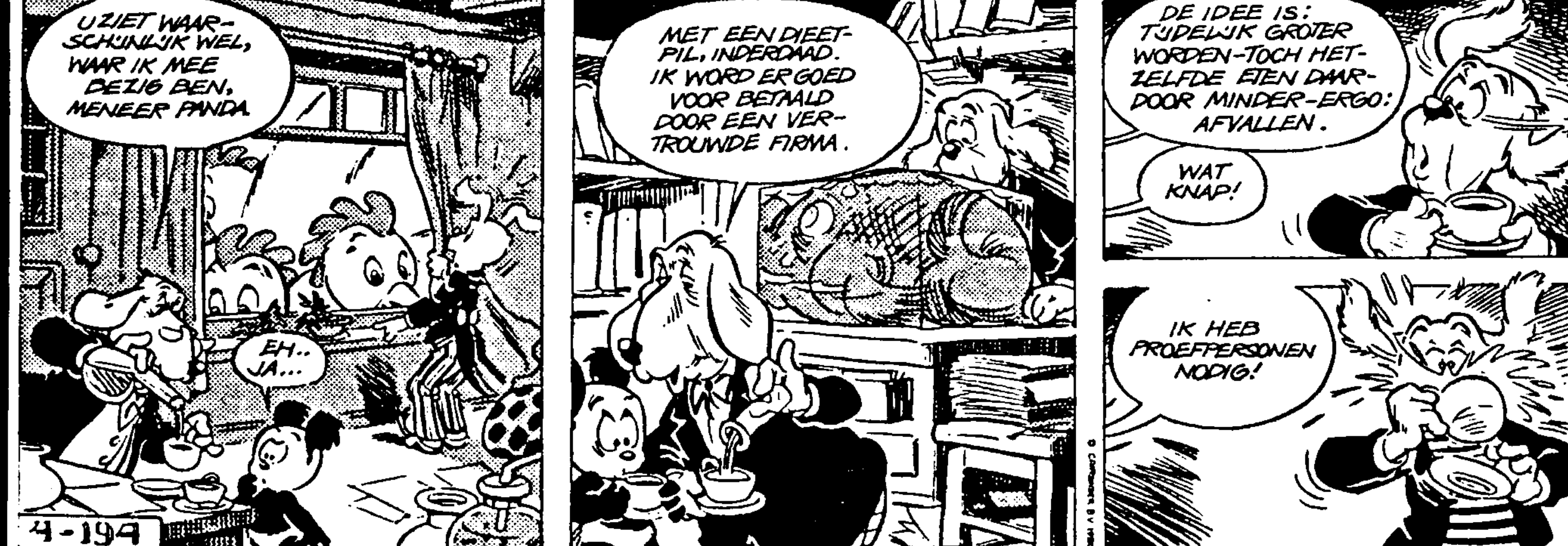
Verticaal: 1. Deze Spaanse edellieden [...] erg zacht (4); 2. Door elkaar zit men [...] bij tussen de bedrijven door (10); 3. Di[...] een boom (3); 4. Hopelijk treft dit d[...] geen kwekers! (9); 5. Men houdt zich [...] om niets te laten merken (4); 6. Wordt [...] mede betaald met het krijgen van an[...] tanden? (10); 8. Krijgt pas vorm als [...] erin zit (5); 10. Wilde zij deze doek n[...] voor het schoonmaken van de vloer? [...] 13. Vertaler die ook als veerman d[...] doet? (10); 14. Plant met tegenges[...] smaakgewaarwordingen (10); 16. Die [...] bij het vliegen geen geluk! (9); 17. Tra[...] de trein? (5); 19. Wordt soms wel eens [...] bruin gebakken! (5); 22. Bij onraad [...] men er lucht van! (4); 23. Dit is de oo[...] wel! (4); 25. Het begin van de weg w[...] langs men er kan komen is dicht (3)

het wondere wolfje

(C) Standaard Uitgeverij Antwerpen.

panda en de groothandel

recept

Gevulde reerugfilet, met rodekool-salade en walnoten

Benodigdheden voor 4 personen: 300 g reerugfilet, 200 g ganzeleverpastei, 1 tl sherryazijn, 1 el frambozenazijn, 2 el hazelnootolie. Voor de rodekool-salade: 200 g rode kool, zout/peper, 2 el sherryazijn, 6 el hazelnootolie en voor de garnering gepelde walnoten.
Snij de reerugfilet in de lengte open en sla voorzichtig gelijkmatig plat.

Daarna dun met de ganzeleverpastei bestrijken en in de lengte oprollen. In huishoudfolie wikkelen en enkele uren in de diepvries of in vriesvak van koelkast laten bevriezen. De rode kool in smalle reepjes snijden en in lichtgezouten water blancheren. Daarna laten marineren in een mengsel van sherryazijn, zout/peper en hazelnootolie, Voor het opdienen op smaak brengen omdat de rode kool vrij sterk kruiden opneemt. De gevulde reerugfilet in schijven van ½ cm dikte snijden en bestrijken met een marinade van frambozenazijn. sherryazijn en hazelnootolie. Op smaak brengen met zout en peper en serveren samen met de salade van rode kool en gegarneerd met gepelde walnoten.
TIP: Een heerlijk gerecht zowel qua smaak als ook voor het oog.

huub meijer

Uitgeversmaatschappij
Limburgs Dagblad b.v.

Directie:
mr. F.A.M. van Hellemondt
K.J. Verwer

Hoofdkantoor:
In de Cramer 37
6411 RS Heerlen

Telefoon: abonnementen: 045-739881
advertenties: 045-739886
Piccolo-advertenties: 045-719966

Banken: ABN Bank Heerlen 57 75 35 935
Postbank 10 35 100

Rayonkantoren:
Brunssum 045-256[...]
Geleen 046-746[...]
Heerlen-Centrum 045-717[...]
Kerkrade 045-452932/455[...]
Maastricht 043-2544[...]
Roermond 04750-184[...]
Sittard 046-5155[...]
Valkenburg 04406-150[...]

Fax:
redactie 045-7392[...]
advertenties 045-7393[...]

Telex:
redactie 561[...]

Abonnementsprijzen:
bij vooruitbetaling te voldoen
per kwartaal f 75,[...]
per maand f 25,2[...]
losse nummers f 1,4[...]
Bfr. 2[...]

Drie Israëliërs bij Tel Aviv doodgestoken

EL AVIV – In Jaffa, een voorstad n Tel Aviv, zijn gisterochtend de offelijke overschotten gevonden n drie Israëliërs die waren doodstoken. Een van twee Palestijnse oers, die worden verdacht van de nslag is volgens de Israëlische lerradio enkele uren later aangeuden bij een grenspost tussen Isël en de Gazastrook.

aar de radio meldde werden nadat aanslag bekend werd, honderden alestijnen uit de Gazastrook aanhouden die werken in het gebied nd Tel Aviv. Bij de plaats van de oord verzamelden zich Israëliërs, e de Palestijnen 'doodt de Arabien' toeriepen. De slachtoffers erkten op een aluminiumfabriek Jaffa.

PvdA wil bij ministeries vacature-stop

Van onze parlementaire redactie

EN HAAG – Het kabinet moet met gang van het nieuwe jaar een oniddellijke vacature-stop afkondien voor de Haagse bureaucratie. ie eis zal de PvdA-fractie uit de weede Kamer binnenkort bij de ewindslieden, en met name bij mister Dales (Binnenlandse Zaken) p tafel leggen.

oor de vacaturestop de rest van de abinetsperiode vol te houden, veracht de PvdA te komen tot een aadwerkelijke afslanking van de ksoverheid met zo'n twintig proent. De PvdA-fractie in de Tweede amer is deze week met de hoofdlijen van het nog geheime plan akoord gegaan.

Topambtenaren: bezuinigingen van 14 miljard

Van onze parlementaire redactie

DEN HAAG – De Centraal Economische Commissie (CEC), een club opambtenaren, is van mening dat et kabinet over de jaren 1992-1994 enminste tien tot veertien miljard ulden moet bezuinigen. Het is echer niet uitgesloten dat het uiteindeke bedrag hoger komt te liggen. De CEC moet komende week haar dvies bij het kabinet inleveren.

De CEC denkt dat het grootste deel an de bezuinigingen, 3 tot 4 miljard ulden, moet komen uit besparinen op subsidies. De ambtenaren enken dan aan kortingen op obectsubsidies en subsidies voor oopwoningen in de woningbouw ,5 tot 2 miljard gulden) en op subdies in het openbaar vervoer (0,5 ot 1 miljard gulden). Vooral bij het penbaar vervoer in de steden willen de ambtenaren de rijkssubsidsie u soms 80 procent) inperken.

Brandweerlieden zetten aan tot brandstichting

VOORBURG – De plaatsvervangend commandant en een vrijwilliger van de brandweer in Voorburg worden verdacht van uitlokking van brandstichting. Beide brandweermannen zijn de afgelopen week door justitie aangehouden. ersofficier mr H. Vos heeft dat gisteren bevestigd. De burgemeester van Voorburg heeft de betrokken brandweerlieden inmiddels geschorst.

De zaak kwam aan het rollen na de aanhouding, midden november, van een meisje uit Voorburg dat werd verdacht van brandstichting. De politie meent dat zij brand heeft gesticht in de oude brandweerkazerne begin augustus. Ook wordt zij verantwoordelijk gehouden voor de brand in het voormalige politiebureau begin oktober. Uit haar verklaringen kwam naar voren, dat zij door leden van de brandweer was aangezet tot brandstichting. Vervolgens heeft een speciaal team van de rijksrecherche de zaak nader uitgezocht.

Beroepschauffeurs maken mistkaart van Nederland

Van onze correspondent

HOOGEVEEN – Bijna 20.000 beroepschauffeurs in ons land zullen worden gevraagd mee te werken aan de totstandkoming van de eerste mistkaart van Nederland. Dit gebeurt op initiatief van de stichting TVM Veiligheidsplan, naar aanleiding van de recente verkeersramp bij Breda.

Met hulp van de kennis en ervaring van de truckers worden de potentiële mistlokaties geïnventariseerd, waarna in nauw overleg met de Algemene Verkeers Dienst (AVD) in Driebergen de mistkaart wordt vervaardigd. De operatie is naar Duits voorbeeld daar kent men een dergelijke kaart al op touw gezet door drs A.C. Bos, voorzitter van de stichting Veiligheidsplan en president-directeur van de transportverzekeringsmaatschappij TVM in Hoogeveen.

Gisteren zijn de duizenden verzoeken om mee te werken aan het project de deur uit gegaan.

Drs Bos: „We hebben deze zaak opgepakt omdat de roep om een adequate oplossing voor het voorkomen van ongelukken door mist, steeds luider wordt. Ik ben ervan overtuigd dat deze beroepsmensen massaal zullen reageren."

De gemiddelde snelheid op de autosnelwegen was de afgelopen maand overigens het laagst sinds juni 1988, maar bleef nog wel boven het laagterecord van mei 1988. In mei 1988 werd de snelheidslimiet verhoogd tot 120 kilometer per uur, maar het gaspedaal werd niet echt ingedrukt omdat de controle verscherpt werd. Dit blijkt uit cijfers die minister Maij (Verkeer) gisteren naar de Tweede Kamer heeft gestuurd.

Of de daling van de snelheid verband houdt met de gestegen benzineprijzen is niet duidelijk. Volgens een woordvoerder beschikt het ministerie niet over onderzoeksrapporten naar de oorzaak van het verbeterde rijgedrag.

In protesten tegen voorstel Kohl en Mitterrand

Weinig steun voor Nederland op top

ROME – Premier Ruud Lubbers en minister van Buitenlandse Zaken Hans van den Broek hebben in Rome nog maar weinig openlijke medestanders kunnen vinden voor hun standpunt dat president Mitterrand en bondskanselier Kohl op de verkeerde weg zijn met hun voorstellen voor de Europese Politieke Unie. België en Luxemburg hebben geen probleem met de brief die het Nederlandse tweetal gisteren bij de Europese topconferentie in Rome op tafel heeft gelegd. Maar in Belgische diplomatieke kringen zegt men wel dat men vindt dat Nederland wat hard van stapel is gelopen.

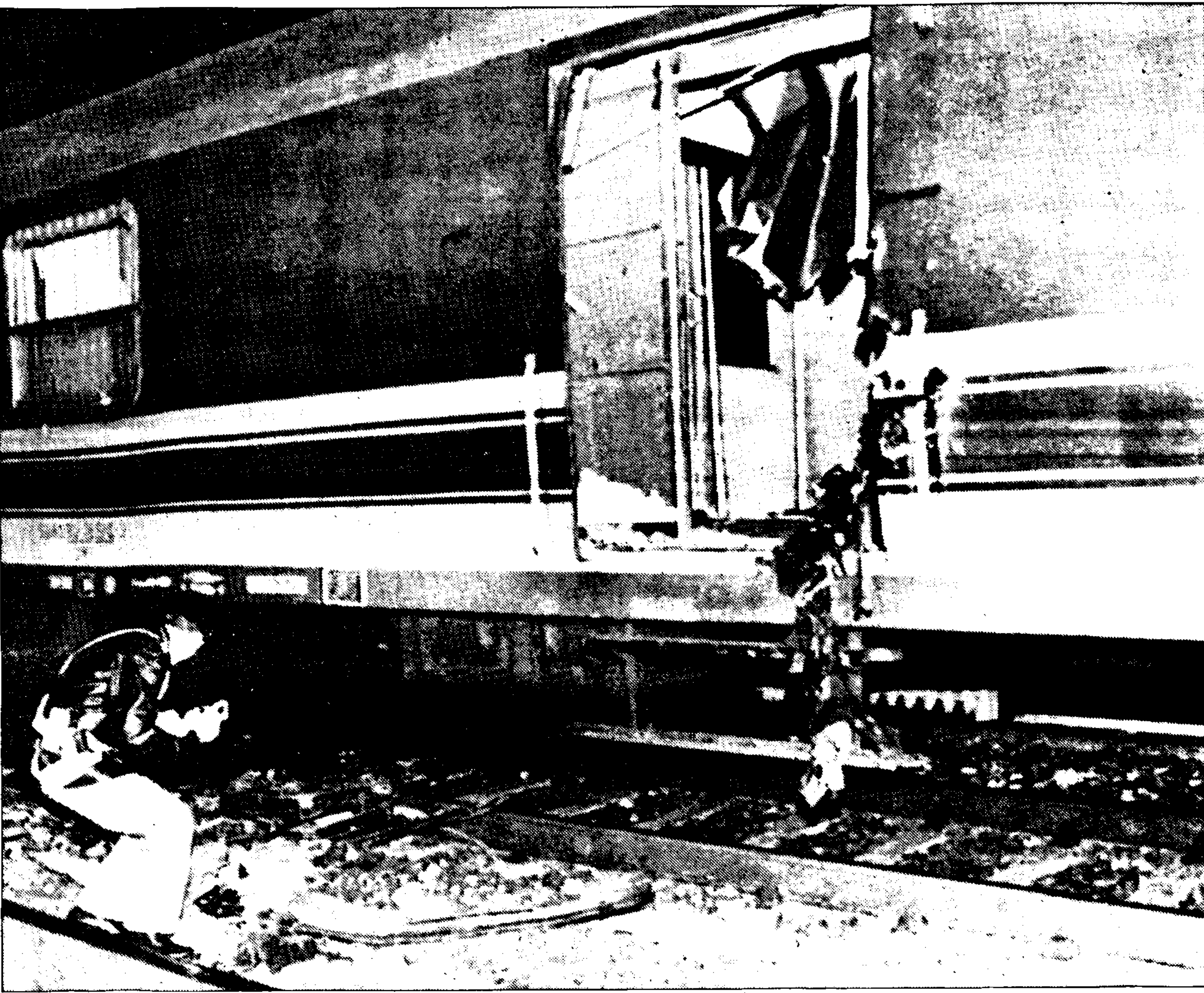
Irritatie bestaat er bij de Belgen ook over het feit dat Den Haag het kennelijk niet nodig gevonden heeft om tevoren met Brussel te overleggen. Dezelfde irritatie bestond een half jaar geleden ook al, toen Lubbers op de top in Dublin zijn concept voor een Europese energiegemeenschap indiende.

De Nederlandse inspanning in Rome is er nu op gericht om de voorstellen van Kohl en Mitterrand niet in de slotconclusies van de top terecht te laten komen. Als de brief van het Frans-Duitse duo als een 'gewoon stuk' gevoegd wordt bij de documenten die nu al op tafel liggen voor het vormen van een politieke unie, zal ze een minder prominente rol spelen dan wanneer er aandacht aan besteed wordt in het slotcommuniqué van de top, zo is de verwachting.

Delors

Ook de voorzitter van de EG-Commissie, Jacques Delors, wil kennelijk die lijn volgen. Hij zei woensdag in Straatsburg nog dat de brief van Mitterrand en Kohl 'slechts één van de stukken is die bij de regeringsconferentie over de politieke unie op tafel liggen'. Delors' houding is begrijpelijk. De voorstellen van Kohl en Mitterrand gaan namelijk uit van een geringer gewicht voor de rol die de EG-Commissie kan spelen. De staats- en regeringsleiders moeten volgens het Frans-Duitse voorstel de de voornaamste rol in de toekomstige gemeenschap gaan vervullen.

De EG-landen zijn het er wel over eens dat de Zuidafrikaanse president De Klerk een 'politiek signaal van aansporing verdient'. Maar of dit signaal het opheffen van de sancties betekent, was gisteravond nog niet beslist.

● *Zeven bandieten hebben in de buurt van de Noorditaliaanse stad Padua een trein overvallen. Na aan de noodrem te hebben getrokken, werd de deur van de postwagon met springstof geforceerd. Bij de overval is een dode gevallen; 13 mensen raakten gewond. De overvallers zijn ontkomen met een buit van naar schatting 300.000 gulden. De rovers kwamen in actie op het moment dat de trein van Venetië naar Milaan altijd sterk afremt voor een tunnel op enkele kilometers voor het station van Padua.*

President Alia waarschuwt voor chaos en anarchie

Vervolg van pagina 1

TIRANA/HEERLEN – De woensdag opgerichte Democratische Partij, waartoe zich inmiddels tienduizenden Albanezen hebben bekend, heeft zich met klem van het geweld van de betogers gedistantieerd. Evenals de autoriteiten schreef de voorlopige leiding van de Democratische Partij de vernielingen en plunderingen toe aan 'provocateurs'.

Volgens de Albanese televisie, die gisteren uitvoerig melding maakte van de opstootjes in Shkodra en Elbasan – hetgeen op zich al een uniek feit is – zijn donderdag in de noordelijke industriestad tien personen gewond, onder wie drie politiefunctionarissen en werden zo'n dertig personen gearresteerd.

Voor de tweede maal heeft president Alia gisteren een dringend appèl op de Albanese bevolking gedaan de kalmte te bewaren. Hij herhaalde dat democratie niet beschouwd moet worden als het loslaten 'van alle vormen van politieke moraal.' In dat geval, aldus Alia, zal ons land snel 'afstevenen op chaos en anarchie'.

Diplomatieke waarnemers verklaarden gisteren desgevraagd dat de situatie in Tirana momenteel normaal is. Wel is op vitale plaatsen in de hoofdstad militaire en politiebewaking ingesteld.

Tambo vraagt heroverweging sancties

Van onze correspondent

JOHANNESBURG – De president van het ANC, Oliver Tambo, heeft gistermorgen verklaard dat deze grootste zwarte oppositiebeweging zich moet 'herbezinnen over het handhaven van economische sancties' tegen de regering in Pretoria.

Tambo, die gisteren na een ballingschap van 30 jaar terugkeerde in Zuid-Afrika, hield gistermorgen de openingstoespraak tot de ANC-conferentie, die tot en met zondag in Johannesburg wordt gehouden. Het is de eerste ANC-conferentie op Zuidafrikaanse bodem sinds 30 jaar.

Tambo zei dat de herwaardering van de rol van sancties nodig was geworden door de recente politieke ontwikkelingen, zowel in Zuid-Afrika zelf als internationaal. Hij verwees daarbij naar de hervormingen van president Frederik de Klerk en de steeds krachtiger wordende stroming in met name de VS en de EG om de sanctiedruk geleidelijk te versoepelen. De herbezinning was ook nodig, zo zei hij, om te voorkomen dat het ANC in deze kwestie het initiatief verliest aan de Zuidafrikaanse regering.

● Suriname

De Nederlandse regering heeft 1,8 miljoen gulden aan voedselhulp ter beschikking gesteld voor ontheemden en sociaal zwakkeren in Suriname. Het geld wordt besteed aan voedselpakketten die worden verstrekt aan 6.500 evacuees uit het binnenland in een rondom Paramaribo, behoeftigen in de Surinaamse samenleving en aan internaten, scholen en bejaardentehuizen.

● Doden

In de Mexicaanse stad Tijuana, nabij de grens met de Verenigde Staten, heeft de politie twaalf lijken aangetroffen in een huis waar klaarblijkelijk satanische riten waren gehouden.

● Vervuild

Het drinkwater op het terrein van het NAVO-depot in Ter Apel is vervuild met de giftige stof benzeen. Dat is gebleken na controle van het ministerie van Defensie. In overleg met de regionale inspectie milieuhygiëne in Groningen is besloten tot een drinkverbod van het water dat uit de kraan komt. Daardoor drinkt het personeel sinds twee weken bronwater, dat ook gebruikt moet worden bij het koffiezetten. De gebouwen op het NAVO-terrein zijn zes jaar geleden gebouwd. Toen was al bekend dat de grond vervuild was.

● Berovingen

Het aantal straatroven in de Amsterdamse binnenstad, waar zich bijna de helft van alle in Amsterdam gepleegde straatroven voordoen, is dit jaar fors verminderd. Van de 2214 roven vorig jaar tot en met november zijn er dit jaar nog 'slechts' 1802 straatroven gepleegd in dezelfde periode. Om dit misdrijf zoveel mogelijk de kop in te drukken werd een aantal maatregelen genomen, die succesvol bleken. Zo bleek de zichtbare aanwezigheid van de politiemensen op straat, vooral op de fiets of mountainbike, een belangrijk preventieve werking te hebben.

● Gokautomaten

Staatssecretaris Van Voorst tot Voorst van defensie heeft militaire tehuizen, opvang -en ontspanningsoorden voor met name dienstplichtigen, onlangs de dringende aanbeveling gedaan de daar aanwezige gokautomaten zoveel mogelijk buiten werking te stellen. De staatssecretaris vindt het, met een aantal Kamerleden, maatschappelijk ongewenst dat militairen zich bezig houden met gokactiviteiten. De tehuizen, katholiek, protestant of humanistisch van aard, zijn er, behalve voor ontspanning, ook voor de geestelijke verzorging van de militairen.

● In ziekenhuis

Jaarlijks komen ongeveer 29.000 doe-het-zelvers op de EHBO-afdeling van ziekenhuizen terecht. Hiervan moeten zelfs 1.500 mensen worden opgenomen voor een verdergaande behandeling. Dat blijkt uit een recent onderzoek van de Stichting Consument en Veiligheid, dat staat beschreven in het jongste nummer van het blad Safe-Druk. Het grootste probleem blijken doe-het-zelvers te hebben met het stanleymes. In de top tien van riskant gereedschap in het Privé Ongevallen Registratiesysteem van Consument en Veiligheid komen vervolgens handzagen, hamers en boormachines.

● Fouten

De rechtbank in Groningen heeft tot twee keer toe een fout gemaakt bij het vonnissen van een verdachte. In beide gevallen stond er in het door drie rechters ondertekende vonnis een passage die niet overeenkwam met de bedoeling van de rechtbank. Dat leidde er toe dat een verdachte van poging tot doodslag, tegen wie drie jaar gevangenisstraf was geëist, aanvankelijk te horen kreeg dat hij was veroordeeld tot een voorwaardelijke gevangenisstraf van acht maanden. Strafkamer-voorzitter mr R. Wessels besefte na het voorlezen dat er een fout was gemaakt, trok zich met zijn rechters voor overleg terug, en deelde de verdachte vervolgens mee dat hij een gevangenisstraf van acht maanden 'sec' kreeg opgelegd.

● Dürrenmatt

In Zwitserland is donderdagavond op 69-jarige leeftijd de schrijver Friedrich Durrenmatt overleden. Dit heeft uitgever zijn bekendgemaakt. Dürrenmatt overleed in zijn huis in Neuchâtel. Friederich Durrenmatt gold lange tijd als een van de belangwekkendste Duits-talige (toneel)schrijvers van na de oorlog. In zijn werk was een sterke invloed van Bertholt Brecht te bespeuren.

Interne waarschuwingen 14 jaar terzijde gelegd

Ministerie negeerde 'alarm' mestoverschot

DEN HAAG – Het ministerie van Landbouw heeft tussen 1970 en 1984 interne waarschuwingen over de toenemende mestoverschotten naast zich neergelegd. Het lijkt er op dat voor het ministerie gedurende zo'n vijftien jaar de directe economische belangen van de veehouderij voorrang hebben gekregen boven milieubelangen.

Dat staat in een rapport van de Algemene Rekenkamer dat maandag officieel zal worden gepubliceerd. De Rekenkamer onderzocht op eigen initiatief het mestbeleid van het departement.

Minister Bukman vindt het in een reactie moeilijk om nu te beoordelen hoe met de kennis van nu toen gehandeld zou zijn. Dit maakt het volgens de minister moeilijk de bevindingen van de Rekenkamer objectief van commentaar te voorzien. Volgens hem zou de kritiek genuanceerder zijn uitgevallen als de Rekenkamer haar bevindingen meer in de maatschappelijke context van die tijd zou hebben geplaatst. Nu wordt er anders tegen milieu en milieubewustzijn aangekeken, aldus Bukman.

De Rekenkamer vindt het opmerkelijk dat het ministerie van Landbouw en Visserij pas in 1984 regelgeving heeft voorgesteld voor de mestproblematiek (Interimwet beperking varkens- en pluimveehouderijen). De ernst en omvang van de problematiek was toen reeds lang bekend, aldus de Rekenkamer.

Belangen

Vanaf 1970 zijn namelijk tal van – in het rapport genoemde – waarschuwende nota's, rapporten en wetenschappelijke publikaties over de mestproblematiek verschenen. De conclusie luidt dan ook dat het erop lijkt dat economische belangen prevaleerden boven milieubelangen.

De Interimwet uit november 1984 heeft bovendien niet aan zijn doel, het zoveel mogelijk beperken van de problemen van de mestoverschotten tot de bestaande omvang, beantwoord. De varkensstapel nam tot eind 1986 met 28 procent toe tot 14,3 miljoen en het aantal kippen met 16 procent tot 96,8 miljoen. Volgens de Rekenkamer is ook de 'indringende controle' op nieuwbouw, die er volgens de wet zou komen, niet voldoende van de grond gekomen. De toegezegde evaluatie van de Interimwet is niet uitgevoerd.

DE LIMBURGSE PERSONEELSGIDS

Niet alle Russen hoeven 'de winter doorgeholpen' te worden

Zwakkeren slachtoffer van chaos Sovjetunie

'Help de Russen de winter door.' Zes uur lang worden de Nederlandse televisiekijkers vanavond bewerkt om met gulle hand te geven voor de hongerende Sovjetunie. Over de noodzaak van die steun zijn diverse hulporganisaties in ons land het echter niet eens. Logisch dat ook het grote publiek zich af gaat vragen of het echt nodig is om de Russen de winter door te helpen. Onze verslaggeefster Mariëtte Stuijts was aan de vooravond van de landelijke inzamelingsactie in Leningrad. Zij zag er veel lange rijen en lege schappen, maar ook ontelbaar veel blikjes kaviaar en een markt vol groenten en fruit. Een deel van de Russen lijkt de winter gemakkelijk op eigen kracht door te kunnen komen. Voor ouderen en zieken wordt het echter steeds moeilijker om het hoofd boven water te houden.

● *Lena Dobrinina: „Het wordt voor gezinnen elke week moeilijker om aan goed voedsel te komen."*

● *„We verkeren in een tussenfase die erg moeilijk is," aldus V. Sjtsjerbakov, vice-voorzitter van het stadsbestuur van Leningrad.*

Een opstootje op de Nevski Prospekt, de grootste winkelstraat van Leningrad. Tientallen mensen verdringen zich voor affiches die blijkbaar net op een schutting gehangen zijn. 'Gorbatsjov, Nobelprijs of hongerprijs' luidt één van de opschriften. De omstanders lijken in eerste instantie verbaasd, daarna begint een aantal van hen voorzichtig te grinniken. Als een wat oudere man zich kwaad maakt over de anonieme pamfletten, ontstaat er een verhitte discussie.

„Dit soort dingen gebeurt hier steeds vaker," vertelt Lena Dobrina. De 32-jarige Leningradse is tolk, zij spreekt spreekt vloeiend Nederlands en Engels. Volgens Lena, moeder van twee kinderen, wordt het met de week moeilijker om aan voedsel te komen. „Eten zoeken voor een gezin is een marteling."

Met miljoenen anderen gaat zij elke dag op pad om voedsel te kopen. „Je moet dagelijks verschillende winkels af om te kijken of er iets is. Vaak kost het je een uur per winkel. Vooral zuivel, voor kinderen beslist nodig, is bijna niet meer te krijgen."

Als ergens iets te halen valt, staat er vrijwel altijd een rij van honderden mensen. In supermarkten wordt elk half uur door de krakende omroepinstallatie wel een ander produkt genoemd waarvoor men niet meer hoeft te wachten omdat het uitverkocht is. Gelaten sluiten de wachtenden aan in een andere rij of gaan hun geluk in een andere winkel beproeven.

Op de bon

Uit onderzoek van de Associated Press en Sovjet sociologen is gebleken dat het voedseltekort in de Sovjetunie het ernstigst is in de twee grootste steden, Moskou met 8,9 miljoen inwoners en Leningrad met 5 miljoen inwoners.

Om het beschikbare voedsel eerlijker te verdelen en hamsteren tegen te gaan, is sinds 1 december een aantal levensmiddelen zoals vlees, eieren, meel, rijst en boter op de bon. Dat geldt ook voor alcoholhoudende dranken, elke inwoner krijgt per maand bonnen voor twee liter wijn en een liter vodka.

Overigens zijn deze levensmiddelen (áls ze voorradig zijn) ook zonder bonnen verkrijgbaar, maar dan is de prijs vaak verviervoudigd. Met bon kost varkensvlees bijvoorbeeld twee roebel per kilo, zonder bon acht.

Markt

Buiten de staatswinkels, bijvoorbeeld op de markt, zijn volop 'luxe-artikelen' als mandarijnen en kiwi's te koop, maar ze zijn voor de gewone Rus onbetaalbaar. Die verdient in Leningrad gemiddeld 200 roebel per maand (640 gulden, volgens de officiële wisselkoers) en kan het zich niet veroorloven om 1 roebel (3,20 gulden) per mandarijntje te betalen.

Dat geldt al helemaal voor de mensen die onder het gemiddelde inkomen zitten. Veel ouderen hebben een pensioen van zeventig roebel per maand. Om het hoofd boven water te houden, zoeken ze een bijbaantje. Zo staat een 79-jarige vrouw op de markt zelfgebreide sokken te verkopen.

„Mensen met weinig geld kunnen het nauwelijks meer redden", aldus Lena Dobrinina. „Mijn bejaarde buurvrouw heeft bijvoorbeeld een uitkering van 27 roebel per maand. Daardoor is zij aangewezen op de staatswinkels, waar vaak niets te krijgen is. Toen er voedselpakketten uit het buitenland aankwamen, heeft zij er als een van de eersten één gehad."

Lena verkeert zelf in een zeer bevoorrechte positie. Haar man heeft een goed betaalde baan bij een Duits bedrijf, zelf werkt ze part-time als lerares (een baan die in de Sovjetunie overigens weinig oplevert) en als tolk-vertaler. Daardoor kan zij wel voedsel kopen op de markt en in geval van uiterste nood met dollars terecht bij zwart-handelaren.

Maar toch kost het ook haar veel tijd en moeite om aan eten voor haar gezin te komen, omdat een aantal produkten er gewoon niet is. „Vergeleken met vorig jaar is de situatie enorm verslechterd," zegt ze. „Als het zo door gaat wordt er binnenkort echt honger geleden."

Mafia

Het is niet eenvoudig om een oorzaak aan te wijzen voor het plotselinge tekort aan voedsel. De oogst van landbouwprodukten was afgelopen zomer uitzonderlijk goed.

„Ons probleem is dat het oude distributiesysteem niet meer bestaat, terwijl het nieuwe nog niet werkt. De tussenperiode is erg moeilijk," verklaart V. Sjtsjerbakov, vice-voorzitter van het stadsbestuur van Leningrad. „Traditionele banden met republieken die ons voedsel leverden, zijn verbroken en bovendien zijn de extra subsidies die we van de centrale regering in Moskou kregen dit jaar afgeschaft."

Maar volgens Ruslandkenners 'vergeet' Sjtsjerbakov de belangrijkste oorzaak: de mafia. Er zijn voorbeelden te over van voedsel dat nooit de winkels bereikt heeft. Lena Dobrinina: „Een van mijn studenten ging helpen bij de aardappeloogst. Zij zag dat een vrachtwagen vol pas gerooide aardappelen het bos in reed en zijn lading daar loosde. Op de televisie hebben we gezien dat hetzelfde is gebeurd met een vracht worsten."

Achter dit soort praktijken zou dus de georganiseerde misdaad zitten, de Russische versie van de mafia. Een groep die er belang bij heeft om de huidige chaos te laten voortduren, omdat ze dan ongestoord haar gang kan blijven gaan. „De mafia laat levensmiddelen verdwijnen of koopt ze op om een kunstmatig tekort te creëren. Als daardoor de prijs flink omhoog gaat, verkopen of ruilen ze de spullen weer."

Ritselen

Maar ook veel individuele Russen ritselen en rommelen vrolijk mee. Wie in een winkel werkt kan natuurlijk als eerste goederen voor de lage staatsprijs kopen. De spullen komen niet in de winkel terecht maar in een achterkamertje. Ze komen er alleen maar uit in ruil voor andere goederen of diensten, of voor dollars.

Want dollars zijn voor steeds meer Sovjetburgers een middel om redelijk comfortabel te kunnen blijven leven. Met 'you wanna buy kaviar, vodka, champagne' en 'change money' achtervolgen straathandelaren de toeristen. Schoolkinderen leuren met riemen en speldjes. Ook zij weten al waar het om draait: 'only dollars, miss'.

Ondertussen wordt het voor de mensen die niet kunnen ritselen, ouderen, zieken en de allerlaagst betaalden, steeds moeilijker om te overleven.

mariëtte stuijts

● *Buiten de staatswinkels zijn mandarijnen te koop, maar ze zijn peperduur.*

Kamer wenst duidelijkheid rond opstellen defensienota

Van onze parlementsredactie

DEN HAAG – De Tweede Kamerfracties van CDA en PvdA willen dat minister Ter Beek (Defensie) vóór half februari duidelijk maakt hoe veel geld er aan zijn budget wordt onttrokken. Ook als de discussies in het kabinet over de tussenbalans op die datum nog niet zijn afgerond, moet Ter Beek met zijn Defensienota komen, vinden de regeringspartijen.

CDA-woordvoerder Hillen zei te vrezen dat Ter Beek bij de vaststelling van de tussenbalans (een algemene bezuinigingsronde door het kabinet) 'vrij weerloos' komt te staan. Wat Hillen betreft moet het kabinet niet tot verdere kortingen op het defensiebudget besluiten, zonder dat een visie op de toekomstige structuur van de Nederlandse krijgsmacht bestaat.

Tussenbalans

Ter Beek verzette zich tegen de eis van het CDA. De bewindsman wil een verantwoorde Defensienota (waarin de toekomstige structuur van de Nederlandse krijgsmacht wordt geschetst) uitbrengen en wenst het overleg in het kabinet af te wachten. Pas daarna kan de Defensienota verschijnen, vindt de minister met de PvdA.

Ter Beek stelde donderdagavond, bij de behandeling van zijn begroting in de Kamer, dat zijn Defensienota onderdeel is van de vaststelling van de tussenbalans. Het kabinet bepaalt hoe groot de financiële ruimte is voor de Defensienota, meent hij. De bewindsman zei extra bezuinigingen niet zo maar te zullen accepteren: „De defensie-begroting is geen stroppenpot."

Minister Kok (Financiën) heeft onlangs gezegd dat Defensie één miljard gulden extra moet bezuinigen. Bij de tussenbalans moet Ter Beek waarschijnlijk nog meer inleveren. Ingewijden becijferen dat Defensie dan voor nog eens 800 miljoen gulden zal worden aangeslagen.
Het CDA vreest dat het defensiebudget door het kabinet (met name door de minister van financiën) anders als 'een grabbelton' wordt gebruikt. Financiële tegenvallers worden nu al te vaak gecompenseerd door een greep in de Defensie-kas, vindt het CDA.

Personeel

De PvdA sloot zich bij de CDA-wens aan, omdat de partij vindt dat nu snel duidelijkheid moet worden geboden aan het defensie-personeel. PvdA-woordvoerder Vos steunde Ter Beek in zijn opvatting dat tussenbalans en Defensienota niet los van elkaar kunnen worden gezien.
Ter Beek kondigde aan binnenkort een commissie te willen instellen, die zich onder andere zal buigen over de vraag of de dienstplicht in Nederland moet worden afgeschaft. De bewindsman is daar geen voorstander van, maar vindt het wel tijd voor 'een fundamentele bezinning op de dienstplicht'.

De minister zegde nog eens toe eerst met de Tweede Kamer te zullen overleggen als hij zou besluiten tot het zenden van dienstplichtigen naar de Golf. Zeker als dienstplichtigen bezwaren hebben tegen uitzending naar het crisisgebied, moet de Kamer daarin een stem hebben, vindt Ter Beek.

Hij wees er overigens op dat de wet één uitzondering op die regel toestaat: als het om deelname aan een vredesmacht gaat, kan de Kamer daarover alleen achteraf oordelen. Een besluit is in dat geval alleen aan de regering.

Op aandrang van CDA en VVD wil Ter Beek zijn besluit om bij het Korps Mariniers 300 man te schrappen 'zeer serieus heroverwegen'. De PvdA wil vasthouden aan die maatregel. En de minister wenste zijn voornemen dan ook niet helemaal te laten varen.

● *Minister Ter Beek wil zijn Defensienota pas uitbrengen na uitgebreid overleg met het kabinet, dat nog moet discussiëren over bezuinigingsmogelijkheden.*

Gladio was betrokken bij coupplan in Italië

Van onze correspondent

ROME – Het verband tussen Gladio en het plan tot een staatsgreep in 1964 van de toenmalige generaal van de carabinieri, De Lorenzo, is vrijwel zeker. De bij operatie 'Piano Solo' 700 gevangen te nemen politici, vakbondsleiders en andere 'verdachte' personen, zouden worden overgebracht naar Capo Marargiu op Sardinië, het opleidingskamp van Gladio. Dit blijkt uit een verklaring van een ex-generaal van de militaire politie, Arnaldo Ferrara.

Uit de verklaring komt ook duidelijk naar voren dat er verbanden bestonden tussen de carabinieri, veiligheidsdiensten en leden van de vrijmetselaarsloge van Licio Gelli, de 'Propaganda Due'. De getuigenis van de generaal is van grote waarde omdat de discussie in Italië zich de laatste weken heeft toegespitst op het al dan niet illegale karakter van de NAVO-organisatie.

President Cossiga en premier Andreotti verklaren bijna dagelijks dat Gladio een volstrekt legale organisatie was, die alleen in twijfel wordt getrokken door personen die de christen-democratische voormannen willen zien verdwijnen.

Andreotti, die in 1964 minister van Defensie was, heeft donderdag opnieuw verklaard absoluut niets te hebben geweten van 'Piano Solo' van generaal De Lorenzo.

De secretaris van de christen-democratische partij (DC), Forlani, gelooft inmiddels dat alle onthullingen van de afgelopen maanden, waartoe hij ook de teruggevonden brieven van Aldo Moro rekent, deel uitmaken van een complot tegen zijn partij en president Cossiga in het bijzonder.

m/v DE LIMBURGSE PERSONEELSGIDS

De Hoge Hotelschool Maastricht is een vierjarige management-opleiding op bachelors-niveau, voor leidinggevende en staffuncties in onder andere de nationale en internationale horeca, civiele diensten in de [illegible] en ouderenzorg, toerisme en congresindustrie.

HOGE HOTELSCHOOL MAASTRICHT

Hogeschool voor Management

Binnen de Hogeschool is de volgende vacature:

docent(e) personeelsbeleid en organisatiepsychologie

voor [illegible] 5 [illegible].

Voor [illegible] geldt, dat de voorkeur wordt gegeven aan kandidaten die een [illegible] bevoegdheid bezitten op het gebied van gedragswetenschappen/personeelsbeleid die tevens beschikken over enige onderwijs-, danwel [illegible]ervaring.

Vereisten:
- affiniteit met onderwijs,
- bereidheid t.z.t. te participeren in probleemgestuurd onderwijs, stagebegeleiding, projecten, e.d.,
- goede contactuele eigenschappen,
- bereidheid t.z.t. engelstalig onderwijs te geven.

Indiensttreding: zo spoedig mogelijk.

Uw schriftelijke sollicitatie kunt u binnen 10 dagen richten aan de Hoge Hotelschool Maastricht, t.a.v. drs. H. van Hulst.

Belangstellenden kunnen nadere informatie verkrijgen bij drs. H. van Hulst of mevrouw drs. R. van der Meer, telefoon (043) 68.72.72.

Postbus 3900
6202 NX Maastricht

Kasteel Bethlehem
Bethlehemweg 2
6222 BM Maastricht

Telefoon (043) 68.72.72.

Crawford

Crawford Deur B.V. is de Nederlandse vestiging van het internationale Zweedse Crawford en verkoopmaatschappij van o.a. industriedeuren, dockshelters en docklevellers, met toepassing in alle sectoren van het bedrijfsleven. Ook verkoopt Crawford Deur particuliere garagedeuren. Crawford is een succesvol bedrijf, dat met zijn kwalitatief hoogwaardige produkten, commercieel-intensieve marktbenadering, snelle levering en actief service-apparaat, marktleider is in haar branche.
Verkoopmaatschappij en fabriek staan in Heerhugowaard.

Crawford zoekt voor haar verkoopmaatschappij in Heerhugowaard op korte termijn

MONTEURS VOOR REGIO LIMBURG

Zij houden zich met een grote mate van zelfstandigheid bezig met het monteren en service verlenen aan:
- overheaddeuren;
- deuropeners en elektrische besturingssystemen;
- dock-equipment.

Tevens is het aanbrengen van licht constructiewerk een onderdeel van de werkzaamheden.

Voor deze functie denken wij aan kandidaten van 20 tot 30 jaar met minimaal een LTS-opleiding W[illegible], [illegible] autotechniek. De dienstplicht dient vervuld te zijn. [illegible] en secundaire arbeidsvoorwaarden die in overeenstemming zijn met de functie.

Uw schriftelijke reactie, met persoonlijke gegevens, zien wij gaarne voor 28 december as. met belangstelling tegemoet op onderstaand adres:

CRAWFORD DEUR B.V.
t.a.v. de heer P. Oosterloo, hoofd technische zaken, postbus 169, 1700 AD Heerhugowaard.

Crawford Deur B.V.

baggerman technisch rubber bv

Baggerman Technisch Rubber bv in Roermond is sinds 1951 actief als groothandel in rubber en kunststof slangen, alsmede koppelingen, klemmen en plaatrubber. De in- en verkoop van het brede assortiment vindt plaats in heel Europa. Baggerman bv is een [illegible] bedrijf met een jong, resultaatgericht team. De 16 medewerkers spelen alert in op marktontwikkelingen en leggen de nadruk op service en kwaliteit. De uitgebreide marktbewegingen van dit expansieve bedrijf worden ondersteund door een flexibel administratief systeem dat nog verder ontwikkeld zal worden. Vandaar dat binnen Baggerman een vacature is ontstaan voor een m/v

hoofd administratie

een energieke allrounder

U wordt verantwoordelijk voor het invoeren en beheren van een nieuw geïntegreerd administratief systeem. Automatisering speelt daarbij een heel belangrijke rol. Uw overige takenpakket is breed en ligt op zowel beleidsmatig als operationeel gebied. Het accent ligt op de financiële administratie, maar ook algemene, juridische en personeelszaken komen aan de orde. Als hoofd administratie rapporteert u rechtstreeks aan de directie en er wordt verwacht dat uw administratieve informatie als managementtool kan worden ingezet.

Profiel:
Essentieel in deze functie is het talent om de administratie te leiden en doelgericht te sturen. De profielschets is:
- HBO-niveau, bijvoorbeeld via opleiding HEAO BE, SPD of MBA (met ervaring);
- ruime ervaring in het zelfstandig [illegible] van de geautomatiseerde administratie in een commercieel of produ[illegible];
- bruikbare kennis van [illegible] Engels en Duits;
- leeftijd ca. 30-40 jaar.

Het gaat om een zeer veelzijdige baan. Er is alle ruimte om de functie zelfstandig en succesvol in te vullen. De honorering, secundaire arbeidsvoorwaarden en ook groeiperspectieven zijn vanzelfsprekend afgestemd op de wijze waarop u de functie concreet invult.

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met drs. Hans Donners MBA, consultant bij Bureau Van Overveld, tel. 043-256070. Uw sollicitatie (liefst handgeschreven en met de vermelding BAGGERMAN) kunt u binnen 14 dagen sturen naar Bureau Van Overveld, Postbus [illegible] AS Maastricht. Bureau Van Overveld - met meer dan 30 jaren ervaring op het vlak van mens en organisatie - is lid van de OAWS.

WERVING EN SELECTIE · PSYCHOLOGISCH ONDERZOEK · TRAINING EN OPLEIDING

EINDHOVEN — VAN OVERVELD — AMSTERDAM MAASTRICHT

mens & organisatie

MHK-Consulting b.v.

MHK-Consulting b.v. is een zelfstandig Nederlands ingenieursbureau behorende tot de Amec groep van ondernemingen.
MHK-Consulting b.v. opereert reeds vele jaren op een breed technisch terrein, t.w. op het gebied van de petroleum-, petrochemisch- en chemische industrie, farmacie, voedings- en genotmiddelen en aanverwante industrieën.

Als gevolg van een flink toenemend aanbod van werkzaamheden zijn diverse vacatures ontstaan. In verband daarmee vragen wij voor spoedige indiensttreding:

SENIOR MECHANICAL ENGINEER (M/V)

met kennis op de gebieden „rotating equipment", „materials handling" en „vessels".

Functie-omschrijving:
- het opstellen van requisities voor apparaten;
- het technisch beoordelen van leveranciersaanbiedingen;
- het controleren van fabricagetekeningen en andere documenten;
- het maken van sterkteberekeningen;
- het opstellen van budgetbegrotingen;
- het begeleiden van engineers.

De hiervoor vereiste opleiding is TU- of HTS-Werktuigbouwkunde met minimaal 5 jaar ervaring in het vakgebied.

PROCESS ENGINEER (M/V)

Functie-omschrijving:
- het ontwikkelen van flowsheets alsmede warmte- en materiaalbalansen;
- het opstellen van procesdata ten behoeve van apparaten en instrumenten;
- het evalueren van aanbiedingen van fabrikanten;
- het uitvoeren van [illegible] en het maken van kostenbegrotingen [illegible] met andere disciplines.

De voor deze functie vereiste opleiding is TU- of HTS Chemische Technologie, dan wel Technische Natuurkunde of gelijkwaardig met minimaal 3 jaar ervaring in het vakgebied.

PROJECT ENGINEER

Funktieomschrijving:
- het leidinggeven aan multi-disciplinaire projektgroepen op kleinere projekten;
- het coördineren van werkzaamheden tussen verschillende disciplines op het projekt;
- het mede dragen van verantwoordelijkheid voor wat betreft kosten, voortgang en kwaliteit van het projekt;
- het onderhouden van kontakten met opdrachtgevers.

De voor deze funktie vereiste opleiding is TU- of HTS-Werktuigbouwkunde, dan wel een opleiding op [illegible] niveau.

[illegible]
- de kwaliteit hebben door te groeien naar een Project Managers positie;
- op een leeftijd zijn tot circa 35 jaar.

CIVIL ENGINEER (M/V)

Funktie-omschrijving:
- het ontwerpen van bouw-, beton- en staalkonstrukties;
- het maken van berekeningen;
- het begeleiden van een groep constructeurs.

PIPING LEAD ENGINEER (M/V)

Functie-omschrijving:
- het ontwerpen van konstrukties, behorend tot één der genoemde vakdisciplines;
- het maken van berekeningen (pipestress);
- het begeleiden van een groep constructeurs.

Kandidaten voor bovengenoemde functies dienen te beschikken over:
- een HTS-opleiding of daaraan gelijkwaardig;
- ervaring in de petro-chemische en chemische industrie;

[illegible]

verpleeghuis St.Camillus

De Stichting Verpleeghuis St. Camillus is een centrum voor verpleging, reaktivering en dagbehandeling met een Rooms-Katholieke signatuur.
Dit gekombineerde verpleeghuis heeft een klinische kapaciteit van 174 bedden voor somatische en 84 bedden voor psycho-geriatrische patiënten.
Er is een centrum voor dagbehandeling met 19 plaatsen voor somatische en 12 plaatsen voor psycho-geriatrische patiënten.

Binnen de Paramedische Dienst is er een vakature voor

ERGOTHERAPEUT M/V voor 36 uur per week.

Het betreft een aanstelling voor onbepaalde tijd.

Tot de taken behoren o.a.:
- het onderzoeken, behandelen en begeleiden van klinische patiënten en van patiënten van de dagbehandeling;
- het afleggen van huisbezoeken en adviseren inzake aanpassingen in de eigen omgeving van de patiënt;
- het geven van konsulten, zowel intern als extern;
- het verzorgen van lessen aan de Inservice-opleiding tot Ziekenverzorgende.

Funktie-eisen:
- bewijs bevoegdheid van Ergotherapie;
- NDT-kursus en enige jaren ervaring strekken tot aanbeveling;
- bereidheid tot werken in teamverband en in multidisciplinair verband;
- een goede mondelinge en schriftelijke uitdrukkingsvaardigheid;
- het aktief meewerken aan de verdere ontwikkeling van de ergotherapie binnen de instelling;
- instemming met de Rooms-Katholieke signatuur van het verpleeghuis.

De funktie is ingedeeld in funktiegroep 45, minimaal ƒ 2.584,-, maximaal ƒ 3.953,- per maand.

De overige arbeidsvoorwaarden worden bepaald door de CAO Ziekenhuiswezen.

Inlichtingen zijn te verkrijgen bij de heer J. Hilkens, Hoofd Paramedische Dienst, telefoon 04750-29141, toestel 232.

Sollicitaties kunnen binnen 14 dagen na het verschijnen van dit blad worden gericht aan de Personeelsdienst van het Verpleeghuis St. Camillus, Heinsbergerweg 176, 6045 CK Roermond.

ZOL BEDRIJVEN

De ZOL-Bedrijven vormen met ruim 3.000 medewerkers één van de drie werkeenheden van het Werkvoorzieningschap Oostelijk Zuid-Limburg.
De ZOL-Bedrijven zijn een moderne op commerciële leest geschoeide onderneming.
Bij de bedrijfsvoering worden op sociaal en financieel-economisch verantwoorde wijze eigentijdse bedrijfsmatige technieken en methoden toegepast.
De hoofdactiviteiten van de ZOL-Bedrijven omvatten een grote diversiteit die als volgt onderscheiden kan worden:
● het leveren van industriële produkten ● het uitvoeren van cultuur- en civieltechnische werkzaamheden ● het kweken van planten ● het exploiteren van een tuincentrum ● het uitvoeren van schoonmaak- en onderhoudswerkzaamheden ● het leveren van grafische en administratieve diensten en ● het detacheren van personeel bij andere organisaties.

In verband met een interne doorstroming zoeken wij kandidaten voor de functie van:

LEIDER REVALIDATIE (M/V)

voor 38 uur per week voor het bedrijf Valkenburg.

Het bedrijf Valkenburg wordt gekenmerkt door een specifieke doelgroep van lichamelijk en/of meervoudig gehandicapte [illegible].
Het bedrijf biedt werkgelegenheid en stagemogelijkheid aan ca. 90 personen, waarvan er ruim 70 tot de specifieke doelgroep behoren.
Binnen een eigen cultuur met adequate condities [illegible] op commerciële basis industriële-, ambachtelijke-, en dienstverlenende werkzaamheden verricht. Het [illegible] gericht op doorstroming van de individuele medewerker naar een passende [illegible] grote rol speelt.
Betrokkene ressorteert rechtstreeks onder de bedrijfsdirecteur.

De [illegible] is verantwoordelijk voor:
- [illegible] aan de doelstelling van de wet [illegible] aan het vastgestelde bedrijfs[illegible] genoemde doelgroep;
- het leiden, [illegible] en mede uitvoeren en ontwikkelen van individuele revalidatieplannen, afgestemd op het aspect arbeid;
- opzetten en uitvoeren van vormingsactiviteiten;
- advisering en toepassing van ergonomische aanpassingen in het bedrijf.

Functie-eisen:
- Hogere beroepsopleiding bijv.: inrichtingswerk, activiteitenbegeleiding of ergotherapie;
- enige jaren ervaring in een leidinggevende functie;
- aantoonbare pedagogische kwaliteiten gekoppeld aan affiniteit met en interesse in het werken met bovengenoemde doelgroep;
- beschikken over goede sociale en communicatieve vaardigheden;
- het kunnen werken in teamverband.

Arbeidsvoorwaarden en selectie-procedure:

Voor de functie is, bij voldoende functioneren, een salaris bereikbaar van maximaal ƒ 4.2[illegible],-- bruto per maand. Het aanvangssalaris is afhankelijk van opleiding en relevante ervaring.

De bij de overheid gebruikelijke rechtspositieregelingen zijn van toepassing.

Een psychologisch en medisch onderzoek maken deel uit van de selectieprocedure.

Sollicitaties - onder vermelding van vacaturenummer VAL/902 in de linkerbovenhoek van de enveloppe - binnen 14 dagen te richten aan het Hoofd van de Dienst Personeel en Organisatie van de ZOL-bedrijven, Postbus 330 te 6400 AA Heerlen.

UITDAGING VOOR U?

[illegible]eringsbedrijf in opstartfase, gevestigd te Maastricht zoeken wij PIONIERS die het een uitdagin[illegible] vinden om in een klein team hun schouders te zetten onder de uitbouw van een bedrijf.
Wij komen graag in contact met kandidaten (m/v) voor:

[illegible]ERTEGENWOORDIGER

die zelfstandig relaties ontwikkelt en een marktaandeel opbouwt door het bezoeken van industriële verbruikers en de vakhand[illegible] in midden en zuid Limburg. Daartoe vragen wij een opleiding op MBO-niveau, leeftijd 25 tot 40 jaar, ruime verkoopervar[illegible] in bij voorkeur een technische omgeving en een goede commercialiteit en kontaktvaardigheid.

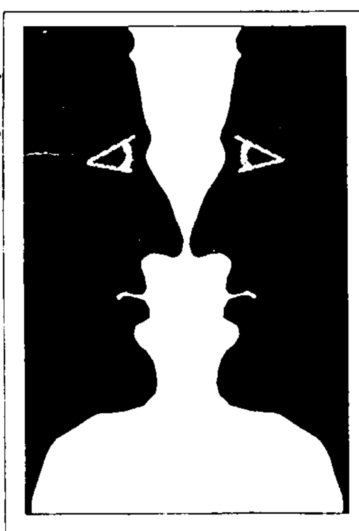
Ook kandidaten voor de functie van aankomend vertegenwoordiger worden uitgenodigd te reflecteren. Voor hen geldt een opleidings- en begeleidingsprogramma.

Voor beide functies zijn salaris en overige arbeidsvoorwaarden uitstekend. Wonen in Maastricht of omgeving achten [illegible] noodzakelijk. Stuur uw handgeschreven sollicitatie met alle belangrijke gegevens naar GéBé BV, Postbus 110, 5520 AC Eers[illegible]

GEBE BV

limburgs dagblad

opinie

Beperking rente-aftrek meer dan een proefballon

Lubbers maakt geesten rijp voor draconische ingrepen

DEN HAAG – Was het een luchtballon of probeert premier Lubbers wel degelijk de geesten rijp te maken voor een drastische verhoging van de woonlasten? Dat is de vraag die politiek Den Haag de laatste dagen bezighoudt. Deze week lekte uit dat op Lubbers' ministerie van Algemene Zaken een notitie circuleert, waarin beperking van de rente-aftrek voor hypotheken als een van de mogelijkheden wordt genoemd voor de oplossing van de financiële problemen van de overheid.

Politiek werd deze suggestie binnen enkele uren vakkundig afgeschoten. Maar daarbij werd zorgvuldig vermeden de overige plannen van Lubbers ook te beoordelen. Lubbers had het namelijk ook over verhoging van de huren met maar liefst vijf tot tien procent. Bovendien wil hij de eigen huisbezitters extra belasten door een verhoging van huurwaardeforfait. Daartegen zijn de partijen niet te hoop gelopen.

De afgelopen weken circuleerden allerlei hele en halve geruchten, als het ging over de zogeheten tussenbalans. In januari moet het kabinet oplossingen bedenken voor een gat in de begroting van tussen de tien en vijftien miljard. De oplossingen die daarvoor nu de ronde doen, blijven voor de burgers rijkelijk abstract. Nog niemand heeft concreet durven aangeven, wat de burgers zelf in hun portemonnee gaan merken van de maatregelen die het kabinet moet nemen.

Met name CDA-fractievoorzitter Brinkman was daar bedreven in. In spreekbeurten liet hij niet na te wijzen op inkomenseffecten van de komende bezuinigingsmaatregelen. Zonder daarbij erg concreet te worden overigens. En zolang de concrete invulling van de maatregelen niet aan de orde kwam, maken nog weinigen zich zorgen over dat probleem.

Het vermijden van het probleem is echter geen manoeuvre die men eindeloos kan volhouden. Vooral de PvdA kan zich, met de provinciale verkiezingen in het vooruitzicht, niet permitteren de laagste inkomens de dupe te laten worden van het geldgebrek van de overheid. En dus zal de discussie over compensatie voor de minst draagkrachtigen weer in volle hevigheid losbarsten, begin volgend jaar.

● *RUUD LUBBERS*
...Proefballonnetjes...

Lubbers heeft aan dit schijngevecht nu al een eind gemaakt. De burgers worden met de neus op de harde feiten gedrukt. Huurders moeten rekenen op een aanslag in de portemonnee van enkele tientjes tot honderd gulden per maand, alleen al door de huurverhoging die hen mogelijk te wachten staat. En de eigen huisbezitters staat een ongeveer gelijke aanslag te wachten.

Dat alles nog afgezien van andere maatregelen die de burgers zelf moeten opbrengen. In Den Haag circuleren nog tal van voorstellen die ook geld kosten, veel geld zelfs. Wat te denken van beperking van de studiefinanciering voor de hogere inkomens. Of een verlaging van de subsidies in de woningbouw. Door de aftrekbaarheid van de hypotheekrente en draconische huurverhogingen nu aan de orde te stellen is heel Nederland wakker geschud. Dat is de eerste slag die Lubbers geslagen heeft.

Maar de premier heeft meer bereikt. Door de politieke reactie op de beperking van de aftrek van hypotheekrente, lijkt dat plan meteen weer van de baan. Dat is zeker niet voor goed. De commissie-Stevens die het kabinet moet adviseren over een verdere vereenvoudiging van ons belastingstelsel, zal het onderwerp eind volgend jaar ongetwijfeld opnieuw op de politieke agenda plaatsen.

Lubbers heeft gedurende zijn hele carrière als minister-president als het hem zo uitkwam naar voren gebracht, dat we in Nederland veel minder betalen voor onze huizen, dan in de ons omringende landen. En daarin heeft hij gelijk. Vrijwel overal elders is het wonen stukken duurder dan bij ons. De Nederlander is tot nu toe niet bereid erg veel van zijn inkomen aan zijn huis uit te geven.

Toch lijkt dat in de nabije toekomst niet meer te vermijden. Het kabinet zit in de financiële problemen, onder meer door de hoge rentestand. Dat degenen die een hypotheek hebben, daar ook last van hebben, lijkt de premier even te zijn vergeten, want hij heeft het slechts over de nadelen van de hoge rentestand voor de schatkist.

Belangrijker is echter het politieke aspect van Lubbers' plan. Het zal voor de PvdA nog even slikken worden om naast de door haar gewenste verhoging van de woonlasten voor de eigen huisbezitters, ook een forse huurverhoging te moeten accepteren, zeker als daarnaast ook nog wordt getornd aan de huursubsidies. Kort na de beslissingen van het kabinet over de nieuwe bezuinigingen, is er weer een PvdA-congres. En als dat moet beslissen over inkomensachteruitgang van iedereen, maar vooral ook de laagste inkomens, zal vice-premier en partijleider Wim Kok het niet gemakkelijk krijgen.

Al met al is drie weken voordat het kabinet echt begint met onderhandelen over de oplossing van de financiële problemen, de discussie uit de sfeer van de abstracties gehaald. En dat is dan ook meteen de verdienste van de suggesties van Lubbers. Hij lijkt te hebben willen duidelijk maken, dat forse ingrepen in de overheidsuitgaven niet mogelijk zijn, zonder dat dat ook voor de burgers duidelijk merkbare gevolgen zal hebben. En dat is nu ook aan de PvdA duidelijk geworden.

henri kruithof

...Kunt u mij democratie leren?...

politiek objectief

Optimisme over rustige verkiezingsstrijd

Voor Haïti breken andere tijden aan

DEN HAAG – In Haïti worden zondag 16 december presidentsverkiezingen gehouden. Ondanks de angst voor grootschalig geweld, zoals dat bij een eerdere poging voor de invoering van een democratisch bestuur plaatshad, klinken de laatste dagen steeds positievere geluiden door. De speciale gezant van de Verenigde Naties zei zelfs optimistisch te zijn over de kans dat de verkiezingen rustig en zonder incidenten zullen verlopen. En het hoofd van de Haïtiaanse strijdkrachten laat niet na te melden dat het leger de besluiten van de regering respecteert. Het Caribische land lijkt niet langer meer een bolwerk van rechteloosheid en ongelimiteerd geweld.

Al decennia wordt dit kleine Caribische land geteisterd door politiek geweld. Dertig jaar lang beheerste het moorddadige regime van de Duvaliers het leven van de vijf miljoen Haïtianen. En nadat deze familie in 1986 was verjaagd, terroriseerden hun aanhangers, de Duvalieristen, het land, dat wordt gerekend tot een van de armste ter wereld. Onder hen veel leden van de Tonton Macoutes, de achter donkere zonnebrillen verscholen voormalige militie-leden van 'Papa' en 'Baby Doc' Duvalier.

Slavenrepubliek

Maar in de voormalige slavenrepubliek lijkt het nodige te veranderen. Want waar in 1987 de Tonton Macoutes de campagnevoerders nog ongestraft konden intimideren en de eerste poging tot een meer democratisch bestuur in bloed wisten te smoren, wordt nu eensgezind tegen deze voormalige zonnebrildragers opgetreden. De overgangsregering van Ertha Pascal-Trouillot, die begin dit jaar was ingesteld na de zoveelste militaire coup, vaardigde na de aanslag onmiddellijk een algeheel verbod uit op het houden van politieke bijeenkomsten en sloot alle scholen. Zo proberen de autoriteiten de presidentsverkiezingen van aanstaande zondag minder gevoelig te laten zijn voor geweld. De aanslag van vorige week was trouwens de eerste sinds op 7 november de verkiezingscampagne is begonnen. Bovendien heeft de Kiesraad vorige maand de moed gehad om 12 van de 26 presidentskandidaten af te wijzen.

Onder hen Roger Lafontant, de kandidaat van de Duvalier-sympathisanten. Als reden voor zijn uitsluiting voerde de Kiesraad bepaalde technische onvolkomenheden aan. Daarmee omzeilde zij het toepassen van de grondwettelijke richtlijn die het voormalige Duvalieristen ook formeel verbiedt aan verkiezingen voor publieke functies deel te nemen.

De verkiezingen van zondag kunnen ook een revolutionaire omwenteling teweegbrengen. Want nadat de Haïtianen hadden vernomen dat de roomskatholieke priester Jean-Bertrand Aristide, vlak voor sluiting van de termijn die de Kiesraad had ingesteld, zijn naam had toegevoegd aan de lijst van presidentskandidaten, lieten veel van de 2,7 miljoen kiesgerechtigden zich alsnog registreren. En hoewel deugdelijke opinie-onderzoeken niet mogelijk zijn, gaan deskundigen in Port-au-Prince ervan uit dat Aristide, naast de centrum-kandidaat Marc Bazin (lijsttrekker van de MIDH, de Beweging voor de Invoering van Democratie in Haïti) de meeste kans maakt om, waarschijnlijk na een tweede kiesronde die op 13 januari wordt gehouden, het presidentschap in de wacht te slepen.

Kampioen

Aristide wordt in Haïti gezien als 'de kampioen van de armen'. Hij wil diepgaande economische hervormingen en diplomatieke relaties aanknopen met Cuba en de Sovjetunie. Een politieke lijn die waarschijnlijk door de Verenigde Staten, de belangrijkste handelspartner van Haïti, niet toegejuicht zal worden. Aristide is leider van de Haïtiaanse volkskerk en geïnspireerd door de bevrijdingstheologie. Zijn politiek engagement bracht hem in conflict met zijn orde, de Salesianen en hij werd uit deze geloofsgemeenschap gezet toen hij weigerde zich te laten overplaatsen naar Canada. Bovendien heeft de katholieke kerk hem het recht ontnomen nog langer sacramenten toe te dienen. De Haïtiaanse bisschoppen vrezen dat de populaire priester hun gezag en dat van de paus ondermijnt. Zelf zegt Aristide ervan overtuigd te zijn dat zijn strijd voor de allerarmsten in overeenstemming is met wat het evangelie van hem vraagt, met het Tweede Vaticaans Concilie en met de besluiten van de Latijnsamerikaanse bisschoppenvergaderingen van Medellin en Puebla.

Charisma

Tot voor anderhalve maand geleden toonde de kleine charismatische 36-jarige priester, 'Pe Titid', weinig vertrouwen in de ophanden zijnde verkiezingen. Al eerder, in 1987, was in Haïti geprobeerd op democratische wijze een nieuw bestuur op te zetten, dat de absolute dictatuur van de Duvalier-familie definitief moest doen vergeten. Maar onder meer door in het bijzijn van de vezamelde internationale pers een stemlokaal binnen te dringen en de tientallen aanwezigen aldaar af te slachten, wisten de Tonton Macoutes deze poging af te breken. Nog geen jaar later, september 1988, was ook Aristide het doelwit van de inmiddels niet langer met zonnebrillen getooide maar nog altijd even gewelddadige Tonton Macoutes. Met machetes en schietwapens drongen ze zijn parochiekerk, de San Giovanni Bosco, binnen, vermoordden dertien volgelingen en verwondden er zo'n zeventig. 'Pe Titid' wist zelf ternauwernood te ontkomen. Begin vorige maand zei de priester dan ook dat in Haïti geen goede condities bestaan om verkiezingen te houden die vrij en eerlijk zullen verlopen. „Iedereen die hier president wil worden is ziek en lijdt aan presidentitis", aldus de priester.

● *JEAN BERTRAND ARISTIDE*
...presidentskandidaat...

Het is niet duidelijk waarom hij nu van mening is veranderd. Het kan zijn dat Aristide vertrouwen heeft in de maatregelen van de voorlopige regering van Opperrechter mevrouw Ertha Pacal-Trouillot om te proberen de verkiezingen zuiver te houden. De Verenigde Naties zenden, op haar verzoek, 200 mensen die als waarnemers zullen assisteren en 150 militairen die het Haïtiaanse leger adviseren welke maatregelen het beste genomen kunnen worden om de verkiezingen in goede banen te leiden en geweld te voorkomen.

Aanleiding

Duvalieristen hebben echter inmiddels 'onthuld' dat er een internationale samenzwering is van medewerkers van de Verenigde Naties, de OAS en leden van de Haïtiaanse strijdkrachten om 812 van hun leden te vermoorden, een burgeroorlog en buitenlandse bezetting uit te lokken. Zij lijken daarmee een aanleiding te creëren voor nieuwe gewelddaden.

Desondanks toont Aristide zich zelfverzekerder dan ooit. „Ik heb het gevoel dat de mensen beseffen dat dit hun enige kans is", daarbij verwijzend naar zijn eigen kandidatuur. De Amerikaanse oud-president Jimmy Carter is gisteren als voorzitter van een internationale delegatie naar Haïti gereisd. Deze groep maakt deel uit van de door Carter geleide Raad van Vrij Gekozen Regeringshoofden en het Nationaal Democratisch Instituut voor Internationale Betrekkingen. In nauwe samenwerking met teams van de OAS, de Organisatie van Amerikaanse Staten, en de VN beijveren ze zich voor een 'snelle telling' van de stemmen. De groep heeft eerder geassisteerd bij verkiezingen in Panama, de Dominicaanse Republiek en Nicaragua. Maar volgens Carter zullen de verkiezingen in Haïti „de moeilijkste en meest dramatische worden". De oud-president zei zowel van de legerleiding als de regering de verzekering te hebben gekregen dat zij zich zullen inzetten om een vrij en eerlijk verloop van de verkiezingen te garanderen. „Maar wat belangrijker is", aldus Carter, „Het leger en de regering werken met dit doel voor ogen eendrachtig samen". En dat is uniek in de geschiedenis van Haïti. Daarmee is het eerste verkiezingssucces al geboekt.

lezers schrijven

● Nieuwsanalyse

Het artikel in de krant van 11 december jl. dat 'Nieuwsanalyse' heet, is helemaal geen analyse. Zo wordt er gesproken over 'de inmiddels bijna leeggestroomde kerk van dit diocees', waarvan de schuld natuurlijk bij bisschop Gijsen ligt. Heeft de nieuwsanalysator wel eens rondgekeken in andere Nederlandse bisdommen? Hoewel men daar 'betere' bisschoppen heeft, is het kerkbezoek daar zeker niet beter dan in Limburg.

Maar in Limburg is bisschop Gijsen blijkbaar overal de schuld van. Hij heeft in ieder geval bereikt, dat in het overgrote deel van de Limburgse kerken de rooms-katholieke godsdienst en eredienst wordt beleden. In de andere bisdommen is iedere pastoor of pastoraal werker zijn eigen baas en kan in vrijzinnigheid verkondigen en doen wat hij wil. Het is een treffer als je je als rooms-katholiek in zo'n kerk thuis voelt. Natuurlijk wordt in de nieuwsanalyse ook de Limburgse held Wim van der Valk ten tonele gevoerd. Inderdaad: uit héél Limburg kreeg deze 'duizenden kerstkaarten'. Het waren er echter maar net 2000! Toch niet om over naar huis te schrijven! En wat hebben wethouder Jan Hoen, Co Greep en nog meer Maastrichtse 'prominenten' daar mee van doen? Die gaan toch niet het beleid van het bisdom bepalen, hoop ik! Dus kijken we reikhalzend uit naar de volgende nieuwsanalyse!

SITTARD **K.J.M. Dullaert**

● Mijnen

Om dat de laatste tijd in films, boeken en kranten meestal negatieve berichten te horen of te zien zijn over het mijnbedijf wil ik eens een ander geluid laten horen. Ik neem aan dat de heer Dieteren wel enige ervaring heeft in de gang van zaken in het mijnbedrijf, maar uit alles blijkt dat dit niet voldoende is om een oordeel te vellen over de hele gang van zaken in de afgelopen 40 jaar.

Dat de film 'Afstand van de berg' met gemengde gevoelens is ontvangen is dan ook begrijpelijk. Zelf heb ik 35 jaar ondergronds gewerkt. Als ik zo was uitgebuit en een slecht salaris had gehad was ik er allang niet meer geweest (ik ben bijna 70 jaar). De positieve kant is wel iets anders. De eerste tien jaar heb ik in Beersdal gewoond voor een huur van f 12,50 per maand. Later werd dit f 20,- en daarbij was water en licht gratis. Kolen, hout, winteraardappelen werden tegen vervoerskosten thuis gebracht. Werd er winst gemaakt op het bedrijf dan kreeg je een aandeel van ± f 80,-. In die tijd was dat een mooi bedrag. Met Kerstmis of bij de geboorte van een kind was er ook iets extra's. Was je vrouw ziek dan kreeg je tegen een zeer lage vergoeding hulp in de huishouding.

Nu wordt gezegd, dat je geheel was gebonden aan het bedrijf. Dit is niet waar, want er was werk genoeg, dus iedereen was geheel vrijwillig op de mijn. In andere bedrijven was de beloning veel slechter, dus de meeste mensen bleven graag.

Wat de pensionering betreft: toen ik met pensioen ging kreeg ik per maand meer dan ik op het bedrijf verdiende, dus wat dat betreft wordt er veel kletspraat verkocht. Tenslotte: de mijn was geen suikerfabriek, je moest werken voor de kost. Tegenwoordig zouden veel mensen blij zijn als ze zo vastverbonden waren met hun bedrijf.

HEERLEN **W.G.P. Bos**

● Priesters

In het Limburgs Dagblad van 24 november 1990 werd een artikel gewijd aan het priestertekort dat steeds nijpender wordt.

Ik ben het direct met de auteur eens als hij bedoelt dat dit tekort steeds nijpender wordt in de landen waar een grote mate van secularisatie plaats heeft (gevonden). Er zijn nogal wat landen waar in tegenstelling tot die geseculariseerde landen het aantal personen dat aan de roepstem van de Heer gevolg geeft, zeer omvangrijk is, zelfs zó omvangrijk, dat het aantal seminaries soms net toereikend zijn om de vele kandidaat-priesters op te nemen. Ik denk slechts aan landen als Indonesië, Korea, Viëtnam en Polen. De uitdrukking: „Het priesterschap is in crisis" geeft dan ook een vertekend beeld van de feitelijke situatie.

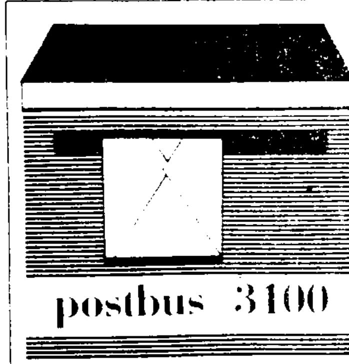
Dat er in onze dagen priesters zijn die te kampen hebben met psychische en seksuele problemen is ook ons bekend en ook dit hangt ten nauwste samen met de secularisatie, waarin allerlei zogenaamde taboes, o.a. inzake de seksualiteit, worden of zijn opgeheven, vaak onder leiding van de burgerlijke overheden. Bovendien wordt de gemeenschap overspoeld en vergiftigd door een golf van seksuele perversiteit. Het moge duidelijk zijn, dat indien zoveel mensen daardoor worden geïnfecteerd, ook priesters – die immers ook gewone mensen zijn – daarvan slachtoffer kunnen worden.

De katholieke kerk mag en zal de zedenleer beslist niet aanpassen aan de opvattingen, noch aan de praktijken van deze tijd. Opvattingen die over enige tijd best weer eens anders zouden kunnen luiden. Het zou bij voorbeeld heel goed mogelijk kunnen zijn dat men als gevolg van het ontstellende aantal geslachtsziekten, die zich in snel tempo uitbreiden, de ziekte aids, de vele echtscheidingen en de verwildering van hele naties tot het inzicht komt dat de seksualiteit toch aan een natuurlijke orde gebonden is, die niet straffeloos overtreden kan worden. Die natuurlijke orde nu wordt door de kerk zeer zorgvuldig bewaard en verkondigd in het belang van o.a. de geestelijke volksgezondheid. Die natuurlijke orde houdt met name in, dat de seksualiteit voor de mens niet noodzakelijk is om in leven te blijven zoals eten en drinken, doch dat deze is bestemd voor de instandhouding van het menselijk geslacht, derhalve de procreatie en niet de recreatie.

Die natuurlijke orde houdt tevens in, dat algehele onthouding voor de mens mogelijk en bereikbaar is zonder het persoonlijk leven te schaden of tekort te doen. De ongehuwde – celibataire – staat is dan ook zeer wel mogelijk en deze ongehuwde staat heeft de kerk voor haar priesters ingevoerd – kerkelijke wet – met als doel dat de priesters hun krachten geheel en onverdeeld kunnen geven aan God, aan de Kerk en de gelovigen.

In verband met de crisis van het priesterschap wordt vaak het celibaat als de oorzaak aangevoerd, hetgeen beslist bezijden de waarheid is. Bij onze reformatorische christen-broeders kent men evenzeer een tekort aan ambtsdragers en dat terwijl zij niet worden 'gehinderd' door de celibaatsgelofte.

NEERBEEK **P. Frissen**

In deze rubriek [illegible] brieven van lezers op. [illegible] hoeft het niet eens te zijn met [illegible] houd. De brieven [illegible] te hebben op publicaties in [illegible] krant en moeten kort en [illegible] Te lange brieven worden [illegible] geretourneerd. Een ingezonden brief moet voorzien zijn van naam, [illegible] en telefoonnummer [illegible] of brieven die oproepen tot [illegible] aanzetten tot geweld [illegible] wettige daden worden [illegible] plaatst. Datzelfde gaat [illegible] brieven met onwelvoeglijk taalgebruik en beledigingen. [illegible] brieven worden evenmin [illegible]

● Gifwolk

In het Limburgs Dagblad van vrijdag 7 december jl. stond een ingezonden brief over de gasuitbraak bij DSM in de salpeterzuurfabriek op 22 november jl. Met briefschrijver K.T. betreur ik dat er een gaswolk van nitreuzen is vrijgekomen ten gevolge van een incident in deze fabriek. Dat ik achteraf verzucht heb dat alarm slaan niet nodig is geweest, is niet juist. Ik heb geconstateerd (o.a. op grond van metingen in Stein, kort na het incident toen ½ ppm = 1 mg/m3 NO2 is gemeten, en vele metingen in België, die niets hebben opgeleverd) dat de zwaarte van de alarmeringen verkeerd is ingeschat. Voor alle duidelijkheid: bij een dergelijke situatie kan beter een te zwaar alarm gegeven worden dan een te licht alarm (zie ook DSM Nieuws van 6 december jl.). Geen enkel moment is er ook maar enige indicatie geweest dat de gasuitbraak leek op die van Bhopal of Seveso. Noch in kwalitatieve, noch in kwantitatieve zin. Het gaat hier om een geheel andere stof op een lokatie, die gezien de veiligheidsnormen – niet vergeleken kan worden met Bhopal. Ik neem aan, dat de heer K.T. dit ook weet. Ter illustratie een correctie op de berekeningen.

500 kg NOx geeft bij 2 m/s wind uit zuidwesten:
- in Lindenheuvel na 3 minuten een NO2-concentratie van [illegible] mg/m3 (2½ ppm);
- op 1000 m afstand geeft dit [illegible] mg/m3 (5 ppm);
- in Sittard (5 km van de bron) wordt dan 1 mg/m3 (½ ppm) gemeten.

Uit oogpunt van de volksgezondheid zijn deze waarden ruimschoots binnen de norm (MAC-waarde 1 ppm), zeker als men de incidentele gebeurtenis in aanmerking neemt.

Daarnaast wordt door de heer K.T. vermeld dat hoge concentraties (zoals 400 mg/m3) dodelijk kunnen zijn. Uit de literatuur (W.S. Linn, Archives of Environmental Health 40, (1985), pag. 234 e.v.) zijn dit soort gegevens inderdaad bekend. Berekeningen via verspreidingsmodellen laten echter zien, dat deze hoge concentraties in Lindenheuvel niet kunnen optreden. Het lijkt mij zinvol dat de heer K.T. met ondergetekende over de volksgezondheids- en ook risico-elementen van gedachten wisselt om tot een juiste oordeelsvorming te komen. Ik nodig hem hierbij uit.

GELEEN **J.J.T.M. Geerards**
directeur DSM Limburg BV

GEMEENTE POSTERHOLT

Per 1 januari 1991 zullen ten gevolge van gemeentelijke herindeling, de huidige gemeenten Montfort, St.-Odiliënberg en Posterholt opgaan in de nieuwe gemeente Posterholt, met ongeveer 11.000 inwoners en een oppervlakte van ongeveer 4358 ha. Door de gezamenlijke colleges van burgemeester en wethouders van de op te heffen gemeenten, is de nieuwe organisatie voorbereid. De nieuwe organisatie van het ambtelijk apparaat kent 4 afdelingen, te weten de afdeling financiën (7,5 formatieplaats), de afdeling algemene zaken (12 formatieplaatsen), de afdeling welzijn (8,5 formatieplaats) en de afdeling ruimtelijke zaken (25 formatieplaatsen, waarvan 14,5 in de buitendienst). Verder is er een staffunctie personeel en organisatie. De inpassing van het huidige personeel heeft inmiddels plaatsgevonden. Een aantal functies is hierbij vacant gebleven. Ter vervulling van onderstaande functies zoeken wij geschikte mensen.

Afdeling financiën

ADMINISTRATIEF MEDEWERKER FINANCIËN/WAARNEMEND KASSIER (M/V)

(functie code 1.7, voor 19 uur per week).

Tot de taken behoren o.a.:
- verzorgen en verwerken van chartale en girale betalingen en ontvangsten van de gemeente;
- zorgdragen voor de grootboekadministratie met periodieke afsluiting en controle;
- completeren van kredietbewakingsoverzichten;
- assisteren bij een tijdige inning van de belastingen.

Functie-eisen:
- MAVO en praktijkdiploma boekhouden;
- enige jaren ervaring.

Functieniveau 4/5 (min. ƒ 2.154,– en max. ƒ 3.071,– per maand bij een 38-urige werkweek).

Inlichtingen:
Deze kunnen worden verkregen bij het hoofd van de afdeling financiën, de heer H. Peeters. Tijdens kantooruren is deze tot 20 december as. bereikbaar onder 04752-4242 en vanaf 24 december as. onder 04742-2828. Buiten kantooruren kunt u het privénummer bellen. Dit is 04752-2820.

Afdeling algemene zaken

ADMINISTRATIEF-JURIDISCH MEDEWERKER BESTUURLIJKE ZAKEN (M/V)

(functie code 2.3, voor 19 uur per week).

Tot de taken behoren o.a.:
- uitvoeren van administratieve werkzaamheden ingevolge bijzondere wetten en gemeentelijke verordeningen;
- verzorgen van documentatie op de afdeling.

Functie-eisen:
- MAVO en administratief ambtenaar of soortgelijke opleiding;
- enige jaren ervaring.

Functieniveau 4/5 (min. ƒ 2.154,– en max. ƒ 3.071,– per maand bij een 38-urige werkweek).

MEDEWERKER TEKSTVERWERKING (M/V)

(functiecode 2.9, voor 30 uur per week).

Tot de taken behoren o.a.:
- tekstverwerken aan de hand van concepten, nota's en brieven (er wordt gebruik gemaakt van IBM PS-2);
- verrichten van kopieerwerkzaamheden;
- collationeren;
- vervangen medewerker representatie bij afwezigheid.

Functie-eisen:
- MAVO en diploma's typen en tekstverwerking;
- enige ervaring.

Functieniveau 4 (max. ƒ 2.826,– per maand bij een 38-urige werkweek).

BODE (M/V)

(functie code 2.11, voor 38 uur per week).

Tot de taken behoren o.a.:
- gereedmaken van vergaderruimten;
- verzorgen van koffie etc. bij vergaderingen en recepties;
- controleren van verlichting en verwarming en openen en sluiten van gemeentehuis;
- verrichten van voorkomend beperkt klein onderhoud;
- coördineren schoonmaakwerkzaamheden;
- bezorgen van spoedeisende stukken;
- verrichten van reproductiewerkzaamheden en interne postbezorging.

Functie-eisen:
- diploma LBO/MAVO;
- bereidheid tot het verrichten van werkzaamheden in de avonduren;
- in bezit van rijbewijs B;
- enige ervaring.

Functieniveau 4 (max. ƒ 2.826,– per maand).

Inlichtingen:
Over de voorgaande drie functies kunnen deze worden verkregen bij het hoofd van de afdeling algemene zaken, de heer [illegible]. Tijdens kantooruren is deze tot 20 december as. bereikbaar onder 04752-4242 en vanaf 24 december as. onder 04742-2828. Buiten kantooruren kunt u het privénummer bellen. Dit is 04752-[illegible].

Afdeling welzijn

BELEIDSMEDEWERKER WELZIJN (M/V)

(functie code 3.2, voor 38 uur per week).

Tot de taken behoren o.a.:
- zorgdragen voor beleidsontwikkeling en beleidsuitvoering op het terrein van welzijn;
- opstellen beleidsplannen en jaarprogramma's;
- beoordelen van en adviseren over subsidie-aanvragen;
- deelnemen aan overlegstructuren en het onderhouden van contacten met verenigingen en instellingen.

Functie-eisen:
- relevante opleiding op HBO-niveau;
- enige jaren ervaring op het gebied van de genoemde werkzaamheden.

Functieniveau 8/9 (min. ƒ 3.152,– en max. ƒ 4.891,– per maand).

Inlichtingen:
Deze kunnen worden verkregen bij het hoofd van de afdeling welzijn, de heer J. Mulders. Tijdens kantooruren is deze tot 20 december as. bereikbaar onder 04742-1548 en vanaf 24 december as. onder 04742-2828. Buiten kantooruren kunt u het privénummer bellen. Dit is 04742-1379.

Afdeling ruimtelijke zaken

HOOFD AFDELING RUIMTELIJKE ZAKEN/HOOFD BUREAU VROM (M/V)

(functie code 4.1, voor 38 uur per week).

Tot de taken behoren o.a.:
- opstellen en geven van adviezen aan het college van burgemeester en wethouders over de beleidsterreinen van de afdeling, waartoe behoren planologie, stedebouw, ruimtelijke ordening, volkshuisvesting, milieu, [illegible], verder civiel- en cultuurtechniek, welke disciplines bij een afzonderlijk bureau binnen de afdeling zijn ondergebracht;
- coördineren, voorbereiden en uitvoeren van de werkzaamheden van de afdeling;
- leveren van bijdragen aan beleidsvoorbereiding in algemene zin als lid van het managementteam van de gemeente;
- zorgdragen voor een effectieve delegatie en mandatering van bevoegdheden;
- voeren van overleg met derden en deelnemen aan werkgroepen, adviesgroepen en commissies op diverse bestuurlijke niveaus;
- mede ontwikkelen en uitbouwen van het personeels- en organisatiebeleid;
- vertegenwoordigen van de afdeling, zowel intern als extern.

Functie-eisen:
- technische opleiding op HBO-niveau met juridische applicatie;
- ruime ervaring met beleidsterreinen van de afdeling;
- ervaring met leiding geven;
- innoverend en stimulerend vermogen;
- het vermogen om een eigentijds personeelsbeleid in de praktijk uit te voeren;
- inzicht en gevoel voor maatschappelijke, bestuurlijke en politieke verhoudingen.

Functieniveau 10/11 (min. ƒ 3.315,– en max. ƒ 6.376,– per maand).

MEDEWERKER BOUW- EN WONINGTOEZICHT/STEDEBOUW (M/V)

(functie code 4.5, voor 38 uur per week).

Tot de taken behoren o.a.:
- coördineren en behandelen van bouwvergunningsprocedures;
- toetsen van constructieberekeningen en -tekeningen;
- ontwerpen van bestemmingsplannen van eenvoudige aard;
- uitvoeren van subsidieregelingen woningbouw/volkshuisvesting;
- zonodig verrichten van taxaties;
- controleren op uitvoering van bouwplannen en opsporen van clandestiene bouwwerken;
- uitvoeren en controleren van brandpreventieverordening;
- geven van voorlichting aan burgers over te volgen procedures bij bouwwerkzaamheden.

Functie-eisen:
- HTS bouwkunde met applicaties;
- enige jaren ervaring.

Functieniveau 8/9 (min. ƒ 3.152,– en max. ƒ 4.891,– per maand).

ADMINISTRATIEF MEDEWERKER VROM (M/V)

(functie code 4.7, voor 19 uur per week).

Tot de taken behoren o.a.:
- administratieve afhandeling van bouwvergunningen, woningverbeteringssubsidies, gehandicaptensubsidies en gemeentegaranties;
- ondersteunen administratief c.q. controleren op de naleving en uitvoering van milieuwetten;
- opzetten en bijhouden vastgoedadministratie;
- organiseren en verslagleggen van inspraak- en voorlichtingsavonden;
- tekstverwerken voor interne rapportages, maken van lichtdrukken;
- bijhouden inzameling diverse soorten afval.

Functie-eisen:
- diploma MAVO en administratief ambtenaar of soortgelijke opleiding;
- redactionele vaardigheden;
- enige jaren ervaring.

Functieniveau 4/5 (min. ƒ 2.154,– en max. ƒ 3.071,– per maand bij een 38-urige werkweek).

HOOFD BUREAU CIVIEL- EN CULTUURTECHNIEK/ PLAATSVERVANGEND HOOFD AFDELING RUIMTELIJKE ZAKEN (M/V)

(functie code 4.8, voor 38 uur per week).

Tot de taken behoren o.a.:
- coördineren van planvorming, ontwerp, uitvoering en onderhoud van alle civiel- en cultuurtechnische werken;
- vervangen en uitvoeren van de werkzaamheden van het hoofd van de afdeling bij diens afwezigheid;
- adviseren met betrekking tot civiel- en cultuurtechnische werken;
- mede opzetten van exploitatieberekeningen terzake c.q. begeleiden en toetsen van werkzaamheden van externe bureaus;
- houden van toezicht en controle op een adequate uitvoering van werkzaamheden door de buitendienstploegen en onderhoudswerken door aannemers en andere bedrijven;
- voeren van overleg (intern en extern) over de planning en indeling van werkzaamheden;
- adviseren over de mate van uitbesteding van werkzaamheden.

Functie-eisen:
- opleiding op HTS-niveau met applicaties;
- ruime ervaring met de genoemde werkterreinen;
- ervaring met leiding geven;
- innoverend en stimulerend vermogen.

Functieniveau 9/10 (min. ƒ 3.476,– en max. ƒ 5.442,– per maand).

MEDEWERKER VOORBEREIDING EN BEHEER CIVIEL- EN CULTUURTECHNIEK (M/V)

(functie code 4.9, voor 38 uur per week).

Tot de taken behoren o.a.:
- voorbereiden, ontwerpen en beheren van civiel- en cultuurtechnische werken c.q. begeleiden van externe bureaus;
- verzorgen en beheer van het machinepark;
- voeren van overleg met en geven van voorlichting aan bij kapitaalswerken betrokken bureaus, afdelingen en instanties;
- bijhouden van het kadaster.

Functie-eisen:
- MTS bouwkunde, applicatie civiel- en cultuurtechniek of soortgelijke opleiding;
- enige jaren ervaring.

Functieniveau 6/7 (min. ƒ 2.414,– en max. ƒ 3.736,– per maand).

MEDEWERKER ALGEMENE DIENST CIVIEL- EN CULTUURTECHNIEK (M/V)

(functie code 4.18 t/m 4.26, voor 38 uur per week).

Tot de taken behoren o.a.:
- verrichten van alle voorkomende onderhoudswerkzaamheden aan gemeentelijke eigendommen;
- beschikbaar zijn voor grafdelven;
- beschikbaar zijn voor gladheids- en calamiteitenbestrijding.

Functie-eisen:
- LTS-niveau;
- enige ervaring.

Functieniveau 4 (max. ƒ 2.826,– per maand).

Inlichtingen:
Over de voorgaande zes functies kunnen deze worden verkregen bij de gemeentesecretaris, de heer J. Höppener. Tijdens kantooruren is deze tot 20 december as. bereikbaar onder 04742-1548 en vanaf 24 december as. onder 04742-2828. Buiten kantooruren kunt u het privénummer bellen. Dit is 04752-4700.

[redacted]

'FME' en 'Metaalunie' treden gezamenlijk naar buiten

Werkgevers in metaal gaan krachten bundelen

DEN HAAG – De werkgeversorganisaties in de metaal- en elektrotechnische industrie 'FME' en in de metaalnijverheid 'Metaalunie' gaan nauwer samenwerken. Onder de naam 'Nederlandse metaal- en elektrowerkgevers' (NMW) zullen beide bedrijfstakorganisaties voortaan gezamenlijk naar buiten treden waar dat in het belang van de aangesloten ondernemingen is. Dat hebben FME (Zoetermeer) en Metaalunie (Utrecht) gisteren bekendgemaakt. Het cao-overleg blijft vooralsnog gescheiden.

De organisaties hebben tot deze bundeling van krachten besloten omdat de belangen van de aangesloten ondernemingen door technologische en maatschappelijke ontwikkelingen in toenemende mate parallel lopen. Beide organisaties gaan samenwerken met 'behoud en respectering' van ieders eigen identiteit en verantwoordelijkheid. De autonomie en interne besluitvorming van beide organisaties blijft onaangetast.

Activiteiten

De samenwerking binnen de gezamenlijk bestuurde NMW concentreert zich op economisch-technisch terrein. Het gaat daarbij voornamelijk om activiteiten op het gebied van handelsbevordering, de Europese eenwording (1992), normalisatie, certificering en milieuzorg. De bureaus van beide organisaties pakken dit soort activiteiten voortaan waar mogelijk gezamenlijk aan.

Verder zullen gemeenschappelijke branche-organisaties worden gevormd van groepen ondernemingen met gelijksoortige produkten of afzetmarkten.

Bij de Vereniging FME zijn ongeveer 1.300 ondernemingen aangesloten met in totaal 270.000 werknemers. Deze ondernemingen zijn werkzaam in de metaal-, elektronica- en elektrotechnische industrie en aanverwante sectoren. De Metaalunie vertegenwoordigt het midden- en kleinbedrijf in deze sectoren en telt ruim 7.000 lid-bedrijven met 110.000 werknemers.

Bankwereld reageert verdeeld op afschaffen aftrek kredietrente

DEN HAAG – In de bankwereld zijn de suggesties om de aftrekbaarheid van de rente op het consumptieve krediet op de helling te zetten, met gemengde gevoelens ontvangen. De grote combinatie van ABN en Amro Bank verwacht dat als de aftrekbaarheid inderdaad wordt afgeschaft, de gevolgen ervan duidelijk merkbaar zullen zijn in het totale bedrag dat jaarlijks aan doorlopend krediet, persoonlijke leningen en andere vormen van consumptief krediet wordt verstrekt.

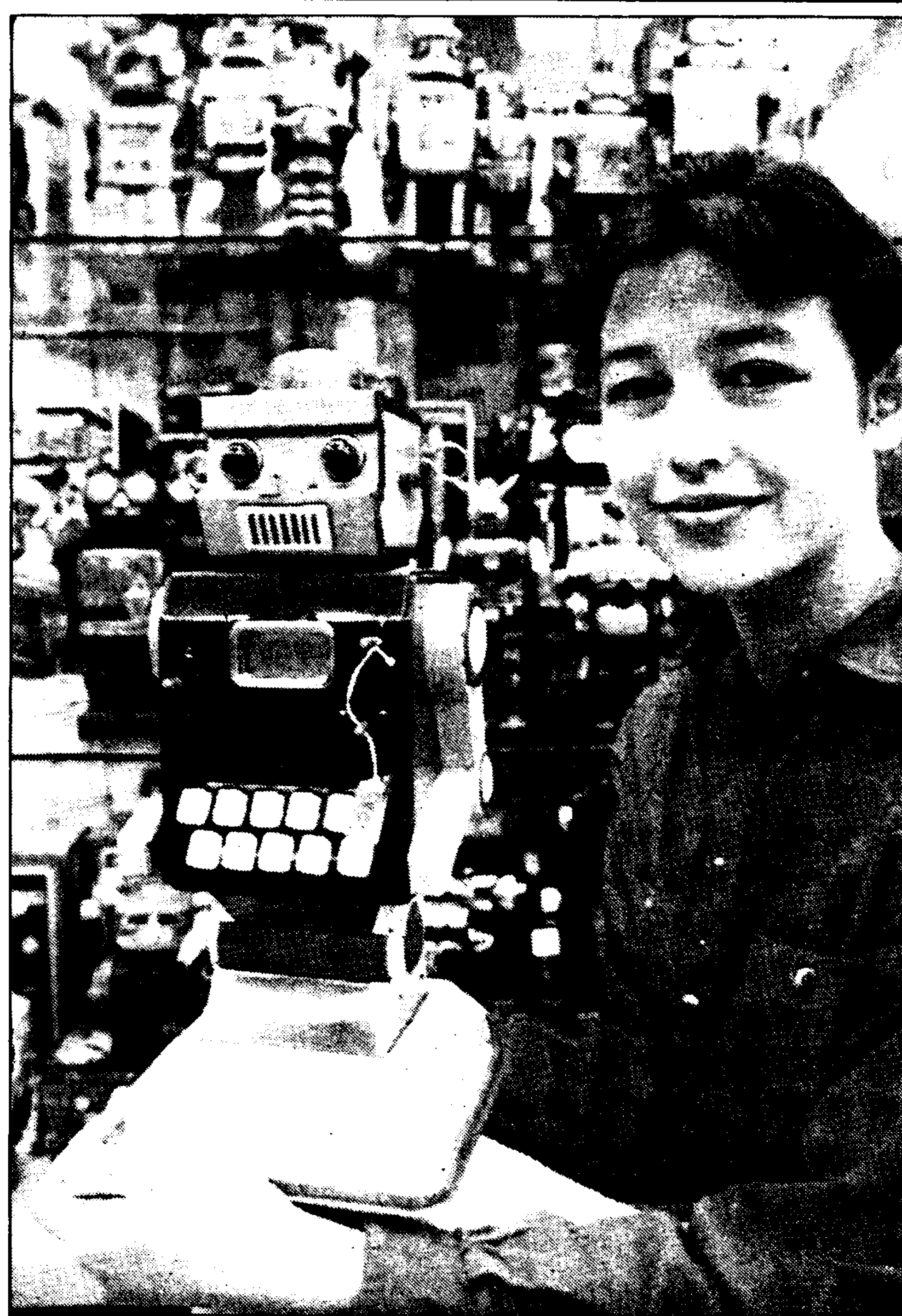
„Er zal minder worden geleend," aldus een woordvoerster, „maar dat houdt tevens in dat er dan minder wordt besteed. En dat zal onvermijdelijk een negatief effect hebben op de economische groei." Zij constateert dat er op het ogenblik ondanks de hoge rentestand 'flink wordt geleend, juist ook omdat van die hoge rente een deel terugkomt via de belastingaanslag. En dat zou dan verdwijnen."

Bij de Gemeentelijke Kredietbank Amsterdam toonde men zich minder bezorgd. Een zekere mate van teruggang ziet men er wel van komen als de plannen zouden doorgaan, maar een scherpe terugval verwacht men er niet van.

„Iemand die een andere auto wil, zal dat niet nalaten omdat de rente op zijn financiering niet meer aftrekbaar zou zijn." In veel gevallen, zo constateert men bij de Kredietbank ook, is de rentetaftrek zo beperkt dat er voor menigeen nauwelijks een belastingvoordeel door wordt bereikt, 'al is het alleen al doordat de teruggaaf-grens niet eens wordt bereikt'.

De Postbank, die tussen de 1,5 en 2 miljard gulden aan Doorlopend Krediet heeft uitstaan, vreest ook consequenties voor de bestedingen.

'Hamerstukken'

● *Een groot aantal robots komt aanstaande dinsdag onder de hamer bij het veilinghuis de 'Zon' in Amsterdam. Voor verzamelaars van al of niet (meer) bewegend blik en metaal een gebeurtenis van betekenis. Het exemplaar dat Zonmedewerkster Mey Lan toont stamt uit 1960, is van geprint blik, loopt op batterijen en moet twee- tot drieduizend gulden opbrengen.*

Nu al tenminste 6.800 banen weg bij Philips

EINDHOVEN – Door de reorganisaties die Philips de afgelopen maanden heeft aangekondigd verdwijnen in Nederland tenminste 6.800 banen, waarvan bijna 2.600 in Eindhoven en omgeving. Bij Philips-vestigingen in Limburg zijn tot nu toe circa 1.000 arbeidsplaatsen geschrapt. In de tussenstand is nog geen rekening gehouden met tal van kleine aanpassingen in lokale afdelingen.

Volgens een zegsman van Philips is inmiddels voor meer dan de helft van alle vestigingen in Nederland een reorganisatieplan bekend. Het staat nog niet vast welke gevolgen de reorganisatie van de divisie Medische Systemen heeft voor Nederland. Wel is bekend dat er wereldwijd bij die divisie 2.000 van de ongeveer 11.000 banen verdwijnen. De hoofdvestiging van Medische Systemen is gevestigd in Best. Het is evenmin bekend voor hoeveel mensen het verlies van hun huidige baan gelijktijdig zal inhouden dat ze worden ontslagen.

In Nederland werkten eind september nog 56.000 mensen bij Philips. De reorganisaties waarvan nu sprake is vloeien voort uit het gezondmaken van de produktdivisies Informatie Systemen en Componenten en de zogenaamde operatie Centurion, die erop is gericht de efficiency van Philips te verbeteren. President Timmer heeft nog een derde reorganisatierond aangekondigd.

Begin volgend jaar zal elk onderdeel van Philips worden beoordeeld op de winstgevendheid. Afdelingen die onvoldoende bijdrage aan het rendement lopen het risico dat ze worden verkocht of gesloten. Hoeveel arbeidsplaatsen daardoor bij Philips verdwijnen staat nog niet vast.

Overigens blijft een deel van die werkgelegenheid, zij het onder een andere naam, behouden. Voor deze operatie heeft Philips een bedrag van 1,8 miljard gulden gereserveerd.

Plan over toekomst Schiphol afgerond

HOOFDDORP – Het Plan van Aanpak, waarin moet worden aangegeven hoe Schiphol in capaciteit kan verdubbelen zonder dat het milieu verder wordt belast, is klaar. Vanochtend wordt het resultaat in het gemeentehuis van Haarlemmermeer te Hoofddorp gepresenteerd. Met name over de nachtvluchten en het aantal te isoleren woningen rond de luchthaven konden de betrokken partijen het niet eens worden. Het plan liep daardoor een aanzienlijke vertraging op. Onder druk van de provincie Noord-Holland, waar men met het oog op de verkiezingen in het voorjaar niet langer wil wachten, is besloten de resultaten van het overleg nu toch naar buiten te brengen.

Het Plan van Aanpak is het resultaat van overleg tussen het rijk, de provincie Noord-Holland, de gemeenten Amsterdam en Haarlemmermeer en de NV Luchthaven Schiphol. Ten behoeve van de stuurgroep zijn vijftien onderzoeken gedaan naar de gevolgen van de groei van Schiphol.

Staat leent tegen lagere rente (9 pct)

DEN HAAG – Minister Kok van Financiën gaat een staatslening uit de kapitaalmarkt halen waarvan bedrag en uitgiftekoers na de inschrijving op 18 december zullen worden bekendgemaakt. De lening is gisteren aangekondigd en wordt uitgegeven tegen een rente van 9 procent. Dat is een kwart procent minder dan de vorige lening, waarop twee maanden geleden in een combinatie tender/toonbank voor f 5 miljard werd ingeschreven.

De lening heeft een looptijd van tien jaar en zal ineens worden afgelost op 15 januari 2001. De storting is vastgesteld op 15 januari en de lening is daarmee de eerste die is bestemd voor dekking van de financieringsbehoefte van het rijk volgend jaar. Deze behoefte wordt geraamd op f 43,8 miljard, aldus het ministerie.

P & C verwacht winstverdubbeling

RIJSWIJK – De P & C Groep (Peek en Cloppenburg, P & C België en Mac & Maggie Nederland, België en Duitsland) verwacht voor het op 26 januari eindigende boekjaar een verdubbeling van de nettowinst van f 6 miljoen tot f 12 miljoen.

Het omzetverlies door de verkoop van Lampe in mei van dit jaar is geheel gecompenseerd door de andere onderdelen. Het kostenniveau is door de al in het vorige boekjaar ingezette reorganisatie aanzienlijk gedaald.

Grote Europese fusie in gereedschapsstaal

STOCKHOLM – De Zweedse onderneming Uddeholm en de Oostenrijkse Böhler gaan volgend jaar fuseren en vormen daardoor de grootste producent van gereedschapsstaal ter wereld. Er ontstaat een bedrijf met 13.500 werknemers en een omzet van omgerekend f 3,3 miljard.

De twee ondernemingen maakten donderdag bekend dat er een houdstermaatschappij wordt opgericht waarin het Oostenrijkse staalconcern Voest-Alpine, het moederbedrijf van Böhler, een belang krijgt van zeventig procent. Dertig procent komt in Zweedse handen. Uddeholms moedermaatschappij Trustor krijgt daarvan het leeuwendeel. De houdstermaatschappij wordt gevestigd in een derde land binnen de Europese Gemeenschap, waarschijnlijk Duitsland.

Böhler is van de twee ondernemingen verreweg de grootste. Vorig jaar werd een omzet behaald van omgerekend f 2,4 miljard. De winst bedroeg f 102 miljoen. Uddeholm verdiende f 66 miljoen op een omzet van f 900 miljoen.

De twee bedrijven zijn samen goed voor een produktie van 90.000 ton gereedschapsstaal per jaar, bijna twintig procent van het wereldtotaal. De grootste fabrikant van dit moment, de Japanse Hitachi, ligt daar met 65.000 ton ruim achter. Op de derde plaats komt de Duitse Thyssen Edelstahl met 60.000 ton.

beurs

Mager

AMSTERDAM – De Amsterdamse effectenbeurs is vrijdag verdeeld gesloten bij een uiterst magere aandelenomzet van f 474 miljoen. Al in de ochtend was de vloer doodstil en ook heeft de middaghandel weinig kunnen toevoegen. De obligatiemarkt sloot tot 20 cent lager met een eveneens magere omzet van ... miljoen. Die omzet was voornamelijk het gevolg van de nieuwe ...rige staatslening tegen 9 procent, waarin vrijdag in de grijze markt tot 100,35 werd genoteerd. Beleggers in staatsleningen draaien hun oudere staatsleningen door in de nieuwe, waarop pas in januari behoeft te worden gestort. In de tussentijd worden de gelden op de korte geldmarkt tegen een hogere rente uitgezet, een handelswijze die niet ongebruikelijk is bij de aankondiging van een nieuwe lening.

De stemmingsindex sloot uiteindelijk met een verlies van 0,3 punt op ... na de gehele dag onder het slot van donderdag te hebben genoteerd. De koersindex algemeen, waarin de internationals zwaarder wegen, sloot met een winst van ... punt op 169.

Van de internationals noteerde Koninklijke Olie een winst van een gulden op f 128,20, mede als gevolg van een stijgende olieprijs door de ...ere uitspraken van president ... over de afloop van het Golfconflict. Unilever was twee kwartjes hoger in de constante ... van koersstijgingen. De overige internationals waren tot vier dubbeltjes voor Hoogovens lager genoteerd.

De overneming door Grolsch van de Duitse bierbrouwer had zijn effect op de andere drankenfondsen. Heineken noteerde f 2 beter op f ...50 en Bols was f 3,50 hoger op f ...

Op de lokale markt was Air Holland een gulden lager op f 14. Goudsmit was een gulden beter op f 45 na de ...stijging van 20 procent.

Hoofdfondsen	v.k.	s.k.
ABN Amro	31,30	31,60
AEGON	109,20	109,20
Ahold	135,80	136,50
Akzo	78,20	78,10
Alrenta	162,00	162,10
Amev	49,10	48,80
Amro A. in F.	75,20	75,60
Borsumij W.	75,00	73,00
Bührm.Tet.	46,60	46,90
C.S.M.cert.	84,90	85,00
DAF	19,50	19,20
Dordt.Petr.	120,50	121,50
DSM	89,50	89,30
Elsevier	74,70	75,00
Fokker cert.	32,60	32,80
Gist-Broc. c.	30,60	30,60
HCS Techn.	9,60	9,20
Heineken	134,50	136,50
Hoogovens	57,30	56,90
Hunter Dougl.	57,00	58,30
Int.Müller	79,20	79,20
KLM	21,40	21,10
Kon.Ned.Pap.	38,60	38,10
Kon. Olie	127,20	128,20
Nat. Nederl.	50,20	49,80
NMB Postbank	41,00	40,40
Nedlloyd	40,30	39,00
Océ	37,30	36,90
Pakhoed Hold.	193,60	193,30
Philips	21,40	21,10
Polygram	31,20	31,10
Robeco	88,10	87,70
Rodamco	55,00	53,90
Rolinco	82,40	82,10
Rorento	60,20	60,10
Stork VMF	44,80	44,10
Unilever	150,80	151,30
Ver.Bezit VNU	87,30	86,00
Volmac Softw.	31,50	32,00
VOC	44,80	44,40
Wessanen	65,60	65,20
Wolters-Kluwer	48,60	48,50

Binnenl. aandelen		
Aalberts Ind	54,40	54,40
ABN AmroHld.prf.	5,02	5,02
ACF-Holding	33,30	33,00
Ahrend Gr. c	166,00	166,00
Air Holland	15,00	14,00
Asd Opt. Tr.	15,10	15,20
Asd Rubber	3,95	4,05
Ant. Verff.	470,00	–
Atag Hold c	117,00	115,00
Aut.Ind.R'dam	70,50	70,50
BAM Groep	71,00	71,20
Batenburg	116,00	116,00
Beers	101,50	101,50
Begemann	135,00	130,00
Belindo	345,00	345,00
Berkel's P.	1,35	1,41
Blydenst.-Will.	36,60	36,60
Boer De, Kon.	279,50	265,00a
de Boer Winkelbedr.	72,50	71,70
Bols	173,50	177,00
Boskalis W.	12,95	12,95
Boskalis pr	16,00	15,90
Braat Beheer	29,10	29,10
Breevast	11,80	11,80
Burgman-H.	2750,00	2750,00a
Calvé-Delft pr	840,00	845,00
Calvé-Delft c	965,00	973,00
CSM	83,80	83,80
Chamotte Unie	2,55	2,55
Cindu-Key	159,00	158,00
Claimindo	343,00	343,00
Content Beheer	22,00	22,00
Cred.LBN	30,10	30,10
Crown v.G.c	107,50	107,50
Delft Instrum.	29,00	29,20
Desseaux	229,00	227,00
Dorp-Groep	38,00	38,00
Econosto	30,00	29,50
EMBA	200,00	200,00
Eriks hold.	90,00	90,00
Flexovit Int.	79,00	80,00
Frans Maas c.	78,00	77,50
Gamma Holding	94,00	94,50
Gamma pref	5,60	5,70
Getronics	29,40	29,50
Geveke	41,00	41,50
Giessen-de N.	130,00	130,00
Goudsmit	44,00	45,00
Grasso's Kon.	101,00	100,20
Grolsch	158,50	–
GTI-Holding	219,00	218,90
Hagemeyer	105,50	105,50
HAL Trust B	13,40	13,40
HAL Trust Unit	13,40	13,40
H.B.G.	159,00	159,00
Hein Hold	116,00	117,50
Hoek's Mach.	202,00	202,00
Heineken Hld	116,00	117,50
Holl.Sea S.	1,11	1,10
Holl. Kloos	475,00	475,00
Hoop Eff.bk.	6,40	6,40
Hunter D.pr.	3,00	–
ICA Hold. cert.	8,00	8,10
IHC Caland	50,00	51,20
Industr. My	123,00	–
Infotheek	21,90	21,10
Kas-Ass.	40,00	40,60
Kempen Holding	11,20	11,20
kondor wessels	33,00	33,50
KBB	96,80	95,70
Kon.Sphinx	165,50	165,00
Koppelpoort H.	260,00	259,00
Krasnapolsky	205,00	205,00
Landré & Gl.	56,00	56,00
Macintosh	34,00	34,00
Maxwell Petr.H.	106,00	106,00
Medicopharma	59,00	59,00
Melia Int.	5,95	5,95
Moeara Enim	1062,00	1062,00
M.Enim OB-cert	13900,00	13900,00
Moolen en Co	31,80	31,60
Mulder Bosk.	50,00	–
Multihouse	7,40	7,30
Mynbouwk. W.	384,00	384,00
Naeff	320,00	–
NAGRON	45,00	45,00
NIB	534,00	534,00
NBM-Amstelland	9,30	9,20
NEDAP	306,00	303,00
NKF Hold.cert.	240,00	241,00
Ned.Part.Mij	39,00	38,80
Ned.Springst.	14000,00	–
Norit	33,60	34,00
Nutricia gb	108,50	108,50
Nutricia vb	116,20	115,70
Nijv.t.Cate	81,50	81,00
Omnium Europe	13,00	13,00
Orco Bank c.	75,20	77,30
OTRA	241,50	242,50
Palthe	62,00	62,00
Philips div'91	20,80	–
Pirelli Tyre	20,00	20,10
Polynorm	114,00	114,00
Porcel. Fles	157,00	157,00
randstad	44,00	44,00
Ravast	41,50	41,50
Reesink	70,50	70,50
Riva	38,40	38,40
Riva (cert.)	38,20	38,20
Samas Groep	68,00	67,00
Sarakreek	19,90	19,90
Schuitema	1450,00	1450,00
Schuttersveld	42,80	42,70
Smit Intern.	49,50	49,50
St.Bankiers c.	12,00	11,50
Stad Rotterdam c	43,30	42,70
Telegraaf De	89,50	89,00
Textielgr Twente	72,00	72,00
Tulip Comp.	29,00	29,00
Tw.Kabel Hold	116,00	117,50
Ubbink	85,00	83,00
Union Fiets.	60,00	59,10
Ver.Glasfabr.	330,00	330,00
Verto	52,80	53,00
Volker Stev.	70,00	70,00
Vredestein	12,70	12,80
VRG-Groep	63,00	63,00e
Wegener Tyl	230,00	230,00
West Invest	29,00	28,50
West Inv. wb.	100,00	100,00
Wolters Kluwer	191,00	192,00
Wyers	34,00	33,50

Beleggingsinstellingen		
Aegon Aand.f.	29,00	29,00
Aegon sav.plus	5,00	5,00
ABN Aand.f.	65,80	65,80
ABN Beleg.f.	52,50	52,50
ABN Amro L.F.	151,10	151,10
ALBEFO	49,30	49,50
Aldollar BF $	22,70	22,70
Alg.Fondsenb.	210,00	210,00
Alliance Fd	9,60	9,60
Amba	42,00	42,00
America Fund	250,00	250,00
Amro Eur.F.	65,10	65,80
Amro Far E.F.	53,10	52,20
Amro Neth.F.	66,70	66,70
Amro N.Am.F.	54,40	54,00
Amro Obl.Gr.	159,00	159,20
Amvabel	55,80	56,00
AsianTigersFd	48,60	48,20
AsianSelFund	39,00	39,00
Austro Hung.F.	6,60	–
Bemco Austr.	45,20	45,30
Bever Belegg.	3,10	3,30
CLN Obl.Div.Fonds	101,10	101,10
CLN Obl.Waardef.	103,20	103,20
Delta Lloyd	36,00	36,40
DP Am. Gr.F.	23,80	23,80
Dp Energy.Res.	41,50	41,50
Eng-Holl.B.T.1	8,20	8,20
EMF rentefonds	60,60	60,60e
Envir.Gr.Fnd	49,80	49,80
Eur.Ass. Tr.	6,60	6,60
EOE DuStInF.	250,00	253,00
EurGrFund	55,50	55,50
Euro Spain Fd	7,20	7,20
Florente Fund	104,60	104,50
Gim Global	46,60	47,00
Groeigarant	1,29	1,30
Hend.Eur.Gr.F.	164,00	163,00
Henderson Spirit	52,00	51,80
Holland Fund	65,50	65,50
Holl.Eur.Fund	42,50	42,00
Holl.Obl.Fonds	116,50	117,00
Holl.Pac.F.	94,50	94,80
Innovest	85,00	85,50
Interbonds	530,00	530.00
Intereffekt500	36.00	35,90
Intereffekt wt	208,00	205,00
Investa part	69,10	68,50
IS Himal. F.$	8,00	–
Jade Fonds	134,10	135,00
Japan Fund	21,20	21,20
Jap.Ind.Alpha Fd	8300,00	–
Japan Rot. Fund yen	7000,00	–
Korea Pac.$	8,00	8,00
Mal.Cap.F. $	6,70	–
Mees Obl.Div.Fonds	100.40	100,70
Mexico Inc.F.	21,00	21,00
MK Int.Vent.	26.00	21,00a
Mondibel	66,30	66,30
Nat.Res.Fund	1110,00	1110,00
Nedufo A	124,00	124,00a
Nedufo B	126,00	116,00a
NMB Dutch Fund	37,00	37,20
NMB Global F.	40,40	40,40
NMB Oblig.F.	34,00	34,40
NMB Rente F.	105,20	105,50
NMB Vast Goed	38,10	38,10
New Asia Fund	6,00	6,00
Nomura Warr.Fund	3,60	3,50
Obam, Belegg.	199,20	199,20
OAMF Rentef.	11,75	11,60e
Orcur.Ned.p.	47,50	47,50
Pac.Dimens.	82,50	82,50
Pac.Prop.Sec.f.	31,50	31,20
Pierson Rente	104,50	104,50
Postb.Belegg.f.	52,90	53,00
Prosp.Int.High.Inc.	6,00	–
RG Divirente F.	47,10	47,10
Rabo Onr.g.f.	80,60	80,90
Rentalent Bel.	135,00	135,10
Rentotaal NV	31,80	31,80
RG groen	48,60	48,70
RG blauw	45,20	45,40
RG geel	43,20	43,00
Rodin Prop.$	103,00	103,00
Rolinco cum.p	70,00	–
Sci/Tech	15,80	–
Technology F.	17,50	17,50
Tokyo Pac. H.	216,00	–
Trans Eur.F.	73,30	73,10
Transpac.F.	337,50	337,50
Uni-Invest	82,00	84,90
Unico Inv.F.	77,00	77,00
Unifonds	31,40	31,00
VWN	61,80	61,80
Vast Ned	111,50	111,30
Venture F.N.	27,00	24,00a
VIB NV	70,00	69,00
VSB Mix Fund	46,40	46,40
VSB Rente F.	100,00	100,00
WBO Int.	62,50	62,50
Wereldhave NV	143,00	143,00
Yen Value Fund	81,00	81,10
ZOM Florida $	47,10	47,10

Warrants		
Akzo	3,25	3,00
Falcons Sec.	19,50	19,90
Innovest	0,95	0,95a
K.L.M. 85-92	16,00	14,50
St.Bankiers b	0,13	0,13

Parallelmarkt		
Alanheri	25,00	24,70
Berghuizer	44,20	44,50
Besouw Van c.	61,80	61,80
Biogrond Bel.	10,40	10,40
CBI Barin Oc. yen	1500,00	1610,00
Comm.Obl.F.1	99,00	99,10
Comm.Obl.F.2	98,50	98,60
Comm.Obl.F.3	98,90	99,10
De Drie Electr.	19,20	19,20
DeltaLl.dlr	50,50	51,50
DeltaLlEcu	50,00	51,00
DeltaLlMix	51,60	51,90
DeltaLlRente	51,40	51,50
DeltaLlVast	51,00	51,00
Dico Intern.	97,00	97,00
DOCdata	10,70	11,20
Ehco-KLM Kl.	36,00	36,00
E&L Belegg.1	60,50	60,70
E&L Belegg.2	68,60	68,70
E&L Belegg.3	72,90	72,90
Free Rec.Sh.	32,60	33,10
Geld.Pap.c.	70,10	70,50
German City E.	50,00	51,00
Gouda Vuurv c	108,50	108,00
Groenendijk	37,80	37,80
Grontmij c.	218,00	225,00
HCA Holding	51,50	51,00
Helvoet Holding	47,50	48,00
Hes Beheer	44,50	44,70
Highl.Devel.	15,20	–
Homburg cert	3,10	3,05
Interview Eur.	4,30	4,30
Inv. Mij Ned.	33,00	–
Kuehne+Heitz	42,50	43,00
LCI Comp.Gr.	13,90	13,60
Melle	285,50	287,80
Nedcon Groep	27,50	27,70
Nedschroef	96,00	97,00
Neways Elec.	7,25	7,25
Newtron Hold	10,00	9,80
pan pacific	9,80	9,80
Pie Med.	10,70	10,60
Simac Tech.	12,00	12,00
Sligro Beh.	38,00	38,40
VHS Onr. Goed	6,50	6,60
Weweler	33,00	31,50

Wall Street	13.12	14.12
allied signal	27	26¾
amer.brands	40⅛	39⅞
amer.tel.tel	31	30
amoco corp	50⅛	50¼
asarco inc.	26¼	26¼
bethl. steel	13¾	13¾
boeing co	45⅛	44⅞
can.pacific	17	17½
chevron	69	69
chiquita	32	31¼
chrysler	12¼	12
citicorp	14⅛	13¾
cons.edison	23¼	23¼
digit.equipm.	56⅞	56⅛
dupont nemours	36½	37⅛
eastman kodak	41	41
exxon corp	50	50¾
ford motor	25¾	25¼
gen. electric	56¼	55
gen. motors	34⅛	33⅛
goodyear	17¼	17
hewlett-pack.	32¼	32
int. bus.mach.	112⅞	111⅛
int. tel.tel.	47¾	47½
klm airlines	12⅞	12½
mcdonnell	43	43¾
merck co.	88⅛	86
mobil oil	56½	57⅛
penn central	18½	18
philips	12¾	12½
primerica	23½	22¾
royal dutch	76	76
sears roebuck	26⅞	26
sfe-south.pac.	6½	6½
texaco inc.	57	57⅞
united techn.	47	47¾
westinghouse	27	27½
whitman corp	18⅛	18
woolworth	30¼	29¾

Advieskoersen		
amerik.dollar	1,600	1,720
austr.dollar	1,23	1,35
belg.frank (100)	5,29	5,59
canad.dollar	1,380	1,490
deense kroon (100)	27,80	30,30
duitse mark (100)	110,10	114,10
engelse pond	3,10	3,35
finse mark (100)	45,25	47,75
franse frank (100)	31,75	34,50
griekse dr. (100)	0,96	1,16
ierse pond	2,85	3,10
ital.lire (10.000)	13,90	15,60
jap.yen (10.000)	122,00	128,00
joeg.din.t/m 100	10,00	14,50
noorse kroon (100)	27,25	29,75
oost.schill. (100)	15,75	16,25
port.escudo (100)	1,17	1,35
spaanse pes. (100)	1,67	1,83
turkse pond (100)	0,0500	0,0700
zweedse kr. (100)	28,40	30,90
zwits.fr. (100)	129,00	133,50

Wisselmarkt	
amerik.dollar	1,67075-1,67325
antill.gulden	0,9175-0,9475
austr.dollar	1,2720-1,2820
belg.frank (100)	5,4425-5,4475
canad.dollar	1,43975-1,44225
deense kroon (100)	29,265-29,315
duitse mark (100)	112,780-112,830
engelse pond	3,2435-3,2485
franse frank (100)	33,180-33,230
griekse dr. (100)	1,0335-1,1335
hongk.dollar (100)	21,2750-21,5250
ierse pond	2,9960-3,0060
ital.lire (10.000)	14,935-14,985
jap.yen (10.000)	126,31-126,41
nwzeel.dollar	0,9935-1,0035
noorse kroon (100)	28,715-28,765
oostenr.sch. (100)	16,0250-16,0350
saudi ar.ryal (100)	44,3750-44,6250
spaanse pes. (100)	1,7670-1,7770
surin.gulden	0,9150-0,9550
zweedse kr. (100)	29,935-29,985
zwits.frank (100)	131,675-131,725
e.c.u.	2,3125-2,3175

Index Amsterdam

CBS-koersindex (1983 = 100)		
algemeen	168,60	169,00
id excl.kon.olie	160,30	160,10
internationals	169,60	170,50
lokale ondernem.	169,30	169,10
id financieel	117,50	117,20
id niet-financ.	219,60	219,50

CBS-herbeleggingsindex (1983 = 100)		
algemeen	230,10	230,60
id excl.kon.olie	207,50	207,30
internationals	240,90	242,10
lokale ondernem.	218,10	217,80
id financieel	162,40	162,10
id niet-financ.	270,70	270,60

CBS-stemmingsindex (1987 = 100)		
algemeen	97,60	97,30
internation	84,30	84,10
lokaal	100,10	99,70
fin.instell	89,00	88,70
verzekering	92,90	92,50
niet-financ	103,20	102,80
industrie	105,60	105,60
transp/opsl	105,10	103,80

Goud en zilver

AMSTERDAM – Voorlopige noteringen op 14-12-1990 om 14.00 uur bij de fa. Drijfhout, alles in kg:

GOUD: onbewerkt f 19.750-f 20.350; vorige f 19.660-f 20.200; bewerkt verkoop f 21.950; vorige f 21.800 laten.

ZILVER: onbewerkt f 175-f 245 vorige f 175-f 245; bewerkt verkoop f 290 laten, vorige f 290 laten.

Dow Jones

Industrie 2594
: -20

Optiebeurs

	serie		omzet	v.k.	s.k.
ah	p apr	130,00	180	3,80	3,50
akzo	c jan	75,00	281	4,80	4,70
akzo	c jan	80,00	369	2,00	1,80
akzo	c o95	80,00	154	18,70	18,70
akzo	p apr	70,00	186	2,30	2,50
amev	c apr	50,00	224	2,60	2,50b
d/fl	c dec	170,00	500	0,60a	0,30
dsm	c jan	85,00	173	6,10	6,00
dsm	c apr	85,00	132	9,00	9,00a
dsm	p apr	85,00	171	4,80	5,00
eoe	c dec	235,00	187	3,40	2,50
eoe	c dec	240,00	858	1,00	0,80
eoe	c jan	235,00	138	6,70	6,50
eoe	c jan	240,00	250	4,60	4,00
eoe	c jan	250,00	235	1,30	1,30
eoe	p dec	235,00	679	1,30	1,50
eoe	p dec	240,00	134	4,00	4,50
eoe	p jan	230,00	171	2,70	2,90
eoe	p jan	235,00	151	4,50	4,80
gist	c jul	35,00	200	1,50	1,40
gist	p jul	27,50	200	2,10	1,80
hoog	c apr	60,00	137	3,60	3,60
klm	c apr	22,50	205	1,40	1,20
klm	p apr	20,00	222	1,20	1,10
knp	c apr	40,00	524	2,10	1,90
knp	p apr	37,50	500	3,50a	2,90
phil	c o92	55,00	210	0,50a	0,50
phil	c o93	30,00	271	3,60	3,40
phil	c o95	20,00	258	8,60	8,50
phil	p jul	22,50	200	2,50	2,50
phil	p o95	20,00	155	3,20	3,20
olie	c jan	130,00	467	2,20	2,70
olie	c jan	135,00	225	0,80	1,10
olie	c apr	130,00	422	5,70	6,00
olie	c apr	145,00	232	1,20	1,30
olie	p jan	130,00	482	4,00	3,40
olie	p jan	135,00	346	8,00	7,00
olie	p apr	125,00	273	3,50	3,00
unil	c jan	150,00	148	4,00	4,30
unil	c apr	160,00	256	3,80	3,90
unil	c okt	100,00	269	53,20	53,00
unil	c o92	140,00	168	26,30	26,40
unil	c o93	120,00	222	41,00	42,00
unil	p jan	140,00	208	0,60	0,60
unil	p jan	145,00	143	1,40	1,50
unil	p jan	150,00	354	3,00	3,00
unil	p jul	160,00	309	13,00	12,50
unil	p o94	150,00	150	19,50a	19,00
voc	p apr	40,00	154	2,00	2,00b

a=laten
b=bieden
c=ex-claim
d=ex-dividend
e=gedaan+bieden
f=gedaan+laten
g=bieden+ex-div.
h=laten+ex-div.
k=gedaan+b
l=gedaan+g
vk=slotkoers vorige dag
sk=slotkoers gisteren

HoensBroeck
Lucas-Stichting voor Revalidatie

De Lucas-Stichting vormt samen met het Kinderrevalidatie-centrum "Franciscusoord" de "Stichting Samenwerkende Revalidatie Centra Limburg".

Het Revalidatiecentrum "Hoensbroeck" maakt onderdeel uit van de Lucas Stichting voor Revalidatie en biedt revalidatie aan volwassenen, zowel klinisch als poliklinisch.

Wegens vertrek van een medewerker zoeken wij op zeer korte termijn een

sport- en spelleider (m/v)

in tijdelijk dienstverband (minimaal 20 uur per week).

Funktie-inhoud:
het leiden en begeleiden van sport- en spelaktiviteiten met voor revalidatie geldende doelstellingen.

Funktie-eisen:
- een afgeronde CIOS-opleiding (met eventueel aantekening Zorg en Hulpverlening) aangevuld met Akte J. of;
- diploma Academie voor Lichamelijke Opvoeding.

Onze voorkeur gaat uit naar een kandidaat met enige jaren ervaring en een leeftijd van tenminste 23 jaar.
Arbeidsvoorwaarden volgens CAO-Ziekenhuiswezen; de funktie is ingedeeld in FWG-schaal 45.

Nadere informatie kan worden verkregen bij dhr. C. Damman, Hoofd Dienst Fysiotherapie (tel: 045-239310) of dhr. P. Heemskerk, hoofd afd. Sport en Spel (tel: 045-239301).

Schriftelijke sollicitaties binnen 14 dagen aan: Lucas Stichting voor Revalidatie Dienst P&O (dhr. Kayser), (vakature-nr. 90255067), Zandbergsweg 111, 6432 CC Hoensbroek.

Ten behoeve van de afdeling Technische Dienst van onze vestiging SCHIFFERS FOOD b.v. te HOENSBROEK zoeken wij op korte termijn een Electro-onderhoudsmonteur die rechtstreeks rapporteert aan de Chef Onderhoud Electro.

De nieuwe medewerker verzorgt, tesamen met een aantal collega's het electrisch onderhoud aan een

ELECTRO-ONDERHOUDSMONTEUR m/v

uitgebreid machinepark en moderne regelapparatuur.
Hij lokaliseert storingen aan de apparatuur en heft deze op, hij verricht montage-werkzaamheden aan bestaande en nieuwe installaties.

De werkzaamheden worden in 3 ploegendienst verricht.

Funktie-eisen:
- Opleiding M.T.S.-energietechniek of gelijkwaardig
- Basiskennis Electronica en PLC-techniek
- Leeftijd tussen 22 en 30 jaar

Ervaring in een soortgelijke funktie strekt tot aanbeveling.

Arbeidsvoorwaarden
Hero kent voor bovenstaande funktie een uitstekend pakket arbeidsvoorwaarden.
Daarin wordt rekening gehouden met de aard van de funktie en de kapaciteit en ervaring van de kandidaat.

Procedure
Hebt u voor deze funktie belangstelling, stuur dan binnen 2 weken uw sollicitatiebrief met curriculum vitae.

mv DE LIMBURGSE PERSONEELSGIDS

tempo-team uitzendbureau

KANTOOR

HEAO-er m/v
voor een relatie in Heerlen. U hebt een afgeronde HEAO BE-opleiding. Enige werkervaring is een pré. Deze uitdagende startersfunctie biedt toekomstperspectief.
Voor informatie:
045 - 71 83 32, Marie-Cecile van den Noort
Heerlen, Op de Nobel 1/Akerstraat

Tekstverwerkers m/v
voor verschillende bedrijven in Sittard en omgeving. Er zijn mogelijkheden voor zowel part-time als full-time werk. Beheerst u WP 4.2, 5.0 en/of 5.1, neem dan contact met ons op.
Voor informatie:
046 - 52 20 80, Mara Offermans of Marga Hautvast
Sittard, Roermolenstraat 4

Data-typisten m/v
voor diverse bedrijven in Sittard en omgeving. Wij hebben regelmatig goede mogelijkheden. Er kan zowel part-time als full-time gewerkt worden. Hebt u enige werkervaring, neem dan contact met ons op.
Voor informatie:
046 - 52 20 80, Mara Offermans of Marga Hautvast
Sittard, Roermolenstraat 4

GEZONDHEIDSZORG

Verpleegkundige m/v
voor een opvangcentrum voor asielzoekers.
Het betreft een functie voor 3 dagen per week in de voorlichtingssfeer. De werkzaamheden bestaan uit het voeren van 'intake'-gesprekken, preventieve werkzaamheden met betrekking tot de opvang en het geven van voorlichting en dergelijke. Wij zijn op zoek naar een gemotiveerde kandidaat. U bent in het bezit van een diploma A-verpleegkundige met MGZ-aantekening of een HBO V-diploma.
Enige werkervaring strekt tot aanbeveling. De baan gaat langere tijd duren.
Voor informatie:
046 - 52 20 80, Mara Offermans of Marga Hautvast
Sittard, Roermolenstraat 4

HORECA

Zelfstandig werkend kok m/v
met ervaring, voor een hotel van een belangrijke keten in Born. Bent u op zoek naar een nieuwe uitdaging, dan hebben wij een leuke baan voor u. De baan is full-time en voor lange tijd.
Voor informatie:
046 - 51 42 22, Gabby Lückers
Sittard, Roermolenstraat 4

DETAILHANDEL

Verkoper m/v
voor een kaasspeciaalzaak in Heerlen. Ervaring in een dergelijke functie is gewenst. Het betreft een full-time baan en kan langere tijd gaan duren. Hebt u interesse, neem dan maandag snel contact op.
Voor informatie:
045 - 71 83 32, Mariëtte Verhoeve
Heerlen, Op de Nobel 1/Akerstraat

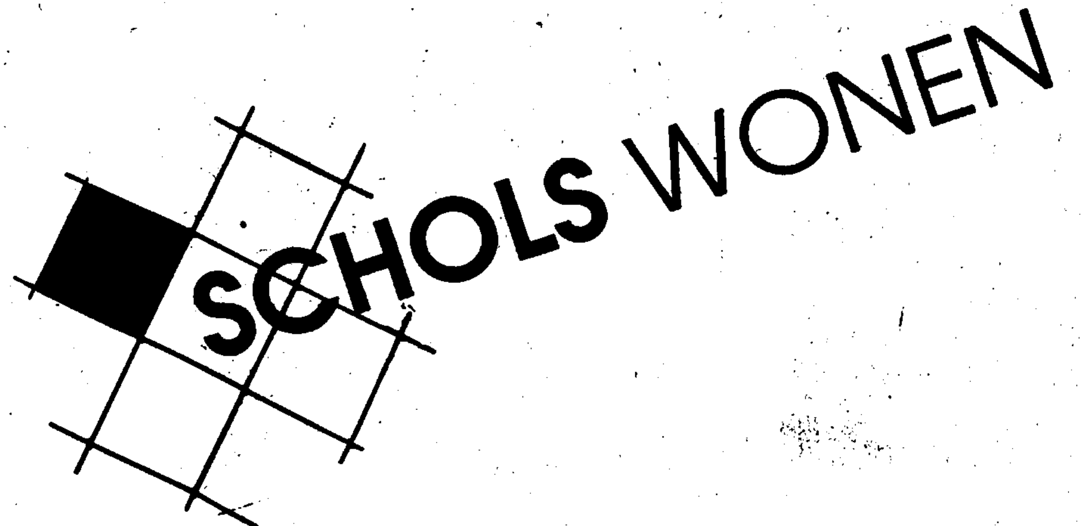
TECHNIEK

Bedradings-monteurs m/v
voor een bedrijf in Stein. De werkzaamheden vinden plaats in de werkplaats. U hebt een afgeronde opleiding LTS/VEV/KMBO en enige ervaring in het bedraden van schakelkasten en meet- en regelpanelen. De baan is voor minimaal 8 weken.
Voor informatie:
046 - 75 29 70, Harry Hollanders
Geleen, Rijksweg Zuid 1a

INDUSTRIE

Algemeen medewerker m/v
voor een gezellig familiebedrijf in Grevenbricht.
Het werk bestaat voornamelijk uit het bedrukken van t-shirts. U kunt in dagdienst voor zeer lange tijd aan de slag.
Voor informatie:
046 - 51 42 22, Jeanette Vaessen
Sittard, Roermolenstraat 4

Oproepkrachten m/v
per direct, voor een bakkerij in Brunssum. Kunt u 1 of meerdere dagen per week een ochtend-, middag- of nachtdienst werken en u wilt zelf bepalen hoeveel uur u per week werkt? Dan is dit een baan voor u.
Ook werkstudenten komen in aanmerking. Bent u geïnteresseerd? Neem dan contact met ons op.
Voor informatie:
045 - 27 38 38, Nicole Offermans
Brunssum, Lindeplein 15

Schols wonen en woningtextiel is een begrip. De vestiging woningtextiel in Kerkrade zal binnenkort geheel gerenoveerd worden. Namens onze cliënt zijn wij voor deze vestiging op zoek naar een ambitieuze

vestigingsmanager

die kennis heeft van woningtextiel en als chef d'équipe kan functioneren.
Een manager voor wie commercie en strategie, organisatie en acquisitie geen vreemde woorden zijn.
Hij/zij maakt een eigen verkoopbeleid in deze zelfstandige functie.
Kortom, een flexibele functie gehonoreerd naar verantwoordelijkheid.

Stuur uw sollicitatie voor 22 december as. naar

De Boer Consult werving en selectie commerciële trainingen

postbus 45
5757 ZG Liessel
tel. 04934-2293

Hoppers Drukkerijen b.v. Landgraaf

zoekt voor haar afdeling lithografie, een ervaren

chef-voorbereiding

sollicitaties richten t.a.v.:
Dhr. J. Feelders
Reeweg 120
6374 BZ Landgraaf

Hoofdagent VOLVO-bedrijfsauto's
LIMBURGSE AUTOMOBIEL SERVICE B.
vraagt voor haar vestiging te Geleen:
- ★ **bandenmonteur of iemand, die hiervoor opgeleid wil worden.**
- ★ **electro-monteur met LTS- of MTS-E-opleiding met bij voorkeur TSI-diploma.**

Kandidaten, die bereid zijn in een twee-dienstensysteem te werken, kunnen vandaag tussen 10.00 en 12.00 uur en vanaf aanstaande dinsdag tussen 9.00 en 12.00 uur telefonisch contac opnemen met de heer W. de Jong, personeelsmanager (tel. 046-788635).

KIJKDAG
OPERATIE-ASSISTENT
Zaterdag 12 Januari a.s. vanaf 10 uur

De Limburgse ziekenhuizen en de Hogeschool Heerlen beheren samen de Limburgse Opleiding tot Operatie-Assistent.
Toelatingseisen voor deze driejarige inservice-opleiding zijn:
- diploma HAVO of gelijkwaardig, MAVO-IV D-niveau + MBO, of Ziekenverpleging A;
- leeftijd vanaf 17 jaar.

Voor degenen die mogelijk geïnteresseerd zijn om deze opleiding vanaf augustus 1991 te gaan volgen wordt er in operatie-afdelingen v alle Limburgse ziekenhuiz een Kijkdag georganisee

Op deze Kijkdag worden praktisc demonstraties en inlichtingen gebod over het beroep operatie-assist in rondes van ca. 1½ u
Belangstellenden zijn van harte wel en kunnen zich d.m.v. onderstaande st vóór 31 december a.s. aanme voor deze Kijkd

Naam: ________

Adres: ________

Postcode/Woonplaats: ________

is van plan tijdens de Kijkdag op 12 januari 1991 een bezoek te brengen aan de operatie-afdeli van het Ziekenhuis ________

Bovenstaande strook opsturen naar het ziekenhuis van je keuze:

Academisch Ziekenhuis Maastricht
T.a.v. Praktijkbegeleider O.K.
St. Annadal 1, 6201 BX Maastricht

De Wever Ziekenhuis
T.a.v. Praktijkbegeleider O.K.
Henri Dunantstraat 5, 6419 PC Heerlen

St. Jozef Ziekenhuis
T.a.v. Praktijkbegeleider O.K.
Wijngracht 45, 6461 AL Kerkrade

St. Laurentius Ziekenhuis
Dienst Personeelszaken
Mgr. Driessenstraat 6, 6043 CV Roermond

Maaslandziekenhuis Geleen
T.a.v. Praktijkbegeleider O.K.
Barbarastraat 1, 6164 HK G

Maaslandziekenhuis Sittard
T.a.v. Praktijkbegeleider O.K.
Walramstraat 2, 6131 BK

St. Gregorius Ziekenhuis
T.a.v. Praktijkbegeleider O.K.
Kochstraat 2, 6264 BE Br

INTERDIMA

Interdima, gevestigd in Heerlen, heeft zich toegelegd op de verkoop van technisch hoogwaardige glasbewerkingsmachines. Het bedrijf maakt deel uit van de Bavelloni Groep, de producent van deze machines. Interdima zet haar produkten af bij glasbewerkingsbedrijven in de hele wereld vanuit eigen verkoopkantoren in Nederland, Frankrijk, Engeland en Amerika. De goede resultaten van het bedrijf en haar marktleiderspositie zijn tot stand gekomen door een zakelijke instelling, klantgericht denken en hoogwaardige service en after-sales. Om een verdere periode van groei in goede banen te leiden zijn wij op zoek naar een

Internationale verkoop manager
die een internationaal verkoopbeleid glashelder kan uitbouwen

De functie:
- als internationaal verkoopmanager bent u verantwoordelijk voor het bevorderen en realiseren van het door u opgestelde verkoopbudget,
- u geeft leiding aan een 8-tal verkoopadviseurs waarbij u verantwoordelijk bent voor planning, efficiënte en effectieve inzet en controle op de kwaliteit van de geleverde commerciële activiteiten,
- u bent het aanspreekpunt voor uw verkoopteam en haar (potentiële) internationale klanten op het gebied van commercie en techniek, en bewaakt de opvolging van offertes en levertijden,
- u dient een actieve bijdrage te leveren aan meer marktgericht denken binnen het bedrijf en rapporteert rechtstreeks aan de directeur van de Interdima Groep.

Interdima zoekt:
- een inspirerende persoon die het vermogen heeft om binnen en buiten de organisatie commerciële ondersteuning te leveren,
- een opleiding op HBO-niveau (bvk technisch-commercieel) aangevuld met een aantal jaren verkoopervaring in een industriële omgeving,
- sterke affiniteit met techniek,
- goede beheersing van de Engelse, Duitse en Franse taal is een vereiste,
- leeftijd 30-40 jaar.

Interdima biedt:
- een zelfstandige functie in een sterk groeiend internationaal bedrijf met technisch hoogwaardige produkten,
- de gelegenheid om vanuit eerdere ervaringen een slagvaardige commerciële organisatie nog verder uit te bouwen,
- een compleet pakket arbeidsvoorwaarden.

Wilt u nader geïnformeerd worden over deze uitdagende commerciële managementfunctie? Schrijf dan een korte sollicitatiebrief met c.v. onder vermelding van ref.nr. 63.7363 aan Mercuri Urval B.V., Vrijthof 50-51, 6211 LE Maastricht, NL.
Voor telefonische informatie 043-251291 (tijdens kantooruren).

Mercuri Urval

Iedere steen in Maastricht vertelt iets van de geschiedenis van de stad. Er is echter een aantal dat, – al dan niet door middel van een tekst – letterlijk teruggrijpt naar een historische gebeurtenis. Wie niet alleen oog heeft voor de geschiedenis van Maastricht, maar ook voor de merkwaardige, mooie of interessante stenen die her en der in muren of zelfs op de grond te vinden zijn, kan het 'gebeiteld verleden' tot leven brengen. In twaalf afleveringen doet Servé Overhof dit. Vandaag de tiende aflevering: 'Mestreechter Geis en wilde zwijnen'. Die van volgende keer heeft als titel: Monumentaal 'platvloers'.

gebeiteld verleden

Mestreechter Geis en wilde zwijnen

Het 'gebeiteld verleden' van Maastricht telt tal van gedenktekens die de Maastrichtenaren zelf zó vanzelfsprekend vinden dat menigeen niet onmiddellijk een sluitend antwoord zal kunnen geven op de vraag naar het wie-en-wat. Dat is geenszins vreemd en allerminst beschamend.

n enkel beeld roept reeds in zijn mgeving vragen op, óók bij de boren en getogen Maastrichtear. Nemen wij het beeldje van de estreechter Geis. Het staat op een iem pleintje bij de toegang tot Stokstraatkwartier aan de zijde de Maastrichter Brugstraat. Bekers uit andere landsdelen zul geneigd zijn er 'Gijs van Maascht' in te zien. In werkelijkheid doelt het de uitbeelding te zijn de karakteristieke levensaard levensstijl van de Maastrichtear. 'Geis' dus in de betekenis van est'. Het beeld werd zondag 20 i 1962 onthuld door mr. W. ba Michiels van Kessenich, aan wie was aangeboden bij gelegenheid diens zilveren jubileum als burmeester van Maastricht.

Haarlemse beeldhouwer Mari driessen had opdracht gekregen 'geis' van Maastricht menselijke talte te geven. Om de nodige inratie te kunnen opdoen, dook de eldhouwer dagenlang in deze stad der. Dat resulteerde in het ontrp van een rijzige Pierrot-figuur. de onthulling bleek Andriessen ter niet tevreden over hetgeen had uitgebeeld. „Te weinig spiriel en te weinig volks," heette t. Hij liet het ontwerp inpakken verving het na enige tijd door n nieuw werkstuk, dat naar zijn aak beter aan de opdracht beantordde. Stedelijk kroniekschrijLoe Maas beschreef het in 1963 us: „Volks van beweging en ntaliteit, vol levensvreugde en ttend tegelijk, klaar voor een n mot en tegelijk luchtig filosofed over de betrekkelijkheid van dingen."

De Maastrichtenaren waren reeds enigermate vertrouwd met hun alter ego in steen toen de redactie van 'De Springplank', schoolblad van het Jeanne d'Arc-college, in maart 1966 wereldkundig maakte dat de 'Geis' van Andriessen treffende gelijkenis vertoonde met een harlekijnfiguur uit de zestiende-eeuwse Italiaanse Commedia dell'Arte, zoals afgebeeld in bewaard gebleven gravures. „De oorspronkelijkheid van het ongetwijfeld knappe beeldje op het Bat, waarvan het heet dat Mari Andriessen ervoor naar Maastricht pelgrimeerde om er inspiratie voor op te doen, wordt door dit alles wel verdacht," concludeerde auteur 'De Witte' in het schoolblad. Maastricht behield echter zijn 'Geis' en nam een Italiaans accent voor lief.

● *In dit beeld heeft Maastricht zijn 'Geis' geaccepteerd.*

Zwijnenjacht

Onvoorstelbaar snel haakten burgemeester en wethouders van Maastricht op 31 oktober 1947 in op de actualiteit toen zij besloten een gedenksteen te plaatsen in de stadsmuur bij De Nieuwenhof. De gebeurtenis die waard werd bevonden voor volgende generaties te worden vastgelegd, had zich precies tien dagen tevoren afgespeeld. Die dag, 21 oktober 1947, kregen vroege voorbijgangers de schrik van hun leven toen zij in de Sint Pieterstraat zes wilde zwijnen doodgemoedereerd in de richting van het hertenkamp zagen kuieren. Onmiddellijk werd groot alarm geslagen en mèt een aantal politiemannen schouderden ook enkele ervaren jagers het geweer. Bij het bruggetje over de Jeker slaagden zij erin het zestal neer te leggen. Vermoed werd dat de dieren afkomstig waren uit bossen in de Ardennen en zich door honger hadden laten verleiden diep in de bewoonde mensenwereld door te dringen. Hun roemloos einde in Maastricht is door Charles Vos in opdracht van het stadsbestuur vereeuwigd in een gedenksteen. Onder een jachttafereel staat een chronogram met Latijnse tekst. In vrije vertaling luidt deze: „Nadat door d'eeuwen heen hier de vijand was verdreven, lieten nu bij dees muur zes evers saam het leven."

● *Drie jagers (rechtsboven) richten hun geweren op zes wilde zwijnen die onaangekondigd de binnenstad van Maastricht kwamen bezichtigen. Het tafereel is vastgelegd in een gedenksteen boven de poort welke vanaf een bruggetje over de Jeker toegang geeft tot de Nieuwenhofstraat in het 'quartier latin' van Maastricht.*

● *Herinnering aan de honderden Franse vluchtelingen die in de eerste wereldoorlog in Nederland zijn overleden. Het monument is ontworpen door Huib Luns.* Foto's: FRITS WIDDERSHOVEN

Vluchtelingen

Niet ver van deze executieplaats, namelijk aan de Nieuwenhofstraat tegenover de Stadsbibliotheek, omgeeft een plantsoentje een gedenkteken met een treurende vrouwenfiguur als middelpunt. Het is ontworpen door Huib Luns, vader van de latere minister Joseph Luns. In zijn opdracht werd de vrouwenfiguur in 1926 gehouwen door Maastrichtenaar Charles Vos. Het beeld herinnert aan de circa 450 Franse vluchtelingen die tijdens de eerste wereldoorlog in Nederland zijn gestorven. Zij behoorden tot de naar schatting 50.000 Fransen die in ons land een veilig heenkomen hadden gezocht. Velen van hen waren bij Maastricht over de grens gekomen. Het monument werd op [illegible] onthuld in tegenwoordigheid van prins Hendrik.

Dibbets

Een monument waaraan dagelijks duizenden voorbijrijden maar dat niettemin geen publiekstrekker mag worden genoemd, is dat van de man die de vesting Maastricht in de jaren 1830-1839 wist te behouden voor het Koninkrijk: luitenant-generaal baron B.J.C. Dibbets. Aan het hoofd van een van revolutionaire elementen geschoond garnizoen weerstond hij de druk van Belgische opstandelingen. Op 29 maart 1839 overleed hij op 56-jarige leeftijd, kort voordat de Belgische blokkade rond de stad werd opgeheven. In 1841 werd op zijn graf bij de vestingwerken aan de Boschpoort een monument opgericht. Jarenlang werd dat beklad door Maastrichtenaren die het Dibbets kwalijk bleven nemen dat hij aansluiting bij België in de weg had gestaan. Vanwege aanleg van een slachthuis met veemarkt werd de tombe in augustus 1927 in nachtelijke stilte overgeplaatst naar de appèlplaats van de Tapijnkazerne, thans gelegen langs de drukbereden westelijke op- en afrit van de Kennedybrug. Bij de verhuizing kwamen geen stoffelijke resten tevoorschijn.

De oorspronkelijke begraafplek maakt sinds enkele jaren deel uit van het wegencircuit aan de westelijke voet van de Noorderbrug. Een Maastrichtse reserve-officier buiten dienst heeft deze plaats trachten te traceren. Vorig jaar, op de dag waarop het 150 jaar was geleden dat Dibbets overleed, hing de gedreven militair op die plek een bloemkrans aan een paal. Stram in de houding bracht hij vervolgens de militaire groet. Hij alleen...

servé overhof

EEN PIJNLIJKE PERSOONLIJKHEID

eemt u de volgende vragen eens rustig door en antwoordt ze dan met 'juist' of 'onjuist'. Kies antwoord steeds zo, dat het de situatie van de afgelopen jaren zo goed mogelijk weergeeft.

Hier komen de vragen:

k maak me vaak zorgen over de problemen die ik heb in de omgang met anderen.

Het zit me dwars wat voor soort mens ik ben.

De manier waarop ik me gedraag, brengt me ak in moeilijkheden op het werk, op school of thuis.

Andere mensen lijken zich vaak te storen aan de dingen die ik doe of zeg.

- Ik heb in het leven niet zoveel bereikt als ik had gewild vanwege het soort mens dat ik ben.

De vijf vragen zijn afkomstig uit een in de Verenigde Staten ontwikkelde vragenlijst voor het opsporen van zogenaamde persoonlijkheidsstoornissen. De resultaten van een studie met deze vragen door een groep Nederlandse onderzoekers lijken erop te wijzen dat als u twee of meer ervan duidelijk met 'juist' hebt beantwoord, u vermoedelijk lijdt aan en onder een problematische of 'gestoorde' persoonlijkheid.

Voordat u besluit dat het zo wel mooi genoeg is geweest en dat het de hoogste tijd is om iets vleienders te gaan doen dan het lezen van deze column, is het misschien toch goed even het volgende te bedenken.

Persoonlijkheidsstoornissen zijn bepaald geen zeldzaamheid. Volgens voorzichtige schattingen gaat ten minste één op de twintig volwassenen onder zo'n stoornis gebukt, maar het is vermoedelijk reëler om uit te gaan van een verhouding van één op de tien. Bovendien komen persoonlijkheidsstoornissen in alle lagen van de bevolking voor en er zijn er tal van beroemde of bekende mensen van wie we weten of gevoegelijk mogen aannemen dat ze aan zo'n stoornis leden of lijden. De diagnose persoonlijkheidsstoornis, hoe onheilspellend het woord misschien ook klinkt, is dus beslist geen doodvonnis. Wat het wel wil zeggen, laat ik daar geen doekjes omwinden, is dat uzelf of anderen lijden onder uw persoonlijke eigenaardigheden en vaak niet zo weinig ook.

Natuurlijk heeft iedereen zijn eigenaardigheden en iemand kan daar zelf op bepaalde tijden last van hebben of het anderen daarmee lastig maken.

Verlegen

Iemand kan bijvoorbeeld behoorlijk verlegen zijn en daar op bepaalde momenten onder lijden, omdat hij bepaalde dingen niet durft of meestal gespannen is in gezelschap van vreemden. Toch zijn veel verlegen mensen heel goed in staat om relaties met anderen op te bouwen en in stand te houden, hun werk naar behoren te verrichten en een redelijk bevredigend leven te lijden. Maar er zijn ook verlegen mensen die daarnaast zo overgevoelig zijn voor kritiek, voor de meningen en zelfs voor de stemmingen van anderen dat ze uit een soort zelfbescherming sociale contacten vermijden, geen vrienden hebben en zowel op hun werk als in hun vrije tijd een heel geïsoleerd bestaan leiden. In zo'n geval is er naar alle waarschijnlijkheid sprake van een persoonlijkheidsstoornis.

Een voorbeeld is een patiënte, die als studente alleen woonde, weigerde zich bij een studentenvereniging, dispuut of club aan te sluiten, en altijd alleen studeerde in de universiteitsbibliotheek. Voor zover ze contact met anderen had, hield ze dat zo onpersoonlijk en kort mogelijk uit angst om fouten te maken, niet aardig gevonden te worden of kritiek van anderen te krijgen. Aan werkgroepen of andere studiebijeenkomsten nam ze alleen maar deel als ze echt niet anders kon, ze zei daar zelden of nooit iets en maakte na afloop zo snel mogelijk dat ze weg kwam. Ze was zo gevoelig voor signalen van acceptatie of afwijzing door anderen, ook van vreemden, dat zelfs een onbeleefde manier van doen van een winkelbediende of kelner er al voor kon zorgen dat ze zich vernederd en minderwaardig ging voelen. Haar angstige en onzekere manier van doen in sociale contacten leidde er toe dat ook anderen zich bij haar vaak ongemakkelijk gingen voelen, waardoor die contacten zich niet of slecht ontwikkelden.

Voor iemand, zoals zij, die wel een sterk verlangen naar vriendschappen en genegenheid van anderen heeft, is het hebben van zo'n problematische persoonlijkheid – psychologen spreken hier van een ontwijkende of vermijdende persoonlijkheid – weinig anders dan een psychologische ramp. Maar dat zelfde kan gezegd worden van de acht of negen andere persoonlijkheidsstoornissen die in moderne handboeken op het gebied van de psychiatrie en psychologie worden beschreven.

Enige maanden geleden had ik het in een Denkwijzer over de zogenaamde 'borderline'-persoonlijkheidsstoornis, die gekenmerkt wordt door onder meer intense innerlijke onzekerheid, sterk wisselende gevoelens, impulsiviteit en roekeloosheid op het gevaarlijke en soms levensbedreigende af, een intens gevoel van innerlijke leegte, onstabiele relaties met anderen en een heftige angst voor verlating door anderen. Uit de brieven die ik daarop kreeg, bleek vaak op een hartverscheurende manier hoe wij onder onze eigen persoonlijkheid kunnen lijden, mede omdat we ons zo volslagen machteloos kunnen voelen om daar iets aan te veranderen. Iemand schreef letterlijk: „Soms weet ik van ellende over mezelf en over het feit dat ik altijd weer dezelfde puinhoop aanricht tussen mij en anderen niks anders te doen dan huilend als een kind over de grond te kruipen."

Behandeling

Maar hoe hopeloos is het echt als je aan een persoonlijkheidsstoornis lijdt? Laat ik beginnen met te zeggen, dat het wetenschappelijk onderzoek naar de vraag welke behandelingen voor welke persoonlijkheidsstoornissen effectief zijn, voor een groot deel nog in de kinderschoenen staat. Maar dat wil niet zeggen dat we volledig in het duister tasten. Voor sommige persoonlijkheidstoornissen, zoals de ontwijkende en de borderline-stoornis, zijn in de afgelopen jaren de effecten van bepaalde behandelingsmethoden onderzocht. De algemene conclusie van dat onderzoek is, dat voor een aanzienlijk aantal patiënten, zo'n 40 tot 60 procent, behandeling duidelijk baat blijkt te hebben en het is niet uitgesloten dat dit percentage in de komende jaren nog hoger zal komen te liggen. Natuurlijk verbetert niet iedereen in dezelfde mate. Maar veel patiënten blijken na behandeling zowel in hun werksituatie, hun relaties en hun vrije tijd redelijk bevredigend te kunnen leven ondanks het feit dat bepaalde symptomen regelmatig terug kunnen komen (zoals heftige stemmingswisselingen bij borderline-patiënten). Belangrijk is, dat ze door de behandeling vaak veel beter met de symptomen kunnen omgaan.

Op de vraag hoe de behandeling eruit moet zien, kan geen standaard antwoord worden gegeven, maar een aantal algemene richtlijnen zijn wel te geven. Voorwaarde voor behandeling is, dat de patiënt inziet en erkent, dat er iets fundamenteels mis is met zijn of haar persoonlijkheid en de bereidheid heeft daar gedurende een vaak relatief lange periode in een behandeling aan te werken. Soms is het nodig of in ieder geval wenselijk dat de patiënt voor de behandeling in een kliniek wordt opgenomen of een dagbehandeling ondergaat, dat wil zeggen overdag in de kliniek verblijft en 's avonds gewoon thuis slaapt. Vaak kan de behandeling ook ambulant plaatsvinden.

De meeste behandelingen bestaan uit psychotherapie, dat wil zeggen gesprekken met een psychiater of psycholoog. Daarbij wordt gewoonlijk uit een van twee behandelingsvormen gekozen. De eerste is een therapie die doorgaans een half tot anderhalf jaar duurt en waarbij eenmaal per week behandeling plaatsvindt met als doel meer constructieve manieren aan te leren om met relaties, met werk en met de eigen persoon om te gaan. Voor bepaalde patiënten lijkt een langdurigere (3 tot 5 jaar) en intensievere behandeling (1 tot 3 maal per week) noodzakelijk.

De psychologische behandeling kan gecombineerd worden met medicamenteuze behandeling, zoals antidepressiva (middelen tegen depressie), omdat nogal wat mensen met een borderline of ontwijkende persoonlijkheidsstoornis ook aan een min of meer ernstige depressie kunnen lijden. Vanwege de ernst van een persoonlijkheidsstoornis komt het vaak voor dat patiënten na afloop van een behandeling nog af en toe na-behandeld moeten worden, om ervoor te zorgen dat de positieve veranderingen op den duur niet verloren gaan.

Als u ten minste twee van de vijf vragen met 'juist' hebt moeten beantwoorden, maar u ziet al die moeite van een behandeling niet zitten, denk dan eens aan het volgende. Onze persoonlijkheid is als een huis. Een kleine verandering in inrichting kan vaak al een groot verschil maken in comfort en veiligheid. Niet alleen voor uzelf, maar ook voor degenen die bij u (zullen) wonen.

rené diekstra

ander-zijds

Democratie

Niet verwacht dat de echte politieke vernieuwing toch nog in een land van het voormalige Oostblok zou beginnen. Want: Stanislaw Tyminski, die bij de race naar het Poolse presidentschap geëindigd is als tweede, en dus gewoon weer naar huis kan, Canada in dit geval, moet nog even blijven wegens een onverwacht akkefietje.

In het vuur van de verkiezingscampagne heeft hij blijkbaar onaardige dingen gezegd over het zittende staatshoofd. Als presidentskandidaat moet je daar uiteraard vrij in zijn, want je wilt hem opvolgen tenslotte, en dan moet je dus zo scherp mogelijk duidelijk maken dat je voorganger niet deugde, want dat is de beste aanleiding tot opvolging. (Later zullen ze van jou, terecht, ook niets dan slechtigheid weten te vertellen, dus zodoende). Wij in het Westen denken dat dat bij het politieke spel hoort. Ook al, omdat we ons werkelijk nergens meer illusies over maken. Wie ergens president wil worden moet zelfs vooraf bewezen hebben de beste onderhandelaar, de meest doortrapte zakenman en dus de grootste boef van allemaal te zijn.

En dat je je daarbij wel eens in de beeldspraak verslikt, à la, dachten wij, waar gehakt wordt vallen spaanders. En als Tyminski president was geworden had hij er ook nooit meer iets over gehoord. Tot de volgende verkiezingen, natuurlijk (als Tyminski die had toegelaten, dus).

De politieke vernieuwing zit hem er nu in dat de Polen een al langer bestaande wet, die de Polen verbiedt 'Jaruzelski moordenaar' te roepen, achteraf van toepassing verklaren op degenen die door de kiezer zijn ontslagen van verdere verplichtingen.

Zo ontstaat de mogelijkheid de roddel en achterklap te beperken tot de hoogste regeringskringen: regeren is nu eenmaal een smerig bedrijf. Maar onder eenvoudige burgers, miljonair of niet, valt dat niet te tolereren; die moeten we gewoon laten boeten voor begane misdrijven. Waardoor we de sfeer daar fris en gezond houden. Alles vergeten en vergeven.

Het opent trouwens diverse mogelijkheden. Kunnen we Joseph Luns niet alsnog voor de kadi slepen wegens het verkwanselen van Nieuw Guinea? Moeten we Gullit en Van Basten niet berechten omdat ze geen wereldkampioen zijn geworden? Moeten we geen voorbereidingen treffen om Hanja Maij-Weggen, na haar aftreden als minister-president in pakweg 2010, wegens autootje pesten te laten hangen?

Dank Polen, dat u ons de weg naar vervolmaking van de democratie hebt gewezen.

sante brun

m/v DE LIMBURGSE PERSONEELSGIDS

Renate Rubinstein, schrijfster met stijl in 'Overgangscursus'

Renate Rubinstein (1929-1990) was een schrijfster met stijl. En daarbij hoef je niet alleen te denken aan haar schrijfstijl, die elegant, helder en humoristisch was. Je mag daarbij ook aan haar persoonlijke leven denken.

Ze heeft altijd met verve de stelling verdedigd dat het persoonlijke, het intieme en alledaagse in veel gevallen interessanter is dan het bovenpersoonlijke, het abstracte, en algemeen-geldende. Haar nieuwste boek heet Overgangscursus. Een titel waarvan we mogen aannemen dat hij opzettelijk gekozen is omdat de schrijfster wist dat het haar laatste bundel zou zijn.

In een column daaruit, 'Derhui Saapkamer' heeft ze het over Sartre, Vestdijk en schrijversweduwen. Weduwen van schrijfsters hebben hun slechte naam te danken aan het feit dat ze persoonlijke documenten – dagboeken, brieven – van wijlen hun man vaak niet aan de openbaarheid hebben willen prijsgeven. (Soms ook wel, maar daar lees je nooit over). Rubinstein noemt in dit verband de weduwe Vestdijk en de correspondentie tussen Vestdijk en Henriette van Eyk, die (nog) niet gepubliceerd is. Ze noteert over 'de' weduwe: „Wat haar tijdens het leven van haar man niet lukte, zal zij nu tot stand brengen: ze zal tot in alle postumiteit de enige vrouw in zijn leven zijn".
In 'Monogamie' gaat het over Leo Vroman, die in mei '88 in De Balie een gedicht voorlas over echtelijke trouw, dat de aanwezigen zeer ontroerde. Maar Rubinstein rook 'de wierook der hypocrisie', vroeg zich af of poëzie een preek is, en schreef droogjes: „Van de monogamie kun je veilig stellen dat hij, behalve dan in het geval Vroman, niet bestaat."

Nu na haar dood bekend geworden is dat Renate Rubinstein een verhouding heeft gehad met Simon Carmiggelt, kan eens te meer vastgesteld worden dat de schrijfster stijl had.
Want tijdens haar leven heeft ze haar mond niet opengedaan over deze relatie, en ze heeft als voorwaarde voor publicatie van het boekje gesteld, dat eerst mevrouw Carmiggelt overleden zou moeten zijn. Aan haar principe van eerlijkheid in persoonlijke zaken heeft ze echter, over het graf, vastgehouden. Ik vind dat stijlvol. Niemand hoeft zich nu gekwetst te voelen, behalve misschien mensen die vinden dat buitenechtelijke relaties altijd uit den boze zijn en dat ze als ze al bestaan, verzwegen moeten worden.

Uiteraard is Rubinstein het niet eens met Bas Heijne, die zich in een column in Vrij Nederland keerde tegen het al te persoonlijke genre. De roman daarentegen, vond Heijne, 'is het leven zelf'. Rubinstein repliceerde: 'Volgens mij zit het toch anders: zowel het ene genre als het andere kan stomvervelend zijn. (..) Het lijkt mij dat Heijne met zijn compliment aan de roman als 'het leven zelf', in dezelfde valkuil trapt als de mensen die hij juist bekritiseert omdat ze over hun persoonlijk leven berichten. Die mensen denken vaak dat alles interessant is als zij maar eerlijk zijn. Maar 'eerlijkheid' is net zo'n kunstvorm als alle andere.'

Zo is het maar net. Weinig dingen roepen zo'n gevoel van gêne op als de mensen die geen literair talent hebben maar je niettemin toefluisteren 'dat ze over hun leven wel een roman zouden kunnen schrijven als ze zouden willen'. Eerlijkheid is een kunst. Een kunst waarin Renate Rubinstein zich haar leven lang bekwaamd heeft. Dat zij daarbij ook nog stijl had, heb ik hierboven al betoogd. Maar ik geef toch een voorbeeld.

In 'Niets te verliezen en toch bang' berichte ze indertijd over haar scheiding van Jaap van Heerden, een psycholoog van wie onlangs een boek verscheen met de titel 'Wees blij dat het leven geen zin heeft' (uitg. Prometheus). Rubinstein laat zich lovend uit over het boek van haar ex, en vermeldt ook dat ze ooit tegen haar zin van hem gescheiden is. Grootmoedig, want het is een koud kunstje om in zo'n geval alleen te denken: goed boek, en verder netjes je mond te houden.

De nadruk is in deze bespreking komen te liggen op eerlijkheid, literatuur en buitenechtelijke relaties. Natuurlijk komt er in Overgangscursus nog veel meer aan de orde: het ontdooiende communisme en de rol van vroeger met het Oostblok sympathiserende Nederlanders; verder Rushdie; en Fassbinder; en Venema; en Charlotte Mutsaers; en de rectrix van het Barleaus-gymnasium.

Vaak ben ik het met haar eens. In één stukje echter heeft Renate Rubinstein het helemaal bij het verkeerde eind, en dat is in haar lofzang op de roman van Herman Koch, 'Red ons Maria Montanelli'. Over dat boek kan ik niet oordelen, want ik heb het niet gelezen. Maar Rubenstein schrijft onder meer: „Maria Montanelli is natuurlijk Maria Montessori, u weet wel, de Italiaanse pedagoge die een schoolsysteem ontworpen heeft voor de arme kindertjes die in sloppenwijken leven, wat geleid heeft tot een paar peperdure scholen in de duurste buurt van Amsterdam-Zuid.'
Leuk geformuleerd, maar in strijd met de werkelijkheid: Montessorischolen zijn te vinden door heel Nederland, en zeker niet alleen in Amsterdam-Zuid. 'Peperduur' zijn die scholen ook al niet, niet duurder althans dan elke andere Nederlandse school. Als iedere Amsterdammer had Renate Rubinstein kennelijk de neiging te denken dat de wereld ophield buiten de grenzen van haar stad.
Misschien is mijn kritische nootje mosterd na de maaltijd, missschien is het zout op een slak. Maar ja, het is haar eigen schuld. Renate Rubinstein heeft mij zonder dat ze dat wist het nodige geleerd over zorgvuldig formuleren, streven naar eerlijkheid en feitelijke juistheid. Vandaar.

I. v. d. B.

Renate Rubinstein, Overgangscursus. Uitg. Meulenhoff, fl. 34,50.

● *Renate Rubinstein*

BOEKENPAGINA

De Boekenpagina van het Limburgs Dagblad verschijnt om de vier weken.

Coördinatie/eindredactie **Peter Stiekema (a.i.)**

Medewerkers aan deze pagina:

Inge van den Blink
Pieter Defesche
Hans Toonen
Peter van der Vusse

Von der Dunk zoekt verklaring voor Shoah

Het getuigt zonder meer van moed de jodenvernietiging door nazi-Duitsland tot onderwerp van studie te maken. Moed, omdat qua omvang en intensiteit de massamoord tot de belangrijkste misdaden uit de geschiedenis behoort en omdat de thematiek tevens een aureool van bovenmenselijke verschrikking draagt.
De onlangs vroegtijdig teruggetreden Utrechtse hoogleraar H.W. von der Dunk heeft zich in het fenomeen vastgebeten. Hij moet lof toegezwaaid krijgen omdat hij een verklaring heeft gezocht zonder daarbij de nodige distantie uit het oog te hebben verloren. Het resultaat is een diepgravend boek, dat nog het meest lijkt op een tuin, laag na laag omgespit en vervolgens opnieuw aangelegd.

Von der Dunk heeft zijn boek als titel meegegeven 'Voorbij de verboden drempel – de Shoah in ons geschiedbeeld'. Hij heeft daarvoor gekozen, omdat daarin de wijze waarop miljoenen weerlozen om het leven zijn gebracht elementaire menselijke beginselen als rechtvaardigheid en solidariteit grof zijn geschonden. Daarbij geeft hij de voorkeur aan het Hebreeuwse woord Shoah, dat slaat op uitroeiing door nationaal socialistisch Duitsland, boven Holocaust letterlijk: brandoffer dat een religieuze dimensie aan de vernietiging toevoegt, of het nationaal socialistische Endlösung.
Von der Dunk plaatst zijn onderzoek in een breed historisch kader. Voor een verklaring van het moderne antisemitisme grijpt hij terug naar de wortels, die in de Romeinse tijd liggen.
Frappant is dat het moderne antisemitisme, een produkt van de negentiende eeuw, opkomt op een moment van algehele secularisatie en integratie. Zo bekleden in die tijd veel joden hoge functies in het Duitse bedrijfsleven en onderwijs. Het moderne antisemitisme is niet meer gestoeld op geloofstegenstellingen, maar op biologisch-racistische gronden. De nazi's maakten daar dankbaar gebruik van. Maar dat betekende wel een herdefiniëring van het begrip 'jood': een jood werd iemand met vier joodse voorouders. Die volstrekt willekeurige definitie laat de absurditeit van de Shoah zien, aldus Von der Dunk. Het decor van de Shoah ziet Von der Dunk in een door de Eerste Wereldoorlog ontwortelde normbesef. Dood en verderf werden gemeengoed in een toch al te midden van militaristisch denken opgroeiende Duitse jeugd. Hitlers uitwassen konden gedijen door in te spelen op gevoelens van revanchisme en dank zij de onderworpenheid van de gemeenschap aan de totalitaire staat.
Duidelijk moge zijn dat de Shoah een wezenlijk onderdeel vormde van Hitlers wereldbeeld. Hoe zou anders zijn te verklaren dat een heel verdelgingsapparaat op volle kracht bleeft werken, terwijl de oorlogsmachine zelf al haperingen begon te vertonen. Von der Dunk acht het waarschijnlijk dat Hitler in de lente van '41 besloot tot de fysieke uitroeiing van de joden, de leiding van het proces in handen gevend van Himmler en Heydrich.

P. v. d. V.

H.W. von der Dunk. Voorbij de verboden drempel de Shoah in ons geschiedbeeld. Uitgeverij Prometheus. Prijs 34,90.

Saaie en trage 'Beklimming van de Mont Ventoux'

Traag, vooral dat is 'De beklimming van de Mont Ventoux' van de Belgisch-Limburgse schrijver Jos Vandeloo (65). Toegegeven, het slot eindigt verrassend. Maar het gevoel dat je gelijmd zit aan saaie belevenissen van een nog saaier Vlaams boerengezin Bliecks, blijft al die tweehonderd bladzijdes overheersen.
Dat de wielrennende boerenzoon Georges de krukas is van 'De beklimming van de Mont Ventoux' ligt voor de hand. Om hem draait het leven van de andere gezinsleden. Clovis en Gustave, zijn twee oudere broers, soigneren Georges bij elke kermiskoers en klassieker omdat beiden geloven dat in hun broertje een groot Tour-renner schuilt. Georges' simpele broertje Louis poetst als een gek de renfiets.
Want alleen op een spatvrije velo kan Georges voorop blijven rijden. De andere figuren zoals de moeder (haar man Modeste heeft zich jaren geleden dood gezopen) en zijn zus Jeanne (seksueel gebruikt door vader en broer Clovis) blijven met gepaste trots zijn prestaties volgen. Ook deze roman draagt het watermerk van Jos VandeLoo: de eenzaamheid van het individu. Kom je daar in eerdere romans zoals 'De Coladrinkers' en 'Het huis der onbekenden' van onder de indruk, in zijn jongste boek raak je er niet door geboeid. Wel weet Vanderloo met zijn beproefde sobere en rake woordkeus hier en daar een glimlach los te peuteren.
Alleen bij het fileren van de hoofdfiguur Georges komt de boodschap van Vandeloo, namelijk het partij kiezen als schrijver voor de zwaksten in onze samenleving, overtuigend uit zijn pen. Juist de afkeer van de boerderij en de jaarlijks terugkerende, sadistische rituelen zoals het slachten van varkens, stijven George's ambitie om coureur te worden. Op bladzijde 73 laat Jos Vandeloo de hoofdpersoon verzuchten: „En ook omdat ik op een dag weg wil van de krijsende varkens die geslacht worden en van de lachende varkens 'lie slachten."
Dat Vandeloo elk gezinslid op 'Ferme Dhoogelaere' naar elkaar laat kijken, al dan niet vol verachting of vol bewondering, is een aanpak die bij mij verwachtingen oproept van literaire nieuwsgierigheid. Helaas leven de Bliecks in zo'n bekrompen, suffig wereldje dat hun onderlinge kijk elkaar overlapt, waardoor ik al halverwege de vertelling een eerste geeuw nauwelijks kan onderdrukken.

H.T.

'De beklimming van de Mont Ventoux' door Jos Vandeloo. Uitgeverij Manteaux. Prijs *f* 24,90

Homero Aridjis, een dichtende diplomaat

Homero Aridjis wordt tot de belangrijkste dichters gerekend van het Spaans sprekende Amerika. Als dichter konden de Nederlandse lezers hem leren kennen door de vertalingen van zijn bundel 'Dagboek zonder data' door Meulenhoff uitgebracht in 1978, als verhalenschrijver door de verschijning van zijn bundel 'Onafhankelijksheids-feest' hier drie jaar later.

Hij heeft met Nederland een speciale relatie: hij was er cultureel attaché van 1972 tot 1976 en ambassadeur van Mexico van 1977 tot 1979. En in beide functies was hij niet ongenaakbaar. Spaans sprekend en Engels was hij graag gezien in het openbare leven. Zijn levendige verschijning was ook in deze provincie waar te nemen op het poëzie-festival 'Grenzen aan de taal', dat hem een retourtje van Mexico City naar Amsterdam waard scheen. Hij verschafte dat evenement een poëtische parafrase van zijn titel met het gedicht 'woorden zeggen niet wat een lichaam zegt dat tegen de avond de heuvel beklimt, woorden zeggen niet wat de kolibri zegt in de lucht, midden op de dag'.

Voor het eerst heeft de Spaanse letterkundige wereld kennisgemaakt met Aridjis als romanschrijver in 1985, de Nederlandse nu pas door het verschijnen in de vertaling van Aline Glastra van Loon van zijn nagenoeg 400 bladzijden tellende boek '1492 of de Tijd en het Leven van Juan Cabezón uit Castilie'.

Het was geen in korte tijd tot succes voerend idee, zoals er een aan Umberto Eco's roman 'De naam van de roos' ten grondslag lag: het is voortgekomen uit een al van de jeugdjaren daterende fascinatie voor Columbus, wiens ontdekking van Amerika het jaartal levert van de titel. Zijn naam verschijnt overigens pas op de laatste bladzij: „Ik vertrok naar Palos, op zoek naar fortuin. Met don Cristobal Colon ging ik onder zeil, als marsgast op het schip Santa Maria".

De ik-figuur is Juan Cabezón, die zijn leven beschrijft, beginnend met dat van zijn overgrootvader, in het geteisterde Spanje van de vijftiende eeuw, in het tijdperk van eenwording onder de 'katholieke koningen' Ferdinand en Isabella, de overwinning op de Moren in Granada en de verdrijving van de joden naar Portugal.

In aanmerking nemend dat het boek beoogt zowel het leven van Juan Cabezón te beschrijven als de tijd die hem voortbracht, zal geen antwoord op de vraag of Aridjis boek wel een historische roman is naar het klassieke model kunnen afdoen aan het feit dat dit boek – rond verzonnen en historische personen – een hallucinerend beeld geeft van een land dat uit het duister van de middeleeuwen, zonder overgang van renaissance en humanisme, rechtstreeks geroepen wordt tot een optreden als wereldmacht.

Een ongelooflijke hoeveelheid gegevens maakt de beschrijving van de grote geschiedenis, de inquisitie en de vervolging, even boeiend als de kleinschalige van persoonlijke levens als dat van Juan Cabezón, de bizarre figuren om hem heen, en van de geliefde Isabel, van wie hij door de loop der gebeurtenissen wordt gescheiden.

Die beschrijving gaat voort op een gedragen toon, welluidend, zoals men van een dichter mag verwachten, maar ook wel door de ouderdom van de materie bepaald: het is de toon van kronieken, processtukken en van de bijbel. De beschrijving betoogt niet, maar laat de feiten spreken en aan hun betrouwbaarheid bestaat geen twijfel.

Die toon is door de vertaling niet aangeslagen maar getrouwelijk overgebracht – dat kan Aridjis bevestigen: hij verschilt van die van Marquez, die hedendaags is en 'colloquial'.

Niet alleen door de verbijsterende feiten, maar ook door de verbeeldingskracht van de schrijver, zijn bevlogenheid menigmaal, verkrijgt het boek soms apocalyptische dimensies. Veel taferelen zijn evocatief als filmbeelden van Fellini of – juister misschien – als de koortsdromen van Goya en diens verbeeldingen van Los Desastros de la Guerra, driehonderd jaar na Columbus.

Het onderzoek dat de schrijver-diplomaat in een reeks van jaren heeft verricht – naar de oorsprong van zijn vaderland en de bronnen van het fanatisme van de Conquista – is indrukwekkend. Dat zijn boek zich niet tot het pre-columbiaanse tijdperk zou beperken lag voor de hand: het vervolg is inmiddels verschenen, tot dusver alleen in het Spaans, als 'Memorias del Nuevo Mundo'.

P.D.

Homero Aridjis. 1492. De Tijd en het Leven van Juan de Cabezón uit Castilie. Meulenhoff, 364 pag., *f*49,50.

● *Greta Garbo*

Geur halve waarheid walmt uit 'Garbo'

Om twee redenen roept 'Garbo, haar levensverhaal' groeiende irritatie bij mij op.

Omdat dit vier centimeter dikke boek vanwege de ik-stijl de indruk wekt alsof het door 'De Goddelijke Garbo' (september 1905-april 1990) zelf is gedicteerd c.q. geschreven, terwijl zij elke betrokkenheid met dit boek altijd heeft ontkend.

En omdat er van haar biograaf Antoni Gronowicz zelfs geen kiekje staat afgedrukt, waarop de 'Koningin van Hollywood' samen te zien is met deze Pools-Amerikaanse schrijver, van wie uitgever Simon-&Schuster beweert dat Gronowicz (1913-1985) zeker twintig jaar dik bevriend was met 'de Zweedse Sfinx'.

Inderdaad, met niet door beroemdheden zelf geautoriseerde biografieën is met gemak een boekenkast te vullen. Maar als je zo boven op de huid – Gronowicz laat in zijn voorwoord fijntjes weten dat (ook) hij met Garbo naar bed is geweest – van je onderwerp hebt gezeten, moet er toch ergens een foto zijn waarmee de ontkenning van de legendarische filmster verschrompelt tot een dun smoesje.

Wat wel bekend is van deze in de jaren dertig uit Polen naar Oostenrijk gevluchte anti-fascist versterkt mijn vermoeden dat Gronowicz regelmatig zijn grote duim in de inktpot heeft gedoopt. Niet dat hij te betrappen valt op filmfeitelijke onjuistheden in 'Garbo'. De geur van de halve waarheid walmt vooral daar waar Gronowicz Garbo aan het woord laat, terwijl hij volgens mij schaamteloos interpreteert.

Trouwens, waarom zou Greta Garbo haar levensverhaal hebben toevertrouwd aan een middelmatig begaafde broodschrijver van wie men in Europa nooit gehoord heeft? En die voor de Amerikaanse schooljeugd bestemde boeken schreef over componisten zoals Rachmaninov, Chopin en Tsjaikovski?

Ongetwijfeld heeft ook Greta Garbo tegen haar opgedrongen biograaf verzucht: „I vant to be alone". Want deze, door haar Zweedse accent gekleurde zin die zij voor het eerst uitsprak in de film 'Grand Hotel' (1933) is haar lijfspreuk geworden sinds zij in 1942, na het mislukken van 'Two-Faced Woman' (1941) even hooghartig als onverbiddelijk Hollywood haar mooie rug toekeerde.

Als er dan geen kiekjes zijn, zal uitgever Simon&Schuster toch op zijn minst bandopnames hebben bewaard van de gesprekken van die Gronowicz met Garbo?

Vergeet dat ook maar. Zo werkte deze Pools-Amerikaanse dichter-/schrijver niet. Om te voorkomen dat Garbo hem door had, rende haar vriend af en toe naar het toilet om heimelijk notities te maken van haar ontboezemingen. Eenmaal in de trein, taxi of het vliegtuig noteerde hij met de tong uit de mond alle dialogen, zo houdt hij vol in het voorwoord van de biografie die na zijn dood in de kluis van de uitgever lag te wachten op Garbo's dood.

Stap je over de twijfel heen of Gronowicz daadwerkelijk de 'Zweedse Sfinx' aan het praten heeft gekregen, en ben een boeiende filmgek dan gunt 'Garbo, haar levensverhaal' je een vaak onthutsende kijk in de slangenkuil die Hollywood toentertijd was, en nu nog altijd is. De hebzucht van Louis B. Mayer, de tirannieke baas van MGM die halverwege de jaren twintig zowel de Zweedse regisseur Maurice (Moje) Stiller als het ex-winkelmeisje Greta Lovisa Gustafson naar Hollywood lokte; de arrogantie van rokkenjager Charley Chaplin die Greta Garbo letterlijk te groot vond voor een glansrol in een van zijn films; haar meedogenloze afrekening met haar collega-filmster en vurigste minnaar John Gilbert; haar filmnaam Garbo die Stiller gejat heeft uit het Poolse woord voor looien (wygarbowac) en haar abrupte einde (als actrice) in 1941 toen zij pas 36 jaar jong en mooi was.
Deze kwesties en nog veel meer spreken boekdelen over de 'Queen of Hollywood' die tot aan haar dood toe koos voor het dorre leven van een film-zombie. En die tegen eenieder die niet tot haar engste vriendenkring behoorde, zei: „I vant to be alone".

Antoni Gronowicz wil u en mij doen geloven dat Garbo's wens niet voor hem bedoeld was.

H.T.

'Garbo, haar levensverhaal' door Antoni Gronowicz. Uitgeverij Luitingh-Sijthoff. Prijs *f*39,90.

Limburgs Dagblad

piccolo's

Voor meer resultaat!

de Cramer 37, Heerlen
tbus 3100, 6401 DP Heerlen
tgiro: 1035100
k: ABN 57.75.35.935
: 045-739364

colo's
r 1 kolom, in kleine letters met één woord in
dletters. Minimumhoogte: 10 millimeter. Prijs per
meter hoogte: ƒ 1,20.
ijkende tarieven voor rubrieken: Proficiat en Vermist
onden ƒ 1,00 per mm, Onroerend Goed en
rijven Transakties ƒ 1,60 per mm.

zepiccolo's
r 1 of 2 kolommen, in 4 mogelijke lettergrootten met
maal één woord in grotere letter (14-punts).
mumhoogte: 10 millimeter. Foto's, logo's en
raties zijn mogelijk. Prijs per millimeter hoogte per
m: ƒ 1,60.
ertenties onder nummer: ƒ 7,50.
ijsnummers op aanvraag: ƒ 4,75.

en exclusief 6% BTW. Betaling contant of met acceptgirokaart die u wordt toegezonden.
ele rubrieken UITSLUITEND à contant en mét
imatie.

efonisch opgeven

45-719966

ndag t/m vrijdag 8.30-17.00 uur. Opgave - in de
l - tot 12.00 uur daags voor plaatsing.

riftelijk opgeven
gave via de 1e post daags voor plaatsing.

soonlijk opgeven
de balie van onze kantoren maandag t/m vrijdag
-17.00 uur. Voor plaatsing op zaterdag en maandag
t donderdag 17.00 uur.

kunnen geen enkele aansprakelijkheid aanvaarden
r schade van welke aard dan ook, ontstaan door
, niet tijdig of onjuist plaatsen van advertenties.

Limburgs Dagblad wordt dagelijks gelezen door r dan 250.000 personen van 15 jaar en ouder.
n: Cebuco Summo Scanner) 79232

mist/Gevonden

n BELONING terug te gen trouwring, inschrift -8-'65 tel. 04451-1424

lo's in het Limburgs lad zijn groot in RE-AAT! Bel: 045-719966.

Personeel aanbod

ADMINISTRATIEKANTOOR kan nog werk aannemen. Tel. 045-311518.

Biedt zich aan free-lance tolk-VERTAALSTER Pools-Nederlands. 046-746543.

Personeel gevraagd

Horeca personeel

egrestaurant Bocholtz (Langveld-Tienbaan) zoekt:
ter versterking van haar afwasteam:

Afwasser(ster)
Schoonmaker(ster)

Wij bieden:
*Full-time mogelijkheid *Prettige werksfeer
*Alles volgens CAO
Wij vragen:
*Bereidheid tot werken in het weekend
*Onregelmatige uren
*Flexibel *Leeftijd 20 tot 40 Jaar
Schriftelijke reacties naar: Wegrestaurant Bocholtz
Langveld-Tienbaan, A.76 - E.32.
ostbus 20013, 6350 AA Bochholtz. Tel. 045-443711.
Ter attentie van Dhr. Feys of Dhr. de Bruin.

Gevraagd enkele
parkeerwachters c.q. toezichthouders
or 2 nachten in weekend. Van de kandidaten wordt acht dat zij zelfverzekerd zijn, brede mensenkennis en en tactvol te werk kunnen gaan. Lft. vanaf 25 jaar. Inl. 046-379297.

BARON
ON HOTEL & LEISURE GROUP

Baron Hotel Heerlen
kt wegens promotie van de huidige functionaris een
Assistent hoofd huishouding
rkzaamheden bestaan uit het meehelpen met de maak van de hotelkamers, zalen en algemene . Het vervangen van het hoofd huishouding bij haar gheid. De werktijden liggen tussen 07.00 uur en uur en het betreft een functie voor 20-25 uur per Wij verwachten dat u zelfstandig kunt werken, woordelijkheidsgevoel heeft en bereid bent om ook op zon- en feestdagen te werken.
eft minimaal een MDGO-CD opleiding of gelijkwaar- praktijkervaring en uw leeftijd ligt tussen de 20 en 30 jaar.
u zich aangesproken om deze vacature te vervullen, richt dan uw sollicitatiebrief aan:
rektie van Baron Hotel Heerlen, Wilhelminaplein 17
6411 KW, Heerlen.

Eurest Nederland B.V.
ong en dynamisch bedrijf dat aktief is op het gebied beheer en exploitatie van personeelsrestaurants, sdiensten van instellingen, commerciële restau- partycatering. Verspreid over ruim 300 vestigingen meer dan 1.800 medewerkers aan een zo hoog ke kwaliteit en service. Dankzij haar suksesvolle eling is Eurest de op één na grootste cateraar van nd.
het Holland Casino in Valkenburg zoeken wij een
Cateringmedewerker m/v
funktie zult U samen met een aantal kollega's wer- de voorbereidingen en uitgifte van lunchgerechten st verricht u voorkomende afwas en schoonmaak- mheden.
op basis van een dienstverband voor bepaalde tijd, al 11 uur per week, waarbij u ook in de weekenden bereid moet zijn te werken.
rktijden liggen van 10.00 uur tot 18.00 uur, van 12.00 ur tot 20.00 uur of van 16.00 uur tot 24.00 uur.
eze funktie zijn wij op zoek naar kandidaten die bij ur enige ervaring hebben in soortgelijke werkzaam- Door het karakter van de funktie vinden wij het be- dat u de nodige aandacht aan de uiterlijke verzorging besteedt.
er u interesse heeft in deze funktie, kunt u ech kontakt opnemen met de heer A.P. van den van Eurest Nederland B.V., bereikbaar onder nummer 04406-1 55 50 (tst. 229) of uw schriftelijke sollicitatie richten aan:
ersoneelsrestaurant Eurest/Casino Valkenburg
t.a.v. de heer A.P. van den Bedem
Odapark 1, 6301 GZ, VALKENBURG.

gevraagd:
erveerster
ige ervaring. Werktij- erdag, 3 à 4 dagen in k. Tel. 045-271718 .00 uur 045-272091

efcentrum Pius 12 38, Hoensbroek, part-time MEDE-STER voor bediening itsl. na telefonische . Tel. 045-214265

Cafetaria de Hartige Hap Heksenberg zoekt part-time MEDEWERKSTER, plm 18-23jr. Tel. 045-213451.

Ervaren BUFFETHULP gevr. voor café. Telefoon 045-231756.

Huish. pers.

Gevraagd huishoudelijke HULP voor 24 uur per week. 045-740842 na 17.00 uur.

Kantoorpersoneel

Trefcentrum Openbare Golf Brunssummerheide vraagt voor spoedige indiensttreding:
Administratice/administrateur
VEREISTEN: ** zelfstandig werkend ** ervaring met computer ** goede kontaktuele eigenschappen ** flexibele werkhouding ** eigen vervoer.
GEBODEN: 20 urige werkweek van maandag t/m vrijdag van 09.00 uur tot 13.00 uur.
Schriftelijke sollicitaties binnen 7 dagen richten aan:
F. America, Postbus 9, 6440 AA, Brunssum.

Media en Reclame Buro
te Geleen vraagt met spoed een all-round
Medewerkster
voor secretariële, redaktionele en administratieve werkzaamheden. Deze interessante, afwisselende en zelfstandige baan is voor ca. 25 u/wk. met na de inwerkperiode een uitgroeimogelijkheid tot full-time.
Ben je een representatieve jonge vrouw met ambities, dan is dit misschien de job die je zoekt. Ben je geïnteresseerd? Schrijf dan je sollicitaties met CV en pasfoto spoedig naar L.D. br.o.nr. B-6686 L.D., Postbus 2610, 6401 DC, Heerlen

Technisch personeel

B.V.B.A. Vannerom Techniek
vraagt voor direct
Elektro monteurs
Instrumentatie fitters
Bankwerkers
Inl. tijdens kantooruren van 8.00 - 17.00 uur 046-334514

Winkelpersoneel

Modezaak in centrum Heerlen zoekt
Ervaren verkoopster
voor plm. 24 uur per week.
Wij zoeken iemand die representatief is en die ervaring in de modeverkoop heeft. Brieven met foto o. nr. B-6675 Limburgs Dagblad, Postbus 2610, 6401 DC, Heerlen.

Foxy Fashion
zoekt voor plm. 12 uur in de week van ma t/m vr.
Verkoopster m/v
Leeftijd 18 tot 30 jaar, persoonlijke aandacht voor de klant staat bij ons voorop. Enige ervaring in de mode branche is gewenst. Schriftelijke reacties met pasfoto aan Mevr. Sillen Homerusplein 2, 6411 AW Heerlen.

Sandereijn B.V.
zoekt met spoed voor haar Sexshops in Maastricht:
Aktieve verkoper m/v
Partimer m/v
Ervaring in de verkoop en enige kennis van de franse taal, bereid zijn tot werken in de weekends en 's avonds (wissel) zijn een vereiste.
Sollicitaties schriftelijk met pasfoto aan:
Sanderijn B.V. t.a.v. Dhr. J. de Jonge
Postbus 237, 4530 AE Terneuzen.

I.V.M. BV vraagt:
* Isolatie-plaatwerkers
* Luchtkanalen-plaatwerkers
* Isolatiemonteurs
Ervaring vereist. Tel. 04498-52888 of 046-525214.

TT TECHNOTIME
heeft direct werk voor
MTS-procestechniek
MTS-ers energietechniek
MTS Electronica
MTS-wtb
Constructie-bankwerkers
Erv. comm. medew. HTS-niveau
Bel nu, of kom even langs. Tel. 045-717183.
Nobelstraat 1, 6411 EK Heerlen. 24 uur bereikbaar.
Ook Gouden Gids TV vakaturebank pag. 187.

Erv. constructie bankwerker
zelfstandig kunnen werken en tekening lezen.
Fa. Schoonbroodt Doenrade Tel. 04492-1255.

Wat VERKOPEN? Adverteer via: 045-719966.

Als u ons voor 12 uur 's morgens belt, staat uw PICCOLO de volgende dag al in het Limburgs Dagblad. Tel. 045-719966.

Gevraagd ambitieuze part-time VERKOOPSTER voor onze van Melik slagerij, leeft 18-22 jaar. Liefst met enige ervaring. Bent U geïnteresseerd kom dan even langs of bel voor een afspraak slagerij van Melick, Wannerstr. 3, Heerlerheide. Tel. 045-225391.

Supermarkt Van Oppen zkt. MEDEWERKSTER slagerij m. erv., voor 32 of 40 u. Lft. onbelangr. 045-422281.

Als u ons voor 12 uur 's morgens belt, staat uw PICCOLO de volgende dag al in het Limburgs Dagblad. Tel. 045-719966.

Diversen personeel

Beveiligingsbeambte?
Binnenkort starten wij in Uw omgeving met de volgende MONDELINGE opleidingen:
basisdipl. beveiligingsbeambte
Medio januari 1991 te Sittard.
Basis milieucursus:
Op een nader te bepalen tijdstip en plaats.
Bel of schrijf voor inschrijving naar
Opleidingsinstituut O.P.B.
Postbus 609, 6130 AP Sittard. Tel. 046-580578.

De Volkskrant en Trouw vraagt
bezorgers
voor 's morgens tussen 6.00 en 7.00 uur in Heerlen.
Aanmelden van 15.00-18.00 uur. Tel. 045-724496.

Taxi en groepsvervoer Fa. Hanneman, tel. 045-452666
zoekt ervaren part-time
taxi-chauffeur en chauffeur groepsvervoer
voor werkdagen. Klein rijbewijs. Persoonlijk melden Strijthagenweg 125, Kerkrade van 11.00-15.00 uur.
Kerkrade van 11.00 tot 15.00 uur.

Limburgs Dagblad
vraagt
bezorg(st)ers voor Heerlen - Voerendaal
Voor meer info over de aard van het werk, de duur van de bezorgroute en de hoogte van de verdiensten en extra's kunt u tijdens kantooruren even langskomen of bellen: Geerstraat 5, Heerlen. Tel. 045-717719.

Asito Dienstverlening
Wilt u ook leuk bijverdienen, met bovendien 8% vakantietoeslag, 23 vakantiedagen en een goede verzekering!
Kom dan bij Asito werken als
Schoonmaker/ster
Wij hebben per 2 jan. werk voor u op de Open Universeit in Heerlen in de avonduren tussen 17.30 en 19.30 uur.
Bel vandaag nog naar ons kantoor, tussen 09.00-17.00 uur tel. 043-472047. Bilserbaan 19a, 6217 JD Maastricht.

Patisserie Kengen BV Heerlen
zoekt voor zijn afdeling produktie per 1 februari (of eerder)
Een vakbekwame en gemotiveerde BROODBAKKER
en een BANKETBAKKER min. 3 jaar praktijk-ervaring
Sollicitaties onder tel. nr. 045-717454.

Meat Export Company B.V.
Mortel 2, 6121 JT Born, tel. 04498-58585.
Vraagt voor spoedige indiensttreding:
ADMINISTRATIEF/SECRETARIEEL MEDEWERKER M/V
Vereisten: kennis van computer boekhouding vlotte omgang met de computer (kennis Wordperfect, Midas 6.3, Lotus), kennis van de talen Frans, Engels, Duits.
Opleiding: HAVO/MEAO/HBO-secretaresse opleiding.
Taken: Administratie - facturering - in/uitgaande correspondentie - export dokumenten - acquisitie binnen- en buitenland.
COMMERCIELE/ADMINISTRATIEF MEDEWERKER M/V
Vereisten: kennis van de talen Frans, Engels, Duits vlotte omgang met de computer.
Opleiding: MEAO/Commercieel verkooptechniek.
Taken: acquisitie binnen- en buitenland.
CHAUFFEUR
Vereisten: in bezit van het chauffeur's diploma ruime ervaring, representatief voorkomen.
PRODUKTIELEIDER
Vereisten: worstmaker met ruime ervaring, goede management kwaliteiten, logistiek inzicht, leidinggevend.
Opleiding: SVO
Taken: produktiebegeleiding en -planning.

Wil je werken in de sport?
Heb je vrije tijd en daarnaast een sportopleiding, laat je dan inschrijven in de SPORTVAKATUREBANK
Vraag een inschrijfformulier aan bij:
Sportservice Limburg
Tel. 04490-25988
vragen naar: Bertil Kaanen.

KRANKENGYMNASTIN mit deurscher Anerkennung in viel seitige Praktik nähe Schleiden. Eifel ab sofort b. z.w. ab 1-'91 gesucht. Interessanten Konditionen. Praktik 09-4924867543, prive 09-4924861008.

Fortron schoonmaakbedrijf vraagt met spoed DAMES voor de ochtenduren van 7.00 tot 9.00 uur voor een pand in Munstergeleen. Belangstellenden kunnen tel. contact opnemen tijdens kantooruren 045-223800.

Gevr. JONGEN/meisje plm. 18 jr. voor sportprijzen en ruitersporthandel. Salimans, Battenweg 16, Maasbracht. Tel. 04746-4271.

Met spoed gevr. voor lange termijn MONTEURS en/of timmerlieden voor montage van kunststof en aluminium puien. Sociale voorz. S.F.B. Montagebedrijf Lumey. Tel. 046-528350.

Gevr. part-time GORDIJNNAAISTER. Zonder ervaring onnodig te solliciteren. Geen thuiswerk. Br.o. nr. B-6677, Limb. Dagbl., Postb. 2610, 6401 DC Heerlen.

BUSFAHRER für Schulbusfahrten zum 01-01-1991 oder später gesucht. Auskunft: Fa. Taeter - Aachen Tel. 0949-241-1820040.

Gevr. METSELPLOEG voor 1 ruwbouwwoning. Tel. 045-216063.

Rigoletto haarmode zoekt KAPPER/STER met ervaring voor 40 uur p.wk. Schrift. sollicitaties met recente pasfoto naar: Paardestr. 26, 6131 HC Sittard

Gezellig privé-huis te Kerkrade zoekt dringend leuk MEISJE, voorkeur blond. Tel. 045-425100

Gevr. UITVOERDER B en U voor Duitsland, prima loon, goede soc. voorz. Tel. 045-420584/416657 na 18 uur.

KINDEROPPAS gevr. voor 1 kind van 1½ jr. oud, voor de donderdagavond van 18.00 tot 22.00 uur. Tel. 045-425976 na 18.00 uur.

Met spoed gevr. TAXI-CHAUFFEUR, voor groepsvervoer en weekend. Tel. 045-241491.

Gevraagd: Ervaren STUCADOOR voor alle voorkomende werkzaamheden. Bellen voor afspraak tel. 046-743761. Schildersbedrijf Kremers, Oude Maastrichterweg 7, 6162 BD Geleen.

Woningruil

Wil mijn ruime woning in Zaandam ƒ 700,-, ruilen tegen woning ca. ƒ 550,-, liefst met zolder, in GRENSSTREEK Limburg. Tel. 075-704800.

Kamers

Te h. kamers en appartementen te SUSTEREN. Tel. 04499-1615/06-52107978.

Gemeubileerde KAMER te huur in Born en Geleen. Tel. 04498-53474

Kamer te huur in VALKENBURG, liefst oudere heer of dame. Tel. 04406-12875

Voor stud. te h. een kamer apart 4x4 m., wc, douche, 10 min. C-Hrl. 045-721081.

Reparaties

VROKO voor Uw koelkast en diepvriesreparatie's. 045-441566 17 u. 461658.

TV/VIDEO reparatie. Zonder voorrijkosten. Görgens. Industrieterr. Abdissenbosch-Landgraaf. Tel. 045-314122 of autotel. 06.52.-98.13.50.

WASMACHINE kapot? Bel Wielinga Service Dienst 046-515431 b.g.g. 523830. Rep. met gar. Geen voorrijkosten (Wel onderz.kosten).

Te koop electr. TREIN met veel toebeh. 045-310239.

Uitgebreide coll. FISHER-TECHNIEK en Carrera Servo racebaan, pr.n.o.t.k. Tel. 045-313821.

METAALDETECTORS. Fa. Alltech uw Tesoro-dealer. Tel. 045-325729.

3 mtr. BEHANGTAFEL ƒ 65,-. M. Botterweck, Akerstr. 106, Spekholzerheide.

Brother electronische BREIMACHINE met breigeleider en aut. breislede, plus eenvoudige grofbreimachine. nw.pr. ƒ 5.600,- vr.pr. ƒ 3.000,-. Tel. 04492-2538.

HENGELSPORT-LIEFHEBBERS: carbon carp m. v.a. ƒ 69,-; Carbon match met fujioogjes ƒ 69,-; Vliegenhengel met rail ƒ 59,-. Alle overige hengels, molens, poolpakken 30%. Ook nieuwe collectie. Hengelsport Jan Bergsma. Kerkrade. Tel. 045-459415.

3 MODELAUTO'S, o.a. "Big Wig", Big Foot en raceauto's incl. besturing, graupner en veel onderd. en acc. vr.pr. ƒ 450,-. Tel. 045-412369/412846.

Copieerapparaten v.a. ƒ 350,-
Type-machines v.a. ƒ 450,-; Kasregisters v.a ƒ 750,-
Telefax v.a. ƒ 1.495,-.
Prijzen excl. BTW. Eigen service-dienst.
Spoor kantoormachines, Bocholtz. Tel. 045-443961.

Te koop uit faillissement
Nieuw en gebruikt kantoormeubilair, stalen schuifdeurkasten, buro's v.a. ƒ 125,-, directie buro's, kantoorkasten, materiaalkasten, garderobekasten, kluizen, brandkasten, ladenbloks voor hangmappen, kantine-stoelen-tafels, hangmappen Atlanta, Gondola stelling, magazijn stelling div. soorten, palletstelling, Collomboormachines industr. 16 mm. ƒ 425,-, palletwagens, steekwagens, TL-lampen met bakken vieuwers, speciale aanbieding nieuwe en gebruikte burostoelen met extra hoge kortingen v.a. ƒ 175,-.
Brandblussers 16 kg ƒ 50,-.
Nergens meer keus, nergens goedkoper, alles uit voorraad leverbaar. Open maandag t/m vrijdag 9.30 tot 18.30 uur, zaterdag van 10.00 tot 16.00 uur.
Rockmart Heerlen,
Kissel 46a, Heerlen.
Tel. 045-723142
Rockmart Vlodrop,
Tussen de Bruggen 6, Vlodrop.
Tel. 04742-3170/3270.

Proficiat!

Pap en mam
alvast profciat met jullie 25-jarig huwelijk.
Daniëlla, Pascalle en André

Nicole
wéét 21 joar op 16-12
proficiat kleinge zelfständige va Noen, Piëpel, Mon, Joedie.

Giovanni
Te gek
van harte gefeliciteerd met het behalen van je Horeca-examen. Gewenst door Mam, Jos, Patricia, Jo, Opa en Oma Ernst.
Vandaag ook op LD-TV!

Oma wordt 90
Hartelijk Gefeliciteerd
Kleinkinderen en achterkleinkinderen.

Danny
Proficiat met je 7e verjaardag van papa en mama en opa en oma Cals.

Elly ziet Sarah
Proficiat!
Nic, Frank, Ingrid
Vandaag ook op LD-TV!

Reageren op advertenties onder BRIEFNUMMER
Stuur uw brief (voldoende gefrankeerd) naar het Limburgs Dagblad, postbus 2610, 6401 DC Heerlen en vergeet niet links onder op de enveloppe het nummer uit de advertentie te vermelden.

Te koop nieuwe burostoelen Rock 4050, adv.pr. ƒ 425,-, nu bij ons ƒ 295,-. Burostoel Rock 2000 adv.pr. ƒ 295,-, nu bij ons ƒ 175,-. Gebruikte burostoelen v.a. ƒ 35,-. ROCKMART, Kissel 46a, Heerlen. 045-723142.

Legbord en palletstellingen, nieuw en gebruikt, uit voorraad leverbaar. BLOK-INTERREK BV, 010-4378800. Ook vert. in Nrd-Brabant/Limburg.

Wat VERKOPEN? Adverteer via: 045-719966.

Te huur goed onderhouden WINKELRUIMTE voor vele doeleinden geschikt. Goede ligging nabij winkelcentrum "D'r Bautsch" Bautscherweg 8 voor inl. Bautscherweg 6, Heerlen. Tel. 045-413679.

GELD nodig??? vanaf ƒ 100.000,-. Uw bedrijf verkeert in een onhoudbare financiële situatie? Wellicht kunnen wij U helpen. Discrete behandeling. Info. tel. 04749-3835 fax nr. 04749-3855.

Unieke gelegenheid o.t.n. mooi groot restaurantbedr. met alle vergun. in centrum van MAASTRICHT. Inl. 09-3211767567.

Te k. witte WINKELINVENTARIS van damesmode zaak. Te bezv. 045-714787.

Wat VERKOPEN? Adverteer via: 045-719966.

Voor Piccolo's zie verder pagina 16

Transacties

T.o.a. goedrend. FRITURE in toeristische plaats in Z-Limburg, A1 stand. Financiring bespreekbaar. Br.o.nr. B-6679 Postbus 2610, 6401 DC Heerlen

KOOPJE op basis van pensioenregeling klein hotel incl woning in vakantieoord in de Eifel (D.). 750m2 WFL. 3500 m2 opp. Tel. 09-49-241-63085 Immobilien van Lier

Landbouw

Winter
Master heteluchtkanonnen en infraroodstralers.
Mech.Centrum Frissen/ Tuin en Park B.V.
Valkenburg aan de Geul.
Tel. 04406-40253.

ONDERDELENBANK. Tel. 04493-2715.

Te k. gevr. vette VARKENS, zeugen, stieren en runderen Veehandel Jan Heunen, Puth. Tel. 04493-1843.

Jonge HENNEN tegen de leg. Vaesrade 43, Nuth. Tel. 045-241284

Rode VOERWORTELEN 25 kg. ƒ 7,-. Veendrick, ingang kasteel Amstenrade.

Te k. nieuwe en gebruikte HETELUCHTKANONNEN, met en zonder thermostaat. Speciale prijs. 04409-3500.

Te huur ruime PAARDEBOXEN met gebruik van weiland. Te bez. Wiegelraderstr. 10 Bingelrade.

Koopje hete LUCHTKANON z.g.a.nw. Akerstr. Nrd. 52, Hoensbroek. 045-216818.

LANDROVER 90 hard-top, diesel, bwj.'86, div. extra's, zeer mooi, tevens bijbehorende in dezelfde kleur twee-paards-trailer als nw. Auto Aarts, Hamstraat 211, Kerkrade, 045-412545.

Auto's

Alfa

Te k. ALFA 33 1.3, Alfa rood i.z.g.st., bwj. 1986, pr. ƒ 11.500,-. Tel. 045-411802

ALFA 33 QV, 6-'85, via dealer onderh., carross. garantie. Tel. 04704-5219.

Te koop met schade ALFA 75 bwj. '87. 046-528866.

ALFA 33 bwj. '86, km.st. 43.000 ƒ 11.900,- A ge Water 26 Schinveld, tel. 045-272307.

ALFA 33 S, 11-'86, 68.000 km., div. acc., radio, prima staat, 045-751906

ALFA 75 2.0, bwj. '86, kl. roodmetal., 38.000 km. Tel. 046-749480.

Audi

Te k. AUDI 80 1.8S zw.met., bwj. '87, km.st. 110.000, i.z.g.st. ƒ 22.250,- 045-323550

AUDI 80 LS bwj. '78, van particulier, i.g.st., t.e.a.b. Tel. 045-321981

Te k. AUDI 90 met alle extra's, bwj. '86. Orig., km.st. 58.000 van 1e eig. Pr.n.o.t.k Tel. 046-753518

AUDI 80 LS '77, APK, i.z.g.st. incl. radio-cass., vr.pr. ƒ 1.500,-. 045-723973.

AUDI 100 5 cyl., inj. 9-'88, met. grijs, LPG, 40.000 km., schuifdak. ƒ 24.950,-. Tel. 04906-1387.

AUDI coupé Quattro uitv. f'84, uitgeb. 7x15" vlgn. metallic, zeer opvallende auto in abs.nw.st. zien is kopen! 04743-1678 bgg. 1771

Te k. AUDI 100cc 2.3i autom type '84, div. extra's, stereo, centr. vergrend., champagnemet., vr.pr. ƒ 8.950,-. Tel. 045-324763 / 045-250136.

AUDI 80 donkergrijs 10-'86. Jurgen Autocentrum, Kerkrade, tel 045-452570

AUDI 80 GL bwj. '83, km.st. 74.000, org. techn. 100%, br.m. Weth. v. Caldenborghlaan 86, Maastricht.

BMW

BMW 520i, beigemetall., schuifdak, 78.000 km, bwj. '89; BMW 520i automaat, bwj. '89.
Autobedrijf
Kera B.V.
BMW-DEALER
Kerkradersteenweg 5, Kerkrade. Tel. 045-452121.

BMW 320i
bwj. '85, 49.000 km, in nw.st., vr.pr. ƒ 22.000,-. Tel. 045-458049.

Te k. BMW 316 bwj. '83, nw. type, groenmet., veel extra's t.e.a.b. 045-424413, na 17.00 uur 045-458633.

BMW 316 d.blauw, getint glas, 86.000 km, bwj. '87; BMW 316, 4-drs., groenmetall., 72.000 km, bwj. '85; BMW 316i Bauer cabrio, zwartmetall. met veel extra's 68.000 km, bwj. '88; BMW 316i zwartmetall., 39.000 km, bwj. '89; BMW 318i, lichtgrijsmetall., 72.000 km, bwj. '87.
Autobedrijf
Kera B.V.
BMW-DEALER
Kerkradersteenweg 5
Kerkrade. Tel. 045-452121.

BMW 316 1800 cc bwj. 3-'86, diamant zwart, i.z.g.st 62.000 km. Vr.pr ƒ 21.500,- 046-525922

BMW 320 autom. bwj. '77 APK juni '91 vr.pr ƒ 1.750. Tel. 046-752979.

BMW 316 met veel extra's, km.st. 75.000, nov. '84. Tel. 045-750663.

BMW 316i, 4-drs., bwj. 1988 c.v., inr. mog., ƒ 24.900,-. Tel. 046-513976

Te k. BMW 524 turbo diesel, bwj. '88. Tel. 045-421568.

Te k. BMW 316, bwj. '85, get. glas, schuif/kanteld., lichtmet. vlgn. enz. Evt. inr. mog. Tel. 046-333711.

Te k. BMW 323i, bwj. 6-'84, vele extra's. Tel. 045-315367, Exdellerweg 5, Landgraaf.

Voor liefhebber mooie BMW type 2002 bwj. '75, LM-vlgn, APK 8-'91, klein defect, ƒ 1.000,- . Tel. 045-461583.

BMW 316 diamant-zwart 42.000 km '87. Jurgen Autocentrum K'rade 045-452570

Te k. BMW 525 met LPG, bwj. '81, ƒ 1.000,-. (defect). Tel. 045-227381.

Citroën

CITROËN GSA t. X1, bwj. '84, APK 12-'91, i.g.st. vr.pr. ƒ 2.250,-. 04498-54319.

CITROEN DS 23 break '74 zwart 5-bak Pallas uitv. i.z.g.st., inr. mog. ƒ 11.500,-, tel. 045-711812.

CITROËN CX 2.0 re, 6-'85, LPG, 112.000 km. ƒ 7.950,-. Tel. 04906-1387.

CITROËN BX, TRI, TRD, RD-break, sport, TRS, RE, bwj. '85-'89 v.a. ƒ 7.750,-. Tel. 046-338474.

CITROEN BX bijna '86, 1e lak, 71.000 km, ƒ 6.950,-. Tel. 043-617067.

Daihatsu

Daihatsu dealer Ton Quadvlieg
ANWB-gekeurde auto's.
Opel Vectra 1.8 GL 4-drs. '89
Toyota Celica 1.6 Liftback '87
Ford Scorpio 2.0 i Ghia '86
Mercedes 190 veel acc. '86
Mercedes 190 D '89
BMW 316, m-pakket, '87
Chrysler Voyager '90
BMW 316i, 4-drs '89
Metro Surf, '89
Ford Siërra 1.6 Sedan '88
Siërra 1.6 Laser 3-drs. '85
Mitsubishi Lancer GLXi '89
Nissan Sunny GTi coupé '87
Nissan Sunny coupé '88
Nissan Sun. 1.3 LX sed. '86
Nissan Sunny diesel '86
Opel Ascona 16S '87
Opel Kadett 1.3 S Sedan '88
Opel Kadett 1.2 S '85
Opel Manta 1.8 S GT '84
Opel Kadett 1.6 GT '85
Opel Corsa 1.2 Swing '85
Opel Rekord 2.3 T.D.'85
VW Golf Amigo '88
VW Passat 4-drs. CL '86
Honda Civic 15 S '87
Honda Arrow-deck EX '87
Ford Escort 1.3 '84
Mitsubishi Colt 1200 '82
Suzuki 1.3 GTi '87
Toyota Starlett '83
Volvo 340 GL '86
Volvo 340 GL '84
Renault 11 GTD '83
Daihatsu Char. Van D. '85
BMW 520 '82
Ford Siërra 2.3 diesel combi '87
Ford Siërra 2.0 CL combi '88
Opel Omega 2.3 D combi '87
Audi 100 CC Avant Van '88
Mercedes 300 TD combi '81
Bedrijfs en Terreinwagens
Nissan Petrol diesel '84
Toyota Runner V-6 3.0i '89
Toyota Landcruiser T.D. '87
Daihatsu Ferosa Greytop
Diverse inruilers
Mitsubishi Colt '80
Citroën 2-CV 6 '82
Ford Mustang '79
VW Kever '73
Reeweg 112,(Industrieterr.) Abdisschenbosch. Ubach over Worms (Landgraaf).
Tel. 045-321810

Fiat

Fiat UNO 60 S, bwj.'86, rood uitgebouwd, 5-versn., km.st. 60.000. Tel. 046-580256

Zeer mooie Fiat RITMO zilver, bwj. '83, als nieuw, ƒ 2.950,-. Tel. 045-412593.

Te k. mooie zuinige Fiat RITMO, 5-drs., kl. blauw, '85, APK, vr.pr. ƒ 4.750,-. Rooseveltstr. 55, Brunssum.

Fiat ARGENTA bwj. '83, 8 nw. banden, accu, remmen ƒ 4.500,-, 045-351570.

Te k. weg. ziekte Fiat UNO 45 bwj. '89, autom., 3.500 km. Tel. 045-418538.

Te koop Fiat PANDA 34, bwj. 10-'84, km.st. 70.000, APK 12-'91, pr.n.o.t.k. Tel. 045-457037.

Te k. Fiat PANDA 1000CL, bwj. '86, i.st.v.nw., km.st. 63.000. Tel. 04407-2613.

Fiat PANDA 750 L, bwj. 11-'89, kl. rood, 1e eig., schadevrij, niet van nieuw te onderscheiden, vr.pr. ƒ 8.900,- Tel. 045-427827.

Te k. FIAT 127 bwj. '82 APK gek. nwe banden, nwe uitlaat. Vr.pr. ƒ 2.250,- Tel. 04493-4184

Inruilauto's

Diverse Fiat Panda's t. 34 en 45 van '85 t/m	1986
Diverse Fiat Panda's 750 en 1000 van 1986 t/m	1989
Diverse Fiat Uno's 45 van 1983 t/m	1989
Fiat Uno 60 S 3-drs.	1988
Fiat Uno 70 SL 5-drs.	1986
Fiat Uno 75 SX 3-drs.	1989
Diverse Fiat Ritmo's 3 en 5-drs. van 1982 t/m	1986
Fiat Regata 70, 5 versnell.	1987
Fiat Croma CHT	1987
Citroën Visa 2	1985
Ford Fiësta 1.1 L	1983
Ford Escort 1.3 L	1983
Opel Kadett 1.6 S 5-drs. GLS	1986
Opel Corsa TR 1.2 S	1984
Renault 11 TXE	1985
VW Polo	1988
Golf diesel 3-drs.	1987
Skoda 120 LS	1985

Diverse goedkope inruilers vanaf ƒ 1.000,-.

FIAT
Fiat Klankstad Kerkrade
Kaalheidersteenweg 185, tel. 045-413916.

Ford

Jos Bogman Specials
Ford Escort 1.6 GT K6 (met XR3 uitvoering) 1990, rediant red, 3-drs., 14.000 km. XY-61-BV.
Hamstraat 70, Kerkrade, tel. 045-423030.
Jos Bogman Ford
Officiële Ford-dealer voor Kerkrade, Simpelveld, Wittem, Vaals e.o.

Jos Bogman Specials
Ford Escort 1.6i, 1988, Rediant Red, 3-drs., 54.206 km. TT-55-BT
Hamstraat 70, Kerkrade, tel. 045-423030.
Jos Bogman Ford
Officiële Ford-dealer voor Kerkrade, Simpelveld, Wittem, Vaals e.o.

Jos Bogman heeft een leuke verrassing klaar liggen voor elke koper van een A1 occasion boven de ƒ 10.000,-.
Jos Bogman Ford
Officiële Ford-dealer voor Kerkrade, Simpelveld, Wittem, Vaals e.o.
Hamstraat 70, Kerkrade.
Telefoon: 045 - 42 30 30.

Jos Bogman Specials
Ford Escort 1.4 Bravo 1988 wit 5-drs 60.962 km TB-49-RK
Hamstraat 70, Kerkrade, tel. 045-423030.
Jos Bogman Ford
Officiële Ford-dealer voor Kerkrade, Simpelveld, Wittem, Vaals e.o.

Jos Bogman Specials
Ford Escort 1.6 XR31 1988 Rediant Red 3-drs. 55.795 km. ST-71-TG
Jos Bogman Ford
Officiële Ford-dealer voor Kerkrade, Simpelveld, Wittem, Vaals e.o.

ESCORT 1400 Bravo 5 bak extra's nw. mod.'88 z.g.a.n. ƒ 12.750,- 046-529307

Te k. Ford MUSTANG Cobra 2.3 4 cyl. bwj. '80 APK 6-'91 met heel veel extra's. Inruil of ruil auto of motor mogelijk. Tel. 046-379854.

Ford ESCORT 14 CL nw. mod. 100% onderhoud, bwj. '87 ƒ 11.250,- 046-514427

Ford SIËRRA cl, diesel, 8-'86, wit, 5-drs. ƒ 10.950,-. Tel. 04906-1387.

Te k. Ford TAUNUS 1600 L '81, nieuw gespoten, ƒ 2.750,-; Fiat Panda nieuw gespoten '82, ƒ 2.750,-; R5 , bwj. '81, pr. ƒ 1.250,-. Buttingstr. 24, Hoensbroek.

Ford ESCORT 1.4i Europa, wegens omst.h. te koop voor bijna ƒ 5.500,- beneden nieuwpr. , bwj. mrt. '90, 3-drs. Strato silver metallic, transparant schuifdak, metaallak, antenne, boxen, km. st. 11.000. Te bezichtigen in Kerkrade; bel. 04450-1060 v.m., 045-218051 n.m.

Ford XR2 OUTSIDER, eind '85, 70.000 km., vr.pr. ƒ 13.000,-. Tel. 045-311660

Ford ESCORT 1.3 Laser m. '85, 5-bak, APK, z. mooi, ƒ 7.250,-. Tel. 045-454087.

Ford FIËSTA, m.'81, APK 11-'91, zeer mooi, ƒ 2.450,- Tel. 045-319328

Ford ESCORT 1.1 Bravo '84 APK, blauwmet., nw.st. ƒ 6.950,-.046-525489.

FORD Taunus Bravo 1.6, bwj. '81, APK 2-'92, ƒ 1.750,-. Tel. 045-315346.

Te k. Ford SIERRA 2.3 D bwj. '83, APK 4-'91, pr. n.o.t.k., tel. 04750-23377.

Te k. Ford SIËRRA Stationcar 2.0, 5-bak, moet weg wegens omstandigheden, i.z.g.st. Elandstr. 49, Heerlen. 045-420625.

Ford CAPRI 2.8 S, stuurbekr ATS plus nieuwe Eagle NCT's, zeer snel en mooi, APK 12-'91. ƒ 4.900,-. Tel. 045-317396.

Te k. Ford ESCORT 1600 D Laser uitv. bwj. '84, lichte spatbordschade, i.z.g.st. APK '91, vr.pr. ƒ 7.000,-. Tel. 04498-54319.

Te k. Ford FIËSTA mtr. '89, incl. 1 jr. gar., veel acc., pr. ƒ 14.000,-. 045-317282.

Te k. Ford ESCORT XR 3 i, bwj. 1-'89, kl. wit, km.st. 24.000, veel extra's, pr. ƒ 25.500,-, 045-416465.

Te k. Ford CAPRI 2.0 S, 6 cyl., APK 6-'91, voorzien van vele extra's, moet weg. Tel. 04749-2983 bellen na 14.00 uur.

Ford ESCORT 1.3, bwj. '81, APK 12-'91, 115.000 km, ƒ 4.250,-. 045-244947.

Ford SIËRRA 2.0 cl, 5-drs., 11-'87, wit, 78.000 km. ƒ 15.950,- Tel. 04906-1387.

Unieke CAPRI III 2.3 S-V6 blauw/grijs, stuurbekr. ATS-velg., stereo, get. glas. Recaro '83 etc. ƒ 8.750,-. Steenweg 59 Sittard.

Ford SIERRA 2.0 cl, stationcar, 3-'84, met. blauw, ƒ 8.950,-. Tel. 04906-1387.

Ford SIËRRA 2.3, diesel, 9-'87, met grijs. ƒ 15.950,-. Tel. 04906-1387.

Ford SIËRRA 1.6, donkerblauw, m. '87, i.z.g.st. nwe. bnd. pr.n.o.t.k. 045-250709

Ford SCORPIO CL 2.0 i, spec. uitv. get. glas, stuurbekr., schuif/kanteldak, centr deurvergr., stereo, bwj. eind '87, km.st. 72.000, vr.pr. ƒ 17.900,-. Tel. 045-229776

Wegens detachering buitenl te k. Ford SCORPIO 2.9i Ghia, 7 mnd. oud, kl. antrac. metal., fabr. gar., vele extra's o.a.: verlaagd, spoilers, LM-velgen m. 205 banden, getint glas, elec. schuif/kanteldak etc., nieuwpr. ƒ 78.000,-. Nu voor ƒ 49.000,-. Tel. 046-334969

Te koop Ford Escort 1.1 Bravo 3-drs bwj. '85; Ford Escort 1600 Amerik. uitv. 5-drs bwj. '83. AUTOSPORT, Schelsberg 175, Heerlen. Tel. 045-725507.

Ford Siërra 2000 RS CROSSWORTH, wit, 1987. Jurgen Autocentrum. Tel. 045-452570.

Ford SIËRRA 2.0 CL, 1987, blauw. Jurgen Autocentrum Tel. 045-452570.

Ford Escort BRAVO bwj. '82 82.000km i.z.g.st. ƒ 4.750,-. Tel. 043-219801.

Te k. mooie Ford ESCORT Bravo 1400, bwj. 4-'87, kl. wit, vele extra's, ƒ 13.500,-. Tel. 045-444791.

Ford SIËRRA 23 CL combi diesel, nw.model, blauwmetal. stuurbekr., bwj. '87, ƒ 18.750,- Tel. 046-338474.

Ford SIËRRA div. modellen '87 - '89 v.a. ƒ 15.900,-. Tel. 046-338474.

Honda

Te koop Honda ACCORD,. bwj. '78, ƒ 650. Tel. 04492-5132.

Jeep

Jeep DAIHATSU 2800, diesel, 10-'83, 4x4, 85.000 km. ƒ 9.950,-. Tel. 04906-1387.

LANDROVER 90 hard-top, diesel, bwj.'86, div. extra's, zeer mooi, tevens bijbehorende in dezelfde kleur twee-paards-trailer als nw. Auto Aarts, Hamstraat 211, Kerkrade, 045-412545.

Jeep SUZUKI SJ 410 Softtop 4WD, m'83, bwj. '82, ƒ 5.800,-. Tel. 046-522689.

Lada

Te k. gevr. voor export alle type's LADA'S. 045-414372 ook 's avonds.

Lancia

LANCIA, auto-bianchi, '83, APK 6-'91, 70.000 km. i. z.g. st. ƒ 3.850,-. 043-621536.

Land rover

Te k. Range Rover VOQUE 3.5 bwj. '85, Te bevr. 045-753621.

Mazda

Mazda Auto Leymborgh b.v. Limbricht.
Mazda 626 2.0 12-v. GLX coupé uitbouw '88; Mazda 626 2.0 12-v. GLX Sedan '88; Mazda 626 2.0 LX met en zonder LPG '88-'89; Mazda 626 2.0 GLX HB 8-v. '88; Mazda 626 2.0 GLX coupé '85; Mazda 626 1.6 GLX en LX coupé '85-'83; Mazda 323 1.5 GLX en Limited 2x '86-'87; Mazda 323 1.3 LX LPG 2x '86; Mazda 323 1.3 VDX Skyline '85-'81; Mazda 323 1.3 LX Sedan automaat '88; Mazda 323 1.3 LX HB 2x'86-'87; Mazda 323 1.6i GTX alle acc. '86; Toy. Corolla 1.6 HB part. verkoop '87; Toy. Corolla 1.3 DX oud model '87; Ford Escort 1.3 CL HB 27.000 km. nw.st. '87; Ford Scorpio 2.0 ABS 1e eig. '86; Ford Escort 1600 Sport ƒ 2.500,-; Daihatsu Charade TX-5 S6 nw.st. '87; Ford Taunus Combi LPG onderb. ƒ 2.900,- '81; Nissan Sunny 1.6 HB SLX automaat '87; Mits. Lancer Sedan Royal uitv. '86; Opel Ascona 4-drs. NB 1.8S LPG '88. Occasions met Mazda-Kroon Garantie. Bornerweg 2-8. Tel. 046-515838.
Zondag 16 december open van 11.00-17.00 uur

Mazda
DRIESSEN BEEK
Nu kopen
KENTEKENREGISTRATIE EN LEVERING JAN. '91
Hoge korting
of
Hoge inruilprijs
AUTOBEDRIJF DRIESSEN
Maastrichterlaan 26, Beek. Tel. 04490-71920.

UW EIGEN

OP LD-TV!

LD-TV, de actuele, kleurrijke televisiekrant van het Limburgs Dagblad, biedt u de mogelijkheid om tegen een speciaal tarief van ƒ12,50 uw advertentie te plaatsen in één van de uitzendingen van LD-TV. Uw „spotje" is op de door u gekozen dag ongeveer 95(!) maal in beeld.
Als u iets te koop heeft: plaats een SPOTJE op LD-TV. Ruim 60.000 huishoudens in Heerlen, Kerkrade en Hoensbroek kunnen LD-TV ontvangen!

(incl. 18,5% BTW)

De spelregels:
* gebruik voor elk leesteken of letter een apart vakje, laat achter elk woord of leesteken een vakje open,
* vergeet niet uw adres en/of telefoonnummer in uw advertentie op te nemen,
* stuur uw "spotje" aan: LD-TV - "Spotjes", postbus 3100, 6401 DP Heerlen,
* u kunt dit formulier ook afgeven bij een van de Limburgs Dagblad-kantoren in de regio,
* uw "spotje" dient minimaal twee dagen voor plaatsingsdatum binnen te zijn,
* de rekening ontvangt u binnen enkele weken na plaatsing.
* voor felicitaties hebben wij een speciale rubriek „Proficiat". Kosten voor plaatsing met foto: ƒ 25,– (incl. BTW).

Naam: ....
Adres: ....
Postcode: ....
Woonplaats: ....
Telefoon: ....
Datum plaatsing(en): .... à ƒ 12,50

Te k. MAZDA bus E 1600, m'84, met dubbele schuifd., 5-bak. Iedere keuring toegestaan. Pr. ƒ 4.750,-. Tel. 046-753518

Te koop MAZDA 323 GLX, Sedan-uitv., diesel, bwj. '88, ƒ 14.500,-. Tel. 045-255784

MAZDA 323 GLX blauw 32.000 km '88. Jurgen Autocentrum K'rade 045-452570

MAZDA 626 coupé 20 CLX 12 klep, sportvelgen, blauwmet. m.'88, ƒ 19.750,- Tel. 046-338474

MAZDA 626 HB 2.0 GLX, 12 klep, open dak, donkerblauwmet. m. '88 ƒ 18.750,- Tel. 046-338474.

Te k. MAZDA RX7 bwj. '79, i.z.g.st., pr. ƒ 7.950,-. Tel. 045-458126.

MAZDA 323, nw. model, bwj '85, vr.pr. ƒ 7.500,-. Tel. 045-426930.

Te k. MAZDA 626 GLX bwj. '85 m. LPG, electr. ruiten, electr. deurvergr., rad.cass., 2 L, 5-bak m. zonneh., 4-drs. i.z.g.st., pr. ƒ 5.800,-, tel. 043-625329.

Te k. MAZDA 323 1500 GT, bwj. '82, met APK, LPG, mooie gave auto, vr.pr. ƒ 3.750,-. Lichtenbergerstr. 7a, Landgraaf.

MAZDA 323 bwj. '82, APK 10-12-'91, ƒ 2.950,-, i.z.g.st Tel. 045-323178.

Mercedes

Steeds 30-35 nieuwe, demonstratie en jong gebruikte
in onze showroom
Jurgen Autocentrum Kerkrade
Tel. 045 - 452570

MERCEDES 190 E '84, met. grijs, schuifd., centr. vergr., get. glas, toer.tell., km.st. 57.500. Elke keur. toegest. 045-421076, pr. ƒ 26.000,-.

MERCEDES 240 D '83 zeer mooi, inr. mog. ƒ 14.500,-, tel. 045-711812.

Te k. MERCEDES 190 D, 1985, div. acc., tel. 045-222994. Schildstr. 15, Treebeek.

Te k. MERCEDES 280 SE, 1985, 90.000 km, directiewagen, in uitstekende staat, autom. aircond., ABS en alle extra's. Pr. ƒ 30.000,-. Koper moet wagen zelf importeren. Inl. tussen 9.00-17.00 uur. Tel. 09-3241766552.

MERCEDES 200, wit, bwj. 14-5'86, 1e eig. veel extra's onderh.boekje, in nieuwst. ƒ 30.500,-, tel. 045-270999.

MERCEDES 250 Coupé bwj. '69, i.z.g.st., Inr. mog. Pr.n.o.t.k. Tel. 04498-54651

MERCEDES 250 D, 5-'88, blauw, schuifdak, 150.000 km. ƒ 46.500,-. 04906-1387

Te k. v. 1e eig. MERCEDES 230 E, bwj. '85, aut,. metallic lak, glas getint, centr. slotvergr., radio-alarm, trekh., alu-wielen, km.st. 145.000, pr. ƒ 29.000,-. 04748-1412.

Direct resultaat, als uw piccolo op LD-TV staat. Bel 045-739300 voor meer info.

MERCEDES 190 E, bwj. '84, blauwmet. get. gl. dubb. spiegels, trekh. centr. vergr. electr. schuif/kanteldak, alarm, pioneer-stereo, 4x 50W. boxen, verl. 7x 15-inch OZ-racingvelgen 195/50 bnd. schadevrij, aantoonb. 99.000 km. vaste pr. ƒ 25.600,-. Tel. 045-444841

MERCEDES 200D, 11-'87, blauw, 120.000 km. ƒ 37.950,-. Tel. 04906-1387

MERCEDES 200, diesel, 5-'86, wit, 150.000 km. ƒ 27.950,-. Tel. 04906-1387

Mitsubishi

Jos Bogman Specials
Mitsubishi Colt 1.3 GL K6, 1989, metallic groen, 25.900 km. TX-83-XF
Hamstraat 70, Kerkrade, tel. 045-423030.
Jos Bogman Ford
Officiële Ford-dealer voor Kerkrade, Simpelveld, Wittem, Vaals e.o.

Te k. Mitsubishi COLT '87, loodvrij, km.st. 59.000, i.z.g.st., pr. ƒ 11.500,-. Tel. 045-272468.

MITSUBISCHI Galant '81, APK 11-'91 ƒ 900,-. Dahliastraat 1B Geleen.

Mitsubishi GALANT '82, mech., mot. 100%, geen roest, als nieuw, ex 2e auto, wit, ƒ 3.250,-. 046-375041.

Weg. omst. te k. Mitsibishi GALANT 1800 turbo diesel, bwj. '85, pr. ƒ 9.800,-. Tel. na 18.00 uur 04405-2191.

Te koop Mitsubishi COLT 1200 GL bwj. '80. Tel. 045-465481.

Te k. Mitsubishi GALANT stationcar, bwj. nov. '83, APK dec. '91, gas onderb. en trekh. Vr.pr. ƒ 4.500,-. Tel. 046-755743.

MITSUBISHI spacewagon 1.8 GLX, 11-'87, 7-pers. ƒ 23.950,-. Tel. 04906-1387

Te k. van part. Mitsubishi STARION Turbo, mooie exclusieve auto, bwj. '82. Tel. 045-415012

Mitsubishi PAJERO 2,3 Turbo D, wit, geel kent., bwj. '86. Tel. 046-338474.

Nissan/Datsun

Te k. Nissan MICRA, bwj. '88, wit, veel acc. z.g.a.nw. 045-243428.

Te k. DATSUN Cherry coupé, '79, nw. banden, uitlaat m. gar., sportvelg. APK sept. '91. Pr.n.o.t.k. Tel. 045-719218 of 045-322895.

Nissan BLUEBIRD 2.0 Stationwagen, donkergrijs, bwj. '89. Jurgen Autocentrum. Tel. 045-452570.

NISSAN Sunny 1.6 SLX, antracietmet., bwj. '88, ƒ 15.900,-; Blue bird 1.6 LX, grijsmet. stuurbekr., bwj. '88 ƒ 15.900,-. Tel. 046-338474

DATSUN 120 AF II APK '79, pr. ƒ 950,-. Dahliastr. 1B Geleen

DATSUN Cherry 1.2 de luxe bwj. 11-'79, APK 21-2-'91, i.z.g.st., vr.pr. ƒ 1.500,-. Tel. 04454-2092.

Te k. zeer mooie Nissan STANZA, 4-drs., bwj. eind '84, vr.pr. ƒ 4.900,-, blauwmet., ANWB keuring. Navolaan 148, Heerlen.

NISSAN Laurel 2400, bwj. '83, 5-bak, LPG, schuifdak, trekh. elecr. ramen etc. i.g.st vr.pr ƒ 4.950,- 04750-30834

Nissan MICRA GL super, kl. zwart, i.z.g.st. bwj. '86, pr.n.o.t.k. Tel. 045-718984.

NISSAN 200 SX, wit, bwj. '89, Jurgen Autocentrum. Tel. 045-452570.

Nissan SUNNY 1.3 DX, 5-'84, met.blauw, 70.000 km. ƒ 6.950,-. Tel. 04906-1387.

Oldtimers

Te k. DODGE type Dart 270, bwj.'68, in redelijke staat, mech. 100%, pr. ƒ 2.000,-. Tel. 04492-1317

Te k. VW KEVER, bwj. '55 met roldak; Kever, bwj. '58, geheel orig. 045-719335.

Te k. PONTIAC Parisienne cabriolet, bwj. '65; Opel Kapitein bwj. '63; Porsche 356 C bwj. '63, i.z.g.st. Hoofdstr. 25, Amstenrade.

Opel

Opel ASCONA Diesel, 1986 zeer mooi, met. blauw, 4-drs., km.st. 97.000, vr.pr. ƒ 9.800,-. Kasteellaan 57, Meezenbroek (bij GAK)

KADETT 1.3 N, bwj. 12-'84, km.st. 67.000, ƒ 6.250,-. Jan Campertstr. 24, Heerlen Molenberg

Te k. Opel KADETT City bwj. '77, APK ƒ 950,-. Tevens Yamaha DT 80 LC2 bwj. '88, ƒ 1.500,-. Tel. 045-312427

Te k. Opel ASCONA 1600 LS Touring. Bwj. '84, 4-drs. I.st.v.nw. Pr.ƒ 7.750,-. Tel. 046-751234

Te k. Opel MONZA 30 E bwj. '83, LPG enz. ƒ 9.750,-, inr. mog., event. bijbet. Tel. 045-316940

Zeer mooie ASCONA M'81 APK jan.'92, pr. ƒ 1.750,-. Tel. 045-456756

KADETT 1.3 N, 1980, APK 9-7-'91, vr.pr. ƒ 2.000,-. Tel. 045-719564

Opel CORSA 1.2 S, 5-drs., bwj. '85, APK 2-'91, km.st. 50.000, kleur rood met trekhaak, prijs ƒ 9.800,-. Tel. 04454-4295.

Te k. van particulier wegens vervanging Opel OMEGA GL stationcar 2.3 diesel, i.z.g.st., bwj. eind '87 met 5-versn., trekh., 4 hoofdst. enz. ANWB gekeurd incl. onderhoudspapieren van Opel-dealer. Vr.pr. ƒ 17.800,-. Tel. 046-745218 na weekend 038-541253

OPEL Kadett 1200 Caravan oud model, bwj. '79 met gas-install., ƒ 1.500,-, APK 23-10-'91. Tel. 045-323178

Te k. Opel MANTA, bwj. '78, km.st. 124.000, i.z.g.st. pr. ƒ 2.500,-. Tel. 045-222280.

Te k. OPEL Ascona 1900, bwj. '80, APK nov. '91. Tel. 04498-56025.

Te koop Opel KADETT GT 1600, rood. 046-518439.

Automatic OPEL kadett 13 N, 2-'82, 5-drs., wit, APK 11-'91, vr.pr. ƒ 4.450,-. 045-319328

Opel CORSA m. '84, i.z.g.st. vr.pr. ƒ 5.700,-. Ridderstr. 9, Landgraaf.

Te k. Opel ASCONA 2.0 N-motor, bwj. '78, APK 1-10-'91, i.z.g.st. vr.pr. ƒ 1.650,-. Irmstr. 57, Simpelveld.

Te koop Opel KADETT 1.3i GLS, katalysator, bwj. '86, inruil cabrio mogelijk, pr.n.o.t.k. Tel. 045-461876.

Opel KADETT 1.2, i.z.g.st., bwj. '80, APK '91, vr.pr. ƒ 2.600,-. Zien is kopen. Asterstr. 26, Heerlerheide

Te k. Opel REKORD bwj. '80 met of zonder LPG, pr.n.o.t.k. Tel. 045-253963.

Te k. Opel KADETT bwj. '77, i.g.st., APK tot 1-'92, vr.pr. ƒ 1.500,-. 045-712569.

OPEL Kadett 1.6 diesel Sedan, 86.000 km., bwj. '87, ƒ 12.500,-. Inr. mog. Tel. 045-255784

Kadett Caravan 1.6 LS '86; Kadett 1.3 LS '87; Kadett 1.3 LS 5-drs. '86; Kadett 1.2 LS '86; Corsa 1.3i '87; Kadett 1.2 S '83/'79; Rekord 2.0 S LPG '83. DENNEMAN Autobedrijf, Raadhuisstr. 107, Hulsberg.

KADETT 1.2 S coupé special, '76, APK, roestvrij, goede bnd. ƒ 1.750,-. Bovenste Puth 34. 04493-4929

Opel KADETT stat. bwj. '82, APK, m. of z. LPG, nwe. motor, ƒ 4.500,-. Garantie v. Autobedrijf 045-244947.

Te k. Opel KADETT C, i.z.g.st., (event. winter-auto), pr. ƒ 1.100,-. Tel. 045-242836.

Opel KADETT 1.3 SR, bwj. '80, vr.pr. ƒ 2.800,-. Tel. 045-721683.

Opel KADETT Hatchback 1.3 S GT, 3-drs., kl. Ferrarirood, bwj. '86, in st.v. splinternieuw, ƒ 11.750,-, pas gekeurd. Tel. 043-254462.

Opel MANTA 2.0 S, i.z.g.st. met spoilers, 1 jr. APK, bwj. '80, ƒ 2.750,-. Potgieterstr. 47, Heerlen-Molenberg.

Te k. Opel KADETT LS, 1987, i.z.g.st. pr. ƒ 16.000,-. Tel. 045-464356.

Opel KADETT Ralley coupé, geh. gerestaur., bwj. '78, met APK, vr.pr. ƒ 3.500,-. Burg. Slanghenstr. 54, Hoensbroek.

Te k. Opel BLITZ, oprijwagen, laadverm. 1.700 kg. APK gek. pr. ƒ 1.750,-. Burg Slangenstr. 54, Hoensbroek

Opel KADETT 16 SR, 11-'83, met.groen, 70.000 km. ƒ 6.950,-. Tel. 04906-1387.

Opel KADETT 1.3 GT, 5-'87 rood, 79.000 km. ƒ 14.950,-. Tel. 04906-1387.

Te k. Opel ASCONA 2.0, i.z.g.orig.st., bwj. '81. Tel. 04499-4313.

Te k. zeer mooie en goed onderh. Opel MANTA 16S, bwj. '77 B-type, APK 5-'91, auto is pas op nieuw gespoten. kl. rood, geh. uitgeb., GTE dashboard 4 hoofdst. gordels achterin sportstuur, dubb. voorgril, get. glas. geen roest, geen schade, auto is als nw., iedere keur. toegest. Inr. LPG of diesel-auto mog. pr.n.o.t.k. Zien is kopen 045-312021.

Opel OMEGA 2.0i, donkerblauwmet. open dak, bwj. '87, ƒ 21.750,-. 046-338474

Peugeot

Leeuwekeur gebruikte auto's
BMW 316 1.8 4-drs...'85
Fiat Uno 60 S 3-drs...'86
Honda Accord aut. ...'78
Peugeot 205 Accent...'88/89
Peugeot 205 Junior...'86/88
Peugeot 205 XL 1.1...'88
Peugeot 205 GR 1.3 ...'87
Peugeot 309 Profil...'87/88
Peugeot 309 XL Green...'88
Peugeot 309 XL Magnum'89
Peugeot 309 GR 1.6...'87
Peugeot XLD...'87/88
Peugeot 305 1.6 SR...'87
Peugeot 405 GL 1.6...'89
Peugeot 405 GR 1.6...'89
Peugeot 505 GL 1.8...'86
Mazda 323 GLX 1.3...'87
Mazda 626 GLX 2.0...'87
PEUGEOT JANSSEN

505 DIESEL, bwj. '86, i.g.st. 1e eig. vr.pr. ƒ 9.500,-; 205 GTI, bwj. '85, zwart, veel opties, vr.pr. ƒ 12.500,-. Tel. 04750-30834.

Peugeot 205, 3-drs bwj.'87. Peugeot 205 GTI, 3-drs. bwj. '84. Brouns B.V. Schelsberg 175 Heerlen. Tel. 045-725507

Mooie gave 305 1.9 GLD, t. '84, trek. i.z.g.st. ƒ 3.750,-. Keramieksngl. 29, M'tricht.

PEUGEOT 305 GR, stationcar, 11-'87, LPG onderbouw ƒ 12.950,-. Tel. 04906-1387

PEUGEOT 505 GL, diesel break, 5-'88, wit, stationcar. ƒ 20.950,-. Tel. 04906-1387

PEUGEOT 205 GR, diesel, 10-'84, blauw, 5-drs. 110.000 km. ƒ 8.950,-. Tel. 04906-1387.

PEUGEOT 309 XE, rood, 1988. Jurgen Autocentrum 045-452570.

PEUGEOT 205 XS 1.4 bwj. 8-'87, antracietmet., sportinterieur, nw. banden, grote beurt, in nw.st., alle keuringen toegestaan, ƒ 15.750,-. Tel. 04499-1416.

Renault

Te k. RENAULT 18 GTL alles electr., bwj. '80, vr.pr. ƒ 500,-. Tel. 045-445334.

RENAULT 14 GTL, 133.000 km., APK 2-'91. Pr. ƒ 350,-. Donatusstr. 71, Nuth. Tel. 045-245489

RENAULT 5 GTL Laureate '84 5-drs. 5 speed, org. 62.000, 1e lak zeer mooi ƒ 4.450,- 043-432388

Renault EXPRESS 1.6 D, 1987, ƒ 6.750,- excl. BTW. Kissel 46a, Heerlen. 045-723142.

Te k. RENAULT 5 bwj. '81, i.z.g.st. pr. ƒ 1.750,-. Mijnbouwstr. 26 Hoensbroek. Tel. 045-227941.

Te koop RENAULT 5 TL, bwj.'82, in goede staat. Tel. 045-324942.

Te k. RENAULT 25 GTS vele extra's, bwj. '86. Weg wegens leaseauto 045-415365

RENAULT 5 GTL, bwj. '83, blauw, i.z.g.st., ƒ 3.000,-. Tel. 045-441343.

RENAULT 19 GTS blauw 28.000 km, sept. '89. Jurgen Autocentrum Kerkrade, tel. 045-452570.

RENAULT 25 TX 2.2i, schuifd. radio Ren. wit, get. glas, 1e eig., 60.000 km, bwj '87; R 25 GTS antracietmet. get. glas enz. 1e eig., bwj. '86, ƒ 13.750,-; R9 TXE 1,7, rood, div. access. 1e eig., 50.000 km, bwj. '87, ƒ 14.900,-. Tel. 046-338474

Saab

Laatste kans!!! Saab 900 bwj. nov.'85 i.z.g.st. met div. extra's APK t/m nov.'91. Laagste pr. ƒ 7.950,-. Tel. 043-635749

Wat VERKOPEN? Adverteer via: 045-719966.

Diversen
Fiat Regatta 85S '
Volvo 740 GL auto
H Citroën BX 1.6i
Ford Siërra 1.6 C
Ford Siërra 2.3 Ghia
M
Saab
9000i CD Turbo '
9000i 5-drs. Turbo
9000i 5-drs. '86
9000i 5-drs. Turbo
900 C 3-drs. LPG
900 3/4 drs. '86
900i 4/5 drs. '86
90 2-drs. '86 H
900 4-drs. '85 M
900 5-drs. '84 H
900i 2-drs. '84 M
900 4-drs. GLi '8
900 4-drs. Turbo '8
900 4-drs. autom. 2X
900 3-drs. EMS '8
Lancia
Thema IE 3X '87
Thema IE Turbo '8
Thema IE '87 H
Thema IE 3X '86
Thema IE '86 M
Prisma TD '88 M
Lancia Dem
Thema TD '90 M
Dedra 1.8 IE '90
Dedra 1.6 IE '90
Ypsilon 1.1 IE '90
Auto v/d We
Lancia Dedra 1.80
Demonstratiewage
augustus 1990 10.00
vele extra's
H is Kompier Heerle
045-717755
M is Kompier Maastric
043-632547.

Seat

Te k. Seat RONDA, Po system L 1.2, bwj. 6-'8 pr. ƒ 10.500,-. Op de ren 164, Nuth.

Te k. Seat Marbella GL drs. demo bwj. '90; Se za GLX 1500 11-'89 Seat Ibiza 1.5 GL 3-drs '87; Seat Ibiza 1.2 GL bwj. '88; Seat Ibiza 12 '89; Seat Ronda 5-drs '85. AUTOSPORT S berg 175, Heerlen, Tel. 725507.

Suzuki

Te k. SUZUKI-BUSJE, kent. bwj. '85, ƒ 5.700,- 046-524330.

Toyota

Te koop Toyota COR Spec. X, bwj. '79 ƒ Tel. 046-743133.

TOYOTA COROLLA GL Hatchb. Nw. model sp. 5-drs. Pracht auto ƒ 7.450,- 04406-14307

CELICA 2.0 XT nw. m '83, vele nw. onderd. 045-451602.

Toyota CELICA bwj. km.st. 45.000, kl. antr grijs. Tel. 04405-2653.

Toyota STARLET 1200 3-drs., APK '91, bwj.'80 gang, ƒ 1.650,-. Wilh nastr. 56, Nieuwenhage

TOYOTA pick-up hi diesel, dubbele cabine 11-'87 stuurbekr. ƒ 27. Tel. 04906-1387.

TOYOTA Landcruiser grijs kent. '85. Jurgen centrum K'rade 045-45

Volkswagen

Te k. GOLF Diesel, bwj in perfecte staat. ƒ 10.750,- Tel. 046-753

VW GOLF 1600 CL mod. ABS, schadevrij ƒ 16.500,-. Tel. 046-51

VW PASSAT Variant APK 7-'91 ƒ 950,-. Da 1B Geleen

Te k. VW POLO type i.z.g.st. APK 10-'91, ƒ 1.800,-. Tel. 045-2216

GOLF GTi bwj. '77, met extra's, o.a. ATS, sp en nwe. motor '82. Mi burgstr. 19, Heerlen.

Te koop GOLF, bwj vr.pr. ƒ 2.000,-. Tel. 415460

VW-GOLF diesel, 1986, 90.000 km. ƒ 10.950,- 04906-1387.

GOLF GTi, bwj. '78, perf staat, ƒ 2.700,-. Tel. 04 2913.

VW GOLF GTi, bwj. okt. nw. model, div. extra's grijs. Tel. 045-213027.

VW GOLF C 1.6 diesel '82, zonnedak, ƒ 4.000,-. 045-463671.

Te k. VW Golf DIE nieuw model, '85, i.z. ƒ 8.750,-. Tel. 045-715

VW POLO GT (zwart), '80, APK, access., ƒ 2. Tel. 045-720951

Te k. VW GOLF MX bwj. 100% in orde, nw. ban ƒ 2.350,-. 045-251492.

Te k. zwarte GOLF GTI '80, 1 jr. APK, Den Haag 17 Heerlen.

VW GOLF 1.6 CL, bwj. 5-drs., i.z.g.st., inr. ƒ 11.000,-. Tel. 045-427

Mooie GOLF diesel, bwj. t. '82, APK, zwart met cess. zoals sportv., st spoilers etc. apart mooi pr. ƒ 3.650,-. 045-72891

Te k. GOLF GLD diesel g.st. APK gek. vele ext 4-drs. pr. ƒ 2.750,-. Slangenstr. 54, Hoensbr

Te k. VW GOLF diesel pr. ƒ 950,-. Tel. 045-728

Wat VERKOPEN? Adv teer via: 045-719966.

Voor Piccolo's zie verder pagina 17

Volvo

...6 super luxe '74 in ...e st., radio, trekh. ...1.250,-. 045-711812.

...0 340 Diesel, 1986, ...00 km. ƒ 7.250,-Kissel ...leerten. 045-723142.

...0 34 DL APK 12-'91, ...ƒ 1.400,-. Dahliastr ...leen

...VOLVO 360 GLT 2.0i, 5-drs., org. sch./kan-... Tel. 045-223141

...IONSWAGENS: .Volvo ...L turbo diesel, station-... '87. Volvo 745 GLT ...ive autom. stationwa-... Citroën BX 1.9 TRS ... '88. Mitsubishi Lancer ...es. wagon '88. Volvo ...De Koumen 7, Hoens-... 045-220055

...0 340 2.0, bwj. '83, ...plaatschade, vr.pr. ...- Na 18.00 uur of in ...nd tel. 043-641164.

...0 340 GL 1.7 L sedan, ...'87, met veel extra's, ...ƒ 13.500,-. Tel. 045-...

...k. van volvomedew. ...O GLT inj., smaragd-...metallic, bwj. 02-'90, ...7.000. 04499-1439

VOLVO 440 GL van Volvo-medewerker, km.st. 20.000, bwj. jan. '90. Te aanv. 20-1-'91. 045-417245.

Te k. VOLVO 360 GLE inj. (nieuwe uitv.) bwj. 8-'83, APK 10-'91. 04404-2134.

VOLVO 740 GL turbo diesel, donkergrijs 82.000 km '89. Jurgen Autocentrum, Kerkrade 045-452570

Te k. VOLVO 244 GLE, aut. leren bekl. bwj. '79, APK tot 1-6-'91, pr. ƒ 2.000,-. Tel. 045-250370.

VOLVO 340 De Luxe 3-drs., nw. type '87, 1e eig., schadevrij, 1e lak, i.st.v.splinternieuw, ƒ 8.250,-. Pas gekeurd. Tel. 043-254462.

VOLVO 240 GL (LPG), '83, 150.000 km, vr.pr. ƒ 7.200,-. Tel. 045-419389.

Te k. VOLVO 66, bwj. '81, APK 8-'91 kl. geel ƒ 2.500,-. Tel. 045-324158.

VOLVO 740 GL donkergrijs 120.000 km '86. Jurgen Autocentrum, Kerkrade 045-452570

Te k. VOLVO 343, bwj. '82, op gas, APK tot 8-'91, vr.pr. ƒ 3.500,-. 04492-5132.

Diversen

Inruilkoopjes

...km.st. 32.000	1986 ƒ	3.200,-
...ekord	1980 ƒ	1.950,-
...ot 104	1980 ƒ	1.950,-
...t 13 sport	1980 ƒ	3.250,-
...Mustang V8	1980 ƒ	5.500,-
...Kadett 16 SR	1982 ƒ	6.900,-
...Ascona 19L	1980 ƒ	2.750,-
...ot 305	1982 ƒ	2.750,-
...28 sport	1978 ƒ	1.250,-
...tta 1300	1981 ƒ	3.500,-
...a 323	1980 ƒ	1.000,-
...ut 14 LS	1981 ƒ	1.000,-
...Taunus combi	1982 ƒ	1.500,-
...Escort autom.	1980 ƒ	950,-
...343,autom.	1980 ƒ	3.250,-

Alle auto's met APK, Autobedrijf Luyten Heerlen. Tel. 045-719335.

Interauto
Exclusieve automobielen

...T 1600	1973 ƒ	14.000,-
...pider 2000 inj.	1978 ƒ	19.000,-
...	1978 ƒ	14.000,-
...	1979 ƒ	19.000,-
...r P4	1959 ƒ	15.000,-
...r P5 Saloon en Coupé V8	1969 ƒ	16.000,-
...r P7 1985/	1986 ƒ	12.750,-
...r P5 6 cyl. autom.	1969 op	aanvr.
...00 alle modellen	op	aanvr.
...a Fulvia 1.3 S	1968 op	aanvr.
...a Beta Coupé	1972 ƒ	9.750,-
...ignale Coupé	1969 ƒ	12.750,-
...uilla Super 1.6	1978 ƒ	4.750,-

St. Maartenslaan 34
Maastricht 043-622454/256582
06-5282.5519

Autobedrijf Ruyl b.v

biedt aan:

...a CRX 1.6i 16V nieuw model	1988
...a CRX 1.5i 12V sportvelgen	1986
...Kadett 2.0 GSi verlaagd	1989
...n Patrol 3.3 diesel uitgeb. sportv. striping	1986
...bishi Pajero turbo diesel	
...bouwd, sportvelgen, vele extra's	1986
...des 260E ABS 5-bak electr.sch.d. sportv.	1988
...des 190 15"sportv. verl., c.vergr. zw.glas	1986
...V 628 CSi verlaagd 16"sportv. M-Look	1983
...V 316 15"sportvelgen verlaagd	1983
...olf 1.6 D 15"sportvelgen 5-bak	1988
...olf 1.6 D 15" sportvelgen vele extra's	1987
...olf 1.6 GLS Cabriolet	1981
...olf 1.3 CL schuifdak	1987
...corpio 2.0 CL in nw.st.	1986
...Siërra 1.6 CL sedan	1989
...Siërra 1.6 CL stationcar	1987
...Siërra 1.8 laser 5-drs.	1986
...Siërra 2.0 laser 3-drs.	1987
...Escort 1.3 Laser, Bravo, 1.1. Bravo .	2x84 2x83
...Bluebird 2.0 LX Trend 5-drs.	1988
...Civic 1.4 GL sedan	1988
...a 121 1.1 DX 15.000km	1988
...a 626 1.6 CX en GLX sedan	'87/83
...a 626 1.6 LX Coupé	1983
...a RX 7 Targa	1984
...3 1.5 QV	1986
...Kadett 1.3 S 5-drs 15"sportv.	1986
...Kadett 1.3 S 2-drs.	1987
...Kadett 1.3 S 3-drs. 14"sportv.	1986
...Ascona 1.6 S 2-drs.	1985
...Ascona 1.6 S hatchback	1984
...Rekord 2.3 D LS	1985
...n Prairie 1.8 GSL	1986
...n Bluebird 2.0 LX Trend 5-drs.	1987
...n Bluebird 1.6 LX sedan	1987
...bishi Galant 1.8 GL nieuw model	1988
...bishi Galant 1.6 GL	1987
...Alto GL nieuw model	1987
...00cc 5 cyl.	1983
...Corolla 1.3 GL liftback 12V	1986
...Corolla 1.6 SXL liftback	1984
...Corolla 1.8 GL sedan diesel	1987
...Corolla 1.8 EX hatchback diesel	1985
...21 GTD	1988
...onda L	1985
...Prelude 1.6 i.z.g.st.	1979
Klassieker	
...ver 1200 speedstar Cabriolet uniek!	1977
...12 LE i.z.g.st.	1973
...ekord 1700L	1966

Autobedrijf Ruyl b.v.
Stationsstraat 85 Elsloo
Tel. 046-371766

Occasion 1991 Prijzen!

...agen Golf 1.3 CL, rood	1987 ƒ	15.950,-
...Yugo 55 L, blauw	1987 ƒ	5.950,-
...nda 45, blauw	1985 ƒ	5.950,-
...nda 750 L rood	1987 ƒ	6.000,-
...nda 1000 CL, rood	1988 ƒ	7.950,-
...e 45 Amico, wit	1987 ƒ	9.950,-
...45 Super, blauw	1988 ƒ	12.950,-
...45 IE Super, roodmet.	1989 ƒ	10.950,-
...60 Super, rood	1987 ƒ	10.950,-
...75 Super, wit	1987 ƒ	11.950,-
...75 IE SX, blauw	1990 ƒ	21.950,-
...60 L 5-drs. rood	1987 ƒ	8.950,-

Absolute rock-bottom prijzen!!
KOOPZONDAGEN GEOPEND
Persoonlijke lening, financial lease en/of WA CASCO verzekering vlot geregeld!
...iat Harry Schobben Brunssum
Tegelstraat 3. Tel. 045-250675.

Interauto
Exclusieve automobielen.

...356 60 Coupé	1963 op	aanvr.
...356 super 90 Coupé	1964 op	aanvr.
...356 Super 90 Cabrio	1964 op	aanvr.
...911 2.2 Coupé	1970 ƒ	22.500,-
...911 Targa USA airco	1981 ƒ	42.500,-
...928 1e eig. bwj. dec.-	1980 ƒ	39.500,-
...Cabrio V8 autom.	1982 op	aanvr.
...Cabrio V8 autom.	1974 ƒ	47.500,-
...Stingray Coupé	1965 op	aanvr.
...T-roof Jubileum	1978 ƒ	32.500,-
...r Phaeton	1976 op	aanvr.
...ercury Break 1988/	1987 op	aanvr.

St. Maartenslaan 34
Maastricht 043-256582/622454
06-5282.5519

Zondag 16 dec open van 11-17u

MAZDA
DRIESSEN BEEK

Nu kopen

KENTEKENREGISTRATIE EN LEVERING JAN. '91

Hoge korting
of
Hoge inruilprijs

AUTOBEDRIJF DRIESSEN
Maastrichterlaan 26, Beek. Tel. 046-371920.

Stationcars en spacewagons

Ford Siërra 1.8 CL	1988
Ford Siërra 1.8 VAN	1988
Renault Espace 2000 TSE	1985
Renault Espace TDX	1987
Renault F6 Combi	1985
Opel Omega 2.0i GLS	1988
Opel Omega 2.0i LS	1989
Opel Kadett 1.2 S	1985
Mazda 323 Estate	1984
VW Passat 1.8i CL	1988
Chrysler Voyager 2.5	1989

6 maanden garantie

Combi Car Centrum BV

de specialist in de regio
Langheckweg 2, Kerkrade
telefoon 045-463344

ƒ 1.000,-
Kerstgratificatie

bij Göttgens in Sittard. Bij aankoop van een occasion boven de ƒ 10.000,- in de feestmaand december.

GÖTTGENS SITTARD
Haspelsestraat 20.
Tel. 046-516565.

Bovag gekeurde occasions: Nissan Sunny coupé 2-'85; Nissan Sunny 1.4 LX, 3-drs. 9-'89; Nissan Sunny 1.3 LX 4-drs. 10-'87; Lada 2105 1.2 5-'86; Lada 2105 1.3 9-'87; Lada 2105 1.3 5-'87; Lada 2105 1.3 LPG 9-'87; Lada 2104 1.5 stationcar 8-'86; Lada Samara 1.3 3-drs. 9-'86; Lada 1200 S 3-'86; Subaru Justy 1.0, 11-'86; Toyota Corolla 1.3 DX, 4-'87; Renault 4 F 6, combi, geelkent., 9-'85; Citro ën BX 1.4 10-'85; Citroën 2 CV6 7-'85; Citroën AX 11 TRE 4-'87; Opel Kadett 1.2 S automaat coupé 11-'78. Tevens onderhoud aan alle merken personenauto's en APK. Autobedr. CHIARADIA Lada-Citroën verkoop voor Heerlen, Brunssum en omstreken. Trichterweg 122 Brunssum. Tel. 045-212843

Wat VERKOPEN? Adverteer via: 045-719966.

Ford Siërra 1.6 Sedan div. acc. '89 ƒ 24.000,-; Ford Siërra 1.6 CL 5-drs. '88 ƒ 19.250,-; Ford Siërra 1.6 CL Sedan '87 ƒ 17.500,-; Ford Siërra 1.6 CL, 5-drs, div. acc. '87 ƒ 16.750,-; Ford Siërra 2.0 Laser '87 ƒ 14.500,-; Ford Siërra 1.6 CL 3-drs '87 ƒ 15.500,-; Ford Siërra combi 2.0 '84 en '85 ƒ 11.000,- en ƒ 10.000; Opel Kadett 1.6i Club '88 ƒ 18.750,-; Opel Ascona 1.6 LS HB '84 ƒ 9.500,-; Nissan Bluebird 2.0 LX HB '88 ƒ 18.750,-; Mazda 626 1.6 LX HB '86 ƒ 12.750,-; Renault 25 TX '88 ƒ 22.750,-; Renault 21 TL '87 ƒ 14.000,-; Citroën BX 14 E '88 ƒ 15.750,-; Peugeot 309 XL Score '88 ƒ 14.500,-; Austin Maestro Magic '88 ƒ 13.500,-; Opel Ascona 1.3 S '83 ƒ 7.500,-; Volvo 340 3-drs. '87 ƒ 11.250,-; Citroën GSA '83 ƒ 3.750,-; Fiat Uno 60S, 5-bak, '87, ƒ 11.000,-. Inruil, financiering en Bovag-garantie. Autobedr. en APK-keuringsstation P. van DIJK & Zn., Hompertsweg 33, Landgraaf Tel. 045-311729.

F. v. OPHUIZEN autohandel biedt aan: VW Golf 1.8i '87; BMW 520i div. extr. '86; VW Polo SP '87; Mercedes 230 E ABS 5-bak schuifd. '83; 2x Opel Ascona 1.9 '81, '82; Audi 80 cc '85; BMW 320-6 schuifd., 5-bak, 11-'81; BMW 520i autom schuifd. '82; Datsun Cherry 1.5 GL 5-bak '83; Opel Kadett 13 S '82; Renault 25 GTX '84; Citroën Visa 11RE '84; BMW 316 '79; VW Golf D '77; Toyota Landcruiser lang 6 cyl. D '80; Peugeot 104 GL, '82; Datsun Sunny coupé '81; Opel Kadett 13S 3-drs '81; Datsun Cherry t. '83; Opel Manta 1.9 SR '79; Audi 100 CD diesel '82; Opel Kadett 12 S 11-'82; VW Scirocco GT voor liefheb. '77; Ford Taunus 1.6 L 4-drs. autom. '80; BMW 1502 i.z.g. st. '76; Inkoop, verkoop, financiering. Div. inruilers. Akerstraat Nr. 52C Hoensbroek 045-224425. Geopend van 10.00-19.00 uur. Zaterdag 10.00-17.00 uur.

Occasions met garantie: Ford Siërra 2.0i S 1987; Opel Omega 1.8 i 1987; Audi 90 Quattro 1985; Mitsubishi Galant GLX 1985; Opel Corsa 1.2 TR 1985; Toyota Starlet DX 1985. Div. Seat alle modellen van 1986 t/m 1990. Auto AARTS, Hamstraat 211, Kerkrade, tel. 045-412545.

INKOOP goede auto's, cont. geld. Joosten, Schamerweg 3, Maastricht. 043-634978.

KADETT Combi. 1980, ƒ 2.250,-; Visa, 1982, ƒ 1.550,-; XR3, 1985, ƒ 8.950,-; Ford Siërra 1800 Laser, gas, 1986 ƒ 11.150,-. Lada bwj. '84, ƒ 1.500,-. P. Nuytsstr. 157, bij Hitjesvijver Heerlerheide, 045-727347

Te koop gevr. AUTO'S en bedrijfsauto's, schade/defect geen bezwaar 045-720200.

SCHADE-AUTO'S schade-auto's: Audi 80 CD 1986; BMW 728 i 1982; Ford Escort 1300 type 4 1986; Fiat Panda 34 1985; Fiat Tipo DGT 1989; Mitsubishi Colt EXE 1988; Nissan Cherry 1700 D 1985; Opel Senator 25 E nw. model 1984; Opel Ascona 1600 diesel 1984; Opel Corsa 1300 S 5-gang 1987; Peugeot 505 stationcar 1982; Rover 213 SE 1986; Saab 900 GLE 1984; VW Golf automaat 1983; VW Jetta automaat 1983; VW Golf diesel nw. model 1988; Volvo 340 DL 5-gang 1984. Autohandel-Sloperij G.H. van Kessel, Windraak 28C, Sittard. Tel. 046-515280.

TOYOTA Corolla 1.3 Chic 12V 3-drs. '89. Honda Civic 1.5 GLi 16V 4-drs. '89. Opel Kadett 1.3 Club 3-drs. '89. Ford Escort 1.4 CL Bravo 5-drs. '88. Opel Kadett 1.6 Club 4-drs. '88. Citroën BX 1.9 TRS Break '88. VW Jetta 1.3 Elan 2-drs. '87. Toyota Starlet 1.0 DL 12V 2-drs '87. Ford Fiësta 1.6 diesel 3-drs. '87. Ford Escort 1.1 C 3-drs. '86. Ford Scorpio 2.0 CL 5-drs. '86. Volvo A. Klijn, De Koumen 7 Hoensbroek. Tel. 045-220055

Wij geven het MEESTE voor uw auto! U belt, wij komen! 045-422610, ook 's avonds.

OPGELETI 500,- tot 50.000,- voor alle merken auto's. Schade of defect geen bezwaar. Tel. 045-723076 of 045-727742

Te k. gevr. loop-, sloop- en SCHADE-AUTO'S. Ik betaal de hoogste prijs in Limburg. Tel 045-254049.

Te koop gevr. sloop- en SCHADE-AUTO'S de hoogste prijs van Limburg. Tel. 046-519637/046-512924

Te k. gevr. SLOOP- en schade auto's, tev. in- en verkoop gebr. auto-onderd. A. Körfer. Tel. 045-229045.

Te k. gevraagd loop- sloop- en SCHADEAUTO'S vanaf ƒ 50,- tot ƒ 10.000,-. Tel. 046-525611/519679.

Te k. gevr. SCHADE- sloop- en loopauto's, in- en verkoop gebr. auto-onderdelen Tel. 045-411480.

Bedrijfsauto's

Te koop TOYOTA LITE-ACE 1.8 diesel bwj. 7-'85, aannem.uitv., APK, ƒ 8.500,-. 045-222711

CITROËN C 25, diesel, bestelwagen, 9-'86, wit, 89.000 km. ƒ 9.950,- incl. Tel. 04906-1387.

Ford SIËRRA 23 d, stationcar, 8-'88, wit, grijs kent. ƒ 13.950,- incl. 04906-1387

MERCEDES 207D, pic-up lang, laadbak, 1980, APK. ƒ 6.950,- incl. 04906-1387.

MITSUBISHI L300, diesel, 11-'87, nieuw model, wit. ƒ 12.950,- incl. 04906-1387

NISSAN, urvan, diesel, 8-'86, wit, 90.000 km. ƒ 11.950,- incl. 04906-1387

TOYOTA lite ace, diesel, 11-'86, wit, 90.000 km. ƒ 10.950,-. Tel. 04906-1387

Fiat DUKATO verh. en verlengd, bwj. '83, i.g.st. pr. n.o.t.k. Tel. 045-415417.

Ford TRANSIT ft 100 combi, 9-personen, 8-'87, wit, 55.000 km. ƒ 16.950,- incl. Tel. 04906-1387.

Ford SIËRRA, diesel, stationcar, 1988, grijs kent., wit, ƒ 12.950,- incl. 04906-1387

PEUGEOT 505 GL, diesel, stationcar, 11-'86, grijs kent. ƒ 10.950,-. Tel. 04906-1387

Motoren

Te k. YAMAHA XT 600, bwj. '89, 4.750 km, kl. zwart/rood, ƒ 7.750,-. Tel. 045-456006 b.g.g. 045-455224.

KTM 400 GS Enduro bwj. '81, kent. 1, 2 en 3, met verlicht. ƒ 1.250,-. 045-728154

HONDA XR 600 R, bwj. '86, mot. 100%, pr. ƒ 4.600,-. Tel. 045-225336.

Te koop KAWASAKI trike 250, bwj. '89, ƒ 1.950,-. Tel. 045-222384.

Te k. YAMAHA 350 LC YVPS, m. '84, 10.000 km. ƒ 2.750,-. Tel. 045-222364.

Bromfietsen

Te k. VESPA 6 mnd. oud, met alle rijksverz., nw.pr. ƒ 1.900,- vr.pr. ƒ 1.500,-, Dr. Poelsstr. 32, Landgraaf-Kakert.

Te k. MOUNTAINBIKE Giant Siërra, 2 jr. oud, ƒ 575,-. Tel. 045-312484.

Te k. Vespa CIAO, '87, amr. in.pr.st. met verz. ƒ 600,-. Tel. 045-313836.

Te k. YAMAHA DT 50 MX, met verz., bwj. '85, vr.pr. ƒ 775,-. Tel. 045-213455.

Te k. 2 SPARTAMET snorfietsen 2 jaar oud, inlichtingen tel. 046-377513

Te k. VESPA Ciao bwj. '87, vr.pr. ƒ 450,-, na 12 uur Jeh. Vermeerstr. 1 Meezenbroek

Te k. MEISJES-FIETS 6-12 jr. Oma model. kl. rose, als nw. pr. ƒ 150,-. 045-458096

VESPA Ciao plus sterwielen i.z.g.st. Tevens Sony bandrecorder. Tel. 046-379713.

Te k. TOMOS automatic, blauw met witte sterwielen, bwj. 19-6-'90, z.g.a.nw. vr. verz. ƒ 850,-. 045-463635.

Te k. YAMAHA DT met veel zek. Tel. 045-723366.

Te koop VESPA Ciao bwj. eind '89. Tel. 045-325459.

Winterbanden

Te k. 4 paar SKIPAKKEN mt 48; 2 paar langlaufski's met schoenen; 2 paar gewone skies met originele schoenen en pakken mt. 40-41; 2 jr. oud. Geh. compleet. Bel E. de Kort 04167-20179.

MITSUBISHI-onderdelen nodig? Alles gedemonteerd. Bel E. de Kort 04167-20179.

Te k. 3-delige BBS-velgen, BMW, Opel, VW, ƒ 1.400,-. Tel. 045-317396.

Te koop gebruikte BANDEN o.a. 195-50-15. Tel. 045-317396.

Te k. BMW 2.5 L MOTOR voor 5-serie, compl., ƒ 650,-. Tel. 045-459797.

Te koop SPORTVELGEN VW, Opel en nw. banden ƒ 650,-. Tel. 045-316940.

Te k. 4 WINTERBANDEN 175-14, ƒ 275,-. Tel. 045-317396.

Te k. SPORTVELGEN voor BMW 3 serie, 15 inch sterv. 5 mnd. oud nw.pr. ƒ 3.000,- vr.pr. ƒ 1.250,-. 045-461266

Sport/Spel

Te k. PAARDRIJ-LAARZEN mt. 36, z.g.a.nw. ƒ 50,-. Tel. 04450-2393.

Te k. weg. plaatsgebrek RUSSISCH biljart met ballen en 6 keu's. Prima in orde Tel. 046-746547

Te k. aangeb. DIANA 75 wedstrijdbuks, compleet. Tel. 045-459068.

TRAININGSBANK Kettler met butterflies en toebeh., ƒ 400,-. Tel. 045-724183.

Verhuur

Te koop GEVRAAGD surfplank/stalomboard circa 2.95 mtr. Tel. 045-220593.

AANHANGWAGENS en alle losse onderdelen. Jo Knops, Rijksweg-Zuid 195, Sittard. Tel. 046-512718.

AANHANGWAGENS, onderdelen. Oprei, Kruisberg 50, Meerssen. 043-643500. Open: alle namiddagen.

Te k. AANHANGWAGEN lang 2.00m x br. 1.00m ƒ 400,-. Tel. 045-312189.

Te koop aanhangwagen met HUIF, afm. 2.10 x 1.10 m. ƒ 600,-, tel. 045-242541.

Zeeland

Kerst in luxe vakantiebungalow te YRSEKE. Gunstige prijs. Tel. 01131-1597.

Zeilen/Boten

Boten, motoren, Bayliner inboards, Zodiac, opblaasboten, Mariner, Yamaha, Johnson Merc. motoren. Rep. ond. serv. SNIJDERS, Maastr., Korvetweg 14 (Beatrixh.) 043-633034/214652.

De nieuwe klasse voor de nieuwe eigenaar

STER GARANT

(Mercedes-Benz occasiontabellen: Merk / Type / Bwj. / Kleur / Prijs)

Merk	Type	Bwj.	Kleur	Prijs
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]

SMEETS

De enige officiële MERCEDES BENZ-dealer in Zuid-Limburg, met vestigingen in:

GELEEN - Rijksweg-Nrd. 125 - tel. 046-746333
HEERLEN-HOENSBROEK - Wijngaardsweg 55 - tel. 045-224800
MAASTRICHT - Akersteenweg 10 - tel. 043-613200

VRAAG NAAR ONZE 7 UNIEKE ZEKERHEDEN

10% Korting!!

Panda's vanaf '86 nu vanaf	ƒ 6.200,-
Uno's vanaf '85 nu vanaf	ƒ 7.100,-
Ritmo 85 Super '84 van ƒ 8.900,- nu	ƒ 8.000,-
Citroën AX '88 van ƒ 12.900,- nu	ƒ 11.600,-
Citroën BX '88 van ƒ 15.900,- nu	ƒ 14.300,-
Daihatsu Cuore 850 TX '86 van ƒ 8.950,- nu	ƒ 8.000,-
Ford Fiësta XR2 '85 van ƒ 11.900,- nu	ƒ 10.700,-
Honda Integra autom. '87 van ƒ 17.900,- nu	ƒ 16.100,-
Mitsubishi Lancer 1.5 GLX '88 v. ƒ 17.900,- nu	ƒ 16.100,-
Nissan Micra SDX '85 van ƒ 8.900,- nu	ƒ 8.000,-
Peugeot 205 Junior '88 van ƒ 14.900,- nu	ƒ 13.400,-
Renault 11 TL en LPG '88 van ƒ 7.400,- nu	ƒ 6.600,-
Seat Marbella GL '88 van ƒ 10.900,- nu	ƒ 9.800,-
Skoda 120 L '87 van ƒ 6.900,- nu	ƒ 6.200,-

Bovaggarantie (tot 1 jaar), APK, inruil

Fiat Creusen Heerlen

Parallelweg 34. Tel. 045-742121.

Makita aanbiedingen 1990

Professionele kwaliteit voor iedereen!!
Boormachines - electr. schaven - haakse slijpers - decoupeerzagen - vlakschuurmachines - cirkelzagen - accuboormachines
PROFITEER NU VAN ONZE SPECIALE PRIJZEN!!

KERP B.V.

In de Cramer 31, Heerlen.
Telefoon 045 - 716951.

Opel Kadett 16 diesel, 3-drs, km.st. 95.000	1985
Toyota Corolla 18 GL, diesel km.st. 112.000	1985
Nissan Sunny 13 GLX, 1e eig., km.st. 23.000	1988
Ascona 16 S 5-drs, km.st. 95.000	1984
Lancia Delta 1600 4-drs km.st. 65.000	1986
Opel Kadett station 13 LS km.st. 72.000	1985

Inruil, financiering mogelijk.
Autobedrijf Luyten in de Cramer 50, Heerlen.
Tel. 045-719335.

AUTO LANDGRAAF

BIEDT AAN: KIJK EN VERGELIJK

Corvette Stingray cabriolet z. sports auto wit; Mercedes 190E, verl., sportv., ... [illegible]

EXCLUSIEF

Toyota Celica Supra 2.8 i Twin-cam, ... '83; Porsche 924 Targa, ... [illegible]

CABRIOLETS

Corvette stingray cabriolet, ... [illegible]

STATIONCARS

Ford Sierra 2.3 CL diesel, ... [illegible]

Tevens kunt u bij ons uw inruilauto's verkopen ... [illegible]

Autorijders opgelet! Voor al uw gebruikte onderdelen naar: Gebr. LIMPENS, Voskuilenweg 59 A Heerlen. Al onze onderdelen zijn reeds uitgebouwd. Tev. inkoop van uw sloop- en schadewagens met afg. RDW-vrijwaring. Tel. 045-719136.

KADETT 1.3 N LPG '82 ƒ 2.950,-; Volvo 343 '80 ƒ 1.750,-; Fiësta '79 ƒ 1.250,-; APK. 04499-5204

Exclusieve Company Cars met speciale korting

300 ZX

Twin Turbo, zwartmetallic, leer, CD-speler, ABS, Airco, alarm, 4 wielbesturing, 282 PK, 250 km/h, 11.000 km, bwj. '90 april

200 SX

Turbo intercooler, rood, alarm, ABS, 16 inch wielen en brede banden, speciale uitlaat (plm. 200 PK), CD-speler etc, acceleratie 0-100 in 6,5 sec., 5.000 km, bwj. 2-'90.

Patrol

GR Turbo diesel, lange wielbasis, geel kenteken, voorzien van alle denkbare extra's zoals: side en bullbar sportvelgen, reserve wielhouder, speciaal spuitwerk, 15.000 km, bwj. 3-'90

Maxima

3.0 V6 automaat, ABS, Airco electr. ramen, centr. vergr., tempomaat, lichtmetalen wielen, alarm, velours interieur, w.w.glas, 14.000 km, bwj. 3-'90

Nissan Sportscar
dealer voor Limburg
Jurgen Autocentrum
Langheckweg 36, Kerkrade.
Tel. 045-452570.

Autobedrijf E. CUSTERS, Verl. Lindelaan 23, Oirsbeek Tel. 04492-5261. Wij bieden te koop aan: Mercedes 190 D '85 div. acc.; VW Golf turbo diesel '85; Golf 1.6 GLi Cabrio '80; Seat Ibiza '89; BMW 316 '86 Porsche 928 autom. '80; Porsche 924 autom. '80; Mitsubishi Galant HB '89; Mitsubishi Galant '84; Golf 1.6 CL '87; Opel Corsa 1200 TR '84; Datsun Sylvia t'80 i.z.g.st.; Opel Rekord 2.0 S autom. '79/ '81; Volvo 345 2.0 L '81; Toyota Corolla HB diesel '84; Fiat Ritmo 60 L 5-drs. '86; Ford Taunus 1.6 L 4-drs. '81; Peugeot 305 diesel '82; Opel Ascona 4-drs. '84; Peugeot 305 '82; Mitsubishi Galant turbo-diesel '82 BMW 316 '81; Honda Civic 1.3 Sport vele extra's '83; Alfa Sud '80; Renault 9 GTS '84; Peugeot 305 GL '84; Suzuki GX 1000 coupé '83; Volvo 244 GL '80; Opel Ascona 16 S LPG '83; Mitsubishi Colt turbo '83; Renault 4 Bestel '83; Mazda 121 coupé '77; Ford Taunus 2.0 L '81; Hyundai 1.4 GL '83. Div. goedkope inruilers. Alle auto's met recente APK. Geopend ma. t/m vrijd. 09.00 tot 19.00 uur. Zat 9-17 u. Inruil, financ. en garantie mogelijk.

Te koop div. FIAT 500, i.g.st. Lancia Beta coupé zilvergr. i.z.g.st.; Alfa GTV i.z.g.st.; Lancia Fulvia coupé, alum.; Alfa Giulia Super, grijs; Lancia Fulvia Berlina, wit. Tel. 043-640425.

Te k. TERREINAUTO, pickup m. polyester bak leuzu sport-cab. GM km.st. 30.000 bwj. '89, pr. ƒ 17.500,- m. gastank, zonder gastank, ƒ 16.000,- incl. BTW. Info 043-211100.

Te k. 2 zwarte BMW stoelen 525 serie bwj. '80, ƒ 100,-; Suzuki Carry busje bwj. '84 met defecte motor ƒ 500,-. Tel. 045-724183.

Citroën BX 19 GTI '87 1e eig. ƒ 15.750,-; BX 19 TRD '87 1e eig. ƒ 13.000,-; BX 14 E/16 TRS/ TRD '84-'87 v.a. ƒ 6.000,-; Opel Omega 2.0i GL '87 1e eig. ƒ 19.250,-; Opel Omega 2.3 D '87 ƒ 18.750,-; Rekord combi '84 ƒ 7.750,-; Kadett 16 GT '86 1e eig. ƒ 13.750,-; Kadett '85-'87 v.a. ƒ 9.500,-; Kadett D '85 v.a. ƒ 9.500,-; Kadett combi D '86-'88 v.a. ƒ 10.000,-; Kadett GSi '85 ƒ 15.750,-; Ascona 5-drs. '83 ƒ 5.500,-; VW Passat 1.8 CL '89 1e eig. ƒ 24.750,-; Passat 1.8 aut. '87 1e eig. ƒ 15.750,-; Passat combi D '83 ƒ 6.250,-; Golf CLD '88 1e eig. ƒ 17.000,-; Golf cabr. '81-'84 v.a. ƒ 16.500,-; Golf D '80-'82 v.a. ƒ 3.000,-; Golf GTi '79-'81 v.a. ƒ 3.750,-; Polo coupé '89 1e eig. ƒ 15.000,-; Ford 2.4 CLi '87-'89 1e eig. v.a. ƒ 19.000,-; Scorpio 2.0/2.8i Ghia '85-'88 v.a. ƒ 12.000,-; Siërra Sedan spec. '89 1e eig. ƒ 22.500,-; Siërra Sedan 2.0 '87-'89 v.a. ƒ 15.750,-; Siërra combi m'88 1e eig. ƒ 16.000,-; Siërra '83-'87 v.a. ƒ 6.000,-; Mustang Ghia '86 25.000 km. ƒ 12.000,-; Escort aut. '85 ƒ 9.750,-; Escort 1.3/1.4/1.6 '83-'88 v.a. ƒ 6.500,-; Renault 5 D combi '87 1e eig. ƒ 10.500,-; Chrysler GS turbo '89 1e eig. ƒ 39.500,-; Mercedes 200 '86 1e eig. ƒ 32.500,-; 190E '84 ƒ 23.500,-; 230E dec. '84 ƒ 19.750,-; 240D '81 ƒ 5.750,-; 380S '81 ƒ 13.750,-; Volvo 740 turbo combi m'86 1e eig. ƒ 38.500,-; 440 GL '88 1e eig. ƒ 21.500,-; 340 '82-'88 v.a. ƒ 3.250,-; 240 GL '85 ƒ 9.500,-; Honda Civic Sedan aut. '88 1e eig. ƒ 18.000,-; Prelude '83-'84 1e eig. ƒ 6.000,-; BMW 320 '82 ƒ 7.500,-; Toyota Celica ST '89 1e eig. ƒ 27.500,-; Celica Liftback '87 1e eig. ƒ 23.500,-; Carina II '85 ƒ 8.750,-; Camry GL aut. '84 ƒ 6.500,-; Cressida combi '85 ƒ 9.500,-; Nissan Bluebird 5-drs. '88 1e eig. ƒ 14.250,-; Mitsubishi Lancer GLX '88 ƒ 13.750,-; BMW 324 D '88 1e eig. ƒ 24.500,-; 316 '87 ƒ 15.500,-; 528i '85 ƒ 17.000,-; 735i '81 ƒ 8.750,-; 525 '79 ƒ 3.000,-; Peugeot 205 GLD '87 ƒ 11.250,-; 505 GR '85 ƒ 8.500,-; Audi 80 S '87 1e eig. ƒ 22.500,-; 80 GTE coupé '85 1e eig. ƒ 17.500,-; Alfa Giulietta 2.0 '83 ƒ 5.250,-; Saab 900 GL '83 ƒ 7.000,-; Audi 100 3-drs. '85 1e eig. ƒ 19.000,-; Fiat Croma '87 1e eig. ƒ 15.500,-; Uno 70 S Spec. '87 1e eig. v.a. ƒ 9.500,-; Lada 2105 GL '89 1e eig. ƒ 7.950,-; Mazda 929 LTD '87 1e eig. ƒ 15.500,-; Suzuki Jeep '87 1e eig. ƒ 12.500,-; Tal van goedkope inruilauto's. Dir. financ. mog. van SINT MAARTENSDIJK, Trichterweg 169, Brunssum. 045-229080.

LUCAR!!! kontant geld voor Uw auto, direkte afwikkeling. Tel. 045-456963.

Te koop gevraagd AUTO'S vanaf 1980. Garage Schaepkens. 04405-2896.

PEUGEOT 205 GTi bwj. '84; Escort 1.6 D bwj. '88. Dr. Poelsstr. 17, Hulsberg.

Speciale aanbiedingen bij autobedr. Look SCHAEF-KENS: Ford Siërra 1.6 Laser '87 ƒ 17.900,-; Escort 1.6i RS pakket '89 ƒ 24.900,-; Fiësta zeer mooi blauw ƒ 4.500,-; Escort automaat ƒ 1.500,-; Fiësta 70.000 km 1e eig '83 ƒ 5.950,-; VW Golf GTi zwart '80 ƒ 6.950,-; Golf Diesel '86 ƒ 13.900,-; Golf Stayer '83 ƒ 8.500,-; Golf Diesel 4-drs. '84 ƒ 11.500,-; Golf CL Special type '84 ƒ 11.900,-; Jetta LPG '81 ƒ 3.950,-; Jetta Excl. '86 ƒ 13.900,-; Golf automaat '80 ƒ 3.950,-; Opel Manta GT zeer mooi '82 ƒ 6.950,-; Polo zeer mooi ƒ 2.250,-; Opel Kadett automaat type '83 ƒ 6.950,-; Opel Ascona HB 1.6 i GLS '86 ƒ 12.900,-; Rekord D v.a. ƒ 2.000,-; Rekord 2.0 S Traveller LPG '86 ƒ 13.900,-; Kadett 1300 '86 ƒ 12.900,-; Opel Manta automaat ƒ 1.750,-; Opel Manta HB '80 ƒ 3.500,-; Kadett 1600 '83 ƒ 3.950,-; Kadett diesel '84 ƒ 7.900,-; Citroën Visa Super E '82 ƒ 3.950,-; Nissan Cherry type '83 ƒ 3.750,-; Peugeot 205 3-drs. '87 ƒ 12.900,-; Nissan Sunny Diesel '85 ƒ 6.900,-; Colt GL '83 ƒ 6.950,-; Lancer GL '82 ƒ 3.950,-; Galant GLX LPG '81 ƒ 3.950,-; Volvo 340 2-drs. '80 ƒ 2.500,-; Mazda 929 Coupé ƒ 1.500,-; Mazda 626 coupé LPG '84 ƒ 4.750,-; Fiat Ritmo automaat ƒ 4.250,-; Volvo 360 GLE '84 ƒ 8.900,-; Toyota Landcruiser diesel '84 ƒ 14.000,-; Toyota Corolla coupé ƒ 1.250,-; Mazda 323 aut. '79 ƒ 2.500,-; BMW 525i '83 ƒ 12.900,-; Transit laadbak '83 ƒ 7.500,-; VW mini Jumbo '81 ƒ 3.950,-; Audi 80 Turbo diesel '84 ƒ 9.000,-; Honda Prelude '80 ƒ 3.900,-; Honda Civic automaat 5-drs. ƒ 3.950,-; Ford Siërra Laser 72.000 km LPG '86 ƒ 13.900,-; Skoda Rapid coupé '85 ƒ 4.500,-; Alfetta 2.0 in topcond. '80 ƒ 3.950,-; Renault 4 GTL '82 ƒ 2.750,-; Seat Ronda 5-drs. '84 ƒ 5.950,-. Klimmenderstr. 110, Klimmen. Tel. 04405-2896.

Wetzels Auto's Exclusief: Nissan Patrol 2.8 GL alle extra's '89; Mits. Pajero 2.5 TD blauwmet. '87; Mits. Pajero 2.5 TD wit '87; Toyota Landcruiser 2.4 TD rood '88; MERCEDES 300 CE 24V '90; Mercedes 380 SEC '83; Merc. 300 E antr. 2x '86; Mercedes 250 W 123 '86; Merc. 250 TD station aut. '89; Merc. 190 E 2.5 '88; Merc. 190 E 2.3 '89; Merc. 190 E 2.3 sport '84; Merc. 280 SE aut. '85; Merc. 230 TE station '88; Ford Escort RS 1600 '88; Ford Escort RS 1600 '89; Merc. 300 D zilvergrijs; Opel Omega 3.0i sport '87; Opel Kadett GSi '85; Audi 80 LS '87; Porsche 924 alle extra's '85; Chevrolet Camaro 228 '85; BMW 728i aut. '85; BMW 316i '88; Jaguar 3.6 Souverein '87; Jaguar 4.0 Souverein '89; Jaguar XJ 6 Souverein '87; Ford Siërra XR4x4 '87; Suzuki Carry bus '85. Industriestr. 35, Sittard. Tel. 046-510655.

Wat VERKOPEN? Adverteer via: 045-719966.

LOVEN Heerlen BV biedt aan zeer interessante occasions: Mazda 626 Sedan 2.0 GLX Diesel '87; Mazda 626 Sedan GLX 1.8 2x'88; Mazda 626 Sedan 1.6 LX '86; Mazda 626 1.6 HB LX '84; Mazda 626 Coupé 1.6 GLX '85; Mazda 626 Coupé 2.0 GLX 2x '87; Mazda 626 Coupé 1.6 LX '83; Mazda 323 Sedan 1.3 LX '86; Mazda 323 Sedan 1.5 GLX '86; Mazda 323 Sedan 1.3 GLX 2x '87; Mazda 323 HB 1.3 LX 2x '86; Mazda 323 HB 1.3 LX '88; Mazda 323 HB 1.5 GLX '86; Mazda 323 HB 1.3 LX 1.6 aut. '87; Opel Kadett 1.2 S 2x '85; Opel Kadett 1.3 S '86; Opel Kadett 1.3 S '86; Opel Kadett 1.3 N '87; Opel Omega 1.8 S '87; Alfa Romeo 33 S 18-11-'88 zwart met div. opties; BMW 315 '81; Citroën BX 1.6i TRi '88 met div. opties; Ford Escort 1.3 '82; Ford Escort 1.3 CL '86; Ford Siërra 2.0 GL Laser '86 met LPG-onderbouw; Ford Siërra 1.6 Laser '85; Ford Siërra Sedan 2.0 C '86; Honda Civic 1.3 '84; Lancia Y10 Touring '86; Subaru 1.6 GL Coupé '87 met stuurbekr.; Peugeot 405 SRI 1.9 9-10-'87; Toyota Corolla HB 1.3 special 25-10-'85; VW Polo C '86; VW Jetta '87. Diverse goedkope inruilauto's: Ford Capri 1.6 '79 ƒ 3.500,-; Fiat Panda 45 '81 ƒ 2.500,-; Mazda 323 HB 1.3 '80 ƒ 2.500,-; Mitsubishi Galant Diesel 24-10-'81 ƒ 3.950,-; Mitsubishi Colt '81 ƒ 2.950,-; Opel Ascona 1.6 '78 ƒ 2.750,-; Renault 18 GTL '79 ƒ 1.500,-; Suzuki Alto '83 ƒ 3.950,-; Volvo 343 DL '80 ƒ 2.950,-; Palemigerboord 401, Heerlen. Tel. 045-722451.

Te k. Opel ASCONA 2 L. S 4-drs., bwj. '81; Opel Manta type A bwj. '71 als nieuw; Nissan Sunny 1300 DX bwj. '82 i.z.g.st. Alles met APK. Tel. 046-526859.

Plusm. 10 GOEDE auto's met 1 jr. APK plus grote beurt van ƒ 1.000,- tot ƒ 5.000,-. 04404-1317.

SCHADE-AUTO'S schade-auto's: Citroen AX TRE 1987; Honda Civic automaat 1987; Hyundai Pony 1986; Mazda 323 HB 1981; Mazda 323 Sedan 1982; Mazda 323 Sedan 1986; Mini Metro 1981; Mitsubishi Colt 1984; Nissan Bluebird 1980; Nissan Bluebird 1983; Nissan Bluebird gr. kent. 1986; Nissan Micra 1984; Nissan Sunny 1983; Peugeot 205 1985; Renault 18 1980; Volvo 340 automaat 1986. Autohandel-Sloperij G.H. van Kessel, Veeweg 7A, Schinnen. Tel. 04493-2173.

Te k. NSU 1000, 250 cc, 3-bak, bwj. '67, opknapper, t.e.a.b. Kleikoelweg 64, Landgraaf.

INKOOP alle merken auto's vanaf ƒ 500,- tot ƒ 30.000,-. 045-411572 of 427671.

Te k. gevr. sloop- en SCHADEAUTO'S. Autosloperij Marxer, 045-720418.

De HOOGSTE prijs voor uw loop-, sloop- en schadeauto's. Tel. 045-254061

Voor 'n deskundig advies en snelle levering uit voorraad ...
TOT ZIENS
in onze vernieuwde showroom!

Industriële gassen | lasbenodigdheden | gereedschappen | machines | veiligheidsartikelen | werkkleding

Nu al 25 jaar een begrip voor kwaliteit en service

van dooren bv

Caravans/Tenten

André Jamet vouwwagens

v.a. ƒ 4.995,-

Nu met gratis winterpakket

Dealer voor geheel Limburg

Tentenhuis Hans Stassar

Heisterberg 78, Hoensbroek. Tel. 045-224200.

Sta-Caravan Show

De nieuwe Excelsior aluminium stacaravans (8, 9 en 10 meter) zijn nu uitgebreid te bewonderen tijdens de

Sta-caravanshow bij Beckers in Sittard.

Attentie! Als u nu besluit tot aankoop van een nieuwe stacaravan (levering op het door u gewenste tijdstip) ontvangt u GRATIS een PERFECTE 50cm. KLEUREN TV MET AFSTANDSBEDIENING. (Deze aktie is geldig t/m 31 december 1990 en zolang de voorraad strekt).

Kom dus vandaag nog naar:

Beckers Sittard.

Handelsstraat 24 en 31 (Hendelcentrum Bergerweg), Sittard. Telefoon: 046-580858.
Inruil en financiering mogelijk.
Tevens kunnen wij het plaatsen (ook in het buitenland) en aansluiten voor u verzorgen.

JAARSTALLING voor caravans, boten e.d. te Sittard, ƒ 180,-. Tel. 04492-2601.

Kom eens kijken in KONINGSBOSCH bij Camping Cars Ridderbeks, voor caravans en vouwwagens. Tel. 04743-2213.

Inkoop, verkoop, verhuur en reparaties. BARTELS Caravaning. Off. dealer van Caravelair en Tredon caravans Hemmenterweg 256 Amstenrade-Hoensbroek. Tel. 04492-1870

DE OIDE Caravan b.v. Sittard, dealer van door de ANWB als goed gepreze Beyerland-Sprinter-Vakantie Quartz-Award en Wilk tourcaravans, Walker vouwwagens en tevens ruime keuze van gebruikte caravans. Ook een kerstcadeau vindt U in in onze uitgebreide onderdelen- en accessoireshop. Voor service en kwaliteit gaat U naar Dr. Nolensln 141 ind. park nrd. Sittard. Tel. 046-513634.

Wat VERKOPEN? Adverteer via: 045-719966.

Voor Piccolo's zie verder pagina 18

Caravans/Tenten

Juist nu een caravan kopen!!
-Want nu kunt u de komende prijsverhogingen nog net voor zijn!
-Bovendien is uw eventuele inruiler na de jaarwisseling ook weer 'n jaar ouder
-Extra voordeel: tot 31 december het "Springtime"-pakket voor de nieuwe lichtgewicht Kip Ecu-Line-serie, met accessoires t.w.v. ƒ 2.150,- voor slechts ƒ 995,-.
Voortdurend ca. 80 prima (wintersport) caravan-occasions met Bovag keuring van o.a. Kip, Bürstner, Chateau, Hobby, Tabbert, etc. Aflevering (en betaling) van nieuwe en gebruikte caravans geschiedt uiteraard op het moment dat u dat wenst (bijv. voorjaar 1991). Inruil en financiering mogelijk. Kom vandaag nog caravans kijken bij:
Beckers Sittard
Showroom: Handelsstr. 31 (Handelsc. Bergerweg) Sittard

Te koop VW CAMPER '81 ingericht en gereviseerd '89. 045-464050.

Te k. Adria CARAVAN, bwj. '73, compleet ƒ 1.000,-. Tel. 045-741398

Te k. Amer. Pick-up CAMPER, alleen geschikt voor Amer. Pick-uptrucks, 4-5 sl. plaatsen, douche, toilet, koelk., oven. Vr.pr. ƒ 7.500,-. Tel. 020-272714.

Caravan voortenten tot ƒ 500,- KORTING, natuurlijk Tentenhuis Hans Stassar, Heisterberg 78, Hoensbroek Tel. 045-224200.

Te k. Bürstner Club 440 TN bwj. '86, i.z.g.st. met voort. en div. ƒ 9.500,-. 045-323550.

Te k. SPRITE Musketier C, bwj. '88, incl. koelkast, kachel, voortent, res.wiel. Kampstr. 24, Kerkrade, na 18.00 uur.

Nieuw in Nederland, de gelaste Levooz VOORTENTEN. Te bezicht. Ralon, Brommelen 58A, Geulle. Tel. 043-645079.

Chateau en homecar. Inkoop, verkoop en verhuur. Taxaties en reparaties. Nu 1991 modellen in voorraad en leverbaar. RALON Caravans. Brommelen 58 A Geulle. Tel. 043-645079

KERSTCADEAU'S. Voor caravan-, vouwwagen-, tent en camper-kampeerders o.a. Lafuma relax stoelen en campingmeubels, gas-grils van ƒ 189,50 nu voor ƒ 139,-; Caravan-opzetspiegels van ƒ 49,50 voor ƒ 19,50; TV-antenne met versterker 220/12V van ƒ 159,- nu voor ƒ 89,50; Koffiezetapparaat 500 Watt; Mepal servies; camping toilets; dak-schuif-terras; sunette luifels; div. seizoensvoortenten etc. etc. Kortom alles voor Uw vakantieplezier in onze uitgebreide onderdelen- en accessoiresshop. Dit alles bij De Olde Caravan b.v. Dr. Nolenslaan 141 ind. park nrd. Sittard. 046-513634.

Op zondag 16 dec. a.s. houden wij onze jaarlijkse introductiedag van de nieuwe L.M.C.MUNSTERLAND caravans. U bent op deze dag van 11.00-16.00 uur van harte welkom om deze exclusieve caravans op Uw gemak te bekijken. Uw dealer voor Limburg: Echter Caravan Centrale Rijksweg Zuid 4 Echt. 04754-86097.

Diversen

Enkele REISGENOTEN gezocht kleine Limb. groep, unieke rondreis Sir Lanka, 3 weken, goede hotels Halfp. uitst. verz. ƒ 980,-p.p. Info Tel. 045-243103.

Portugal

MIDDEN-Portugal; Gerestaureerd huis, 2 appartement, volledig ingericht. Gelegen in vallei Mondego. Inl. tel. 011-736125 na 18 u.

Luxemburg

LUXEMBURG prachtig gel. vak. woningen te huur te Wilwerwiltz. Inl. 045-410071

GRATIS. Uw verenigingsnieuws op LD-TV. Tel. 045-739296/97.

LABRADOR Retriever pups met stamb. en gezondh.gar. Ouders HD-vrij 04135-1931.

Te k. jonge HANGBUIKZWIJNTJES. Tel. 045-459415.

Te k. van part. peper en zout middenslag SCHNAUZERS, zeer goede stamb. en uitst. bloedlijnen. Ingeënt en getatoueerd. 04498-55267.

Wat VERKOPEN? Adverteer via: 045-719966.

Opleidingen

Na de kerstvakantie op dansles, reserveer nu uw plaats bij

Dansinstituut Rien en Betty Decker
Hubertusstraat 77, Beek. Tel. 046-373273

Jaaropleiding
SHIATSU THERAPEUT
(acupressuur) in VENLO
o.l.v. Wim Hermans. Kursus van 40 dagdelen en examens, start 17 januari. Demonstratie 6 jan. 16.15 uur. Inl. bij Stg. Heelcentrum "De Hartspiegel", Stalbergweg 10A Venlo, Tel. 077 - 517425.

Aangeb. TALENCURSUSSEN in 99 talen op cass. enz. ƒ 70,- 21 danslessen op cass. enz. ƒ 125,- all-in. Tel. 070-3638667 of 070-3894543.

ANWB en Bovag erk. auto- en motorrijschool WISCHMANN & Zn, Europaweg-Zuid 340, Ubach over Worms. Tel. 045-321721. Voor alle rijbewijzen en alle chauffeursopleidingen, vrachtautolessen in DAF 95 of DAF 2800 SpaceCap.

Scholing naar de ziel, in binnen- en buitenland bekend om haar heldere nuchtere en milde aanpak van spirituele zaken, geeft in MAASTRICHT een tweedaagse kursus over reïncarnatie en karma, over ziel en geest, op 12 en 19 januari. Nog enkele plaatsen vrij! Informatie en aanmelding bij de centrale administratie: 073-427728/04164-2392.

Gediplomeerd coupeuse geeft naailes in WELTEN. Nieuwe cursus start in jan. Bel voor info 045-742373.

Hulp/begeleiding/bijles in zes TALEN door ervaren docent. Tel. 045-317161.

Start cursus CHAUFFEURSDIPLOMA 05-01-'91. Verkeersschool Wischmann en Zn 045-321721.

Rijles

In 8 dagen Uw RIJBEWIJS halen op Sint Eustatius. Examengarantie 04750-32428.

Bovag-rijschool Van Benten, voor een complete 10-daagse RIJ-OPLEIDING. Tel. 045-217487.

Autorijschool P. HORSMEIJER geeft de mogelijkheid het rijbewijs te halen en in termijnen te betalen. Bel nu voor info 045-216942

(Huis)dieren

De Maastrichtse Honden Sport Vereniging organiseert op ZATERDAG 15 en ZONDAG 16 DECEMBER een grote
Internationale hondententoonstelling
nationale en internationale kampioenschappen; 2500 honden in meer dan 275 verschillende rassen; keurmeesters uit heel Europa in het MECC te Maastricht
Openingstijden: dagelijks van 10.00 tot 17.30 uur
Entree: ƒ 5,- voor kinderen tot 12 jaar en 65-plussers ƒ 7,50 voor overige bezoekers.
Een uniek evenement voor Limburg!!!
Voor informatie: 04405-2263 of 04406-13754.

POINTERPUPS te koop aangeb. Het zijn middelgrote, kortharige honden, erg lief met kinderen. Inl.: Hubert Hoenen, auteur v.h. boek "De Pointer", Stationsstr. 32, Hoensbroek. Tel. 045-214998.

Kruising AKITA-INU/Bullterrierpups. Ingeënt en ontw. Ouders aanw. Tel. 045-323572 na 19.00 uur.

Te k. duitse HERDERPUPS met stamb., ouders HD-vrij. Tel. 045-224767.

BOUVIER-PUPS 7wk., ontwormd, gecoupeerd en de puppie-spuit, afkomst van zeer eerlijke en kindvriendelijke ouders, ook geschikt voor dressuur. Ouders en voorouders met KNPV-certificaat. Bellen na 19 u. 045-325231

Te k. Schotse COLLIES 8wk oud, ingeënt en ontwormd. Tel. 04992-3166.

Te k. PUPPIES kruising Bouvier/Mech.herder, 6 wkn., ƒ 50,-, ingeënt en ontw. Tel. 045-457145, na 14.00 uur.

PAPEGAAIEN uit kweek, 6 en 10 wkn. oud, goedsprekende grijze en groene enz. Inr. mog. Tel. 046-749517, b.g.g. 746529.

Te koop Tervurense HERDERPUPS, met stamboom, ingeënt, getat., 6 wkn. oud. Tel. 045-313817.

Te koop wegens verh. Mechelse HERDER, goedwaaks, gedeelt. afgericht, pr. ƒ 150,-. Dr. Poelsstr. 32, Landgraaf-Kakert.

BOUVIER pups met stamb., zwart gestroomd. 09-3211353158 (na 18.00 uur).

Te koop nest blonde mooie BOUVIER pups met zwart masker, ingeënt en ontwormd. 08859-52369.

Te koop ROTTWEILERpups. Tel. 045-413076 b.g.g. 227565.

Te k. wegens omstandigheden Yorkshire-Terriër en BOBTAIL. Inl. 043-475190.

BEO en div. vogels te koop. Tel. 045-215573.

BOBTAILPUPS en 1 Bouvier-pup, teefje met stamb., ingeënt en ontw. Kennel Wooly Balls. 045-314173. Lid van Bobtailclub.

Te k. DUITSE Staande pups 8 wkn. Ouders aanw. Napoleonbaan 178, Geleen. tel. 046-745168

Te koop prachtige LABRADOR-PUPS met prima stamboom en schrift. garantie. Tel. 04138-73284.

Te k. zeer mooie PUPS kruising Amer. Stafford/Pitbull. Tel. 045-444729.

Te koop nest jonge rode langharige TECKELS, tel 04754-81549.

Voor de mooiste CHINCHILLA'S en desk. advies hobbyfokker heeft regelm. jl. dieren in div. kleuren, 046-378312.

AQUARIUM, geh. compl. m. onderkast, afm. 100x 50x40. 045-415655 tot 18.00 u.

Duitse HERDER reu met stamboom en fok-certif., beide ouders uitm. Te bevr. tussen 17.00-18.00 uur. Sleinadastr. 24, Landgraaf.

Te k. prachtige CHOW CHOWS geënt en ontw., 9 weken. Tel. 08866-3151.

Te koop DOBERMANN 3 jr. zeer waaks en pup 3 mnd. met stamb. Tel. 08866-3151

Te k. mooie getekende BERNER SENNE en Labradorpups met stamb., ingeënt ontw., getat. 04990-72723.

Te k. PUPPIES van Heidewachtels, Groenendaelers, Bassets, West-Highlandterriërs, Chih-Tzu's, Yorkshireterriërs, Malthezers, grijze keeshonden, langh. tekkels en leuke bastaardhondjes. Tel. 04958-91851, achter Weert.

Te koop wolf Duitse HERDERPUPS. 046-524449.

Langhaar- en ruwhaarteckeltjes en andere jonge hondjes te koop. Dierenspeciaalzaak COBBENHAGEN, Grasbroekerweg 42 Heerlen

Te k. X Mechelse HERDER, 11 weken, vader 3 cert. met lof. Tel. 045-724852.

SCHAPEN en kreikippen te k. Nagelbeek 23 Schinnen.

CHINCHILLA'S div. kleuren, dwerg-angora- en hangoorkonijntjes, cavia's, hamsters en spec. kooien en voeders. Tel. 046-375359.

Handtamme baby ARA'S, dwergara's, kakatoes, amazones, grijze roodstaarten, en beo's. Deze week Amazone pap. voor ƒ 350,- met spraak- en gezondheidsgarantie. Tevens inruil en inkoop voor kweek. Tel. 046-375359.

Te k. BERNER-SENNEN pups, met stamb. van HD-vrije ouders. 08866-2483.

Te k. jonge duitse HERDER met stamb. ƒ 200,-. Telefoon: 045-321231.

Te koop ram LAMMEREN en pony eventueel ruilen. Tel. 04454-4716.

Te k. Jong SIAMEES poesje 3 mnd. ƒ 75,-. Tel. 045-727502.

Te k. zwarte en bruine KIPPEN aan/tegen de leg. Henk Ploemen, Broekhuizenstr. 53 B, Rimburg. Tel. 045-320229, maandag gesloten.

Te k. mooie YORKSHIRE-TERRIER pups. Tel. 04498-54002

Te koop HONDEWAGEN 2-vaks torsi-as, ƒ 500,-. Tel. 046-524713.

Te k. prachtige BERNERSENNENPUPS met stamboom, ingeënt en ontw. Tel. 08866-3151.

PAPEGAAI gevraagd van partikulier. Tel. 045-325049.

Huwelijk/Kennismaking

Dansen voor 't iets oudere publiek
Iedere vrijdag, zaterdag, zondag, maandag va. 21.00 uur.
D.J. Matheu
's-Zondags en 's-maandags 10 consumptiebonnen voor ƒ 15,-. Vrij entree, toegang 25 jaar.
1e en 2e kerstdag geopend v.a. 21.00 uur.
Oud en nieuwjaar geopend v.a. 21.00 uur.
Bar Dancing de Fontein
Schandelerboord 7, Heerlen.

Stichting mens en relatie
Postbus 525, 6040 AM Roermond, Postbus 5050, 6401 GB Heerlen.
WIL 30 jr.
Opgewekt en bescheiden, 1.78m., R.K., hovenier, huisl. en rustig van aard, zkt. meisje, innerlijk is belangrijker dan uiterlijk, kindr. zijn welkom.
CATHARINA 56 jr.
Charmante en aantr. vrouw, rookt niet, brede belangst., gesch., kindr. volw., 1.68 m., slank; Ze is jeugdig in denken en doen en zkt. dito man.
FLORIS 27 jr.
Knappe j. man, 1.72 m., d.bruin krullend haar, R.K., rookt niet, meubelmaker met brede belangst. voor kunst, toneel, goed gesprek, sporten, natuur, uitgaan op zijn tijd, zkt. aantr. vriendin.
JAN 55 jr.
Gezellige, joviale, sym. goeduitziende man, brildr., is graag onder de mensen, doet vrijw. werk, is attent, tactvol en romantisch, zkt. vrouw om een fijne relatie op te bouwen
TIM 22 jr.
Vrijgezel, 1.76 m., d.blond met snor, R.K., MBO-opl., houdt van uitgaan, dieren, computer, natuur, is vriendelijk en prettig in de omgang, z.s.m. net meisje.
REACTIES:
Heerlen e.o. : 045-726539 mevr. Luchtman
Roermond e.o.: 04750-15534 mevr. Nabarro.
Deze en vele andere ingeschrevenen zoeken een partner voor een duurzame relatie. Wilt u meer info over onze werkwijze, bel dan vrijbl. de consulente in uw buurt of vraag de GRATIS BROCHURE aan.
STICHTING MENS EN RELATIE is erkend Raad van Toezicht, ingesteld door het Ministerie v. WVC. Persoonlijke bemiddeling: zorgvuldig en doeltreffend.

Sociëteit "Les Bons Vivants"
Rayon Limburg.
De vereniging voor alleenstaande en ongebonden dames en heren, organiseert vanaf 5 januari 1991 op zaterdag DANS- EN ONTMOETINGSAVONDEN in de steervolle boerderij "Remigiushoeve", Live-Music. Correcte kleding verplicht! Avondentree niet te vergeten, Aanvang 20.00 uur Klein Haasdal 63, Schimmert.
Hartelijk welkom. Info tel. 010-4502917.

Stichting "Discreet"
Buro voor huwelijk en relatie bemiddeling.
Dames tot 28 jr. kosteloos bemiddeld.
Marian 46 jr. Gesch. 2 kind. Doktersass. Jeugdig, creatief, romantisch.
Ton 25 jr. Ongeh. Schilder, houdt van tennissen, autorijden en kinderen.
Lucy 69 jr. Wed. jeugdig, vitaal. Legt graag een kaartje.
Huub 41 jr. Lief en attent, houdt van knutselen en muziek.
Carien 28 jr. 1 kind, lief kar., houdt van dansen en muziek.
Frank 36 jr. Hotelmanager, charm. romant., realist. Tennist en houdt van de natuur.
De winter een gezellige tijd. De feestdagen staan voor de deur. Alleen? Waarom!!! Doe er iets aan. Neem voor 'n geh. vrijbl. gesprek kontakt op met onze consulente.
M. Frances, 04750-23705, A. Sonneville, 043-210921
A. van Dijk, tel. 077-661211. B.g.g. hoofdkant.: P.b. 1139, 6040 KC Roermond. Tel. 04750-28545

Aids infolijn
Bel gratis
06-0.22.22.20
Maand. t/m vrijd. van 14.00 tot 22.00 uur.

CHALET Treebeek, tijdens de Kerstdagen zijn wij gesloten, Oude Jaarsavond!!! Grote Silvesterparty, inclusief eetbuffet en drinken naar hartewens voor maar ƒ 39,50 p.p. Koop tijdig uw entreekaarten, op is op! Nieuwjaarsdag met DJ Ed. aanv. 21.00 uur, zaal open 20.30 uur. Chalet Treebeek, Kometenstr. 25a. Tel. 045-211375.

Iedere zaterdag en zondag gezellige dans- en contactavond in de Kelderbar "La Chalet" in Treebeek. DJ. Ed zaterdags dansen vanaf 21.00 uur. DJ Ed zondags dansen vanaf 20.00 uur. Chalet Treebeek, Kometenstr 25a. Tel. 045-211375.

Lieve aktieve vrouw, 70 jr. wonend in M-Limburg, wil graag kennis maken met vriendelijke lieve MAN vanaf 65 jr. om laatste levensfase te delen. Br.o.nr. B-6640, L.D., Postbus 2610, 6401 DC Heerlen.

Wenende gescheiden Man Ind., 39 jr., vaste baan, eigen woning zoekt via deze onsympathieke weg, lieve eerlijk vrouw 30 jr. niet geen bezw., om samen iets van het leven te maken, s.v.p. alleen serieuze reacties met telefnr. en pasfoto welke op erew. retour. Postbus 6013, 5700 ES Helmond.

Nette dame WEDUWE 75 jr. zkt. nette heer v. vriendsch. en gezell. Liefst met auto. Br.o.nr. B-6672 L.D., Postbus 2610, 6401 DC, Heerlen

ALLEENSTAANDEN Werkgroep 't Gulikshoes, hoek Agricolastr.-Ophoven 1, Sittard organiseert iedere zondag een dans- en contactavond. A.s. zondag met tractatie. Bewijs verpl. Inl. 046-747962.

Vrouw mid. leeft. z.k.m. eerlijke man leeft. 50-65 jr. lengte ong. 1.80 m. om fijne vriendschap/relatie op te bouwen. Br. liefst met tel. br. o.nr. B-6682, L-D, Postbus 2610, 6401 DC Heerlen.

Ben je een man en minim. 1.80 m., 30-36 jr., eenz. maar veelz. en ondern., dan ben ik alleenst. VROUW, 29 jr. z. kind., 1.76 m., slank, creatief en dynamisch, misschien jou zoek. relatie? Br. o.nr. B-6685, L-D,* Postbus 2610. 6401 DC Heerlen.

J.man 35 jr. niet onknap met eigen woning en auto zkt. kennism. met lieve J.VROUW voor 'n ser. relatie. Br. met foto o.e. ret. o. nr. B-6691, Postbus 2610, 6401 DC Heerlen.

J. MAN, 21 jr., gesch. z.k.m. jonge vrouw 21-22 jr. Br.m. foto o.nr. B-6698 L.D., Postbus 2610, 6401 DC, Heerlen

Weduwe, 57 jr. goed karakter, 1.70 gr. hobby's: wandelen, dansen, huiselijk, vakantie, mist in 't leven begripvolle eerlijke en betrouwb. vriend om een mooi bestaan mee op te bouwen. Graag met auto, geen barType, geen avontuur. Br.o.nr. B-6701, L.D. Postbus 2610, 6401 DP Heerlen.

Niet onaantr. uitz. j. man, 41 jr., gesch., goede baan, eigen woning, z.k.m. jonge VROUW (huislijk type) voor v. relatie. Br.o.nr. B-6703, Limb. Dagbl., Postbus 2610, 6401 DC Heerlen.

Hoi, ik ben een jonge lesb. vrouw van 27 en zoek iemand met wie ik eens gezellig uit kan gaan en andere leuke dingen doen, ben je LESBISCH en zoek je ook iemand, schrijf me dan gauw liefst met foto, br.o.nr. B-6704, L.D. Postbus 2610, 6401 DC Heerlen.

Jonge man 46 jr. zoekt leuke serieuze VRIENDIN. Tel. 045-464177.

Vitale WEDUWE houdt van natuur bloemen enz. tuiniert graag zkt weduwnaar ook natuurliefhebber. Ouder dan 65 jr om samen te genieten. Br. liefst met telnr. Br.o.nr. B-6705 L.D, Postbus 2610 6401 DC Heerlen.

Vrouw 34 jr. 1 kind z.k.m. lieve MAN, voor een fijne vriendschap. min. MBO-niv. Br. met foto o.nr. B-6710, L.D. Postbus 2610, 6401 DP Heerlen.

Goeduitz. vrouw 44 jr. zkt. kennism. met eerlijke VRIEND, evt. rel. Liefst m. tel. en foto. Br.o.nr. B-6692, L.D., Postbus 2610, 6401 DC Heerlen.

Man 61 jr. sl. 176 gr., lief en z. kar., zoekt dito VROUW, voor fijne rel. Br.o.nr. B-6668, L.D., Postbus 2610, 6401 DC Heerlen.

OPRECHTHEID, geloof jij er nog in? Ik wel! Op deze manier geef ik toe aan mijn diepste verlangen: samen delen. Ik ben een j.vrouw, 47 jr. modieus, aantr. eventueel, gevoel voor humor, sportief, bridge graag. Vind innerlijk zeker zo belangrijk als uiterlijk. Ik heb behoefte aan genegenheid en respect een man die van een goed gesprek houdt. Die weet dat geven ontvangen betekent, zonder eenrichtingsverkeer. Ik kan van een huis een thuis maken en als 't moet staan voor de relatie, kortom ik ben een vrouw, gerijpt door 't leven. Dit voorstel is uiterst serieus en ik reken op overeenkomstige reacties. Je hebt karekter en niveau, bent eerlijk monogaam en klaar voor een relatie, reageer dan. Br.o.nr. B-6673, L.D., Postbus 2610, 6401 DC Heerlen.

Jongeman, 28 jr. zoekt een lieve, aantrekkelijke jonge VROUW, om samen leuke dingen te doen. Br.o.nr. B-6693, L.D., Postbus 2610, 6401 DC Heerlen.

Erkende Huwelijksbureaus

Woont u in Limburg
en zoekt u een partner? Nederland grootste relatiebureau geeft u natuurlijk ook een grote kans van slagen.
Wilt u meer weten over de unieke werkwijze? U kunt geheel vrijblijvend bellen met onze medewerkster in uw omgeving
Meerssen e.o mevr. Corsius 043-640170
Heerlen e.o. mevr. Willemse: 045-215481
Maastricht mevr. Savelberg: 043-612291
Roermond, mevr. Cremer: 04750-10554
Weert, mevr. Janssen: 04950-36337
Stichting Date
Niet zonder reden Nederlands grootste relatiebureau.
Erkend door de Raad van Toezicht v.h. Min. van WVC

Bel de Vakman

Hans LIPS voor timmer-, dak en zinkwerk met garantie. Vraag vrijbl. advies/offerte. Bel 045-453818.

Problemen aan uw dak
Arndts dakservice
Heerlen 045-728348
Fax 045-729089
Dag en nachtservice

Let op! Uw dak is ons vak! Dakdekkersbedrijf Peters, Groenstr. 21, Ubach over Worms. Tel. 045-325793, b.g.g. 045-311334. Tevens ZINKWERK en PVC-dakgootbekleding. Gratis offerte

NEW LOOK BV Schaesberg. Gevelreiniging, uitkappen, voegen, steigerverhuur. Tel. 045-312154 of 045-312709.

Ervaren vakman biedt zich aan voor straatwerk o.a. opritten, sierbestrating. Ook voor Uw gehele tuinaanleg, zeer SCHERPE prijzen. Gratis offerte. 045-323178.

DAKDEKKERSBEDRIJF De Nok, alle dakwerkzaamheden, 10 jr. gar. Nu met winterkorting. Bel voor vrijbl. offerte. Tel. 045-224459

STOELMATTERIJ vern. rieten en biezen stoelen met gar. Bel. 045-418820.

Kapper/Cosm.

SCHOONHEIDS- massage-ped.-stoelen, beursmod. Tel. 04923-62939 of 66561.

KUNSTNAGELS in diverse soorten vakkundig aangebracht door uw nagelspecialiste. Bel voor info 045-726807.

Mode Totaal

Te k. leren JAS, zwart, mt. 40/42, ƒ 400,-; 1 lange rok m. blouse, mt. 38 ƒ 100,-; 6 coktailjurken, Amerik. nw, mt. 38, ƒ 50,- p.st.; 2 kameelwinterjassen mt. 40 ƒ 5,- p.st.; mooi lila mantelpak mt. 38/40 ƒ 50,-; groene wintermantel, met bontkraag mt. 38/40 ƒ 50,-; 2 regenjassen, Amer. nieuw mt. 38/40 ƒ 50,- p.st.; 5 mannenkostuums mt. 48, broeksl. 1.02 m ƒ 125,- p.st. zaterd. van 14.00-20.00, 045-214103.

Alle kantoren van het Limburgs Dagblad kunnen uw VERENIGINGSNIEUWS met bestemming LD-TV aannemen.

Bontmode A. WEBERSBASTINGS. Inruil mogelijk ook op lammy-coats. Openingstijden van maandag tot vrijdag van 13.00 tot 18.00 uur en 's zaterdags van 13.00-17.00 uur. Hofstr. 13, Geleen. Tel. 046-743435.

Baby en Kleuter

KINDERWAGEN, wandelwagen, badje in aankleedkussen, draagzak, loopstoeltje en div. andere babyspullen en kleertjes tot 1 jaar Pr.n.o.t.k. Tel. 04406-13241

Te k. KINDERWAGEN 3 in 1, box, ledikant, kinderstoeltje en zitje. Tel. 045-444696.

Wonen Totaal

Nieuw tapijt of gordijnen
Elk tapijt bij Hatéma gekocht, wordt GRATIS gelegd.
Elk bij ons gekocht gordijn, wordt GRATIS gemaakt.
Hatéma
Spoorsingel 40, Heerlen. Tel. 045-720741.

KERSTMARKT HEERLEN ZONDAG a.s. van 11.00 uur v.m. tot 17.00 uur n.m.
Kerst - Keukenshow
in onze DESIGN - KEUKENSTUDIO hartje Heerlen Kerkplein gebouw Glaspaleis (Kerstmarkt).
De nieuwste modellen design-keukens nu nog aan Oudejaarsprijzen voor levering in 1991. En bovendien een extra mooi Kerstkado bij aankoop v.a. ƒ 5.000,-. Oude jaars-opruiming van diverse luxe showkeukens met 50% korting.
Lid A.N.V.K.
Vossen Keukens
Glaspaleis Kerkplein 45, HEERLEN. Tel. 045-717555.

2 plus 3-zits BANKJES modern, zwart, stoff. bekl. slechts 4 mnd. oud. van ƒ 1.750,- voor ƒ 1.100,- in schitt. st. Tel. 046-338357.

SLAAPKAMER-AMEUBLEMENT plus bijhorende accessoires; Philips gezichtsbruiner. Prijzen in overleg. Tel. 045-222015.

Eiken-meubelgroothandel t.o.h. reüniegebouw Geleen
30% goedkoper dan elders
Groenseykerstraat 41A. Tel. 046-747446.
Open ma. v. 13.00-18.00 uur; dinsdag-vrijdag v. 09.00-18.00 uur; zaterdag v. 10.00-17.00 uur.

VLOERBEDEKKING, gordijnen, karpetten, topkwaliteit, vele aanbiedingen, enorme voorraad, gratis gelegd. Won.inr. Grooten, Kloosterstr. 22 Simpelveld.

Te koop GEVRAAGD antiek meubels, lampen enz. P. Cortenraad, Riemst (B) 09-3212261156.

Te k. BANKSTEL licht-eiken met led. kussens, 3-2-1-zits vr.pr. ƒ 750,-, eiken eeth. met 6 stoelen en led. zit. ƒ 500,-, 1 salontafel en 2 grote bijzettafels, als nw. ƒ 1.500,-, div. lampen. Tel. 045-722222.

Te k. zeer mooie massief eiken BOERENEETHOEK pr.n.o.t.k. Tel. 046-336595

Prachtige ant. Franse VRIJSLINGERKLOK ƒ 750,-; tienerbureau met lade grenen fin., z.g.a.n. ƒ 50,-; bureaustoel grenen ƒ 25,-. Na 18.00 uur 045-455493.

Te k. leren BANKSTEL (kastanjebr.), tv-kast notenhout, Bruynzeel eik. keuken. Tel. 045-250709.

Te k. LEDIKANT plus matras; waterbed matras afm. 1.80x2.00m; Fineer grenen bed afm. 1.80x2.00m met matras; kleerkast van 2.50m fineer grenen wandmeubel plusm. 2.80m; wollen tapijt; keramiek lampen; buitenverlichting. t.e.a.b. Tel. 045-425462.

2e hands MEUBELS ook antiek (veel keus) Kouvenderstr. 208, Hoensbroek.

Te koop BANKSTEL t.e.a.b. Tel. 04406-13871

LAMP, eiken balk voor 6 lampen ƒ 55,-; ronde smeedijzeren lamp met gebogen glas ƒ 99,-. 045-214103, zat. van 14.00-20.00 u.

Weg. sterfgeval: Noten WANDMEUBEL met vitrinekast. z.g.a.n. 2.75hg x 3m l. Koopje ƒ 400,-. 045-454082

KOELKAST ƒ 95,-, gasforn. ƒ 95,-, diepvr. ƒ 175,-, wasaut. ƒ 225,-. 045-725595.

Te k. 4-pits GASTOESTEL en aanrechtblk 2.10m lang. Tel. 045-422089.

Hulsh. artikelen

Kom nu profiteren van onze massale magazijn verkoop komplete keukens en keukeninbouwapparaten
Bij Horn
waar nieuwe, licht beschadigde of overjarige keukens en keukeninbouwapparaten van alle bekende merken uit de HORN-keukenwinkels worden verzameld en verkocht tot liefst
60% korting
Elke dag nieuwe aanvoer elke dag superlage aanbiedingen
Hier enkele voorbeelden uit onze duizenden koopjes:
Inbouw heteluchtoven met verlichting en kookwerkker geen geen ƒ 998,- maar ƒ 398,-;
Pelgrim gas-elektro kombinatie met dubbele beglazing, thermostaat, grill en kookplaat met 4 energiezuinige branders, geen ƒ 1539,- maar ƒ 798,-; Philips inbouw afzuigkap, 3 snelheden, grote afzuigcapaciteit, geen ƒ 389,- maar ƒ 198,- Zanussi koelkast, in te bouwen achter kastdeur, met vriesvak en verstelbare deurrekken geen ƒ 1.099,- maar ƒ 498,-. Kom nu profiteren in Horn Keukensuper
Echt
Loperweg 8
Sittard
Bergerweg 51-53 (Naast Witte Hal) en Keukenshowroom

TV/Video

KLEUREN TV grote sortering vanaf ƒ 75,-; nwe. KTV vanaf ƒ 25,- per maand. Radio TV van Voorst, Ganzeweide 48 Heerlerheide. 045-213879.

Kleuren T.V.'s 8-12 kan. v.a. ƒ 75,-. Afstandsbed. v.a. ƒ 125,-. Radio/tv FRANK BV Bokstraat 33 Heerlerheide. Tel. 045-213432.

Goede KLEUREN-T.V's, zeer grote sort. Philips grootb. v.a. ƒ 125,-. Reeds 25 jaar het juiste adres. T.v. occ. Centrum Geel, Grasbroekerweg 25, Heerlen, tel. 045-724760.

Sony CAMERA CCDSP5, spatwaterdicht, grijs, met veel acc., alles in prima st. 045-722271.

Te k. goedspelende videorecorder BETAMAX, incl. 15 bndn, t.e.a.b. 045-314281.

KLEUREN TV Hi-Fi met afstandsbediening, 19 kan., prima spelend. 045-751386

Wat VERKOPEN? Adverteer via: 045-719966.

Te k. weg. samenwonen, WASMACHINE, grill-bakoven, bankstel. 045-220826

Te koop KOELDIEPVRIESKAST, i.z.g.st. 2 jr. oud, pr.n.o.t.k. Hagerweg 15, Klimmen.

Sensatie in de elektrowereld
Kom nu profiteren van onze MASSALE MAGAZIJN VERKOOP
koelen - vriezen - wassen - hifi stereo-kleuren t.v., video's etc.
WITTE HAL SITTARD
waar nieuwe, licht beschadigde of overjarige apparaten uit de HORN-winkels worden verzameld en verkocht tot liefst
60% KORTING Elke dag nieuwe aanvoer. Elke dag superlage aanbiedingen
— VANDAAG : —
Goldstar HIFI Videorecorder
afstandsbediening, HIFI stereo
geen f.1598,- of f.1198,- maar nu 498,-
Portable Kleuren TV
Accu + lichtnet + AV aansluiting
geen f.598,- of f.398,- maar nu 298,-
Sony CD-speler
"Topmodel"
geen f.798,- of f.598,- maar nu 298,-
Akai Midi HiFi set geheel kompleet met C.D.-speler
geen f.1198,- of f.998,- maar nu 598,-
WITTE HAL Bergerweg 51-53 SITTARD
(Industrieterrein Bergerweg) - Tel.046 - 518162

Computers

BCE
geeft 1 jaar garantie en GRATIS muis
BCE AT 40 Mb, 5,25" & 3,5" FDD met monitor .. ƒ 2.550,-
Televideo 386, 40 Mb, 4 Mb, 5,25" & 3,5"
mono VGA .... ƒ 4.595,-
Prijzen inclusief BTW en verzending door Nederland.
Weesperstraat 103, Amsterdam. Tel. 020-203239.

DCL PC's met snelservice!
PC-'s plus toebehoren, 1 jaar garantie, (incl. BTW)
AT286 16Mhz 1/MB FD1,2/MB HD40/MD, monit. ƒ 2.195,-
AT386SX 19Mhz 1/MB 1,2/MB 40/MB, monit. ƒ 2.995,-
AT386 25Mhz 1/MB FD1,2 MB HD40/MB, monit. ƒ 4.095,-
D.C.L. Quadvlieglaan 33, Schaesberg. Tel. 045-322333.

MSX COMP. met monitor en 2 joysticks en div. spellen met datarec. vr.pr. ƒ 500,-. Belvauer 15, Landgraaf.

Te k. MSX COMPUTER, Philips NMS 8250 (2 drives) uitbr. 256 K, joystick, plm. 15 diskettes met spel, boeken en tijdschriften ƒ 650,-, tel. 045-219378 na 13 uur.

COMMODORE 64, datarecorder, joy-stick en spellen, ƒ 175,-. Tel. 046-521666.

COMMODORE 64, disk-drive, spellen, toebeh., i.g.st., ƒ 450,-. Tel. 045-232028.

PHILIPS NMS 9100 ... 5¼ disk drive 768 ... MB harddisk incl. mo... printer, 045-244163.

Te k. AT 286, 20 M... ƒ 1.695,-. Laptop, 2x ... Ega ƒ 2.695,-. Dais... ƒ 600,-. 045-253249.

Te k. Laptop COM... 460 Bondwell RAM, ... re accu, draagtas e... ƒ 1.750,-. Tel. 045-75...

Div. MSX-APPARATU... koop. Tel. 045-42156...

Zonnebanken/Zonnehemels

Zonnehemels!
10 lamps superbruiner met snelbruinlampen, ventila... in hoogte verstelbaar statief, nu ƒ 40,- per maa... Tevens showmodellen met hoge kortingen bi...
Van Erp
Sittard, Limbrichterstraat 18. Tel. 046-513531
Kerkrade, Hoofdstraat 12. Tel. 045-456999.

Kachels/Verwarming

Te k. goedkoop BRANDHOUT. Houtind. Pelzer B.V. Tel. 04451-1218.

KACHELSPECIAALZAAK en alle aanverwante artikelen. Reker, Kluis 28, Geleen. Tel. 046-740785.

Kachels, inzethaarden... Nieuw en gebruikt... KACHELSMID, Wale... Klimmen. Tel. 04459-1...

KACHELS, hout-kole... gas. Nieuw, gebruikt ... derd. Fa. W.Lemm... Rijksweg 3-5, Marg... Tel. 04458-1310.

Buderus,
Intergas, Radson, Nefit, C.V.-ketels. Scherpe prijzen, goede service. Jac Köhlen, Rijksw. N 104, bij ziekenhuis Sittard. 046-513228 of 514862.

Grote ronde Etna SCH... KACHEL-allesbrander... 100% in orde, H. 13... doorsnee 40 cm, ... Tel. 043-644004/6401...

Muziek

STALMEIER MUSIC de muziekspecialist
HOOFDSTRAAT 32 TEL 045|214253 HOENSBROEK
(Bij de Markt) Donderdag koopavond
Wintertijd is keyboardtijd
(maar dan wel gekocht bij de vakman)
Reeds va. ƒ 30,- per mnd. Yamaha - Gem - Ka... Keyboards met vertrouwde Stalmeiergarantie!
Alle types voorradig of in bestelling.
Koop bij de man die het ook bedienen kan!!!

Jacobs Music bv
ALLES OP MUZIEKGEBIED
KERKSTRAAT 11 A/B, BRUNSSUM.
Kerst-aanbiedingen
Jacobs Music BV gaat stunten!
Bij aankoop van een keyboard GRATIS standaard... GRATIS adapter. Tevens bij elk Yamaha keyboard... Yamaha Funpack (cassette met boek) GRATIS.
Verdere feest-aanbiedingen:
Spaanse gitaren ƒ 119,- GRATIS band en stemfl... Elec. gitaren ƒ 245,- GRATIS band, stemfluit en ple...
Drumstellen v.a. ƒ 795,-
Blokfluiten v.a. ƒ 12,-
Oerdegelijk Remo kinder-drumstel compleet ƒ 59...
Trompetten v.a. ƒ 225,-
Gitaar-versterkers v.a. ƒ 139,-
Elec. piano's v.a. ƒ 2.060,-
Alle piano's met hoge feestkort...
Kom kijken de koffie staat klaar!
Zondag 16 dec. koopzondag van 12.00 tot 17.00
☎ 045-252615

DRUMMER gevraagd voor Rock-Band. Tel. 04492-1092.

Te k. KEYBOARD Yamaha DX7IID m. acc.; Sennheiser microf. draadloos, pr.n.o.t.k. Tel. 045-427758.

Zoekt U DUITSE schlagers en/ of Tiroler muziek bezoek dan eens Tony Lang Music Steenweg 26, Sittard. Tel. 046-517269.

Van part. PIANO, zeer mooi, als nw. laag modern model. Tel. 045-710154.

Te koop JUKE-BOX merk Rock-Ola bwj. '68, geschikt voor 80 singels, i.g.st., ƒ 1.650,-. Tel. 045-424981.

Te koop TAPE-DECK Revox 2-sporen, vr.pr. ƒ 700,-. Tel. 045-415884

Te k. electr. ORGEL Eminent Solina F 217, z.g.a.nw. Tel. 043-620293.

Te k. ORGEL merk Solina met ritmic-box, incl. krukje. Pr. ƒ 200,-. 045-457580.

ACCORDEON 120 BS, 15 rig., 4 korg., ƒ 1.200,-. Accordeon 48 BS, ƒ 350,-. J. Campertstr. 24, Heerlen-Molenberg

Te k. electr. orgel SOLINA A 200. Tel. 045-316782.

TOKAI electr. gitaar en Spaanse Aria gitaar. i.g.st., pr.n.o.t.k. Tel. 045-313821.

Div. electr. GITAREN te k. Tel. 045-421568.

YAMAHA Keyboard PSR 6300, incl. verst. boxen en stand. nog 2 jr. gar. van ƒ 5.000,- voor ƒ 2.100,-. Tel. 045-418868.

Te k. YAMAHA HS 4 Electone Elektronisch orgel 1988 ƒ 3.000,-. Tel. 045-752255

Te koop ORGEL Gem, ƒ 950,-. Tel. 045-750232.

Te k. 2 BOXEN à 250 w, mengpaneel 12 kanalen, versterker vr.pr. ƒ 1.100,-. 046-528373.

YAMAHA elektr. orgel type D85 (3 man.). Pr.n.o.t.k. Tel. 045-323029.

Te k. elektr. GITAAR met versterker, t.e.a.b. Tel. 045-414211.

Te k. electr. ORGEL met ritmebox, bankje, koptelefoon. Compl. ƒ 750,-. Zat. 14.00-20.00 uur tel. 045-214103.

In- Verkoop van nieuwe en gebruikte piano's en vleugels. Wit, zwart, klassiek of modern. Onze specialiteit is kwaliteit en service. Pianorevisiebedrijf KLAVIER, Rijksweg zuid 170, Sittard. Tel. 046-526426. Tevens inruil, stemmen en verhuur.

Bluesband zoekt met ... ervaren DRUMMER. ... ruimte. repertoire en ... dens aanw. 046-75334...

Foto/Film

Te koop 7000 i DYNA... dy, zoom 35/80 en ... Tel. 045-213898.

Te k. zwart/wit DOKA ... 1000 PCS, zeer uit... veel fotopapier, pr. ... Tel. 045-243353

Kunst en Antiek

Antieke BOERENTA... en kasten koopt u be... Diana, Rennemigstr. ... Heerlerheide

Mooie sortering En... Franse en grenen ... BELS en lampen, gese... Bretonse meubels. Te... grote sortering eetkam... alle stijlen. Donde... koopavond tot 20.00... Antiekhal - Palmen-He... Langs de Hey 9, Indu... park-Nrd. Sittard Tel. ... 510706.

Speciaal voor U zijn ... maand grote extra vra... met beeldschone an... meubels binnen geko... WIJSHOFF Antiques, ... sterraderweg 9, Ho... broek-Centrum. Tel. ... 211976. Geop. dond. ... zaterd. en koopzondag ... en 23 dec.

1x Limb. en 1x Luikse ... st. KLOK uit 1815, ƒ 6... p.st. Tel. 045-218922.

Te koop GEVRAAGD a... meubels, lampen ... P. Cortenraad, Riemst ... 09.3212261156.

Restaurateur van ... meubelen vrijblijvend advie... prijsopgave. Erkend re... ratrice. Tel. 046-74654...

Antieke BUFFETKAST ... st. Tel. 045-316782.

Te k. antieke ... GODSLAMP pr. ƒ 2... ƒ 75,-. Tel. 04746-2559...

Wim Scheepers Antiek... del Panheelderweg 28 ... Heerbaan 31 te Heel ... pend op ZONDAG 16 ... van 11-17 uur dagelijks ... opend van 9-18 uur ... 04747-1593.

ANTIEK Simons ... Dorpstr. 45 A, t.o. ... kerk. Donderdag koop... Tel. 045-243437. Een ... grip voor de regio! ... avond open van 9 ... dec. t/m vrijdag 21 dec.

Voor Piccolo's
zie verder pagina

Limburgs Dagblad voor Oostelijk Zuidlimburg

Zaterdag 15 december 1990 ● Pagina 19

LIMBURGS DAGBLAD VOOR OOSTELIJK ZUID-LIMBURG IS DE PLAATSELIJKE EN REGIONALE EDITIE VAN HET LIMBURGS DAGBLAD VOOR HET GEBIED OOSTELIJK ZUID-LIMBURG. HOOFDREDACTEUR: RON BROWN. EDITIEREDACTIE: FRANK SEUNTJENS. HOOFDKANTOOR: 6411 RS HEERLEN, IN DE CRAMER 37, TEL. 045-739911. SERVICEKANTOOR: 6411 NM HEERLEN, GEERSTRAAT 5, TEL. 045-717719. RAYONKANTOREN: 6461 ED KERKRADE, ... 42, TEL. 045-455506; 6443 CB BRUNSSUM, RUMPENERSTRAAT 81, TEL. 045-256363;

...erver

...uiterst verbaasde inwo... ...n Rimburg aan de lijn. ...nd zou de de 53-jarige ...r, die acht weken lang in ...t op de regionale stort... in Waubach hokte, eer... zien hebben? „Laat me ...chen", schampert oud-po... ...n Paulssen uit Rimburg. ...an heb ik al op de derde ...ber bij de Landgraafse ... melding gemaakt. Ze ...n op een avond op zoek ... maar konden in het ... zijn hut niet meer vin... volgende dag hebben ze ... wel ontdekt. Op 10 de... heb ik over deze zaak ...ntact met de politie op...n."

...erver (2)

...woordvoeder van de ge...politie bevestigt dat op ...de datum aangifte is ge... van een verdacht persoon ... de rand van de stort... in een erbarmelijk on...men huisde. Het politie...al maakt gewag van een ...r type, vermoedelijk een ...er die zich uit de voeten ...e bij het zien van de enke...ers en drijvers. „De vol...dag hebben wij ter plekke ...oogte genomen maar de ...n niet gesproken", aldus ...ordvoerder. „Wel hebben ...arna de bosopziener van ...reatieschap op de hoogte ...d van de situatie."

...erver (3)

...heer Middelgaal uit ...ade, eigenaar van onder ...een transportbedrijf is zo ...n met het lot van de voor... Oostduitse zwerver dat ...isteren aan de telefoon ...aan een baan aanbood. ...eurenswaardig die man... ...ijn toch zeker allemaal ...n?", zei hij. Overigens ... de zwerver door de ...delingendienst bij Bo... de grens overgezet. De ... politie verklaarde dat ...arna met de noorderzon ...ken is. Geen echt happy ...s....

...ekers

...de opening van het ver... gemeentehuis in Voe...al (waarover elders in ...rant meer) hielden twee ...leden een toespraakje. ...ruikelijk, want normaal ...en wordt bij dat soort ...heden door de raad één ... aangewezen. In Voe...al werd daar van afge... zowel een landelijke ... lokale partij aan het ... te laten. Dus niet dat u ...dat ze elkaar in Voeren... licht niet in de ogen ...n...Trouwens, het was ... merken dat hoogwaar...sbekleders niet zelf hun ...ken schrijven. Want hoe ...anders te verklaren dat ...broek twee keer hetzelf... voor wilde lezen...

...mmunie

...13-jarige Esther Chris... is heel bedroefd. Dins...nd werd voor een res... in Oirsbeek een blauwe ...agen Golf opengebroken. ...die auto lag een album ...Esther met foto's van haar ...communie. Wie op de een ...dere manier weet waar ...album is gebleven (kaft be... uit roze ruitjes met daar... prentje van een commu...) die kan Esther blij ...en door te bellen met ☎045-...

...oen al

...kent hem niet, het Land... raadslid Jan Gulpers. ...Grieze duvel' (zijn koos...) heeft het niet gemakke... dezer dagen. De leeftijd ... een woordje meespreken. ...soms dan weet de Duvel ...merking te plaatsen ...door de hele raad over de ... van pret. Zoals be... het in de fractie Gulpers ...niet koek en ei. Ofschoon ...orbach te kennen heeft ge... Gulpers voorlopig niet af ...llen, hebben we officieel ...niets gehoord over de toe...plannen van John Ber... ...enigeen keek donderag... ...vreemd op toen Ber...dens de raadsvergade... plaats genomen tussen ...en Erfkemper en Erkens. ...de Grieze Duvel daarop ...gemaakt werd greep hij ...rofoon en riep: 'Noen al?'.

'Moonen krijgt terecht geen drankvergunning'

Van onze verslaggever

HEERLEN – De gemeente Heerlen heeft terecht geweigerd om aan uitbater Moonen van Kasteel Hoensbroek een nieuwe drank- en horecavergunning te verlenen. Dit heeft de Commissie beroepszaken administratieve geschillen van de provincie Limburg bepaald.

Doorslaggevende reden voor de Commissie is het feit dat in de vergunningaanvrage Moonen als enige ondernemer wordt genoemd, terwijl uit de stukken zou blijken dat hij in een maatschap samen met de Kasteel Hoensbroek BV gaat exploiteren. Advocaat mr Daniëls laat weten dat zijn cliënt bij de Raad van State in beroep zal gaan tegen het besluit.

Overigens loopt er ook nog een andere zaak tussen Moonen en de gemeente. Dit vanwege het feit dat Heerlen hem de huur van een aantal zalen in Kasteel Hoensbroek heeft opgezegd. Onlangs diende het hoger beroep bij de rechtbank in Maastricht, die uiterlijk 15 januari uitspraak zal doen.

Zoveel mogelijk voorrang en een verhuispremie

Bewoners Vossekuil kunnen sneller weg

Van onze verslaggever

HEERLEN – De bewoners van de Vossekuilflats in Heerlen krijgen zoveel mogelijk voorrang bij de toewijzing van nieuwe woningen. Al in januari starten de Bouwvereniging Heerlen en de gemeente met het inventariseren van de wensen voor passende, vervangende woonruimte. Bovendien geeft Heerlen een bijdrage van 3000 gulden aan verhuiskosten per hoofdhuurder.

De Bouwvereniging en de gemeente lopen hiermee vooruit op een definitief besluit over sloop van de vier flats, dat wel eens tot 1993 op zich zou kunnen laten wachten.

Al vele maanden wacht men op nieuws van het Centraal Fonds voor de Volkshuisvesting, dat de helft van de sloopkosten (ongeveer 30 miljoen gulden) voor zijn rekening zou moeten nemen.

De onderhandelingen met het fonds verlopen moeizaam en er is nog steeds geen termijn in zicht waarbinnen zekerheid ontstaat over sloop. Niet uit te sluiten valt immers dat het Centraal Fonds niet de gewenste 15 miljoen gulden zal bijdragen, waardoor er een tekort zou ontstaan. De gemeente heeft al gezegd maximaal tien miljoen te willen bijdragen en de Bouwvereniging kan ten hoogste vijf miljoen gulden betalen.

Een woordvoerder van de bewonersvereniging toont zich verheugd over het besluit om nu al te beginnen met de verhuizing. „We hebben steeds aangedrongen op het loskoppelen van de gebouwen en de mensen, dus om een oplossing voor de bewoners niet afhankelijk te stellen van sloop. Dat gemeente en Bouwvereniging daar nu toe besloten hebben, is zeer positief te noemen."

De Vossekuilflats werden 25 jaar geleden gebouwd. De eerste leegstand ontstond na negatieve publiciteit over een constructiefout in een van de flats. Men probeerde ze toch te vullen door minder streng te selecteren bij het accepteren van bewoners, hetgeen tot de huidige problemen heeft geleid.

Onderzoek naar soort Teleport op De Beitel

Van onze verslaggever

HEERLEN – De Stichting Telematica Platform Limburg wil een onderzoek instellen naar de mogelijkheid van centrale telematica-voorzieningen op het Heerlense industrieterrein De Beitel. De stichting heeft daarvoor aan het streekgewest Oostelijk Zuid-Limburg een subsidie van 35.000 gulden gevraagd.

Het is de bedoeling dat op De Beitel gevestigde bedrijven tegen een nog vast te stellen vergoeding gezamenlijk gebruik kunnen gaan maken van onder meer fax, videotex en electronic mail. Veel kleine en middelgrote ondernemingen zijn financieel niet in staat om dergelijke apparatuur zelf aan te schaffen.

Volgens de Stichting Telematica Platform zullen de centrale telematica-voorzieningen de aantrekkelijkheid van De Beitel als vestigingsplaats voor bedrijven zeker vergroten. Volgens een woordvoerster van de stichting is het plan vergelijkbaar met Teleport. „Het basisprincipe is hetzelfde, alleen de lokatie is anders".

● *Fons Pisters doet vandaag definitief de knip op de deur van zijn winkeltje.*

Foto: DRIES LINSSEN

Fons Pisters (76) stopt met Scout Shop

'Leukste winkeltje van Heerlen' dicht

HEERLEN – „Pas op voor het stoepje en stoot uw hoofd niet". Op deze manier heeft Fons Pisters tienduizenden scouts welkom geheten in de scoutshop, of zoals hij zelf zegt 'het leukste winkeltje van Heerlen'. Vandaag zal hij bovenstaande woorden voor de allerlaatste keer zeggen, want vanaf vanmiddag is het winkeltje voorgoed dicht. „Ik ben 76. Het is mooi geweest."

In september 1944 bestelde hopman Fons Pisters van de Sint Lambertusgroep uit Maastricht een aantal exemplaren van het handboek 'Verkennen voor jongens' bij de Belgische padvinders. Deze bestelling betekende het begin van het depot Limburg van de Scout Shop: een speciale winkel waar leden van scouting hun uniformen, insignes en andere materialen kunnen kopen, die nodig zijn voor het spel van verkennen.

Een aantal jaren daarvoor was Fons Pisters lid geworden van de Damiaangroep in Hoensbroek. Hij woonde toen nog in Maastricht, maar kwam iedere zaterdag op de fiets naar Hoensbroek: „Ik bleef bij de aalmoezenier slapen. Op zondagmiddag kwamen we met de verkenners bij elkaar en 's avonds ging ik dan weer op de fiets terug naar Maastricht."

Later werd hij lid van een scoutinggroep in Maastricht, maar vlak voor zijn huwelijk in 1945 stapte hij over naar de Franciscusgroep in Valkenburg. „De aalmoezeniers van beide groepen wilden me graag hebben," vertelt Pisters. „Toen heb ik gezegd dat ik lid zou worden van de groep die mij het eerst aan een huis kon helpen". Het werd Valkenburg.

Aanvankelijk was de Limburgse Scout Shop dan ook gevestigd in Valkenburg, met een depot in Maastricht (na vandaag de enige in Limburg, red). Maar toen Pisters later in Heerlen ging wonen, verhuisde het winkeltje mee. De garage onder zijn bungalow aan het Dalpad, werd volgestouwd met uniformblouses, dassen, hoeden, dolken, kompassen en boeken over buitenleven. Vandaag kan men er dus voor het laatst zijn hoofd stoten.

Daadkracht

commentaar

Al in 1986 besloot de Bouwvereniging Heerlen dat sloop de beste oplossing voor de verpauperde Vossekuil-flats is. Handhaving van de 400 woningen is niet alleen financieel onverantwoord, ook zorgt het halfleegstaande flatcomplex voor een nauwelijks nog leefbaar te noemen situatie.

Dit jaar kwam uiteindelijk constructief overleg tot stand tussen alle betrokkenen, inclusief bewoners en politie. Maar voor sloop is men afhankelijk van de medewerking van het door het ministerie van VROM in het leven geroepen Centraal Fonds voor de Volkshuisvesting. Voor dit nieuwe fonds is de sloopaanvraag van de Vossekuil de allereerste en vanwege een beperkt budget is men zeer huiverig om met geld over de brug te komen. Als aan de Vossekuil een relatief grote bijdrage wordt toegekend, vreest het fonds namelijk een stormloop van aanvragen uit het hele land. Gevolg is wel opnieuw vertraging en aanhoudende onzekerheid voor de bewoners.

In Heerlen hebben de verantwoordelijken nu besloten om niet langer te wachten en de bewoners uitzicht te verschaffen op een toekomst elders. Een zeer positieve kerstboodschap, die getuigt van daadkracht en waarbij het menselijke aspect voorop staat. En zo hoort de lokale overheid ook te opereren: niet voortdurend externe factoren als alibi aanvoeren, maar daar waar mogelijk de concrete problemen van haar burgers aanpakken.

Als dit het goede voornemen van Heerlen is voor 1991, kan het project Sociale Vernieuwing in elk geval rekenen op een degelijk fundament.

J. P.

Hans Heijnen: 'Handige zet van provincie'

Bewoners Lauraterrein veroordelen brief GS

Vervolg van pagina 1

HEERLEN – Een handige zet van de provincie. Zo kwalificeert Hans Heijnen van het Lauraterrein in Kerkrade de keuze van de provincie, om slechts de gegevens over de bovenste 50 centimeter van de bodemonderzoeken bekend te maken. Uit het onderzoek is immers gebleken dat de verontreiniging vooral in de diepere lagen te vinden is.

Volgens Kerkraads wethouder Coumans is het echter niet uitgesloten dat bij de vaststelling van de saneringsvariant alsnog de gegevens van de boringen tot 1,5 meter worden betrokken.

De provincie geeft in de brieven aan de bewoners ook geen uitsluitsel over de op termijn te nemen stappen. Zij verwijst naar de uitspraak van minister Alders die de sanering van het Lauraterrein in Kerkrade als maatgevend voor alle overige saneringen wil beschouwen. VROM heeft in september opdracht gegeven aan de Technische Commissie Bodembescherming om de saneringsvariant van GS voor het Lauraterrein kritisch te bekijken.

Het rapport van de TCB zou in november klaar moeten zijn, maar wordt nu pas in het voorjaar van 1991 verwacht. Tot die tijd worden er geen verdere stappen ondernomen in relatie tot de woonwijken Lauraterrein, Eikske, Zeswegen en Domaniale. Nadat het advies van de TCB in het nader onderzoek zijn verwerkt, volgt een informatie-avond voor de bewoners.

In Zeswegen werd in de bovenste laag van 50 centimeter slechts op één lokatie een overschrijding van de C-waarde geconstateerd. Deze waarde geeft aan dat gesaneerd moet worden. De sterk verontreinigde plek werd aangetroffen op een braakliggend terrein, hoek Mijnzetellaan-Delfstofweg.

Op het Domaniale mijnterrein en 't Eikske blijkt in de bovenste laag slechts twee procent van de bodemmonsters een overschrijding van de C-waarde te bevatten. Voor de wijk Domaniale blijven 81 procent van de monsters onder de de B-waarde. In Landgraaf blijven 78 procent onder die grens.

Kritiek van raad gezondheidszorg op ziekenhuis

St. Jozef zou moeten fuseren

Van onze verslaggeefster

KERKRADE – De Provinciale Raad voor de Volksgezondheid in Limburg en de regionale Inspecteur voor Geneeskunde hebben ernstige bezwaren geuit over de verlengde weekenddienst van het St. Jozefziekenhuis in Kerkrade. Deze bezuinigingsmaatregel werd op 4 december teruggedraaid, maar de raad drong naar aanleiding hiervan opnieuw aan op intensieve organisatorische samenwerking tussen de ziekenhuizen in de regio.

Volgens de Provinciale Raad en de inspecteur werd door de maatregel voor lange tijd de toegankelijkheid van de poliklinieken aanmerkelijk beperkt. Daardoor zou de zorgkwaliteit in de hele regio zijn verslechterd. Een dergelijke ontwikkeling alleen is volgens hen alleen te voorkomen door een geformaliseerde samenwerking. De in gang zijnde fusie tussen het Heerlense De Weverziekenhuis en het Gregoriusziekenhuis in Brunssum zou al een goede stap in de richting zijn. GS zouden hiermee rekening moeten houden bij het opstellen van voorontwerp-plan ziekenhuizen dat nu in de maak is.

Directeur F. van de Wiel ontkent ten stelligste dat de toegankelijkheid gedurende de periode dat de maatregel van kracht was, zou zijn verminderd. „Wij hebben geen enkele klacht van patiënten gehad. De maatregel was bedoeld om het stuwmeer aan overuren dat het personeel had opgebouwd, weg te werken en dat is ook gelukt. Daarnaast wilden we de productie van de operatiekamers en de poliklinieken beperken, maar achteraf stelden we vast dat er in vier dagen net zo veel geproduceerd werd als normaal in vijf dagen. Die tweede doelstelling is dus niet gehaald en daarom is de maatregel niet gehandhaafd."

Van de Wiel zegt dat directie en bestuur het ziekenhuis zo zelfstandig mogelijk willen houden.

DANKBETUIGING

Bij gelegenheid van ons gouden huwelijk op 17 november jl. willen wij iedereen heel hartelijk danken voor de overweldigende belangstelling in de vorm van felicitaties, bloemen en cadeaus, die deze dag voor ons onvergetelijk hebben gemaakt.

Wiel en Annie Sijstermans-Beyer kinderen en kleinkinderen

---

†

Bedroefd, maar dankbaar voor wat zij voor ons heeft betekend, geven wij u kennis dat onverwacht, voorzien van de h.h. sacramenten der zieken, op de leeftijd van 67 jaar, is overleden, mijn dierbare echtgenote, onze lieve moeder, schoonmoeder, allerliefste oma, zus, schoonzus, tante en nicht

Johanna Maria Sophia (Sophie) Smeets

echtgenote van

Martinus Hendrikus Maria Soutberg

begiftigd met de pauselijke onderscheiding Pro Ecclesia et Pontifice

Valkenburg a/d Geul: Martin
Cécile en Leo
't Veld: Jeroen en Lida
Pieke, Karin, Tim
Eersel: Lidwien en Sjoer
Kyra, Raissa, Lode
Arnhem: Daniëlle en Bert
Familie Smeets
Familie Soutberg

6301 CD Valkenburg a/d Geul, 13 december 1990
Neerhem 21

De plechtige uitvaartdienst, gevolgd door de begrafenis, zal plaatsvinden dinsdag 18 december as. om 11.00 uur in de parochiekerk van O.L. Vrouw van Altijddurende Bijstand te Valkenburg a/d Geul.
Gelegenheid tot schriftelijk condoleren voor de aanvang uitvaartdienst.
Voor de zielerust van de overledene zal maandag 17 december om 19.00 uur de avondwake worden gehouden in voornoemde kerk.
Sophie is opgebaard in mortuarium Smeets, Spoorlaan 29 te Valkenburg a/d Geul; bezoek dagelijks van 18.00 tot 19.00 uur.

Enige en algemene kennisgeving

†

Bedroefd, doch dankbaar voor wat zij voor ons is geweest, berichten wij u dat heden van ons is heengegaan, voorzien van het h. sacrament der zieken, in de leeftijd van 75 jaar, onze lieve moeder, schoonmoeder, groot- en overgrootmoeder, zuster, schoonzuster, tante en nicht

Maria Hubertina Martens

echtgenoot van wijlen

Johannes Egidius Josephus In de Braek

[illegible]

6181 AX Elsloo, 14 december 1990
Pastoor Potterstraat 1

De plechtige uitvaartdienst zal plaatsvinden op maandag 17 december om 10.30 uur in de St. Augustinuskerk (oude kerk) te Elsloo, waarna aansluitend de crematie in het crematorium Nedermaas te Geleen.
Bijeenkomst in de kerk. Er is geen condoleren.
Zondagmorgen tijdens de hoogmis om 9.00 uur zal zij bijzonder worden herdacht in voornoemde kerk.
De overledene is opgebaard in de rouwkamer [illegible] Heirstraat [illegible] Elsloo; gelegenheid tot afscheid dagelijks van 18.30 tot 19.00 uur.

„En wonen zal ik in 's Heren huis voor lange, lange tijd". Ps.23

Bedroefd geven wij u kennis van het overlijden van

Rinus Weyers

echtgenoot van

Gerardina Vinken

° 8-8-1908 Stein † 14-12-1990 Heerlen
op de leeftijd van 82 jaar.
[illegible]

Heerlen: Gerardina Weyers-Vinken
[illegible]

Putgraaf 10
6411 GT Heerlen

[illegible]

---

†

Na een leven dat getekend werd door goedheid, oprechtheid, eerlijkheid en eenvoud, heeft de Heer tot Zich genomen, mijn lieve man, onze zorgzame vader, schoonvader, opa, broer, zwager, oom en neef

Jan Kentjens

echtgenoot van

Mien Raes

Hij overleed in de leeftijd van 53 jaar.

Geleen: H.J. Kentjens-Raes
Geleen: Leo en Shennah
Manuel, Kenneth
Geleen: Anja en Rob
Christian, Melissa
Geleen: Annelies
Geleen: Sandra
Geleen: Marion
Familie Kentjens
Familie Raes

6163 BS Geleen, 13 december 1990
Veermanstraat 4

De plechtige uitvaartdienst zal gehouden worden op dinsdag 18 december a.s. om 11.00 uur in de parochiekerk van de H.H. Engelbewaarders te Lindenheuvel-Geleen, waarna aansluitend de crematie zal plaatsvinden in het crematorium Nedermaas te Geleen, Vouershof 1.
Bijeenkomst in de kerk. Er is geen condoleren.
Avondmis tot intentie van onze dierbare overledene maandag 17 december a.s. om 19.00 uur in voornoemde parochiekerk.
Gelegenheid tot afscheidnemen in de rouwkapel van het Maaslandziekenhuis te Geleen, dagelijks van 17.30 tot 18.30 uur.
Zij die geen kennisgeving mochten ontvangen, gelieve deze annonce als zodanig te willen beschouwen.

Enige en algemene kennisgeving

†

De Heer heeft tot Zich geroepen

mevrouw Denise Bodden

geboren te Sint Martens Voeren op 30 juni 1955
overleden te Luik op 13 december 1990 [illegible] door de sakramenten der zieken.

Dit melden U:
Cindy, haar dochtertje
Joseph en Mariette [illegible], haar ouders
Colette en Emile Ulrich [illegible]
[illegible]
Josine en Servais [illegible]
kinderen en kleinkind
Frans Peters
en de aanverwante families

De plechtige uitvaartdienst met aansluitend de begrafenis zal plaatshebben op maandag 17 december 1990 om 10.30 uur in de parochiekerk Sint Petrus te Teuven (België).

Samenkomst aan het sterfhuis om 10.00 uur.
Overtuigd van uw medeleven is er geen condoleren.
De Plank 29, B - 3790 Sint Martens Voeren.

Bedroefd, maar dankbaar dat hem verder lijden bespaard is gebleven, met [illegible] herinnering aan [illegible] dat heden, na een [illegible] van ons is heengegaan [illegible]

Jac. M. Bouwens

echtgenoot van

Fien M.E. Willems

Hij werd 86 jaar.

[illegible]

Maastricht, 13 december 1990
6265 NJ St. Geertruid, [illegible]

[illegible]
Gelegenheid tot [illegible]
Er is gelegenheid tot [illegible] in de kerk.
Pap is opgebaard in het mortuarium Walpot, Kerkstraat 15a, Eijsden.
Bezoek dagelijks van 19.00 tot 20.00 uur.
Zij, die geen kennisgeving mochten ontvangen, gelieven deze advertentie als zodanig te willen beschouwen.

---

†

[illegible]

Anna Maria Eggen

weduwe van

Johannes Gisbert Bouwman

De dagbladfamilie: [illegible]

Landgraaf, 14 december 1990
Corr.adres: [illegible], 6374 GK

[illegible]
Bijeenkomst in de kerk, alwaar vanaf [illegible] uur gelegenheid is tot schriftelijk condoleren.
Maandag 17 december wordt onze dierbare overledene bijzonder herdacht in de [illegible] voorzien [illegible]
De overledene is opgebaard in het rouwcentrum te Nieuwenhagen, Beuteweg 32; bezoektijd dagelijks van 18.15 tot 19.00 uur.
Zij die onverhoopt geen kennisgeving mochten ontvangen, gelieven deze annonce als zodanig te willen beschouwen.

---

†

Onverwacht snel, en ondanks haar geweldige vechtlust, moest ze zich toch overgeven.

Marianne van der Pers

liefdevolle echtgenote van

Hub Duijckers

zorgzame moeder van

Hugo en Christiaan

Zij overleed in de leeftijd van 39 jaar, voorzien van het sacrament der zieken.

Landgraaf: Hub Duijckers
Hugo en Christiaan
Familie Van der Pers
Familie Duijckers

Landgraaf, 13 december 1990
Aan de Beuk 33

De plechtige uitvaartdienst zal worden gehouden op dinsdag 18 december as. om 11.00 uur in de parochiekerk H. Hart van Jezus te Nieuwenhagerheide, waarna aansluitend de begrafenis zal plaatsvinden op de begraafplaats aan de Kleikoeleweg.
Bijeenkomst in de kerk, alwaar gelegenheid is tot schriftelijk condoleren.
Avondwake, tot intentie van onze dierbare overledene, maandag 17 december om 19.00 uur in voornoemde kerk.
Gelegenheid tot afscheid nemen in de rouwkapel van Lindeman Uitvaartcentra, Beuteweg 32 te Nieuwenhagen, dagelijks van 18.45 tot 19.00 uur.
Voor vervoer kerk-begraafplaats is gezorgd.
Zij die geen kennisgeving mochten ontvangen, gelieven deze annonce als zodanig te willen beschouwen.

Tot ons groot verdriet overleed ons koorlid en vriendin

Marianne Duijckers-van der Pers

Moge de Heer haar met hemelse gezangen opnemen in Zijn rijk.
Wij wensen Hub, de kinderen en familie veel sterkte toe.

Dirigent, bestuur en leden dameskoor Nieuwenhagerheide

[illegible]
Marianne
Duijckers-v.d. Pers
Wij zullen haar [illegible]
Hub, Hugo en Chris [illegible]

[illegible]

Fritz [illegible]

[illegible]

Vandaag, precies een jaar geleden [illegible] afscheidnemen van onze mam en oma

Josephina [illegible]

[illegible]

---

†

[illegible]

Henricus Antonius van Heugten

echtgenoot van

Anna Maria Ermens

Brunssum: A.M. van Heugten-Ermens
Heerlen: Hans van Heugten
[illegible]

6445 CM Brunssum, 14 december 1990
Akerstraat 51

De plechtige uitvaartdienst zal plaatsvinden op woensdag 19 december om 11.00 uur in de parochiekerk [illegible] waarna de begrafenis zal plaatsvinden op de r.k. begraafplaats Rumpen-Brunssum.
Gelegenheid tot schriftelijk condoleren achter in de kerk.
Avondwake dinsdag om 19.00 uur in voornoemde kerk.
De dierbare overledene is opgebaard in de rouwkapel van het ziekenhuis te Brunssum, alwaar dagelijks bezoekgelegenheid is van 17.30 tot 18.30 uur.
Wilt u, indien wij zijn vergeten u een kennisgeving te zenden, deze annonce als zodanig beschouwen.

Dankbetuiging

Daar het ons onmogelijk is eenieder persoonlijk te bedanken voor de vele blijken van medeleven ontvangen bij het overlijden van ons zoontje, kleinzoontje en neefje

Marvin Heskamp

betuigen wij u hiermede onze oprechte dank.

[illegible]

Heerlen, december 1990

---

†

Bedroefd, maar in grote dankbaarheid voor wat zij voor ons is geweest, delen wij u mede dat God, geheel onverwacht, tot Zich heeft genomen, onze innigeliefde moeder, schoonmoeder, oma, schoonzuster, tante en nicht

Beradina van der Weide

weduwe van

Hendricus Franciscus van den Elzen

levensgezellin van

Jo Peters

Zij overleed op de leeftijd van 79 jaar, voorzien van het h. oliesel.

Landgraaf: [illegible]
Alkmaar: [illegible]
Heerlen: [illegible]
[illegible]

14 december 1990
Past. Schattenstraat 96, 6372 JC Landgraaf

De plechtige uitvaartdienst zal worden gehouden [illegible]
[illegible] in het crematorium te Heerlen, [illegible]weg 10.
Bijeenkomst in de kerk. Er is geen condoleren.
[illegible]

Met verslagenheid hebben wij kennis genomen van het overlijden van ons erelid

Sophie Soutberg-Smeets

Als stuwende kracht betekende zij heel veel voor ons koor; wij willen haar missen.
Oprecht leven wij mee met de familie.

Bestuur, dirigent en leden van het [illegible]

Afscheid doet altijd pijn
Jou gekend te hebben is heel fijn
Geen mens is onmisbaar
Want het leven gaat voort
Maar nu jij er niet meer bent,
is het leven verstoord.

Met deze gedachte nemen wij afscheid van onze klasgenote en vriendi

Ine Giesberts

Ineke, we zullen je erg misssen. Je lach, spontaniteit en vriendschap zullen we nooit vergeten.
Wij wensen familie en vrienden veel sterkte toe om dit grote verlies te kunnen dragen.

Klas K.E.W.-4
Hogeschool Sittard

Het afscheid van

Ine Giesberts

herinnert ons aan een uitspraak van geestelijk gehandicapten, die haar in haar eerste studiejaar bijzonder trof

„Het was stil en niemand zei wat."

Studenten en personeel Kreatief Educatief Werk
Recreatie en Toerisme en Audio Visuele Producti
Hogeschool Sittard

Wij hebben geschokt kennis genomen van hét tragisch ongeval van

Ine Giesberts

Midden in haar examenjaar is ze van ons heengegaan.
Wij wensen haar ouders, vriend, familie en vrienden heel veel sterkte m dit onbegrijpelijk verlies.

Bestuur, directie en personeel van de
Hogeschool Sittard

Enige en algemene kennisgeving

†

Geheel onverwacht is van ons heengegaan

Toon Geerlings

geboren te Tungelroy
op 21 oktober 1921

Beek, 12 december 1990
Dr. Beckersstraat 102
Corr.adres: M.J. Geerlings
Herenstraat 187
6001 XN Weert

De crematie vond in stilte plaats.
Te zijner gedachtenis zal op zaterdag 15 december 1990 om 10.30 uur een h. mis worden opgedragen in de kerk van O.L. Vrouw van de Wonderdige Medaille te Beek.

Dankbetuiging

Daar het ons onmogelijk is eenieder persoonlijk te bedanken voor de vele blijken van medeleven en hartverwarmende belangstelling bij het overlijden en de begrafenis van onze zorgzame vader, schoonvader, groot- en overgrootvader

Theodorus Hendrikus Moling

willen wij langs deze weg familie, vrienden en kennissen onze oprechte dank betuigen voor de condoléances, missen en bloemen.

Namens kinderen, klein- en achterkleinkinderen

Sittard, december 1990
p/a: Dr. Ariënstraat 8, 6133 XD

De plechtige zeswekendienst wordt gehouden op zondag 16 december aanstaande om 9.45 uur in de parochiekerk van de H. Antonius van Padua te Ophoven-Sittard.

Enige en algemene kennisgev

†

Verdrietig, maar vol dankbare herinneringen geven wij u kennis van het plotseling overlijden van mijn dierbare zuster, onze tante en nicht

Agatha Wagemans

Zij overleed te Sittard, in de leeftijd van 84 jaar in het ziekenhuis te Sittard, na een liefdevolle verzorging in het bejaardenhuis St.-Maarten te Born.

Grasbroek-Born: A.M. van Muiken-Wagemans
familie Van Muiken

Born, 14 december 1990
Bejaardenhuis St.-Maarten
Corr.-adres: Graetheide 38, 6121 RP Born

De plechtige uitvaartdienst, gevolgd door de begrafenis, zal plaatsvinden op dinsdag 18 december om 10.30 uur in de St.-Martinuskerk te Born.
Er is geen condoleren.
Maandagavond om 19.00 uur wordt de avondwake gehouden, mede tot intentie van de overledene, in de kapel van bejaardenhuis St.-Maarten te Born.
De overledene is opgebaard in de rouwkamer van uitvaartcentrum Daemen & Zn., Heirstraat [illegible] Elsloo-Stein; gelegenheid om afscheid te nemen dagelijks van 18.30 tot 19.00 uur.

Bedroefd hebben wij kennis genomen van het plotselinge overlijden van ons erelid

Sophie Soutberg-Smeets

[illegible] buitengewoon actief en energiek [illegible] groot geloof, haar dienstbaar [illegible] voorbeeld.
Wij bidden voor haar en voor degenen die achter blijven.

Kerkbestuur van de parochie Onze Lieve Vrouw van Altijddurende Bijstand, Valkenburg a/d G

Voor de vele blijken van medeleven na het overlijden van onze [illegible] bij de crematie [illegible]

Gerard Kraakman

[illegible] hartelijk dank.
[illegible] en de bloemen waren een grote steun en troost.

C. Kraakman-[illegible]

Landgraaf, december 1990

Vervolg familieberichten zie pagina

Financiën heeft grote moeite met voorfinancieren

A73 waarschijnlijk niet meer deze eeuw

door theo sniekers

DEN HAAG – Het wordt steeds onwaarschijnlijker dat met de aanleg van het zuidelijk deel van de A73 tussen Venlo en Maasbracht nog deze eeuw kan worden begonnen. Het ministerie van Financiën, zo melden welingelichte bronnen in Den Haag, voelt er zeer weinig voor de vertraging van zes jaar bij de aanleg van de weg ongedaan te maken door 'de regio' geld voor te laten schieten.

Overleg tussen de ministeries van Financiën en Verkeer en Waterstaat om de vertraging bij de aanleg van een aantal projecten door voorfinanciering ongedaan te maken, is dan ook vastgelopen. De wens om voor een aantal projecten, waaronder de A73, het middel voorfinanciering toe te passen is verwoord in een motie die werd ingediend door de CDA-fractie in de Tweede Kamer bij de behandeling van het Structuurschema Verkeer en Vervoer (SVV) afgelopen maandag.

Bezwaren

Minister Hanja Maij-Weggen van Verkeer en Waterstaat liet daarbij weten 'in principe' met de motie in te kunnen stemmen. Omdat de motie financiële gevolgen heeft, moest er overleg over plaatsvinden met minister Wim Kok van Financiën.

Financiën heeft echter grote moeite met het middel van voorfinanciering. Het is een vorm van 'debudgetteren': het vastleggen en vooruitlopen op uitgaven in nog niet vastgestelde begrotingen. En dat is strijdig met afspraken in het regeerakkoord. Het rijk verliest op die manier invloed op zeer grote uitgaven, en daarmee ook bezuinigingsmogelijkheden.

Als Maij-Weggen de CDA-motie over voorfinanciering wil overnemen, dan moet zij ook maar voor de gevolgen opkomen, zo redeneert men volgens Haagse bronnen op het ministerie van Financiën. Dat wil zeggen: Verkeer en Waterstaat moet op de begroting van 1995 middelen vrijmaken voor de A73.

Onmogelijk

En dat is vrijwel onmogelijk. Uit bezuinigingsoverwegingen werd de aanleg van de Limburgse rijksweg juist vertraagd van 1995 naar 2001. Alsnog middelen opvoeren voor de A73 betekent dat andere projecten moeten worden geschrapt of vertraagd, en die bereidheid bestaat niet. Begin volgende week praten Maij-Weggen en Kok verder over eventuele voorfinanciering.

Bovenop dit probleem komt nog een ander. Gedeputeerde Staten van Limburg zijn wel bereid geld voor te schieten voor de A73, maar pas nadat de vertraging ongedaan is gemaakt en de aanleg daardoor in minder dan de nu geplande acht jaar plaatsvindt. Dan is nog zeer de vraag of 'de regio' in staat is de rente op het voor te schieten geld te betalen: het gaat hierbij waarschijnlijk om enige tientallen mijoenen guldens.

...t mobiel MRI-systeem

Veilige foto's ... ziekenhuizen

Van onze verslaggever

...RLEN – De ziekenhuizen van ...len, Sittard en Roermond gaan ...melijk mobiele Magnetische ...nantie Imaging-apparatuur ...I) aanschaffen. Met de MRI is ...mogelijk om op een veilige ma... foto's te maken van vooral de ...tere delen in het menselijk li...m. De apperatuur kost meer ...één miljoen gulden.

...af januari is het mogelijk in de ...Limburgse ziekenhuizen foto's ... de nieuwe apparatuur te laten ...en. Daarmee zijn de ziekenhui... de eerste instellingen in Lim... waar dat kan. Op korte termijn ... ook het Maastrichtse zieken... met het gebruik van MRI-appe...ur. De directies van ziekenhuis ...Wever in Heerlen, het Maasland...enhuis in Sittard, en Zieken... Sint Laurentius in Roermond, ...erhandelen op dit moment met ... stichting die deze apparatuur ...t gaan leveren. Of het MRI-sys...m wordt gekocht of gehuurd is ... niet duidelijk.

...rachtwagen

...ectiesecretaris Klaasse van het ...aslandziekenhuis bevestigt deze ...ichten. Klaasse: „Als wij een ...I voor onszelf zouden aanschaf... is dat nooit rendabel. Het sys...m zou dan enkele dagen per ...k niet gebruikt worden."

...t MRI-systeem is geplaatst in een ...ciaal daarvoor ingerichte vracht...gen en gaat volgens een vast ...nstrooster de drie ziekenhuizen ...gs. De apparatuur maakt het mo...ijk om zachte delen in het li...aam op foto's af te beelden, zon... de mogelijke schadelijke gevol...n van röntgenfoto's. Ook maakt ...I scherpere foto's van de zach...e lichaamsdelen. Daardoor is de ...paratuur vooral geschikt voor het ...beeld brengen van tumoren en ...wrichtsafwijkingen.

...naf januari zijn in Nederland in ...aal dertien instellingen die dan ... beschikking hebben over een ...RI-systeem.

...uim 210 miljoen ...oor bouwplannen ... verpleeghuizen

...AASTRICHT – De provincie Lim...rg mag van het ministerie van ...VC de komende vier jaar ruim 210 ...joen gulden investeren in het re...onale bouwprogramma voor ver...eeghuizen en psychiatrische in...chtingen. Dat geld wordt besteed ...n enerzijds de instandhouding ...n de bestaande capaciteit en an...rzijds aan uitbreiding daarvan in ...e vorm van bijvoorbeeld depen...ances.

...n totaal hebben ongeveer 30 Lim...urgse instellingen bouwplannen, ...aarvan de meeste in de jaren 1992 ...n 1993 uitgevoerd zullen worden.

Bijeenkomst van Vrienden Up with People geschrapt

...EERLEN – Een bijeenkomst van ...e Vrienden van Up with People, ...ie zondag in Heerlen had moeten ...laats vinden, gaat niet door. Vol...ens de organisatie vonden veel ...rienden' Heerlen geen goede loka...ie, omdat het te ver van de Rand...tad ligt.

...Helaas is het niet mogelijk om een ...ndere plaats te kiezen, omdat de ...roep op 16 december in Heerlen ...ptreedt," zegt tourdirecteur Paul ...e Lange, die aankondigt dat de ...riendendag nu in het voorjaar ...ordt gehouden wanneer Up with ...eople in centraal Nederland op...reedt.

● *Rechercheurs reconstrueren samen met het overvallen bankpersoneel de bliksemactie van de twee onbekende mannen.* Foto: JEROEN KUIT

Rabo-bank Ittervoort overvallen

ITTERVOORT – Twee onbekende mannen die bivakmutsen droegen, hebben gistermorgen tegen half twaalf de Rabo-bank in Ittervoort overvallen. Ze stapten het bankgebouwtje binnen, waarna een van beide overvallers meteen een bezoeker met een wapen bedreigde. De ander deed datzelfde met het bankpersoneel dat te horen kreeg dat alle geld in een tas gedaan moest worden.

Dat gebeurde ook, waarna de daders in een gereedstaande witte Volkswagen Golf GTI stapten met het kenteken RP-87-BF en in de richting Roermond vluchtten. De auto bleek op 6 december in Tilburg te zijn gestolen. Van de daders ontbreekt ieder spoor.

DSM werkt aan voorkant van het chassis

Ook andere bedrijven bij project betrokken

Vervolg van pagina 1

Behalve DSM zijn nog een Italiaans, een Frans en een Noors bedrijf bij het project betrokken. Terwijl DSM werkt aan de voorkant van het chassis met inbegrip van de ophanging van het motorblok, zoekt de Italiaanse chemiefabrikant Montedison naar de best mogelijke achterkant van het chassis. Het Franse bedrijf Sollac en het Noorse bedrijf Norsk Hydro bekijken ondertussen of een stalen danwel aluminium chassis eventueel beter is.

Mosaic is al in oktober van start gegaan. Het is de bedoeling dat het project eind oktober 1992 is afgerond. Tegen die tijd zal ook de keuze zijn gemaakt voor een kunststoffen, stalen of aluminium onderkant.

DSM is al jaren betrokken bij een vergelijkbaar Eureka-project: Carmat 2000. Dit in 1987 samen met Peugeot, Citroen en Talbot gestarte onderzoek wordt binnenkort afgerond. Carmat 2000 is een van de grootste Eureka-projecten tot nu toe. DSM concentreert zich daarbij op de ontwikkeling van een kunststoffen carrosserie.

Een ander nieuw Eureka-project waar DSM sinds kort bij is betrokken, heet MEXOS. Dit project onderzoekt mistexplosies op boorplatformen. Deze mistexplosies kunnen even krachtig zijn als gasexplosies.

Van eerst genoemde explosies is echter niet bekend hoe en wanneer ze ontstaan. TNO/PML, DSM Shell en een Noors bedrijf proberen samen achter die geheimen te komen. Deze informatie is essentieel voor ontwerp en bouw van veilige offshore-platforms.

● *Het Tweede Kamerlid Servaas Huijs (PvdA) staat voor de opgave duizend grondeieren te rapen.* Foto: JAN PAUL KUIT

Servaas Huijs (PvdA) raapt 'grondeieren'

Van onze verslaggever

ECHT – Het Pvda-Kamerlid Servaas Huijs moest gisteren al snel toegeven dat het rapen van duizend eieren een vermoeiende bezigheid is. De kring Limburg van de Nederlandse Organisatie van Pluimveehouders (NOP) had Huijs uitgenodigd de zogenaamde grondeieren te rapen. Daarmee wilde de NOP aantonen dat het voor de pluimveehouders vooralsnog onhaalbaar is om op korte termijn over te schakelen van legbatterijen op de meer diervriendelijke etage- of fladderstal.

De actie vond plaats bij de nieuwe kinderboerderij Ut Brook op het terrein van de Pepijnklinieken in Echt. Huijs kreeg al binnen het half uur assistentie toen bleek dat het rapen van de eieren een zware klus is.

De PvdA wil dat pluimveehouders in het belang van het welzijn van de kippen zo snel mogelijk van legbatterijen overstappen op productiemethodes die meer recht doen aan het welzijn van het dier. De pluimveehouders vinden dat het gebruik van de zogenaamde etagestal pas bespreekbaar is als het principe van de etagestal beter wordt uitgewerkt.

Rug

„Nu moeten in de etagestal wel minstens duizend eieren per dag met de hand geraapt worden. Bij het rapen krijgen de pluimveehouders veel stof binnen en ondervinden ze snel last van hun rug. Het kan toch niet zo zijn dat het welzijn van de dieren zwaarder weegt dan de arbeidsomstandigheden van de mensen in die bedrijfstak", laat een woordvoerder van de NOP weten.

De belangenorganisaties van de pluimveehouders vinden voorts dat het invoeren van nieuwe, ruimere huisvesting voor kippen alleen mogelijk is als het in EEG-verband gebeurt. „Eieren uit etagestallen zijn namelijk twee cent per ei duurder dan die uit legbatterijen. Veel consumenten zullen dan overstappen op goedkopere buitenlandse eieren", zo vreest de zegsman van de NOP.

De PvdA is overigens op grond van onderzoeksresultaten tot de conclusie gekomen dat de pluimveehouders deels gelijk hebben met hun kritiek. Door het systeem van de etagestallen te verbeteren moet het volgens een woordvoerster van de PvdA echter op termijn toch mogelijk zijn iets voor het welzijn van de dieren te doen. Het streven van de PvdA blijft er onverminderd op gericht dat de legbatterijen vervangen worden door andere huisvesting.

Willemsen en Van Galen mogelijk nieuwe dekens

Van onze verslaggever

MAASTRICHT/HEERLEN – De huidige rector van het seminarie Rolduc, de 49-jarige Th. Willemsen, wordt steeds vaker genoemd als de opvolger van deken René Maessen van Maastricht, die per 1 januari vicaris-generaal zal zijn in het bisdom en dientengevolge naar Roermond zal verhuizen. De deken heeft al eerder te kennen gegeven dat er voorlopig nog geen opvolger zal zijn voor zijn post in Maastricht.

Hetzelfde geldt voor deken dr. Jos Punt van Heerlen, eveneens tot vicaris benoemd en die op gelijke datum in Roermond zou beginnen. Ook hij ziet nog geen opvolger aankomen. Misschien zullen de twee dekenale parochies tijdelijke hulp krijgen van 'emeriti', geestelijken die al met pensioen zijn gegaan, zo opperde deken Punt enkele dagen geleden.

Voor de dekenale post in Heerlen wordt de naam van pastoor-/deken Theo van Galen (37) uit Landgraaf genoemd, die in 1985 naar zijn standplaats in Schaesberg kwam.

Vager zijn de geruchten over de kandidaat voor het rectorschap van Rolduc. Insiders houden het echter op mag. dr. Jo Hermans (42), docent op Rolduc, die een strenge allure en een briljante geest wordt toegeschreven en die er in het verleden niet voor terugschrok wel eens kritische geluiden over de bisdomleiding te spuien.

Ook de dekenale posten van Gronsveld en Brunssum zullen opnieuw bemand moeten worden. Zoals bekend is de nieuwe vicaris-generaal Maessen de eerste verantwoordelijke geworden voor het benoemingenbeleid binnen het bisdom. Hij was gisteren echter niet te bereiken voor het geven van commentaar.

Met [illegible] kennis genomen [illegible]

Marie Cleiren

Wij wensen [illegible] en kinderen veel sterkte toe

Harmonie St. Cecilia en damescomite Hoensbroek

Met verslagenheid hebben wij kennis genomen van het overlijden van [illegible]

Jean Goessens

Hij was sinds 1972 [illegible]

Jean, wij zullen je missen.

Dirigent, bestuur en leden van het PLEM-koor

De plechtige eerste jaardienst voor onze dierbare moeder, schoonmoeder en oma

Elisabeth Timmermans

zal plaatsvinden op zondag 16 december om 10.30 uur in de parochiekerk St. Servatius te Vaesrade.

Kinderen en kleinkinderen

Vaesrade, december 1990

✝ **Vili Koves,** 75 jaar, [illegible] Maastricht. [illegible]

✝ **Jean Goessens,** [illegible] Desire Leeuwenstr. 41, 6227 TV Heer Maastricht. [illegible] maandag 27 [illegible] parochiekerk van St. Petrus Banden te Heer Maastricht.

✝ **Harry Koolen,** [illegible] jaar [illegible] Maastricht. [illegible] maandag 17 december 1990 om 11 [illegible] de Basiliek van O.L. Vrouw te Maastricht.

✝ **Anneke Poolen,** 73 jaar, [illegible] van Harrie Stevens, [illegible] 6223 BH Borgharen. [illegible] parochiekerk van St. [illegible] Maastricht.

✝ **Bertha Wijkman,** 76 jaar, [illegible] van Mathieu [illegible] BW [illegible] Amby. [illegible] maandag 17 december [illegible] parochiekerk van de H. Walburga te Amby.

Denk dit jaar eens aan de kinderen van UNICEF

unicef

DIABETES IS OVERAL

Diabetes (suikerziekte) is een ingrijpende aandoening die Roy altijd en overal met zich meedraagt.

Ook op school

moet hij goed op zijn eten letten. Een diabetesdieet niet voor een dag, maar voor de rest van zijn leven! De wetenschap probeert een oplossing te vinden voor deze ongeneeslijke ziekte. Steun dat wetenschappelijk onderzoek, steun het Diabetes Fonds Nederland

GEEF'S VOOR DIABETES

GIROREKENING 5766
t.n.v. DFN, AMERSFOORT

Begrafenis- en krematieverzorging

HEERLEN e.o. v.h. CROMBACH — **HOENSBROEK e.o.** v.h. OTERMANS

ZEKERHEID VOOR EEN WAARDIG AFSCHEID

Een stijlvolle en zorgvuldige begeleiding. Stemmige opbaar- en ontvangruimten. Tevens verzorging van komplete koffietafel.

Ruime parkeergelegenheid op eigen terrein. Begrafenis- en krematieverzekeringen. Koopsommen en wilsbeschikkingen.

Heerlen e.o.
[illegible] Tel. 045-714427.
DAG EN NACHT BEREIKBAAR.

Hoensbroek e.o.
[illegible] Tel. 045-211094
DAG EN NACHT BEREIKBAAR.

AVO

'Wie geeft denkt aan een ander'

Steun de nationale AVO-collecte

Giro 625000

INTEGRATIE GEHANDIKAPTEN Tel. (033) 75.33.44, postbus 850, 3800 AW Amersfoort

---

KERSTLEZING

donderdag 20 december, aanvang 20.00 u.

Baron Hotel
Wilhelminaplein 17
Heerlen

LEZINGEN KURSUSSEN

ROZENKRUISERS GENOOTSCHAP

Wijziging telefoonnummer
Afsprakenburo Sint Jozefziekenhuis Kerkrade

045-450980

Vanaf 15 december 1990

Voor het opgeven van familieberichten voor de krant van maandag, bestaat gelegenheid op zondagmiddag tussen 15.00 en 16.00 uur op ons hoofdkantoor, of telefonisch uitsluitend op 045-739886.

Limburgs Dagblad

In de Cramer 37, Heerlen

CHARM CLASSIC International b.v.

Beitel 9 - 6466 GZ Kerkrade-W.

Charm Classic is een meubelfabriek, gespecialiseerd in meubelen [illegible] top-nivo.
Ten behoeve van de order- en financiële administratie zoeken wij [illegible] korte termijn:

ADMINISTRATIEF MEDEWERKER m/v

Opleidigsnivo: MEAO/MBA en 30-40 jaar met ervaring in soortgelijke functie die zelfstandig kan handelen vanuit eigen initiatief en verantwoordelijkheid.
Goede contactuele eigenschappen en commercieel inzicht is vereist, voor het onderhoud van internationale contacten in Duits en Engels.
Enige kennis en inzicht in geautomatiseerde gegevensverwerking is belangrijk.
Salaris afhankelijk van leeftijd, opleiding en ervaring.
Uitvoerige sollicitaties binnen 7 dagen na het verschijnen van dit blad aan bovenvermeld adres t.a.v. de heer J.P. Hendriks

Ten behoeve van onze finisch-afdeling zoeken wij op korte termijn:

PRODUKTIE-MEDEWERKERS

Goed gemotiveerde kandidaten kunnen bij ons opgeleid worden tot spuiter of eindafwerker van meubelen.

U kunt kontakt opnemen met de heer J.P. Hendriks Tel. 045-419800.

BIJ VAN RAVENSTEIN SNEEUWT 'T 'N DIK PAK KORTING.

Speciaal als kerstaanbieding krijgt u nu een flinke korting op al onze winterjacks. Dus ook op jacks van Tenson, Melka, Ambizz en Arrow.

korting **20%**

AMBIZZ Melka TENSON

Moderne blazer. De afgebeelde blazer, met brede revers is van zuiver scheerwol, in marine blauw, maten 46 t/m 56.

Onze superprijs is **188,-**

SCABETTI

Van Scabetti zijn er herenhemden in moderne unie kleuren in katoen en viskose kwaliteit. Perfekte shirts bij je spijkerbroek. Nu **geen 55,-**

maar slechts **25,-**

LACOSTE

De totale winterkollektie van Lacoste. Truien, pantalons en jacks zoals alleen Lacoste ze maakt. Ongekende kwaliteit. Koop nu die prachtige Lacoste kollektie met een eenmalige

korting van **30%**

Chillytime

Van Chillytime en Love verkopen wij de volledige herfst-winter kollektie voor de halve prijs. Dus dames, opgelet: alle truien, broeken, blouses en jacks

Nu **halve prijs**

Levi's

Een blik op het straatbeeld is voldoende om de populariteit van Levi's te illustreren. Meer Levi's zie je nergens! Die T-shirts van de maand van Levi's met lange mouw zijn er met 15 verschillende opdrukken. Normale prijs **59,95**

Onze Kerstprijs **40,-**

Chipie

Al die trendy denim broeken van Chipie in vijf verschillende modellen, zijn nu behoorlijk afgeprijsd. Normale prijs 139,-/169,-.

Nu **90,-**

Onze Scabetti college jacks n zes verschillende kleuren, met badges. Je krijgt ze nu voor een **spetterprijs.** Van 189,90

Let op !!! Nu **98,-**

Kostuums
Een prachtig 2 rij winterkostuum in diverse kleuren en dessins.

nu vanaf **258,-**

HERENMODE - YOUNG FASHION

van Ravenstein

Bij aankoop trakteren wij u op een heerlijke kop koffie bij "t Euveke"

KERKSTRAAT 45, BRUNSSUM

EXTRA OPENINGSTIJDEN
ZONDAG 16 DEC van 12.00 tot 17.00 uur
van DINSDAG 18 DEC t/m VRIJDAG 21 DEC tot 21.00 uur
ZONDAG 23 DEC van 12.00 tot 17.00 uur
MAANDAG 24 DEC van 9.00 tot 17.00 uur

CDA en PvdA vragen duidelijkheid over Griefahnnorm

D'66 wil referendum over Oost-westbaan

Van onze verslaggever

MAASTRICHT – „We doen er alles aan om de werkgelegenheid in Zuid-Limburg te stimuleren. Maar de mensen, waar het eigenlijk om gaat, die jagen we weg. Ik voorzie een grote verpaupering van de gebieden die met geluidoverlast van het vliegveld te maken krijgen. We zouden de politieke moed moeten hebben de beslissing om de Oost-westbaan aan te leggen, in heroverweging te nemen. Ik zou graag een referendum willen hebben over dit onderwerp." Dat zei Statenlid Kusters van D'66 gistermiddag. In de gecombineerde commissievergadering van Verkeer en Waterstaat en Milieu en Volksgezondheid kwam Luchthaven Maastricht aan de orde.

GS willen van de Staten toestemming om 15 miljoen gulden te reserveren voor isolatie van woningen rond het vliegveld. Die totale isolatie kost – volgens berekeningen van de provincie – ongeveer 200 miljoen. Van het rijk komt 95 miljoen, het vliegveld zelf moet 85 miljoen bijdragen.

Kusters had geen goed woord over voor de Oost-westbaan. Hij vroeg zich af of GS er zelf nog wel in geloven. „In het MHAL-overleg met Duitse en Belgische steden zou over dit onderwerp gesproken moeten worden. Er is in de Euregio vast wel een betere plek voor het vliegveld te vinden," aldus de D'66-woordvoerder.

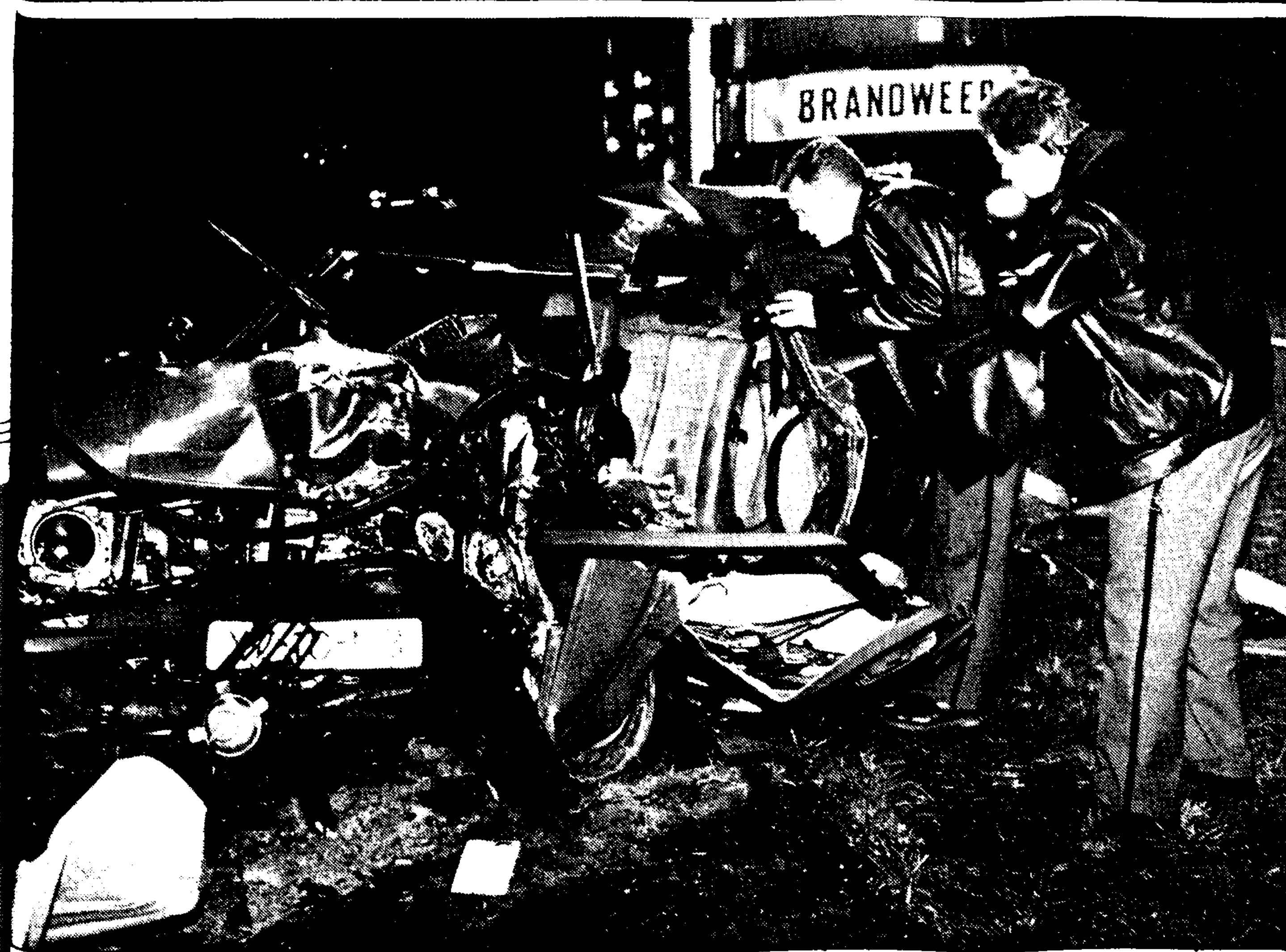
Accepteren

De VVD is bereid de extra-kosten die het vliegveld met zich meebrengt te accepteren. „We hebben gekozen voor die baan, dan moeten we de milieukosten die erbij horen ook accepteren," aldus fractievoorzitter T. Schreinemacher.

Wim de Heer van de PPR vuurde een reeks van vragen af op deputé Sjoof Drummen. Hij wil nu wel eens precies weten hoeveel mensen er 's nachts wakker worden bij de Griefahnnorm. Volgens de provincie zijn er dat gemiddeld 4000 op jaarbasis. „Maar dan moeten de huizen wel geïsoleerd zijn en moeten die mensen de ramen en balkondeuren dicht houden. Trouwens de nacht is bepaald van 23 tot 6 uur. Dat is maar zeven uur terwijl een mens acht uur slaap nodig heeft. En die tijden er vlak voor en er vlak na, worden dan ook nog mensen wakker?" De Heer wil duidelijke antwoorden op de normvragen.

Dat willen CDA en PvdA ook, maar deze partijen stelden zich – gisteren althans – wat voorzichtiger op in de commissie. CDA-er Constant de Waal, die vorige week in de commissie Economische Zaken hardop twijfelde aan de haalbaarheid van nachtvluchten vanaf Beek, wil ook precies weten hoe het zit met het aantal ontwaakreacties rond het vliegveld. Met datzelfde probleem zat Piet van den Donk van de PvdA. Ook hij heeft geen duidelijk beeld van de gevolgen van de nachtvluchten op de Oost-westbaan en de overlast die mensen in een groot deel van Zuid-Limburg daarvan zullen ondervinden. Hij vroeg zelfs om een contra-expertise om de getallen die de provincie berekend heeft (gemiddeld 4000 en dat is 10 procent van de bewoners van het betroffen gebied) te controleren.

Deputé Drummen zal alle vragen schriftelijk beantwoorden. Ook deputé Sjef Pleumeekers zei een schriftelijke reactie toe vorige week. Beide antwoorden zullen gebundeld worden.

De vernielde auto van het slachtoffer uit Baexem. Foto: JAN PAUL KUIT

Verongelukt tegen boom

KELPEN – De 32-jarige P. Geets uit Baexem is gistermorgen overleden na een verkeersongeval op de A68 ter hoogte van Kelpen. Door nog onbekende oorzaak knalde hij met zijn auto tegen een boom. Het slachtoffer werd met zware verwondingen naar het ziekenhuis van Roermond gebracht waar hij korte tijd later overleed.

Hilhorst overtuigt gecombineerde commissievergadering

Staten zien af van MER bij kleine ontgrondingen

Van onze verslaggever

MAASTRICHT – Een meerderheid van de leden van Provinciale Staten van Limburg vindt het niet nodig dat er een Milieu Effect Rapportage (MER) wordt gemaakt voor regionale winningen. Het gaat hier om kleine wingebieden voor bijvoorbeeld industriezand, klei, etc. Grote wingebieden, voor grind bijvoorbeeld, zijn altijd MER-plichtig.

GS willen graag één groot plan maken voor al die wingebieden, zodat de provincie meer grip krijgt op al dat gegraaf in Limburgs bodem.

„Nu moéten we vergunning verlenen als iemand dat vraagt, maar als er een totaal-plan ligt, dan kunnen wij weigeren en verwijzen naar een plek waarvan wij vinden dat die beter geschikt is voor het weghalen van klei en zand," aldus deputé Piet Hilhorst.

De vraag was nu echter of er een MER nodig is voor dat totaal-plan of niet. De MER-wet is niet duidelijk. Pas als er sprake is van een winlocatie van 100 ha is een MER nodig. In dit geval zijn alle lokaties samen over heel de provincie wel meer dan 100 ha, maar individueel niet. Geen MER concluderen GS. „Dat is een bewuste keuze. Nu kan ons plan sneller aangenomen worden en kunnen we starten met het uitvoeren van ons beleid op dit gebied. Een MER neemt twee tot drie jaar in beslag. Dat duurt te lang en kost veel geld," meende Hilhorst.

Met zijn uitleg nam hij gistermiddag in een gecombineerde commissievergadering veel aanvankelijke bezwaren bij Statenleden weg. Alleen de PNL blijft voorstander van een MER, D'66 en Groen Links maken voorbehoud. Aanstaande vrijdag komt het voorstel in behandeling bij de Staten.

Garantie provincie voor BSB

MAASTRICHT – Gedeputeerde Staten van Limburg stellen zich garant voor het voortbestaan van het Buro Sociale Begeleiding, dat zich bezig houdt met de begeleiding van ex-mijnwerkers.

„Voor de financiering van dit bureau is in 1991 ongeveer 190.000 gulden nodig. In afwachting van de resultaten van overleg met de gemeenten, stelt de provincie zich voor dit bedrag garant," schrijft gouverneur Mastenbroek aan de Vereniging van Oud-Mijnwerkers.

Zoals bekend dreigde het BSB in de problemen te komen vanwege het wegvallen van PNL-subsidie. Aanvankelijk stelde de provincie zich op het standpunt dat de verantwoordelijkheid voor het bureau ligt bij de gemeente Heerlen.

Maar nu erkent men dat het een onmisbare, regionale instelling betreft, die ook door de provincie en de gemeenten uit de voormalige mijnstreek gedragen moet worden.

● Twintig Nederlandse- en vijftien Duitse scholieren bezochten het Maastrichtse bedrijf Macintosh Sport BV. Foto: FRITS WIDDERSHOVEN

In kader Euregionaal onderwijsproject Petra

Leerlingen op bezoek bij Macintosh Sport

Van onze verslaggever

MAASTRICHT – Leerlingen van de Mavo Sint Anna uit Geleen en leerlingen van de Hauptschule uit Alsdorf in Duitsland brachten gisteren een gezamelijk bezoek aan het Maastrichtse bedrijf Macintosh Sport BV. Dat gebeurde in het kader van het Euregionaal onderwijsproject Petra.

De in totaal vijfendertig leerlingen kregen een uitgebreide rondleiding door het bedrijf dat medische en sportieve bandages produceert. Binnenkort brengt de groep leerlingen een bezoek aan een soortgelijk bedrijf in het Duitse Ubach Palenberg.

Vijf Limburgse scholen doen momenteel mee aan het Petra-project, een Euregionale studie naar beroepskeuze voor leerlingen rond veertien jaar. Elke school onderhoudt contacten met een soortgelijke school in Duitsland. De Mavo Sint Anna werkt intensief samen met de Hauptschule uit Alsdorf.

De decaan van de Sint Anna, H. Hooyen, hierover: „We zijn een aantal keren bij elkaar op bezoek geweest. Het is de bedoeling dat de leerlingen een goed beeld krijgen over de mogelijkheden voor scholing en beroepskeuze in de Euregio. Als een leerling van ons fotografie wil studeren moet hij eigenlijk naar Den Haag, terwijl in het Belgische Genk een prima opleiding voor handen is."

DSM

De scholen brengen binnenkort ook een bezoek aan DSM. Daarna wordt het bruinkoolgebied in Eschweiler bezocht. Naast een aantal bedrijven in Sittard gaan de leerlingen tot slot kijken op het Walramcollege. De bedoeling is dat Nederlandse schoolkinderen ook lessen kunnen gaan volgen in het Duitse onderwijssysteem.

Het ministerie van onderwijs heeft voor dit jaar zeven lesuren per week ter beschikking gesteld om het project uit te kunnen voeren. Het is onzeker of het ministerie ook voor het volgende schooljaar subsidie verstrekt. Decaan Hooyen: „Wij hopen dat een en ander uitmondt in een langdurige samenwerking. Als leraren willen we bijvoorbeeld gastcolleges op de andere scholen gaan geven. Ook staan uitwisselingen op het gebied van sport en cultuur op het wensenlijstje. De leerlingen zijn in ieder geval enthousiast, ze wisselen heel druk adressen uit."

'Joop den Uyl heeft slecht moment gekozen'

Weinig interesse in ondernemersdag

Van onze redactie economie

HEERLEN – Voor het ondernemerscongres op 18 december in de Heerlense stadsschouwburg bestaat uiterst weinig belangstelling. Tot nu toe hebben zich ongeveer 200 directeuren en managers uit het midden- en kleinbedrijf aangemeld. De grote zaal van de schouwburg biedt plaats aan 869 personen. Om de leegte ietwat te maskeren, worden de balkons met grote planten opgesierd.

Het ondernemerscongres vindt plaats in het kader van de manifestatie 'Limburg 25 jaar verder', waarmee wordt herdacht dat precies 25 jaar geleden de mijnsluitingen werden aangekondigd. Op maandag 17 december wordt dat feit gevierd met een groot en uitverkocht symposium waarop onder andere premier Lubbers, EG-commissaris Millan en gouverneur Mastenbroek acte de présence geven.

Manifestatie

Een dag later worden de feestelijkheden voortgezet met een speciaal op Limburgse ondernemers gerichte manifestatie. Er wordt dan onder leiding van Ton Planken gesproken over onderwerpen als: toelevering en uitbesteding, het gebruik van Europese subsidiepotjes, telematica en 'Euro-marketing'.

Dat zich tot nu toe slechts 200 belangstellenden hebben gemeld, is achteraf gezien wel te verklaren, meent Corné van Haalen, die verantwoordelijk is voor de promotie van de ondernemersdag. Zo vlak voor de Kerst kunnen veel ondernemers het zich niet veroorloven een dag weg te blijven van hun bedrijf. Het zou volgens Van Haalen veel drukker zijn geworden op de ondernemersdag als die in bijvoorbeeld maart zou zijn gehouden. „Maar we zaten nu eenmaal vast aan de herdenking van de aankondiging van de mijnsluitingen. Dat hebben we dus aan Den Uyl zaliger te danken."

Volgens Van Haalen is de prijs die de ondernemers uit het MKB moeten neertellen, geen bezwaar. De ondernemersdag kost 125 gulden. Van Haalen: „Het kost veel meer om een dag niet in het bedrijf aanwezig te zijn." Ondernemers die nog belangstelling hebben kunnen zich dinsdag tussen 9.00 en 10.00 uur melden aan de kassa.

Presentatie

Maandag opent premier Lubbers in dezelfde stadsschouwburg de presentatie 'Limburg 25 jaar verder'. Die biedt een overzicht van veelbelovende technologische ontwikkelingen in Limburg. Iedereen die daar belangstelling voor heeft, kan er kennismaken met telematica, robots, medische technologie en andere 'high-tech'. Bezoekers krijgen ruimschoots de gelegenheid om zelf de nieuwste communicatie-technieken uit te proberen. Zo kan het publiek bellen met de beeldtelefoon, een elektronische excursie maken naar de Ardennen, in 35 bibliotheken tegelijk rondneuzen, berichten verzenden per elektronische post en informatie opvragen over duizenden produkten. Een robot legt uit hoe een auto wordt gebouwd en een computer laat zo'n auto in 7000 onderdelen uit elkaar vallen. Verder is er een rolstoel-robot die koffie kan inschenken en een pacemaker die met de eigenaar meedenkt.

Ook wordt uitgelegd hoe de grootste kolenvergassingscentrale ter wereld in Buggenum elektriciteit op gaat wekken.

Na de opening door premier Lubbers is de presentatie woensdag 19 en donderdag 20 december open van 9.00 tot 21.00 uur.

officiële mededeling

GEMEENTE BORN

De burgemeester van Born maakt bekend dat bij Konijklijk Besluit d.d 26 september 1990, no. 90.019885, de geluidzone ingevolge hoofdstuk V van de Wet Geluidhinder ten behoeve van de industrieterreinen „Haven Fase I/II" en „Holtum Noord" te Born is vastgesteld.

Als gevolg van dit besluit is de onderwerpelijke geluidzone onherroepelijk geworden.

Het betreffende Koninklijk Besluit ligt vanaf 17 december 1990 voor eenieder ter gemeentesecretarie, Kasteelhof 1 te Born, (kamer 1.33) ter visie.

Born, 14 december 1990.

De burgemeester voornoemd,
P.L.H. Creemers

Limburgse vrouwen bezorgd over '92

HEERLEN – De Stichting Limburgse Vrouwenraad is verontrust over de positie van de vrouw op de toekomstige Europese arbeidsmarkt. Dat bleek gisteren tijdens de studiedag 'Verenigd Europa' die de jubilerende stichting (15 jarig bestaan) gisteren samen met de zusterorganisaties uit Duitsland en België vierde. De bijeenkomst vond plaats in de stadsschouwburg in Heerlen.

Daar riep het Tweede Kamerlid mevrouw M. Quint-Maagdenberg de vrouwen op om zich ten doel te stellen in de toekomst macht te verwerven en er zo voor te zorgen dat de positie van de vrouwen op de toekomstige arbeidsmarkt in Europa verbetert.

Migraties

Ze pleitte voor gelijkluidende regelingen in heel Europa met betrekking tot ouderschapsverlof en kinderopvang. „Het merendeel van de armen in Europa is vrouw. De economische achterstand op de arbeidsmarkt is daar de oorzaak van", zei zij. „We zullen dáár onze nek moeten gaan uitsteken waar we macht hebben; zelf erbij zijn waar de wetten gemaakt worden", verduidelijkte de parlementariër.

Mevrouw Hagendoorn, voorzitster van de Nationale Vrouwen Raad België maakte zich zorgen over de mogelijke migraties die vanaf 1992 gaan plaatsvinden vanuit het zuiden naar het noorden. „In dat geval zullen het de vrouwen zijn die ter plaatse blijven en moeten instaan voor de familie of de familieboerderij." Verder stelde zij dat ondanks een globale winst ook in België een aantal bedrijven moeten worden geherstructureerd. „Bij zo'n herstructurering worden eerst de zwakkere werknemers getroffen; de vrouwen dus."

Tenslotte pleitte voorzitster Gertrud Wartenberg van 'Deutscher Frauenring' er voor om meer vrouwen voor het parlement te werven: „Hun rol in de samenleving staat in geen enkele verhouding tot hun afvaardiging in het parlement."

'Opzettelijk' in dagvaarding vergeten

Van onze correspondent

MAASTRICHT – Het openbaar ministerie in Maastricht heeft gisteren een vormfout gemaakt door in een dagvaarding het woordje 'opzettelijk' te vergeten. Het telastegelegde misdrijf, waarvoor de officier van justitie mr. Van Hilten twee jaar eiste, veranderde daarom automatisch in een overtreding. Dat is een lichter vergrijp waarvoor slechts zes maanden gevangenisstraf kan worden opgelegd.

De verdachte moest zich gisteren voor de rechtbank in Maastricht verantwoorden voor het handelen in amfetamine en cocaïne en het hebben van twee kilo amfetamine. Een hoeveelheid die hij bij een schoonbroer in bewaring had gegeven.

Van Hilten weet de fout aan technisch falen van tekstverwerkingsapparatuur: „Het is echter onze taak te controleren of de uiteindelijke dagvaarding overeenstemt met het concept daarvan. Hoe het komt dat juist het woordje 'opzettelijk' is weggevallen ga ik verder uitzoeken."

Toch hield de officier ook na het pleidooi van raadsman Hiddema, die de fout aan het licht bracht, vast aan zijn eis. „Lukt het niet met het een – de fout wordt door de officier toegegeven – dan wordt de straf voor het ander delict maar verhoogd", merkte Hiddema op. „De balans in de eis is dan ook zoek."

Uitspraak 21 december.

Eis van vier jaar in amfetaminezaak

Van onze correspondent

MAASTRICHT – Officier van justitie mr. Van Buchem heeft gisteren voor de Maastrichtse rechtbank gevangenisstraffen van vier jaar geëist tegen de 29-jarige J.M. uit Heerlen en de evenoude V.C. uit Brunssum.

Bij de Brunssummer zouden zeven jerrycans met amfetaminehouden- september van dit jaar. De Heerlenaar werd verweten op grote schaal gehandeld te hebben in amfetamine van januari 1988 tot augustus 1990. Beiden zouden volgens het OM voorbereidingen hebben getroffen die nodig zijn voor de aanmaak van amfetamine.

Tijdens het onderzoek ter zitting bleek uit een rapport dat het gerechtelijk laboratorium „sterk de indruk heeft dat het in deze zaak gaat om een in verdovende middelen gespecialiseerde groothandel." Ene andere M., die onlangs werd veroordeeld wegens het overtreden van de Opiumwet, verklaarde bij de politie in de periode van medio '87 tot mei '90 ongeveer 36 kilo amfetamine van de Brunsummer te hebben gekocht. Hij trok deze verklaring gisteren in tijdens de rechtszitting toen hij als getuige werd gehoord.

De raadsman van C., mr. Hiddema, stelde dat de aanhouding van zijn cliënt onrechtmatig was en het vervolgens gevonden bewijs niet gebruikt kon worden.

Uitspraak 21 december.

Internationa[...] hondenshow in Maastrich[...]

MAASTRICHT – Meer [...] 2500 honden zijn van[...] en zondag te zien in [...] Mecc, waar de Maastric[...] Hondensport Vereni[...] (MHSV) de jaarlijkse in[...] nationale tentoonste[...] houdt. De meest uite[...] pende rassen, ongeveer [...] worden door veertig be[...] de keurmeesters onde[...] loep genomen. Er word[...] streden om de hoogste [...] tionale en internatio[...] kampioenschapsprijzen [...] schoonheidsgebied in [...] negen rasgroepen.

limburgs dagblad

per persoon

Drs Geertzen verlaat LIASS

s **Martin Geertzen**, advise-nd geneeskundige van het LIASS-ziekenfonds, legt op de tste dag van dit jaar zijn func- neer. De uit Den Bosch ge-ortige medisch adviseur, die rgen zijn zestigste verjaardag ert, maakt gebruik van de UT-regeling.

dat hij zijn opleiding tot spe-alist in de algemene chirurgie n de Katholieke Universiteit in ijmegen had voltooid, is hij in verse ziekenhuizen als chirurg erkzaam geweest. Zo was hij ruime tijd als chef de clinique rbonden aan het Heerlense De ever-ziekenhuis. In 1978 trad eertzen als adviserend genees-undige in dienst van het Sit-rdse ziekenfonds CZF, dat eer-r dit jaar werd omgedoopt tot IASS na een fusie met het eerlense AZM. In zijn laatste nctie is hij met name betrok-en geweest bij de tweede lijns-rg.

p 20 december wordt de schei-end arts vanaf 17 uur een af-heidsreceptie aangeboden in t bedrijfsrestaurant van het IASS-kantoor in Sittard.

Afscheid van dr J. Lamers

a 31 jaar werkzaam geweest te jn in het De Weverziekenhuis Heerlen neemt dr **J. Lamers** scheid. Dit wegens het berei-en van de 65-jarige leeftijd. Het ekenhuis biedt de scheidende dioloog volgende week woens-ag van 16 tot 19 uur een af-cheidsreceptie aan in de conver-atiezaal van de torenflat.

enlonaar Jef Lamers kreeg zijn pleiding als radioloog aan het cademisch Ziekenhuis Leiden. ier vervulde hij ook een jaar de unctie van chef de clinique. Op 1 mei werd hij aan het St.-Joseph-iekenhuis te Heerlen benoemd ot radioloog. Zijn enige en eer-te aanstelling.

r Lamers was 31 jaar opleider an radiologische laboranten en ange tijd (mede-)opleider van rts-assistenten radiodiagnos-iek. Bovendien was hij 10 jaar id van de ondernemingsraad na-mens de Medische Staf en 8 jaar voorzitter van de Medische Staf.

Ereteken voor oud-militairen

ERKRADE - Volgens de Bond n Wapenbroeders in Kerkrade n het 'ereteken voor Orde en Vre-' alsnog toegekend worden aan ud-militairen die gevochten heb-en in het voormalig Nederlands In-ië.

egadigden voor het ereteken moe-n wel na 2 september 1945 in de oloniën in werkelijke dienst ge-eest zijn. Aanvraag geldt ook voor egenen die in de periode tusen 27 ptember 1949 en 5 juni 1951 dienst ebben verricht bij de Nederlandse ilitaire missie in Indonesië of in et voormalig Nederlands Nieuw uinea.

oor meer informatie: Bond van apenbroeders, afdeling Mijn-reek, Caeciliagracht 11 6465 EH erkrade, ☎ 045-416491

Kanariekwekers strijden om LK

ANDGRAAF - In de Fanfarezaal an de Hoogstraat te Nieuwenha-gerheide vindt dit weekeinde het imburgse Kampioenschap voor kanariekwekers plaats. Ruim twee-duizend vogels en hun kwekers din-gen naar de hoogste provinciale eer. Dit Limburgs Kampioenschap vormt een hoogtepunt in het be-staan van de kanarievereniging De Edelzanger in Nieuwenhagen die et evenement organiseerde. De openingstijden zijn vandaag van 10 tot 22 uur en morgen van 10 tot 17 uur.

Ruitjes ingegooid

Van onze verslaggever

HEERLEN – Bij een bedrijf aan de Ganzeweide in Heerlen hebben on-bekenden de ruiten van vijf vracht-wagens aan diggelen gegooid. En-kele dagen eerder werden uit drie vrachtwagens ook al de accu's ge-stolen. De totale schade bedraagt 2500 gulden.

Getuige gezocht

LANDGRAAF – De politie van Landgraaf zoekt een getuige van een aanrijding woensdag op de Slo-terstraat. Om 15.45 uur botste ter hoogte van de firma Houtland een donkerkleurige jeep tegen een ge-parkeerd staande Volvo aan. De be-stuurder van de jeep reed door. De Volvo werd flink beschadigd.

Graffiti-spuiters hebben het afgelopen jaar voor vele honderdduizenden guldens schade aangericht. Winkelpanden, wegen, verkeersborden, overdekte bushaltes, treinen, woonhuizen, elektriciteitskasten, telefooncellen en viaducten zijn beklad met spuitbusverf.

Voor de regionale politiekorpsen aanleiding om harder te gaan optreden tegen de vandalen. Onlangs heeft de Brunssumse politie vier graffiti-spuiters in verzekering gesteld. Drie knapen uit Hoensbroek konden na een nacht cel weer naar huis. Eén jongeman verbleef zelfs drie dagen in de gevangenis.

Naast die onprettige ervaring met justitie kan het viertal binnenkort een dagvaarding verwachten, want de gedupeerden (gemeenten, provincie, zakenmensen, NS en de ANWB) willen de herstelkosten via een civiele procedure verhalen op de vervuilers.

Wat bezielt zo'n jongelui om 's nachts, meestal tussen drie en vijf uur, op 'graffiti-jacht' te gaan? Beseffen ze de grote ellende die wordt aangericht? Hoe komen de jongelui, dikwijls zijn het studenten tussen veertien en achttien jaar, aan het geld om de vrij prijzige verfspuitbussen te kopen? Is er sprake van verslaving? Hoe reageren de ouders als hun kind wordt opgepakt? Hoe pakt de politie het probleem aan? Biedt het HALT-project (Het ALTernatief) de oplossing? We gingen op onderzoek uit.

Op verzoek van het Limburgs Dagblad praatten vijf jongelui over hun uit de hand gelopen hobby in de woonkamer van een mevrouw uit Hoensbroek, die met lede ogen moest toezien hoe haar aan 'graffiti verslaafde' zoon door de politie werd opgepakt. Uit oogpunt van privacy worden de namen van de betrokkenen gefingeerd en vervangen door hun TAG (vakjargon voor graffiti-naam).

Voor de graffitispuiter komt na de kick de realiteit:

'Ik zou baat hebben bij een afkickcentrum'

● *Graffiti zorgt de laatste jaren voor vele honderdduizenden guldens schade.* Foto: CHRISTA HALBESMA

BRUNSSUM – SIGN is 17 jaar en woont in Amstenrade. Hij is in korte tijd twee maal in aanraking geweest met politie. Eenmaal op heterdaad betrapt, een keertje verlinkt door een 'collega'. „Ik heb voorlopig de neus vol van graffiti. Ik heb al zo'n dertig uurtjes schoonmaakwerkzaamheden moeten verrichten in het kader van het HALT-project. Daarnaast heb ik van mijn oma duizend gulden moeten lenen om de schade te kunnen betalen. Door allerlei klusjes op te knappen hoop ik haar dat geld zo snel mogelijk terug te geven. Maar ik baal er goed van."

SIGN heeft de grootste moeite om van zijn verslaving af te komen. „Ik werd dikwijls 's nachts wakker en dan móest ik de straat op om ergens een TAG te zetten. Heel stilletjes sloop ik dan de trap af naar beneden. Want mijn ouders mochten uiteraard niets horen. Na het plaatsen van een paar TAGs was mijn drang weer gestild. "

„Ik kreeg daar altijd een kick van. Eenmaal heb ik de slag van mijn leven geslagen. Toen ben ik tekeer gegaan met zéven spuitbussen. Van die daad heb ik een week lang plezier beleefd. ."

„Hoe ik aan het geld kom om die verfspuitbussen te kunnen kopen? Twee of drie weekeinden niet uitgaan en dan naar het Waterlooplein in Amsterdam. Daar ligt een zaak die gespecialiseerd is in grondlakken. Dat bedrijf heeft ook het beste merk (Sparwar) volop in voorraad. Die verf 'loopt' niet en is bovendien moeilijk te verwijderen."

„Op gezette tijden pakt een groepje zich bij elkaar, koopt bij de NS een meermanskaart en reist vervolgens met de trein naar Amsterdam. Lekker een dagje uit en voor zes gulden koop je al zo'n spuitbus. Maar door de hardere aanpak van de politie, ga ik er anders over denken. Ik zou best wat professionele hulp kunnen gebruiken. Een afkickcentrum voor graffiti-verslaafden zou niets eens zo gek zijn."

RAIN uit Brunssum is zestien. Praat als een puber, (nog) geen besef van de realiteit. Hij vindt graffiti het einde en wil alleen het mooie ervan onder ogen zien. HALT stelt volgens hem niets voor en van de confrontatie met de rechter ligt hij evenmin wakker. RAIN is maar wat trots op het feit dat hij weet wie achter zo'n honderd verschillende TAGs schuilgaan.

Het nieuwste voornemen van Heerlen - de verf onmiddellijk na de 'daad' laten verwijderen door de dienst openbare werken - heeft volgens RAIN en een paar van zijn maten een averechtse uitwerking. „Als mijn TAG ergens alléén op staat, word ik de volgende dag op school onthaald als een held. Je gelooft het misschien niet, maar er zijn graffiti-beoefenaars die daardoor de leukste meiden weten te versieren. "

„Nog niet zo lang geleden heb ik een schitterend verhaal gehoord over een jongeman die in het bezit wilde komen van de titel 'hoogste TAG'. Hij klom op het dak van een flat met veertien verdiepingen. Met gevaar voor eigen leven heeft hij daar zijn naam met spuitbusverf neergezet. Ik zou het liefst als graffiti-schilder de kost willen verdienen. Want graffiti kan heel mooi zijn. Ga maar eens kijken in Amsterdam. Daar staan fraaie pieces op meterslange muren."

„Meen je dat nu echt?", vraagt de moeder van de 15-jarige GORPH. Zij staat versteld van de verhalen, die de jongens vertellen. „Nu weet ik pas wat er in zo'n knul omgaat. Maar is dat je toekomst?". RAIN: „Ik heb een hekel aan studeren. Ik zie op dit moment niets zitten. Graffiti-pieces (werkstukken) vind ik wél leuk om te maken. Er zijn vele bedrijven die graffiti-kunstenaars de opdracht geven iets creatiefs te produceren op een wand of gevel. En wat is er mooier dan van je verslaving je beroep te maken."

GORPH's moeder schrikt van dat antwoord: „Ik hoop dat mijn zoon daar anders over denkt." „Mam, wees gerust. Ik raak geen spuitbus meer aan. Ik heb mijn les geleerd", oppert GORPH, die hoofdzakelijk uit verveling zijn heil zocht in het uitoefenen van graffiti.

„Er kan op tafel geen papiertje liggen, of hij tekent er op", zegt zijn moeder, „ik word er doodziek van." De oplossing? „Gemeenten en instellingen moeten afgelegen muren vrijgeven voor graffiti. Op die manier kunnen die jongelui hun ei kwijt".

De politie in Brunssum is niet onder de indruk van dat idee. Gerard Janssen, die de afgelopen drie weken de graffiti-overlast in Brunssum in kaart heeft gebracht, ziet dat niet zo zitten: „Ik hoor dat er zo'n honderd tot tweehonderd graffiti-fanaten in deze regio rondlopen. Zo'n muur is binnen een paar uur bespoten. Met als gevolg dat die jongelui toch weer illegaal aan het werk gaan".

„Ik heb sterk de indruk dat zij niet beseffen welke ellende zij aanrichten", vervolgt Janssen zijn betoog, bladerend in het dikke dossier 'overlast door graffiti'. „Kijk eens naar het viaduct bij de S20. De provincie heeft inmiddels 80.000 gulden moeten betalen om die rotzooi daar te laten verwijderen. Ik heb op het politiebureau met zakenmensen gesproken, die bijna in huilen uitbarsten omdat zij de schade niet meer kunnen betalen."

„Naast de financiële kant van de zaak richten de graffiti-vandalen een hoop menselijk leed aan. Wie moet in de meeste gevallen de schade betalen? De ouders! Want de jongelui hebben hun zakgeld uitgegeven aan spuitbussen. Graffiti wordt dan ook niet meer ondergebracht in de categorie kruimelcriminaliteit."

Volgens een landelijke werkgroep moet het probleem aan de basis worden aangepakt. „Geen verf, geen graffiti", is de conclusie in het rapport Aanpak Graffiti. Op jaarbasis worden in Nederland 450.000 verfspuitbussen verkocht. Daarnaast worden er vele tienduizenden bussen gestolen uit grootwinkelbedrijven. Voorkoming diefstal van verfspuitbussen heeft dan ook een hoge prioriteit.

„Bedrijven moeten preventiemaatregelen nemen", vermeldt het rapport. „Spuitbussen plaatsen in afsluitbare vitrines. Alleen lege verpakkingen etaleren en electronische beveiligingen aanbrengen."

De oplossing van politieagent Gerard Janssen is minder duur, maar kost wel méér moeite. „Stoppen met die flauwekul. Een andere vrijetijdsbesteding gaan zoeken en proberen volwassen te worden."

hans rooijakkers

ontmoeting op zaterdag

● *Commissaris van de koningin Mastenbroek opende het verbouwde gemeentehuis door een gedenksteen te onthullen.* Foto: FRANS RADE

Nieuw onderdak voor ambtenaren in Voerendaal

Van onze verslaggever

VOERENDAAL – „Ik ben benieuwd, gelet op de groei in het verleden, wanneer de noodzaak voor de volgende uitbreiding zich aankondigt". Dat zei commissaris van de koningin Mastenbroek gisteren in Voerendaal, waar hij het uitgebreide en verbouwde gemeentehuis opende. Mastenbroek doelde daarmee op het feit dat het raadhuis in het verleden al enkele malen onder handen moest worden genomen omdat de ambtenaren er als haringen in een ton zaten. De laatste keer gebeurde dat in 1985. De verbouwing die nu achter de rug werd door de gemeente helemaal uit eigen middelen betaald. Daar was een bedrag van twee miljoen gulden mee gemoeid . „De gemeente Voerendaal heeft zich financieel dus ook goed ontwikkeld", aldus Mastenbroek die in herinnering riep dat GS in 1978 nog de helpende hand moesten toesteken toen het gemeentehuis werd gebouwd.

Volgens de commissaris van de koningin beschikt Voerendaal nu over 'een overzichtelijk bestuurscentrum, waar burgers voor allerhande zaken terecht kunnen, waar ambtenaren de ruimte hebben om optimaal hun taken uit te oefenen en waar bestuurders zich in openheid kunnen richten op het welzijn van de burgers'.

Burgemeester Strous noemde gisteren 'een dag waar lang naar is uitgezien'. Volgens hem kan de gemeente Voerendaal met het uitgebreide gemeentehuis dit millennium nog vooruit.

De toespraken van burgemeester, gouverneur en twee raadsleden werden overigens afgewisseld met muzikale intermezzo's. Daarvoor waren de in Amsterdam woonachtige maar uit Voerendaal afkomstige sopraan-zangeres Maria van Dongen en de pianiste Wil Meurders-Tukkers ingehuurd.

Kunst en Antiek

Te k. DEKENKIST met plat-te deksel 18e eeuw, antiek kastje, oma's hangklok, Henri Deux klok. Groene-wegje 6. Ubach over Worms Waubach. Tel. 045-316760.

Te k. ant. eiken COMMODE plus nachtkastje. Tel. 045-312812.

Te k. antieke GRAMO-FOON, perfect spelend, in aparte kast, iets aparts. Kleikoeleweg 64, Landgraaf.

Wat VERKOPEN? Adverteer via: 045-719966.

Te koop gevr. antieke SPEELDOZEN en grammofoons. 045-272333.

Braderieën/Markten

Maaslandse Snuffelmarkt

Dr. Haubenlaan 87, Maasmechelen België. Zondags open van 10.00-18.00 u. a.s. zondag 16 december Salim Seghers. Nog enige standplaatsen vrij.

Te koop gevraagd

Goud!

Wij geven u de hoogste prijs voor uw oude gouden sieraden, munten, bestek etc. Gold Center, Rijksweg Centrum 22A, Geleen, tel. 046-752095.

Wij betalen de hoogste prijs voor al uw oud ijzer en metalen. Gebr. SWINKELS, In de Cramer 100, Heerlen. Tel. 045-751994

Wij kopen GOUD, wij betalen contant geld. Defect of heel. Verseveld, Saroleastr. 80a, Heerlen. 045-714666.

Voor al uw oude METALEN. Frans v.d. Loop Recycling Metaalhandel, Kissel 12-14, Heerlen 045-726392

Munten en Postzegels van alle landen. Postzegelhandel KERN, Locht 100a, Kerkrade-W. 045-410911.

POSTZEGELS te koop gevraagd, liefst volledige Duitse verzameling. Tel. 09-49-240718451.

Grote diepvrieskist, min. 300 liter, i.g.st. W.J. ZEGEL B.V. Tel. 045-460140. (Fred)

Hoogste prijs voor POST-ZEGELS, munten en goud. Stamps and Coins, Kasteelin. 102, Heerlen (Meezenbroek). 045-726789.

GOUD, zilver, munten, postz. Cont. bet., vrijbl. tax. Groenstr. 109, Geleen.

De beste prijs voor POST-ZEGELS, munten en goud. Volgens afspr. komen wij ook bij u aan huis. Akerstr. Nrd. 208, Hoensbroek. Tel. 045-212371. 's maandag gesloten.

Te k. gevr. ZIBRO Kamin petroleumkachel. Tel. 04492-5296.

Te k. gevr. Heras HEK-WERK plusm. 50 m, met of zonder poort. 045404-1317.

Te koop gevraagd GAS-GEYSER. Tel. 045-241273.

Te k. gevr. DEFECTE kleuren TV's vanaf '82 (typenr. vermelden) en def. VHS video's. Tel. 045-723712.

Te k. gevr. goede 2e HANDS 2-pers. bedden 130 en 140 cm. breed zonder opzij uitstekend kop- of voetstuk; tev. goede gebr. matrassen 1- en 2-pers. tot max. 140 cm. breed, verder goede gebr. dekens. Tel. 045-456923

Te k. gevr. 3-plaats of KO-LOMRADIATOR, max. hoogte 35 cm, lengte plm. 200 cm. Tel. 04405-1423, na 18.00 uur.

Diversen

Onze fijne gezellige

Sauna, is gerenoveerd

o.a. met 2 finse cabines, turks-bad, wateroase, zonnetuin royale relaxruimten en bar-bistro. Geopend: maandag t/m zaterdag van 13.00 tot 24.00 uur. zondag's van 13.00 tot 19.00 uur.

Sauna Spaubeek

Op het Broek 6, tel. 04493-1996

Kerstbomen te koop

prijzen; zonder kluit ƒ 10,- met kluit ƒ 12,50. Ook 's avonds. Bezorgen binnen Sittard voor ƒ 2,50 mogelijk. Kruisstr. 11 C, Sittard (Broeksittard). Tel. 046-529004.

Profiteer nu

van de lage goudkoers. Bij ons 18 karaat gouden sieraden v.a. ƒ 38,- per gram excl. BTW GOLD CENTER, Rijksweg Centrum 22A, Geleen. Tel. 046-752095.

De KERSTMAN bij u thuis, veren. of in uw zaak, (ook kostuum verh.) 045-719451.

BILJART als nw. eiken 1.35 x 2.40 m. Pr. ƒ 550,-. Tel. 04406-14574

Verhuur BRUIDSAUTO en volgauto's. Pierre Coumans, Industrieweg 15, Stein.

Aangeb. 150 SINGELTJE ƒ 100,-; 6 oude lepeltjes met beeltenis Elvis Presley ƒ 50,-; 6 van ons konings-huis ƒ 50,-. Tel. 070-3638667 of 070-3894543.

Haal de kerst in huis met 'n sfeervol nostalgisch engels KERSTSTUK. De trend van dit jaar! Natuurlijk bij "Bloemistorij Erica"; Hans Kreyen, Lichtenbergerweg 87, Kerkrade-Chevr. 045-455020.

Te k. LBG-TREIN met 4 locs veel acc. pr.n.o.t.k. Tel. 045-464177.

Te k. EDELHERTKOP met gewei zeer mooi voor grote woonkamer, ƒ 250,-. Massief grenen keukenkast met open opzetstuk ƒ 150,-. Heerenweg 286, Heerlen. Tel. 045-224172.

Gebit gebroken? TAND-TECHNISCHE praktijk Hoonhout, voor nieuwe gebitsprotheses en reparaties. Akerstraat Nrd. 328, Hoensbroek. 045-228211.

Te k. MILE wasmachine bovenlader, smal model, pr. ƒ 450,-. Droger Philips 5 mnd oud, 5 kg pr. ƒ 350,-. Tel. 045-461266

Te k. electr. ORGEL Cosmovox F-50 De luxe, ƒ 1.500,-; grenen eeth., z.g.a.n. ƒ 400,-; grenen keuk. kast, z.g.a.n. ƒ 450,-; 4 pits gasstel ƒ 250,-. Tel. 045-726495 b.g.g. 720433

Te k. partij KERSTBOMEN. Roermondseweg 153, Weert. Tel. 04950-37949.

Antiek eiken HALBANKJE met klep. Sweda kassa, Berkel weegschaal. Tandon comp. 20MB 04406-15920

Carnaval

Te k. of te huur CARNA-VALSWAGEN, koop: ƒ 600,- huur: ƒ 400,-. 3 groepen carnavalspakken, koop: ƒ 70,- huur: ƒ 45,-. 045-411446 b.g.g. 421125.

Te k. JUKE-BOX 1956 merk N.S.M., Den Haagstr. 17, Heerlen.

Te k. FLIPPERKAST, plm. 10 jr. oud. Tel. 045-750623.

Te k. Carnavalsgroep DIS-KEY-KATTEN met grote kop, 15 pers. 045-426580.

06-lijnen

06- GayCafé

Limburg 06-320.327.55

in het 06-Gay Café leer nieuwe vrienden kennen die niet ver weg kunnen wonen! 50 ct p.m.

Bianca 23 jaar, blond, slank zoekt hete mannen voor

Telefoonsex

Info na elk verhaal 06-340.320.55 - 50 ct p/m

Zoek je een hete meid?

06-320.320.55.....Live Afspreeklijn 50 ct p/m

Eurotel

Gay two Gay

06-voor twee, niemand luistert mee. Draai een nul voor een andere partner en zoek je gelijkgestemde.............

06-320.327.32

HETERO/LIVE SEX

Assistente's vertellen hun ervaringen....06-320.329.69. De sex-lingerie-lijn....06-320.327.34. Anja praat met vreemdgaanders....06-320.322.08. Vrouwen rond 35 jaar, vertellen....06-320.327.35. Vrouwen fantasieën, gaan sons heel ver....06-320.327.69. Tele-sex, de beste gesprekken....06-320.322.07. Achter ramen, waar rode lampjes branden..06-320.326.69.

Gay-Sex.

Marcel & André, anonieme belevenissen....06-320.320.21. Gay-Phone, homo verhalen....06-320.322.06. Mr. Martin, extreem SM....06-320.323.05. Escort-lijn belevenissen van prod. homo's..06-320.323.04. Dag en nacht 0,50 ct p/m.

Ah Top S&M ah

Genot 50 cpm 06-AH 320"331"13"AH

...Lady Bizar...

Hete schokkende SM-sex "06-320.324.68" 50 cpm

Erotel 06

Erotel dat is 't wel

320.320.20

50 ct. p. min.

Tropische

verrassing. De lekkerste van Nederland! 06-320.350.61 -50 ct p/m

Men Only

luister hoe dit meisje u via de telefoon kan verwennen! 06-320.350.68 - 50c/m

Lisa.

Maak je broek los en doe je ogen dicht. Lisa doet de rest 06-320.331.02 -50 cpm

Gay voor twee

Limburg. Maak vrienden in je eigen omgeving! 06-320.329.80 50 ct p/m

Nummertje 39

Honey, 50 ct.p/m

06-320.325.39

Homosex voor 2

SM Brab./Limb. 06-320.325.18 Jack off Privé 06-320.321.16 Darkroom 06-320.324.16 Gay Pervers 06-320.329.16 Travestie 06-320.325.09 Transsexueel 06-320.321.36 Bi-Sex 06-320.323.36 Jongens-sex 06-320.325.19 Studenten-Sex 06-320.327.56 50 ct p/m Pb. 75141 A'dam.

Donker meisje

krijgt les van een rijpe vrouw ** 50 cpm 06-320.323.24**

Griekse Sex

Nieuw Lisa doet 't 50 cpm 06-

320.325.55

Nimf Linda

Geniet van 2 kanten 50 c/pm

06-320.320.14

Sexlijn 10

Sonja ....06-320.320.10 Evellientje ....06-320.321.10 Vriendinnen 06-320.323.10 Meisjes ....06-320.320.50 Sex Box... 06-320.325.30 50 ct.p/m

Eenzaam??

Bel me, kom bij me, vrij met me. Maak me blij!! 06-320.324.96 (50 cpm)

* Lesbi Live *

Haar lichaam transpireert, ze is prachtig zo...* 50 ct p/m

06-320.323.12

* Eroslijn *

Je windt er geen doekjes om Ik trouwens ook niet. 50 cpm

06-320.321.22

Rijpe Claudia traint haar

buurmeisje

06-320.320.37 50 cpm

Buurvrouw Chantal en haar hete buurjongens

Live-Sex

06-320.326.01 - 50 ct p/m

Heet sexcontact

met heerlijke dames, bel 06-320.328.02 - 50 ct p/m

Jonge blonde Natasja doet het met

2 buurjongens

06-320.330.98 - 50 ct p/m

Bisex

voor twee, direkt apart met een heet meisje of een lekkere jongen: ook trio!! 06-320.330.91 - 50 ct p/m

Zoek je een leuke vriend of vriendin? afspreekcomputer - 50 cpm

06-320.330.79

Zoek je 'n VRIENDIN? bel gezellig de flirtbox 50 cpm

06-320.330.01

Homo

Zoek je 'n lekkere boy? Bel 06-320.330.18 Inspreken: 01720-22484.

Nieuw !! H-E-T-E-R-O Kontakt, sexafspraken

06-320.330.66

Inspr. 01720-39319

Zoek je een lekkere Boy?

Homo-Kontakt

Computer, bel: 06-320.330.95 - 50 ct p/m

Homo

Jij belt Gay Privé, je krijgt direkt een andere gay aan de lijn. Wil je met een ander praten druk dan op de 0. Je krijgt dan direkt 'n nieuwe beller aan de lijn. Ideaal voor het maken van een afspraakje of voor 'n opwindend gesprek van man tot man. Gay Privé Limburg (direkt apart). 06-320.322.75 - 50 ct p/m.

Homo

Het is wel slikken voor die hete jongens 06-320.330.88 - 50 ct p/m

De allerheetste meiden zijn op zoek naar jou!! 50 ct p/m

06-320.320.36

Meisjes

zoeken snel Sexcontact!!! 06-320.320.33 - 50 ct p/m

Wil jij direkt APART met 'n strenge man of met een onderdanige slaaf??? Bel Gay S.M. voor twee 50 cpm

06-320.329.99

Zoek je een sexrelatie met een lekkere meid? 50 ct p/m

06-320.320.44

Mooie vrouwen zijn op zoek

Sexkontakten

06-320.321.44 - 50 ct p/m

Meer dan 100 hete meisjes zoeken sexcontact 50 ct p/m

06-320.326.66

Voor Sex-afspraakjes

Meisjeskontakt

06-320.328.00 - 50ct p/m

Loesje en Anita zijn 2 hete ondeugende meisjes 50cpm

06-320.328.88

Vreemde man.

Anne heeft alleen oorpijn. Toch wil de man dat ze zich ontkleedt. Blondje op hoge hakjes... 06-320.340.15. 50ct p/m

Rob doet de boodschappen voor de mooie nieuwe buurvrouw. Op zijn schoot is ze plots...naakt!! 50 ct p/m

06-320.340.75

Voor de spiegel ziet Chantal hoe het met 2 mannen zal gaan gebeuren. Dan voelt ze het, en het is...waanzinnig! 50 ct p/m

06-320.340.22

S.M. Complete opname op S.M. zolder. 2 Paren in onvoorwaardelijke onderwerpingen. Mannen zien hoe hun vrouwen....50ct p/m

06-320.340.77

2 Brutale jongens chanteren een blonde getrouwde vrouw. Kokend van woede geeft ze toe, maar dan..... geniet ze 50 ct p/m

06-320.340.88

Nachtelijke bezoeker. Op haar knieën leert Ella van een donkere onbekende hoe heerlijk.. (Grieks) kan zijn. 50 ct p/m

06-320.340.25.

"Nee nee nee, zo wil ik het echt niet!!" Maar toch, als die man zo Grieks doet geeft ze eindelijk toe...50 ct p/m

06-320.340.33

Inge mag het zeggen. "Doen jullie die slipjes maar eens heel vlug uit!!" Dan zijn 2 knullen net zo naakt als zij. 50 ct p/m

06-320.340.36

Judy's wensdroom komt uit. Vastgebonden op de bank, wil ze dat die 2 mannen hun gang gaan bij haar. (Grieks) 50 ct p/m

06-320.340.41

De man laat een stevige blonde vrouw nablijven om aan de ringen nog eens de spreidstand te doen. Homo. 50 ct p/m

06-320.340.45

Fel protest. Een woeste mooie meid maakt voor 't eerst kennis met SM. "Nee, niet doen, nee!" Totdat ze... geniet 50 ct p/m

06-320.340.95

Als de vrouw een opstandige knappe meid zo over de knie legt, wordt het gloeiend en dan Lesbisch. 50 ct p/m

06-20.340.55

Voetbalknie. De vrouw wast het haar van Lisa. Ze kan het niet laten. Haar lippen vinden zijn... 50 ct p/m

06-320.340.69

Een soort Life-Sex waar ze nog nooit van gehoord had, maar die haar gek maakt, met een

donkere man..

06-320.340.06. 50 ct p/m

Als de vrouw hun geheim ontdekt is zij de .... Meneer en mevrouw zullen haar onderworpen dienen. S.M. (50 cpm)

06-320.330.51

Boeiend. Helga bekijkt verbaasd een S.M. kamer. Waar zijn die katrollen voor? Als ze het voelt is het te laat... (50 cpm)

06-320.330.61

Het is nieuw voor Jenny. Ze wist het niet van zichzelf. Maar na de sherry wordt het lesbisch met Thea, en hoe..? (50 cpm)

06-320.330.19

Wim betrapt de vrouw die heel ondeugend alleen bezig is. Om hem te laten zwijgen laat ze hem

meedoen

06-320.340.01 (50 cpm)

Als meneer kegelt sluipt de blonde vrouw

naar de stal

De man wacht haar op om haar de sporen te geven. 06-320.326.73 (50 cpm)

Foto's

Op het zwartspiegelende buro komt haar body sexy uit. " Nu voorover". Lifesex met de man! 06-320.326.72 (50 cpm)

Emma's sportmassage begint serieus, maar als de man haar soepele dijspieren kneedt gaan de

deur op slot

06-320.326.70 (50 cpm)

De man loggert bij de blonde vrouw. Hij verrast haar als ze uit bad komt.

ze stoeien

dan valt haar badjasjes 06-320.330.09 (50 cpm)

Bij de man van het escortburo moet Alex bij de sollicitatie eerst uitgebreid door de keuring

homo

06-320.321.33 (50 cpm)

Verward ziet Ellen hoe deze vrouw een naakte vrouw bestraft, maar als ze zelf dit lot ondergaat... Jaaa 50 ct p/m

06-320.330.52

Om de weg te wijzen stapt Ireen bij een heer in de wagen. Avontuur in zijn bungalow. Je bent mooi in dat slipje (50 cpm)

06-320.329.22

De man ontvangt alle vrouwen. In elk kamertje zal er vanaf nu een leuke knul op hem wachten (Homo) 50 ct p/m

06-320.340.11

De man moet lang smeken, maar als Anouk voor de spiegel het laatste uittrekt

06-320.329.23

(50 ct.p/m.)

Diane op de zonnebank. Haar mooie blote lijf geniet. Plots zijn er 2 mannen die

meegenieten

06-320.329.24 (50 ct.p/m.)

De vrouw heeft ze voor 't uitzoeken. Flinke knullen. Totdat ze zelf gepakt wordt.. hevig! 50 ct p/m

06-320.323.84

Hoorspel

Helen op het sexkasteel. Foto's, chantage Lolita aan het wandrek. In harem voor... Grieks!! 06-320.329.25 (50 ct.p/m)

Koordslipje verplicht. De vrouw controleert Alide streng voordat ze op hoge hakjes naar de man mag. 50 ct p/m

06-320.323.85

Nee zeg, doe normaal! Niet doen! Een blondje met 2 knullen alleen. Ze verzet zich woedend totdat ze..

06-320.321.30

(50 ct.p/m)

Op de Bisexbox vinden eerlijke mensen elkaar die weten dat er meer te koop is dan mannetje-vrouwtje. 50 ct. p/m

06-320.328.38

Rosie-relatielijn

Voor modern sexcontact op 06-320.324.50 (50 ct.p/m) hoorje wensen van paren en dames. In Rosie dec. Zie je hun "naakt"foto's

Wip-inbox

heet zo omdat er heel wat ge.. wordt op 06-320.324.60 Leuk toch? Trouwens de Lijfsexbox daar durven ze ook en jij mag best meedoen op 06-320.324.90 (50 ct.p/m)

De super

contactenbox

De eerlijkste, eenvoudigste en snelste weg naar sexvrienden en vriendinnen. Probeer het maar op 06-320.324.30. Trouwens als je nog andere verlangens hebt dan is er de beste. De Heetste Box van NL. 06-320.328.29 (50 ct.p/m)

Dame zoekt gave knul, meisje wil contact met ervaren heer. Ze vinden het op de

generatiebox

06-320.326.27 (50 cpm)

Hoorspel

Met de vrouw van zijn vriend Massagesalon. Line op de slavenmarkt. 2 meisjes in nylons knielen... 06-320.326.90 (50 ct.p/m)

Homo-Life

Na het trimmen geven 2 lenige mannen elkaar een weldadige massage tot ze allebei... 06-320.326.91 - 50 ct p/m

Probeer nu!

Draai eerst 06-320 en dan PARTY-LINE

Party-Line-Dating ...	330.00
Party-Line-Boxen ...	330.10

SEXDATING

Versiercentrale ...	320.11
Sexdating-NL ...	330.06
Sexgids-Dating ...	320.04
Sexblad-dating ...	340.17
Chick-Dating-Club ..	360.69

PORNOLIJNEN

Automatiek ...	320.11
Sexofoon ...	320.01
Massage ...	322.00
Sex-adressen ...	322.02
M'n eerste keer ...	323.03
Sex-interviews-3 ...	323.15
Sex-interviews-4 ...	323.16
Sex-interviews-5 ...	323.17
Sexofoon-special ...	323.65
Commune-sex ...	325.53
Verboden-sex ...	325.70
Pornofilmsex ...	328.30
Candy-Contact ...	330.53
Gluren bij de buren ..	330.80
Cora en Willem ...	320.03
Lesbifoon ...	321.00
Onschuldig ...	321.18
Vrouwen bellen ...	321.25
Dames de Koning ...	321.50
Plas-Tics ...	321.77

P.O.B. 5810 A'dam - 50cpm

"Lelijke gluurder". Tini grijpt de man. "Kom jij maar es binnen!" Dan MOET hij haar goed bekijken. 06-320.326.93 - 50 ct p/m

tough gays only!

Draai eerst 06-320 en dan:

Harry's Gaydating ...	330.99
Harry's GAybox ...	330.11
Gaybox A'dam ...	330.33
Gaybox Den Haag ...	330.44
Gaybox Utrecht ...	330.55
Homobox ...	325.50
Meeluisteren ...	330.22
Gay College ...	321.08
Homoschool ...	321.12

P.O.B. 5810 A'dam - 50cpm

Trio-Sexbox

Voor vrouw vrouw man of man man vrouw relaties. De enige box die deze contacten waarmaakt. 06-320.326.88 - 50 ct p/m

Video. Yvon wil die naaktscene wel doen. Maar ook als ze merkt dat het Grieks moet met 2 mannen...?? 50 ct p/m

06-320.323.86

Frank en Ine uit Etten-Leur

voor Lifesex

Ine aarzelt een beetje maar als het slipje op de grond valt... 06-320.321.32 - 50 ct

Vlug die caravan in. Linda viert haar verjaardag met 2 stevige polderjongens na het blote zonnebad. 06-320.326.71 - 50 ct p/m

Kontakten/Klubs

Privéhuis Michelle

Dan wilt U wel.........

Tel. 045-228481/229680

Huize Mergelland

Dr. Poelsplein 33, Simpelveld. Tel. 045-445120. Open van 11.00 tot 24.00 uur. Met spoed nog enkele leuke meisjes gevraagd.

ATTENTIE!!! BEST SHOP IN TOWN!!!

Club Nirwana. De boetiek!!!

Club Mirabelle. De nieuwe trend!!!

Top-gemotiveerd streven wij naar: de nieuwe maatstaf!!! Wij bieden 'n Top-team met 10 spetters van meiden!!!

Tevens: Escort - Service!!!

Onze meisjes kunt u versieren van 22.00 - plm. 05.00 uur!!! Info: 045 - 46 33 23 of 045 - 42 71 20

Uniek: niet goed? / geld terug

Door 1 of 2 jonge meisjes totale

Ontspanningsmassage

.................045-353489/351555................

Zalig Kerstfeest en Gelukkig Nieuwjaar, wensen u Katja, Stella, Kim en Natasja. Ook in het nieuwe jaar.

ƒ 50,- all in. Tel. 045-423608.

Maastricht Privé

Ongedwongen relaxen, met een keuze uit div. meisjes, geen verplichtingen bij kennis maken. ƒ 100,- half uur, trio's v.a. ƒ 150,-, drankje gratis. Jodenstr. 2, Maastricht, tel. 043-254183

Homo/lesbies

en op zoek naar een relatie? Stg. Alternatieve Relatievorming, Lange Geer 44, Delft, 015-136631. Erkend door Raad van Toezicht.

gevraagd

leuke meisjes

voor goedlopende club, garantie en intern mogelijk. Tel. 04499-3828

Gratis sex

Bemiddeling in heel Ned. 030-886283 (24 uur)

Nieuw

Dames verwachten u, Silvia, Diana, Brigitte, Susan, Gaby en Cinderella, geopend v.a. 15.00 uur, Oude Rijksweg Nrd 56, Susteren, naast tennishal

Diana Escort

045-320323

v.a. 18.00 tot 0.4.00 uur.

Escort - Privé

Monroe, dames, echtparen, heren, John en Maikel, tel. 045-231025, tevens meisjes gevraagd.

Gezellige dames

charmant, discreet bezoeken u thuis of in hotel.

045-311895

Nieuwe meisjes bij:

Privé Yvonne

sexy meisjes in zeer pikante lingerie, Ma.-Za. 11-24 uur. Zo. 15-24 u. Kapelweg 4 Kerkrade 045-425100

Club Denise

ontvangt u in een aangename sfeer, er zijn meerdere leuke meisjes. Tevens escort. Industriestr. 13, Spekholzerheide v.a. 18 t/m 3 uur. Tel. 045-413887

"La Belle"

K'rade, Graverstr. 13. led. dag geopend van 20.00-04.00 uur. 045-416143. Nieuw Escort-service.

Escort Service

voor een leuk meisje bij u thuis of hotel v.a. 18 t/m 3 u. Tel. 045-422685

Man

voor vrouw of echtpaar Tel. 045-318413.

Prive en escort

045-720916

STICHTING ZIEKENHUIS

de Heel

De Heel is een modern algemeen ziekenhuis in Zaandam. Er werken ruim 1150 mensen en er zijn 520 bedden. Het ziekenhuis is gemakkelijk bereikbaar en vervult een vitale rol binnen de gezondheidszorg in de Zaanstreek. Behalve alle basisspecialismen is bovendien een aantal centrumfuncties aanwezig.

Binnenkort ontstaat op onze operatiekamers een vacature voor een

Operatie-assistent m/v

differentiatie anesthesie

Over uw functie

Binnen de afdeling anesthesie verricht u algemene werkzaamheden. Tevens assisteert u de anesthesist. Het betreft een full-time functie. De werktijden zijn van 07.30-16.00 uur van maandag t/m vrijdag. Eenmaal per 5 weken verricht u gedurende het weekend beschikbaarheidsdiensten.

Over uzelf

U bent in het bezit van het diploma operatie-assistent, differentiatie anesthesie (NZR). Ervaring is gewenst.

Wij bieden

Het salaris bedraagt minimaal ƒ 2.826,- en maximaal ƒ 3.736,- bruto per maand. Als gevolg van onze overheidsstatus zijn de bruto/netto-verhoudingen gunstig. U wordt voorts opgenomen in het Algemeen burgerlijk pensioenfonds en de ziektekostenvoorziening voor ambtenaren (I.Z.A.). Tevens bestaat de mogelijkheid in aanmerking te komen voor een verhuiskostenvergoeding. Als tijdelijke overbrugging bestaat intern wonen tot de mogelijkheid.

Voor nadere informatie kunt u contact opnemen met de heer R.A. Rusche, coördinerend hoofd operatie-afdelingen, telefoon 075-502444, of de heer M. Oostenbrink, personeelsconsulent, telefoon 075-502755.

Hoe solliciteert u?

Met een brief over uw opleiding, ervaring en motivatie, binnen 10 dagen na het verschijnen van deze personeelsadvertentie, aan Stichting Ziekenhuis "de Heel", t.a.v. de heer H.J. de Boer, hoofd stafdienst Personeel en Organisatie, postbus 210, 1500 EE Zaandam.

90-61

Nieuw-Escort

045-320905

tot 's nachts 0.500 uur.

Escort

All night service van 22.00-06.00 uur. 045-462257.

Daisy-Lilia

af 10 uur ook zat. en Tel. 045-72175

schreiner luchtvaart groep bv

Schreiner Luchtvaart Groep BV overkoepelt een tiental werkmaatschappijen verdeeld over drie divisies. De operationele divisie voert helicopter- en vliegtuigoperaties uit voor klanten binnen en buiten Europa en beschikt daarnaast over een modern onderhoudscentrum op vliegveld Maastricht. De handelsdivisie vertegenwoordigt fabrikanten van verschillende typen vliegtuigen, helicopters, motoren en onderdelen en levert deze aan operators over de gehele wereld. Daarnaast specialiseert deze divisie zich in kunststofmaterialen op luchtvaartgebied. De divisie opleidingen verzorgt zowel civiele als militaire vliegopleidingen en exploiteert daarnaast een aantal vluchtnabootsers. Naast de staf in het buitenland heeft de Groep in Nederland ongeveer 350 medewerkers en realiseerde in 1989 een omzet van ƒ 150 miljoen.

Friendship Simulation Company

FSC

Friendship Simulation Company (FSC) is een joint-venture van de Schreiner Luchtvaart Groep en de KLM, belast met de exploitatie van vluchtnabootsers. In het moderne complex op Maastricht Airport verzorgt FSC voor meer dan 35 luchtvaartmaatschappijen de type training van Fokker F27, Fokker 50, Boeing 757 en 767 vliegers.

FSC zoekt op korte termijn:

(JUNIOR) SIMULATOR ENGINEER (E)

Functie-informatie:
- uitvoeren van preventief onderhoud aan digitale vluchtnabootsers;
- uitvoeren van operatortaken;
- opsporen en verhelpen van storingen;
- modificeren van vliegtuig systeem programma's.

Functie-eisen:
- MTS-opleiding (Electronica) of gelijkwaardig niveau;
- kennis van programmeertalen (Fortran);

(JUNIOR) SIMULATOR ENGINEER (WTB)

Functie-informatie:
- uitvoeren van preventief onderhoud aan digitale vluchtnabootsers;
- uitvoeren van operatortaken;
- opsporen en verhelpen van storingen;
- zorgdragen voor optimale werking van hydraulische installaties en regelsystemen.

Functie-eisen:
- MTS (Werktuigbouwkunde) of gelijkwaardig niveau;
- kennis van hydraulische regelsystemen.

Kandidaten voor beide functies dienen een goede kennis te hebben van de Engelse taal, bereid te zijn tot het werken in continue-dienst en het volgen van opleidingen. Standplaats voor beide functies is Maastricht Airport.

Nadere informatie wordt verstrekt door de heer J. Hanssen, Technical Manager van FSC, tel. nr. 043-664545.

Schriftelijke sollicitaties kunnen binnen 10 dagen na publikatie onder vermelding van **ref.nr. PZ/FSC LD-42** worden gericht aan:

Schreiner Luchtvaart Groep BV
T.a.v. afd. Personeelszaken
Verbeekstraat 10-12
2332 CA LEIDEN

GEMEENTE SCHINNEN

De gemeente Schinnen telt ca. 14.000 inwoners en vormt een onderdeel van de bufferzone tussen het oostelijk mijngebied en de Westelijke Mijnstreek. Het is een aantrekkelijk woongemeente met goede voorzieningen en uitstekende verbindingen met de stedelijke centra.

Het ambtelijk apparaat is georganiseerd naar het secretariemodel, met drie hoofdafdelingen. Iedere hoofdafdeling behartigt een geïntegreerd deel van de gemeentelijke taken, zowel naar beleidsuitvoering als naar beleidsuitvoering. De organisatie telt ca. 90 medewerkers. De centrale managementbeheersing is opgedragen aan een managementteam, dat onder leiding staat van de gemeentesecretaris.

In verband met het vertrek van de huidige functionaris zoekt de gemeente op korte termijn een enthousiaste en deskundige medewerker voor de afdeling Openbare Werken.

Het gaat om de volgende funktie:

CIVIELTECHNISCH MEDEWERKER M/V

Funktie-informatie:
- opstellen en voorbereiden van civiel- en waterstaatkundige projecten;
- opstellen van bestekken en kostencalculaties;
- mede-opstellen van wegbeheer- en rioolbeheerplannen;
- het voeren van overleg met nutsbedrijven en andere overheden;
- het indiceerd verrichten van werkzaamheden welke behoren tot de overige taken van de afdeling O.W.

Funktie-eisen:
- bezit van het diploma MTS of HTS Weg- en Waterbouwkunde;
- aantoonbare ervaring met het taakgebied, bij voorkeur bij de gemeentelijke overheid;
- kennis van en/of belangstelling voor automatisering;
- goede redactionele vaardigheden en contactuele eigenschappen.

Salaris:
het salaris is afhankelijk van opleiding en ervaring en bedraagt maximaal ƒ 4258,- bruto per maaNd (nivo 8).

Overige informatie
Het beleid van de gemeente is er op gericht dat de samenstelling van het ambtenarenapparaat een afspiegeling is van de plaatselijke bevolking. Met name vrouwen zijn binnen de gemeentelijke organisatie ondervertegenwoordigd. Zij worden daarom nadrukkelijk uitgenodigd te solliciteren.

Inlichtingen over deze funktie worden verstrekt door het hoofd van het stafbureau Personeel & Organisatie, de heer H.J.P. Drummen, telefoonnummer 04493-9292.

Uw sollicitatie richt u, met vermelding van vakaturenummer B op de envelopppe en in de brief, binnen 14 dagen aan burgemeester en wethouders van de gemeente Schinnen, postbus 50, 6365 ZH Schinnen.

Betaald voetbal

knvb-beker

e ronde:
C-Emmen 4-0
es-Feyenoord 0-1

ag 19.30 uur:
wolle
cht '90-Twente
KC
ageningen
gen-Groningen
trecht

n 14.30 uur:
ortuna Sittard
ior-Ajax (De Meer)
p-BVV Den Bosch
aag-Haarlem
en-Graafschap (14.00)
-Volendam
ijk-Willem II
gles-Vitesse

buitenland

IE
-Club Brugge 0-1

ag 20.00 uur:
hot-Standard Luik
iden-AA Gent
echelen-Lierse SK
Luik-Racing Genk
n 15.00 uur:
ntwerp-Kortrijk
Brugge-Anderlecht
en-Germinal Ekeren
em-Charleroi

SLAND
m-Werder Bremen 1-2

ag 15.30 uur:
berg-Wattenscheid
ldorf-Mönchengladbach
slautern-FC Köln
uher SC-HSV
uli-Dortmund
kusen-Hertha BSC
ngen-Bayern München
n 19.00 uur:
art-Frankfurt

vvv-utrecht

aag 19.30 uur

(opstelling): Roox, Janfada, Ver-, Polman, Rutten, Minten, Dries-Van Aerts, Venetiaan, Boere, Gere-. Wisselspelers: Custers, Bovee, Rayer, Smits. **Geblesseerd:** Jans-Verbeek.
trecht (opstelling): Van Ede, Ver-Liesdek, De Kock, Van der Meer, Roest, Bijl, Plugboer, Van der n, Smolarek.

svv-fortuna

en 14.30 uur

(opstelling): Hiele, Boessen, Vonk, erhof, Refos, Trustfull, Breetveld, ukay, Van der Net, Van Velzen, ke.
una Sittard: (selectie): Hesp, Van n, Maessen, Samuel, Meijer, Mor-, Frijns, Sneekes, Doufikar, Reij-, Van Helmond, Linford, Schmitz, eod, Barmentloo, Kicken.

meerssen-graafschap

gen 14.00 uur

Meerssen (opstelling): Dusseldorf, Smeets, Van de Dijk, Scheffers, E. eets, Van der Leeuw, Kleijnen, Alnso, Vrijhoeven, Dahlmans, Van he.
afschap (opstelling): Olyslager, Rodaal, Trentelman, Lukassen, Van sel, Ten Hag, Kruys, Van de Brink, gerink, Hofstede, Koolhof.

sport kort

TOKIO – Rini van Bracht en k Jaspers zijn op de eerste van het afsluitende toernooi de wereldbeker driebanden in Tokio uitgeschakeld. Van cht verloor met 3-0 van de erikaan Sang Lee. Jaspers de het loodje tegen de Japan- Iguchi (2-3).

SAN SEBASTIAN – De Nendse hockeysters hebben het vierlandentoernooi in San astian de lastigste klip, Enged, omzeild. Oranje, wereldmpioen, won met 3-1.

HILVERSUM – De eerste partij in de KRO-schaaktweekamp ssen Jan Timman (zwart) en ssar Seirawan is na 61 zetten gebroken. Het lijkt waarschijnk dat de partij in remise zal eindigen.

DEVENTER – Jan Versleijen eft zijn contract bij Go Ahead gles met twee jaar verlengd. rsleijen is bezig aan zijn eerste izoen bij de club. De vroegere lptrainer van Roda JC had een ereenkomst voor een jaar en n optie voor drie seizoenen.

ASSEN – Erik van den Boogt won in Assen de voorlaatste appe van de marathon-schaatsjfdaagse. In de eindsprint van wedstrijd over 150 ronden oefde hij acht tegenstanders af. x Cazemier eindigde als twee-e.

DRIEBERGEN – In het Audi asters-tennistoernooi schakele Michiel Schapers met 6-2, 6-3 telhouder Krajicek uit. Haaruis won met 7-6 (7-2) 6-3 van empers. Door het verrassende erlies van Mark Koevermans (4-, 1-6) tegen Paul Dogger, is aarhuis zeker van de eerste laats op de nationale ranglijst.

Vier treffers in 'oefenpartij' tegen Emmen

Roda JC scoort weer

● *Graham Arnold (nummer negen) en Silvio Diliberto produceerden drie van de vier Roda-treffers. Diliberto scoorde 1-0 en 3-0. Arnold rondde de zege af op 4-0.*

Foto: FRANS RADE

door ivo op den camp

KERKRADE – Roda JC heeft zonder noemenswaardige problemen de achtste finales van het KNVB-bekertoernooi bereikt. Voor amper duizend toeschouwers versloeg de ploeg van trainer Jan Reker op een troosteloos Kaalheide eerste divisieclub Emmen met 4-0 na een geruststellende 2-0 voorsprong bij rust. Afgezien van het vervolg van het bekeravontuur was de ruime overwinning vooral goed voor het zelfvertrouwen van de Rekervolgelingen, die dit seizoen nog niet uitblonken in scoren.

Jan Reker had zijn voorkeur uitgesproken voor dezelfde elf spelers als vorige week tegen SVV, maar voerde wel enkele positieveranderingen door. Eugène Hanssen, tegen de Schiedammers rechtsback, mocht weer zijn vertrouwde stekje op het middenveld innemen. 'Mister Roda' wisselde stuivertje met Pierre Blättler. Laatstgenoemde heeft nog niets vernomen van Sankt Gallen over een op handen zijnde transfer, maar hoopt toch nog voor Kerstmis op een verlossend telefoontje uit Zwitserland.

Diliberto

In de beginfase was er nauwelijks enig verschil op de goed bespeelbare grasmat waarneembaar tussen Roda JC en Emmen, dat het moet doen met een jaarlijkse begroting van slechts een miljoen gulden. Dat is een kwart van het bedrag dat jaarlijks bij de Kerkradenaren in en uit de kas vloeit. Na een klein half uur kwam Roda uit de malaise via de voet van Diliberto, vorige week ook al succesvol, die de hoek voor het uitzoeken had na fraai voorbereidend werk van Hanssen.
Even later kropen Roda en met name Bert Verhagen door het oog van de naald. De verdediger verloor de bal aan Roel Smand en moest deze vervolgens vasthouden om een vrije doortocht richting Bolesta te voorkomen. Scheidsrechter Van Dijk deed het af met een vrije schop, waar menig ander rood getrokken zou hebben. Nog voor de pauze besliste de thuisclub het duel. Bert Verhagen kon vrij inkoppen, omdat hij geen bewaker meekreeg, toen hij bij een hoekschop van Hofman opdook in het strafschopgebied van de tegenstander.

Roda JC – Emmen 4-0 (2-0) – 27. Diliberto 1-0, 37. Verhagen 2-0, 51. Diliberto 3-0, 53, Arnold 4-0. Scheidsrechter: Van Dijk. Gele kaart: Haverkort. Toeschouwers: 923.
Roda JC: Bolesta, Blättler, Verhagen, Boerebach, Trost, Broeders, Hanssen, Groenendijk, Hofman, Arnold, Diliberto.
Emmen: Schokker, Maaskant, Volkerink, Veldwijk, Haverkort (46. De Haan), Bosch, De Jonge, Smand, Zegerius, Scherpen, Van Oostrum.

Zelfvertrouwen

Na de pauze leek het erop of Roda JC de bijna duizend trouwe supporters waar voor hun geld wilde geven. Opnieuw Diliberto, met een schitterend afstandsschot, en vervolgens Arnold, de laatste met meer geluk dan wijsheid, brachten de stand binnen acht minuten op 4-0.

Roda bleef ook daarna het doel van de al moegestreden tegenstander bestoken, maar de nauwkeurigheid in de afwerking liet te wensen over. „Dat was jammer", vond Reker na afloop, „want er zat een aantal goede aanvallen bij".
De Roda JC-trainer was echter het meest te spreken over het groeiende zelfvertrouwen van zijn spelers. „Het is toch lekker om vier keer te scoren. Ik vond dat we bij vlagen heel aardig voetbalden, ook al betrof het hier een tegenstander van duidelijk minder kaliber. Ik heb daarom ook bewust geen wissels doorgevoerd. Dat geeft de spelers vertrouwen. Als we nu volgende week zondag bij Vitesse nog minstens een punt pakken, kunnen we toch nog op een redelijk geslaagde eerste competitiehelft terugkijken".

Rood voor Fräser en Sabau

Wanprestatie Feyenoord

ALMELO – Feyenoord heeft zich met een wanprestatie geplaats voor de derde ronde van het toernooi om de KNVB-beker. De Rotterdamse club won in Almelo met 1-0 van Heracles, maar verloor Sabau en Fräser wegens een rode kaart. Fräser werd weggestuurd omdat hij Folkert Velten natrapte. Fräser had voor rust al geel gehad van scheidsrechter Luinge.
Sabau werd acht minuten voor het einde de weg naar de kleedkamer verwezen. Hij schopte eveneens naar Velten, nadat de aanvaller uit Enter in eerste instantie een overtreding maakte tegen de Roemeen. Niet alleen het gedrag, ook het spel van Feyenoord was weinig verheffend. In de 40ste minuut maakte Kiprich het beslissende doelpunt.
Folkert Velten pleitte Fräser naderhand vrij. „Er was een situatie in het strafschopgebied met het gebruikelijke duw- en trekwerk. Op een gegeven moment raakten de veters van Fräser en mij verward, waardoor we min of meer tegen elkaar opvielen. Er gebeurde verder niets. Dat heb ik ook tegen de scheidsrechter gezegd. Hij had de kaart echter al in de hand en kon niet meer terug."

● *Feyenoorder Sabau, die zich hier tracht te ontworstelen aan de greep van Erik Manders, werd acht minuten voor tijd uit het veld gestuurd.*

Eaters afgedroogd

ROTTERDAM -- Intercai/Eaters heeft in de uitwedstrijd tegen Rotterdam een gevoelige 8-2 nederlaag geleden. De periodestanden waren 1-1, 4-0 en 3-1. Vooral aanvallend kwamen de Geleense ijshockeyers er niet aan te pas. Doelman Hans Baggen liep een dijbeenblessure op en moest zich laten vervallen door Jeff Vijfschaft. De Geleense treffers waren van Risto Mollen en Paul Smolders. Intercai/Eaters speelt vanavond (20.00 uur) thuis tegen Tilburg.

sport kort

● DEN HAAG – Bas van der Goor en Stefan van Offenbeek debuteren tijdens het Nationale Nederlanden-toernooi, van 27 tot en met 30 december in Apeldoorn, voor het Nederlandse volleybalteam. Aan het toernooi in Apeldoorn nemen onder andere de Sovjetunie en Cuba deel.

● GORSSEL – In de eerste ronde van het Masters-toernooi kunststoten in Gorssel verloor Heerlenaar Ger Holka met 3-2 van Hans de Jager. Jan Brunnekreef versloeg Ron Schumann met 3-2.

● MÜNCHEN – De Amerikaan Brad Gilbert, als invaller tot de zestien 'masters' van het peperdure tennistoernooi in München doorgedrongen, is dik driekwart miljoen gulden rijker geworden door zijn landgenoot Aaron Krickstein in drie sets te verslaan: 6-7 6-4 6-3. De verliezer werd 'afgescheept' met ruim vijf ton.

opstelling

Belachelijk

„De deelnemers aan het Grand Slam tennistoernooi in München zijn allemaal geldhoeren." Deze gepeperde uitspraak is van tenniscoryfee John McEnroe die op het gebied van prijzengeld echt wel wat gewend is. Toch kan je je in gemoede afvragen wat de gemiddelde sporter zou doen als hij of zij met een relatief geringe inspanning een fortuin zou kunnen verdienen. Ook al heb je eigenlijk van te voren gezegd dat zoiets immoreel is.

Het toernooi in Zuid-Duitsland is qua financiën inderdaad van een belachelijke proportie. Om een indruk te geven van het exorbitante prijzengeld: de winnaar mag maar liefst 3,5 miljoen gulden op zijn bankrekening bijschrijven. Het bereiken van de tweede ronde werd beloond met f 525.000,-.
Toch zit er, zoals altijd, ook een andere kant aan het verhaal. Professionals sporten om geld te verdienen, maar als een van de meest vooraanstaanden roept dat het allemaal niet meer door de beugel kan, is er wel wat aan de hand. McEnroe is samen met bij. voorbeeld Boris Becker en tot op zekere hoogte Mats Wilander een van die mensen uit het proftenniscircuit die niet alles voor zoete koek slikt wat hem voor de neus getoverd wordt. En ofschoon het gemakkelijker is dergelijke sommen geld hautain af te wijzen op het moment dat je toch al multi-miljonair bent, namen voornoemde sterren in dit geval principieel stelling tegen het 'Sinterklaastoernooi' in München. Maar waar komt al dit gedoe in vredesnaam vandaan?

Tijdens de Open Amerikaanse tenniskampioenschappen in 1988 belegden o.a. Wilander, Mayotte en Noah een persconferentie. Buiten de hekken van Flushing Meadow wel te verstaan, want van de organisatie hadden ze geen toestemming gekregen. Reden: ze namen de gelegenheid te baat de ATP (Association Tennis Professionals) te promoten, terwijl de ITF (International Tennis Federation) organisator was van het evenement. De spelers waren de almachtige rol van ITF meer dan beu en wilden dat de spelersvakbond de organisatie van het toernooicircuit zelf in handen zou gaan nemen.
Men had met name schoon genoeg van de autoritaire rol van Marshall Happard III, de grote man van de ITF en de daaraan gekoppelde MIPTC, die eigenmachtig kon bepalen op hoeveel toernooien een speler moet uitkomen. Ook bepaalde hij dat er geen startgeld mocht worden betaald voor individuele spelers. Een wassen neus uiteraard. Het geval van de Argentijn Vilas, die veroordeeld werd voor het aannemen van startgeld in Rotterdam, was daarvan het bewijs. De ATP ging de organisatie van de toernooien nu zelf ter hand nemen. Spelers mochten vooraf betaald worden en het hele circuit werd besloten met de 'Masters', een soort officieus wereldkampioenschap voor de best geklasseerde van het toernooicircuit.
De ITF werd door die manoeuvre wel gekortwiekt, maar zeker niet vleugellam gemaakt. De oude en machtige tennisfederatie bleef immers verantwoordelijk voor de Grand Slam-toernooien (Wimbledon, en de open kampioenschappen van Australië, Frankrijk en de Verenigde Staten) en de Davis Cup. Toch achtten de leiders van de ITF de tijd rijp voor een tegenzet, vooral omdat de Masters wel erg veel publiciteit begonnen op te slokken. De oplossing vond men in een toernooi met een hoeveelheid prijzengeld waar iedereen van achterover zou kukelen.
De beste spelers uit de Grand Slam-toernooien en de Davis Cup mogen daarom nu in München voor een belachelijke hoeveelheid geld hun kunsten vertonen. McEnroe, Becker c.s. hebben zich principieel tegen het toernooi uitgesproken. Afgezien van het geld valt er niets te verdienen in Zuid-Duitsland. Geen aansprekende titel, geen ATP-punten, niets. De aanwezige spelers zijn echter verblind door de dollartekens in hun ogen. Voor de minder getalenteerden is dat nog te vergoeilijken, zij hebben nog nooit zoveel geld kunnen verdienen. Voor mensen als Lendl en Edberg is het minder slim. Het voornaamste uitgangspunt van Ivan Lendl is altijd geweest „de markt bepaalt het kapitaal". Hij is afgelopen week druk bezig geweest dat kapitaal binnen te slepen. Dat is echter nog tot daar aan toe, maar tegelijkertijd ondergraaft hij daarmee tevens de positie van de ATP, zijn eigen spelersvakbond. En laat niemand in hemelsnaam hardop zeggen dat er in Zuid-Duitsland een belangrijk toernooi wordt afgewerkt. Het stelt niets voor!

bert groothand

'Pittig woordgebruik normaal in voetbal'

Trainer Korbach beticht van racisme

HEERENVEEN – Fritz Korbach kan de beslissing van het sectiebestuur betaald voetbal om de tuchtcommissie te laten onderzoeken in hoeverre de trainer van Heerenveen zich heeft bezondigd aan het doen van racistische uitlatingen, niet serieus nemen. Aanleiding is een interview dat Korbach gaf aan een aankomend journalist voor het studentenblad 'De Stijl'. Op de vraag of donkere spelers extra bescherming verdienden, antwoordde de oefenmeester ontkennend. Want, zei hij: „Die kleine rotneger (Roy) doet op het moment dat hij de bal kwijt is, niets anders dan iedereen op zijn poten trappen. Die andere, die koffieboon van PSV (Romario), verziekt het spel alleen maar."

Korbach: „Als Beenhakker zegt dat hij vindt, dat het verbale geweld bij Ajax-FC Den Haag te ver gaat, ben ik het volledig met hem eens. Mijn uitlatingen zijn echter van een totaal andere orde. Als ze mij hierop willen aanspreken, dan doen ze maar. Ik kan er alleen maar om lachen, al vraag ik me af welke imbeciel op dat idee is gekomen. Laatst werd er in een column gesproken over 'die rotmoffen'. Ben ik als geboren Duitser dan ook gerechtigd daartegen beroep aan te tekenen? De voorzitter van Heerenveen roept zojuist, dat hij ook naar de tuchtcommissie stapt. Hij is door supporters van de tegenpartij onlangs uitgemaakt voor boer."

De gewraakte uitspraken passen volgens Korbach in „het voetbalwereldje, waar pittig woordgebruik nu eenmaal aan de orde van de dag is.

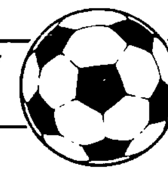
Met discriminatie heeft dat niets te maken." Voorlopig wacht Korbach af. „Het is leuk, dat ik weer eens met de tuchtcommissie in aanraking kom. Jaren geleden heb ik eens over een scheidsrechter geroepen: 'Als ik die op de weg tegenkom, dan kan het wel eens zijn, dat ik per ongeluk het verkeerde pedaal intrap.' Dat meende ik nog ook! Kostte me toch 750 gulden."

VAKANTIE & RECREATIE

Advertentiecombinatie van 33 Nederlandse Regionale Dagbladen. Voor informatie en reserveringen: RDP, postbus 2, 1800 AA Alkmaar, tel.: 072-196314/206/292 fax: 072-113295

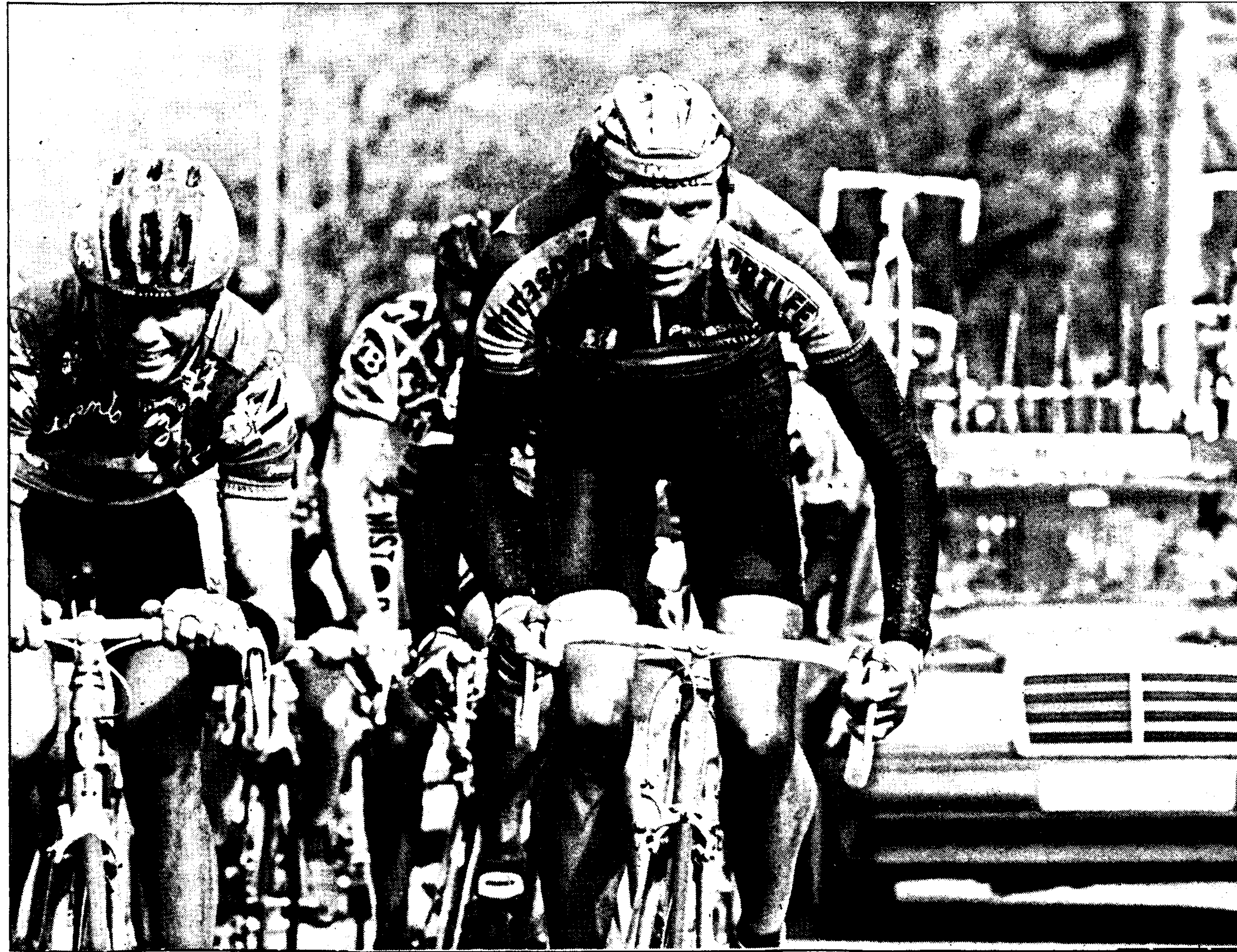
limburgs dagblad

Geschorste renner klampt zich vast aan 'geval Sabatier'

Theunisse bidt en hoopt

● *Gert-Jan Theunisse in de tijd dat hij nog fietste. De renner verkeert nog steeds in grote onzekerheid over het al dan niet handhaven van zijn schorsing.*

Van onze sportredactie

ROTTERDAM – Gert-Jan Theunisse weet nog steeds niet of zijn schorsing wordt opgeheven of bekort. Deze week had er een uitspraak moeten komen van de arbitragecommissie van de internationale wielrenunie in zijn drievoudige dopingzaak, maar voorzitter Werner Gühner heeft laten weten dat die op zijn vroegst pas volgende week vrijdag mag worden verwacht.

Het oordeel van de arbitragecommissie van de UCI is nog niet afgerond, enerzijds wegens de ingewikkelde materie, die nog niet afdoende kon worden voorgelegd aan terzake deskundigen, anderzijds omdat de drie leden van de commissie, afkomstig uit verschillende landen, moeilijk bij elkaar waren te brengen.

Gelaten

Theunisse heeft het 'non-nieuws' gelaten verwerkt. Vorige week bracht hij door op Tenerife, waar hij met zijn vriend en ploegmaat Arjan van der Pas een privé-trainingskamp tegen de berg de Tegde had opgeslagen, in de hoop deze week het Salomonsoordeel over zijn toekomst te horen vellen.

„Maar het is weer afwachten, het is weer vooruitschuiven. Ze hebben nu beloofd, dat er in elk geval voor nieuwjaar een beslissing zal worden genomen, maar als je ziet hoe lang die Fransman heeft moeten wachten, dan moet je nergens meer gek van opkijken," zegt een steeds moedelozer Theunisse.

Met 'die Fransman' bedoelt Theunisse Cyriel Sabatier, de thans 19-jarige achtervolgingskampioen, die als 17-jarige junior werd betrapt op een te hoge testosteronspiegel, en die onlangs, na tweeëneenhalf jaar strijd, is gerehabiliteerd door de Franse bond en de internationale wielrenunie. Men neemt nu, na allerlei proeven, aan, dat Sabatier een van nature afwijkende hormoonhuishouding heeft, en dat hij daarom telkens 'rood' uitslaat bij de urine-analyses. Zijn ratio epi/testosteron is telkenmale hoger dan de maximaal toelaatbare factor. Ook zijn jongere broertje Christophe vertoont, zo is inmiddels gebleken, eenzelfde afwijking.

Uitzondering

Sabatier zijn alle afgenomen overwinningen en titels teruggegeven. Hij staat voortaan als 'uitzondering' te boek. Cyrille Guimard, de ploegleider van Fignon, wil hem al een profcontract aanbieden. In hoeverre de arbitragecommissie van de UCI deze nieuwe ontwikkeling rond de Franse geliefde (?) van Theunisse wil laten meewegen, is niet bekend. Ook niet of Sabatiers eerherstel gunstig inwerkt op de zaak-Theunisse.

Gert-Jan Theunisse werd in 1988 eenmaal en in de lente van dit jaar tweemaal op een te hoge testosteronspiegel betrapt. In de Tour van 1988 was het ratio 1:20, in de Waalse Pijl 1990 1:41 en in de Subida Arrate 1:14. Formeel is Theunisse tot 13 december 1991 geschorst. Hij heeft inmiddels een contract getekend bij TVM, dat hem volgend seizoen wil laten starten in de ronden van Italië en Frankrijk.

sport kort

● ROTHEM – Het restant van de gestaakte voetbalwedstrijd RVU-Voerendaal wordt op zondag 23 december om 14.30 uur gespeeld. De wedstrijd werd onlangs enkele minuten voor rust gestaakt. De hervatting vindt plaats met het nemen van een strafschop voor RVU. Bij gelijkspel is RVU periodekampioem.

● BEEK – De dameshandbalwedstrijd HV Caesar-Vlug en Lenig 2 in sporthal De Haamen te Beek begint morgen niet om 13.50, maar om 11.45 uur.

● ZEIST – De tuchtcommissie van de KNVB heeft twee spelers uit de eerste divisie een forse schorsing opgelegd. Van Zwieten (Telstar) en Schrijner (FC Wageningen) werden voor respectievelijk vier en drie wedstrijden uitgesloten. Schrijner moet bovendien een boete van 150 gulden betalen.

trainerscarrousel

HEERLEN – RKSV Bekkerveld heeft het contract van Piet Vogels met een jaar verlengd. De vroegere doelman van Fortuna '54 is reeds drie seizoenen oefenmeester van de Heerlense club.

HOLTUM – Holtum en Harrie Dassen uit Beek zullen aan het einde van dit seizoen na vier jaar samenwerking afscheid van elkaar nemen. Dassen vindt vier jaar bij dezelfde vereniging een maximale termijn en wenst daarom weg te gaan. Er is nog geen opvolger voor Dassen bij Holtum.

sport in cijfers

VOETBAL

Sao Paulo, Braziliaans kampioenschap. Finale, eerste wedstrijd: Corinthians-Sao Paulo 1-0 (1-0). Score: 4. Neto.

GOLF

Hong Kong, Asian Classic, 595.000 gulden: 1. Faldo 202 (72 68 62); 2. Rafferty 205 (67 69 69); 3. Montgomerie 206 (68 70 68); Zokol 206 (70 68 68); 5. Hamilton 207 (69 69 69); Woosnam 207 (69 68 70).

SKI

Val Gardena, wereldbeker afdaling, lengte parcours 3.138 m, hoogteverschil 839 m: 1. Heinzer 2.00.21; 2. Huber 2.00.57; 3. Skaardal 2.00,64; 4. Arnesen 2.00,73; 5. Mahrer 2.00,80; 6. Zehentner 2.00,87; 7. Henning en Boyd 2.01,00; 9. Ghedina 2.01,09; 10. Besse 2.01.10. **Stand wereldbeker afdaling** na twee wedstrijden: 1. Heinzer 45 punten; 2. Stock 25; 3. Zehentner 22; 4. Huber en Arnesen 20. **Stand wereldbeker algemeen** na zes wedstrijden: 1. Heinzer 65 punten; 2. Tomba 47; 3. Piccard 42; 4. Furuseth 38; 5. Roth 34.

DRESSUUR

Weert, driedaagse dressuur, eerste dag: ZZ-6: 1. Karin van Tilborg met Bowie; 2. Gonnelien Gordijn met Conquistador; 6. e.a. Jeanette Haazen met Barichta en Miriam Knoors met Chronos; 8. Diederik Wigmans met Warwick; Z-1: 1. Judy de Winter met Ferdinand; 5. e.a. Bernadette Gelissen met Aswin en Pascal Werdens met Zanyo.

HOCKEY

San Sebastian, Mercedes Corbacho-toernooi, vrouwen, eerste dag: Engeland-Nederland 1-3 (1-1) 16. Sixsmith 1-0, 21. Ohr 1-1, 37. Benninga 1-2, 58. Lejeune 1-3 (s.c.).

TENNIS

Driebergen, nationale Masters, 45.000 gulden, mannen, kwartfinales: Eltingh-Siemerink 7-6 6-3, Dogger-Koevermans 6-4 6-1.

SCHAATSEN

Assen, marathonvijfdaagse, vierde wedstrijd; ploegen/koppelwedstrijd, 30 ronden): 1. Van der Pauw/Hoogeboom; 2. Evert van Benthem/Henk van Benthem; 3. Hulzebosch/Mander; 4. Talen/Manden; 5. Hagen/René Ruitenberg; stand: 1. Lada 66 punten; 2. Klerk's 56; 3. Wehkamp 54; 4. Verwey 52.

Brusselers gepasseerd

SITTARD – De bekerontmoeting tegen SVV wordt door Fortuna Sittard als een van de belangrijkste ontmoetingen van dit seizoen gezien. „Het is de kortste weg naar Europees voetbal," geeft Han Berger het belang aan. „Ik wil het niet als belangrijkste wedstrijd omschrijven, want in feite is elk duel van belang. Een bekernederlaag is echter onherroepelijk, terwijl een misstap in de competitie nog goed gemaakt kan worden."

Zo'n misstap maakte Fortuna verleden week tegen PSV. Niet zozeer de nederlaag liet Berger zwaar op de maag, maar veel meer de wijze waarop dat verlies tot stand kwam. „Gelukkig hebben we elke wedstrijd op video. In de bespreking kun je dan precies de zaken benadrukken die fout zijn gegaan. Ik heb het gevoel dat die bespreking duidelijk is overgekomen." Duidelijk maakte Berger dan ook dat zijn elftal vanavond in de Kuip er anders zal uitzien dan verleden week in het Philipsstadion. „De opstelling maak ik pas morgen bekend aan de spelers, maar het is duidelijk dat het elftal gewijzigd zal worden."

Belangrijkste afwezige in de selectie is Geert Brusselers. „Dit is geen strafmaatregel die het uitvloeisel is van de onmoeting tegen PSV," verduidelijkt Berger. „Dan had ik wel vier of vijf spelers buiten de basis moeten laten. Brusselers is al geruime tijd niet in vorm. We hebben het er al vaak over gehad. Belangrijk bij de afwegingen vormt ook de overtuiging dat je, qua speelwijze geen concessies doet. Je kunt niet klakkeloos de boel overhoop halen, want dat zou niet in het belang van het resultaat en hete elftal zijn."

Naast Brusselers zullen in de basisformatie waarschijnlijk nog meer veranderingen aangebracht worden. Daarover liet Berger zich na de laatste training echter niet uit. „In onze eerste ontmoeting met SVV speelden wij, ondanks het slechts een 1-0 overwinning werd, bij vlagen van de mat. Fortuna was toen in topvorm. Dat is nu niet het geval. Makkelijk zal het niet worden. Dat houdt niet in dat we voor een onoplosbaar probleem staan."

SV Meerssen

Voor hoofdklasser Meerssen lijkt, na het wegvallen van Hans Ploemen, een nieuwe tegenvaller op handen te zijn. Dokter Van de Hogeband heeft een slijmbeursontsteking geconstateerd onder de knieschijf van Ivo Dahlmans. Geprobeerd wordt om Dahlmans voor het bekerduel van morgen tegen De Graafschap alsnog speelklaar te krijgen.

Zie verder pagina 30
● **De opmars van een dorpsclub**

● *De twee vrouwen van de Broad Peak, Wanda Rutkiewicz (links) en Nympha Stassen.*

Over de rand

Hoger dan hoog, Dick Gebuys, De Fontein/Pan, ƒ 29,50.

Traditiegetrouw hebben de Valkebergse Alpe Vrung de bevindingen van hun zoveelste alpinistische onderneming op het hoogste niveau van de wereld vastgelegd in een spannend expeditieboek. Al is de ondertitel ('de beklimming van de 8.047 meter hoge Broad Peak') wat hoog gegrepen – de top zelf werd niet bereikt, François Verhoeven en Paul Hoekstra kwamen tachtig meter te kort –, het relaas is een schitterende bundeling van menselijke dramaatjes en intermenselijke tafereeltjes in die verre, vaak vijandige, maar verslindende en magnetisch aanzuigende massieven van de Himalaya.

De door Dick Gebuys geredigeerde teksten zijn gebaseerd op de dagboeken van de vijf expeditieleden, Jos Smeets, Paul Hoekstra, Paul Lahaye, Nympha Stassen, de vrouw in het basiskamp, en François Verhoeven, en

sportboek

voorts op de aantekeningen van pr-manager Henk Beyer. Daardoor zijn de negen hoofdstukken zeer persoonlijk getint, de basale beslommeringen van alledag constrasteren voortdurend met de diepste roerselen van de met de berg vechtende mens.

'Hoger dan hoog' (met voorwoord van Reinhold Messner en een bijdrage van de Poolse extreme alpiniste Wanda Rutkiewicz) is meer lees- dan kijkvoer. Dat is wel zo prettig, want de beeldende kracht van tekst is, als het gaat om emoties en gevoelens, nu eenmaal veel sterker dan het middel van de fotografie. „De stenen moeten zijn weggerold. Daardoor ben ik" – François Verhoeven – „in mijn slaapzak beneden naar beneden gegleden. Zo'n vaart op zo'n berg is in negen van de tien gevallen dodelijk. Het eerste wat je dan doet, is voelen of je alles nog kunt bewegen... Voor de tweede keer die dag was ik aan de dood ontsnapt. Nu niet meer erop, maar echt over de rand gegaan."

'Hoger dan hoog', om in één adem uit te lezen, ijle lucht of niet.

H.M.

EHC gewaarschuwd

Van onze medewerker

HEERLEN – Voor hoofdklasser EHC is het belangrijk de goede vorm van het moment vast te houden, zeker nu Venray morgen op bezoek komt. Trainer Piet Hermans constateerde na de verrukkelijke partij tegen Geldrop, dat zijn ploeg uitstekend voetbal kan spelen. „Daarom moet een hogere plaats op de ranglijst mogelijk zijn. We spelen tegen Venray uiteraard voor de winst, maar we zullen op onze quivive moeten zijn." Venray leed in de eerste wedstrijd een grote nederlaag tegen EHC.

In 1F eiste SVN nogal gelukkig de zege in de in de derby tegen RKONS voor zich op. Morgen mag de ploeg van trainer Math Schaepkens in een andere derby, nu tegen plaatsge-

amateurvoetbal

noot Waubach, bewijzen wie de sterkste ploeg in Landgraaf is. „Een prestigeslag," meent Waubachtrainer Wim Vrösch, wiens ploeg de minst gepasseerde defensie in het amateurvoetbal heeft. „Wij kennen SVN's achillespees en laten de ploeg dan ook niet in zijn komen."

SVN heeft het tegen Waubach altijd moeilijk, getuige de 0–2 nederlaag eerder dit seizoen. „Het consolideren van de koppositie geniet prioriteit. Eén punt zou dus genoeg kunnen zijn," deelt Math Schaepkens mee.

Pijnlijk

FC Vinkenslag leed vorige week een gevoelige nederlaag in Brunssum. Datzelfde geldt voor Sittard, dat bij Chevremont pijnlijk onderuitging. Het duel tussen de twee productiefste voorhoedes staat nog in het teken van de rehabilitatie. Wie verliest, haakt voorlopig af. De Vinkenslagspelers hebben afgelopen week de koppen bij elkaar gestoken, want het liep de laatste weken wat stroever. „Ik hoop dat het geholpen heeft," aldus FC Vinkenslags interim-coach Huub Groenewegen. Ber Lejeune aan Sittardse zijde: „Dit is een echte krachtmeting, waarin duidelijk bepaald wordt, waar je thuis hoort."

Limburgia speelt tegen hekkesluiter Caesar. „Ik ben al begonnen de spelers te waarschuwen voor onderschatting," licht Harm Posthuma toe.

Voor SCG (op bezoek bij RKONS) begint het er dreigend uit te zien.

„We zijn gelukkig niet de enige degradatiekandidaat. Daarom moet je pakken wat je pakken kunt", meent SCG-trainer Lou Riedel. De Schaesbergse formatie ontbeerde afgelopen zondag het nodige geluk en is uit de kopgroep weggevallen. Wim Logister: „Dan maar gokken op een periodetitel om het seizoen te redden."

Blessures

Promovendus RKVCL glijdt na een aanvankelijk goede start steeds verder weg. Volgens trainer Ger Houben deels door de vele blessures, deels ook door het slechte presteren van een aantal spelers. „Als we de uitwedstrijd tegen Wilhelmina '08 verliezen, zie ik de toekomst echt somber in," bekent Houben.

Heer en Chevremont zijn beide op de goede weg. „Belangrijk is het gaatje dat nu ontstaan is tussen ons en de onderste vier. Het blijft voorlopig echter punten sprokkelen," menen de oefenmeesters van beide clubs.

Rentree Jaspers in Mesch

MESCH – AV Maasrunners houdt morgen de zesde Kerstloop op een parcours van 5.700 meter in Mesch/Eijsden. De hoofdloop over drie ronden (17.100 meter) begint om 14.00 uur bij café Van Hoven aan de Grijzegraaf 14. Daar kan men inschrijven. Roger Jaspers zal na bijna een jaar zijn rentree maken. De Unitasatleet raakte begin januari aan zijn liezen geblesseerd. Vorig jaar was Jaspers nog de grote winnaar in Mesch. Programma: 12.15 uur 1.000 meter t/m 12 jaar, 12.30 uur 2.500 meter t/m 16 jaar, 13.00 uur 5.700 meter prestatieloop, 14.00 uur hoofdloop over 17,1 km. Het Zuidnederlands crosskampioenschap zal op 6 januari opnieuw in Someren worden gehouden. Eijsden, dat de loop aanvankelijk wilde organiseren, vond geen geschikt parcours.

Schaatstraining Glanerbrook

GELEEN – De Schaatsvereniging Mergelland houdt met ingang van heden elke dinsdag en donderdag van 17.30 tot 19.00 uur trainingen op het 400 meter ijsovaal Glanerbrook in Geleen. Er worden trainingen gegeven voor diverse niveaugroepen. Elke zaterdag vinden er activiteiten en wedstrijden plaats tussen 17.30 en 19.00 uur. De trainingen staan onder leiding van Ron de Ruyter en Jos Heutz. Aanmelden bij het secretariaat: 045-257083.

Financiële ruggesteun

DEN HAAG – De Bestuurscommissie Topsport van het Nederlands Olympisch Comité verstrekt aan vier sportbonden een financiële bijdrage van in totaal 118.000 gulden. Het geld moet worden gebruikt voor het behalen van de Olympische kwalificatie. De volleybalbond krijgt 63.000 gulden ter vergoeding van de kosten van het nationale vrouwenteam ter voorbereiding op het EK in september, waar kwalificatie voor Barcelona kan worden afgedwongen. De roeibond beurt 28.000 gulden voor een trainingskamp op de Olympische roeibaan. De hockeybond kan 17.500 gulden tegemoetzien en de kanobond krijgt 9.500 gulden.

Dressuur Weert rustig van start

WEERT – De aan de nationaal hoog gedoteerde dressuurdriedaagse in Weert deelnemende Limburgse combinaties zijn op de eerste dag rustig gestart. In de eerste twee rubrieken lieten zij zich de overwinning afsnoepen door Judy de Winter in de Z-1 rubriek en door Karin van Tilborg in de ZZ-6. In deze laatste rubriek had de in het eigen hippisch centrum van Dressuur-en Springstal De IJzeren Man rijdende Gonnelien Gordijn weinig last van zenuwen. Zij pakte met haar paard Conquistador een mooie tweede plaats. Verder waren er ereplaatsen voor Jeanette Haazen, Miriam Knoors, Diederik Wigmans, Bernadette Gelissen en Pascal Werdens.

Numan naar FC Twente

ENSCHEDE – FC Twente heeft overeenstemming bereikt met Arthur Numan. Op zijn 21ste verjaardag tekende de middenvelder van Haarlem een verbintenis van drieëneenhalf jaar bij de eredivisieclub. Numan zal volgende week in de (thuis)wedstrijd tegen PSV debuteren voor zijn nieuwe club. De Joegoslaaf Hrusef Musemic, die eerder overeenstemming bereikte over een contract voor anderhalf jaar, kreeg van de Stichting Arbeidszaken toestemming voor de Enschedese club uit te komen.

Indoor-concours in Arensgenhout

ARENSGENHOUT – In manege Ravensbosch te Arensgenhout houdt de gelijknamige landelijke ruitervereniging morgen springwedstrijden. Start 10.00 uur. Gesprongen wordt in de klassen B, L, M, Z 1 en Z 2. Tevens is er voor de klassen beginners en licht, midden en zwaar een extra rubriek progressief springen.

Piet van Dijk: 'Competitie belangrijker dan duel tegen De Graafschap'

De opmars van een dorpsclub

Van onze medewerker PIERRE FRAMBACH

MEERSSEN – „Dit seizoen kan al niet meer stuk. We hebben een periodetitel op zak, zijn ongeslagen en zitten nog in de bekercompetitie. Wat kun je je halverwege de competitie nog beter wensen?" Meerssen-trainer Piet van Dijk maakt een tussenbalans op. Hij zegt dat hij tevreden is. Insiders weten echter, dat Piet nooit werkelijk content is. Altijd ziet hij nieuwe uitdagingen en mogelijkheden. Hij loodste de anonieme, kwakkelende, dorpsclub naar de top van het amateurvoetbal.

Anderhalf jaar geleden, vlak voor het debuut in de hoofdklasse, liet hij na een bekerwedstrijd tegen Rapid even het hoofd hangen. „Moet ik met deze groep de hoofdklasse in?", vroeg hij zich hardop af. „Mijn jongens gaan het ongetwijfeld op fysiek terrein afleggen", zei de pessimist. Piet van Dijk wist het echter toch met zijn team te maken. „Je moet lef en durf hebben. Dan kun je het in de hoofdklasse 'ver' schoppen", zegt hij nu. „Meerssen heeft een prima team, waarbij de sterkte van de verdediging opvalt. Wim Dusseldorp keept de laatste jaren bijzonder sterk. René Scheffer is een onverzettelijke speler, die het bij vlagen uitstekend doet. Op de Smeetsen kun je altijd vertrouwen. We missen Tony Quesada, niet alleen als voetballer maar ook als mens. Als hij weer terug is, gaat Eric Smeets automatisch nog sterker spelen. Ivo Dahlmans is fysiek sterk. Hij is heel goed aan de bal, maar speelt soms nog wel eens tegen zich zelf. Maar ook de andere jongens presteren goed".

Piet van Dijk 'vergeet' zoon Mattie. Hij wil zijn zoon niet op de voorgrond plaatsen. Piet: „Natuurlijk, Mattie speelt heel sterk. Hij heeft er echt goede kijk op. Kan prima organiseren, maar hij heeft het nu eenmaal niet makkelijk bij mij. Integendeel. De groep moet niet het idee krijgen dat ik hem voor trek.

Als hij tijdens de training wat te mekkeren heeft, stuur ik juist hém als eerste weg". Mattie van Dijk voelt de situatie aan. Mattie: „Ik begrijp nu dat pa van mij nog iets meer verlangt. Als wij met Meerssen goed presteren, dan presteert hij als trainer ook goed. En dat doet me plezier. Ik heb in het seniorenvoetbal nog nooit onder een andere trainer gespeeld. Maar ik zou ook absoluut geen andere trainer willen. Prima vent die pa van mij, ook al grijpt hij mij vaak juist als eerste in de kraag!".

De bekerwedstrijd tegen De Graafschap (morgen 14.00 uur) ziet Piet van Dijk als iets 'voorbijgaands'. „De competitie in de hoofdklasse is veel belangrijker voor ons. De volgende week spelen we tegen de nummer een, TOP. Daar zijn we eigenlijk meer mee bezig. Tegen De Graafschap zullen we ons vertrouwde spel spelen en niks aparts uithalen. Normaal gesproken moet je zeggen dat we geen partij voor De Graafschap kunnen zijn. We moeten misschien hopen op een onderschatting door hen. Maar die ploeg neemt het niet te licht op. Ga maar na: in negentien duels hebben ze al achtendertig gele kaarten verzameld. Wat wel een interessante vraag is: hoever sta je als topper in de hoofdklasse van de eredivisie, en daar reken ik De Graafschap al toe, af?".

● *Van Dijk & Van Dijk in actie. Vader Piet toont zoon Mattie dat hij beslist nog balvaardig is*

Foto: FRITS WIDDERSHOVEN

● *Ondanks alles heeft de selectie van Hopel (staand rechts trainer Kaessler) pret.*

Foto: FRANS RADE

Bert van Hooft: 'Nieuwe degradatie zal einde voor club inluiden'

Hopel wil vrije val voorkomen

Van onze medewerker
TON REIJNAERTS

KERKRADE – Over een ding zijn ze het eens bij VV Hopel, hekkesluiter in 3B: kwalitatief schiet de spelersgroep te kort. Over de hamvraag 'hoe desondanks de tweede degradatie op rij voorkomen kan worden', lopen de meningen uiteen. De huidige situatie is nog net niet hopeloos, maar clubman Bert van Hooft stelt het treffend: „Hernieuwde degradatie kon wel eens het einde voor Hopel betekenen".

Als je een blik op de afvallers werpt, wordt duidelijk waarom Hopel voor het tweede opeenvolgende jaar op kiepen staat. Met Bart Vreuls (trainer-speler Sylvia), John van Hooft (Kolonia), Jos Meens (Waubachse Boys), Guus Bisschof (Waubach), Leo Degens en Richard Janssen (beiden gestopt) en Walter Sterk, die hooguit een op de vijf wedstrijden kan spelen in verband met zijn juristenstudie in Londen, verloor Hopel niet alleen de betere spelers maar vooral een stuk persoonlijkheid.

De nieuwkomers Frank Cremer en Edi Dirks (beiden SVN 2) en Hay Budie (Heilust 2) kunnen dit verlies niet compenseren. Trainer Joep Kaessler, die Hopel aan het einde van het seizoen gaat verlaten, moest inmiddels noodgedwongen terug grijpen op de routiniers Hans Stein (43) en, incidenteel, Bert van Hooft (39). De trainer heeft het duidelijk moeilijk met de situatie. Hij: „Ik loop al twintig jaar mee in het trainersvak, maar een situatie zoals nu heb ik nog nooit meegemaakt. Het is frusterend. Je kunt in de huidige situatie alleen maar hopen. De huidige selectie is dermate smal, dat ik bij een schorsing of blessure spelers moet gaan lenen bij een lager team, met als gevolg dat die nog geen elf man meer in de wei kunnen brengen".

Hans-Dieter Scholtes (doelman), Alex Adema, al acht jaar een onverzettelijke verdediger, Theo de Bok, verdediger van het tweede team, en Bert van Hooft analyseren de situatie. Als eerste valt op dat momenteel geen echte 'Hopelenaar' in het eerste team speelt. „Toch is dit niet het manco", probeert men duidelijk te maken. „Met Reinaldo Secci is nu een 17-jarige speler doorgestroomd naar het eerste team, maar verder moet je dertien jaar terug gaan, totdat de laatste jeugdspelers doorgestroomd zijn", stelt Bert van Hooft.

„De wil om samen te spelen is bepalend", vindt Alex Adema. „Een clubspeler aardt overal", stelt Theo de Bok. Duidelijk wordt weer eens, dat de jongere generatie niet de mentaliteit kan opbrengen die de ouderen nog zo vaak typeert. „Als ze maar enkele goede acties maken, zijn ze al tevreden. Vroeger hadden we mensen met een roodwit hart. Die huilden na een nederlaag. De huidige generatie legt echter vijf minuten na afloop alles naast zich neer", typeert Bert van Hooft de situatie.

Over de vraag 'hoe uit de huidige impasse te geraken' lopen de meningen uiteen. Scholtes: „Momenteel houdt de routine op bij de verdediging. Toch vind ik, dat je door moet gaan met de jongeren. Eenmalig oudere spelers terug halen verschuift alleen de problemen naar volgend jaar". De anderen drie zijn het niet met hem eens. „Degradatie moet kost wat kost voorkomen worden, want anders eindigt de neerwaartse spiraal ook niet in de vierde klasse", vinden ze.

Hoofdklasse C
Wilhelmina-Baronie
Halsteren-TSC
EHC-Venray
Longa-Panningen
Desk-BVV

Eerste klasse E
Margriet-ODC
Hapert-De Valk
Noad-Rood Wit
WVO-Gemert
ESV-Blerick
UDI'19-WSC

Eerste klasse F
Limburgia-Caesar
Wilhelmina'08-RKVCL
Waubach-SVN
RKONS-SCG
Heer-Chevremont
FC Vinkenslag-Sittard

Tweede klasse A
Almania-Bunde
Miranda-MKC
Heerlen Sport-Geleen
RKVVL-Eijsden
Leonidas-Schuttersveld
Vaesrade-Haslou

Tweede klasse B
De Ster-Lindenheuvel
MVC'19-Belfeldia
Helden-Obbicht
Veritas-Roermond
Born-Venlosche Boys
FCV-PSV'35

Derde klasse A
RVU-Scharn
Polaris-RKHSV
Kluis-WVV'28
SVM-Berg'68
LHB/MC-Standaard
SVME-Voerendaal

Derde klasse B
Hopel-VKC
Bekkerveld-Groene Ster
Heerlen-Kolonia
Heksenberg-Minor
RKSNE-Heilust
Weltania-Vijlen

Derde klasse C
Leveroy-Crescentia
Moesel-Brevendia
DESM-RKMSV
Buchten-Eindse Boys
Susteren-Megacles
Merefeldia-FC Oda

Derde klasse D
Reuver-Meerlo
VOS-IVO
RKDEV-SSS'18
SVEB-SC Irene
Wittenhorst-Sparta'18
Tiglieja-VVV'03

Vierde klasse A
RKBFC-Iason
Amicitas-Caberg
Willem I-Rapid
RKASV-Schimmert
Walram-St.Pieter
Vilt-Hulsberg

Vierde klasse B
Keer-Simpelveld
Mheerder Boys-RKMVC
Wit Groen-Lemirsia
Nijswiller-Klimmania
Sportclub'25-Banholtia
Gulpen-RKVVM

Vierde klasse C
Stadbroek-Nieuw Einde
KVC Oranje-RKSVB
RKHBS-Waubachse Boys
RKBSV-Abdissenbosch
FC Gracht-FC Hoensbroek
SVK-Laura

Vierde klasse D
Sanderbout-IVS
Treebeek-RKDFC
Mariarade-Helios'23
GVCG-KEV
GSV'28-Langeberg
Coriovallum-Centrum Boys

Vierde klasse E
FC Ria-Armada
SVE-Holtum
Maasbracht-Linne
EVV-Walburgia
Roosteren-Urmondia
Stevensweert-Vlodrop

Vierde klasse F
SVVH-Rios'31
RKSVO-Thorn
Leeuwen-SVH'39
Victoria-RKVB
MHD-RKESV
Swift'36-Nunhem

Vierde klasse G
VCH-Egchel
Venlo-Roggel
Swalmen-Boekoel
RKSVN-FC Steyl'67
KVC-HBSV
Bevo-Quick Boys'31

amateurs op zaterdag

redactie: arno römgens

Jac Weeres geeft talent uit eigen regio volop kansen

RFC staat weer voor Roermond

Van onze verslaggever

ROERMOND - Voor de nieuwe competitie haalde RFC oud-voetballer Jac Weeres terug naar de Maashaven. Niet als speler, maar als de nieuwe man op de bank. In samenwerking met manager Jos Schreinemacher werd naar nieuw, jong, talent uit Roermond en de directe regio gezocht. RFC moest weer binding krijgen met Roermond. Na de degradatie van afgelopen jaar lijkt deze opzet snel succes op te leveren. Op dit moment voert Roermond de ranglijst in de tweede klasse B aan. Jac Weeres: „Het gaat vlugger met het jonge team, dan we verwacht hadden. We zullen zeker voor de hoogste plaats strijden, maar de titel is in het eerste jaar nog geen must."

Na de degradatie uit de 'Brabantse' eerste klasse liep het eerste team van Roermond vrijwel leeg. Trainer Walstock verkaste na zeven seizoenen naar Fortuna Sittard en van de bestaande selectie bleven slechts enkele spelers bij de club. Het bestuur trok het duo Weeres/Schreinemacher aan als de nieuwe technische staf. Weeres: „Wij zijn op zoek gegaan naar Roermondse jongens die elders speelden. Van Sittard kwamen Erik de Krijger en Henk Stiphout. Verder zochten we naar jonge spelers uit de directe regio. Wij wilden niet alleen talentvolle voetballers, maar ook jongens die qua karakter bij elkaar passen. We willen een hechte groep. Wij willen ook af van het duiventil-effect."

Talent

Weeres voorts: „De meeste jongens hebben talent, maar dat wil nog niet zeggen dat ze er zijn. Dat weet ik uit eigen ervaring. Ze moeten leren dat er hard gewerkt moet worden. We zullen ongetwijfeld met inzinkingen te maken krijgen. Daar moeten we ons samen overheen knokken. Iedere wedstrijd moet dat beetje extra gegeven worden om te winnen.

Door blessures was de selectie in het begin erg smal. De geblesseerden zijn teruggekomen, waardoor de concurrentie ook weer groter is geworden. Dat is een goede zaak. De voor morgen geplande wedstrijd tegen Veritas kan in dit verband een goede graadmeter voor ons vormen."

'Vierde klasse D sterkste van alle vierde klassen'

IVS en Sanderbout vechten om hegemonie

Van onze medewerker
MAARTEN DE KEVER

SITTARD/BERG AAN DE MAAS - Als de weergoden het toelaten staan morgen op het veld van Sanderbout Henk Thijssen (Sanderbout) en Frank van Eijs (IVS) tegenover elkaar. Henk is met 37 jaar de oudste speler bij Sanderbout. Hij hing aan het eind van vorig seizoen de voetbalschoenen aan de wilgen, maar kwam daar aan het begin van dit seizoen weer op terug: „Officieel ben ik vorig seizoen gestopt, maar omdat er wat personele problemen waren bij Sanderbout, heb ik toch maar weer de voetbalschoenen uit de kast gehaald", aldus Sanderbout's laatste man. Frank van Eijs is pas 19 jaar en de jongste speler van IVS. Maar hij heeft al ruimschoots bewezen thuis te horen in het eerste elftal.

Al op zijn vijftiende werd Frank opgesteld in het eerste. „Maar eigenlijk vond ik dat ik nog wat te jong was, om in het eerste te spelen. Daarom ben ik naar Lindenheuvel gegaan", aldus de middenvelder van IVS. „Ze hebben daar een prima jeugdafdeling en ik heb er twee heel leuke jaren gehad in de A-jeugd. Maar dit seizoen ben ik toch weer terug gekomen bij IVS, nadat Harrie Ubachs, de trainer, mij dat gevraagd heeft".

Daar heeft Frank geen spijt van, want IVS draait goed mee in de vierde klasse D en door de goede prestaties van het team gaat het met het eigen spel ook erg goed. „Ik ben aan een constant seizoen bezig. Ook de rest van het team, dat vooral uit jonge spelers bestaat, draait erg goed", aldus de spelbepaler. IVS is echter niet zijn uiteindelijke doel. Af en toe droomt hij wel eens van betaald voetbal. „Ik wil het hoogste bereiken. Ik wil winnen. Misschien dat ik in de toekomst nog eens weg ga bij IVS, maar dan alleen om in de eerste klasse of hoofdklasse te spelen.

Of betaald voetbal, maar niet naar een derde- of vierdeklasser, daarvoor is het bij IVS veel te gezellig", vertelt de ambitieuze student economie.

Ook gezellig is het bij Sanderbout, want als je al ruim 16 jaar bij dezelfde club voetbalt dan moet er daar een leuk sfeertje hangen. Henk Thijssen bekijkt het voetballen een beetje genuanceerder dan zijn IVS-collega. „Natuurlijk heeft iedere ambities, maar als je ouder wor gaan andere dingen tellen. Dan ho je niet meer zonodig hoog te vo ballen. De sfeer is dan ook heel b langrijk". Daar ligt volgens He Thijssen ook voor een groot deel kracht van Sanderbout. „Onze nie we trainer, John Vranken, doet o zettend goed werk. En als de res taten goed zijn dan is de sfeer o meestal goed. Toch had ik niet v wacht, dat we dit jaar mee zoud draaien voor het kampioensch

Vooraf hoopte ik op een period titel, maar nu gaan we voor de eers plaats. Toch moet je uitkijken, wa voor hetzelfde geld sta je aan he einde van het seizoen met lege ha den. Geen periodetitel en geen kam pioenschap, niks!"

Sanderbout speelt morgen, mits he veld het toe staat, tegen IVS om d eerste plaats in 4D. Henk Thijsse en Frank van Eijs spelen voor d tweede keer dit seizoen tegen e kaar. Hoewel ze erg veel van elka verschillen, zijn ze het over een din eens: de koploper in 4D is de bes ploeg uit de hele vierde klasse, wa een zwaardere klasse is er dit jaa niet in Limburg.

● *Henk Thijssen (links) en Frank van Eijs spelen een heel raar spelletje met de bal.*

Foto: PETER ROOZE

imburgs
agblad
Speciale uitgave van zaterdag
15 december 1990

25 JAAR BOVENGRONDS

Coördinatie: Peter Bruijns, eindredactie: Sante Brun, vormgeving: Wiel Gubbels en Sjef Meijers, cover & graphics: Karel Gerrits

1965. Een bewogen jaar. In de geschiedenis van Limburg zal het een bijzondere plaats blijven innemen.

Aan het eind ervan, om precies te zijn 25 jaar geleden op 17 december, vindt in de gloednieuwe Heerlense stadsschouwburg een historische samenkomst plaats van alles wat de provincie aan autoriteiten te bieden heeft. Zoals het de Rooms-Katholieke samenleving betaamt, is uiteraard ook de bisschop van de partij.

Industriëlen en intelligentia vullen de pluchen zaal tot in de nok en bezetten zelfs de helft van het podium om geen letter te missen van minister van Economische Zaken J. den Uyl, die zijn Eerste Mijnnota ontvouwt.

Met het melden van de sluiting van de Maurits, kondigt hij tegelijk het naderende einde van alle Limburgse mijnen aan. Er klinkt luid applaus. De speech van Den Uyl markeert een dramatische breuk in de geschiedenis van de provincie. De economische motor van het zo welvarende Zuid-Limburg komt tot stilstand. Een gat van 75.000 arbeidsplaatsen is het resultaat.

Een ellendige tijd breekt aan. Limburg wordt het Zwarte Gat van Nederland. Het roer moet om. Alle hens moeten aan dek voor het herstel van de ontwrichte economie, het gehavende landschap, het gedeukte zelfvertrouwen en de barsten in de sociale structuur.

Op dezelfde plek, in de Heerlense stadsschouwburg, wordt maandag uitvoerig teruggeblikt op de afgelopen vijfentwintig jaar. De provincie, die een belangrijk deel van de organisatie voor haar rekening neemt, wil de manifestatie een vreugdevol tintje geven.

Het bankroet is afgewend. De Limburgse economie komt weer op adem, het vroegere kraterlandschap is bekleed met woonwijken, Limburg presenteert zich als balkon van Europa.

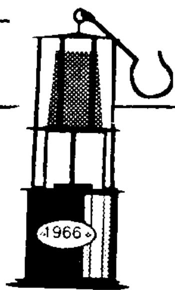
Blijheid in de schouwburg, maar onderhuids is er nog veel mis. Limburgs mijnverleden is nog steeds niet uitgewist.

Vijfentwintig jaar hersteloperaties hebben hun littekens nagelaten. De regering had zich flink verkeken op de enorme gevolgen die de sluiting voor de provincie had. Het Zuiden een enorme klap. Er was geen werk, er waren nauwelijks wegen, slechte spoorwegen, gebrekkige opleidingen, en de werknemers waren er niet op voorbereid om iets anders te doen dan mijnwerk.

Te laat werd beseft dat de regio zich pas kon herstellen nadat op al die terreinen maatregelen waren getroffen. Bovendien hebben we geleerd dat een hersteloperatie als na de mijnsluitingen niet alleen aan Den Haag kan worden overgelaten.

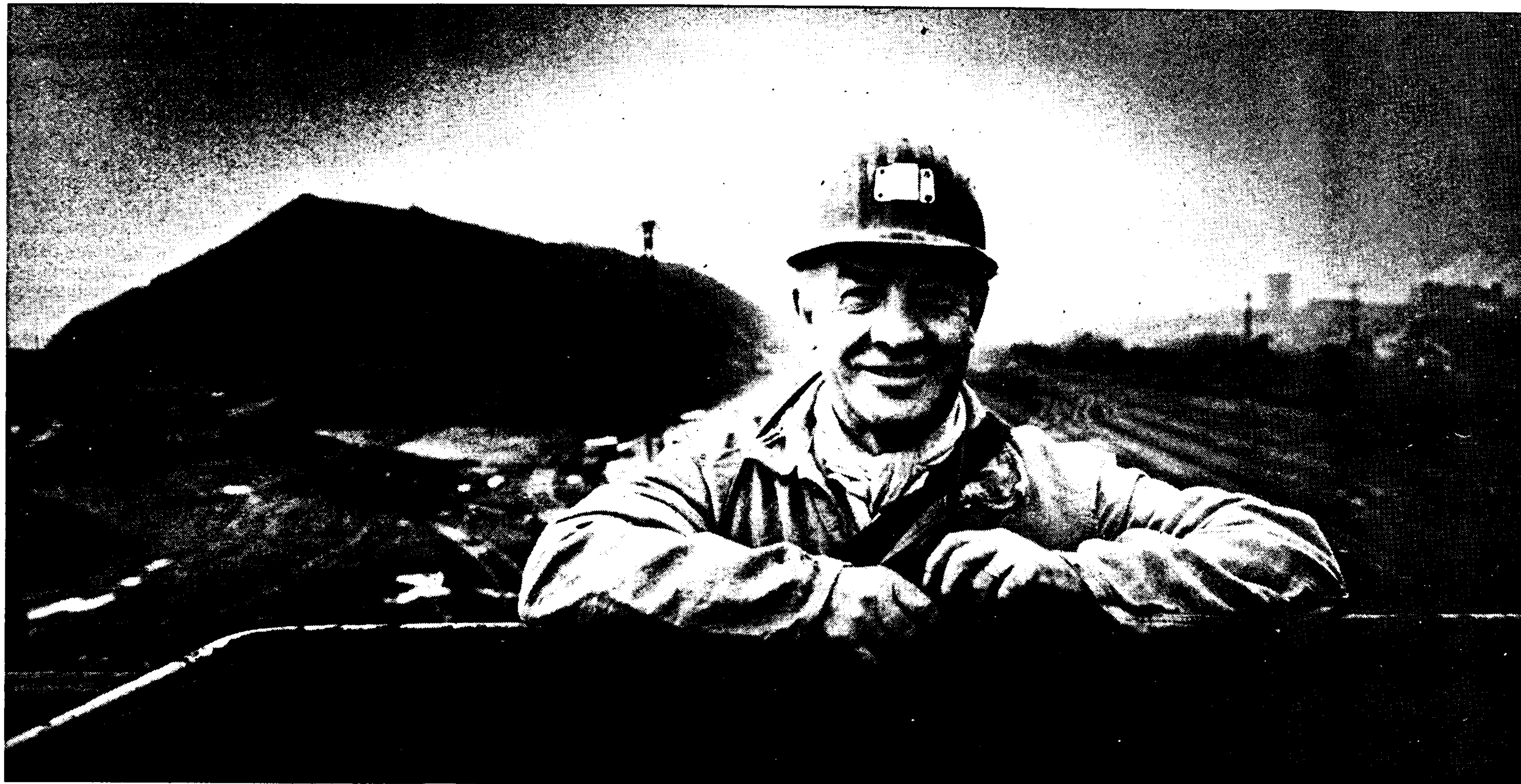
Een directie betrokkenheid van de provincie bleek onontbeerlijk. Dat – plus de wederopleving van de economie – vormde de grondslag voor het uiteindelijke succes van het PNL-beleid.

peter bruijns

de vakbondsman

DOOR THEO SNIEKERS

● *Frans Dohmen in november 1971, kort voor de pensionering van de vakbondsman.*

Een vakbond die aktief meewerkt aan zijn eigen ondergang is geen alledaags beeld. Toch is dat feitelijk precies wat de Nederlandse Katholieke Mijnwerkersbond (NKMB) en met name voorzitter Frans Dohmen deden rond 1965. En wel door 'in harmonie' met de mijnondernemingen en met de overheid mee te werken aan de sluiting van de mijnen en de herindustrialisatie van Limburg.

Verrassend', noemt de historicus dr. F. Messing die medewerking in zijn standaardwerk 'Geschiedenis van de mijnsluiting in Limburg'. Van een echte verrassing kan echter eigenlijk geen sprake zijn. Al ten tijde van de kolencrisis eind jaren vijftig voorzag Dohmen een vroegtijdig einde van de mijnindustrie in Limburg en de noodzaak van vervangende werkgelegenheid door herindustrialisatie.

Dohmen zag vroeg de noodzaak van nieuwe industrieën

In zijn studie dicht Messing Frans Dohmen, in 1910 geboren in Kerkrade als zoon van een mijnwerker, een 'onbetwistbaar visionair' vermogen toe. „Vanaf de kolencrisis heeft Dohmen geen gelegenheid laten voorbijgaan zijn mening van de daken te verkondigen, dat het met de steenkolennijverheid in Nederland gedaan is", schrijft de historicus. „Op Europees niveau heeft hij sindsdien gepleit voor sanering en sluiting van onrendabele en voor concentratie van rendabele mijnzetels. Daar gaat hij erg prat op."

Messing laat vaak zijn bewondering blijken voor Frans Dohmen, van 1944 tot 1971 voorzitter van de NKMB, en tevens voor het werk van de vakbond voor zijn leden. De voorman van de NKMB staat eind jaren vijftig op het toppunt van zijn macht. De deuren van de directiekamers der (staats-)mijnen en die van het Ministerie van Economische Zaken staan altijd voor hem open. Zijn wil is wet en hij wordt op zijn wenken bediend. In de schaduw van zijn aanzien spelen de andere bonden nauwelijks een rol.

Bij de NKMB is in 1960 bijna tachtig procent van de mijnwerkers aangesloten. Alleen de kleine Algemene Bond van Mijnwerkers (ABMW) vaart een onafhankelijke koers, maar kan het niet bolwerken tegen de „zuigkracht van de NKMB, die zich gesteund weet door kerk en mijn."

Gelovig

Dohmen is een streng gelovig man. Staken is voor hem uit den boze, het 'harmoniemodel' daarentegen staat hoog in zijn vaandel. Bij het enige massale looncontlict in de mijnindustrie na de Tweede Wereldoorlog, de langzaam-aan-actie van 1 en 2 april 1957, blijkt meteen hoe groot de macht van de NKMB is. Als de mijndirecties weigeren om naast de ondergronders ook de bovengronders een loonsverhoging toe te staan, roept de NKMB op tot de al genoemde langzaam-aan-actie. Het werk in de mijnen komt nagenoeg lam te liggen. Dohmen en de NKMB worden in het hele land, door de politiek maar ook door het bestuur van de (overkoepelende) Katholieke Arbeiders Beweging, aan de schandpaal genageld. Maar al na twee dagen krijgt de NKMB zijn zin.

Door de kolencrisis zal de NKMB daarna echter in een situatie komen waarin een dergelijke grootschalige aktie nauwelijks meer mogelijk is.

Dohmen voorziet zwaar weer voor de Limburgse mijnindustrie. De economische positie daarvan wordt steeds wankeler, mede doordat andere Europese landen hun steenkoolmijnen met zware financiële injecties ondersteunen, terwijl de Nederlandse staat dat niet doet.

Herhaaldelijk wijst Dohmen op „de onvermijdelijke keuze die de regering moet maken: óf zij garandeert het in produktie blijven van de mijnen ten minste voor een tijdsduur van 20 jaar óf zij doet dat niet. In het laatste geval dient onmiddellijk de geleidelijke ontmanteling ter hand te worden genomen waarbij de overheid de personeelsafvloeiing – de arbeidsmarkt is zeer gunstig – financieel moet begeleiden."

Boodschap

Deze boodschap draagt Dohmen in de eerste helft van de jaren zestig bij herhaling uit. Pleidooien voor herindustrialisatie van de regio houdt de vakbondsvoorzitter „soms op een onverschrokken, haast eisende wijze, maar vanaf 1964 bijna smekend vanuit het besef dat zijn Bond het wapen van de staking niet meer in de strijd kan gooien", schrijft Messing.

Ook de directie van de Staatsmijnen onderkent vroeg de noodzaak de mijnen te sluiten en naar andere bedrijvigheid om te zien. Het kabinet erkent die noodzaak echter aanvankelijk niet. Messing verwijt met name de toenmalige minister van Economische Zaken (tot het voorjaar van 1965) J.E. Andriessen – hij bekleedt momenteel, 25 jaar na het besluit de mijnen te sluiten, dezelfde functie weer! – gebrek aan visie. Zijn opvolger, Joop den Uyl, ziet de noodzaak wel in. Onder zijn leiding wordt in december 1965 de Eerste Mijnnota uitgebracht, waarin tot een geleidelijke sluiting van de mijnindustrie wordt besloten, waarbij tegelijkertijd voor vervangende werkgelegenheid moet worden gezorgd.

Keihard

De NKMB levert een belangrijke bijdrage aan de inhoud van de Eerste Mijnnota, „met name aan de daarin getroffen voorzieningen voor het af te vloeien personeel", oordeelt Messing. De NKMB en Dohmen stellen zich daarbij vaak keihard op. Dat geldt met name als zij proberen een regeling toegepast te krijgen die steun biedt bij de gehele of gedeeltelijke ontmanteling of samenvoeging van mijnzetels.

Die regeling voorziet in loon- en herscholingssubsidies voor een periode van 12 tot 30 maanden, loonaanvulling bij herplaatsing binnen het bedrijf tot het moment van pensionering en ook als mijnwerkers op het moment van ontslag minder dan vijf jaar van hun pensionering af zijn.

De politiek voelt aanvankelijk zeer weinig voor deze kostbare regeling. Maar zelfs minister-president Cals wordt door de leiding van de NKMB met een bezoek vereerd en onder druk gezet, terwijl de fractievoorzitter van de KVP in de Tweede Kamer, Schmelzer de wacht wordt aangezegd. De KVP'er moet ervoor zorgen dat het kabinet Cals-Vondeling niet sneuvelt alvorens een besluit is genomen over de mijnen.

Het kabinet wordt verder meegedeeld dat de NKMB niet mee zal werken aan de beperking van de kolenproduktie als de bovenomschreven regeling niet wordt toegepast. Het dreigement werkt: het kost Den Uyl niet veel moeite het kabinet met de regeling akkoord te laten gaan.

Kritiek

Het is meteen een van de laatste successen van de NKMB. Het proces van herindustrialistatie zal al snel op een bittere teleurstelling uitlopen. Was er in de eerste helft van de jaren zestig nog gebrek aan personeel, na het besluit de mijnen te sluiten zal dat snel veranderen.

Het aantrekken van nieuwe industrieën verloopt niet goed, waar dan begin jaren zeventig ook nog eens de economische recessie overheenkomt, terwijl de mijnen in versneld tempo dichtgaan. Messing levert pittige kritiek op de manier waarop wordt getracht nieuwe bedrijven naar Zuid-Limburg te halen. Rijk, provincie, industrieschappen en gemeenten verspillen wel veel woorden, maar daden blijven uit. De verschillende overheden roepen allerlei commissies in het leven, die ieder voor zich op pad gaan om bedrijvigheid aan te trekken.

Die versnipperde wervingsaktiviteiten leiden, voorspelbaar, meestal niet tot resultaat. „Ook Dohmen geraakt daarover in alle staten van woede", meldt Messing. „Regelmatig schilt hij in zijn redevoeringen voor de Bondsraad met de Limburgse autoriteiten appeltjes over hun verstrooide bezigheden inzake de herindustrialisatie."

In zijn mémoires meldt Dohmen dat hij Den Uyl al in een vroeg stadium heeft voorgesteld een 'sterke man' het hele proces van herindustrialisatie te laten leiden en coördineren. De bewindsman weigert, het provinciebestuur is echter niet in staat die coördinerende rol over te nemen. Alleen de Staatsmijnen werken gericht en met succes aan het binnenhalen van nieuwe economische aktiviteiten, aldus Messing.

Bitter

Het wordt er allemaal niet beter onder de opvolger van Den Uyl op Economische zaken, minister L. de Block. Deze besluit dat niet voor alle door de sluiting van de mijnen wegvallende banen nieuwe werkgelegenheid moet komen, maar alleen voor hen die buiten de bedrijfstak emplooi moeten vinden.

En Frans Dohmen? Hij heeft zijn tijd gehad, en met hem de NKMB. De bond verliest uiteraard veel leden en invloed door de inkrimpende mijnindustrie, de strijdlust wordt minder. Messing: „Dohmens schoten voor de boeg veroorzaken nog slechts opspattend schuim, de dreigementen verbleken tot verflauwende vermaningen, het oratorisch vuurwerk blust uit tot nu eens berustende dan weer verbitterde betogen, waarin de grenzen van het haalbare zijn aangeduid."

Zelfs de 'eens zo machtige Dohmen kan geen vuisten meer ballen' om het proces van de mijnsluiting en herindustrialisatie in de gewenste richting om te buigen. „Omstreeks 1970 lijkt Dohmen op een dolende vakbondsridder, die zich vermoeid bezighoudt met de gewenste vestiging van industrieën en Rijksdiensten in een economisch stagnerende regio en zich uitsloofl voor de waardevastheid der pensioenen", maar deze zaken feitelijk overlaat aan andere instanties.

Zondebok

Daarbij blijft het niet, schrijft Messing verder. „Dohmen is ook als een zondebok de woestijn ingejaagd door gewezen mijnwerkers die hun frustraties over het verlies van hun werk en inkomen en over hun teleurgestelde verwachtingen in een nieuwe toekomst op zijn nek laden."
En verder: „Velen gooien hem met stenen na. Hij is het toch die vanaf 1959 onverdroten heeft geijverd voor de sloop van alles wat de Mijnstreek bezat? Op niet mis te verstane wijze heeft hij steeds gewezen op de economische onvermijdelijkheid van een sluiting der mijnen en op de mensonwaardige aspecten van het mijnwerkersberoep?"

Messing deelt die kritiek niet. Volgens de historicus was het besluit de mijnen te sluiten gerechtvaardigd. Zowel Dohmen als de Staatsmijnen hadden een vooruitziende blik door al vroeg op de mijnsluiting aan te dringen, in een tijd dat er nog voldoende ruimte was op de arbeidsmarkt om de mijnwerkers aan ander werk te helpen.

Dohmen zelf is aan het eind van zijn carrière teleurgesteld en verbitterd. Zijn laatste grote taak: de fusie van de ineengeschrompelde NKMB met andere katholieke industriebonden tot de Industriebond NKV. Op 2 december 1971 stemt de Bondsraad van de NKBM met de fusie in en daarmee met de liquidatie van de bond. Bijna twee weken later, op 15 december, gaat Dohmen met pensioen. „Moe gestreden en der dagen zat", zoals Messing het uitdrukt.

Vanuit de schacht aan de lopende band

„Zo heb je een grote afbouwhamer in de hand en het volgende moment duwen ze een schroevedraaier in je vingers." De 55-jarige Jules Willems uit Geleen behoort tot de eerste lichting van oud-mijnwerkers die in het voorjaar van 1991 hun zilveren jubileum bij de Volvo hopen te vieren. Hoewel hij zegt met plezier naar zijn werk te gaan, hebben de vijftien jaar die hij ondergronds heeft doorgebracht, meer indruk gemaakt dan de 25 jaar als werkmeester bij de Daf en later Volvo. „Zelf zou ik er nooit een moment over geprakkezeerd hebben om uit de mijn weg te gaan."

De definitieve bekendmaking van de sluiting van de mijnen kwam als een grote schok. Natuurlijk, de geruchtenstroom was al eerder op gang gekomen, maar Willems ziet nog voor zich hoe een van de hoge pieten van de Maurits de geruchten over de sluiting naar het land der fabelen verwees. „Die man stond boven op de tafel en zwaaide met armen en benen, terwijl hij schreeuwde: De schoorstenen zullen hier blijven roken. Breng me degene, die deze praatjes in de wereld helpt!"

Daf

„De wereld stortte in. Wat denk je, ik had een gezin te onderhouden en had een volstrekt eenzijdige opleiding als mijnbouwkundige." Het werd uiteindelijk de autofabriek Daf, één van de nieuwe economische motoren van Limburg, die als voorschot op de beloofde industrieën in het kader van de herstructurering in Born werd gebouwd. In afwachting van de nieuwbouw van de fabriek werkte Jules Willems met zijn collega's negen maanden in Eindhoven. Iedere dag reden ze met de bus langs hun toekomstige werkplek.

In Eindhoven werden ze 'omgeschoold' of wat daar voor door moest gaan. „Ik draaide een weekje mee met een werkmeester en daarna moest je het zelf doen. Boem paf! Van de ene op de andere dag in een wildvreemd bedrijf." De veranderingen waren enorm. „Een echt produktiebedrijf. Natuurlijk, in de mijnen moest ook geproduceerd worden, maar daar kon het werk in een gang stilgezet worden als een ploeg te veel mensen miste door ziekte of zo. Maar de band bij de Daf blijft lopen. Daar kun je niet één lijn stopzetten, want dan worden geen auto's gemaakt."

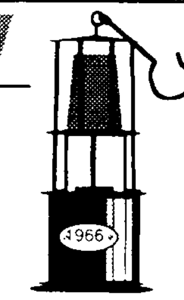
Schandalig

Ook wat de betaling betreft was de overgang naar de Daf geen klapper, maar een klap. Jules Willems kan zich er nog steeds boos om maken. „We hebben nog wat financiële vergoeding afgedwongen, maar achteraf gezien hebben we ons er te gemakkelijk bij neergelegd en zijn we eigenlijk schandalig behandeld", meent hij verontwaardigd. Het was niet alleen loonderving, maar ook het verlies van een aantal voorrechten zoals het recht op 65 hectoliter steenkolen. „Daar stookte bijna de hele familie van."

Hoewel hij tijdens het zwoegen en ploeteren in de mijnen de harde steenlaag, die het zwarte goud niet zo maar prijs wenste te geven, verwenste, denkt Jules Willems toch met weemoed terug aan de kameraadschap in de mijngangen. „Het was toch een aparte sfeer. Dat lampje op je helm, het 'bottere' in het donker, geen daglicht te zien. Totaal op elkaar aangewezen zijn. Aan de lopende band ben je ook van elkaar afhankelijk, maar daar ontbreekt dat gevaar, dat die kameraadschap iets extra's geeft."

Onlangs bracht Jules Willems samen met zijn in het Daftijdperk geboren dochter nog een bezoek aan een Belgische steenkoolmijn. „Na twee minuten was het, alsof ik er nooit was weggeweest."

hans goossen

Roet van het gezicht door moed van Den Uyl

Minister Joop den Uyl handelde 25 jaar geleden goed door de sluiting van de mijnen erdoor te drukken. Zo denken achteraf de meeste 'geleerden' erover. De enquête die het Limburgs Dagblad onder de bevolking van de mijnstreek hield, wijst echter uit dat drie op de tien Mijnstreekbewoners nog steeds verzuchten: 'Waren die mijnen er nog maar'. Achteraf gezien is dat niet helemaal onbegrijpelijk, want na 1965 is er van alles mis gegaan. Het heeft tenslotte een kwart eeuw geduurd voordat deze provincie zich weer enigszins met de rest van het land kon meten. Dat was veel langer dan iedereen aanvankelijk had verwacht. En nog zijn de littekens bij mens en omgeving pijnlijk aanwezig. Al heeft op de meeste plaatsen het mijnlandschap nieuw vel over de kolenzwarte poriën gekregen.

DOOR PETER BRUIJNS

● *De Stadsschouwburg van Heerlen is op 17 december 1965 tot op het podium vol met notabelen die naar de jobstijding van minister J. den Uyl komen luisteren.*

og steeds vragen mensen zich af of 1965 het juiste tijdstip was om de mijnen te sluiten. Vroeg of laat zouden ze echter toch gesloten zijn, ook zonder Den Uyl. Al was er veel moed voor nodig, een eigenschap waaraan het Den Uyls voorganger (en nu opnieuw minister van Economische Zaken) J. Andriessen ontbrak. Anders zou het niet veel hebben gescheeld of het was al in 1962 gebeurd.

Als de mijnen eerder waren gesloten zouden de moeilijkheden bij de uitvoering en de daaropvolgende herstructurering vermoedelijk geringer zijn geweest, denken we nu. Want in het begin van de jaren zestig had Limburg de sluitingspijn gemakkelijker op kunnen vangen in de economische hoogconjuctuur. Door aarzelend beleid kwam het er echter pas in 1965 van, toen de economische groei niet lang meer te gaan had.

Opvolgers

Na zijn korte periode als minister van Economische Zaken is het volgens den Uyl allemaal fout gegaan. Dat lag, zo zei hij eens in de Tweede Kamer, aan zijn opvolgers op zijn departement: de ministers Bakker, De Block, Nelissen en Langman. Den Uyl: „Ik had de sluiting over tien jaar willen spreiden - in de pas met het beschikbaar komen van vervangend werk." De opvolgers deden het versneld. „Toen ik wegging was er nog geen duidelijke afspraak over de steun voor de particuliere mijnen. Ik wilde die alleen geven wanneer ik de zekerheid had dat ermee in nieuwe arbeidsplaatsen geïnvesteerd zou worden. Tot mijn grote schrik gaven mijn opvolgers al meteen zeer grote bedragen zonder die strikte voorwaarden eraan te verbinden," aldus Den Uyl. „Toen is het verprutst."

Ploeteren

Aan het eind van de jaren vijftig werken 58 duizend mensen in de Limburgse mijnen, waarvan grofweg de helft ondergronds. Limburg, van oorsprong een gebied van ploeterende keuterboeren, is dan een van de dichtstbevolkte geïndustrialiseerde regio's van Nederland. Van iedere tien Limburgers zijn er zeven afhankelijk van de mijnen. De koopkracht is hier het hoogste van heel Nederland. Maar op andere gebieden is de provincie verwaarloosd. Wegen en spoorwegen zijn er slecht aan toe. De onderwijsvoorzieningen zijn beroerd.

De streek is eigenlijk één grote grauwe stad, ontstaan en gebouwd rond de mijnterreinen. En zoals later blijkt, veel te afhankelijk van één industrietak. Het zuidelijkste puntje van Nederland heeft een monocultuur, totaal op de mijnbouw gericht. De mijnbedrijven zijn niet alleen de belangrijkste werkgevers, ze zorgen ook voor een woning voor het personeel, krediet bij de slager en korting in de kledingzaak. Alles is geregeld. Makkelijk voor de mijnwerkers. Die hoeven na het werk alleen hun eigen tuintje bij te houden. Maar zo wordt wel alle eigen initiatief, iedere bereidheid tot kritiek onderdrukt.

Dat blijkt als de kentering begint: Eind jaren vijftig tekent zich een kolencrisis af. Aardolie is goedkoper en uit de Verenigde Staten kan goedkoper steenkool worden ingevoerd, terwijl in Groningen een enorme bel aardgas wordt ontdekt. Uit Den Haag krijgen de mijnen nauwelijks steun om stand te houden tegen al die bedreigingen. De directie van de Staatsmijnen begint al in 1959 in te zien dat er geen vrolijke toekomst voor de kolenwinning is weggelegd en gaat voorzichtig over produktiebeperkingen praten in Den Haag.

De zorgeloze tijd is voorbij. Er wordt niet meer in Limburg geïnvesteerd. Voor veel jongeren hoeft het vuile werk ook niet meer. Er dalen geen nieuwe mijnwerkers meer af. In 1965 werken er nog maar 45.000 mensen in de mijn.

Besluiteloos

Het gaat begin jaren zestig zo slecht, dat de nieuwe mijn, de Beatrix, niet eens meer in exploitatie komt. De Hendrik en de Emma worden al snel samengevoegd. Het liefst wil de directie alle mijnen sluiten. Maar Den Haag is besluiteloos. Het onvermijdelijke wordt steeds maar uitgesteld. Minister van Economische Zaken dr. E.J. Andriessen wil de directie van de Staatsmijnen geen opdracht geven de boel maar dicht te gooien. Daar mag zelfs niet meer met hem over worden gesproken.

Pas zijn opvolger Joop den Uyl voelt aan dat er geen andere mogelijkheid meer is. Het geld kan beter aan nieuwe industrieën worden besteed, beseft hij. Op 17 december 1965 is het zover. In de Stadsschouwburg in Heerlen presenteert Den Uyl de 'Eerste Mijnnota': de kolenproduktie wordt geleidelijk afgebouwd. Maar, zo verzekert de minister, er gaat geen mijn dicht zonder dat er vervangende werkgelegenheid is. Voor het werven en financieren van nieuwe bedrijven in het mijngebied stelt hij extra geld beschikbaar.

Braaf

Onder de mijnwerkers wordt de sluiting braaf aanvaard. Wat in ruim vijftig jaar aan werkgelegenheid in de mijnen is opgebouwd, wordt in één decennium afgebroken, constateert onderzoeker W. Derks van het ETIL achteraf. Hij schat dat - met banen in de toelevering erbij - in totaal een gat is geslagen van 75.000 arbeidsplaatsen. De beslissing grijpt diep in in het leven van de koempels. Alle zekerheden vallen weg.

De sluiting gaat veel sneller dan iedereen aanvankelijk had gedacht en dan Den Uyl had gewild. De eerste jaren blijft de ommezwaai nog drijven op de voorspoedige economische groei en zijn er nauwelijks zichtbare problemen. DAF, DSM en tientallen gesubsidieerde nieuwe bedrijven vangen de mijnwerkers op, al blijft de werkgelegenheid bij Daf flink onder de beloofde 6.000 werkplekken. In Maastricht worden plannen ontwikkeld voor een nieuwe medische faculteit. De pendel zorgt ervoor dat duizenden Limburgers in Duitsland aan de slag kunnen. En in het kader van de spreiding van de rijksdiensten wordt in 1969 het Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds naar Heerlen overgeheveld. Waarschuwingen dat de werkelijke problematiek achter de zonnige cijfers versluierd blijft, worden in de wind geslagen. Opmerkingen van burgemeester J. Smeets van Kerkrade, dat de Oostelijke Mijnstreek de sluitpost wordt van de mijnsluitingsoperatie, worden genegeerd als een stormwaarschuwing bij heldere hemel.

Recessie

Dat ondertussen het ziekteverzuim flink toeneemt vindt nog niemand verontrustend. Omschakelen van beroep is tenslotte geen peuleschil. In de jaren zeventig, terwijl de laatste mijnen nog gesloten moeten worden, komt de malaise aan de oppervlakte. De eerste oliecrisis gooit roet in het eten. Er wordt steeds meer geklaagd en gemopperd, de welvaart verdwijnt. Het zijn de kenmerken van een recessie die de hele wereld treft, maar die juist in het nog kwestbare Limburg extra hard aankomt. De komst van nieuwe bedrijven stokt. Sommige fabrieken die zich in Limburg gevestigd hebben, tuk op een fikse premie, kunnen nauwelijks het hoofd boven water houden. De eerste koempels verliezen voor de tweede keer binnen enkele jaren hun baan en de werkloosheid groeit tot ver boven het landelijk gemiddelde.

Het herstelbeleid loopt volkomen spaak. De verborgen werkloosheid viert hoogtij. Veel mensen worden vervroegd gepensioneerd of zijn heel gemakkelijk in de WAO terechtgekomen. Voor hen hoeven dus geen nieuwe banen geschapen te worden. Maar het gevolg is dat in de volgende jaren, als er jonge werknemers op de arbeidsmarkt verschijnen, niet voldoende arbeidsplaatsen beschikbaar zijn. Vrouwen hebben nauwelijks kans op een baan en het aantal WSW'ers neemt snel toe. Door onvoldoende management, gebrek aan commerciële ervaring en vooral door een inzakken de conjunctuur, gedijen veel projecten, bedoeld om nieuwe werkgelegenheid te scheppen, rampzalig slecht. Organisaties die nieuwe bedrijven moeten werven lopen elkaar hopeloos voor de voeten. Tweede Kamerlid Thijs Wöltgens zal later in de Kamer veel vragen stellen over de bestemming van de honderden miljoenen die aan de directies van particuliere mijnen zijn uitgekeerd voor herstructureringsprojecten. Veel geld lijkt wel in een bodemloze put verdwenen.

Keerpunt

In 1978 is de werkloosheid tot ruim 28.000 gegroeid, dat is 12,7 procent van de beroepsbevolking, het dubbele van het gemiddelde in Nederland. Het Perspectievennota-beleid, dat in dat jaar (na liefst zeven jaar ambtelijke voorbereiding) wordt ingevoerd, vormt een keerpunt. J. Kremers is dan net een jaar gouverneur en zal zich met hart en ziel inzetten voor het nieuwe beleid. Kenmerk is dat de problemen voortaan door rijk en provincie samen worden aangepakt. Er wordt een speciaal op Zuid-Limburg afgestemd beleid gevoerd, waarin niet alleen wordt gekeken naar de economische problemen maar ook naar de daarmee samenhangende culturele en ruimtelijke ontwikkelingen.

Tussen 1978 en 1990 stopt de overheid ƒ 550 miljoen aan PNL-middelen in de Limburgse herstructurering. Daarmee worden investeringen opgewekt van in totaal 2,25 miljard. Het succes laat echter nog even op zich wachten. In de eerste periode (tussen 1978 en 1981) komen er weliswaar 10.000 arbeidsplaatsen bij, voornamelijk bij de overheid, maar toch neemt de werkloosheid in totaal nog toe. Dat gebeurt echter in heel Europa, als gevolg van een recessie en door de instroom van veel vrouwen op de arbeidsmarkt.

In het vervolg van het PNL-beleid wordt nog meer de nadruk gelegd op wat wordt genoemd 'speerpunten van bedrijvigheid'. Maastricht Airport wordt helemaal opgeknapt. In 1977 zijn rond het vliegveld 17 bedrijven gevestigd, anno 1989 telt men er 56. De spreiding van de rijksdiensten leidt tot de komst van bedrijven als CBS, Circle Information Systems, Open Universiteit, NAVO-opslagplaatsen en RCC, die zelf ook weer bedrijvigheid aantrekken van toeleveranciers. Het PNL-beleid leidt ook tot allerlei initiatieven met kabeltelevisie en telematica. Extra aandacht wordt besteed aan het informatica-onderwijs op de Limburgse scholen. De medische faculteit Maastricht wordt een echte universiteit, en er komt een nieuw gebouwd academisch ziekenhuis, de Lucasstichting in Hoensbroek groeit uit tot een revalidatiecentrum van formaat. Gelokt door alle initiatieven komen diverse in medische technologie gespecialiseerde bedrijven naar Zuid-Limburg.

Om het congrestoerisme te bevorderen, wordt het multifunctionele MECC gebouwd. De grindkuilen worden geschikt gemaakt voor de watersport. Ook op onderwijsgebied krijgt Limburg flinke impulsen. De Rijksuniversiteit Limburg krijgt liefst vijf faculteiten.
Mede door de inspanningen van de NV Industriebank LIOF vestigen zich tussen 1978 en 1989 150 nieuwe bedrijven in Limburg, waarvan bijna de helft uit het buitenland. In diezelfde tijd wordt IPR verleend aan meer dan duizend projecten met een totale investeringssom van 8,8 miljard. Dat levert ruim 26.000 nieuwe arbeidsplaatsen op.

In 1975 wordt ook begonnen met de sanering en reconstructie van de oude mijnterreinen. Er worden duizenden woningen op gebouwd, een ski-piste en een draf- en renbaan aangelegd, en er worden industrieterreinen op aangelegd.

'Geslaagd'

Hoewel verschillende projecten zijn mislukt of slechts met de grootste moeite in leven worden gehouden, noemt de provincie anno 1990 het herstructureringsbeleid grotendeels geslaagd. Vergeleken met de andere voormalige mijngebieden in Europa is de economische genezing van Limburg de meeste snelle en succesvolle geweest. Een volkomen mono-cultuur is in een kwart eeuw veranderd in een bont palet van bedrijvigheden. Een vergelijking van de regio's in Noord-West Europa leert bovendien dat Limburg inmiddels een prima positie heeft.

Ogenschijnlijk is het nu dus tijd om patiënt Limburg uit de ziekenboeg te ontslaan. De arbeidsmarkt heeft de mijnsluiting weliswaar nog steeds niet helemaal verwerkt, maar de provincie loopt nauwelijks meer uit de pas met de rest van het land. De regering heeft dat ook gezien en draait de subsidiekraan langzamerhand dicht. Alleen voor de Oostelijke Mijnstreek blijft nog regionale steun beschikbaar. Dit deel van de provincie is de sluiting nog steeds niet helemaal teboven gekomen. Er is een grote verborgen werkloosheid. Het percentage WSW-ers is in de Oostelijke Mijnstreek driemaal zo groot als elders in Nederland. En het percentage mensen in de WAO of AAW is het dubbele, terwijl in deze streek gemiddeld veel te weinig vrouwen aan het werk zijn.

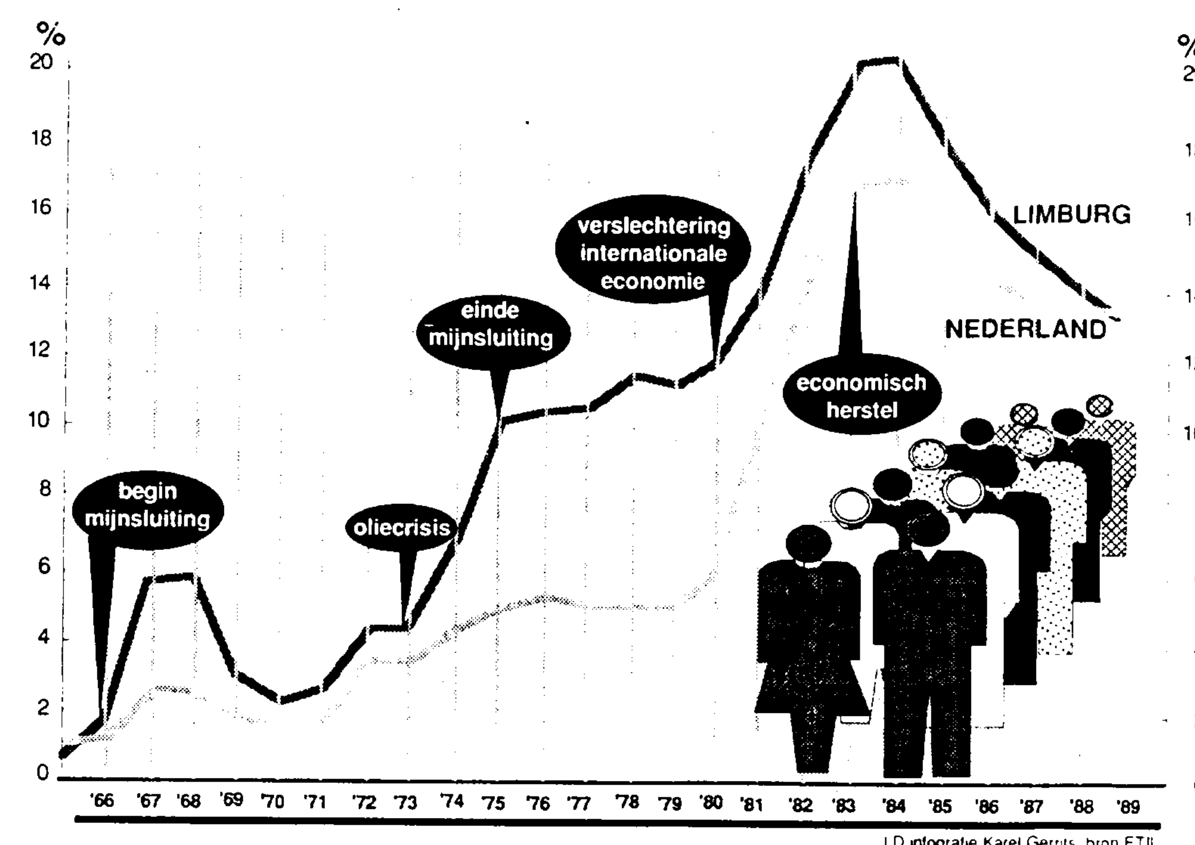
De provincie blijft echter optimistisch: „Hoewel Zuid-Limburg na de mijnsluitingen vertrokken is vanuit de achterhoede, kan deze regio in de toekomst misschien wel doordringen tot de kopgroep in de ontwikkeling van de Nederlandse economie," schrijft het provinciebestuur in een rapport dat de balans opmaakt van de herstructurering. Het wordt ondertussen steeds duidelijker dat Noord- en Midden-Limburg enerzijds en Zuid-Limburg anderzijds op sociaal-economisch gebied uit elkaar groeien. Beleidsbepalers vragen zich af of de provincie in zijn huidige langwerpige vorm nog wel een rol van betekenis kan spelen in een toekomstig Europa. Vandaar dat in zuid-Limburg ook steeds meer Euregionale samenwerking wordt gezocht met de Duitse en Belgische grensgebieden. Wellicht wordt die Euregio in de toekomst als eenheid veel belangrijker dan de provincie die uiteindelijk misschien wel ophoudt te bestaan.

Miljarden

Uiteindelijk heeft de hele ommezwaai de Staat tot dusver om en nabij 4,5 miljard gekost. Gedeputeerde Jef Pleumeekers zal het juiste bedrag maandag bekend maken tijdens de herdenkingsmanifestatie. Tot 1978 ging het om geld dat puur werd gebruikt om nieuwe arbeidsplaatsen te scheppen, maar na 1978 werd de problematiek breder aangepakt. Kortom, ook al wordt er straks een flink getal genoemd, dan is het nog riskant om te zeggen dat er zoveel arbeidsplaatsen voor zoveel geld zijn geschapen. De waarde van al die steun moet niet worden overschat. In het noorden van het land hebben dezelfde premies immers nauwelijks bedrijven kunnen trekken.

Maar als de premies niet alléén doorslaggevend zijn geweest, wat was er dan nog meer? Blijkbaar heeft Limburg als lokatie dan toch iets extra's te bieden. Limburgs internationale positie is nu de belangrijkste troef voor de toekomst. „Grensoverschrijdende samenwerking moet Limburg tot het epicentrum van een toonaangevende Europese regio maken, schrijven de samenstellers van de onlangs verschenen bundel 'Het nieuwe Limburg'. Maar ze waarschuwen meteen voor een ongebreidelde verdere economische groei. Nu al ondervinden we daar de gevolgen van: milieuproblemen, files, woningnood en - oh ironie - zelfs een tekort aan geschoolde arbeidskrachten.

Als Den Uyl dàt geweten had...

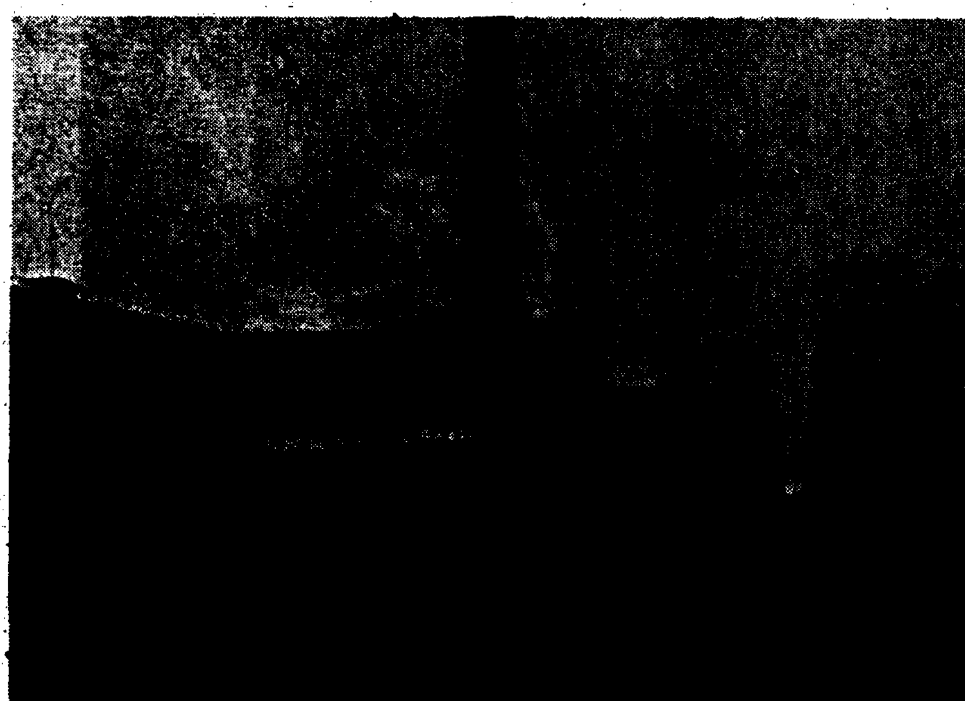
N.V. VERENIGD STREEKVERVOER LIMBURG - HEERLEN

VSL Verenigd Streekvervoer Limburg

OPENBAAR VERVOER: VAN MIJNWERKERS TOT STUDENTEN

Zo'n 35 à 40 jaar geleden vervoerden een aantal particuliere busondernemingen en de Limburgse Tramweg Maatschappij (LTM) grote groepen mijnwerkers van huis naar de werkplek en omgekeerd.

Dit vervoer vergde behoorlijk wat organisatie en inzet van materieel en rijdend personeel. Het waren "gouden tijden" voor het openbaar vervoer en het besloten busvervoer.

Scania-Vabis toerwagen 491. Voor de wasserij van de mijn O.N. 1 aan de Kloosterweg te Heerlen. Op de achtergrond schoorsteen (de Lange Jan) en twee koeltorens. Voor de bus zijn de trijnrails, nog half dichtgestopt, te zien. ± 1955.

25 jaar geleden werd de sluiting van de mijnen aangekondigd. Juist in die afgelopen 25 jaar is het openbaar vervoer en het overige collectief vervoer behoorlijk verzwakt ten opzichte van het vervoer per eigen auto, dat aan aantrekkelijkheid begon te winnen en waarover steeds meer mensen de beschikking kregen. Niet alleen de groepen te vervoeren mijnwerkers werden kleiner, het aantal reizigers liep over de hele linie terug. het openbaar vervoer kreeg het hard te verduren. De aandacht ervoor verslapte.

In de tachtiger jaren ontstond uit diverse fusies tussen de LTM en particuliere busondernemingen het Verenigd Streekvervoer Limburg (VSL) , dat zich mag verheugen in het feit dat het openbaar vervoer in Nederland nu weer volop in de belangstelling staat. Om tot een beheersing van de (auto)mobiliteit te komen en daarmee de bereikbaarheid en leefbaarheid te garanderen, krijgt het openbaar vervoer hoge prioriteit.

EEN UITDAGING die VSL met beide handen aangrijpt en die zij in hechte samenwerking met overheid, particuliere busondernemingen en niet in de laatste plaats de bevolking gestalte wil geven. Daarvoor is met name van overheidswege een pakket maatregelen in de infrastructurele (bijvoorbeeld: busbanen), maar ook in de financiële sfeer (bijvoorbeeld: doorberekenen van de kosten die door het autogebruik worden veroorzaakt aan de autobezitters) nodig.

Los daarvan probeert VSL vanzelfsprekend steeds haar diensten zo goed als naadloos af te stemmen op de wensen van haar klanten en houdt zij zich bezig met het ontwikkelen van nieuwe "busprodukten" toegespitst op haar eigen Limburgse vervoergebied.

De reiziger van vandaag en morgen stelt op het gebied van comfort, serviceverlening, informatieverschaffing, betrouwbaarheid, snelheid, frequentie, bereikbaarheid en beschikbaarheid hoge eisen aan het openbaar vervoer. Eisen die daarom ook gesteld mogen worden en waaraan VSL graag tegemoet komt.

In dat verband is VSL blij met ingang van 1 januari 1991 een groep reizigers - de studenten - te mogen verwelkomen, die met hun OV-jaarkaart de geboden VSL-faciliteiten tén volle kunnen benutten om naar en van hun diverse opleidingsinstituten te worden vervoerd.

Openbaar vervoer: van mijnwerkers tot studenten...

VSL is er klaar voor!

166981

De TRN Groep en de zekerheid van een verrassend resultaat.

Vanuit 60 vestigingen en met behulp van 3.100 mensen levert de TRN Groep haar complete financieel-zakelijke dienstverlening. Pragmatisch, ondernemend en geïnspireerd. In mondiaal verband is de TRN Groep aangesloten bij DRT International, een van de grotere organisaties voor financieel-zakelijke adviezen ter wereld. Met ruim 57.000 mensen in meer dan 100 landen.

De TRN Groep opereert in Limburg onder de naam TRN Bakker & Versteegh.

Routineus werken levert meestal niet meer dan de geijkte uitkomst op.
Dat is in het bedrijfsleven niet altijd genoeg. Alleen door inzet en een eigen visie is het mogelijk tot de beste resultaten te komen. En alleen door een nuchtere kijk op zaken komen er doeltreffende oplossingen aan het licht.

Daar moet je wel de juiste mensen voor in huis hebben. Dat is nu precies de kracht van de TRN Groep: de juiste mensen. Vakinhoudelijk van het hoogste niveau en verder op-en-top ondernemend met de ondernemer.
Mensen die zich willen en kunnen onderscheiden van alles wat grijs en grauw is. Die mensen geven in Nederland jaarlijks zo'n 35.000 cliënten de zekerheid van een verrassend resultaat.

Wilt u meer weten over de mogelijkheden voor uw onderneming, neemt u dan contact op met TRN Bakker & Versteegh, Postbus 3060, 6202 NB Maastricht. Telefoon 043 - 25 46 01.

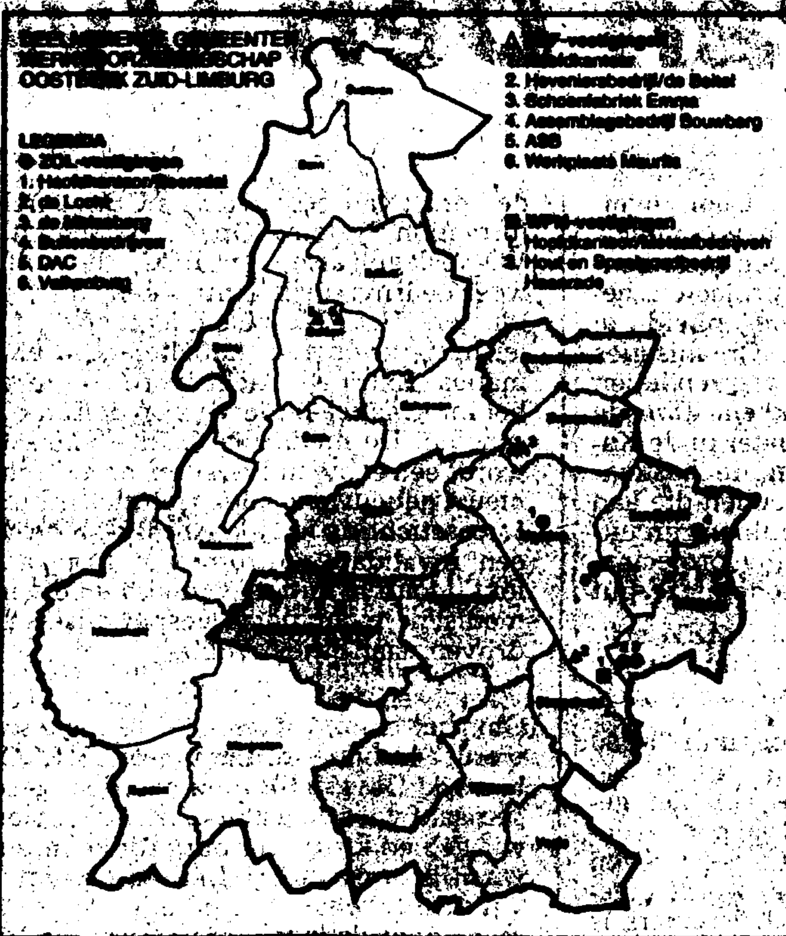
TRN Bakker & Versteegh

ONDERNEMEND IN ZAKEN.

ZOL BEDRIJVEN

Werkvoorzieningschap Oostelijk Zuid-Limburg

De Gemeenschappelijke Regeling Werkvoorzieningschap Oostelijk Zuid-Limburg dateert van 1 oktober 1965. Aan het Werkvoorzieningschap hebben de gemeenten Brunssum, Gulpen, Heerlen, Kerkrade, Landgraaf, Nuth, Onderbanken, Simpelveld, Vaals, Valkenburg a/d Geul, Voerendaal en Wittem de uitvoering van de Wet Sociale Werkvoorziening opgedragen.

Hoe voert het schap zijn taak uit?

Het schap heeft tot taak:
- na te gaan of aangemelde personen voldoen aan de toelatingseisen gesteld in de Wet Sociale Werkvoorziening c.q. daaraan op termijn kunnen voldoen (d.w.z. behoren tot de personenkring);
- te bevorderen dat aangemelde personen, die tot de personenkring behoren, tot een WSW-arbeidsplaatsing komen;
- met de personen die in WSW-verband opgesteld worden een vast WSW-dienstverband aan te gaan;
- ervoor zorg dragen dat zoveel mogelijk WSW-arbeidsplaatsen beschikbaar zijn die voldoende aansluiten bij de vraag.

Passend werk wordt aangeboden door de onder het schap ressorterende werkeenheden, te weten:
- de ZOL-BEDRIJVEN;
- de STICHTING BEDRIJVEN VAN HET FONDS VOOR SOCIALE INSTELLINGEN (SBF);
- de STICHTING WERKVOORZIENING PARTICULIERE MIJNEN (SWPM).

Wie komen voor een dienstverband in aanmerking?

In de doelstelling van de WSW komen een aantal elementen naar voren, welke kenmerkend zijn voor deze vorm van werkvoorziening, te weten:
1. het bieden van werkvoorziening onder aangepaste omstandigheden;
2. voor personen die
   a) tot arbeid in staat zijn (geen bezigheid), en
   b) voor wie er (voorlopig) geen gelegenheid is om onder normale omstandigheden arbeid te verrichten ten gevolge van bij hen gelegen factoren;
3. de te verrichten arbeid moet zoveel mogelijk gericht zijn op het herstel, het behoud of de bevordering van hun arbeidsgeschiktheid.

De wetgever spreekt van [illegible] werkvoorziening niet voor [illegible] opzettelijk. Als sociale [illegible] en welzijnsvoorziening [illegible] bij wie individuele [illegible] bij [illegible] juiste benodigdheden, zoals de groep van lichamelijk of verstandelijk gehandicapten. Ook andere individuele factoren kunnen tot het niet verkrijgen van werk bijdragen. Te denken valt aan factoren die te maken hebben met de karakterstructuur of het temperament, de levensgeschiedenis of samenloop van allerlei omstandigheden. Omstandigheden derhalve die in hun onderlinge samenhang bemiddelings- en scholingsmogelijkheden zodanig in de weg kunnen staan, dat de werkloosheid vrijwel uitzichtloos is.

De werkvoorziening in onze regio is veel ouder dan 1965: zowel de staatsmijnen als de particuliere mijnen kenden reeds lang vóór genoemde datum voorzieningen in de vorm van aangepaste arbeid voor hun gehandicapte werknemers. Hieruit zijn de huidige Stichting Bedrijven van het Fonds voor Sociale Instellingen (SBF) en de Stichting Werkvoorziening Particuliere Mijnen (SWPM) voortgekomen. Bij verschillende gemeenten bestonden vóór 1965 eveneens bij stichtingen ondergebrachte arbeidsmogelijkheden voor gehandicapten: de Kardinaal Mindszenty Stichting, de Stichting Werk en Vreugde en de Stichting Helpend Limburg. De werkplaatsen voortkomend uit deze stichtingen, maken tegenwoordig deel uit van de ZOL-bedrijven.
Inmiddels is het Werkvoorzieningschap uitgegroeid tot een organisatie met bijna 8.000 werknemers, verdeeld over SBF, SWPM en ZOL-bedrijven.

ZOL BEDRIJVEN

MAKEN MET RUIM 3.000 MEDEWERKERS ALLES VOOR U!

Onze centrale bedrijfsfilosofie is:
KWALITEIT
FLEXIBILITEIT
BETROUWBAARHEID

POSTBUS 330
6400 AH HEERLEN
FAX: 045-729900

BEERSDALWEG 104
6412 PE HEERLEN
TELEFOON: 045-720100

INDUSTRIEEL BEDRIJF BEERSDAL
Beersdalweg 104, 6412 PE Heerlen
Telefoon: 045-720100
Fax: 045-727200
- plaatbewerking
- profiel- en buisbewerking
- spuiterij
- lasserij
- montage

INDUSTRIEEL BEDRIJF VALKENBURG
Onderstestraat 31, 6301 KA Valkenburg a/d Geul
Telefoon: 04406-41880
Fax: 04406-42585
- montage
- reparatie van rijwielen
- reinigen van hoogspanningsisolatoren
- verpakken
- inlijsterij
- assemblage

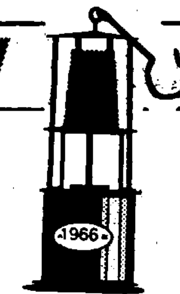
INDUSTRIEEL BEDRIJF DE LOCHT
Wenckebachstraat 2, 6466 NC Kerkrade
Telefoon: 045-413344
Fax: 045-424226
- stanserij
- houtbewerking
- papierbewerking
- draadbomenconfectie
- motoren wikkelen
- glasslijperij
- assemblage
- verpakken
- framebouw

INDUSTRIEEL BEDRIJF MOLENBERG
Spekhofstraat 10, 6416 SK Kerkrade
Telefoon: 045-423441
Fax: 045-422714
- zeefdrukken en tamponeren
- lasserij
- spuiterij
- stanserij
- plaatbewerking
- kabelconfectie
- textielconfectie
- wasserij
- huishoudelijke projekten
- montage
- assemblage
- verpakken

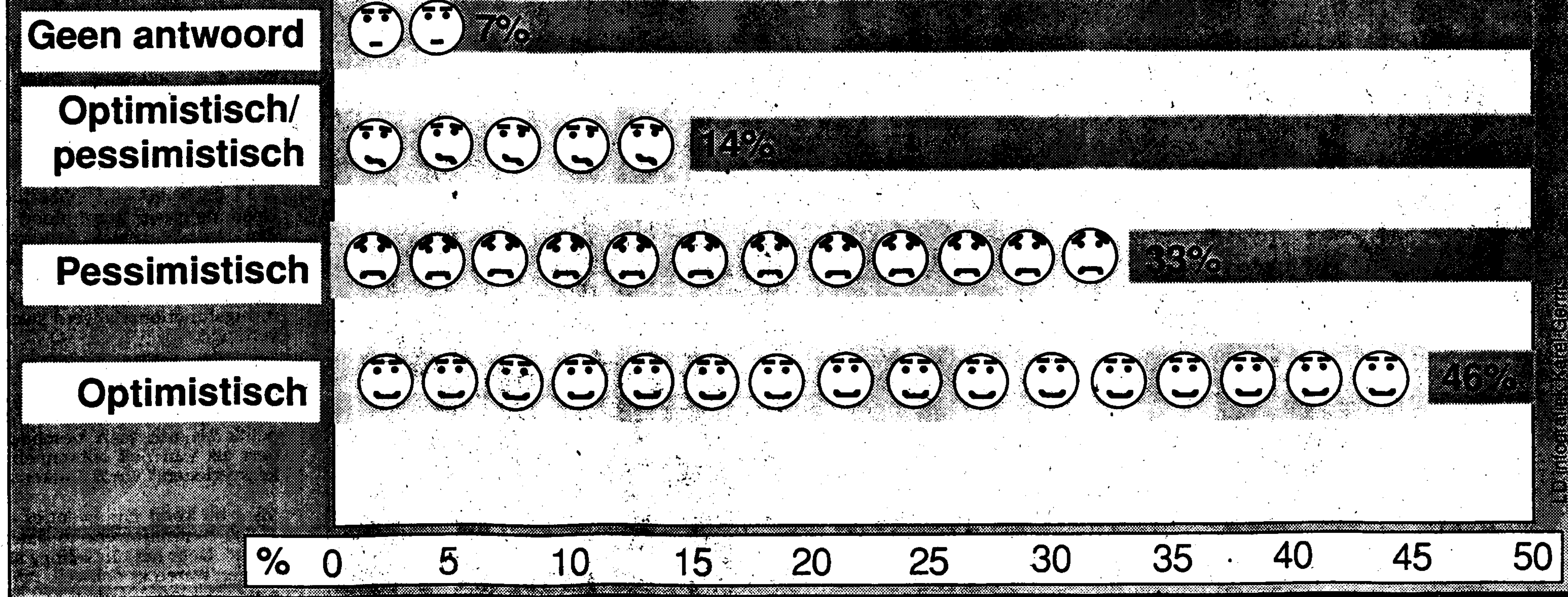
BEDRIJF DAC
(Detacheringen en Administratief Centrum)
Craeghervelderweg 6, 6416 AD Heerlen
Telefoon: 045-710615
Fax: 045-713765
- detacheren van personeel bij andere organisaties
- offset- en sneldrukkerij
- dataverwerking
- archiefverzorging
- boekbinderij

Dr. Poelsstraat 21-23, 6411 HG Heerlen
Telefoon: 045-740566
- administratiekantoor
- microverfilming

ZOL-BUITENBEDRIJVEN
Europaweg Zuid 401, 6374 KP Landgraaf
Telefoon: 045-324444
Fax: 045-324695
- ontwerp, aanleg en onderhoud van groenvoorzieningen en bestratingen
- schoonmaak- en onderhoudswerkzaamheden
- handelskwekerij van potplanten
- tuincentrum, aangesloten bij de landelijke keten van kwaliteitstuincentra onder de naam: Europatuin Landgraaf
- onderhoud auto's en machines

DOOR HERMAN VERMEULEN

'Mijnstreek' mag blijven

De laatste mijn sloot zijn poorten in 1974. Op de keeper beschouwd zijn vanaf dat moment aanduidingen als Oostelijke en Westelijke Mijnstreek onjuist. Van verschillende kanten is dan ook – om uiteenlopende redenen – voorgesteld om bijvoorbeeld de naam Oostelijke Mijnstreek te vervangen door Oostelijk Zuid-Limburg.

Uit de Limburgs Dagblad-enquête blijkt dat er voor dit soort veranderingen geen draagvlak onder de bevolking bestaat. Ruim driekwart van de mensen in de Oostelijke en Westelijke Mijnstreek (78 procent) is van mening dat de 'oude' namen moeten worden gehandhaafd.

Dat wordt beargumenteerd met opmerkingen als 'Daar hoeven we ons toch niet voor te schamen' en 'De mijnwerkers kunnen trots zijn op wat ze hebben verricht en daar mag best aan worden herinnerd.' Het is opvallend dat de jongeren (18 tot en met 34 jaar) meer dan gemiddeld (83 procent) voor het handhaven van de 'oude' namen zijn.

Vervolg van pagina 1

Mijnstreek heeft zich bij sluiting neergelegd

Aan het einde van de jaren '50 werkte bijna tweederde van de mannelijke beroepsbevolking in de Oostelijke Mijnstreek in de mijnindustrie. In de Westelijke Mijnstreek lag dat percentage iets lager. Nergens in Nederland was zo'n monocultuur te vinden als juist in de Mijnstreek. De aankondiging in 1965 dat de mijnen binnen tien jaar hun poorten definitief zouden sluiten raakte daarom bijna letterlijk iedereen in de Mijnstreek.

Tot op de dag van vandaag is de enorme invloed van de 'koel' op de bevolking van de Mijnstreek zicht- en meetbaar. Uit het door het Tilburgse buro M-4 gehouden onderzoek naar de beleving en gevolgen van de mijnsluitingen blijkt dat twintig procent van alle huidige inwoners bij één van de Limburgse mijnen heeft gewerkt. Bijna zestig procent daarvan werkte ondergronds aan het kolenfront.

Een tweede vraag leert, dat ruim de helft van alle mensen die nu in de Mijnstreek wonen maar destijds niet bij de mijnen werkten, directe familieleden hebben – ouders, kinderen, broers of zussen – die in de mijnindustrie hun brood verdienden. Die twee gegevens samengevoegd maken duidelijk dat nu nog drie op de vier mensen direct of indirect met de sluitingen te maken hebben gehad.

Onvermijdelijk

Uit allerlei wetenschappelijke onderzoeken is ondertussen duidelijk geworden dat de sluiting van de mijnindustrie min of meer onvermijdelijk was. De goedkope buitenlandse steenkool met name uit Polen en de VS, de enorme aardgasvondst in Slochteren, het steeds groter wordende tekort aan geschoolde mijnwerkers en de invloed van EGKS en EEG worden als belangrijkste oorzaken genoemd.

Uit de enquête blijkt dat de meeste mensen weten dat zonder gigantische overheidssubsidies de mijnen niet meer open waren te houden. Meer dan de helft van de ondervraagden noemt de te lage rentabiliteit van de Limburgse kolenwinning als oorzaak van de sluiting. Ruim de helft van de Mijnstreekbewoners noemt achteraf gezien de sluiting dan ook onvermijdelijk. Toch zegt nog 29 procent, dat als de overheid maar had gewild, de mijnen niet dicht hadden gehoeven.

Boodschapper

Als er al een politicus met de sluiting van de mijnen wordt geassocieerd, dan is dat drs J. den Uyl, zo blijkt uit de enquête. Negen procent van de ondervraagden zegt dat het 'de schuld van Den Uyl is', dat de mijnen dichtgingen. Het feit dat hij in 1965 als minister van Economische Zaken bekend moest maken dat het tijdperk van de Nederlandse mijnindustrie voorbij was, is daarvan ongetwijfeld de oorzaak. Ook hier lijkt de boodschapper het te hebben gedaan.

Oordeelt een meerderheid van de bevolking van de Mijnstreek het stopzetten van de mijnbouw als onvermijdelijk, dat betekent nog niet dat zij die ook hebben toegejuicht. De prijs van de sluiting is daarvoor te hoog geweest. Bijna iedereen noemt desgevraagd de teruggang van de werkgelegenheid als belangrijkste negatieve gevolg (77 procent). Onvermijdelijk natuurlijk, alleen al door het feit dat nog niet de helft van alle mijnwerkers (47 procent) na de sluiting een nieuwe baan vond. De rest werd vervroegd gepensioneerd of kwam in wao of ww terecht.

Andere relatief veel genoemde negatieve gevolgen van de sluiting zijn 'economische achteruitgang', 'minder koopkracht en inkomen' en 'slechte pensioenen'. Maar ook minder sociaal-economische gebonden gevolgen van de sluiting worden vermeld, zoals wegvallen van het verenigingsleven en toename van sociale problemen zoals scheiding en vervreemding.

Te weinig

Een ruime meerderheid van de bewoners van de Mijnstreek (71 procent) is er van overtuigd dat de Nederlandse regering te weinig heeft gedaan om die negatieve gevolgen op te vangen. Ondanks de miljarden die 'Den Haag' in de Mijnstreek heeft gepompt blijft men van mening dat er meer had moeten worden gedaan. Slechts 17 procent noemt Haagse reactie op de Zuidlimburgse problemen adekwaat. Het is opvallend dat de inwoners van Kerkrade veel meer dan gemiddeld (85 procent) van mening zijn dat de landelijke overheid tekort is geschoten.

Onderzoek

Voor de Limburgs Dagblad-enquête naar de gevolgen van de mijnsluitingen heeft het bureau M-4 uit Tilburg 400 mensen van 18 jaar en ouder telefonisch ondervraagd [illegible]. Het onderzoek strekte zich uit over alle gemeenten in de Oostelijke en Westelijke Mijnstreek plus enkele aangrenzende plaatsen.
De statistische afwijking bedraagt uitgaande van de totale onderzoekspopulatie gemiddeld maximaal 5 procent bij een waarschijnlijkheidsgraad van 95.

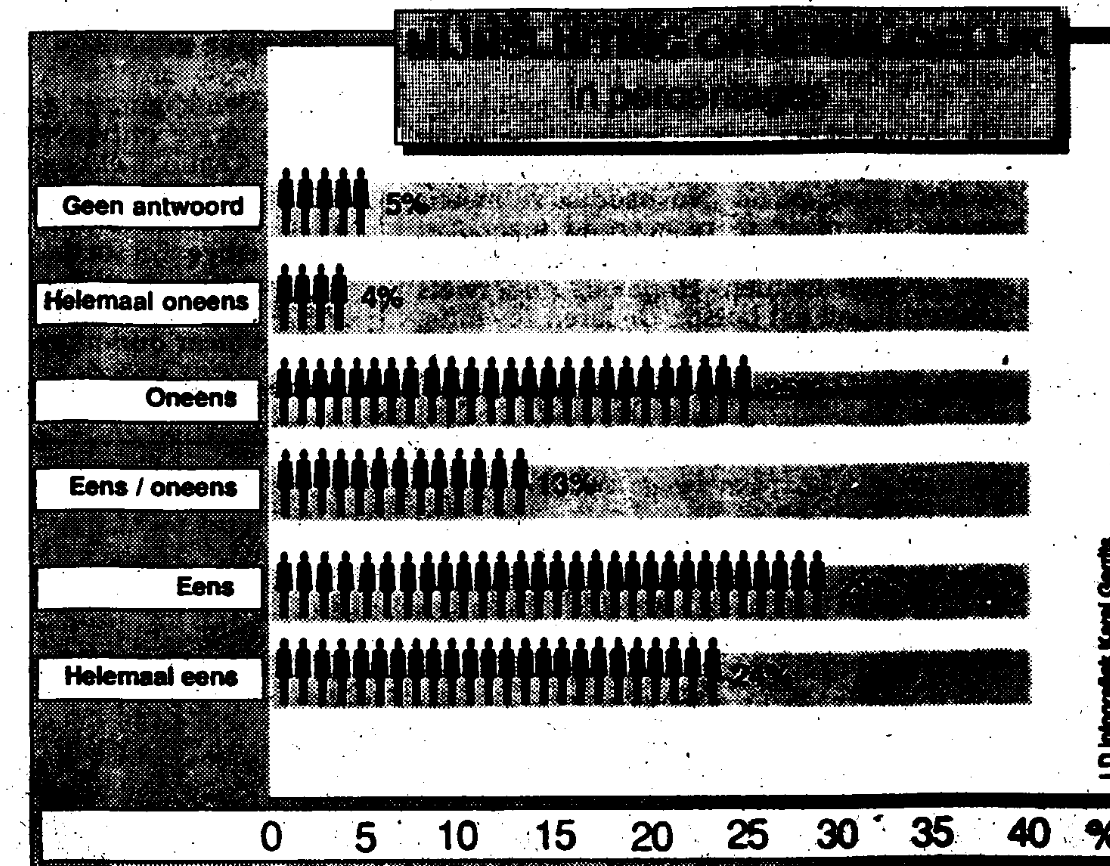
De sluiting van de mijnen heeft echter ook positieve gevolgen gehad, zo meent de 'Mijnstreek'. Weliswaar worden de negatieve gevolgen belangrijker geacht dan de positieve, maar de sluiting van de mijnen heeft volgens zo'n 15 procent bijvoorbeeld geleid tot minder milieuvervuiling. Ook het feit dat met de sluiting het ongezonde en gevaarlijke werk van mijnwerker is verdwenen, wordt door velen als positief ervaren. De komst van nieuwe bedrijven en instellingen, hoewel te weinig in aantal, wordt verder als een positief gevolg gezien.

Heropenen

Eind jaren zeventig bij de tweede oliecrisis gingen er stemmen op om een mijn te heropenen. Uit onderzoeken toentertijd werd al duidelijk dat ondanks de toen haast dramatisch hoog te noemen werkeloosheid er niet voldoende mijnwerkers in Limburg waren te vinden.

Uit de Limburgs Dagblad-enquête blijkt eens te meer dat het beroep van ondergronds mijnwerker als gevaarlijk, ongezond en onprettig wordt beschouwd. Op de vraag 'stel dat er nog een mijn open zou zijn, zou u dan bereid zijn ondergronds te gaan werken?', antwoordt slechts twaalf procent met ja. Het is overigens opvallend dat van de mensen die ervaring in de mijnen hebben dertig procent bereid is opnieuw af te dalen.

Tegen bovengrondse mijnwerkzaamheden bestaat overigens veel minder weerzin. De helft van de ondervraagden zou dat werk overwegen.

Het zwarte goud van 'Carboon'

Elke oud-mijnwerker, iedere nabestaande van een mijnwerker koestert uiteraard relikwieën die herinneringen oproepen aan de mijntijd. Tot deze nostalgische attributen behoren absoluut ook de twee langspeelplaten ('Witste nog Koempel' en 'De Letste Koempel deet de Lamp Oet') die de popgroep Carboon in '76 en '79 opnam. De formatie presteerde het om 25.000 lp's te verkopen in één maand. 'Zwart Goud' dus en bovendien de best verkochte streekelpee die ooit in Nederland werd uitgebracht.

Nu, zoveel jaar na dato heeft de Kunraadse journalist Jan Hendriks, die alle teksten voor zijn rekening nam, geen flauwe notie hoeveel elpees verkocht zijn. Hij vermoedt dat het er meer zijn dan honderdduizend.

De leden van Carboon, Conny Peters, Jean Innemee, Henk Steijvers en Ben Erkens werden overladen met soms zeer emotionele reakties. „In de tijd dat de eerste plaat uitkwam", blikt Jan Hendriks terug, „waren de mijnen al dicht. De mijnwerkers kregen maar een kleine uitkering. Velen van hen waren in een diep gat gevallen. Onze elpee rehabiliteerde hen enigszins, maar gaf hen ook hun trots terug. Ongelofelijk veel oud-mijnwerkers hebben eindeloos zitten janken bij die plaat".
Hendriks zelf kreeg veel brieven en cadeau's als dank voor zijn teksten.

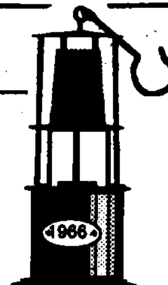
De reakties waren in ieder geval niet voorzien. Hendriks wilde eigenlijk alleen maar die specifieke mijnwerkerstaal vastleggen voor het nageslacht. Hij was in ieder geval de eerste. Pas na Carboon kwamen tal van Limburgse troubadours op het idee het mijnwerkersleven te bezingen.

Hendriks zelf draait de elpee nog hooguit één keer per jaar. Soms krijgt hij nog wel eens een reaktie, van mensen uit Amerika of Australië die via via aan de plaat zijn gekomen. En een jaar geleden woonde hij in Brunssum nog een concert bij van Carboon. De oude nummers waardoor niemand de rijke historie van Limburg zal vergeten, worden zo af en toe nog wel eens gespeeld.

Nu en dan verkopen de platenwinkels nog wel eens een ceedee (!) van Carboon.

„Het is eigenlijk net zoiets als met The Beatles, daarvan wordt ook slechts nu en dan nog een elpee verkocht", zegt Hendriks.
Een ding is zeker: een vergelijking met die roemruchte groep gaat in de oude mijnstreken écht op.

emile hollman

DOOR JOOS PHILIPPENS

de pijn

Met de sluiting van de mijnen in Limburg was vrijwel meteen ook het probleem van de mijnwerkers opgelost. Een kanjer van een misrekening. Tenminste, dat is de mening van de mensen die ook anno 1990 vele uren kunnen vertellen over een waarachtig nog lang niet uitgestorven fenomeen: de ex-mijnwerker. Herstructureringsfunctionaris Frans Benders, John Elissen van Buro Sociale Begeleiding en Piet Jonker, voorzitter van de coördinatieraad ex-mijnwerkers.

Overheid vergat bijna 43.000 ex-mijnwerkers

De gelegenheid, de herdenking van de mijnsluitingen, grijpen ze met beide handen aan. „Eindelijk een groot verhaal in de krant over onze zaak," verzucht Jonker.

Minister Joop Den Uyl stelde op 17 december 1965 een waar mijnenveld van economische en sociaal-psychologische problemen in werking.

Maar de hele omschakelingsoperatie zou prima zijn verlopen. Iedereen werd immers via vervangend werk of een regeling geholpen? Zo claimde een zegsman van de provincie tijdens een bijeenkomst in België, dat trouwens nog lang niet zover is als wij.

Rot

De waarheid is anders. Al in 1972 verscheen een nota over vervroegd gepensioneerde mijnwerkers. De provincie schijnt zich rot geschrokken te zijn. Er werd in elk geval alleen een gekuiste versie openbaar gemaakt.

Het verhaal is volgens de gesprekspartners als volgt. De rijksoverheid richtte zich op vervangende werkgelegenheid voor de 45.000 mijnwerkers. Precies de helft daarvan werd onmiddellijk afgeschreven en verdween in de WW, werd gepensioneerd, afgekeurd of geremigreerd.

Precies de helft, John Elissen herkent daarin koel rekenmeesterschap.

Er werd eventjes voorbij gegaan aan de naar schatting nog eens 30.000 mensen die via toelevering of transport afhankelijk waren van de mijnindustrie. Die moesten het sowieso maar zelf uitzoeken.

„Eerst werd gesteld dat die 45.000 mijnwerkers aan een nieuwe baan moesten worden geholpen. Al snel werd die uitspraak vervangen door 'het wegwerken van de regionale werkloosheidscomponent'. In mooie woorden betekende dat: er werd gewacht tot de werkloosheid in de rest van Nederland naar ons niveau was gestegen," zegt Frans Benders.

Het mislukken van bedrijven als Everts van der Weijden bezorgden de ex-mijnwerkers een tweede klap na de mijnsluiting. Dit nog afgezien van het feit dat men voor veel minder loon moest werken dan in de goed betalende mijnen.

„Gevolg van de mijnsluiting was een koopkrachtdaling van 25 procent. Er werd zelfs een project gepland voor vrouwen die moesten leren inkopen."

Sociaal

Vanaf 1965 kregen ook allerlei instellingen extra steun voor de aanpak van de sociale problemen. „Maar die vroegen over de rug van de mijnwerkers heen allerlei subsidies aan voor hun eigen projecten," meent John Elissen. De echte problemen bleven bestaan.

Nijpend was het feit dat de mijnpensioenen niet waardevast waren. Een in 1950 betaalde premiegulden was twintig jaar later aanzienlijk minder waard. De mijnwerkers zelf keken vaak ook niet veel verder dan hun neus lang was. „Ze hadden liever meteen veertig gulden in het loonzakje, dan dat ze dat bedrag afstonden voor 'later'. Daar stond men niet zo bij stil."

Het zelf nadenken werd ook nauwelijks gestimuleerd, de mijnen hadden een ijzeren greep op het sociale leven. De erop volgende leegte was enorm. „Ineens zat de man 24 uur thuis niets te doen, met als gevolg spanningen in het gezin. Men was niet gewend met vrije tijd om te gaan. Bovendien: met veel verenigingen die vroeger massaal werden gesteund door de mijnen, daar was nu mee afgelopen."

En mijnwerkers waren hadden nog nooit een vaderrol gespeeld, daar hadden ze het te druk voor gehad. Nu hadden ze ineens volop tijd, maar ze reageerden tegenover kinderen zoals ze dat een generatie eerder zelf ervaren hadden. Hopeloos ouderwets natuurlijk, en dat botste. De jaren zeventig, de economie lag op zijn kont.

● *Beeld van de grote mars op Den Haag van 1975. 'Mijnwerkerspensioenen omhoog' was de centrale kreet.* Foto: KAREL GERRITS

„Stel je dan voor dat een werkloze mijnwerker dan tegen zijn zoon zegt dat hij hard moet leren en een baan zoeken..."

Alert

De vakbonden, zelf druk doende met reorganisaties, krijgen het verwijt, niet alert gereageerd te hebben op de sociaal verwrongen situatie. „In plaats van ontmoetingsdagen te houden, gaf men voorlichting over financiële aangelegenheden. Op zich terecht, maar er werd voorbij gegaan aan de maatschappelijke problemen. In dat opzicht hebben ze gefaald."

Uiteindelijk gingen groepjes mijnwerkers, de lethargie ontvluchtend, dan maar zelf over tot actie. Het begon begin jaren zeventig in Nieuwenhagen, waar sommige pioniers het thuis niksen beu waren. Dat leidde na enige tijd tot de zogenaamde Kerndagen, waarop de wijken werd ingetogen. Er werd gekozen voor de olievlekbenadering; steeds meer oud-mijnwerkers moesten bereikt worden.

„Het duurde zo'n 17 vergaderingen voor de mijndirectie besloot om twaalf gulden vijftig per deelnemer aan zo'n Kerndag te betalen. Daar konden precies vier consumpties en eten via een uitzendkeuken voor betaald worden. Voor de ex-mijnwerkers waren er trouwens alleen negatieve redenen om bijeen te komen, namelijk het bespreken van de gevolgen van de mijnsluiting. Dat motiveerde niet. Het duurde een jaar of vijf, zes voor dat op gang kwam," herinnert Jonker zich.

Emotie

Voor het eerst kwam de kern van de zaak aan de orde. De sociale problemen kwamen aan de oppervlakte. „Het ging er vaak zeer emotioneel aan toe. Mannen en vrouwen scholden elkaar verrot. Het bleek beter om aparte bijeenkomsten te houden." Eind jaren zeventig waren er in totaal 18 'zelfhulpgroepen' van ex-mijnwerkers.

Rond 1975 ging de eerste groep mijnwerkers rechtstreeks vanuit de mijn – vervroegd – met pensioen. De problemen van deze mensen, de 'aansluitend gepensioneerden' zijn nu grotendeels opgelost. De acties in 1975 en 1976 voor het beter pensioen zijn succesvol geweest. Nog twee groepen blijven ontevreden over.

De ruim 15.000 weduwen die pensioen krijgen via het AMF zijn, figuurlijk gesproken, gehandicapt door een alleenstaandenkorting bovenop het niet waardevaste pensioen dat slechts 70% bedraagt van het salaris van de overleden echtgenoot.

En dan heb je nog de silicosepatiënten.

„Die moeten het hebben van particuliere puzzelacties," schampert John Elissen.

Probleem is dat silicose door de invoering van de WAO in 1967 niet meer erkend wordt als beroepsziekte. Om die oude rechten 'af te kopen' krijgen ze na hun vijfenzestigste een uitkering ineens, maar die wordt weer gekort op hun pensioen, zodat de feitelijke extra's erg tegenvallen.

Volgens John Elissen zou dat gecompenseerd moeten worden. „Die mensen leven soms als een kasplant, zonder zuurstoffles kunnen ze de deur niet uit. Maar de extra kosten die silicosepatiënten maken, worden totaal niet geaccepteerd. Wel bij zakenlui trouwens." De kans op succes leek tot voor kort nul, maar staatssecretaris Elske ter Veld heeft de deur toch weer op een kier moeten zetten.

Goed, de groep 'aansluitend gepensioneerden' is nu onderdak. En daarmee het probleem opgelost, dacht de overheid al in 1975. De subsidie voor het werk van het Buro Sociale Begeleiding en de herstructureringsfunctionaris werd slechts moeizaam verlengd.

De provincie krijgt een onvoldoende. „De ereschuld aan de ex-mijnwerkers wordt niet erkend. Deze groep wordt maatschappelijk als afgedaan beschouwd. Bestuurders als Van Zeil ontkennen het mijnwerkersverleden," vindt Jonker.

Maar nu komt nog eventjes een groep van 43.000 oud-mijnwerkers aanzeilen uit het 'niets'. Door het plotselinge stoppen van de mijnen waren er ook vele twintigers die ineens werkloos werden. Die zijn vervolgens elders gaan werken en naderen nu de pensioengerechtigde leeftijd.

Jaarlijks komen er ongeveer duizend bij, en in 2003 is de top bereikt met ruim tweeduizend nieuwelingen. Pas in 2026 melden zich de laatste twee pensioengerechtigde mijnwerkers. Die twee zijn op dit moment pas 29 jaar.

Fatsoenlijk

Al die mensen worden op een bepaald moment geconfronteerd met hun mijnverleden. Want de mijnen verzorgden alles voor je, behalve een fatsoenlijk pensioen. En na de mijnsluiting kwam je bij een andere werkgever en in een andere CAO terecht. Velen gingen in Duitsland of België werken, in de daar nog werkende mijnen.

Zolang het salaris binnen komt, is er niets aan de hand. En ach, het pensioen? Dat is de Ver van m'n bed-Show. Totdat het pensioen bereikt wordt en de maandelijkse inkomsten bitter tegenvallen.

„Er is een zeer ingewikkelde samenhang tussen belasting, WAO, pensioen, GAK. Niemand zorgt voor enige coördinatie. De personeelsdiensten van het huidige bedrijf weten vaak niet eens meer dat sommige werknemers vroeger in de mijnen hebben gewerkt," zegt Elissen. Frans Benders zegt vervolgens dat het BSB de enige instantie is die nog bier kan brouwen uit deze wirwar.

Ze willen daarom dat het BSB en de herstructureringsambtenaar nog tot het jaar 2000 voorlichting kunnen geven aan de aankomende ex-mijnwerkers. Dat moet gebeuren in samenwerking met personeelsdiensten en maatschappelijke instellingen. Om te voorkomen dat al die mannen straks totaal zonder begeleiding in de regelingenjungle terecht komen.

En wat doet de veel bekritiseerde provincie?

Deputé Pleumeekers liet vorige maand uiteindelijk weten dat het voortbestaan van het BSB tot het jaar 2000 gegarandeerd wordt. En dat de ex-mijnwerkers van harte welkom zijn tijdens het herdenkingsfeest.

Eindelijk een vorm van erkenning.
Waar een herdenking, politiek gezien, al niet goed voor is.

● *De dramatisch verkeerde val van de Lange Jan.* Foto: DRIES LINSSEN

Waarom de Lange Jan verkeerd terecht kwam

„Man, het was verschrikkelijk om te zien. In één duizendste van een seconde is het mis gegaan." De oud-mijnbeambte wil het liefst anoniem blijven. Zijn huis is volgestouwd met krantenknipsels en foto's van de sloop van de Oranje Nassau 1. Hij heeft de sloop haast van dag tot dag op de gevoelige plaat vastgelegd.

Het omverschieten van de Lange Jan heeft hij van zeer dichtbij meegemaakt. „Hij helde eerst nog een fractie de goeie kant op. Daarna ging-ie. Ongelofelijk. Ik zag de mensen toestromen en ik kon nog geen woord uitbrengen."

Het is alweer veertien jaar geleden dat de Lange Jan wraak nam. Veel Heerlenaars zullen zich die zaterdagochtend nog wel levendig voor de geest kunnen halen. Op 21 augustus 1976 viel de Lange Jan met een donderend geraas en in een enorme wolk van stof languit de verkeerde richting op. Dwars over de Kloosterweg en bovenop de villa Freling, waarin het hoofdkantoor en het archief van de Oranje Nassau mijnen gevestigd waren.

Schuldig

Wie er uiteindelijk verantwoordelijk is voor het verkeerd vallen van de 135 meter lange en 48.000 kilo zware schoorsteen is na jaren nog niet duidelijk. De oud-mijnbeambte: „Ik heb er mijn eigen ideeën over. De rechtbank heeft zich vijf jaar lang over deze zaak gebogen maar heeft geen definitieve schuldige aan kunne wijzen. Men heeft niet kunnen zeggen wie er schuldig is en wat er precies mis is gegaan. Uiteindelijk heeft de verzekering moeten betalen."

De Oranje Nassau-mijn, het slopersbedrijf Couwenbergh BV en het staal en beton-adviesbureau Heman hebben jarenlang met elkaar overhoop gelegen over de vraag bij wie de fout lag. Couwenbergh was door de mijn aangenomen om de sloop van 't Lang Lies en de Lange Jan uit te voeren. Uiteindelijk is, in 1982, het slopersbedrijf door de rechter veroordeeld tot het betalen van alle schade.

Couwenbergh was voor een bedrag van vijf miljoen gulden verzekerd; ruim voldoende zeiden de deskundigen van de Oranje Nassau, om de aangerichte schade te vergoeden.
Volgens de oud-mijnbeambte betekent dat niet dat Couwenbergh verantwoordelijk was voor het verkeerd vallen van de Lange Jan.
„De beton-ingenieur van de Oranje Nassau had zijn plan tot in de puntjes uitgewerkt. Zo moest het en niet anders. We zijn in totaal drie jaar met de sloop en de voorbereiding ervan bezig weest. Maar de ambtenaar van de arbeid spectie wist het weer beter, van hem moest anders."

Kolos

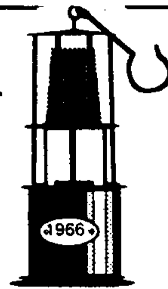
Het is een hele klus om zo'n betonnen k neer te halen. Een schoorsteen als de Lange wordt bijeengehouden door een vlechtwerk ijzeren staven. Aan de ene kant van de L Jan hadden de slopers grote gaten geb waarin het dynamiet werd geplaatst en aa andere kant hadden zij de bewapeningsst doorgesneden. De bewapeningsstaven aan zijkant van de schoorsteen bleven intact en den dienen als scharnierpunt.

Op grond van een sloopwet uit 1934 gaf d beidsinspectie op het laatse moment opd om deze twee scharnierpunten door te sn

Anders zouden zij geen toestemming to sloop geven. De scharnierpunten zijn toe last van de arbeidsinspectie doorgebrand.

„Dat had nooit moeten gebeuren. Volgens dat de hoofdoorzaak dat het is misgegaan bij omschieten van de Lange Jan. Zonder die scharnierpunten was de voorkant zo verzw dat hij de verkeerde kant op viel. Bewezen nooit. Maar voor mij is het de meest aanne ke verklaring. Wij van de Oranje Nassau ze dat de arbeidsinspectie de schuldige is e zeggen dat de Oranje Nassau de schuldi Bewijs dan maar eens wie gelijk heeft."

ann an

DOOR PETER BRUIJNS EN JOOS PHILIPPENS

Het was een warme dag in augustus vorig jaar, toen Heerlens burgemeester Piet van Zeil het kantoor van Sjeng Kremers binnenliep. Aan de scheidende gouverneur ontvouwde hij zijn plan om een herdenkingsprogramma te organiseren rond het zilveren jubileum van de mijnsluitingen. Kremers was er meteen voor in. Aanstaande maandag is Piet van Zeil gastheer op het resultaat: een topzwaar symposium in zijn 'eigen' Stadsschouwburg. Voor Van Zeil is het symposium, waarop vooral vooruit wordt gekeken, een logisch gevolg van zijn beleid: „Er is hier meer zelfrespect gekomen. De Heerlenaar gelooft weer in zichzelf."

de optimist

Van Zeils opstand tegen het Westen

Piet van Zeil is een gedreven man. Als burgemeester staat hij dag en nacht klaar voor zijn gemeente. Soms tot droefheid van de wethouders en raadslieden, met wie hij desnoods tot diep in de nacht door wil vergaderen. „We hebben hier dan ook een achterstand in te halen. De kaboutertjes zullen het werk heus niet van me overnemen," verklaart hij die tomeloze energie. „Er is maar één manier om het gat te dichten, en dat is harder lopen dan de rest."

Hoewel nu in zijn stad een kwart eeuw herstelwerk na de mijnsluitingen wordt gevierd, beseft Van Zeil dat wat de Oostelijke Mijnstreek betreft de herstructurering nog steeds niet is afgerond. Grote werkloosheid, met name onder vrouwen, een recordaantal WSW-ers en WAO-ers en bodemvervuiling zijn de belangrijkste resterende negatieve sporen van het mijnverleden. De Oostelijke Mijnstreek kan daarom nog vier jaar geld van het rijk krijgen om ook die laatste sporen uit te wissen.

Wat Van Zeil betreft wordt ondertussen alvast een belangrijke band met het verleden doorgesneden, door het veranderen van de naam van de regio in Oostelijk Zuid-Limburg. „Dat betekent pertinent geen miskenning van het mijnverleden," aldus de burgemeester, „maar je moet je profileren als wat je als regio bent en wilt zijn. We zijn geen mijnstreek meer. De laatste mijn ging zeventien jaar geleden dicht. De nieuwe naam geeft uiting aan de inhoud van het beleid dat we nu voeren. Bovendien geeft het geen pas om steeds wanneer bezoekers vragen stellen over de Mijnstreek, te moeten uitleggen dat hier allang geen mijnen meer zijn."

Nauwe banden

Hoewel pas vier jaar burgemeester van Heerlen, onderhoudt Van Zeil al veertig jaar nauwe banden met de streek. Als 22-jarige – formeel nog te jonge – vakbondsbestuurder van de Katholieke Arbeidersbeweging bezocht hij de spoorwegarbeiders in Haanrade en sliep hij in het gezellenhuis 'Ons Thuis'. Later ontmoette hij als vakbondsman regelmatig het roemruchte leidende kwartet Dohmen, Palmen, Weijers en Dirx van de machtigste vakvereniging in de Mijnstreek, de Nederlandse Katholieke Mijnwerkersbond. Het was Frans Dohmen die hem wist te overtuigen van het geweldige belang van de sluiting.

Heerlens eerste burger weet waarover hij spreekt. Een keer is hij in die tijd zelf, samen met Dohmen afgedaald in de ON I. „Frans zou ons wel eens laten zien hoe het toeging in zo'n mijn. Natuurlijk liet hij me alleen de beroerdste plekken zien. Gangen vol blubber waar je alleen op je ellebogen doorheen kon kruipen. Het heeft een enorme indruk op me gemaakt."

Jaren later werd Van Zeil opnieuw met de mijnproblematiek geconfronteerd, toen hij als lid van de Tweede Kamer sociale en economische zaken in zijn pakket kreeg. In die tijd werkte hij mee aan de invulling van het Perspectievennota-beleid voor Zuid-Limburg.

De mijnen lieten hem ook niet los toen hij vanaf 1981 als staatssecretaris werd belast met de voorbereiding en uitvoering van dat PNL-beleid. Van Zeils handtekening als staatssecretaris staat ook onder de nota voor het sociaal-economisch beleid tot en met dit jaar. In dat rapport gaf hij de noodzaak aan van een karakterwijziging in het herstructureringsbeleid. De regio's moesten zelf meer verantwoording nemen voor de wederopbouw, waarbij het rijk de juiste voorwaarden moest scheppen om de regio's die taak te laten uitvoeren.

De problematiek van de mijnstreek heeft hem niet meer losgelaten. In 1986 werd hij burgemeester van Heerlen. „De problemen van de Mijnstreek waren me gaan fascineren." Hij kon tevens testen of zijn eigen Haagse plannen uitgevoerd konden worden.

Bergetappes

Bij zijn komst vertoonde de Oostelijke Mijnstreek nog steeds tekenen van het probleemgebied dat het vooral in de zeventiger en begin jaren tachtig was. Vooral de omvangrijke werkloosheid, de grote drugsproblemen en de sociale problematiek bleken nog erfenissen uit het recente verleden. „Vooral tussen 1973 en 1985, de tijd van de oliecrisis en de recessie, had de streek met behoorlijke tegenwind te kampen. Het waren bergetappes in mist en ijzige regen," aldus Van Zeil. „Het was een uitdaging om te trachten via het zelforganiserend vermogen van de regio uit de problemen te komen. Ook het helpen vormgeven van een nieuwe sociaal-economische structuur is een uitdaging. Kortom, dit is geen burgemeesterschap waarbij je alleen op de winkel hoeft te passen."

„Deze streek heeft een gigantische ingreep achter de rug. Er moesten nieuwe banen komen voor 35.000 mensen die direct bij de mijnbouw betrokken waren. En minstens net zoveel banen gingen verloren bij de toeleveranciers, maar ook bij de winkeliers, die de welvarende mijnwerkers als klant verloren. Sinds de Tweede Wereldoorlog is er geen ander voorbeeld bekend van zo'n groot verlies van werkgelegenheid in zo'n korte tijd."

Achteraf

„Toch was achteraf de sluiting op zich een goed besluit," meent Van Zeil: „Maar het was beter geweest als de sluiting over meer jaren was verspreid. Dan had het herstructureringsproces geleidelijker kunnen verlopen. Het was ook jammer dat alleen werd getracht andere arbeidsplaatsen te krijgen voor mensen die bij de mijnen hadden gewerkt. De toeleveranciers en bijvoorbeeld de mensen in de detailhandel bleven buiten beeld. Maar ja, achteraf weet je altijd alles beter. Het is net als op de markt. Daar bekijk je een koe ook het best van achteren."

Van Zeil heeft de indruk dat de laatste jaren het vertrouwen in nieuwe kansen voor de Oostelijke Mijnstreek – pardon Oostelijk Zuid Limburg – sterk is gegroeid. De daling van de werkloosheid, de komst van nieuwe bedrijven, een flinke verbetering van de infrastructuur en de aanwijzing van Heerlen en Maastricht als stedelijk knooppunt, hebben meegewerkt aan het herstel van het zelfbewustzijn. Ook de operatie 'van zwart naar groen' betekende een opsteker voor de streek. Het kostte een miljard, maar in tien jaar tijd maakten de zwarte steenbergen en de grauwe leegstaande mijngebouwen plaats voor moderne woonwijken, wandelgebieden, bedrijventerreinen en zelfs een draf- en renbaan en een skipiste.

Van Zeil beseft echter dat met al die maatregelen nog geen oplossing is gevonden voor de maatschappelijke en mentale gevolgen van de mijnsluiting. „Hier in Heerlen zie je eens te meer bewezen dat het leven niet alleen bestaat uit werken. Ook op het gebied van onderwijs, cultuur en volksgezondheid moeten we reageren op de noden van de mensen. Door voorwaardenscheppend beleid nemen we een deel van de taak van de mijnen over. We helpen met het mogelijk maken van muziek, zang, sport en spel: activiteiten waarin de kenmerken van de eigen streek tot uitdrukking kunnen komen. En je hebt het de afgelopen tijd kunnen zien: Volop muziekfestivals, spektakels en parades."

Zegeningen

De burgemeester haalt de term 'sociale vernieuwing' uit de kast als het grote aantal werklozen en arbeidsongeschikten wordt aangekaart. „We moeten proberen pasklare oplossingen te bieden voor ieder individu. Maatwerk leveren. We zullen meer naar de mensen toegaan om te bekijken wat ze nog kunnen doen." Dat hij daarmee niet het Ei van Columbus heeft gevonden, beseft Van Zeil terdege. „Toegegeven, er gebeuren dingen half, er mislukken zels wel eens projecten, maar dat hoort nu eenmaal bij. Maar je kunt beter kijken naar wat er wel gerealiseerd is. Ik tel mijn zegeningen elke dag weer."

Een stokpaardje van de burgemeester is de broodnodige samenwerking binnen en buiten de regio. Binnen de regio moet worden gewerkt aan een breed scala aan activiteiten, met vooral high-tech industrie, transport en logistiek, informatica en telematica.

Met het wegvallen van de Europese binnengrenzen is Van Zeil ook een groot voorvechter van samenwerking met de regio's Aken, Luik en Hasselt. Onder zijn niet aflatend enthousiasme begint die samenwerking in Euregionaal verband steeds meer vorm te krijgen. „Je begint ermee heel veel van jezelf te geven", zegt de burgemeester. „En als je flink investeert, dan komt de rente vanzelf."

Appendix

Het lijkt Van Zeil dus langzamerhand te lukken de streek weer nieuw leven in te blazen. „We worden weer zelfbewuster. Jarenlang is Limburg als de appendix van Holland beschouwd. Maar tegenwoordig hebben we recht en reden om een offensieve houding aan te nemen. Nog steeds zeggen ze in de Randstad weleens tegen me: 'Zak je weer af naar het Zuiden?' Nee, luidt mijn antwoord dan: als je naar Limburg gaat, stijg je op. En wel om drie redenen: het land ligt hoger, het ligt dichter bij het hart van Europa en het heeft enorm veel potenties."

Varkens

De produktie van de Limburgse mijnen gedurende de oorlogsjaren lag op een bedenkelijk laag niveau. Dreigementen van de bezetter en uitbreiding van ondergronds personeel, veelal met mensen die in de mijn vluchtten om aan de Arbeitseinsatz te ontkomen, leverden geen wagon kolen méér op. Niets kon de mijnwerker motiveren om de produktie op te voeren. Ook het verstrekken van extra voedingsbonnen omdat hij zwaar lichamelijke arbeid moest verrichten kon de man in de pijler niet aanzetten om er een 'schopje' bovenop te doen.

Naast deze extra voedingsbonnen verzorgden de gaarkeukens van de mijnen dagelijks gratis een warme prak voor de kompels.

Heel vaak werd dit gestoomde eten, aangevoerd in grote gamellen, praktisch onaangeroerd teruggestuurd naar de gaarkeuken. Het eten was smakeloos en werd door de mijnwerkers betiteld als varkensvoer dat zwaar op de maag lag.
Een chauffeur van de Oranje Nassau Mijn I in Heerlen die belast was met de aan- en afvoer van de gamellen zag wèl brood in dit varkensvoer.
Tijdens het ophalen van de 'lege' gamellen op de vier Oranje Nassaumijnen reed de man eerst langs zijn huis in Nieuwenhagen, waar een deel van het 'varkensvoer' in een grote teil gekieperd werd als eten voor zijn drie varkens die de kookkunst van de koks uit de gaarkeuken dagelijks met luid geknor begroetten.
Omdat in de oorlogsjaren practisch niets gekocht kon worden zonder bon, was je verplicht te melden op het distributiekantoor als je een varken slachtte. Hiervoor moest je naar gelang het gewicht van het geslachte dier de toch al schaarse vleesbonnen inleveren.
Door maar één varken op te geven en twee andere klandestien te slachten, lukte het om van slechts één varken van zestig kilo toch zo'n twaalf hammen van meer dan tien kilo aan de zoldering te krijgen. Maar dan moest je wel het geluk hebben dat de keurmeester die het varken moest wegen van de 'goede kant' was. En bovendien moest de man weinig of geen benul hebben van hoe een bascuul nu eigenlijk werkte...

wiel gubbels

Mijn-geluk!

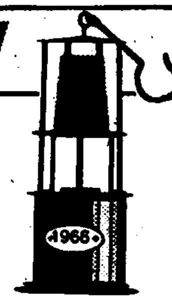
Dank zij het feit dat de mijn Beatrix aan de Meinweg in Vlodorp in 1962 definitief niet in exploitatie kwam, kreeg ik zonder moeite een fraaie pensionkamer in Roermond, om van daaruit de lokale redactie van de Nieuwe Limburger te 'versterken'. Een voorval in de marge van een toch voor heel wat Middenlimburgers ingrijpender besluit dan in het algemeen wordt aangenomen.

Het pension waar ik onderdak vond, lag aan de fraaie Willem II-singel, vlak naast de veel later gebouwde tweede tunnel. Het gebouw was eigendom geweest van heel wat religieuze groeperingen. Ik geloof dat de laatste bewoners de Broeders van Maastricht waren. De smalle cellen waar de zusters en broeders hun celibataire beproevingen hadden doorstaan, werden voorzien van klapbedden en wastafels en zo voor de jaren zestig tot aanvaardbare pensionkamers omgebouwd. Aanvankelijk liep het etablissement onder de naam 'hotel Geurts'. Aan het eind van de jaren vijftig werd de exploitatie overgenomen door Geleendenaar Rob Meys. Meys, die getrouwd was met een dochter van mijndirecteur Watervoort en door zijn schoonvader op het spoor was gezet, gokte er op dat tegelijk met het in productie nemen van de mijn Beatrix een stroom van jonge mijningenieurs en beambten naar Midden-Limburg zou komen en daar dringend behoefte zou hebben aan tijdelijk onderdak. Helaas, de geschiedenis wilde het anders. Een nieuwe mijn zou alleen maar tot verliezen leiden en er werd een dikke streep door de bouwtekeningen gehaald.

In de kloostercellen heeft dus nooit een mijningenieur het bed beslapen. Maar gebrek aan klandizie heeft pensionhouder Meys verrassenderwijs nooit gehad, want juist in die jaren kwamen in Roermond meerdere bedrijven tot ontwikkeling en werd herhaaldelijk onderdak gezocht voor 'vreemd volk'.

Voor mij betekende het einde van de Beatrix dus geluk, al heb ik dat geluk later bijna moeten bekopen. In 1965 brak midden in de nacht brand uit in de gelagkamer van het pension en konden wij slechts op het laatste moment per magirusladder de oude kloostervleugel verlaten. Maar dat is weer een ander verhaal.

rob peters

DOOR WIM DRAGSTRA

het verre noorden

Twee gebieden in ons land hebben eind jaren zeventig en in de jaren tachtig extra steun gekregen van de rijksoverheid omdat de werkloosheid er groter was dan gemiddeld in Nederland: het Noorden (provincies Groningen, Friesland en Drenthe en een stukje van Overijssel) en het zuiden van Limburg, het zogenoemde herstructureringsgebied. In het noorden werd de ISP-regeling van kracht, het Integraal Structuurplan voor het Noorden des Lands. In Limburg zag de Perspectievennota Limburg (PNL) het licht. Twee praktisch identieke regelingen, maar met een verschillend effect na twaalf jaar. Terwijl deputé Sjef Pleumeekers in Maastricht tevreden concludeert dat de werkloosheid is teruggedrongen tot het landelijke gemiddelde en dat de prognoses voor Limburg veelbelovend zijn („Limburg wordt de tweede economische motor van ons land") kunnen zijn collega's in het noorden niet anders vaststellen dan dat daar door de ISP-regeling alleen erger is voorkomen.

Noorden doet het nu ook op z'n Limburgs

Je verkijkt je vies op de uitgestrektheid van het noorden van het land. Je bent geneigd te denken dat vlak na Zwolle Groningen komt, maar er zit toch nog altijd een dikke honderd kilometer tussen de Peperbus en de Martinitoren.

Het noorden is een uitgestrekt gebied, dunbevolkt en met een structurele werkloosheid. „Dit was een agrarisch gebied met industrie die van dat agrarisch bedrijf afhankelijk was. Direct na de Tweede Wereldoorlog toen de mechanisatie in de landbouw doorzette kwamen er problemen op het gebied van de werkgelegenheid. In 1954 werd al van hulpprogramma's gesproken, maar pas na grote arbeidsonrust en grote politieke verschuivingen begin jaren zeventig, kwam er bereidheid tot daadwerkelijke hulp. Het ISP werd opgesteld en vanaf 1979 uitgevoerd." Aan het woord is Roel Vos (51 jaar). Hij is al 10 jaar deputé voor de PvdA, maar bij de komende verkiezingen niet meer beschikbaar.

Licht

Vos is een joviale man die niet schroomt boven op de indrukwekkende vergadertafel van GS te klimmen om bewijzen te vinden voor zijn vriendelijke mededeling dat de grote kroonluchter boven die tafel in het provinciehuis door Limburg aan Groningen geschonken is. Het wapen van Limburg wordt inderdaad gevonden en uit de inscriptie op de bol blijkt dat de lamp een teken van dankbaarheid is van Limburg voor de opvang van vele Limburgers tijdens de laatste twee oorlogsjaren.

GS van Groningen vergaderen dus steeds in het licht van Limburg.

Maar voor lange anekdotes hebben we geen tijd. Al snel zit Vos weer achter zijn moderne bureau in een ander deel van het mooie Groninger provinciehuis en vertelt uitvoerig over de ISP. In de periode van 1979 tot 1988 is in het kader van die regeling 821 miljoen gulden bijgedragen aan in totaal 2.252 projecten die de werkgelegenheid moesten stimuleren. De totale kosten van die projecten bedroegen ruim twee miljard. Tot een vermindering van de werkloosheid in het noorden heeft dat echter niet geleid.

Integendeel. In 1979 bedroeg de werkloosheid in Groningen 9,5 procent en in Friesland 7,2 procent. In 1984 was dat voor Groningen 23,1 procent en voor Friesland 20,6 procent en in 1988 is dat cijfer voor genoemde provincies 20,4 en 18,1. Dat wil zeggen dat er in 1988 in Groningen nog altijd een regionale component (het verschil tussen de werkloosheid ter plekke en het gemiddelde van Nederland) was van 6,7 en in Friesland van 4,4.

In Limburg is die regionale component in de loop der jaren juist teruggedrongen tot 0,1 procent in mei 1990. In Limburg werd 550 miljoen gulden aan PNL-geld geïnvesteerd in een periode van 1978-1990. Totaal (overheid, bedrijfsleven etc.) werd er voor 2,25 miljard gulden in het herstructureringsgebied gestoken.

Mislukking

Mag je stellen dat de ISP-regeling mislukt is? „Nee, dat vind ik niet," zegt Vos. „Het zou hier veel erger zijn geworden als we het ISP niet gehad hadden. Nu heeft de werkloosheid hier min of meer gelijke tred gehouden met de ontwikkeling in het land, terwijl de werkgelegenheid natuurlijk wel is toegenomen. Het probleem is echter dat we in het begin alles tegelijk hebben aangepakt. Die versnippering heeft niet goed gewerkt."

In Limburg is een PNL-beleid ontwikkeld in de jaren zeventig, waarbij gebruik gemaakt werd van de fouten die direct na de mijnsluiting waren gemaakt, toen 75.000 mensen werkloos werden (45.000 uit de mijnen en 30.000 indirecte arbeidsplaatsen). In die eerste jaren (tot aan 1978) werd namelijk een miljard gulden (bijna tweemaal zoveel als de hele PNL-pot!) uitgegeven voor steun aan bedrijven. Er werd werkgelegenheid gecreëerd, maar toen het miljard was opgesoupeerd verdwenen de bedrijven weer, ze waren niet levensvatbaar.

„In het vervolgbeleid, de Perspectievennota Limburg, werd niet gekozen voor subsidiëring van bedrijven maar voor verbetering van de infrastrcutuur door het opzetten van projecten. Zodoende werden voorwaarden geschapen om kansen te benutten. En toen die kansen kwamen konden we in Limburg daarvan profiteren," aldus de Limburgse gedeputeerde Sjef Pleumeekers (CDA). „In het noorden zijn die voorwaarden ook wel gecreëerd, maar de kansen bleven uit."

Situering

Een van de kansen die Limburg deed opbloeien is het verdwijnen van de binnengrenzen in Europa. Opeens lag Limburg niet meer ver weg van het hart van Nederland, maar vooraan op de weg naar Europa. Limburg werd van de achterdeur naar de voordeur gehaald en Lubbers schijnt ooit geroepen te hebben dat Limburg de hand is die Nederland uitsteekt naar Europa. Plastische taal voor één en hetzelfde onderwerp, namelijk Limburgs gunstige ligging.

Groningen en Friesland liggen veel ongunstiger. Net zo ver van de Randstad als Limburg, maar nog verder verwijderd van het Europese hart. De slogan 'Er gaat niets boven Groningen', is heel aardig gevonden, maar onderstreept ook overduidelijk de perifere ligging. Waar anders moet de schaalvergroting in de noordelijike provincies vandaan komen dan van deze gewesten zelf? Richting Noord-Duitsland is niet veel te vinden om mee samen te werken en de Scandinavische landen liggen ver weg.

„We moeten daar nu ook weer niet te dramatisch over doen, maar feit is wel dat tweederde van de grens van Friesland water is. Onze ligging, ook ten opzichte van de Randstad, is geen stimulerende factor en dat is in Limburg wel het geval." Deze woorden klinken in een statig provinciehuis te Leewarden uit de mond van deputé C.J. van der Horst (PvdA). En daarmee zitten we meteen aan de andere kant van het 'Noorden des Lands' in de prachtige provincie van Hans Wiegel, waar het echter economisch ook niet al te best gaat. Van der Horst weet er alles van als gedeputeerde van Economische Zaken.

„Het bedrijfsleven hier is kleinschalig en zodoende vormt 1992 eigenlijk eerder een bedreiging dan een stimulerende factor, hoewel er natuurlijk ook wel kansen zijn. Het bedrijfsleven zal opgepept moeten worden en wellicht dat in de toeristische sector voor ons enig perspectief zit. Maar.......bij dat alles moeten we bedenken dat we hier met Friezen te maken hebben. Friezen staan niet toe dat hun provincie wordt overspeold met vreemdelingen, dat de meren en vaarten bevolkt worden met toeristen, dat recreatieve plassen verkocht worden aan particulieren zoals met Aqua Terra in Limburg is gebeurd. Ook zou het moeilijk zijn om hier een milieuvervuilende industrie te vestigen zoals DSM. Friezen houden hun provincie liever schoon, kleinschalig, overzichtelijk en in eigen handen. Dat heeft natuurlijk consequenties en de Friezen zouden aan zelfonderzoek moeten doen hoever men daarin wil gaan."

Toekomst

In Limburg is het gedaan met de PNL afgezien van nog een subsidieperiode voor de Oostelijke Mijnstreek. In het noorden maakt men zich op voor een nieuwe ISP-periode van vier jaar. Er is een nieuw plan opgesteld voor de komende jaren. Driehonderd miljoen gulden ligt klaar in Den Haag en nog eens 150 miljoen in Brussel voor een nieuwe aanpak. Niet meer alles tegelijk, nee het noorden heeft vijf speerpunten die nu aangepakt worden namelijk: agro-bedrijfsleven (bedrijven die van agrarische toelevering afhankelijk zijn), havengebonden industrie, stedelijke complexen en het midden- en kleinbedrijf.

„Voor elk speerpunt is een programmacommissie in het leven geroepen met een onafhankelijke voorzitter, een 'stevige kerel' die het bedrijfsleven enthousiast kan maken, die als een manager de zaak kan trekken. De overheid trekt zich wat terug in een projectgroep die het totale proces begeleidt. Maar het echte werk moet gedaan worden door die 'denktanks', die voorstellen zullen gaan doen."

Deputé Vos verwacht veel van deze aanpak. Hij stelt ook veel vertrouwen in de vijf mannen die als 'stevige kerels' de kar gaan trekken. Eén daarvan is ook een bekende in Limburg, namelijk oud-directeur A. Plantinga van het LIOF, die zich gaat bezighouden met de toekomst van de stedelijke complexen.

Tuinbouw

Ook in Friesland verwacht men veel van deze 'eensgezinde' aanpak in de noordelijke provincies. Maar Friezen zouden geen Friezen zijn als ze niet ook nog wat aparts op het verlanglijstje hadden staan. Deputé Van der Horst hierover. „Friesland heeft een uitstekend klimaat voor glastuinbouw. Goede lucht en gemiddeld langdurige zonneschijn omdat we aan de kust zitten. In de Randstad is straks geen ruimte meer voor die tuinbouwkassen, nou dat kan mooi naar Friesland komen. Friesland wil zo'n proces stimuleren en ik zag dat graag krachtig ondersteund door de ministeries van Landbouw en VROM."

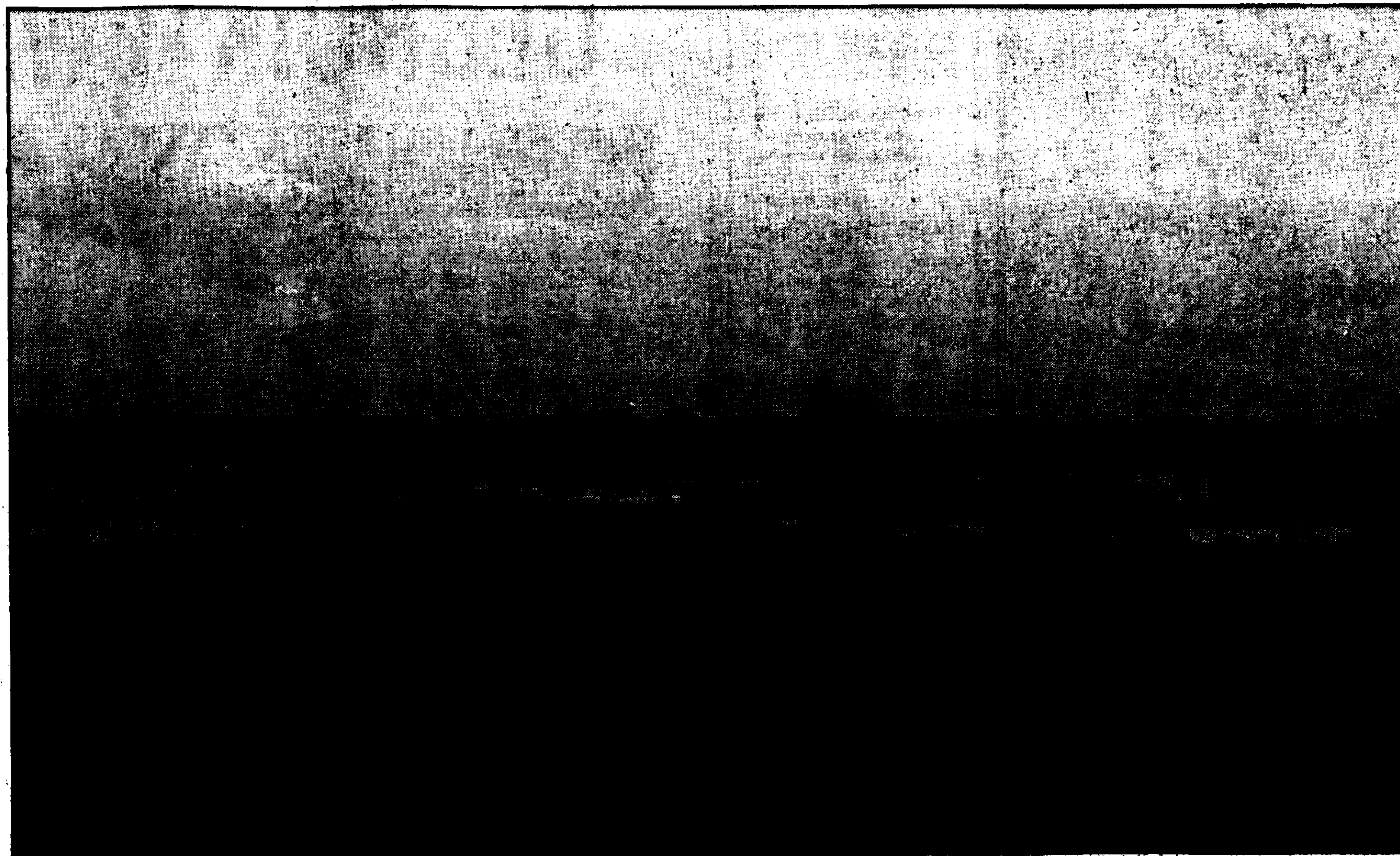
„Daarnaast zou het goed zijn als de stad Leeuwaren een universiteit zou krijgen. Niet een stukje van de universiteit van Groningen, maar een volwaardige universiteit met faculteiten gericht op techniek, landbouw en milieu. Eventueel moet dat maar elders uit het land vandaan komen en ik denk dan aan Wageningen en Eindhoven, maar als we echt iets aan de werkgelegenheidssituatie in het noorden willen doen, dan zullen we zoiets moeten aanpakken. Alleen dan denk ik dat er iets te doen is aan die regionale component. Alleen dan worden grotere aantallen arbeidsplaatsen hierheen gehaald."

Nodig

Er is veel geld in Limburg gestopt en nog meer in het noorden. In Limburg is de regionale component weggewerkt in het noorden niet. Was die PNL dan wel nodig geweest en had Limburg ook niet zonder die enorme injectie het wel gehaald. „Nee, zo mag je niet redeneren. De stelling dat Limburg het ook wel zonder PNL zou hebben gehaald gaat niet op. Het PNL-beleid heeft voorwaarden gecreëerd die Limburg nu kan benutten, nu er kansen zijn. Het noorden heeft minder kansen gehad, maar men heeft er ook pas laat ingezien dat er beter met speerpunten gewerkt kan worden. Daarnaast stonden in Limburg alle neuzen in dezelfde richting. Overheid, vakbonden, bedrijfsleven, samen is aan de herstructurering gewerkt. Dat was in de noordelijke provincies ook nog wel eens anders," meent Pleumeekers.

Terwijl het noorden aan een inhaalmanoeuvre, begint verkeert Limburg in een riante positie. „Maar dat wil niet zeggen dat we nu achterover kunnen leunen. De regionale component is wel weggewerkt, maar we hebben nog altijd veel meer werklozen dan voor de mijnsluiting. Nee, er is nog van alles te doen. We zijn op de goede weg, maar er moet nog keihard doorgewerkt worden. Limburg draagt de mogelijkheden in zich om een economishee factor van nationaal belang te worden. Het kan een tweede economische motor worden van het land. Ik hoop dat Den Haag dat inziet en er met Limburg samen aan wil werken. De aanleg van de Rijksweg 73 is in dat verband niet alleen van Limburgs belang, maar van nationaal belang. Ik hoop dat Den Haag daarvan doordrongen is.'

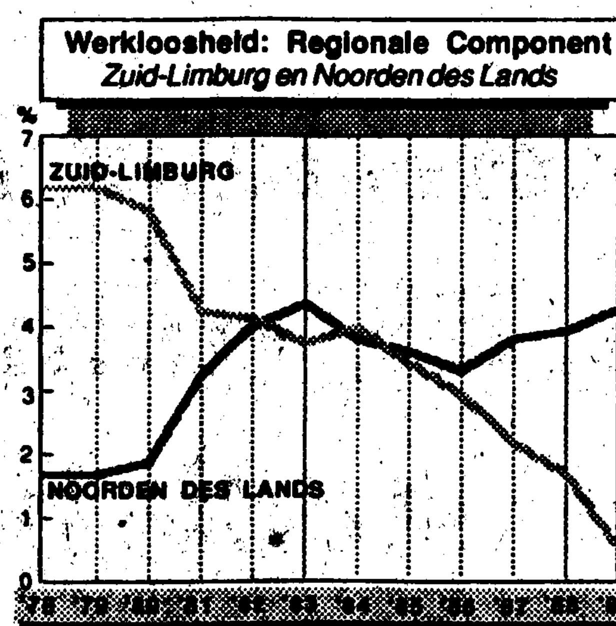
Hulp uit Den Haag heeft Limburg (afgezien van de Oostelijke Mijnstreek) niet meer nodig in die hoeveelheid als in het verleden. Dat biedt ruimte om de werkgelegenheid in het noorden te stimuleren. In Limburg is men het er van harte mee eens dat extra aandacht nu richting het noorden gaat. Temeer daar men het succesvolle Limburgse scenario daar nu ter hand wil nemen.

● *Industrieterrein Dentgenbach in Kerkrade, waar nieuwe industrieën zich snel achter elkaar vestigen.* Foto: DRIES LINSSEN

Deputé Roel Vos van Groningen.

● Deputé C. van der Horst van Friesland.

● *Het verschil in werkloosheid in het noorden en in het zuiden van ons land. De grafiek geeft de werkloosheid weer, zover die hoger is dan het landelijk gemiddelde. Duidelijk blijkt dat in Limburg de landelijke werkloosheid (ofwel de horizontale as) steeds dichter benaderd wordt, terwijl de situatie in het noorden verslechtert.*

Ja en amen

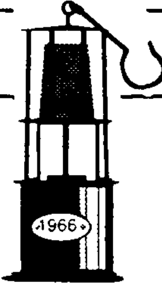
Maak het jezelf niet moeilijk en wees een brave gelovige. Het credo dat in de mijndorpen alom gehoord werd. Wie geen volgzame katholiek was, kon op alle mogelijke tegenwerking rekenen. Meneer pastoor zou dan geen briefje schrijven voor de toekomstige werkgever. Alleen onbescholden lieden mochten in de mijnen werken en om dat bewijzen was het 'amen' van de zieleherder nodig.

Als pa in de ogen van de religieuzen iets misdaan had, moest hij wel tot twintig keer toe met hangende pootjes terugkomen om de onontbeerlijke referentie alsnog te bemachtigen. En ma leefde al in zonde, als ze na twintig jaar 'slechts' drie nakomelingen op de wereld had gezet.

Het kon zelfs gebeuren dat de kinderen van dergelijke 'verdorven', ouders de sacramenten niet mochten ontvangen. Naast de deur van de kerk hing een bord waarop de namen van afvalligen groot en duidelijk werden vermeld. Dan wist de kudde tenminste met wie ze geen omgang mocht hebben. En ook op school werd hen het leven zuur gemaakt. In de tijd dat in de Oostelijke Mijnstreek de schoorsteen nog stevig rookte, ontbraken de openbare scholen immers nagenoeg helemaal. Kinderen van 'slechte' bodem kwamen op de bijzondere scholen vaak erachter, dat er echt zoiets als een hel op aarde bestaat.

Zoiets overkwam in de jaren dertig ook kleine Jan uit Kerkrade. Omdat zijn vader liever Troelstra las dan Poels werd hij door zijn onderwijzers gepisaakt dat het een lieve lust was. Totdat de dag kwam dat Jantje terug sloeg. Prompt pakte de meester hem in zijn nekvel en sloeg en trapte hem de trap naar beneden. Jan zag er vreselijk uit en vader die 'naatsjich' had, en dus thuis was, liet het er niet bij zitten. Toen hij woedend op school arriveerde namen de onderwijzers de benen voor de rooie.
Jan moest nog drie keer van school verwisselen omdat de pastoor hem bleef achtervolgen. Uiteindelijk koos hij voor een verderaf gelegen openbare school en pas toen mocht hij gewoon kind onder de kinderen zijn. Ongelovig en rood als het maar kon.

jeanette ackens

DOOR JOS VAN DEN CAMP

Geworven, gekomen en gebleven

Nacinovic haalde ze 's nachts van Siciliaanse pleinen

gastarbeiders

De foto. Station Maastricht, een zomerse dag in juli 1957. Links de 'macho' van het gezelschap. De stoere blik bereikt je zelfs door de 'bijdetijdse' zonnebril. „Hij is niet lang gebleven. Hij was een avonturier." En dan de man die na vijftien uren treinreizen Milaan-Maastricht 'eindelijk' of misschien 'alweer' dat sigaretje opsteekt. „Een pakje sigaretten als het U belieft mevrouw, zou die derde van links later in de banken van het gezellenhuis leren zeggen,

● *De foto uit 1957. Aankomst van in Italië geworven gastarbeiders op station Maastricht. Geheel rechts de veronderstelde Mario Farigu.*
Archieffoto Mijnmuseum Kerkrade
Foto: PETER ROOZEN

Prachtige koffers trouwens. De meeste van stevig karton. Die van een enkeling van hout, zoals dat van die keurig in het pak zittende man in het midden van de foto. Witte sokjes, Italiaanse schoenen. En dan die brillantine die we tegenwoordig gel noemen. De tweede van rechts zal wel gevraagd hebben een afdruk te mogen krijgen. Om die alvast naar huis te kunnen sturen. En geheel rechts? „Dat is Mario Farigu!"

De foto is eigendom van het voormalige mijnbedrijf Laura en Vereeniging Eygelshoven en ter beschikking gesteld aan het Mijnmuseum in Kerkrade. Daar zat deze tussen talloze andere in de map 'buitenlandse werknemers'. Carlo Nacinovic identificeerde hem direct: „Dat is Mario. Ik weet het zeker." Nacinovic wierf alles bij elkaar minstens drieduizend Italianen. Met een zwarte fotoklapper vol plaatsjes over de Wilhelmina, de Maurits, de Emma en de Hendrik vloog hij eerst in 1956 en 1957 en later in 1962 en 1963 in opdracht van de staats- en particuliere mijnen naar Noord- en Midden-Italië, Sardinië en Sicilië. „Als ze te miezerige handjes hadden, dan had ik wel een ander baantje voor hun in petto," zegt de Schaesbergenaar.

Blanco strafblad

„Doorgaans ging ik eerst naar de Nederlandse ambassade en het emigratiecentrum in Milaan. Van daaruit legde ik de contacten met de arbeidsbureau's. Ik heb er honderden bezocht. Ik ken Italië beter dan de Italianen. 's Avonds liep ik met de klapper onder mijn arm naar het centrumpje van het stadje of dorp waar ik was. Dan sprak ik op de pleintjes en bij de cafeetjes de mannen aan." De potentiële mijnwerkers moesten een blanco strafblad hebben. Dat was een vereiste, evenals een bewijs dat ze werkloos waren. Verder moesten ze kunnen lezen en schrijven.

„Van één knul herinner ik mij dat hij probeerde de schijn op te houden dat hij kon lezen. Van zijn vrienden had hij begrepen dat ik hem het wervingsboekje zou laten zien met de titel 'c'è lavoro per voi nelle miniere olandesi di carbone'; 'er is werk voor u in de Nederlandse steenkolenmijnen'. Die zin had hij van buiten geleerd en iedere keer als ik weer een zin op een bladzijde aanwees, dan riep hij: 'er is werk voor u in de Nederlandse steenkolenmijnen'. De jongen wilde dolgraag. Hij bleef volhouden zeker vier jaar lagere school te hebben gehad.

Een half jaar later kwam hij weer voor een test en een keuring. Hij is inderdaad naar Nederland gegaan."

Maffia

Maar anderen haalden de trein Milaan-Maastricht nooit. „Begin jaren zestig leek de hele wereld in Italië en dan met name op Sardinië en Sicilië aanwezig te zijn om te werven," herinnert Nacinovic zich als de dag van gisteren. Zwitsers, Duitsers, Belgen en Fransen liepen er rond. „Diegene die ik afkeurde stuurde ik door naar de Franse missie. Die keken niet zo nauw." De Duitsers waren rotzakken. „Als Italianen eenmaal aan mij of aan iemand van de Nederlandse missie waren toegewezen, dan boden de Duitsers stiekem méér geld en kwamen ze dus gewoon niet opdagen. De invloed van de mafia was zowel op Sicilië als Sardinië heel goed te merken," aldus Nacinovic die overigens in de jaren zestig door de Italiaanse regering begiftigd is met de 'Ster van verdienste van de Arbeid voor de Italiaanse Republiek'.

Afscheid nemen deed geen pijn. Zo leek het althans, want op het station in Milaan was zelden of nooit een familielid of vriend van de toekomstige gastarbeider aanwezig. Van Nacinovic mochten de jongelui zo'n 24 uur voor vertrek best nog even de stad in. Maar 's nachts tegen half één vertrok meestal de trein. De ene keer met tweehonderd Italianen aan boord, de andere keer met een groep van twintig of honderd man. „Ik heb ze vaak genoeg nog op het hart gedrukt: 'Denk er aan: onder de grond is geen zon'."

Tegen vijf uur 's middags arriveerde de trein op station Maastricht. „Verschrikkelijk koud," weet Sittardenaar Mario Farigu die hevig blijft twijfelen of hij wel degene is die geheel rechts op de foto (in colbert met pochetje) te zien is. „Had ik toen zo'n dikke kop?" Zeer tegen de zin van zijn moeder en zusjes in meldde hij zich aan. Op een dag was hij verdwenen naar Milaan.

Farigu's huidige echtgenote ontmoette Mario reeds de eerste week na zijn aankomst in Nederland. Tijdens een dansavond in Pey/Echt kwam Mario op haar af en beduidde haar dat hij met haar wilde dansen. Hij kende maar één woord Nederlands: 'Mama'.

Zo nu en dan was Nacinovic zelf aanwezig op het station als de trein uit Milaan arriveerde. Dan sprak een van de directieleden van de gezamenlijke mijnen de nieuwkomers toe en stapte iedereen in touringcars. „We maakten dan een rondje door het heuvelland. Dan konden ze de omgeving meteen zien en dan meteen door naar de gezellenhuizen." Zo ging dat ook met Farigu.

Olijfolie

„Ik kwam terecht in Echt, in wat tegenwoordig de Pepijnklinieken heet. Die boter in de macaroni en spaghetti heeft mij de nek omgedaan. Ze hadden gewoon olijfolie moeten gebruiken. Zestig procent van de nieuwkomers kreeg maagproblemen." Zelf heeft Farigu het niet lang uitgehouden in die smalle mijngangen van de Emma in Hoensbroek. Een maagzweer. Uiteindelijk kwam hij als één van de weinige buitenlandse gastarbeiders op die mijn bovengronds terecht. Als bankwerker. De taal was daar een probleem. Ondergronds hadden we de beschikking over tolken. Bovengronds natuurlijk niet."

Als gevolg van de sluiting van de Emma werd Farigu september 1967 overgeplaatst naar de toenmalige DAF-fabriek. Bij de latere autodivisie Volvo Car bv ging hij onlangs, 1 oktober dit jaar, met vut. Het echtpaar Farigu kreeg zes kinderen. Vier van de zes kregen verkering of trouwden met een Italiaan. „Toch hebben ze geen Italiaanse opvoeding gehad," zegt mevrouw Farigu daags voordat haar man naar Loon op Zand moet voor een landelijke competitiewedstrijd jeu de boules. „Ik heb hier mijn Nederlandse vrienden, familie en kennissen." Maar die Zuideuropese sport kan hij maar moeilijk missen.

„Ben ik dat écht, daar helemaal rechts op de foto?"

● *Mario Farigu anno 1990.*
Foto: PETER ROOZEN

Met wrok in het hart

Jacob van de Berg: Zo lang mogelijk erbij blijven....

Foto: CHRISTA HALBESMA. Electronische bewerking: KAREL GERRITS.

Jacob van de Berg stikt bijna als hij erover begint te praten; van woede en van de silicose, die telkens voor onderbrekingen van het gesprek zorgt.

Jacob was 52 jaar toen hij meeging met het convooi van 77 bussen vol met mijnwerkers. Geëscorteerd door politieagenten op motors en een helicopter togen de 4000 mannen in maart 1975 naar Den Haag om met minister Den Uyl te praten. De oudere garde had spontaan een actiegroep gevormd toen bleek hoe bedroevend laag hun pensioenen uitvielen. Ze wilden het daar met de socialist eens over hebben. Hem vragen het pensioenfonds te liquideren en de oud-mijnwerkers hun rechten te laten afkopen. Daar scheen, behalve de mijnwerkers zelf, niemand wat voor te voelen. Want waar moeten zij dan van leven als het afgekochte pensioen is opgesoupeerd? zo luidde de reactie. En waar moeten we dan nú van leven? was de wedervraag van de actiegroep.

Den Uyl stond een felle discussie te wachten. Maar de kerels uit de Oostelijke Mijnstreek arriveerden drie uur na het afgesproken tijdstip op het Binnenhof. Toen had de minister-president geen tijd, er wachtten elders verplichtingen. Bovendien wilde hij de gesprekken niet doorkruisen die Lubbers die dag met voorzitter Weijers van het AMF voerde. Een medewerker kwam de buiten wachtende menigte koempels vertellen, dat ze maar weer naar huis terug moesten gaan. Ze gingen naar huis, met wrok in hun hart. Nu opeens vroegen ze zich af waarom de bussen op de rotonde nabij Eindhoven, links afsloegen in plaats van rechtdoor te rijden. Na tien kilometer werd een sanitaire stop gemaakt en pas een vol uur later zei de chauffeur dat ze verkeerd zaten om vervolgens rechtsomkeert te maken. „Voor hetzelfde geld hadden ze door kunnen rijden om via Rotterdam in Den Haag te belanden," meent Jacob. Maar de tijdrovende koerswijziging was de oorzaak voor het gemiste gesprek met Den Uyl.

Zo ziet Jacob het nu, 15 jaar later. Was het allemaal opzet van de politici? En wat hebben 'de hoge heren toen allemaal zitten te bekonkelen'? Het laat Van de Berg geen rust, ook niet nadat hij al zo veel jaren geen mijn meer van binnen heeft gezien. „Misschien zijn op die bewuste dag wel de afspraken gemaakt, waar mensen als ik nu de consequenties van ondervinden. Ik heb een WAO uitkering en binnenkort kom ik in de AOW. Hoe lang ik daar nog van genieten kan, is gezien mijn gezondheid maar de vraag."

Rug

De Kerkradenaar die nu grijze slapen heeft, schiet in een enorme hoestbui. „Daar moet je niet van schrikken, ik heb immers maar een beetje bronchitis," klinkt het cynisch. De artsen van het longinstituut die Jacob onderzochten wilden niet bevestigen dat hij silicose had. Maar volgens deze oud-mijnwerker gaven Duitse artsen hem wel zwart op wit dat zijn longen vol met stof zitten. „Alleen wordt dat in Nederland niet erkend. Het is een schande dat staatssecreatris Elske Ter Veld vindt dat wij gelegenheid genoeg hebben gehad om erkenning van de ziekte te bereiken. Maar dat je aan silicose leed moest dan wel voor 1967 al aantoonbaar zijn. Degenen die het Haagse pluche gemist hebben, ontdekken plotseling weer het hart voor de silicose-lijder. Voor hen gewoon een nieuwe rug waarlangs ze omhoog proberen te klimmen."

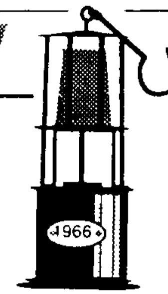
En wat er bij hem ook niet in kan. „Ik heb 24 jaar in de mijn gewerkt en ook al die jaren een pensioen opgebouwd. Als ik mijnwerker was gebleven had ik op mijn vijfenvijftigste recht gehad op een volledige uitbetaling. Maar ik ben in de WAO terecht gekomen en dus werd de helft van het pensioen in mindering gebracht op de uitkering. Ook als ik straks 65 word zal het weer heten dat ik te veel zou krijgen als ze me uitbetalen waar ik recht op heb. Dus: je wordt er eigenlijk voor bestraft dat je mijnwerker bent geweest. Niemand krijgt ooit het volle pond van het AMF, zelfs de weduwen niet want als een ex-mijnwerker het niet haalt tot de AOW krijgt zijn vrouw ook maar de helft uitgekeerd. Dat geldt net zo goed voor degenen die het geluk hebben om nu nog te kunnen aantonen dat hun silicose door het werk in de mijnen is veroorzaakt. Het AMF pakt die uitkering weer van hem af. Hoe willen ze dan in godsnaam de pot helemaal opdelen, als er telkens op allerlei manieren gekort wordt op de uitbetalingen ?"

Onderzoek

Van de Berg heeft al jaren het duistere vermoeden dat de mijnwerkers door het pensioenfonds bedrogen zijn. Toen hij onlangs een brief kreeg van de Sociale Verzekeringsraad koesterde hij toch weer een sprankje hoop. Nu zouden eindelijk zijn rentezegels verzilverd worden. „Dan lees ik in die brief dat ik recht heb op 728,60 gulden premie. Daarvan gaan 642,60 naar het Algemeen Mijnwerkers Fonds, blijven 86 gulden over. Na nog wat heen en weer gereken mag ik 125 gulden en 56 centen netto op mijn bankrekening tegemoet zien! Het is triest dat mijn geld wéér naar het AMF gaat." Waarom mag niemand weten hoeveel geld er bij hen in de kas zit? Als de laatste koempel het loodje gelegd heeft, zou de kas tot op de bodem leeg zijn. Ik geloof er niks van. Waar gaat dat geld naar toe ? Bewijs maar eens dat de pensioenen volgens hun zogenaamde verdeelsleutel inderdaad tot op de laatste cent worden uitgekeerd. Het is een particulier fonds, dus de overheid heeft er geen greep op. Ze hebben ons steeds besjoemeld en doen het nu nog."

Volgens de geëngageerde ex-mijnwerker moet er een onafhankelijk onderzoek van de Rekenkamer naar het vermogen van het AMF komen. Het AMF vindt dat overigens best, want er is immers toezicht van de Nederlandse Verzeringskamer. Of er voldoende toezicht is, laat men graag aan de beoordeling van anderen over. Wat Jacob betreft; het lijkt wel of hij vastberaden is de dag mee te maken waarop dat onderzoek ook daadwerkelijk wordt uitgevoerd. Eerder zal zijn gekrenkte mijnwerkersziel geen rust krijgen. „Ik doe het in ieder geval kalm aan", meent Van de Berg optimistisch. „Je moet er zo lang mogelijk bij zien te blijven om er zo veel mogelijk uit te halen."

jeanette ackens

DOOR WIM DRAGSTRA

de verhuizing

Nog voordat de woorden van minister Den Uyl van Economische Zaken goed en wel doorgedrongen waren tot de mijnwerkers in de Oostelijke Mijnstreek, besloot Henk Niemeijer uit Treebeek (toen nog in de gemeente Heerlen) het zuiden van het land vaarwel te zeggen. Hij en zijn vrouw Ria namen afscheid van familie, vrienden en bekenden en verhuisden naar Hoogeveen. „Dat was moeilijk. We lieten echt alles achter. We waren actief in het verenigingsleven en het ging ons ook aan het hart dat we daar afscheid van moesten nemen. Maar wat wilde je? De mijnen gingen dicht, je moest naar ander werk omzien."

● *Henk Niemeijer even terug in Limburg (met zijn muziekinstrument) bij één van de schaarse mijnmonumenten – het schachtwiel van de Hendrik in Brunssum – die herinneren aan de Limburgse kolenindustrie.*

Foto: DRIES LINSSEN

Henk Niemeijer ging naar Hoogeveen

Trompet hielp mijnwerker aan nieuwe werkkring

Henk Niemeijer werd in 1937 geboren. Zijn vader kwam begin deze eeuw vanuit de veenkoloniën naar Zuid-Limburg om er in de mijnen werk te vinden. Ook Henk ging de mijn in. „De Emma. Ik heb de hele opleiding doorlopen, kwam ondergronds als hulpsleper, toen sleper, daarna werd ik postsleper en op mijn 22ste werd ik houwer en toen ik 25 jaar was schiethouwer. Ik wilde niet in militaire dienst en dat was de drijfveer om in de mijn te gaan werken. Toen in 1965 sprake was van sluiting van de mijnen en ik de zekerheid had, dat ik niet alsnog onder de wapenen moest durfde ik de beslissing te nemen ondergronds weg te gaan."

Behalve Henk werkten nog vier jongens uit het gezin Niemeijer op de mijn. De oudste zoon, Albert, had echter een opleiding als musicus gevolgd en verhuisde in 1959 naar Groningen om daar als dirigent te gaan werken. Via de muziek (en de hulp van zijn broer Albert) zouden ook Henk en zijn — onlangs overleden — broer Niek een nieuwe werkkring in het noorden vinden.

„Albert was namelijk dirigent van een fanfare in Hoogeveen. Dat muziekkorps heette Wilhelmina. In het voorjaar van 1966 moest Albert met dat korps op concours, het toeval wilde dat twee muzikanten ziek werden. Albert deed een beroep op Niek en mij, omdat we beiden lid waren van harmonie De Bazuin te Treebeek."

Na het concours opperde de voorzitter van de fanfare Wilhelmina (zelf directeur van een betonfabriek) het idee beide muzikanten in Hoogeveen te houden. Hij wilde wel bemiddelen dat ze een baan kregen. „Het is niet zo dat we gelokt werden met een baantje. We hebben normaal gesolliciteerd, het enige dat de voorzitter van de fanfare gedaan heeft is ons er attent op maken dat er banen vrij waren binnen een bepaalde fabriek. Er bestond ook geen verplichting om lid te worden van de muziekvereniging, we moesten dat duidelijk los zien van de nieuwe werkkring. Maar ja, als je ergens nieuw komt ben je blij met een vereniging waar je naar toe kunt." De bal kwam aan het rollen en uiteindelijk konden Niek en Henk hun arbeid in de mijn vaarwel zeggen en per 1 oktober 1966 beginnen bij Lucas Aardenburg BV een firma die voor Iglo werkte en groenten en fruit invroor.

Ongeloof

Dat niet iedereen minister Den Uyl geloofde toen deze had gezegd dat de mijnen zouden sluiten blijkt wel uit het feit dat toen Henk Niemeijer zijn baan opzei bij de Emma, de bedrijfsleider vroeg: „Maar jongen, heb je dan geen vertrouwen meer in dit bedrijf?" Het was toen medio 1966. Men kon eenvoudig niet geloven dat alle mijnen (ook de modernste van Europa, de staatsmijn Emma) dicht zouden gaan.

„We kregen hier in Hoogeveen allebei de functie van toezichthouder en in plaats van in een mijnpak met een helm op door een peiler te kruipen, liepen we nu in een keurige witte jas rond tussen de boontjes en de spinazie. Qua werk was het een enorme overgang. Na mijn eerste week hier in Hoogeveen wist ik al dat ik nooit meer terug zou willen de mijn in. Ik heb me hier van het begin af aan prima gevoeld. In salaris gingen we vooruit, hoewel je meer zelf moest regelen. In Limburg werd veel van je salaris ingehouden. Wat je in je hand kreeg kon je echt besteden. Maar hier in Hoogeveen moest je meer zelf betalen. Het werk was stukken beter, een verschil van dag en nacht. Het enige nadeel was dat je familie en je vrienden in het zuiden woonden."

Maar na verloop van tijd vond Henk zijn draai in de nieuwe vereniging. Zijn broer woonde ook in Hoogeveen en zijn broer Albert was ook in de buurt, dus het ging al snel goed met de Niemeijers. „Ik denk ook dat het kwam omdat we niet zo verankerd zaten in Limburg. Er stroomde toch nog altijd wat Gronings bloed door de aderen, hoewel Limburg ons zeer dierbaar was en nog steeds is." Om dat te onderstrepen laat hij mijnlampen, -tekeningen en -schilderijen zien die zijn huis sieren.

In de beginperiode had zijn vrouw Ria het moeilijker dan Henk. Zij liet een werkkring achter in het zuiden en aangezien het echtpaar geen kinderen heeft, was de aanpassing wat moeilijker totdat ze ook in Hoogeveen weer een werkkring vond. „Wij hebben snel kunnen wennen, maar we hebben hier Limburgers gekend, waar dat echt niet lukte, die veel heimwee hadden. We hebben zelfs mensen gezien die teruggingen naar Limburg, maar na drie maanden toch weer hierheen kwamen."

Werkloos

De aanpassing in Hoogeveen ging zo goed, dat toen Henk Niemeijer in 1985 werkloos werd, hij het Drentse land verkoos boven het Limburgse. De firma waar hij werkte kreeg in dat jaar te kampen met de Iglo-crisis (vergiftiging van diepvriesproducten). Dat betekende reorganisatie na reorganisatie. Zeven overleefde hij er, bij de achtste sneuvelde Henk ook. Zijn broer Niek kon in een overbruggingsregeling, maar hij werd werkloos. „Toen kwam bij ons de vraag op of we na 19 jaar terug zouden gaan naar Limburg. Het antwoord was na rijp beraad: nee. Wij vinden in Limburg niet meer dat terug wat we er achtergelaten hebben. We hebben inmiddels onze plek hier gevonden in het verenigingsleven. Ik ben dirigent van een aantal koren en ik zit hier goed."

Als hij in 1985 echter werk had kunnen vinden in Limburg dan was hij wel teruggekomen. Hij solliciteerde bijvoorbeeld wel als magazijnmeester bij een kantoorboekhandel in Heerlen, maar werd niet aangenomen. Hij was te oud. Inmiddels is hij concierge van een school in Hoogeveen, neemt zangles, is dirigent, zit in het bestuur van de muziekbond in Drenthe.

„Als ik toen de mijnen dicht gingen, vervangend werk had kunnen krijgen in Limburg, dan was ik er gebleven. Ik weet zeker dat mijn vrouw en ik dan in het zuiden aan de slag waren gegaan, dat ik me daar verder had ontplooid in (muziek)verenigingen. Maar ander werk was er toen niet. Hier wel. De keus was dus voor de hand liggend. Als ik nu aan Limburg denk, dan komen er gevoelens van gezelligheid bij me op, dan denk ik aan mijn familie, vrienden van vroeger. Maar in Hoogeveen heb ik door mijn werk en door de contacten in de verenigingen, een nieuw leven opgebouwd. En hoewel ik Limburg nooit zal vergeten en me ook graag omring met herinneringen aan de tijd van de steenkolenmijnen, is Hoogeveen mijn thuis."

De mythe ontmaskerd

„Vlak na de oorlog werkten we ondergronds samen met zware criminelen. Die verbleven in kampen bij de mijnen en werden onder bewaking naar het werk gebracht, in de zwaarste pijler natuurlijk. Een man die levenslang had gekregen, kwam na drie jaar op vrije voeten en vroeg ons wat wij misdaan hadden dat we er tot ons vijfenvijftigste moesten blijven."

Nee, met de mythe over hoe fijn je het als mijnwerker wel had, moet je bij deze oudkoempels niet aankomen. Sjir Handels en Louis Pongs houden van duidelijke taal. „Ex-mijnwerkers die de mijnen verheerlijken hebben niet alleen hun longen kapot, maar ook hun hersenen zijn aangetast."

Het doet pijn dat hun situatie zich ook na de mijnsluiting niet bepaald in de sfeer van rozengeur en maneschijn bevindt. Handels en Pongs zien zich verplicht om tot hun zestigste halve dagen door te ploeteren. Geen kwaad woord over de sociale werkvoorziening, maar hun kapotte lichamen zijn aan rust toe.

„Ons verleden na de mijnsluiting is al even zwart als de kolen die we uit de grond haalden. We zitten nu weer te wroeten", vindt Handels. En voor die uitspraak weet hij een hele rij argumenten op te sommen.

Over hoe je door het missen van negen dagen AMF-lidmaatschap vijf jaar langer moet werken. Of dat je niet alleen lichamelijk, maar ook financieel gestraft wordt. Want wie nog maar halve dagen werkt in de sociale werkvoorziening, omdat zijn lichaam aangetast is, krijgt ook maar de helft van de afscheidspremie.

De ex-medewerkers van de particuliere mijnen komen er nog het slechtst van af. „De DSM nam via het Fonds Sociale Instellingen de arbeidsvoorwaarden van de staatsmijnen over, maar voor ons WPM'ers geldt dat niet."

Geen horloge en geen extra maandloon bij je 25-jarig jubileum, geen veertigjaren-regeling, en vervroegde uittreders moeten het met 75% van het laatstverdiende loon doen. „Je mag er wel uitstappen, maar dat is financieel niet interessant als je studerende kinderen hebt," zegt Pongs uit eigen ervaring.

Falen

Voorbeeld na voorbeeld. Over de Mijnindustrieraad die de mijnwerkers-CAO opstelde, maar het bij de mijnsluiting onmiddellijk liet afweten. Over falende vakbonden, over steeds hoger wordende barricades om het verkrijgen van het pensioen te bemoeilijken. Over de onrechtvaardigheid van de Dienstjarentoeslag, waarbij met name de leeftijd en niet het aantal dienstjaren zwaar woog.

Dat speelde zich allemaal af tot 1983. Toen kwam staatssecretaris De Graaf met de zogenaamde 'samenloop-regeling', die voor mensen in de sociale werkvoorziening een korting op hun WAO-uitkering betekende. Dat leidde tot acties, maar vergeefs. Vijfhonderd gulden zijn ze er in totaal netto op achteruit gegaan, zeggen Handels en Pongs.

Maar het feit dat ze ook nog eens hun vervoer naar de WPM zelf moesten gaan betalen, doet de deur helemaal dicht. Een principiële klap in het gezicht.

's Nachts krijgen ze geen adem. Logisch, zeggen ze, na bijna twintig ondergrondse jaren is het een lachertje om te denken dat je geen stof in je longen hebt. „Midden in de nacht ren je naar buiten, maar daar haal je ook niet beter adem. Vraag maar, dat heeft elke oud-mijnwerker."

Stikken

Louis Pongs heeft twee ooms in hun eigen bloedschuim zien stikken omdat de longblaasjes op een dag kapot gingen. Zelf heeft hij een binnenbotvliesontsteking die tot amputatie van een been kan leiden. Sjir Handels is door de mijn aan een oor vrijwel doof. „Waarom denk je ex-mijnwerkers allemaal zo hard schreeuwen?"

Voor deze mannen, vertegenwoordigers van een groep die nog 40.000 leden telt, geldt de politiek als onbeschoft.

„We betaalden volop sociale premies, hebben steeds hard gewerkt. Maar nu we daarvan zouden moeten profiteren, wordt ons dat alles afgenomen. Meneer Lubbers, geef ons dan na 40 jaar het recht om tegen een redelijke vergoeding uit de arbeid te stappen!"

Het is misschien ook maar goed dat de oudkoempels niet massaal naar het symposium op 17 december kunnen, zeggen ze.

„Onze woede zou daar voor een onhoudbare situatie kunnen zorgen."

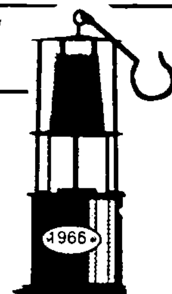
joos philippens

● *Pongs: 's Nachts geen adem.*

Foto: DRIES LINSSEN

● *Handels: we zitten weer te wro ten.*

Westelijke Mijnstreek is klap al lang te boven

het verre westen

DOOR ERIC VAN DORST

De enige mijn in de Westelijke Mijnstreek, de moderne Maurits met de op haar vette kool draaiende cokesfabrieken in Geleen, moest er in 1967 als eerste aan geloven. „We mogen blij zijn dat deze regio met de mijnsluiting als eerste aan de beurt is geweest," concludeert burgemeester Jac. Tonnaer van Sittard anno 1990.

Als meest noordelijk gewest van de Euregio willen ze eendrachtig energie en middelen gaan besteden aan een internationale toekomst. Dat zou moeten kunnen zonder aanvullende herstelgelden. De Westelijke Mijnstreek is de dreun van de jaren zestig wel te boven en kan nu op eigen benen verder. Dat vindt de provincie en dat vinden ook de gemeenten zelf. Alleen in Geleen, dat in twee decennia van stoffige Mauritsstad tot rokende DSM-gemeente evolueerde, klinkt nog gemor over het mijnverleden en de erfenissen ervan.

'Klaar is een regio natuurlijk nooit. Er zit altijd wel ontwikkeling in en wensen houd je natuurlijk ook. Maar ik denk dat de Westelijke Mijnstreek wat de herstructurering betreft nu wel redelijk klaar is. Vanuit dat oogpunt bezien is daar niet veel extra werk meer te verrichten."

Henk Riem, sinds 1982 als gedeputeerde verantwoordelijk voor ruimtelijke ordening in Limburg, kijkt 23 jaar na de sluiting van staatsmijn Maurits tevreden naar de regio Sittard/Geleen.
Ook voor Johan van der Woude, zijn voorganger die deze functie gedurende de hele mijnsluitingsperiode tot 1978 vervulde, heeft de Westelijke Mijnstreek zich sinds de ontmanteling van Europa's modernste kolenmijn in grote lijnen ontwikkeld zoals hem destijds voor ogen heeft gestaan. Het verbaast hem zelf hoe helder dat beeld over de mijnsluiting nog is. „Mede door de aanwezigheid van een pittige chemische industrie kon dat gebied snel aangepakt worden. We wilden het latere DSM de grootst mogelijke kans geven zich in daar te blijven ontwikkelen. Zoals je kunt zien is dat gelukt. DSM is nu een multinational, van enorm gewicht voor het draagvlak van deze provincie."

Al in 1965, toen besloten werd de mijnen te sluiten, is de chemische industrie in en rond Geleen volop in ontwikkeling en is duidelijk dat deze een van de pijlers zal vormen van het herstelbeleid.

Toevlucht

Honderden mijnwerkers vonden in die periode al hun toevlucht in de zich sterk ontwikkelende chemische bedrijven. Anderen kregen emplooi bij de nieuwe vestiging van autofabrikant DAF, wiens komst naar Born was veilig gesteld nog voor de poorten van de Maurits op slot gingen. Tientallen mijnwerkers konden vrijwel direct overstappen naar kleinere bedrijven als tapijtenfabrikant Hatéma in Sittard, een van de van rijkswege geïnviteerde nieuwkomers in de regio. En voor wie niet meer in een ander werkjasje paste, waren er de paardemiddelen WAO en vervroegd pensioen.

Door de sluiting van de Maurits werd de arbeidsmarkt in de Westelijke Mijnstreek amper verstoord. Compenserende arbeid kon hier tijdig worden gerealiseerd.

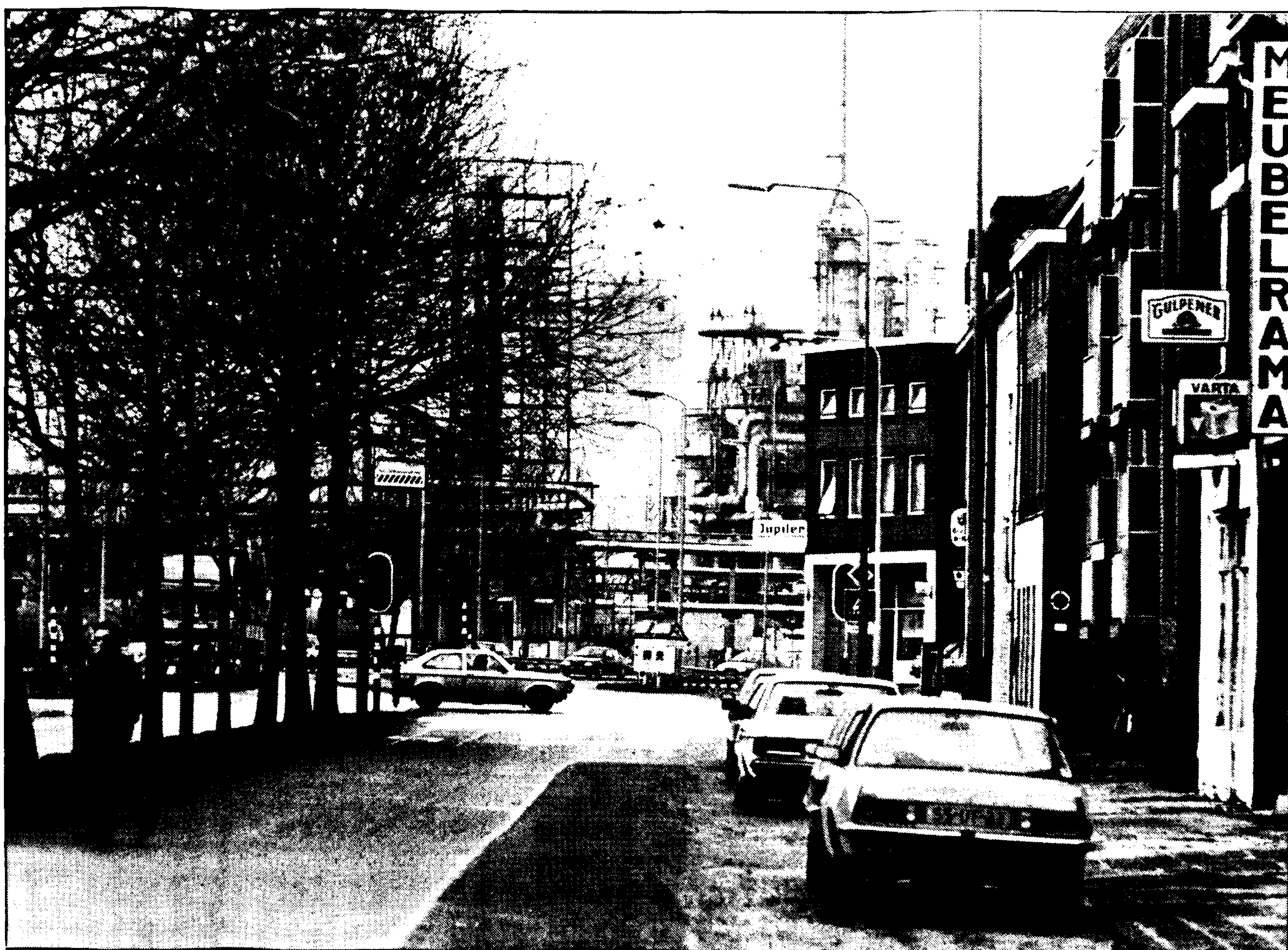
Althans halverwege de jaren zestig. Er heerste hoogconjunctuur. Limburg telde iets meer dan vierduizend werklozen, waarvan goed zeshonderd in de regio Geleen/Sittard. Ondanks de liquidatie van de Maurits en de cokesfabrieken moesten daar tienduizend arbeidskrachten worden ingezet uit andere regio's en het buitenland.
De grote pendel naar de regio Geleen/Sittard en de omvangrijke vervroegde pensionering verlaagden intussen het potentieel aan arbeidskrachten in de Oostelijke Mijnstreek verder.

Motoren

Hoewel vanaf 1970 ook in de Westelijke Mijnstreek de werkloosheid behoorlijk oploopt, is daar van een algehele malaise zeker geen sprake. De grote motoren DSM, DAF en Philips houden het in slecht weer dobberende schip toch redelijk op koers. Maar de westelijke mijnregio heeft nog een pilaar om op te steunen: de gunstige ligging. De Westelijke Mijnstreek is als het ware gespietst op de vork van snelwegen en spoorlijnen richting Maastricht en Heerlen. Daarnaast zijn er het Julianakanaal met havens in Stein en Born en vliegveld Beek, dat langzaam maar zeker bovenregionale betekenis begint te krijgen.
Met behulp van overheidssteun en dank zij deze goede infrastructuur kunnen allerlei inderhaast aangelegde industrie- en handelsterreinen levensvatbaar gemaakt worden. De Westelijke Mijnstreek krijgt ook klappen maar herstelt sneller dank zij een groter incasseringsvermogen.

Van de 100 miljoen subsidie die vrijkomen voor de sanering van de Limburgse mijnterreinen, vloeit geen gulden naar de Westelijke Mijnstreek. DSM draait zelf op voor het opruimen van de Maurits, inclusief de steenberg die in de grindgaten van de Maas wordt gedumpt. Een klein deel van de berg, de zogenoemde zuurteervijver met zijn giftige inhoud, blijft als een geconserveerde erfenis uit het mijnverleden in Geleen liggen.

Het is goed zichtbaar dat hier is doorgeborduurd op wat reeds floreerde en dat DSM twee decennia lang volop ontplooiingskansen heeft gekregen en gepakt. Waar 'Hollandse' ingenieurs bijna tachtig jaar geleden op de korenvelden van Krawinkel een kolenmijn uit de grond stampten, ontwikkelt zich na 1970 een complex met tientallen chemische fabrieken, opslagtanks, laboratoria en loodsen. Zo'n zevenhonderd voetbalvelden groot is het nu. Geleen wordt langzaam maar zeker in twee gelijke helften gedeeld: DSM en de stad zelf. Een ontwikkeling die voortvloeit uit de nadrukkelijke aandacht die nieuwe werkgelegenheid na de mijnsluiting krijgt. Daar kan ook Geleen weinig tegen hebben en de gemeente schikt zich jarenlang in de rol van 'DSM-gemeente'.

● De Burgemeester Lemmensstraat in Geleen biedt ook volgens de koningin een abominabele aanblik.
Foto: PETER ROOZEN

Vertrek

Totdat in 1977 de al vier jaar eerder gesignaleerde terugloop van het aantal inwoners definitief doorzet en de boeken van de Geleense burgerlijke stand jaarlijks enkele honderden namen minder tellen. De mijnsluiting heeft Geleen al 750 inwoners gekost en het aantal Geleendenaren daalt vanaf 1973 drastisch van 37.050 tot krap 34.000 nu. Die negatieve ontwikkeling, aanvankelijk nog geremd door een fors geboorteoverschot, is voor een deel te wijten aan een sterke vergrijzing van de bevolking maar zeker ook aan een groot vertrekoverschot. Veel mensen gaan uit Geleen weg en gemeenten in de omgeving ontvangen hen met open armen. Geleen is wel in trek als werkgemeente maar niet langer als woonplaats. Volgens het gemeentebestuur, dat het draagvlak voor allerlei gemeenschappelijke voorzieningen in gevaar ziet komen, zijn de oorzaken duidelijk. De zeer nadrukkelijke aanwezigheid van de DSM-fabrieken met hun overlast nodigen niet bepaald uit tot vestiging. En degenen die desondanks toch in de 'Waereldsjtad' willen gaan wonen, zoeken er vergeefs naar een geschikt huis. Geleen heeft vooral een tekort aan betere koopwoningen en een chronisch gebrek aan bouwgrond.

Troostprijs

Dat laatste houdt niet alleen verband met de ongebreidelde groei van DSM maar ook met de gemeentelijke herindeling van Zuid-Limburg. De hoofdprijs van die ingreep gaat in 1982 naar buurgemeente Sittard: de woonkernen Limbricht en Munstergeleen met tienduizend nieuwe inwoners en een aantal fraaie bestemmingsplannen voor woningbouw. Ook Stein en Beek behouden dank zij een krachtige politieke lobby hun zelfstandigheid. De troostprijs is voor Geleen: het tot industrieterrein bestempelde natuurgebied Graetheide (DSM-bezit) met een handjevol inwoners en alle fabrieksterreinen die dan nog op het grondgebied van Stein en Beek liggen. Niets is overgebleven van het oorspronkelijke overheidsstreven een grote DSM-gemeente te vormen om de chemiereus voldoende bestuurlijk tegengas te kunnen geven. Sittard, Stein en Beek hebben met hun vooral op emotionele gronden gebaseerde tegenwerking bereikt dat Geleen die taak alleen moet gaan vervullen.

De DSM-gemeente likt de wonden en gaat proberen binnen de eigen grenzen het eigen draagvlak zo goed mogelijk in stand te houden. De daling van het inwonertal is sinds 1983 minder sterk. Woningbouwplannen worden in de steigers gezet.
Totdat de minister van VROM in 1984 het zo omstreden project 'Integrale Zonering DSM' lanceert. Alle hinder en gevaar die dat bedrijf voor de bewoonde omgeving oplevert moet worden gemeten en in zones over de regio worden vastgelegd. Binnen die cirkels mag voortaan geen nieuwbouw meer plaatsvinden of slechts tegen strenge voorwaarden.

DSM sputtert tegen wegens de hoge kosten maar voor Geleen is de maat om een heel andere reden meer dan vol. De gemeente is bang voor een verdergaande verwurging van haar stadsgebied en vreest dat het functioneren van de bestaande woonwijken verlamd zal worden als op de landkaart keihard wordt neergezet hoeveel gevaar de woonwijken van de DSM-fabrieken te duchten hebben. Sinds de explosie van een naftakraker in 1975 is iedereen er heus wel van doordrongen dat DSM geen speeltuin is.

De bevolking toont, daar door de lokale politiek toe aangezet, tijdens hoorzittingen brede weerstand tegen het zoneringsplan. Burgemeester en wethouders gaan naar het provinciehuis waar ze Gedeputeerde Staten de nota 'Geleen aan Zet' onder de neus schuiven.

In 1988 wordt de Integrale Zonering DSM toch vastgesteld. Terwijl DSM de afgelopen jaren honderden miljoenen heeft gespendeerd aan milieu-maatregelen zijn diverse wensen van de gemeente Geleen inmiddels vervuld. Samen met Sittard is de DSM-stad in het Streekplan Zuid-Limburg aangewezen als primaire kern van de Westelijke Mijnstreek. Sittard als dienstenstad met volop uitbreidingsmogelijkheden en Geleen als industrieel centrum dat moet streven naar instandhouding van het huidige voorzieningenpeil. Daar is Geleen nu ook mee bezig.
Tot nu toe is slechts één plan strijdig bevonden met de afgezwakte zoneringsnormen: de bouw van zo'n zestig woningen aan de Burgemeester Lemmensstraat, op het grensvlak tussen de mijnwerkerswijk Lindenheuvel en de fabrieken van DSM.

Het is uitgerekend koningin Beatrix die in augustus dit jaar tijdens een werkbezoek aan de Westelijke Mijnstreek zout in een nog niet geheelde mijnsluitingswond strooit. Als ze Geleen via de Burgemeester Lemmensstraat binnenrijdt, merkte ze op dat die weg toch wel een abominabele aanblik biedt. Oud-wethouder Johan Vriesema reageert furieus als dit ter sprake komt. „Dat weten we zelf al jaren. Die belabberde situatie heeft alles te maken met de nadrukkelijke aanwezigheid van DSM. Die is hier zover opgerukt dat we zelfs al een wijk (Swentibold) hebben moeten slopen. Ik heb in het overleg tussen DSM en de gemeente herhaaldelijk benadrukt dat zij aan de afbouw van dit gebied ook haar steentje zou moeten bijdragen. Vanwege een stukje verantwoordelijkheid uit het verleden. Dat heeft DSM een beetje verlabbekakt. Het heeft in feite tegen ons gezegd: zoek het zelf maar uit."

Compensatie

Geleen vindt nog steeds dat voor de aanwezigheid van DSM, die in de bebouwde kom langs het bedrijfscomplex hier en daar zelfs tot koude sanering heeft geleid, tot een of andere vorm van compensatie moet worden verleend. Vriesema: „DSM heeft van de gemeente meer gekregen dan het ons heeft gegeven. Wij zijn verantwoordelijk voor wat op die terreinen allemaal gebeurt. Onze milieuafdeling is om deze reden veel groter dan die van andere gemeenten. Dat kost ons elk jaar handenvol geld. En een aantal verbeteringen van ons wegennet is vooral ten goede gekomen aan DSM. Daar heeft Geleen miljoenen in gestoken maar er staat niets tegenover. Hetzelfde geldt voor het gebied Waterstraat/Ringovenstraat, naast het hoofdkantoor van DSM Limburg BV. Geleen heeft daar voor kapitalen aan grond en particuliere eigendommen aangekocht om DSM kantoren te kunnen laten bouwen. En wat zie je? Die worden nu bij het NS-station in Sittard neergezet. Wij de lasten, zij de lusten."

Geleens burgemeester Hans Lurvink is wat minder emotioneel. Hij reageert formeel. „We moeten erkennen dat Sittard en Geleen een economische eenheid vormen die elkaars taken op hoofdpunten niet aantasten. DSM is van ongelooflijk groot belang voor deze regio maar de negatieve gevolgen moeten niet eenzijdig op ons worden afgewenteld. Iedereen werkt hier wel, maar de belastingen gaan naar andere gemeenten. Geleen zit veel te krap in zijn jasje. Het moet de mogelijkheid krijgen een gevarieerd woonklimaat aan te bieden zodat mensen niet meer verleid worden in het schitterende Heuvelland te gaan wonen".
Geleen mag in principe nog substantieel woningbouw plegen in het grensgebied van Sittard. Zolang daar echter nog hogedrukgasleidingen lopen is ontginning van dit gebied amper de moeite waard.

Deputé Riem ziet de expansiedrang van Lurvink, die per se wil voorkomen dat Geleen ondergeschikt raakt aan Sittard, helemaal niet zitten. „Geleen zal het moeten doen met wat het toen heeft gekregen. Daar kan het zeker vijftien jaar mee vooruit. Geleen kan meer dan genoeg woningen bouwen en de provincie verleent daarbij alle mogelijke steun. Geen enkele gemeente heeft de afgelopen jaren zoveel extra contingenten gekregen als Geleen. Wat dat betreft ligt het bij de provincie in de watten."

Kansen

Riem is dan ook niet gelukkig met de kritiek van de DSM-gemeente. „Ik zou het zo betreuren als de direct betrokkenen alleen de negatieve kanten van deze ontwikkelingen willen zien en enkel maar de lasten en zorgen daarover breed uitdragen. Er moet ook gekeken worden naar de kansen en potenties die nog in de Westelijke Mijnstreek liggen. Laten we daar onze energie in steken."
In het regionaal ontwikkelingsplan van de Westelijke Mijnstreek staat te lezen op welke punten de regio zwakker is en hoe die verbeterd zouden moeten worden. De gemeentebesturen van Sittard, Geleen, Stein, Beek, Schinnen, Born en Sustren hebben op papier dus al aan Riems oproep gehoor gegeven. Vanuit het besef dat ook hun regio een kwarteeuw na de mijnsluiting zeker nog niet klaar is.

Met pungel en bloedblaar in de schicht

Daar liepen ze dan in een lange rij langs de muur die om het mijnbedrijf stond. Er was ook wel een zij-ingang waar ze naar binnen konden, maar dat mocht niet. De hoofdingang moest gebruikt worden. Daar kregen de mijnwerkers de penning met hun nummer; een ronde, een driehoekige of een vierkante al naar gelang de 'schicht' (dienst) dag, middag of avond die men had. Ze hadden bijna allemaal een bloedblaar (alpinopet) op en als het koud was een sjaal onder het colbertje. En af en toe namen ze ook een schone pungel mee. Een blauw-grijs geblokte met vier punten aaneengeknoopte handdoek waarin schone mijnkledij zat en een stukje zeep.

Het pakje boterhammen werd consequent in een zijzak van het colbert gestoken en in de andere zat de 'tuit', een soort veldfles die meestal met thee werd gevuld, want dat was het beste voor de dorst.

De mijnwerkers uit de wijken die rond de mijn gebouwd waren, gingen allemaal te voet naar het bedrijf. Van een afstandje leken ze allemaal op elkaar. Een stroom mannen, allemaal kompels, allemaal met die boterhammen in de zijzak van het colbertje. Zo hoorde het en begin jaren zestig dacht je dat het ook wel altijd zo zou blijven.

Iemand uit de Randstad, toevallig op visite in Limburg wilde die mijnwerkers wel eens zien. Hij ging bij de poort staan aan het einde van de dagschicht en keek en keek. „Geen mijnwerker gezien," zei hij naderhand terwijl er toch honderden zoniet duizenden de poort uit waren gewandeld. Hij dacht namelijk dat de mijnwerkers 'zwart' naar huis gingen en zich daar pas wasten. Nee hoor, de mijnwerkers stonden altjd al dagelijks onder de douche in het badlokaal. Het waren de schoonste Limburgers...

wim dragstra

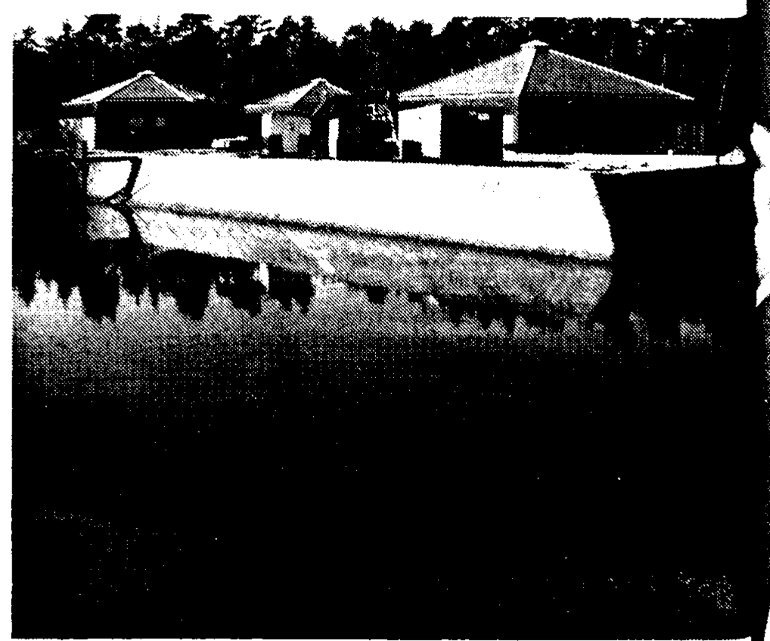
UW DRINKWATER ONZE ZORG!

N.V. WATERLEIDING MAATSCHAPPIJ LIMBURG

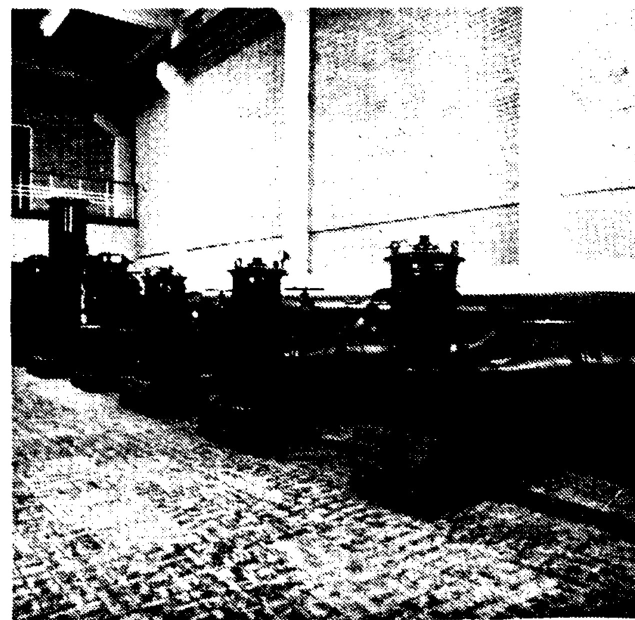
Meer dan 450 medewerkers zorgen ervoor dat dag en nacht goed drinkwater wordt geleverd aan ruim 370.000 aangesloten woningen, bedrijven en instellingen die jaarlijks circa 82 miljoen m3 water gebruiken. Daarvoor wordt een circa 6100 kilometer lang distributienet in stand gehouden.
Nog circa 500 woningen zijn in onze provincie niet op het leidingnet aangesloten.

Ongeveer ⅔ van het gedistribueerde drinkwater wordt gebruikt door huishoudens en ⅓ door bedrijven. Met de drinkwatervoorziening in Limburg is jaarlijks meer dan ƒ 90 miljoen gemoeid. Nagenoeg al het drinkwater dat in Limburg uit de kraan vloeit is grondwater, afkomstig uit lagen op diepten tot 400 meter. De 32 waterwinplaatsen liggen verspreid over de gehele provincie en bevinden zich veelal in of nabij natuurgebieden.

De waterkwaliteit wordt nauwgezet in de gaten gehouden. Waterwinplaatsen worden omringd door beschermingsgebieden en het drinkwater wordt intensief en regelmatig gecontroleerd aan de hand van watermonsters. Er wordt zowel chemisch als bacteriologisch onderzoek gedaan. Ook kunnen bodem- en grondwatermonsters worden genomen in de omgeving van winplaatsen wanneer er verdenking bestaat van verontreiniging.

Pompstation Schinveld in aanbouw

Pompstation Susteren: pompenkamer

Het waterverbruik per hoofd van de bevolking, thans ongeveer 150 liter pe dag, stijgt nog steeds. In tegenstelling daartoe neemt de totale winba hoeveelheid grondwater die schoon genoeg is om op een eenvoudige m nier drinkwater van te maken juist af. Zo hebben de vervuiling met nitra als gevolg van overbemesting en veelvuldig gebruik van bestrijdingsmid delen in de landbouw nadelige invloed op de grondwaterkwaliteit. Daa naast veroorzaken verzurende neerslag, industriële aktiviteiten, stortplaa sen en menselijke aktiviteiten een niet onbelangrijke verontreiniging.

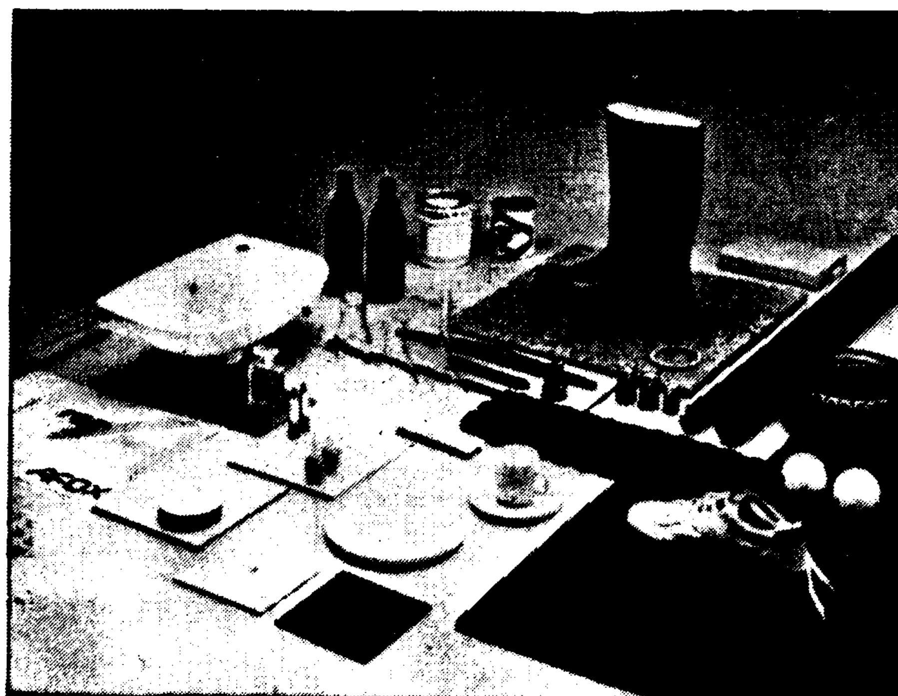
Het onderzoek naar technieken om deze verontreinigingen te verwijdere is in volle gang. Het staat nu al vast dat over enige jaren op een behoorlij aantal plaatsen extra zuiveringsinstallaties moeten worden gebouwd.
Daarnaast kan de bruinkoolwinning in het Duitse grensgebied de voor d drinkwatervoorziening in Limburg beschikbare hoeveelheid diep grondwa ter doen verminderen.

Vast staat dat in de toekomst bij de drinkwatervoorziening ook gebru moet worden gemaakt van grondig gezuiverd Maaswater. Een project Roosteren, waarbij een mengsel van grond- en oppervlaktewater wordt g wonnen, is reeds met een beperkte capaciteit in bedrijf. Omdat het water de Maas vooral om kwalitatieve redenen niet het gehele jaar door gebrui zal kunnen worden, is in het kader van de ontgrondingen in de gemeente Heel en Panheel en Beegden in Midden-Limburg een spaarbekken in aanleg dat rond de eeuwwisseling in de bereiding va drinkwater uit Maaswater een belangrijke functie zal gaan vervullen. De jaarcapaciteit van dit spaarbekken bedraagt 30 miljoe m3, waarmee deze voorziening voor 25% kan bijdragen in het veiligstellen van de drinkwatervoorziening in Limburg op lange termijn.

Foto's: Frans Grummer en Etienne van Sloun

ZINKWIT NEDERLAND B.V.:

EEN NUTTIGE, ONMISBARE SCHAKEL IN DE RECYCLING

Onze onderneming

Zinkwit Nederland B.V., gelegen in Eijsden (NL), is een bedrijf met meer dan een eeuw ervaring in het produceren van zinkoxydes die dienen als grondstof voor het produktieproces van vele industrieën. We fabriceren op een constant hoog kwaliteitsniveau een grote verscheidenheid aan zinkoxydes volgens het directe (Amerikaanse) procédé en het indirecte (Franse) procédé, leverbaar in iedere gewenste kwaliteit en indien mogelijk iedere gewenste specificatie. Zinkwit Nederland B.V. Is onderdeel van de holding Koninklijke Maastichtse Zinkwit Maatschapij (K.M.Z.M.). Sedert dit jaar is 84% van de aandelen in handen van de Belgische fabrikant van Zinkmetaal: Vieille Montagne.

Onze afzetgebieden

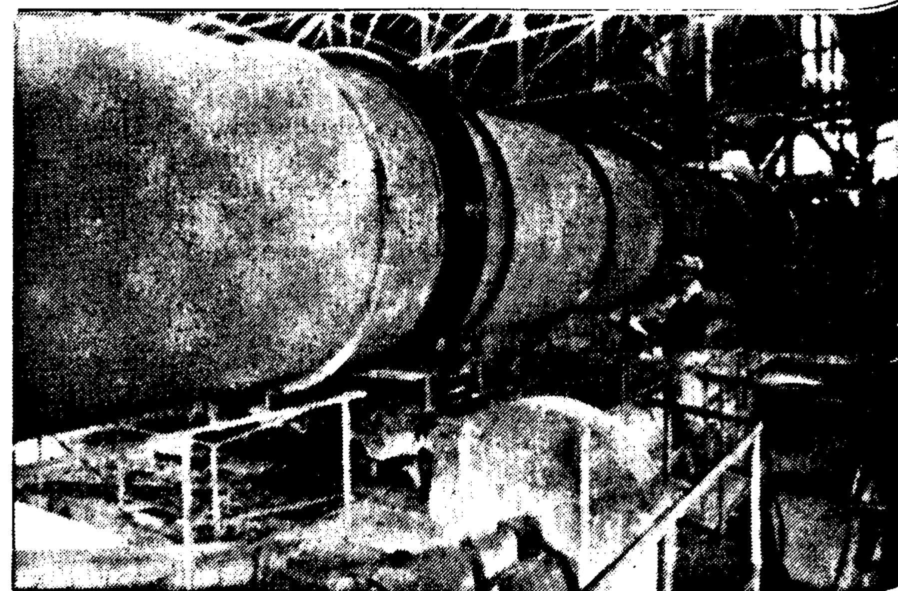
Zink in de vorm van zinkoxyde is een produkt waar u dagelijks mee wordt geconfronteerd. Toepassingsgebieden varieren van de tegels en het sanitair in uw badkamer, zalf en cosmetica voor uw verzorging, de banden, rubbermatten en ruitenwissers van uw auto en de stofzuigerslang van de stofzuiger tot de koe die de melk levert en met zinkoxyde verrijkt veevoeder kreeg. Lucifers, dakpannen, anti-corrosieverf, tennisballen, gymschoenen... overal zinkoxyde!

Onze zorg voor het milieu

Zorg voor het milieu is voor de chemische industrie een strategisch belang. Bij de produktie van zinkoxydes wordt zodanig gewerkt dat voldaan is aan gestelde strenge wettelijke normen, zoals vastgelegd in de hinderwetvergunningen en exploitatievergunningen. Zinkwit Nederland B.V. is de eerste in de provincie Limburg met een nieuwe revisievergunning Hinderwet, Wet Luchtverontreiniging en Lozingsvergunning Afvalwater.

Onze bijdrage aan uw gezondheid

Zink en zinkoxyde als zodanig veroorzaken geen specifieke milieuproblemen, al is eenovermatige uitstoot of inname, zoals met alles, ongewenst. Zinkoxyde levert eenbijdrage aan de genezing van bepaalde huidziekten en groeiachterstanden en voorkomt zelfs opname van cadmium,kwik en lood in het menselijk lichaam. Ieder volwassen mens heeft per dag 15 mg zink nodig als sporenelement.

Onze positie in de samenleving (recycling)

Nederland B.V. is een bedrijf dat een bestaand restprodukt op een nuttige wijze hergebruikt. Het vrijkomende residu bij bijvoorbeeld het verzinken van autocarrosserieën en andere onderdelen, wordt door onze dochteronderneming AFOX België N.V. (Zolder) verwerkt tot een grondstof voor de produktie van zinkoxyde in Eijsden. Zo verwerkt Zinkwit Nederland B.V. ca. 8% van het zink dat in West-Europa vrijkomt als reststof uit de galvaniseerbedrijven en maakt hieruit zinkoxydes voor uw dagelijks gebruik.

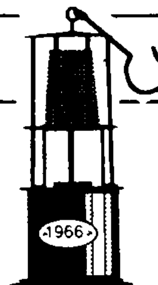
Onze nieuwe activiteit

Sinds kort herbergt Zinkwit Nederland B.V. ook een galvaniseerbedrijf, oftewel een electrolytische verzinkerij, binnen haar poorten. Dit bedrijf, Galvaplux, kan stalen voorwerpen, electrolytisch verzinken. Electrolytisch verzinken is nodig om roestvorming tegen te gaan.

Zinkwit Nederland B.V.: ***UW* schakel in de recycling!**

Zinkwit Nederland B.V.
Ir. Rocourstraat 28
6245 AD Eijsden
Tel. 04409-9222
Telefax 04409-3995
Telex 56057 kmzm nl.

DOOR JO JEURISSEN

Eind van de jaren zestig: de opperste leiding van de Domaniale in vol ornaat. Van links naar rechts chef bovengronds bedrijf Jerzembski, stafingenieur Vos en directeur Thei Dols.

Foto: DRIES LINSSEN

Thei Dols werd per 1 november 1966 benoemd tot directeur van de NV Domaniale te Kerkrade. Hij werd speciaal belast met de sluiting van Europa's oudste mijn. De 'Hollendsche Koel' was de eerste mijnzetel die de poorten dichtgooide en dus ook al eerste te maken kreeg met de traag op gang komende herstructurering. Dols was tot aan zijn nieuwe benoeming werkzaam als chef-secretaris van de mijnbedrijven, zeg maar de rechterhand van de DSM-directie. Bovendien bekleedde hij in de mijnindustrie nog vele andere functies. De operatie 'sluiten Domaniale' met 2585 werknemers duurde tot eind 1969. De aanpak van Dols stond model voor de sluiting van de andere mijnzetels.
Hij was erbij toen Joop den Uyl in de Heerlense stadsschouwburg de sluiting van de mijnen bekend maakte. „Den Uyl bracht zijn verhaal met veel verve. Hij deed dat zo goed dat hij tot ieders verbazing applaus oogstte. De meesten zeiden toen: 'Die vent heeft het goed gebracht.' De grote gevolgen realiseerde men zich pas later."

het vervolg

Directeur Thei Dols sloot NV Domaniale

'De mijn was God de Vader'

'Die sluitingen op grote schaal waren voor iedereen nieuw," zegt de nu 73-jarige Thei Dols, „niemand had ervaring op dit gebied. Ik ben begonnen met het op computer laten zetten van alle persoonlijke gegevens en voorkeuren voor een nieuwe werkkring. Op die manier kon ik wekelijks bijhouden wie vertrokken of afgekeurd was."

„Een bijkomend probleem daarbij was dat de produktie op gang moest blijven," zegt Dols, „daarom konden we ook niet zomaar iedereen laten vertrekken. Vooral jonge mijnwerkers en mensen op sleutelposten moesten we proberen vast te houden. Die waren daar niet altijd gelukkig mee. Met de meesten van hen hebben we echter een goed contract kunnen sluiten, zij ontvingen een aanblijfpremie."

De staf van de Domaniale had een driejarig ontginningsplan opgesteld waarbij de beste lagen steenkool zouden worden aangeboord. De moeilijker bereikbare lagen bleven onaangeroerd. „Op die manier waren wij al na een jaar in staat de produktie te verdubbelen. De sluiting kostte miljoenen en op die manier kon daar nog iets van terugverdiend worden," zegt Dols.

Alvorens de afvloeiïng van de personeelsleden kon beginnen moest er natuurlijk snel voor vervangend werk gezorgd worden. Daartoe werd de NV Industriebouw Kerkrade opgericht. Logischerwijs werd Thei Dols ook directeur van deze vennootschap. Het Amerikaanse bedrijf Medtronic vestigde zich als eerste in het kader van de herstructurering in Kerkrade. Daarna volgden Bergstein Plastics, Schepers electro, Buck meubelfabriek, Helio Repro Service en nog vele anderen.

Mobiliteit

Als grootste problemen bij de herplaatsing heeft Thei Dols de uiterst geringe mobiliteit van de personeelsleden ervaren. „De mijnwerkers waren gewend te voet of op de fiets naar het werk te komen. Als die mensen tien kilometer moesten reizen naar een andere werkplek vonden ze dat al heel ver." Hier wreekte zich eigenlijk de oude opvatting dat woningen dicht bij het produktiebedrijf moesten worden neergezet. Dols kent voorbeelden te over: „Wij hadden voor een 40-jarige meester-houwer uit Kerkrade, die belast was het regelen van het vervoer op de mijn, een vergelijkbare functie gevonden bij een bedrijf in Ten Esschen. Daar zou hij als baas van de expeditie aan de slag kunnen. Wat vroeg die man toen? Mijnheer, waar is dat? En nadat hij daarover uitleg had gekregen zei hij tegen mij: 'Wil je mij zover weg hebben?'"

Dols somt een ander voorbeeld op: „Een hoofdopzichter ondergronds had een prachtige baan gekregen in Utrecht. Toen de sluiting al was voltooid belde zijn vrouw snikkend op met de mededeling: Wij sterven hier van heimwee. Kunnen wij niet terug naar Zuid-Limburg? Dat doet je dan wel wat. Ik heb gelukkig voor hem nog een goede werkplek kunnen vinden."

Bedrijfscultuur

Het tweede grote probleem bij het herplaatsen van de werknemers was volgens Dols de bedrijfscultuur. „Die cultuur verschilde aanzienlijk met de rest van het bedrijfsleven in Zuid-Limburg. De mijn was voor de mijnwerkers God de Vader. Er bestond een strakke hiërarchie. Veel zaken van het personeel, ook vaak privé, werden op de mijn geregeld. Er was altijd wel iemand op de administratie te vinden die het zaakje opknapte. En dat was natuurlijk bij vertrek afgelopen. Daar hebben velen nog aan moeten wennen."

Financieel hadden de mijnwerkers nauwelijks klagen. „De ondergronders hadden een salaris dat gemiddeld 25 procent boven dat van werknemers in andere bedrijven lag en ook de bovengronders ontvingen nog iets meer dan elders. Bovendien hadden zij recht op de zogenoemde deputaatkolen, een aanvullende kinderbijslag en in een later stadium ook nog een aanwezigheidspremie. Bij herplaatsing hebben de meesten hun salarisniveau behouden. Daartoe bestonden allerlei overbruggingsregelingen van de EGKS (de Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal, red.)."

„De houding van de meeste mijnwerkers in die sluitingsperiode was: 'Wij hebben niet gevraagd om de mijn te sluiten, ze zorgen maar dat we ander werk krijgen.' Die houding hebben wij geprobeerd wat om te buigen in een wat positievere opstelling. De meeste personeelsleden hadden een technisch vak geleerd en waren zeker geen domme mensen. Zij waren niet kansloos op de arbeidsmarkt als ze dat zelf wilden, maar moesten wel bereid zijn zich te laten omscholen. Velen hebben dat ook gedaan en zijn goed op de pootjes terecht gekomen."

Toen Dols aan de sluiting van de Domaniale begon telde het bedrijf 1595 ondergronders, 760 bovengronders, 70 ondergrondse beambten en 160 bovengrondse beambten.

In totaal moest dus voor 2585 personeelsleden ander werk komen. Toen de productie in augustus 1969 werd gestaakt waren 1690 mijnwerkers onder de pannen, eind 1970 was dat aantal al opgelopen tot 2100 en na 1970 zijn nog eens 310 mijnwerkers aan ander werk geholpen. Van ruim honderdvijftig werknemers is niet bekend waar zij terecht zijn gekomen.

Het vertrek en de nieuwe bestemming van de mijnwerkers werd, zoals gemeld, wekelijks bijgehouden zodat er een goed overzicht bestaat van de afvloeiïng van de 2585 personeelsleden:

Met pensioen	340
In de overbrugging	310
Bij de NV Industriebouw Kerkrade	430
Externe plaatsingen	945
Naar andere mijnen	225
Aangepast werk	160
Onbekend	175
Totaal	2585

Voor mensen die minder geschikt waren om elders te worden geplaatst werd op het industrieterrein Spekholzerheide een werkplaats opgericht van de ZOL-bedrijven. Die werkplaats was in eerste instantie bedoeld voor mijnwerkers van de Domaniale. Het is de groep die in bovenstaand lijstje valt onder 'Aangepast werk'.

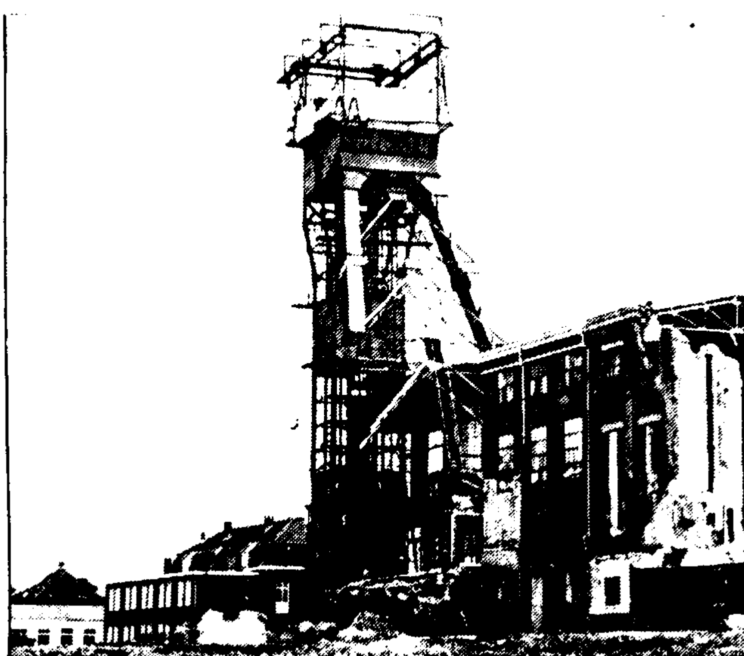
Ramp

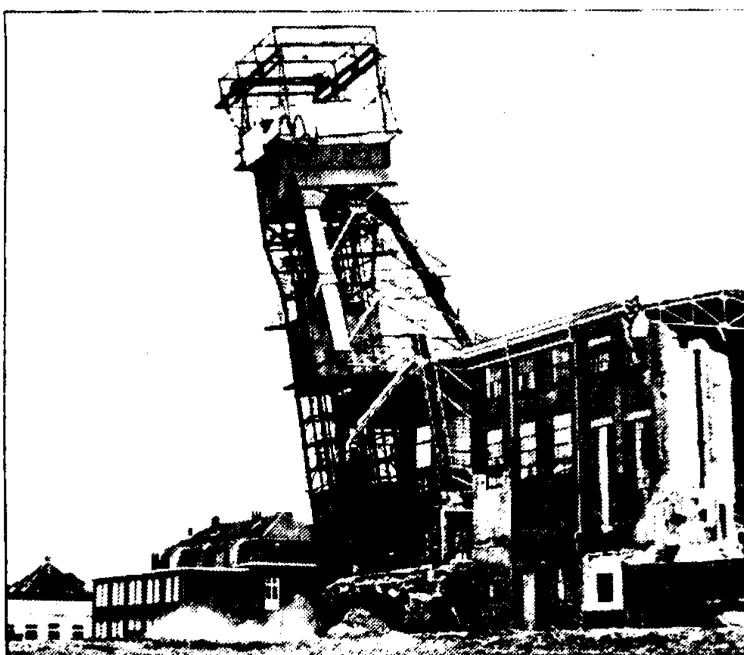
Rampzalig noemt Dols de sluiting van bedrijven die met forse overheidssubsidies waren opgericht en veel oud-mijnwerkers onder hun personeel telden. „Die mensen stonden na een paar jaar weer op straat. Dat is heel triest geweest. De leiding van zo'n bedrijf heeft enkele jaren geprofiteerd van de extra steun, maar kwam in de problemen toen die aanvullende gelden werden afgebouwd en later vervielen. Dan bleek achteraf vaak dat de directeur de markt niet goed had ingeschat of het management had gefaald. De oud-mijnwerkers, vaak pas omgeschoold, moesten opnieuw op zoek naar werk en nu zonder het extra ruggesteuntje van de mijnen."

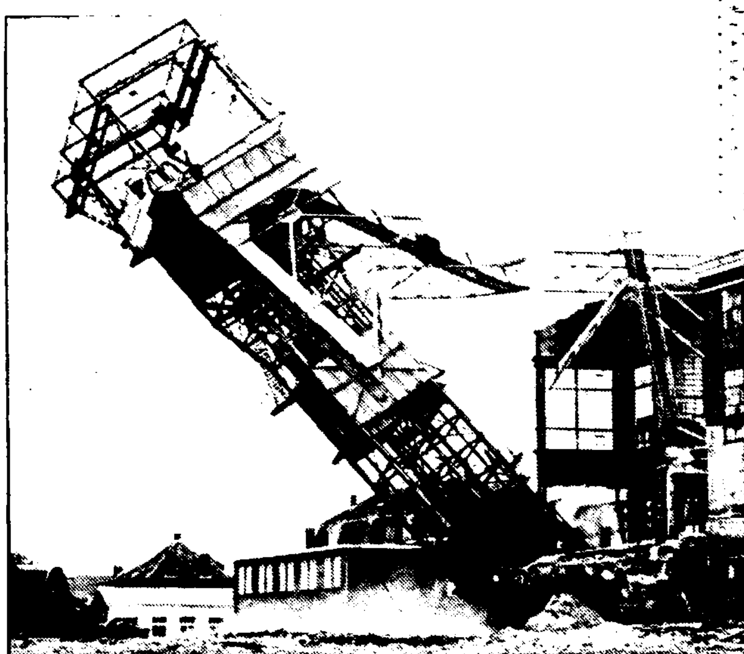
Dols ontkent ook niet dat enkele tientallen bij hun nieuwe baas in de vernieling zijn geraakt. „Die hebben het blijkbaar toch niet kunnen bolwerken", zegt hij, „daar zullen wel vele redenen voor aangevoerd kunnen worden maar daar heb ik geen kijk op gehad." Dols was toen al vertrokken naar Breda waar hij als directeur meehielp aan de opbouw van Curver Plastics. „Ik wilde na drie jaar alsmaar sluiten weer eens iets opbouwends gaan doen. Daar kreeg ik bij Curver Plastics de kans toe."

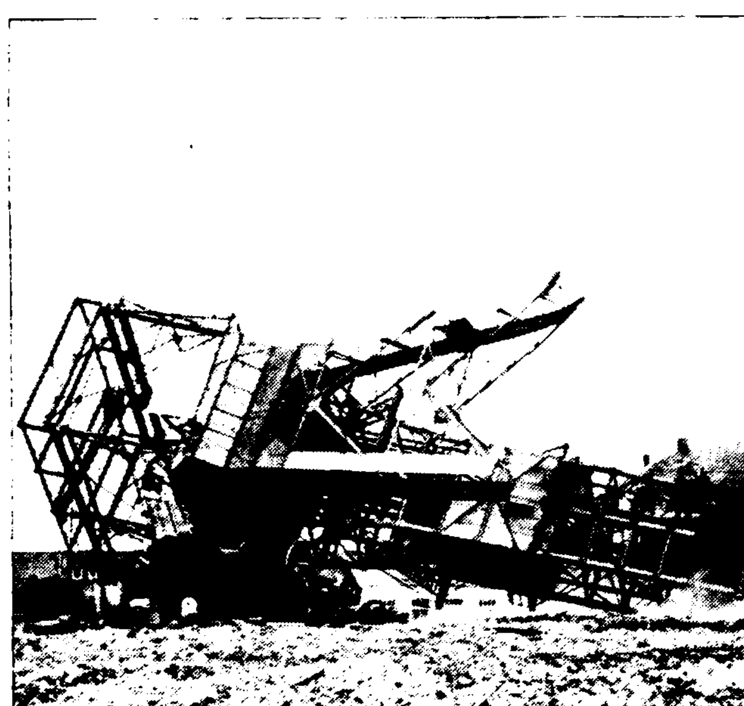
Na zijn vertrek uit het Zuidlimburgse heeft Dols het proces van sluiting snel vergeten. „Zoiets moet je niet je hele leven meeslepen", zegt hij. „Daar wordt je alleen maar mistroostig van. Toen ze mij vroegen om medewerking te verlenen bij het sluiten van andere mijnen heb ik dan ook bewust 'nee' gezegd. Het was genoeg geweest."

Inmiddels is Thei Dols na zijn pensioen weer terug in het Zuidlimburgse en ook nu blijkt hij niet stil te kunnen zitten want hij treedt nog op als adviseur van Vebego en is uit dien hoofde nog regelmatig te vinden in de kantoren van kasteel Cortenbach in Voerendaal. Van een geringe mobiliteit had hij dus geen last.

● *Op 19 juni 1971 verdween een belangrijk herkenningspunt uit de Kerkraadse 'skyline': de schachtbok van de Domaniale ging door de knieën.*

Foto PETER ROOZEN

Domaniaal niet mijn café....

Gehaakte kleedjes over tafelbladen van massief fineer. Truttige schemerlampjes op en boven de bar. Achterwandjes, gestuct als een schuimtaart. Te veel schoon gemetselde bogen.

Café Domaniaal, hoekig en vaalwit afstekend aan de roerige Nieuwstraat in Kerkrade, mag dan naar de ex-mijn vernoemd zijn, mijn café is het niet.

Van onder de vloer hoor ik dofdroge schoten, die avond. De koffie pruttelt, maar wordt zonder koekje uitgeserveerd.

Uitbater Ger Quadvlieg, 50 en meesterschutter met zwart kruit, blijkt zelf ook weinig ingenomen met het intreurige interieur.
Maar won hij vandaag een ton, dan nog zou hij aarzelen deze ex-kompelkroeg te veranderen in een getapt etablissement vol mijnlampen, stalen stempels en andere relikwieën uit het ondergrondse verleden. Van een voltreffer onder in zijn schietbaan raakt oud-mijnwerker Quadvlieg meer ontroerd dan van een smartlap over 'de koel', waar hij negen jaar als houwer aan het front heeft gestaan.

Te kort voor nostalgie, vindt hij zelf. Maar net lang genoeg om toch trots te zijn op wat restanten uit de periode dat dit café bijna kon concurreren met het mijnmuseum, iets verderop.

Terwijl hij afdaalt naar de ondergronds aangelegde kegelbaan met daarnaast een straatbrede schietbaan, blikt Quadvlieg terug.
Vijf jaar geleden ademde dit café van boven naar beneden de sfeer van de 'koel' uit. De toenmalige eigenaar Van der Heijden had namelijk een 'mijntik'. Het buffet bijvoorbeeld was gemaakt van mijnwagentjes. De danszaal was opgefleurd met mijnstutten en houtskooltekeningen. Eenmaal failliet, werden al deze waardevolle attributen bij opbod verkocht. Daarna is er heel even een andere eigenaar geweest, die er een speelhol van maakte. Met weinig compassie met het bijna vergeten verleden van de mijnstreek heeft hij het hele café verbouwd in een bar-burgerlijk uitspansel.
Ger Quadvlieg gaat er niet gebukt onder.

TL-lampen in de kegelbaan flikkeren aan. En een anachronisme licht op. Stalen stutten aan weerszijden met daar tussen gestapelde brokken mijnsteen wekken de indruk dat je in een echte mijngang van de Domaniaal staat. Halverwege de baan houdt de zwarte illusie op.

Of Quadvlieg het ooit zal afmaken?
Financieel is hij wat in de rui. Trouwens, voor een authentieke mijnlamp betaal je momenteel toch gauw drie- tot vierhonderd gulden. Bovendien investeert hij zijn geld liever een deur verder, waar een veertiger met vaste hand kloeke gaten schiet in een vijfentwintig meter verderop hangend bordkartonnen doelwit.

Weer bovengronds is de koffie uitgeprutteld. Ook bij de herbergier borrelen er herinneringen op aan de koel. Het gelijknamige café was er vooral voor de mijnwerkers, die vóór en zeker na de 'schicht' het kolengruis van de stembanden spoelden. Quadvlieg was een van hen.
Toen was er nog kameraadschap, verzucht hij.
Toen werd er geen rotzooi geschopt, bast hij nog dieper.
Toen had de jeugd nog...
Ach, nu Quadvlieg van kompel kastelein is geworden, wil hij zich niet weer kwaad maken. Natuurlijk komen er nog altijd ex-kompels aan de tap. Het gros wil over de mijn geen woord meer horen. Maar na vier pinten komen de afgestofte weet-je-nog-verhalen toch weer boven.

Quadvlieg zelf herinnert zich ook en vooral de kolenhandelaren die in de Domaniaal bij een hapklare pint goed zaken deden. Sommigen voerden per bolderkar de kolen aan.
Iedereen kende zijn plaats. Van sociale onrust was geen sprake. Wat de dorstige kompel dronk, werd keurig betaald.

Nu is het ex-mijncafé een alledaagse kroeg, inclusief 'brengschulden'. Met scheefgemutste carnavalsprinsen ingelijst aan de muur. Waar vooral de schietvereniging schot in de zaak houdt.

Buiten boven de voordeur herinnert alleen nog het uithangbord van de Domaniaal aan het ooit lustig laven van kompels. Maar ook deze uitstraling hapert.

hans toonen

Medtronic
Kerkrade

Toonaangevende fabrikant van pacemakers en andere biomedische apparatuur

Limburgs Dagblad — Kranteknipsels 1969

„De pacemaker van Spek'hei"

...TIGT ZICH ...IN SPEK'HEIDE

Eind mei start bouw van nieuwe fabriek

Personeel grotendeels ex-mijnwerkers van Domaniale

Amerikaans-Nederlandse industrie in Kerkrade

Medtronic N.V.: een 'hart'leerse onderneming

Op het industrieterrein Spekholzerheide zich bezig met de vervaardiging van ee... dat niet bepaald alledaags te noemen i...

Op het Kerkraadse industrieterrein Spekholzerheide begint momenteel een van de nieuwe fabrieken in produktie te komen die wellicht meer dan de andere belangstelling mag trekken. Het is namelijk een onderneming die niet zo iets duidelijks maakt als meubels, plastic voorwerpen of textiel. Zij houdt zich bezig met de vervaardiging van een medisch produkt, dat niet bepaald alledaags te noemen is. Dat produkt is dan een hartgangmaker, „pacemaker", die wordt ge... Medtronic N...

De werknemers in deze fabriek dragen een zeer aparte bedrijfskleding die aan operatiekamer en ruimtevaart herinnert

Kerkrade van mijnzetel naar centrum voor hoogwaardige technologie

Nadat in Kerkrade de drie mijnen gesloten waren, werden er grote industrieterreinen aangelegd. Een van de nieuwe industrieterreinen was „Spekholzerheide", dat officieel op 31 augustus 1968 in gebruik werd genomen.
Een van de nieuwe bedrijven was Medtronic Inc. Minneapolis, dat door verenigde inspanning van DSM en gemeente Kerkrade naar Spekholzerheide werd gehaald.
Met moderne apparatuur worden bij Medtronic pacemakers vervaardigd door zeer goed geschoolde en continu getrainde mensen.
In de beginjaren vonden ex-mijnemployés bij Medtronic een nieuwe arbeidsplaats.
Medtronic was het eerste Amerikaanse bedrijf dat zich na de mijnsluiting in Limburg gevestigd heeft en afgelopen jaar het 20-jarig jubileum gevierd heeft.

Wenckebachstraat 10, Kerkrade, tel. 045-438617.

Rockwool is 's werelds grootste producent van steenwolprodukten. Rockwool is van oorsprong een Deens bedrijf. Nog steeds bevindt zich daar de hoofdzetel van het Rockwool concern. Bij Rockwool International werken in totaal zo'n 4000 mensen. Het is een dynamisch bedrijf en opereert met groot succes. Het heeft in 9 Europese landen en in Noord-Amerika produktiebedrijven of verkoop- en researchafdelingen. Een grote verscheidenheid aan isolatiematerialen, esthetisch en akoestisch hoogwaardige plafonds, een uniek groeimedium voor de glastuinbouw en speciale steenwolvezels, die o.a. asbest kan vervangen, vormen de voornaamste produktgroepen.
In Nederland heeft Rockwool een viertal bedrijven: Rockwool Lapinus B.V. Rockwool/Grodan B.V., Rockwool/Rockfon B.V. en Rockwool Lapinus Fibres B.V.
Hoofdkantoor, produktiecentrum en verkoop- en marketingafdelingen zijn gevestigd in Roermond. Vanuit het verkoopkantoor te Brussel wordt de Belgische en Luxemburgse markt bewerkt. In totaal heeft Rockwool zo'n 1500 medewerkers, die samen een omzet van 450 miljoen realiseren. Meer dan 50% van die omzet wordt geëxporteerd.

ROCKWOOL LAPINUS B.V.

De activiteiten van deze Rockwool-tak zijn produktiecentrum, marketing en verkoop van Rockwool, isolatieprodukten.

ROCKWOOL ISOLATIE

Dit zijn de isolatieprodukten voor de bouw en de industrie bestemd voor nieuwbouw, renovatie en utiliteitsbouw en voor industriële toepassingen zoals de isolatie van leidingen en machines. Energiebesparing door isolatie verbetert de energiesituatie en ons leefmilieu.
Doeltreffend en energiezuinig.

ROCKWOOL/ROCKFON B.V.

Rockwool/Rockfon B.V. brengt onder de naam Rockfon een uitgebreide collectie aan hoogwaardige plafondprodukten uit. Deze onderscheiden zich van alle overige produkten door een unieke combinatie van eigenschappen, die een langdurig mooi plafond garanderen dat bovendien voldoet aan alle door de bouwfysica gestelde eisen en normen.
Rockfon heeft haar produktenprogramma aangepast aan de architectonische eisen van deze tijd. Met behulp van een panel van architecten is een assortiment samengesteld dat is toegesneden op de laatste trends in de architectuur.

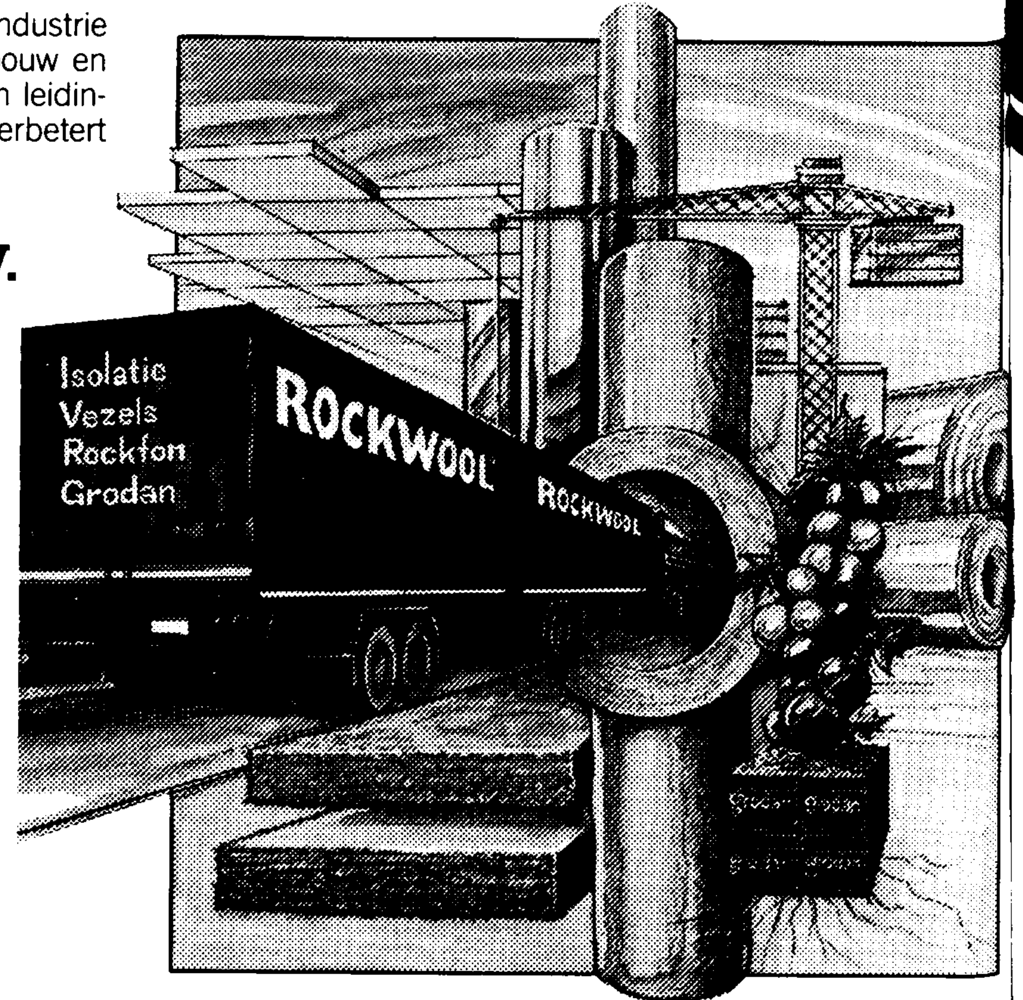
ROCKWOOL LAPINUS FIBRES B.V.

Per 1 januari 1991 zal de huidige Divisie Vezels van Rockwool Lapinus B.V. een zelfstandige B.V. binnen de Rockwool-groep worden.
Rockwool Lapinus Fibres B.V. is een specialistische werkmaatschappij, die verantwoordelijk is voor de ontwikkeling en marketing van speciale steenwol vezels, die als versterkingsvezels in tal van produkten worden toegepast.
Deze voor Rockwool nieuwe activiteit heeft in een korte periode een enorme groei doorgemaakt, een ontwikkeling die zich de komende jaren versterkt zal doorzetten.

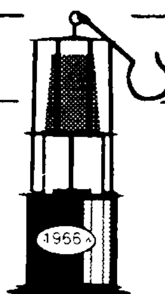
ROCKWOOL/GRODAN B.V.

Grodan produkten zijn de oorzaak van revolutionaire ontwikkelingen in de glastuinbouw. Ze vervangen de traditionele teeltaarde door een bijzondere soort steenwol. Door hun capillaire eigenschappen nemen ze water op en houden het goed vast. Daardoor en dank zij een speciale door Grodan ontwikkelde teeltmethode zijn zowel produktkwaliteit als het produktierendement van de teler gestegen. Grodan produkten zijn het ideale groeimiddel voor de substraatteelt.
Naast Nederland heeft Rockwool Grodan belangrijke afzetmarkten in België, Frankrijk en Spanje.

Voor meer informatie over onze produkten kunt u bellen 04750-88888.
Rockwool Lapinus B.V.,
Postbus 1160,
6040 KD Roermond.

ROCKWOOL

de buren

DOOR PETER BRUIJNS

Het verdriet van België

Belgisch-Limburg jaloers op de Nederlandse herstucturering

Met afgunst kijken de mijnwerkers en de bonden in Belgisch Limburg naar de manier waarop in Nederlands Limburg de sluiting van de mijnen is opgevangen. Terwijl aan deze kant van de grens de bestuurders elkaar al schouderkloppend complimentjes geven over de bijna beëindigde herstructurering, zitten de buren nog tot over hun oren in de problemen. „Als we hier ooit 85 procent halen van wat jullie in Nederland bereikten, dan vind ik het al prachtig," zegt vakbondsman Rik Nouwen. De Vlaamse en Belgische overheden nemen halfslachtige maatregelen, de werkloosheidscijfers worden kunstmatig opgepoetst en over de invulling van een al drie jaar lopend 'toekomstcontract' wordt nog steeds getwist.

Afgelopen zomer was er opnieuw een reden om te wanhopen. De overheid schrapte opeens alle fiscale tegemoetkomingen voor nieuwe en al lopende investeringen in de Limburgse mijnstreek. Met één pennestreek werd een dikke streep gezet door miljarden Franks aan deels buitenlandse investeringen. „Voor buitenlandse ondernemers moet België wel het Zaïre van Europa lijken," reageerde een Vlaamse accountant. Opnieuw voelden Limburgers, maar ditmaal aan de andere kant van de grens, zich in het verdomhoekje gezet.

Voorzitter Rik Nouwen van de Christelijke vakbond ACV is woedend. Volgens hem sluiten de Vlaamse en Nationale overheden eensgezind hun ogen voor de grote problemen van Belgisch Limburg. Alle voorzichtige pogingen om de mijnstreek er weer bovenop te helpen dreigen te verzanden in falend beleid en desinteresse van de politiek.

De Belgen hebben nog steeds de schrik in de benen van de bloedige mijnsluiting in Zwartberg in 1966. Bij de demonstraties zijn toen doden gevallen. Dat drama is nooit vergeten, niet door de mijnwerkers en zeker niet door de politici. Sindsdien durfde jarenlang niemand het meer aan om de rest te sluiten. De opkomst van andere energiebronnen en de stijgende kosten van de kolendelving werden genegeerd. De 45.000 mijnwerkers vormden een geduchte politieke macht en staakten bij iedere schuchtere poging de mijnindustrie te saneren. Met grof geld werden de mijnen open gehouden. Iedere mijnwerker kostte de staat uiteindelijk 1 miljoen Frank subsidie per jaar.

Hoewel de problemen met de mijnen in Belgie even oud zijn als in Nederland, is pas vier jaar geleden definitief besloten de zwaar verliesgevende Kempense Steenkolenmijnen (KS) te sluiten. In snel tempo gooide de speciaal daarvoor uit Portugal gehaalde KS-manager Thyl Gheiselinck drie mijnen dicht. Van de 18.000 mannen die in 1986 in de Limburgse mijnen werkten, zijn er nu minder dan 3.000 over. Binnen twee jaar gaan ook de laatste mijnen, in Beringen en Zolder, dicht. Veel te vroeg, vinden de overgebleven mijnwerkers. In tientallen gewelddadige demonstraties eisten werk tot 1996, zoals Gheyselinck aanvankelijk beloofd had.

Een kwart eeuw te laat vinden velen, die naar de oplossingen in Nederlands-Limburg kijken. Gemakshalve wordt dan vergeten dat de Nederlandse regering destijds veel makkelijker dat besluit kon nemen, omdat het land over aardgas als alternatieve energiebron kon beschikken. Bovendien werd de afbouw gepland in een periode van economische groei, waarin de werkloosheidsklappen makkelijker konden worden opgevangen.

Toekomstcontract

De miljarden subsidie die door de sluiting van de Belgische mijnen worden uitgespaard, zouden een bestemming in de herstructurering krijgen. In een plan om de negatieve gevolgen van de sluiting weg te werken, het zogenoemde Toekomstcontract, beloofde de overheid om binnen tien jaar de achterstandspositie van Limburg volledig weg te werken. De werkgelegenheid, scholing en welvaart in Belgisch Limburg zouden op een even hoog niveau als in de rest van Vlaanderen worden getild. Er zou definitief worden afgerekend met het gebrek aan gelijke kansen van de Limburgers ten opzichte van de rest van Vlaanderen. Want Limburg is van oudsher al een achtergestelde streek geweest. „We wilden wel eens van die laatste bank af," zegt Nouwen strijdbaar.

De stap van een mijnengemeenschap naar een post-industriële samenleving, blijkt echter te groot. Voortvarend ging de overheid van start, maar na amper twee jaar bleken de beleidsvoerders zeer vergeetachtig te zijn. Allerlei maatregelen verwaterden. Vooral goede opleidingen ontbreken nog steeds. En nu wordt het ACV op hautaine toon te verstaan gegeven dat er veel te veel op dat Toekomstcontract wordt geleund. Het contract moet slechts worden beschouwd als een intentieverklaring om de werkloosheid weg te poetsen. Nergens is vermeld hoe de achterstand - ook op andere gebieden - moet worden ingehaald en wat dat mag kosten. De overheid voelt zich niet aansprakelijk. „Qua steun zitten we nu onder het niveau van Nederlands Limburg," stelt een nuchtere Jos Haagdorens van de studiedienst van het ACV.

In 1986, toen crisismanager Gheyselinck bij de Kempense Steenkoolmijnen aan de macht kwam, kende Belgisch Limburg al een geweldige werkloosheid. Sinds de jaren zestig was het mijnwerk al gestaag teruggelopen, van 45.000 naar 18.000 arbeidsplaatsen, zonder dat daar veel vervangend werk tegenover stond. Belgisch-Limburg is al sinds meer dan dertig jaar een erkend achterstandsgebied; een streek waar minder kans op werk, goed onderwijs, gezondheidszorg, huisvesting, welvaart en welzijn is dan in de meeste andere regio's in Europa. En nog steeds ontbreken structurele maatregelen om Limburg uit het slop te halen. Gheyselinck probeert het met een één miljard gulden kostend gigantisch recreatiepark en hij wil mijnwerkers omscholen tot bouwvakkers, zodat ze nieuwe woonwijken op de zwarte heuvels kunnen bouwen. Nouwen: „In plaats van een strategie, voeren ze een hap-snapbeleid."

Recente pogingen om de achterstand in te halen, zijn jammerlijk mislukt. De Limburgers voelen zich – met 12.000 werklozen meer – ver achtergesteld vergeleken met de rest van Vlaanderen. Want daar groeit de werkgelegenheid sneller dan in Belgisch-Limburg. Vooral bij de overheid en in de dienstverlening komen geen banen vrij. Vergeleken met Nederland en Duitsland komt de Belgische mijnstreek er helemaal bekaaid af. in Nederlandse-Limburg is het aantal mensen dat werkt relatief groter dan in Belgisch-Limburg. En terwijl hier de werkgelegenheid in de industrie groeit, neemt het werk in de Belgische industrie af.

Cijfertjes

Om de problemen onder de grond te schoffelen, schroomt de overheid er zelfs niet voor om met de cijfertjes te sjoemelen, zegt men bij het ACV. De werkloosheidscijfers in Limburg lijken nu volgens medewerker Jos Haagdorens veel mooier dan ze in werkelijkheid zijn. Een groot aantal mijnwerkers verliet de afgelopen jaren de Kempense Steenkoolmijnen namelijk via een sociale zekerheidsregeling. Voor hen hoefde geen vervangend werk te worden geschapen. Ze staan dus niet in het werklozenbestand, maar zitten met vervroegd pensioen thuis, gemiddeld 42 jaar oud.

Ook op andere manieren heeft de overheid het aantal werklozen in de statistieken stelselmatig verkleind, weet Haagdorens. Veel mensen zijn bijvoorbeeld als werkzoekende geschrapt omdat ze een deeltijd baantje hebben genomen. Alles bij elkaar blijkt dat er in werkelijkheid tweemaal zoveel Limburgse werkzoekenden zijn dan officieel staat geregistreerd. De huidige werkloosheid in Limburg (14 procent) is liefst 68 procent hoger dan in de rest van Vlaanderen. En van de nieuwe banen die er wel zijn gekomen, wordt door het ACV de kwaliteit in twijfel getrokken.

Veel Belgisch Limburgers hadden hun leven op een carriere onder de grond afgestemd. De mijn was de poort naar het leven. Ze verdienden er goed de kost. Studeren was niet nodig. Onder de grond kwam het toch aan op spierkracht. Nu de mijnen bijna allemaal dicht zijn, breekt hen dat op. Zonder studie komen ze elders moeilijk aan de slag, of alleen in laagwaardige beroepen. De duizenden Turken en Marokkanen die door het zwarte goud naar de mijnen waren gelokt, hebben een ander probleem. Ze vervreemden van de rst van de samenleving. Nog steeds zijn ze de taal niet machtig. Want onder de grond hadden ze aan gebarentaal genoeg. In het daglicht komen ze daar niet ver mee.

Banen

Om wat aan de situatie te veranderen, moet er flink worden geïnvesteerd in beter onderwijs en gerichte beroepsopleidingen. „We moeten maatregelen nemen die structureel de toekomst veilig stellen", zegt Jos Haagdorens. Van de eerste pogingen in Nederlands Limburg heeft hij geleerd dat premies om bedrijven binnen te halen alléén niet voldoende zijn. De 'reconversie' kan pas slagen als er behalve in de particuliere sector ook meer werk komt bij de overheid, zoals is toegezegd in artikel 1 van het Toekomstcontract. Volgens de ACV is er bij de overheid nauwelijks nieuw werk geschapen, zoals destijds in Nederlands Limburg wel gebeurde met de spreiding van de rijksdiensten. Integendeel, in de afgelopen anderhalf jaar zijn meer dan 1500 banen bij de overheid verdwenen. Volgens Haagdorens neemt de overheid haar verantwoordelijkheid niet waar het gaat om een verbetering van de infrastructuur, de sanering van de mijnterreinen en verbetering van het onderwijs. Allemaal onderwerpen die ook nieuwe werkgelegenheid kunnen opleveren.

Hij verwijst naar de Nederlandse overheid die na tien jaar een andere richting insloeg en het PNL-beleid inzette. Haagdorens: „Zoiets hadden we hier ook moeten hebben, met maatregelen die structureel de toekomst veilig stellen." Maar in België is de mijnensluiting niet eens besproken in het parlement. Het staat namelijk zo onsympathiek om 18.000 banen te schrappen. Daarom heeft men het hier maar aan de Limburgers zelf overgelaten."

Leeg en verlaten staan de mijngebouwen in Houthalen. Foto: FRANS RADE

● *Een ander beeld van Houthalen: protesterende mijnwerkers, achtervolgd door de Rijkswacht.* Foto: FRITS WIDDERSHOVEN

Dat geouwehoer over die mijnen

Ik spreek alleen dialect om anderen aan het lachen te maken. Ofschoon mijn vader nu en dan ondergronds ging, ben ik geen mijnwerkerszoon. En toch voortgekomen uit een heuse Limburgse familie in Heerlen anno 1964. Ik kwam dus ter wereld toen onder mij nog hard werd gewerkt. Op de katholieke basisschool in diezelfde gemeente werden wij niet ingewijd in de mijnhistorie van onze streek. Noch gebeurde dat op de middelbare school. Sporadisch kwam ik wel eens een klasgenoot of leeftijdgenoot tegen die 'thuis iets met de mijnen had'. Maar ook die generatiegenoten haalden er bij mijn weten hun schouders over op. Dat gepiep van die mijnwerkers was aan ons niet besteed. En als er al eens een opmerking over werd gemaakt, dan riepen we al snel: „Jullie zijn knettergek dat je dat allemaal hebt gepikt."

Ook een opmerking als 'Jullie hebben je dom laten houden door de kerk," kon een aardig effect sorteren.

De verhalen over de mijn, die fantastische verhalen over die goede oude mijn, die ik later wel eens hoorde, vergeleek ik vaker met die stoere verhalen uit de militaire diensttijd. Dikwijls een afschuwelijke tijd waarvan alleen de beste verhalen bleven hangen: Pure geschiedvervalsing.

Met de 'mijnpop' van Carboon werd ik voor de eerste keer in de taal van mijn generatie aangesproken over de mijnen. Ik verstond aanvankelijk geen snars van Carboon. Maar door de oprechtheid van vocalen en muziek maakte ik mij de teksten van 'Witste nog, Koempel...' al snel eigen. Gelijk de hindi-teksten van een Indiase groep die ik bijna feilloos mee kan zingen.

Eens zat ik met een of twee Limburgse vrienden in de studentenstad Tilburg samenzweerderig te pimpelen toen iemand de plaat van Carboon uit zijn rek toverde. Met de drank slikten we ook menigmaal een brok uit de keel mee bij het horen van Leef is mie Land, werden we kribbig bij D'r Berg en Marxistisch bij Et Zjwatte Loak.

Hoe konden die mijnwerkers zich toch zo laten uitbuiten? Hoe kon men toch zo diep in die rotzooi graven waarop tegenwoordig niet eens meer een huis gebouwd kan worden zonder gevaren voor de Volksgezondheid? En Joop den Uyl maar verketteren, terwijl die man het grootste gelijk van de wereld had.

„Of ik mee wil werken aan de mijnwerkersspecial," vroeg de eindredacteur van deze bijlage mij. „Special??!!" diende ik hem van repliek. „Wanneer is dat geouwehoer over die mijnen nou eindelijk eens afgelopen? Schrijf daar maar eens een stukje over."

„Dat doe jij dan maar," zei hij met de logica op zijn hand. Ik zei: „Da's best, maar dat gaat je zeker 150 abonnees kosten."

Enkele dagen later vertelde ik een oudere collega 'oet Landjraaf' waarover ik ging schrijven. Eerst bewoog hij zijn hoofd een weinig schuin naar voren. Ik herhaalde het thema. Vervolgens stortte hij een verzameling 'mijnverhalen' over mij uit, die de brok in de keel weer terug brachten. De ellende uit zijn jeugd blijkt anno 1990 nog steeds van invloed op het leven van zijn hele familie. Met de staart tussen de benen droop ik af. Ik zal er wel nooit iets van begrijpen.

emile hollman

PDM: A SERVICE INDUSTRY

In de Herstructureringsnota voor Zuid-Limburg d.d. 22.09.1972 van de Minister van Economische Zaken wordt geconstateerd, dat ondanks de vele impulsen van regeringswege nog géén opmerkelijke resultaten vallen te bespeuren in de industriële ontwikkeling van Zuid-Limburg.

Limburg bevond zich toen midden in een malaise, die door de mijnsluitingen veroorzaakt werd, terwijl de wereld zich bovendien in een internationale recessie bevond als gevolg van de eerste oliecrisis.

Juist op dit - ogenschijnlijk zeer ongunstige - moment werd het advies- en ingenieursbureau PDM (Project Development & Management B.V.) opgericht.

Destijds al vormde het uitgangspunt daartoe het, door de oprichter P. Mesterom gehanteerde principe, dat voor elk bedrijf in feite het productieproces van primair belang is en alle nevenactiviteiten derhalve hieraan ondergeschikt zijn.
Als gevolg van de conjuncturele teruggang vond vervolgens binnen vele bedrijven een afslanking plaats van de niet rechtstreeks productiegebonden afdelingen.
De mijnsluitingen als zodanig vormden niet de aanleiding van de vestiging van PDM, maar leverden wel in versneld tempo het bewijs, dat de visie van PDM juist was (en nog is).
Het dilemma waarvoor de industrie stond, namelijk zelf doen of uitbesteden werd, noodgedwongen, doorbroken ten gunste van uitbesteden.

Aan deze bijna 20 jaar geleden door P. Mesterom voorziene ontwikkeling ontleent PDM danook zijn bestaansrecht, en dankt het zijn sterke groei. Een ontwikkeling als gevolg van een keuze door PDM die zich allang niet meer beperkt tot het voornamelijk uitvoeren van tekenwerk, maar thans alle facetten van de industriële organisatie omvat.

PDM engineering Meerssen

Van vaste- naar variabele kosten

PDM heeft duidelijk op de vele gevarieerde behoeften van een voortschrijdende industrialisatie ingespeeld en is sindsdien uitgegroeid tot een groep van ondernemingen actief op de gebieden van **Consultancy - Engineering - Contracting - Maintenance**

Menselijke kennis en creativiteit in combinatie met hoogwaardige techniek

Bijna 300 medewerkers zijn inmiddels werkzaam, voor een zeer divers aantal (inter)nationale opdrachtgevers, die beslist niet meer enkel gevestigd zijn in Limburg.

De specifieke kennis en ervaring van de ondersteunende afdelingen die door afslanking bij vele bedrijven verloren ging, is momenteel grotendeels terug te vinden bij PDM. Interessant aspect voor de industrie daarbij is dat het hen mogelijk wordt gemaakt vaste kosten om te zetten in variabele kosten.

Waar begin zeventiger jaren de uitbesteding zich in hoofdzaak beperkte tot ondersteunende activiteiten bij piekbelastingen, is er thans veel meer sprake van een structurele en nauwe samenwerking tussen de industrie en PDM.
In een vroeg stadium worden gezamenlijk ontwikkelings-, uitbreidings-, nieuwbouw- en onderhoudsprojecten besproken en ideeën ontwikkeld. PDM bestudeert en analyseert de voorgelegde plannen om de klant van passend advies te dienen en stap voor stap, in onderling overleg, de plannen tot een economisch en technisch verantwoorde ontwikkeling te leiden. Hierbij is de inbreng van de specifieke proces- en bedrijfskennis van de opdrachtgever onontbeerlijk.

Of het om een feasibility-study gaat, een lay-out voor uitbreiding en/of nieuwbouw, de uitvoering op de bouwplaats, een organisatie-advies, een onderhoudsstop van een fabriek of de automatisering van bedrijfsonderdelen, PDM beschikt hiervoor over ervaren en gespecialiseerde medewerkers.
In dit kader zij vermeld, dat PDM op meerdere gebieden samenwerkt met Wetenschappelijke Instituten zoals de T.U.-Eindhoven.

PDM wil niet enkel diensten verlenen, maar ziet zich ook als een verlengstuk van de industrie, waarmede zij participeert in projecten en ook verantwoordelijkheid draagt voor het realiseren van de doelstelling. Zodoende neemt zij ook een deel van de zorgen over.
Voor de industrie is PDM gegroeid naar een gelijkwaardige en betrouwbare gesprekspartner, die problematieken fundamenteel weet aan te pakken en optimale oplossingen aandraagt.

Landgoed Kruisdonk Maastricht, kantoor en facilitaircentrum PDM-groep

Menselijke factor in marktgerichte visie

Het daardoor verkregen prestige bij de industrie vereist een zodanige leiding en organisatie, dat niet alleen het niveau en het multi-disciplinaire karakter in stand gehouden wordt, maar hieraan ook een marktgerichte uitbreiding wordt gegeven.

Voortdurend wordt danook gewerkt aan en geïnvesteerd in ontwikkeling en uitbreiding van hard- en software pakketten.
Analyses van nieuwe systemen en methodes vinden plaats om deskundig in te spelen op de wensen van de klant.

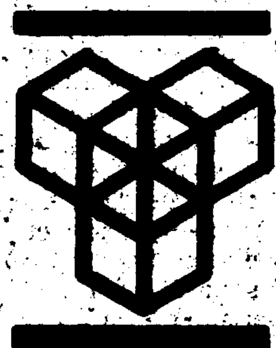
Voor de kwaliteitsbewaking wordt momenteel een kwaliteitssysteem volgens de ISO norm 9001 ingevoerd.

Onmisbaar daarbij is uiteraard het handhaven van ervaren en kwalitatief hoogwaardige medewerkers die vele specialistische vakgebieden en industrietakken bestrijken; menselijke kennis en creativiteit in combinatie met hoogwaardige techniek zijn immers bepalend voor succes.

Aan nieuwe medewerkers vanaf jonge afgestudeerden tot ervaren topfunctionarissen is een permanente behoefte, waarbij de grote variatie in activiteiten en, inherent hieraan, de vele groei- en schakelmogelijkheden, een uitdaging vormt.

De grote mate van zelfstandig werken, het dragen van verantwoordelijkheid, het multidisciplinaire karakter van de projecten en variatie in opdrachtgevers met hun totaal verschillende productieprocessen maakt het werken bij PDM nou net zo boeiend en leerzaam.

Vanuit de Limburgse thuismarkt worden inmiddels de internationale activiteiten geïntensiveerd.
Een eerste aanzet hiertoe werd gegeven met een zelfstandige PDM-vestiging te Hasselt (B) in 1988.
Voor de Duitse markt bestaan plannen tot het aangaan van een joint-venture met een bestaand ingenieursbureau in Duitsland.
Verder zullen de ontwikkelingen op technisch en disciplinair gebied nauwlettend worden gevolgd. Al naar gelang de behoeften van de markt zal de PDM organisatie hiermede gelijke tred houden.
Vooral de snelle ontwikkeling op het gebied van kwaliteit en de steeds hogere eisen, die aan PDM worden gesteld, verplicht tot een voortdurende kritische en innoverende houding.
Dit houdt tevens een verdere groei van de PDM Groep in.
Een groei, die gericht zal zijn op zowel kwaliteit alsook op verbreding van de disciplinaire activiteiten, die aan velen goede toekomstmogelijkheden biedt.

PRM CONSULTANTS

PDM Advies en Ingenieursgroep

Engineering - Contracting - Maintenance

Postbus 7, 6230 AA Meerssen
Telefoon 043-649749

Leopoldplein 16, 3500 Hasselt
Telefoon 011-223154

orzaak geringe sloop huurstijging en subsidies

Woningvoorraad in ons land veroudert

Nederland worden al jarenlang veel minder woningen sloopt dan op grond van de ouderdom van de woningorraad verwacht mag worden. Die trend zet zich de komde decennia voort. Daardoor zal de woningvoorraad el verouderen. Als de woningverbetering dit tempo t volgt, leidt dat tot problemen. Dat staat in een onderek van de Technische Universiteit Delft, uitgevoerd in dracht van het ministerie van Volkshuisvesting.

aantal gesloopte woningen liep tussen 1970 en 1985 terug van 18.500 10.000. Daarna was er weer een lichte stijging, tot 13.000 gesloopte wogen in 1989. De oorzaken van de geringe sloop zijn de huurstijgingen de gesubsidieerde woningverbetering.

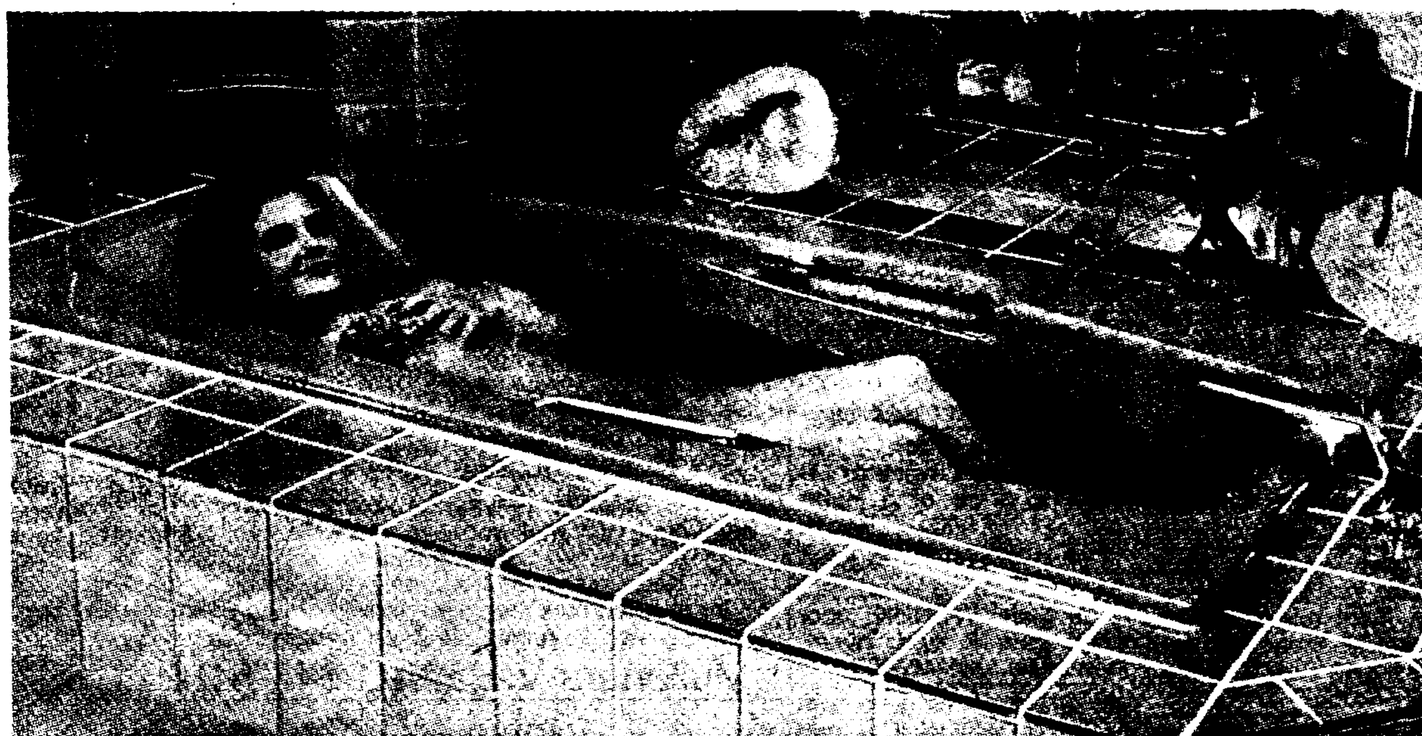
komende jaren zal het slopen van woningen maar beperkt toenemen. onderzoekers becijferen dat het aantal woningen dat op deze manier dwijnt in het jaar 2000 ongeveer 15.000 zal bedragen. Volgens de nota kshuisvesting in de jaren '90 van staatssecretaris Heerma zouden dat n dat jaar 20.000 moeten zijn.

cijfers over de veroudering van de woningvoorraad in deze nota deudus niet, aldus de onderzoekers. Zij pleiten voor een beleid dat duidegericht is op het slopen van meer woningen.

gemeente kan de omvang van de sloop sterk verschillen. De samenlling van de woningvoorraad speelt daarbij een rol. Huurwoningen en s hebben een grotere kans gesloopt te worden. Ook is er een verband sen sloop en de stadsvernieuwingsactiviteiten van een gemeente.

● *De nieuwe series droogautomaten hebben een extra grote tromelopening*

● *Het type 'Caribbean' whirlpool bad in de kleur 'Wild Rose'.*

Prikkelend badplezier

Wel een luxe, zo'n whirlpool in je ligbad. Maar wat is dat precies, een whirlpool ? Het werkingsprincipe berust op het rondpompen van het badwater om het lichaam te masseren. Door een electrisch aangedreven pomp wordt het water via een inlaat (met veiligheidsklep) afgezogen en via de zijwanden van het bad teruggevoerd. Daarbij wordt volgens het Venturi-principe in de massagejets automatisch en onafgebroken lucht meegetrokken, die in het water belletjes vormt. Dat veroorzaakt een aangenaam prikkelend gevoel op de huid.

Bij baden met een Hoesch whirlpoolsysteem is de spuitrichting en de kracht van het water (met lucht) verstelbaar en kan daardoor doelgericht worden ingesteld. De bedieningknoppen zijn bij de diverse produkten op de badrand aangebracht zodat je er tijdens de water/luchtmassage nog aan kunt 'sleutelen'.

Heeft u liever een afstandsbediening ? Ook dat kan. Deze is volkomen waterdicht en u behoeft dus niet bang te zijn om het apparaatje uit uw vingers te laten glippen. De bedieningspanelen van de whirlpool zijn beveiligd zodat het systeem niet ingeschakeld kan worden als er nog maar een bodempje water in het bad zit. De leidingen moeten vooral goed schoon gehouden worden omdat het systeem bij vervuiling niet optimaal kan werken.

Bij bepaalde whirlpool-baden is apart een reinigingssysteem ingebouwd dat geheel automatisch werkt. Het voordeliger Venturisysteem comfort heeft zo'n ingebouwde werkster niet. Maar wel kunt u een desinfecteringsmiddel aan het badwater toevoegen in een speciale wasbeurt voor de whirlpool.

Air-injection

Water/luchtmassage in bad kan ook via een luchtinjectiesysteem. Door een compressor wordt voorverwarmde lucht via een groot aantal gaatjes in de badbodem in het water gespoten. De inlaatopeningen zijn zo gemaakt dat er geen water vanuit het bad in de leidingen kan lopen.

Wie het toppunt van luxe wil, kan de whirlpool met water-/luchtmassage combineren. Als u beide systemen laat installeren dan kunnen deze ook onafhankelijk van elkaar ingeschakeld worden.

De ligbaden met whirlpool worden compleet geleverd, waarbij afvoer en overloop in dezelfde kleurcombinatie uitgevoerd zijn: chroom, verguld, nikkel, mat, edelmat, rood, wit en brons.

Nieuwe generatie droogautomaten

Wanneer kou en nattigheid de dienst uitmaken komt het verlangen naar een wasdroger weer bij velen bovendrijven.

Maar wélke droger dan? We hebben tegenwoordig zoveel verschillende weefsels dat je niet alleen bij het wassen maar ook bij het drogen goed moet opletten dat je de juiste machine en het juiste programma kiest.

Siemens komt met een nieuwe generatie drogers, types met luchtafvoer en modellen met luchtcondensatie. Die met luchtafvoer hebben onder meer een doseerautomaat waarmee de droogtijd automatisch aangepast kan worden en waarmee energie wordt bespaard. Voor het gemakkelijk vullen en leeghalen is de trommelopening extra groot gemaakt.

Afhankelijk van het type zijn de drogers voorzien van een tijdschakelaar of van elektronisch gestuurde programma's. Op het bedieningspaneel staat duidelijk aangegeven welk programma je voor welk wasgoed moet kiezen. De machine is goed beveiligd zodat kinderen hem niet onverhoeds kunnen aanzetten. Hij is bovendien voorzien van een zogeheten kreukbeveiliging, heeft voldoende inhoud om er een complete wasmachine-inhoud in te drogen en doet dit uiterst gelijkmatig omdat de trommel afwisselend links- en rechtsom draait. De nieuwe condensdrogers (geen afvoer nodig, gewoon aansluiten op een geaard stopcontact) hebben een uitneembaar reservoir voor condenswater met een inhoud van 3,3 liter. Er is nog een extra opvangreservoir voor 1.2 liter water. U kunt op de machine duidelijk zien wanneer de waterstand het ledigen van het reservoir nodig maakt.

Ook deze machines hebben een doseerautomaat voor de droogtijd, maar bovendien nog een binnenverlichting. Dan zie je tenminste of er in een hoekje nog een sok of zakdoek is achtergebleven. Beide series droogautomaten hoor je nauwelijks, als ze ingeschakeld zijn: aan geluid produceren ze slechts 53 dB(A).

De eerste oplevering

Eind vorig jaar besloot Jos Frusch, kunstredacteur van deze krant, een huis te laten bouwen. Op deze pagina kunt u lezen hoe de bouw verloopt en welke hindernissen daarbij zoal genomen moeten worden. Dit tot lering en vermaak van al diegenen, die ooit in dezelfde situatie hebben verkeerd of hetzelfde van plan zijn. Vandaag de dertiende en voorlaatste aflevering uit deze serie, die volgende week zal worden afgesloten.

We hadden het al enkele dagen zien aankomen. Glunderend tot achter zijn oren en trots als een pauw liep onze aannemer – veel vaker dan voorheen – over de bouw. En afgelopen dinsdag kwam het hoge woord eruit. Toen deelde hij ons officieel – d.w.z met pretoogjes en een schalkse glimlach op zijn mond – mee wat wij al heimelijk vermoed hadden en ons via via ook al ter ore was gekomen: zaterdag 15 december om drie uur – vanmiddag dus – is de eerste oplevering. Wat in normaal Nederlands wil zeggen: het huis is (zo goed als) klaar. Enkele kleine zaken zullen volgende week nog worden uitgevoerd en ook de keuken, die buiten het bestek is gehouden zal dan worden geplaatst. En dat betekent dat we komende dagen kunnen gaan verhuizen en dat we – zoals we zo'n tien maanden geleden hadden gepland – nog vóór de Kerst ons nieuwe onderkomen kunnen betrekken.

Uit de zakelijke toon van voorgaande woorden zou u wellicht kunnen opmaken dat wij ontspannen of misschien zelfs onverschillig naar deze voor ons toch wel zeer heugelijke dag hebben toegeleefd. Niets is minder waar. Degene, die de ongelooflijke rommel zou hebben gezien die afgelopen woensdag nog ons huis op een of andere bouwvallig krot deed gelijken, kan daar alle begrip voor opbrengen. Het was echt om te huilen. Alleen de brede grijns op het gezicht van de aannemer heeft ons deze dagen op de been gehouden. En het feit, dat hij vorige week zaterdag tijdens onze afwezigheid in de serre een kerstboom heeft geplaatst, vrolijk 'opgesierd' met verfpotten, kranteslingers en ander afzichtelijk spul. Zo iets doe je niet als je niet sterk in je schoenen staat, hielden wij ons voor. Gelukkig hebben we gelijk gekregen.

Ondanks genoemde overwegingen werden we afgelopen dagen om nog een andere reden heen en weer geslingerd tussen hoop en vertwijfeling. Er was nog helemaal niets gebeurd wat betreft de afwerking van het huis. Het lijstje met klussen die nog gedaan moesten worden hebben we de laatste weken iedere avond met toenemende bezorgdheid bijgehouden. Om depressief van te worden. Het bleef zelfs tot medio deze week nog een complete waslijst die maar niet kleiner wilde worden. Totdat het wonder geschiedde. Als bijen op hun nest kwamen ze eind vorige week van alle kanten aanzwermen, de werklui, die de laatste hand aan ons huis moeten leggen. Een fantastisch gezicht, die auto's van de diverse firma's, waarvoor haast geen plaats was op en naast de stoep rond ons huis.

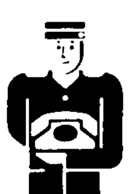
Het absolute hoogtepunt van deze dadendrang kon afgelopen woensdag worden opgetekend. Niet minder dan zeven firma's, met in totaal zo'n twaalf werklui, leverden borend, kappend, zagend, timmerend en schavend een oorverdovende strijd op leven en dood. Buiten waren twee werklui de tweede koekoek aan het plaatsen, terwijl binnen het sanitair werd geplaatst, de deuren ingehangen, de kozijnen geverfd, het hang- en sluitwerk gemonteerd, de electriciteit aangesloten en het schoon metselwerk aangebracht. Je kreeg alleen al goede zin door naar deze mensen te kijken, los van het feit, dat ze hun werk met zichtbaar plezier en grote toewijding deden. Heel even zelfs voelde ik mij in deze onmogelijke rotzooi op mijn gemak. Al heb ik mij na tien minuten toch maar uit de voeten gemaakt.

● *Aan de buitenkant is het huis op enkele details na afgewerkt, binnen wordt nog driftig 'gesleuteld'.*

Dat de vloerbedekking afgelopen dinsdag niet gelegd kon worden – zoals mijn fanatieke echtgenote al weken geleden had afgesproken - mag gezien het bovenstaande niet verwonderlijk zijn. Gelukkig had de aannemer een en ander zien aankomen en – op eigen initiatief – deze afspraak naar gisteren verschoven. Deze termijn bleek wel naadloos te passen in het plan-de-campagne, dat hij blijkbaar met veel inzicht en inschattingsvermogen had opgesteld. Maar daar is hij dan ook aannemer voor.

Voor de trouwe Bouw-kunst-lezers nog een aardigheidje wat dit laatste betreft: we hebben nog steeds geen brievenbus. En het kan ons helemaal niets schelen ook...

Limburgs Dagblad woonpiccolo's

Voor meer informatie zie eerste piccolopagina of bel

045-719966

Voor méér resultaat

Postbus 3100, 6401 DP Heerlen, Fax 045-739364

Onroerend goed te huur gevraagd

Echtp. zond. kind. zoekt vrijst. WOONHUIS met tuin, omg. Vijlen/Epen of Valkenburg. Br.o.nr. B-6620 L.D., Postbus 2610, 6401 DC Heerlen.

Te huur gevraagd: HUIZEN en appartementen, gestoffeerd en/of gedeeltelijk gemeubileerd in Z.-Limburg. Voor meer informatie kun u kontakt opnemen met Dhr. H. Goldsmid. Tel. 04493-7342. Adres: USMC The Netherlands. Attn. Housing Divison Borgerweg 10, 6365 CW Schinnen.

Te h. gevr. ruim woonhuis met tuin in HEERLEN of omgev. moet ruimte bieden voor twee huishoudens, evt. aanpassingen in overleg. Tel. 045-720687

WOONHUIS met min. 4 slaapkamers, event. ruilen voor woning met 3 slaapkamers. Tel. 045-711787.

Bedrijf zoekt zelfst. woonruimte voor werkneemster in MAASTRICHT, centraal gel. 2 kamers. Werkdagen tel. 020-758806 020-181046

WONING te huur gevr. min. 2 slpk. Huur tot ƒ 700,-. Tel. 045-453749.

Jong getrouwd stel zoekt 2 a 3 KAMER-WON. IN Z-Limb. per 1-2-'91, huur tot ƒ 600,- Telefoon: 080-541727.

Jong stel zoekt met spoed zelfst. WOONRUIMTE in Sittard of Maastricht. Telefoon: 013-354427.

Te h. gevr. APPARTEMENT /kleine woning in Maastricht, max. ƒ 600,- excl., 03403-71825.

Alleenstaande vrouw, 2 kinderen zoekt woning in SITTARD of dir. omg. Huurprijs tot ƒ 600,-. Br.o.n. B-6681 Postbus 2610, 6401 DC Heerlen

Te h. gevr. WONING voor echtp. plus 1 kind. overn. geen bezw. 045-463671.

Met spoed te huur gevr. ruim ev. ouder WOONHUIS met tuin. Heerlen centr. of Zuid na 10.00 uur. 045-723805.

Met spoed te huur gevr. HUIS met grond of weiland omgev. Panningen. Br.o.nr. B-6702, Limburgs Dagblad, Postbus 2610, 6401 DC Heerlen.

Te huur gevr. met SPOED woonhuis of bungalow omgev. Heerlen. 046-376333.

Onroerend goed te huur aangeboden

Friture-snackbar de streep

in Schaesberg. Goedlopend, compleet inger. bedrijf op top-locatie. Direkt te aanvaarden. Voor de juiste mensen is ged. financiering mogelijk.
Huur ƒ 1.750,- p.mnd. Kooppr. bedrijf ƒ 55.000,-.
Horecabureau Frits van Dijck (beëd. taxateur Horeca).
Tel. 043-475732

Hoensbroek
appartement
te huur met 2 slaapk.
Inl. 04492-2601

Te huur: prachtig gelegen appartementen op de Heesberg, 4 5 kmrs. flats, voorz. van c.v. ged. gerenov. gunstig gel. t.o.v. het centr. van HEERLEN, v.a. ƒ 600,- p. mnd. (excl. serv. kosten) Inl. De Boer Den Hartog Hooft B.V. Tel. 020-465301 (tussen 9.00 en 12.00 uur.)

Comf. kamers met c.v. en v.w., gebr. v. keuken, douche enz. ƒ 325,- p.mnd. incl.; 2-kamer APP. met c.v., eigen keuken, douche enz. ƒ 650,- p.mnd. incl. te Riemst (B) 6 km. v.d. grens. Tel. 045-425380.

App. te huur voor alleenst., 100 mtr. van station SITTARD. Inl. 046-514861, b.g.g. 04498-57991.

Ter overname aangeboden goedlopende BLOEMENZAAK in omgeving Heerlen. Br.o.nr. B-6674, L.D., Postbus 2610, 6401 DC Heerlen.

Te huur MAGAZIJNRUIMTE plus plusm. 100m2 in Landgraaf. Tel. 045-316116.

Te h. modern appartement centrum HEERLEN, (lift, 1 ruime slaapk.), huur ƒ 750,- excl. 045-441977

Te h. BOVENWONING, 2 kamers, keuken, douche, c.v., eigen ingang. Graverstr. Kerkrade-West. Tel. 045-413540.

Te h. Oranjestr. 30, Hoensbroek WINKELPAND m. luxe bovenwon. 1e etage: gr. woonk. en luxe keuk. m. aanbouw naar terras dak; 2e etage: 3 slpks. en luxe badk. bg.g.: winkel en gar. 150 m2 en tuin op 't zuiden, ook gedeeltelijk te h. tel. 04406-14828.

Te h. woonhuis met tuin, 3 en 2 slaapk. te Landgraaf. Tel. 045-453588

KERKRADE-WEST Industriestr. 25 te h. per 15-12-'90, appartement. Beg. grond.: ind.: hal, woonkamer open keuken, 2 slpks., badk. berging, kl. tuin, ƒ 775,- p. mnd. excl. Tel. 04742-3362.

Tijdel. te h. in centr. HEERLEN 2 kamers 30m2 m.g.v.keuken en badk. Jan. t/m april. ƒ 450,- incl. Ma. na 19 u. 03451-10551

Te k. of te h. 15-12-'90 centr. Heerlen, mooie afz. BOVENWONING met garage, 4 kamers, douchecab. keuken. Alles met c.v. Huur ƒ 610,- excl. 2 jaar contr. en 2 mnd. bankgarantie. Uitv. br.o.nr. B-6399, L.D. Postbus 2610, 6401 DC Heerlen.

Onr. goed te koop aangeb./gevr.

VIJGEN
ONROEREND GOED • BEDRIJFSONROEREND GOED
AANKOOP • VERKOOP • VERHUUR • BEMIDDELING
J.W. VIJGEN St. Franciscusweg 16 6417 BD Heerlen
Telefoon: 045 - 71 16 17 Telefax: 045 - 74 23 88

KLIMMEN, Putweg 16; halfvrijst. woonhuis, 3 slpks., op 1100 m2 grond, waarop nog een extra appartement met woonk., 2 slpks., keuken en badk., prijs ƒ 215.000,-k.k.
HOENSBROEK, Nieuwstr. 142; zeer ruim halfvrijstaand woonhuis, 5 slpks., prijs ƒ 179.000,-k.k.
LANDGRAAF, Hereweg 166; een in perfecte staat verk. tussen-gebouwd wwonhuis op 375 m2 grond met garage. In dit pand is alles nieuw. U moet het beslist zien! prijs ƒ 139.000,-k.k.
HEERLEN, tussengel. woonhuis met 5 ruime slpks. op 450 m2 grond, prijs ƒ 125.000,-k.k.
DOENRADE, Zwarte Graaf 56; fantastisch mooi vrijstaand herenhuis, 3/5 slkps., woonkamer 55 m2, grond 660 m2, prijs ƒ 239.000,-k.k.
SIMPELVELD vacantie-bungalow 3 slpks. ƒ 79.000,-k.k.
HEERLEN, Schaesbergerweg 135 nu met erfdienstbaarheid oprit prijs ƒ 142.000,-k.k.
BRUNSSUM, Oeloven 36; perfect onderh. halfvrijstaand woonhuis, prijs ƒ 210.000,-k.k.

Huis kopen of verkopen?
Vijgen vragen! ☎ 045 - 71 16 17

Oirsbeek, Past. Meulenbergstraat

Deze riante vrijstaande landhuizen met woonkamer van 41m2 en 4 slpkmrs. worden in Oirsbeek gebouwd op kavels van 375m2 tot 460m2.
Inruil eigen huis mogelijk.
Koopprijs vanaf ƒ 249.000,- v.o.n.
Mulleners Vastgoed.
046-518911, 's avonds 04749-3198.

Hypotheeknieuws

Met behulp van onze hypotheekcomputers kunnen binnen enkele minuten Uw gegevens verwerkt worden in een uitgebreide kosteloze en vrijblijvende hypotheekberekening. Bel 045-712255 of 's avonds en weekend 045-440731.
Hypotheekadviseur J. Wetsels.
Stienstra Hypothekenservice

Open huis
Zaterdag 15 december van 13.00 tot 14.00 uur.
Pey-Echt, Littersven 4

Direct te aanvaarden, bijzonder grote semi-bungalow met woonkamer, eetkeuken, bijkeuken 3 slaapkamers
Koopprijs ƒ 193.000,- en ƒ 198.000,- v.o.n.
Inruil eigen huis mogelijk. Kom kijken en overtuig U van de ruimte die deze woning biedt.
Mulleners Vastgoed 046-518911

Bouwterreinen
Te koop gevraagd voor een of meerdere woningen in iedere gemeente, directe afhandeling voor geschikte percelen.
Aanbiedingen
Mulleners Vastgoed B.V.
Walramstraat 124, Sittard. Tel. 04490-18911.

Snel en goed Uw huis verkopen?
Jos Storms O.G. Past.Vonckenstr.44 Geleen 046-742550
Geen Verkoop! Geen kosten

Fort-woningen; een klasse apart!
Je eigen huis in houtskeletbouw
Flexibel bouwen in: sleutelklaar, ruwbouw of casco

Voor meer informatie:
Bouwkundig adviesburo Prevoo
Boschweg 1, Bunde, Pb. 35, 6240 AA Bunde, 043-646563

* * * U zoekt een huis? * * *
400 huizen in ons computerbestand. Bel voor info!

VAN DE PAS MAKELAARDIJ
HYPOTHEEKCENTRUM LIMBURG
NVM
Burg. de Hesselleplein 13, Heerlen • Telefoon: 045 - 741616
Van de Pas. de makelaar van de koper!

* * * Een hypotheek? * * *
rente vanaf 9,2%, bel voor een advies en snelle offerte!

VAN DE PAS MAKELAARDIJ
HYPOTHEEKCENTRUM LIMBURG
NVM
Burg. de Hesselleplein 13, Heerlen • Telefoon: 045 - 741616
Van de Pas. de makelaar van de koper!

Uw huis verkopen met behulp van de
echte makelaar?
Bel de onroerend goed lijn
046 - 750 000 !
Peters & Partners Geleen
Geen verkoop - Geen kosten

Te koop dubbele bewoonbare
Boerenlandhuis
Zeer mooi gelegen op plm. 3.000 m2 grond.
Vr.pr. ƒ 395.000,- k.k. Rott 14, Vijlen/Vaals.
Tel. afspraak 04455-1871.

Schaesberg, Koempel 9
In de nabijheid van de Draf en Renbaan, mooi en goed onderh. geschakeld woonh., met c.v. en goed aangelegde tuin. Ind.: hal met toilet, ruime U-vormige woonk., keuken, bijkeuken en garage, 1e verd: 2 slpks. en badk.,vaste trap naar 2e verd. met 3e slpk. en bergzolder. Betreft een premie B-woning, subs. is overdraagbaar. Aanvaarding 4 mnd. na koop.
Prijs ƒ 169.000,- k.k.

Eygelshoven, Laurastraat 7a
Direct in het centr. halfvrijst. woonhuis met c.v., berging en 9 garages (verhuurd). Ind.: entree met toilet, ruime keuken, woonkamer en binnenplaats. 1e verd.: 1 grote slpkmr. badk. met ligbad vaste wast. en 2e toilet, trap naar 2e verd. 1 grote slpkmr. en 1 kinderk. Aanv. in overleg. Goede huuropbr. Pr. ƒ 138.000,- k.k.
Jacobs Ass. en Mak. O/G
Kerkrade. Tel. 045-453121

!!! OPEN HUIS !!!
Wieënweg 28 te BRUNSSUM
Zeer mooi geheel opgeknapt woonhuis
Vr.pr. ƒ 140.000,- k.k.
Zaterdag 15 december 1990 tussen 14.00 en 15.00 uur
Ass. kantoor Van Oppen B.V.
Lindeplein 5, Brunssum. Tel. 045-254543

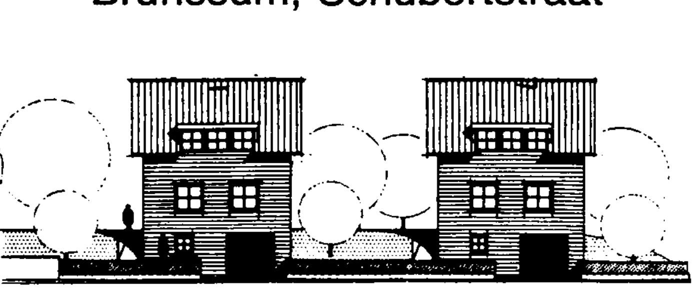
Open huis heden 15 en zondag 16 december van 14.00-16.00 u.
* Heerlen, Heerlerheide-Centrum: (H)
Moderne huizen met veel leeftuimte en een max. subsidie van ƒ 41.000,- . Woonk. ca. 32 m2 incl. open keuken. Royale glaspui t.p.v. de zithoek, 3 slaapk., badk. met douche. Prijzen vanaf ƒ 118.400,- v.o.n. tot ƒ 125.400,- v.o.n. (excl. een max. subsidie van ƒ 41.000,-). Netto maandlast vanaf ca. ƒ 578,-. Adres: Netelstr. 69 kavel F6 te Heerlen.
* Limbricht, Zuid-Oost: (H)
Halfvrijst. herenhuis (nieuwbouw), zeer degelijk gebouwd. Z-vorm. woonk. ca. 32 m2. Aparte keuken, garage/berging ca. 19,5 m2, 3 slaapk., ruime badk. met ligb. en 2e toilet. Vaste trap naar hobbyzolder, ca. 43 m2 (evt. mogelijkh. voor 4e slaapk.). Grote tuin ca. 320 m2. Prijs ƒ 190.000,- v.o.n. Adres: Hoek Provincialeweg/Nelson Mandelastr. kavel 7 te Limbricht.
* Maastricht, Randwijck: (M)
Dit jaar voor bewoning gereed, appartementen met een keuze uit 3 indelingen. Living ca. 33 m2 incl. keuken, 2 slaapk. (hoofdslaapk. ca. 14 m2), badk. met ligb. Terras of balkon. Prijs ƒ 135.500,- v.o.n. Adres: Aubeldomein 5c, kavel 9 te Maastricht.
Inl. Stienstra Makelaardij B.V.
H is Kantoor Heerlen, tel. 045-712255
M is kantoor Maastricht, tel. 043-252933

Onr. goed te koop aangeb./gevr.

Ardennen
120 km v.a Gulpen. In hoogst gelegen Luxemburgse deel. Vrijst. 1000m2 grond. Pand verdeeld in drie appartementen C.V gas. Vr.pr. ƒ 185.000,-.
Makko Gulpen
(W.Timmermans NVM-makelaar). Rijksweg 67 Gulpen. Tel. 04450-2182

Sibbe
(Valkenburg). Halfvrijst. Modern in oude stijl. Geheel onderkelderd, 4 slaapkmrs, badk., ruime living, c.v. gas, gar. In pr. staat. Flinke tuin. Plm. ƒ 250.000,-.
Makko Gulpen
(W.Timmermans NVM-makelaar). Riksweg 67 Gulpen. Tel. 04450-2182

Brunssum, Schubertstraat

Te koop 2 vrijst. landhuizen rustig gelegen nabij centrum optimaal geïsol., hardh. kozijnen. Indeling: souterain: garage, waskelder, hobbyr., hal, beg.grond: hal, w.c., woonk., keuken, 1e verd.: 3 slpk., badk. met douche bad en 2e toilet Prijzen v.a. ƒ 252.000,- incl. BTW v.o.n. Info: Graus B.V. Tel. 045-252623 b.g.g. 04492-4448.

Te koop halfvrijstaand woonhuis te
Brunssum, Het Ambacht 85
Perc.opp. 250 m2, prachtig gelegen met vrij uitzicht. Ind.: beg. grond: ruime hal m. trap naar 1e verd., grote woonkamer met open keuken 44 m2 m. open haard, tuindeuren naar terras en plavuizenvloer. Complete luxe keuken (kersenhout) incl. alle app. Garage met zolder en fraai aangelegde tuin.
1e verd.: ruime overloop, 3 slaapk. en badkamer met bad, aparte douche, wastafel en 2e toilet. Hele verd. voorzien van parket. Vaste trap naar ruime zolder, zeer geschikt voor 4e grote slaapkamer.
Gehele pand geïsoleerd en dubbele beglazing, c.v., voordeur en 1e verd. voorzien van rolluiken. Pr. ƒ 189.000,- k.k.
Te bevr. Onr. goed mij. Jac. Stel
Schelsberg 132, Heerlen. Tel. 045-721866.

Heerlen, Grasbroekerweg

WINKEL - KANTOOR - WOONHUIS
met 3 garages, geheel onderkelderd
voor veel doeleinden geschikt. Prima lokatie.
Prijs ƒ 165.000,- k.k.
Jorissen
045-721781 bij geen gehoor. 09-3211713513

HOENSBROEK Korteweg. Mooi gelegen woonh. met berging en aparte gar. Ind. o.m. kelder, woonkmr. met open haard, eetk., keuken met compl. keukeninr., 4 slpkmrs, badkmr. m. douche en v.w., zolder. Vraagprijs ƒ 149.000,- k.k. Kramer Makelaardij O.G. Beek. Tel. 046-373636

Te k. een open BOUWPLAATS, plusm 11 Are. Gruitrode/België. Tel. 09-32-11-854220.

Beleggingspand
te k. netto opbrengst
ƒ 20.000,- prijs ƒ 160.000,-.
Br.o.nr. B-6683 L.D., Postbus 2610, 6401 DC, Heerlen

Beleggingspand
te k. netto opbrengst
ƒ 35.000,- prijs ƒ 265.000,-.
Br.o.nr. B-6684 L.D., Postbus 2610, 6401 DC, Heerlen

Hypotheek Centrale
Voor ambtenaren en hogere beroepen. Rente va. 8,8%. Spaarhyp. v.a. 9,5%. Ook hypotheken tot 130% e.w. Tel. 077-519775.

Te koop op goede lokatie in GELEEN zeer gr. herenhuis. Vrijst. met ruime woning en gr. parking. Op korte termijn te aanv. Moet gezien worden, ƒ 235.000,- k.k. Br.o. nr. B-6550, L.D., Postbus 2610, 6401 DC Heerlen.

VERHUIZEN??? Doe-het-zelf. Te huur bestel- en vrachtwagen (hydr. laadlift). Ook ruime keuze in personenauto's, 9 pers. busjes en campers. Bastiaans, Auto-Rent, Heerlen, Spoorsingel 50. Tel. 045-724141.

Te koop gevraagd: ca. 700m2 BOUWGROND, mooi gelegen in heuvelland, geen nieuwbouwwijk. Br.o. nr. B-6663, L.D. Postbus 2610, 6401 DC Heerlen.

Te koop: 2 houten CHALETS, gel. op Camping San-Lanaco, Lepelvormweg 47, Lanaken België. Een ervan is voll. inger. met kachel, t.v. badk. e.d. pr. ƒ 22.500,-. Inl. 09-32-11-712114.

Te koop uniek HERENHUIS met grote tuin in rustige landelijke gemeenten in Belgisch Limburg. Inl. tel. 011-736125 na 18.00 uur.

VERHUIZEN? Bel dan 045-454532 en wij zorgen voor de rest!

Te k. Huize ter Halle, woonhuis annex bedrijfsgebouwen, monument, Eindstr. 4, SCHINVELD, t.e.a.b. perceelopp. ca. 970 m2. Br.o.nr B-6699 L.D., Postbus 2610, 6401 DC, Heerlen.

OUD-GELEEN/ Knapenstr. 43. Heden open huis van 14-17 uur. Keurig halfvrijst. woonh. prima ligging m. garage, besloten tuin, 4 slpk., ruime zolder, woonk. 35m2 met parket, aanbouwk. Kom vandaag vrijblijvend kijken. ƒ 149.000,- k.k. Tel. 046-742550 Jos Storms O.G.

LANDGRAAF
Riant landhuis,
met garage en mooie aangelegde tuin, 84m2 kelder, fraaie living m. plavuizen en open haard, grote open keuk., 4 slpk. luxe badkamer en toilet. Uitstekend geïsol. Inh. 1.180m3. Koopprijs ƒ 378.000,- k.k. van particulier. Tel. 045-315824.

Schaesberg
Lambermonstraat 10.
Goed onderhouden en geïsoleerd halfvr. woonhuis met garage/berging en tuin. Woon/eetk. plm 47m2. 3 slaapk. badkamer met ligbad. Op de 2e verd. 1 werkkamer met dakkapel, c.v gas, pr. ƒ 164.000,- k.k.
Laura en Vereeniging, Rimburgerweg 2, Eygelshoven.
Tel. 045-352324. (maandag t/m vrijdag).

SITTARD fraai gelegen vrijst. huis ('75). Op ruim 4 are grond, vr.pr. ƒ 198.000,- k.k. Tel. 04498-58465

HOENSBROEK: Wilhelminastr. 151, rustig geleg. woonh. met tuin, 3 slpkmrs. zolder, kelder. ƒ 70.000,-k.k Tel. 046-742550. Jos Storms Geleen o.g. Geleen.

Te koop gr. PAND m. gr. tuin en veel bergruimte te Berg a.d. Maas, best. uit woonh. (o.a. 4 sl.k.) en winkel; winkel verhuurd (opbr. ƒ 1.000,- netto p.m.) Gesch. v. bewoning of belegging; tax. waarde ƒ 175.000,-; vr. pr. ƒ 159.000,-04490-34206

Te koop halfvrijst. woonhuis, i.z.g.st., met grote tuin en tuinhuis te BRUNSSUM. Tev. groot zonneterras, pr.n. o.t.k. Tel. 045-218954.

SIBBE/Bergstraat 58. Grote witte vrijstaande boerenwoning op 2670m2 grondperceel met garage ƒ 159.000,- k.k. Jos Storms O.G. Tel. 04490-42550.

Te k. woonh. te NUTH met gar., hobbyruimte en ruime tuin. Ind; woonk., open eik. keuk., 3 slpkmrs., mod. badk., i.z.g.st vr.pr ƒ 139.000,-. Aanv.i.o. Tel. 045-244738

SCHINNEN, zeer mooi gelegen bungalow. Ind.: hal, woonk., keuken, badk. toilet, 3 slpks. gar. CV, voor- en achtertuin, vr.pr. ƒ 190.000,- k.k., tel. van 9.00-17.00 uur 045-252361.

EYGELSHOVEN Rimburgerweg 14 degel. vooroorlogs woonh. geh. onderkelderd met garage en tuin ruime woonk. 4 slpkrs, zolder, bad etc. ƒ 128.000,- k.k Inl. 045-315824.

OIRSBEEK/ Populierenlaan 20. Prima ligging: Halfvrijst. woonh. m. garage, 3 slpk. zonnige tuin, aanbouwk. 35m2 woonk. ƒ 145.000,- k.k. Tel. 04490-42550 Jos Storms O.G. Geleen

Bedrijfsruimte

Kantoor/verkoopruimte
centrum Heerlen, ca 50 m2, huur per maand ƒ 450,-.
Te bevragen T. Haas. Tel. 045-720045, (werkdagen).

Te h. voll. ingerichte HORECAPAND t.g.v. plm. 200 m2. Dit pand is gelegen i.h. centr. v. Heerlen op A1 lokatie, gelijkvl., vold. parkeergelegenh. aanw. De inventaris en voorzieningen ziin voor een zeer lage prijs over te nemen. Zeer geschikt als traiterie, ijssalon, restaurant, pizza-service, lunchroom, broodjeszaak e.d. Schrijf voor inlichtingen of bel tijdens kantooruren: Van Melik Food groep, t.a.v. afd. V.O.G., Postbus 5224, 6401 GE Heerlen, 045-229322.

WISSELKANTOOR in vrijstaand familiehuis aan de grens van Kerkrade. Goede verdienstmogelijkheden, DM 360.000. Immobilien van Lier, tel. 09-49-241-63085 van 09.00-13 uur.

BEDRIJFSRUIMTE te huur Kerkrade-Eygelshoven, opp. 100 m2. DM 790,- p. mnd. Immobilien van Lier 09-49-24163085 van 9.00 tot 13.00 uur.

Te k. gevr. WOONHUIS, opknappen geen probleem, tel. 045-453572 na 18.00 uur

Unieke gunstige mogelijkheid ter overname (vanw. gezondh.) gevestigde STOFFENZAAK met uitstekende naam in Z-Limb. of te koop winkel-woonhuis apart Gaarne reacties Br.o.nr. B-6706, L.D. Postbus 2610, 6401 DP Heerlen.

Te h. BEDRIJFSRUIMTE t.g.v. 100 tot 200 m2. Alle voorz. aanw. Pand is gelegen i.h. centr. v. Heerlen op A1 lokatie, gelijkvl., vold. kantoorruimte. Schrijf voor inlichtingen of bel tijdens kantooruren: Van Melik Food Groep, t.a.v. afd. V.O.G., Postbus 5224, 6401 GE Heerlen, 045-229322.

Winkel- of kantoorruimte te h. plm. 60 m2 en bergruimte, centrum v. HEERLEN, 045-724690

Te huur FRITURE ƒ 895,- p. mnd., overname kmpl. inventaris verplicht. 045-216558, kant.uren.

Te huur BEDRIJFSRUIMTE in Aken centrum 5.500 DM huur p.m. incl. servicekosten Tel. 09-49-241-63085 van 9.00 tot 13.00 uur Immobilien van Lier.

Te huur KANTOOR/ en grote garage, m m2 opslagplaats op pingen. 045-216558, uren.

Bouwmaterialen

Kanteldeuren en rolluiken bestellen? STRATEN Voerendaal bellen. Ook voor industrie. Tenelenweg 8-10. Tel. 045-750187.

DAMOISEAUX Heerlen verkoopt en verhuurt meer dan u denkt! (Verhuur zonder borg). Tel. 045-411930.

Te k. KANTELPOORT lxbr 237x214 cm., kl. beige, pr. ƒ 150,-. Tel. na 18 uur 045-221018

KANTELDEUREN, ren, sectiedeuren zonder afstandsbedie 23 maten direkt lev Afstandsbediening ter gestuurd, geschi alle soorten garage compl. met zender v auto. Fa. Straten, Eijk weg 18, Geulle. 043-6

Je weet niet wat je zi SPOTJE op LD-TV 045-739296/97.

Wel waken voor eentonigheid van woonwijken

Hoogleraar wil huizen voortaan op zon richten

duurzame energiebronnen doen vooral in kringen van standers van kernenergie vaak geringschatttende verhale ronde. Rond de eeuwwisseling zouden wind- en zonnegie hooguit voor 2 procent in de wereldenergiebehoefte nen voorzien. Dat zou wel eens kunnen kloppen, zo meent . ir. Chris van Koppen van de Technische Universiteit dhoven. Afgelopen maand nam de 'zonneprof' afscheid de TU waar hij jaren colleges over duurzame energiebron- heeft verzorgd. Neem de vereiste tijd, is zijn devies.

evraagd gelooft Van Koppen dat blijvende energiebronnen van voldoende energie kunnen ien voordat er een eeuw voor-. Maar, „ik geloof niet dat men-o dom zullen zijn alle fossiele dstoffen op te maken alvorens euwe bronnen hebben. Net als de kolen ben ik ervan overtuigd le mens niet alle olie en gas uit ond zal hoeven te halen."

Koppen is overtuigd van de baarheid van blijvende energie-nen om in alle energiebehoefte orzien, dat wel. Aan de hand en grafiek wijst hij er echter op undamentele veranderingen in ik van energiebronnen op zijn t zo'n honderd jaar in beslag en.

nnen met toepassing van zon-nergie kan simpel, zo meent Van Koppen. „Begin nu eens met het bouwen van woningen op de zon gericht. Je moet wel oppassen dat het niet eentonig wordt. Je zult zien dat er steeds verbeteringen komen. Installaties, zoals zonne-boilers, zijn nog betrekkelijk nieuw, maar toch al goed bruikbaar. Stap voor stap zullen ze verder worden ontwikkeld. Dat gaat al snel, maar gezien de mislukkingen is er toch meer tijd nodig."

Vanaf 1972 heeft Van Koppen gewerkt aan zonne-energie. Zelf woont hij in een huis dat gedeeltelijk op zonne-energie draait. „Ik ben begonnen met berekeningen. Daaruit bleek zelfs dat Nederland in de eigen vitale behoefte kan voorzien. Als het zou lukken om blijvende energiebronnen betaalbaar te maken, hebben we een betere manier van energievoorziening, schoner en onuitputtelijk."

Een ander voordeel is de verminderde afhankelijkheid van energieleveranciers. Natuurlijk zal een gedeelte van de energie uit zonovergoten landen moeten komen. Of dat nu rechtstreeks als stroom gaat, of door middel van zonne-energie verkregen waterstof, transport zal nodig zijn. En net als bij de olieleveranciers zitten er juist onder de potentiële aanleverende landen nogal politiek gevoelige. Van Koppen: „De keuze is wel veel groter."

In eigen land ziet Van Koppen voorlopig toepassing van zonne-energie in zaken als zonneboilers, eènvoudige voorzieningen als de praatpalen van de ANWB en veedrinkbakken aan de slootkant. „Dat zijn de T-Fords onder de zonne-energie aangedreven apparaten. Vergeet niet dat het dertig jaar heeft geduurd sinds de introductie van de auto voordat men kwam met de synchronisatie van de versnellingsbak. Daarmee werd de auto voor iedereen bruikbaar.

Zo zullen er steeds meer toepassingen komen. Het is een diffuus proces, dat stap voor stap moet gaan. Als laatste is de zware industrie aan de beurt. Als het lukt hebben we de beschikking over een energiebron met een capaciteit die duizenden malen groter is dan wij nodig hebben, breed voorhanden en milieuvriendelijk."

● *Plant winterheide in bakken met andere wintergroene planten.*

Reclame geluidwerende produkten misleidend

chtig tegen geluidoverlast', sterstil', 'hoge geluiddemping', geluid mat' zijn slechts enkele lifcaties waarmee producenten geluidwerende produkten rmen. De door overmatig lageplaagde consument wordt dit soort reclame 'verleid' tot eding van vaak grote bedragen geluidisolatiemateriaal. Het reat valt echter in veel gevallen omdat men een aantal zaken het hoofd heeft gezien of omde verwachtingen te hoog genen waren. Dat blijkt uit de en over produkten met eerderemde aanprijzingen die regelg bij de Nederlandse Stichting idhinder worden gesteld.

geluidhinderbestrijding is een imarkt. Er worden regelmatig dukten op de markt gebracht, als we de fabrikanten mogen ven, het geluidhinderprobleem en handomdraai uit de wereld ten helpen. De Nederlandse chting Geluidhinder probeert rom op basis van objectieve proktinformatie vast te stellen in verre het produkt geluidoverlast ugdringt. De argeloze consument dat meestal niet en koopt soms r duizenden guldens materiaal, e overtuiging dat daarna rustig ond kan worden of dat de buvoortaan hinder zal worden beard.

agere kosten

zijn er voor het verbeteren van geluidisolatie tussen woningen nt-en-klare voorzetwanden op de rkt. Ze zijn opgebouwd uit gipsat met erachter een doorblaasar materiaal als foam of mineraalol. In de produktinformatie van gelijke voorzetplaten wordt gegereerd dat de geluidisolatie afstig is van het toegpaste foam. geluiddemping wordt echter oral bereikt door de gesloten psplaat. Dergelijke voorzetwann zijn overigens voor aanmerkek lagere kosten heel goed zelf te aken.

ht bedenkelijk wordt het als maialen worden verkocht onder de emer 'geluid-isolatie', waarbij de oducent vergeten heeft de eigenke geluidisolatie aan te brengen. o zijn er bijvoorbeeld platen van orblaasbaar polysterschuim als idisolatie in de handel. Uitgeet in decibellen passeert het ge-het schuimmateriaal moeite-

een sinds kort in de handel zijn-bitumentegel van Matson vol-doet niet als het gaat om de bestrijding van burenlawaai. Toegepast op een steensdikke muur, de meest gebruikelijke woningscheidende constructie, sorteert dit produkt geen waarneembaar effect.

Andere produkten die een teleurstellend resultaat geven zijn zwevend parket, kurk, rolluiken en acrylglas.

Beleidsplan

De NSG heeft daarom onlangs een geluidbeleidsplan uitgebracht dat aangeeft, hoe het aantal geluidgehinderden in 2010 tot de helft kan worden teruggedrongen en de rol die de NSG voor zichzelf daarbij ziet weggelegd. De Stichting wil meer nadrukkelijk aandacht gaan besteden aan de belangrijkste vormen van geluidhinder, te weten burenlawaai, wegverkeers-, luchtvaart- en recreatielawaai.

In het Jaarbeurs-Congrescentrum In Utrecht vindt op 20 maart 1991 een symposium plaats over luchtvaartlawaai en wordt georganiseerd door de NSG in samenwerking met de SDtichting Natuur en Milieu (SNM). Mede ten behoeve van de leden van (plaatselijke) aktiegroepen zal dan ruimschoots gelegenheid worden geboden om vragen te stellen aan en te discussiëren met deskundigen, politici en beleidmakers.

Voorlichtingsmateriaal over o.m. geluidisolatie, over loopgeluiden en over musiceren bijvoorbeeld is op te vragen bij de NSG, Postbus 381, 2600 AJ Delft, ☎015-562723.

● *Een open haard zorgt voor een huiselijke sfeer. Als 'bijverwarming' moet hij in verband met een verantwoord energieverbuik wel degelijk in de gaten gehouden worden.*

Bloeiende heide voor de winter

Er zijn niet zoveel planten die de winterperiode hebben uitgekozen om het allerbeste dat ze 'in huis' hebben aan ons te tonen. Maar de zogenaamde winterheide heeft die keus wel gemaakt en daar mogen we dit aardige plantje wel uiterst dankbaar voor zijn.

Sinds jaar en dag wordt er gekibbeld over wat nu de juiste wetenschappelijke naam moet zijn voor deze winterbloeiende heidesoort. De naam Erica carnea wordt het meest gebruikt, maar wellicht is Erica herbacea juister. De eerste naam betekent vleeskleurig, de tweede kruidachtig. Dat laatste klopt niet erg, want we hebben wel degelijk te maken met een heestertje en niet met een vaste plant.

Carnea betekent vleeskleurig en dat is, althans voor de in het wild voorkomende soort, wel ongeveer op zijn plaats, want de bloempjes zijn paarsrose. Overigens zijn er ook enkele Nederlandse namen in omloop: sneeuwheide, winterheide en voorjaarsheide.

Erica carnea is een van de 15 Ericasoorten die in Europa in het wild voorkomen. In Afrika komen vele honderden soorten voor, maar die zijn uiteraard niet winterhard. Deze winterheide groeit met name in de Alpen. Indien u met vakantie in Oostenrijk of Zwitserland bent geweest en daar uitstapjes in de bergen hebt gemaakt, moet u hem gezien hebben. Maar hij valt daar nauwelijks op omdat de plant zonder bloemen weinig te bieden heeft.

Erica carnea is een bescheiden struikje dat zelden hoger wordt dan 30 centimeter. De meeste cultuurvormen zijn slechts 20 à 25 cm hoog. De naaldvormige blaadjes zijn donkergroen. De urnvormige naar beneden gerichte bloemetjes bevinden zich in korte trossen. Afhankelijk van het ras vindt de bloei ergens in de periode november-april (mei) plaats. Wonderlijk is dat de bloei ondanks het meest barre winterweer onverdroten doorgaat.

Groot sortiment

Er wordt van Erica carnea een flink aantal rassen geteeld. Op goed gesorteerde tuincentra heeft u dan ook de keuze uit verschillende mogelijkheden. December Red heeft grote rose bloemen; hij bloeit in de periode december-maart. Myretoun Ruby is het ras met de meest sprekende kleur: donker wijnrood (maart-april). 'Praecox Rubra' is de vroegste, zijn bloeistart ligt in november en de kleur is paarsrood. Springwood White is een wat slordige groeier die in februari-april met uiteraard witte bloemen bloeit. King George vaak als Winter Beauty in cultuur is de topper uit het sortiment. Dit plantje wordt slechts 15 cm hoog en bloeit in de periode december-maart zeer rijk met donker paarsrose bloempjes. Pink Spangles ten slotte heeft grote helder rose bloemen in januari-maart.

Winterheide is niet zoals vrijwel alle andere heidesoorten uitgesproken zuurminnend. Daarom doet hij het overal. Zet hem op een plaatsje vooraan de border voor wat winterkleur. Plant hem in bakken met andere wintergroene planten of zet zo maar een of enkele exemplaren in een fraaie pot. Het zijn echte blikvangers!

Warmtewinst open haard vliegt door schoorsteen

Het is een fabeltje dat door het gebruik van een op hout of briketten gestookte open haard het gasverbruik van de centrale verwarming vanzelf afneemt. Het tegenovergestelde is soms het geval. Met een open haard gas besparen kan, maar dan moet wel heel goed het gat van de schoorsteen in de gaten gehouden worden.

Want wat gebeurt er? De doorsnee open haard haalt per uur al gauw 300 m3 lucht uit de kamer weg. Dat betekent dat in een woonkamer van ca. 40 m2 ieder uur de hoeveelheid lucht driemaal wordt vernieuwd. Van die door de c.v. verwarmde lucht gebruikt de open haard slechts 4% voor de eigen zuurstofvoorziening. De overige 96% verdwijnt met de rookgassen en de door de open haard geproduceerde warmte linea recta door de schoorsteen.

Veel open haard-bezitters laten als ze naar bed gaan het vuur 'uitgloeien'. Maar als het vuur gedoofd is blijft de schoorsteen de hele nacht openstaan. Het geopende rookkanaal blijft daardoor de verwarmde lucht uit de kamer afvoeren. Gevolg: het wordt in de kamer koud en via de thermostaat krijgt de cv-ketel 'opdracht' voor voldoende warmte te zorgen.

Dat kost veel extra gas, waardoor de 'aanvankelijke winst' van de open haard volledig teniet wordt gedaan. Wie dit euvel probeert te ondervangen door de thermostaat laag te zetten wordt de volgende morgen geconfronteerd met een langere opwarmtijd van de woning.

Om echt gas te besparen moet de open haard een uur voor het naar bed gaan uit, zodat de schoorsteenklep zonder gevaar voor roetvorming, 's nachts dicht kan. Ook een gashaard of een cv-haard in combinatie met radiatoren biedt gezelligheid en is als alternatief voor de op hout gestookte haard het overwegen waard.

Juist vanwege de sfeer kiezen velen als extra warmtebron voor een open haard. Het vlammenspel boeit en wat is er knusser om op een koude winterse dag bij een knapperend haardvuur te luisteren naar fijne muziek of een goed gesprek aan te gaan? Laat dan wel de gas- en electriciteitsmeter in uw voordeel tikken en spaar zowel uw portemonnee als het milieu.

ACTIE ZUINIG STOKEN

Tabel van 2 december tot en met 8 december 1990

Bij een normaal jaarverbruik in m³ van:	hoort een streefverbruik voor de afgelopen week van: (meterkaart kolom 3)	Het weekstreefverbruik kost u:	en een totaal streefverbruik sinds 14 oktober 1990 (meterkaart kolom 4)
800	30	ƒ 15,00	163
900	34	ƒ 17,00	185
1000	38	ƒ 19,00	206
1100	42	ƒ 21,00	227
1200	46	ƒ 23,00	248
1300	50	ƒ 25,00	268
1400	54	ƒ 27,00	290
1500	58	ƒ 29,00	310
1600	61	ƒ 30,50	330
1700	65	ƒ 32,50	352
1800	69	ƒ 34,50	374
1900	73	ƒ 36,50	396
2000	77	ƒ 38,50	417
2200	85	ƒ 42,50	458
2400	92	ƒ 46,00	499
2600	100	ƒ 50,00	540
2800	108	ƒ 54,00	583
3000	116	ƒ 58,00	626
3300	127	ƒ 63,50	688
3600	139	ƒ 69,50	752
3900	150	ƒ 75,00	813
4200	162	ƒ 81,00	876
4600	178	ƒ 89,00	961
5000	193	ƒ 96,50	1047
5500	212	ƒ 106,00	1150
6000	232	ƒ 116,00	1256
6500	251	ƒ 125,50	1359

Tip: Stook een graadje lager, dan bespaart u zeven procent gas.

'Terugveermes' van Stanley is veilig zakmes

Wat Stanley in de afgelopen tientallen jaren allemaal al niet bedacht heeft om zijn mes nieuwe gezichten en nieuwe functies te geven is nauwelijks na te gaan. De jongste loot aan de stam is het 'terugveermes', klassiek van hechtvorm en voorzien van de eenvoudige schroefverbinding tussen de twee hechthelften zoals we die al enige tientallen jaren kennen. Het nieuwe aan dit type is dat het mesblad vanzelf in het hecht (handvat of greep mag je er ook tegen zeggen) terugspringt als je de schuifknop op de bovenkant van het hecht los laat.

Het nieuwe terugveermes is vooral bedoeld om 'uitpakkers' van met plakband dichtgeplakte dozen tegen gemene snijwonden in de vingers te beschermen. Maar voor de doe-het-zelver die voor een klus even het mes pakt is het ook een veilig stukje gereedschap. Het wordt met één mesblad geleverd, want er is in het hecht geen plaats voor reservebladen, vanwege die veer. Maar extra bladen zijn los verkrijgbaar.

Het terugveermes kost ca. 17 gulden.

overzicht hypotheekrente

Hypotheekrente 12 december 1990

In tegenstelling tot de kapitaalmarktrente, waar het renteniveau de afgelopen week stabiel bleef, is de rente op de geldmarkt gestegen. Dit heeft ertoe geleid dat een aantal banken de rentetarieven voor hypotheken voor korte rentevaste perioden iets hebben verhoogd.

Naam bank		rente vast gedur.	afsl. prov. in pct.	rentepercentages: opgave bank	nwr bij fisc. besparing van constant. 35,1 %	50 %
ABN	spaarhyp.	5 jaar	1,00	9,90	6,15	4,02
ABN	spaarhyp.	10 jaar	1,00	9,90	6,15	4,02
ABN	spaarhyp.	15 jaar	1,00	10,30	6,44	4,25
ABN	ann. hyp.	variabel	1,50	9,40	6,52	5,00
ABN	ann. hyp.	5 jaar	1,50	9,70	6,73	5,15
ABN	spaarhyp.	5 jaar	1,00	9,60	5,91	3,83
ABP	spaarhyp.	10 jaar	1,00	9,60	5,91	3,83
ABP	spaarhyp.	15 jaar	1,00	9,60	5,91	3,83
ABP	ann. hyp.	5 jaar	1,00	9,40	6,48	4,97
ABP	ann. hyp.	10 jaar	1,00	9,40	6,48	4,97
ABP	spaarhyp.	5/10 jr.	1,25	9,90	6,17	4,04
AEGON	spaarhyp.	15/20 jr.	1,25	9,90	6,17	4,04
AEGON	spaarhyp.	2 jaar	1,00	9,90	6,13	4,00
AMRO	spaarhyp.	10 jaar	1,00	9,90	6,13	4,00
AMRO	spaarhyp.	15 jaar	1,00	10,30	6,43	4,23
AMRO	spaar vasth.	5 jaar	1,00	9,80	6,07	3,96
Bouwf. Limb. Gem.	spaar vasth.	10 jaar	1,00	9,80	6,07	3,96
Bouwf. Limb. Gem.	spaar vasth.	15 jaar	1,00	9,80	6,07	3,96
Bouwf. Limb. Gem.	ann. hyp.	5 jaar	1,00	9,50	6,55	5,03
Bouwf. Limb. Gem.	ann. hyp.	10 jaar	1,00	9,50	6,55	5,03
Bouwf. Limb. Gem.	spaarhyp.	5 jaar	1,00	9,80	6,08	3,96
CDK-bank	spaarhyp.	10 jaar	1,00	9,90	6,15	4,02
CDK-bank	ann. hyp.	1 jaar	1,00	9,40	6,48	4,97
CDK-bank	ann. hyp.	5 jaar	1,00	9,60	6,62	5,08
CDK-bank	spaar gar.h.	5/10 jr	0,25	9,90	6,09	3,98
Centraal Beheer	spaar gar.h.	15/20 jr	0,25	9,90	6,09	3.98
Centraal Beheer	spaarhyp.	5 jaar	1,00	9,50	5,86	3,79
Centrale Volksbank	spaarhyp.	10 jaar	1,00	9,70	6,00	3,91
Centrale Volksbank	ann. hyp.	2 jaar	1,00	9,20	6,35	4,87
Centrale Volksbank	ann. hyp.	5 jaar	1,00	9,40	6,48	4,97
Centrale Volksbank	besp-dir.h.	5 jaar	1,00	9,80	5,99	3,86
Direktbank	spaarhyp.	5/10 jr	1,25	9,90	6,17	4,03
Nationale Ned.	spaarhyp.	15/20 jr	1,25	9,90	6,17	4,03
Nationale Ned.	spaarhyp.	5 jaar	1,00	9,90	6,11	3,98
NMB	spaarhyp.	10 jaar	1,00	9,90	6,11	3,98
NMB	ann. hyp.	1 jaar	1,50	9,50	6,59	5,05
NMB	ann. hyp.	5 jaar	1,50	9,70	6,73	5,15
NMB	spaarhyp.	5 jaar	1,00	9,70	6,00	3,91
Pancratiusbank	spaarhyp.	7 jaar	1,00	9,80	6,08	3,96
Pancratiusbank	ann. hyp.	5 jaar	1,00	9,50	6,55	5,03
Pancratiusbank	ann. hyp.	1 jaar	1,00	9,10	6,55	5,03
Pancratiusbank	spaarhyp.	5 jaar	1,00	9,80	6,07	3,95
Postbank	spaarhyp.	7 jaar	1,00	9,80	6,07	3,95
Postbank	spaarhyp.	12 jaar	1,00	10,00	6,21	4,07
Postbank	ann. hyp.	2 jaar	1,00	9,40	6,36	4,87
Postbank	ann. hyp.	5 jaar	1,00	9,60	6,50	4,98
Postbank	spaar opt.h.	3 jaar	1,00	9,80	6,06	3,94
RABO hypotheekbank	spaar opt.h.	10 jaar	1,00	9,90	6,13	4,00
RABO hypotheekbank	spaar opt.h.	stabiel	1,00	9,90	6,13	4,00
RABO hypotheekbank	ann. hyp.	var/1 jr	1,00	9,20	6,32	4,85
RABO (adviesrente)	ann. hyp.	4/5 jr	1,00	9,70	6,69	5,13
RABO (adviesrente)	spaarhyp.	5 jaar	1,00	9,70	6,00	3,91
Spaarbank Limburg	spaarhyp.	7 jaar	1,00	9,80	6,08	3,96
Spaarbank Limburg	ann. hyp.	1 jaar	1,00	9,10	6,27	4,82
Spaarbank Limburg	ann. hyp.	5 jaar	1,00	9,50	6,55	5,03
Spaarbank Limburg	lage last h.	7 jaar	1,00	9,80	6,04	3,92
Westland Utrecht	ZA-hyp plan	5 jaar	1,00	9,70	6,00	3,90
Zwolsche Algemene	ZA-hyp plan	10 jaar	1,00	9,70	6,00	3,90
Zwolsche Algemene						

De vermelde tarieven hebben betrekking op hypotheken met gemeentegarantie.
De netto werkelijke rente (nwr) is gebaseerd op de netto lasten van de hypotheek.
De vermelde nwr-percentages gelden voor een man van 30-jarige leeftijd en een hypotheek ad. ƒ 150.000,–.
Voor vrouwen en/of bij andere leeftijden kunnen andere nwr-percentages gelden.
Bij andere hypotheekbedragen wijkt de nwr bij een aantal instellingen enigszins af.

… Makel… …erle…

… Makel… …cklaan 28, He…

…akelaardij Erne… …2, Voerendaal, te…

Van … & Van … BV
ma… o.g.
Stati… …stricht.
tel. 04… …-212517

drs. de… …rdij o.g.
Hoofdstraat … …l. 045-2234…

…Kr… o.… …raa… …90-…

… G… L… …om… Bl…

…H. … …dij… …raat… …el. …

J.W. Offermans Makelaardij o.g. B.V.
Vissersmaas 1c, Maastricht.
tel. 043-217500. fax 04405-…365

Va… de Pas M…
…rg. de …eselleplein 13, …n.
…l. 045-…1616

Pick… Makelaardij B.V.
He…weg 22, …graaf. tel. 045-3…7

Makelaardij o.g. …M.W. Qua…en & Zn.
Geirestraat 4, Munstergeleen, tel. 04490-19644

Paul Simons Makelaardij b.v.
E…paweg Zuid 21…, Ubach over Worms
…l. 04…-318…

NVM MAKELAARS

Directie
en medewerkers
wensen u een vrolijk
kerstfeest
en een
voorspoedig 1991

HOENSBROEK

HOENSBROEK Vraagprijs ƒ 109.000,– k.k.
Op een goede commerciële lokatie bieden wij een in goede staat verkerend woon-/winkelhuis aan.
Indeling; souterrain: begane grond: winkel, kantoortje, keuken, bijkeuken, toilet, badkamer, berging, achteruitgang. **1e verdieping**: overloop, bet. toilet, woonkamer, keuken met installatie, dakterras. **2e verdieping**: overloop, 3 ruime slaapkamers. **3e verdieping**: d.m.v. vliezotrap bereikbare bergzolder. **Algemeen**: goede staat van onderhoud, gedeeltelijk geïsoleerd, o.a. kunststof kozijnen, c.v.-inst.

HOENSBROEK Vraagprijs ƒ 249.000,– k.k.
Het fraai vrijstaand woonhuis met garage, praktijkruimte, berging en een mooie tuin, gelegen op een goede lokatie van Hoensbroek.
Indeling: begane gr.: entr., toilet, L-vormige wk, keuken, garage, atelier, chalet, fraaie tuin. **1e verd.**: 3 slpk., badk. **2e verd.**: bergzolder. **Algemeen**: uitstekende staat, ged. geïsoleerd. HR-ketel '86. Perc.opp.vl.: 732 m².

HOENSBROEK

HOENSBROEK
Vraagprijs
ƒ 299.000,– k.k.
Vrijstaande villa op A-lokatie met garage en tuin (Centrum).
Indeling: souterrain: kelder. **Begane gr.**: entr. (natuurst. vl. Noorse lei), grote woonk. met aparte zithoek, ruime eetkeuken, bijkeuken, tuin, garage. **1e verd.**: 3 slpk., 2 badk. **2e verd.**: 4e slpk., bergzolder. **Algemeen**: zeer goede staat, perc.opp.vl. 693 m², gas-c.v. **EEN WOONHUIS VAN OER-HOLLANDSE DEGELIJKHEID.**

HOENSBROEK

HOENSBROEK
Pastoorskuilenweg
ƒ 189.000,– k.k.
Op loopafstand van het centrum van Hoensbroek zijn nog maar 2 halfvrijstaande woonhuizen te koop. Kavelgrootte variërend tussen de 280 m en 316 m.
Indeling: begane gr.: hal/entree, toilet, woonkamer (55 m²) eetkamer, gesloten keuken, bijkeuken, inpandige garage, terras, tuin. **1e verdieping**: overloop, 3 slaapk., badkamer met douche, apart ligbad, vaste wastafel, 2e toilet (zeer luxe). **2e verdieping**: d.m.v. een vaste trap bereikbare zeer grote zolder (75 m²). **Algemeen**: de woning is volgens de laatste normen geheel geïsoleerd. Aanvaarding febr. 1991. **Een huis wat beslist gezien moet worden qua ruimte.**

HOENSBROEK

HOENSBROEK
Vraagprijs
ƒ 139.000,– k.k.
In het centrum van Hoensbroek bieden wij een gerenoveerd woon-/winkelpand aan met loods en een grote tuin.
Indeling: souterrain: begane gr.: winkel, loods (garage), woonk., kantoortje, keuken, bijkeuken, toilet en grote tuin. **1e verd.**: 3 slpk., badk. met 2e toilet, vaste wastafel en ligbad. **2e verd.**: d.m.v. een vaste trap bereikbare grote zolder, alwaar de c.v. (4 jaar oud) en huurgeiser staat. **Algemeen**: goede staat van onderhoud, gedeeltelijk geïsoleerd, o.a. dak. Aanvaarding direct. Perc.opp.vl.: 486 m².

LANDGRAAF

LANDGRAAF
(Schaesberg)
Vraagprijs ƒ 305.000,– k.k.
Schitterende bungalow met een inpandige garage, gelegen op een A-lokatie in een natuurrijke omgeving, op loopafstand van winkelcentrum Op de Kamp. Perceelopp.vl. 827 m.
Indeling: souterrain: garage c.v.-inst, Begane gr.: entr., wk (60 m), serre, keuken, 4 slpk., badkamer, tuin. **Algemeen**: zeer courant pand, ged. geïsoleerd, dak recentelijk vernieuwd. Aanv. in overleg. **Een pand wat beslist gezien moet worden.**

ZATERDAG 10-12.30 UUR

DRS. DE LA HAYE

assurantiekantoor makelaardij o.g.
hoofdstraat 88 • hoensbroek • 045-223434

NVM MAKELAAR

HEERLEN
ƒ 103.000,– k.k.
Zeer goed onderhouden woonhuis nabij centrum. Ind.: hal, toilet, woonkamer met open moderne keuken en parketvloer 7.40 × 5.60/3.00, terras + tuin en berging (achterom mogelijk). 1e …: 3 slaapkamers en moderne badkamer. 2e verd.: zol…uimte. Aanvaarding in overleg.

HOENSBROEK
koopprijs ƒ 129.500,–
Halfvrijst. woonhuis, bj. 1981, geïsoleerd. Ind.: hal, woonkamer met halfopen keuken 8.20 × 5.64/3.55, terras + tuin, garage 6.00 × 3.00. 1e verd.: 3 slaapkamers, badkamer met douche …vaste wastafel. 2e verd.: zolderruimte. Aanvaarding in …rleg.

LANDGRAAF
ƒ 95.000,– k.k.
Woonhuis met c.v. en garage. Ind.: hal, toilet, woonkamer, dichte keuken, badkamer en tuin. 1e verd.: 2 slaapkamers. 2e verd.: zolder. Aanvaarding in overleg.

BEDRIJFSPANDEN

HEERLEN
beleggingsobject
ƒ 240.000,– k.k.
Goed onderhouden kantoorpand in het centrum van Heerlen, verhuurd voor ƒ 24.000,– per jr.
Ind.: sout.: netto vloeropp. ca. 35 m². Beg. gr.: ca. 100 m², verdeeld …r diverse kantoren. 1e verd.: ca. 50 m², verdeeld over 2 …oren + keuken. 2e verd.: ca. 40 m².

HEERLEN-NRD.
ƒ 110.000,– k.k.
Winkel/woonhuis met c.v.
Ind.: sout.: kelder ca. 24 m². Beg. gr.: winkel ca. 60 m², kantoor + keuken 24 m². 1e verd.: 2 kamers + badkamer. 2e verd.: 4 kamers. Aan…ding vrijwel direct.

…RKRADE
…ggingsobject ƒ 475.000,– k.k.
…ropbrengst ca. ƒ 60.000,– per jaar.

Meer dan 20 jaar ervaring

- Makelaar o.g.
- Bedrijfsobjecten
- Woningen

- Taxaties
- Hypotheken
- Verzekeringen

…akelaardij …ERNENS
Hoolstraat 42, Voerendaal
Tel.: 045-752142

PAUL SIMONS

MAKELAARDIJ B.V.
ASSURANTIËN·TAXATIES
HYPOTHEKEN·FINANCIËN.

EUROPAWEG ZUID 214 UBACH OVER WORMS

Kerkrade-Terwinselen
Knus hoekpand met op begane grond hal, wasruimte, berg. en gr. hobbyruimte. Op 1e verd.: woonk., keuk. met witte aanbouwinstall., douche en dakterras. Op 2e verd.: 3 slaapks. Vr.pr. ƒ 85.000,– k.k.

Brunssum
Goed gesitueerd halfvrijst. woonh. met serre, 2 berg. (garage mogelijk) op ruim perceel (638 m²). Ind. o.a. hal, woonk., eetkeuk., 3 slaapks., badk., keld. en zold. Prijs ƒ 135.000,– k.k.

Ubach over Worms
Halfvrijst. woonh, met c.v., serre en tuin. Pand heeft o.a. gezellige woonk., uitgeb. keuk., 3 slaapk., badk., keld. en zold. Pand heeft mooi uitzicht. Pr. ƒ 148.000,– k.k.

Voerendaal-Kunrade
Centraal, doch rust. gel. vrijst. woonh. met gr. garage (12 mt.) en mooie tuin op zuiden. Ind. o.a.: speelse hal, gr. living (56 m²) met op. haard, op. keuk. met aanbouwinstall., study, 3 slaapk., moderne badk., keld. en vliering. Dit zéér goed onderhouden pand moet u beslist van binnen gezien hebben. Vr.pr. ƒ 249.000,– k.k.

Voerendaal-Ubachsberg
Zeer goed gel, vrijst. landhuis met hal, ruime woonk., keuken, bijkeuk., 4 slaapk., badk., garage en tuin. Vr.pr. ƒ 275.000,– k.k.

Voerendaal
Landelijk gel. vrijst. semi-bungalow op ruime kavel (± 1000 m²) met garage en c.v. Ind.: o.a. hal, ruime living, keuken, waskeuk., badk., 3 slaapks. en zolder met veel mogelijkheden (o.a. slaapk.). Vr.pr. ƒ 295.000,– k.k.

Op zaterdag zijn wij bereikbaar van 10.00 tot 13.00 uur

NVM 045-318182

TE KOOP

MAASTRICHT
Halfvrijst. goed onder WOONHUIS met garage, ondergrond en tuin. Ind.: ruim woonkamer in L-vorm belegd met vloertegels, luxe keuken, toilet met fonteintje. 1e verd.: 3 slaapk., badkamer met ligbad, 2e toilet en v.w.t. 2e verd.: mansardekamer, berging. C.v. gasgestookt. Direct leeg te aanvaarden. Vraagprijs ƒ 244.000,– k.k.

SCHIN OP GEUL
Goed onderh. HALFVRIJST. WOONHUIS met gas-c.v. en tuin. Ind.: woonk. in L-vorm, inbouwkeuken, 3 slaapkamers, grote slaap-/hobbyruimte. Vraagprijs ƒ 198.000,– k.k.

MAASTRICHT
Goed onderhouden APPARTEMENT gelegen aan het Oranjeplein. Spoedig leeg te aanvaarden. Vraagprijs ƒ 74.000,– k.k.

TE HUUR
Vrijgezellen APPARTEMENT in Cadier en Keer. Appartement bestaat uit woonkamer, slaapkamer, badkamer en berging.
TE HUUR
KANTOORRUIMTE in Heer/Maastricht.

CADIER EN KEER
Modern, goed gel. HALFVRIJST. WOONHUIS. Ind.: ruime living met open haard en schuifpui naar terras, luxe keuken met inbouwapparatuur, toilet, bijkeuken, 4 slaapkamers, badkamer met ligbad, aparte douche en 2e toilet. Stenen berging in de tuin, carport. Vraagprijs ƒ 269.000,– k.k.

MAASTRICHT/SCHARN
Goed onderhouden HALFVRIJST. LANDHUIS met tuin en garage. Ruime woonkamer, 4 slaapk. Spoedig leeg te aanvaarden. Vraagprijs ƒ 355.000,– k.k.

MARGRATEN/HONTHEM
Rustig gel. LANDHUIS met dubbele carport, paardestallen, oprit en tuin (perceelsopp. 1388 m²). Aanv. in overleg. Vraagprijs ƒ 425.000,– k.k.

MEERSSEN
VRIJSTAAND LANDHUIS met garage, carport, ruime tuin met veel privacy, perceelsopp. 1395 m², 4 slaapkamers. Aanvaarding in overleg. Vraagprijs ƒ 455.000,– k.k.

ULESTRATEN
Riant gel. VRIJSTAAND LANDHUIS met c.v., inpandige garage en ruime tuin met veel privacy. Max. wooncomfort, royale indeling en luxe afwerking. Prijs en aanv. in overleg.

KOOP - VERKOOP - HUUR - VERHUUR - VERZEKERINGEN - BEHEER - TAXATIES EN HYPOTHEKENADVIES

Zat. geopend van 10.00-13.00 uur

nicolai
makelaardij
tel. 043-254555
stationstraat 20 maastricht

Pickée, Van Huis Uit Aktief!

HEERLEN: Goed onderh. tussenwoonhuis met gas-c.v., voorz. van hardhouten kozijnen, berging en achterom. Ind. o.a. gang, provisiekelder, L-vormige woonk. (± 32 m²) met openhaard, aangeb. woonkeuken met kunststof aanbouwkeuken en app., 3 slpks, bet. badk., zolder. Vraagprijs: ƒ 109.000,– k.k.

HEERLEN-Heksenberg: Winkel-/woonhuis met grote tuin voor diverse doeleinden geschikt. Ind. o.a.: ruime kelder, verkoopruimte, woonk., keuken, werkpl., dub. garage. 1e verd.: woonk., keuken, 2 slaapk., douche. 2e verd.: slaapk., zolderruimte. Aanv.: n.o.t.k. Vraagprijs ƒ 159.000,– k.k.

HEERLEN-Kloosterkoolhof: Aan de rand van het centrum van Heerlen, tussengelegen woonh., achterst. onderh. Ind. o.a. kelder, woonk., keuken, badk., 3 slaapk., zolder. prijs: ƒ 67.000,– k.k.

HEERLEN-Welten: Type vrijstaand woonhuis met gas-c.v., garage en tuin. Ind. o.a.: hal met plavuizen vloer, woonkamer met parketvloer, eetkeuken, 4 slaapkamers, badkamer, Ged. dubbele beglazing; ged. rolluiken. Vraagprijs: ƒ 235.000,– k.k.

HEERLEN: Vrijst. woonhuis met gas-c.v., grote garage en goed aangelegde tuin met veel privacy. Ged. Geïsol.; goed onderh. Ind. o.a.: provisie- en wijnkelder, royale hal, ruime L-vormige woonk. (ca. 50 m²) met open haard, keuken met keukeninst. bijkeuken; ruime t.v.-kamer - werkruimte (ca. 40 m²) met zitkuil en open haard; serre. 3 slaapk., 2 badk. Vraagprijs: ƒ 349.000,– k.k.

HOENSBROEK: Rustig gelegen, zeer ruim goed en luxe afgewerkt halfvrijst. woonh. met gas-c.v., garage en zonnige tuin. Ind. o.a. hal, L-woonk. (ca. 40 m²) met tegelvl., keuken voorzien van kunstst. aanbouwkeuken met app., 3 slaapk., badk., met ligbad, douche, toilet enz., vaste trap naar 2e verd., 4e slaapk., bergruimte, prima staat van onderhoud. Vraagprijs: ƒ 179.000,– k.k.

KERKRADE-WEST-Spekholzerheide: Appartement met gas-c.v., berging en parkeerplaats. Ged. dubbele beglazing. Ind. o.a. woonk., keuken (ca. 37 m²) met plavuizenvloer (wit). Twee slaapkamers. Badk.; overname rijksbijdrage mogelijk. Vraagprijs ƒ 78.000,– k.k.

NIEUWENHAGEN: Hoekwoonhuis met berging en diepe tuin. Ind. o.a. gang, toilet, provisiekelder, woonk. keuken, 3 slpks, eenv. badk. bergzolder, renovatie subsidie mogelijk. Vraagprijs: ƒ 92.500,– k.k.

NIEUWENHAGEN: Halfvrijst. woonh. met gas-c.v., garage en mooie tuin. Geh. geïsol. Degelijk uitv. niveau. Ind. o.a. 2 kelderr., royale hal, woonk. met leistenen vl., luxe keukeninst. met app., 3 slaapk., ruime badk. met o.a. ligb. en douche. Vaste trap naar zolder. Grote hobbyruimte met park. vl., zolderk., bergr. Kooppr. ƒ 198.000,– k.k.

SCHAESBERG: Vrijst. woonh. met gas-c.v., grote garage (2 auto's) en goed aangel. tuin met veel privacy. Goed en rustig gel. Muren en dak zijn geïsol., dub. begl., elek. roll. Goed onderh. Ind. o.a. 2 kelders, royale hal, L-vorm. woonk. (ca. 47 m²), luxe keukeninstall., met app. 3 slaapk. badk., vliering. Koopprijs: ƒ 229.000,– k.k.

SCHAESBERG-Centrum: Ruim vrijst. woonh. met praktijkr., gas-c.v., dub. begl. en prachtige tuin (op zuiden) met veel privacy (perc. opp. ca. 1.230 m²). Ind. o.a.: sout.: wijnkelder, hobbyruimte, c.v.-ruimte. Part.: ruime living (ca. 62 m²) met leistenenvloer en open haardpartij, eetkeuken met kunst. keukeninst. met apparatuur, werkkamer, praktijkruimte met zes kamers (totaal ca. 85 m²). 1e verd.: 6 royale slaapkamers (3 met vaste wastafel) 2 badkamers, toilet. Vraagprijs ƒ 520.000,– k.k.

SCHINVELD-Achter Genne Berg: Binnenkort zal worden gestart met het bouwen van ruime halfvrijst. woningen met gas-c.v., berging (mogelijkheid voor garage) en tuin. Ind. o.a. woonk., keuken (dicht), 3 slpks, badk., zolder. Koopprijs: ƒ 131.950,– v.o.n. Totale premie ƒ 41.000,–. Netto maandlast ƒ 620,–.

BOUWTERREINEN

HEERLEN-ZUID: Heerlerbaan: Bouwterrein ca. 751 m². Vrijstaand woonhuis met mogelijkheid voor kantoor-/praktijkruimte. Vraagprijs: ƒ 109.000,– k.k.

HOENSBROEK: Heerlerweg. Geschikt voor vrijstaande woningen-bungalows. Perceelsoppervlakte vanaf ca. 750 m². Prijs per m² ƒ 102,– k.k.

LANDGRAAF-HOEFVELD-BOUWTERREINEN: Aan de buitenrand van het Hoefveld. Landelijk gelegen met prachtige vergezichten. Nog slechts één bouwkavel ca. 1.403 m². Koopprijs: ƒ 125.000,– inclusief B.T.W.

SCHAESBERG-ONDERSTE MOLT: Bouwterreinen. Uitstekend en goed gelegen. Goed bereikbaar. Nabij centrum. Bestemd voor vrijstaande woningen/bungalows. Variërend van ca. 500 m² tot 1.000 m². Prijzen vanaf ƒ 82.500,– v.o.n.

HYPOTHEEK

…
WAAR U OOK KOOPT, INFORMEER EERST BIJ ONS ZONDER KOSTEN NAAR UW MOGELIJKHEDEN.
…

Taxaties, makelaardij o.g., hypotheek-adviescentrale

Maandag tot en met vrijdag van 9.00 tot 19.00 uur
Ook 's zaterdags geopend van 9.00 tot 17.00 uur

Heerlenseweg 22, 6371 HS, Postbus 31193 6370 AD Landgraaf

NVM MAKELAAR

Pickée makelaardij bv
045-326767

PLANT EEN FRUITBOOM !
IN HET KINDERDORP JOAO PESSOA IN BRAZILIE

Het comité Heerlen van SOS-Kinderdorpen wil in dit dorp, dat bestaat uit familiehuizen en een k… en basissc… een boomgaard …planten, die do…de kinderen wordt o…erhouden en hen zal …orzien …het n… fruit.

DOE …E, SCHENK EEN BOOM !
Voor …chts f 50,- koopt u …en fruitboom voor …o Pessoa. De sch…kers van een boom …vangen een …icieel schen…gscertificaat van SOS-Kinderdorpen.

Het b…rag kunt u ove…aken naar Rabo…nk Heerlen, nr. 11.…11.191 t.a.v. SOS-…inderdorpen, b…enactie (girorek…ng Rabobank 1…0.856)

Inlicht…en: Mevr. L. Phili… Leufkens, SOS-…inderdorpen comit… Heerlen, tel. 045-412736

SOS KINDERDORPEN

Zoekt u een huurhuis?

Overtuig u woensdag of zaterdag a.s. van de royale woningen, die ABC te Heerlen te huur aanbiedt

De gerenoveerde ééngezinswoningen in de wijk Vrieheide- De Stack te Heerlen beschikken op de begane grond over een hal en werkkamer, op de 1e verdieping de keuken en woonkamer en op de 2e verdieping 3 slaapkamers en een badkamer. De woningen zijn volledig geïsoleerd en voorzien van dubbele beglazing en beschikken over 2 balkons. Iedere woning bezit een forse tuin. Na inschrijving is, na overleg, eventuele toewijzing mogelijk

Huurprijzen ƒ 692,50 per maand, excl.servicekosten.

Modelwoning
Iedere woensdag en zaterdag van 13.00-16.00 uur kunt u zich in de modelwoning aan de Navolaan 54 te Heerlen, overtuigen van de royale afmetingen.

U kunt ook bellen voor een afspraak: 045-219898

ABC Vastgoedbeheer
045-219898, b.g.g. 045-712040

TE KOOP

DILSEN (B) VRIJSTAANDE VILLA

- Living (45 m²)
- Luxe keuken
- 2 Slaapkamers
- Ruime studeerkamer
- Duurzame en kostbare materialen
- Perceelsopp. 1500 m²
- Oplevering: direct

Prijs op aanvraag

…ELAARSKANTOOR O.G.
…S. SCHREINEMACHER B.V.
…mel 22, maastricht,
…oon 043-219157 tel.no. b.g.g. 216822

Lid NVM

KOMATSU
VORKHEFTRUCKS

VERKOOP
LEASING
VERHUUR
SERVICE

Mechanisatiebedrijf
frissen
Valkenburg-Houthem
Vroenhof 92
Tel. 04406-40338 Fax. 04406-42115

AQUAGEN

Wij zijn een kleine internationale onderneming op het gebied van watertechnologie en zoeken op korte termijn

MACHINEBANKWERKER

die – ervaring heeft op het gebied van hydrauliek en pompentechniek;
– zelfstandig de montagewerkzaamheden van onze apparaten kan uitvoeren.

Geïnteresseerden kunnen telefonisch contact opnemen met ons bedrijf tussen 11.00 en 12.00 uur en 17.00 en 18.00 uur.

AQUAGEN B.V.
postbus 22128
6360 AC Nuth
Nederland
tel. 045-245333

Zondag 16 december

KERSTKEUKENSHOW

in onze DESIGN-KEUKENSTUDIO hartje Heerlen
van 11 uur v.m. tot 17 uur n.m.

Nu nog kopen aan oudejaarsprijzen voor levering in '91. En bovendien een extra mooi kerstcadeau bij aankoop va. 5.000,-

Lid A.N.V.K.

Vossen Keukens

Glaspaleis, Kerkplein 45, HEERLEN

NVM
MAKELAARS

---

aquina

**HEERLEN,
MGR. FERRONSTRAAT 8**

Heksenberg. Rustig op 1e verdiep. gelegen appartement. Ind.: kelder berging. 1e Verd. hal, toilet, woonkamer met balkon, open keuken met witte tegelvl.r en eetbar. 2 slpks. betegelde douche. Bouwjaar 1958. Aanv. direkt (Netto ca. ƒ..500,- p/mnd)
Prijs: ƒ. 57.000,- k.k.

**HEERLEN,
PLEYWEG 19**

Rustig gelegen halfvrijst. woonhuis met gar. en c.v. Ind.: sout.: 2 kelders, garage. Beg.gr.: hal m tegelvloer, woonkamer met parket, serre, keuken, terras m fraaie tuin op zuiden. 1e Verd.: 4 slaapkamers, douche. 2e Verd.: zolderberging. Bouwjaar 1964. Aanvaarding in januari '91. De woning is voorzien van rolluiken.
Prijs: ƒ. 155.000,- k.k.

**HEERLEN,
ERFSTRAAT 39**

Woonhuis met c.v. en tuin. Ind.beg grond: hal met toilet, woonkamer van 33 m², keuken, berging. 1e Verd.: 3 slaapkamers, badkamer met ligbad, vaste wastafel, c.v.-ruimte en bergkast.
Prijs: ƒ. 98.000,- k.k.

**HOENSBROEK,
PROF. K. ONESSTRAAT 89**

Split-level woonhuis met c.v., inpandige gar. en ca. 18 m lange tuin. Ind. o.a.: hal, gar., toilet, eetkamer/keuken, woonk., 3 slaapk., badkamer met ligbad, apart 2e toilet en 2 bergkasten. Grotendeels kunststof ramen en kozijnen, dubbele beglazing en rolluiken. Cv-ketel / dak ca. 5 jaar geleden vernieuwd
Prijs: ƒ. 125.000,- k.k.

**HEERLEN,
RAADHUISSTRAAT 38**

Appartement in hartje Heerlen, gelegen op de 3e etage, m lift bereikbaar. Ind.: kelder: berging. Beg.gr.: gezam. fietsenberging. 3e Verd.: hal, woonkamer, keuken, badk. m ligbad en v.w., 3 slaapkamers, berging en balkon aan voor- en achterzijde. Voorzien van stadsverw. Aanvaarding spoedig.
Prijs: ƒ. 99.000,- k.k.

**HOENSBROEK,
AKERSTRAAT N. 272**

Winkel-woonh. met c.v., binnenplaats, gar. en berging. Ind.: kelder, hal, woonkeuken (ca. 25 m²) winkelruimte (ca. 37 m²) aansl. gar. (ca. 12 m²). 1e Verd.: woonk., slaapk. keuken en badkamer. 2e Verd.: 3 slpks., en berging. 3e Verd.: zolder via vaste trap. Voor div. doeleinden geschikt. Aanv. ca. 3 mnd.
Prijs: ƒ. 149.000,- k.k.

**HEERLEN,
LIMBURGIASTRAAT 21**

Prachtig verbouwd woonhuis m c.v. en tuin. Ind.: kelder, hal, woonk. m plavuizen en sierpleister, keuken m prachtige aanbouw-installatie, mooie tuin. 1e Verd.: 2 slpks, royale badk.. 2e Verd: vaste trap, 3e slpk., c.v.-berging. De woning verkeerd in prima staat en is geheel geïsoleerd. Bouwjaar 1942. Aanvaarding in overleg.
Prijs: ƒ. 116.000,- k.k.

**LANDGRAAF,
NAMID. DRIESSEN 20**

Ubach o Worms. Mooi type vrijst. woonh.m garage. Ind.: hal. luxe toilet, L-vorm. living (37 m²), keuken m luxe (witte) aanb.install. bijkeuken, gar., flinke tuin m terras. 1e Verd.: 2 à 3 slpks, luxe badk. 2e Verd.: slaap/hobbyk. 2 bergingen. Geheel geïsoleerd. Hardhout. Opp. ca. 330 m². Bwjr. '85. Aanv. in overleg.
Prijs: ƒ. 198.000,- k.k.

**HEERLEN
MERGELSWEG 136**

Drive-inn woning, met voor en achter vrij uitzicht, inpandige garage, c.v. en tuin. Ind. beg.grond: hal, garage en 4e slaap/hobbykamer. 1e Verd.: woonkamer en keuken. 2e Verd.: 3 slaapkamers en fraaie badkamer met ligbad, v.w. en 2e toilet. Dak ca. 4 jaar oud. Bouwjaar 1975.
Prijs: ƒ. 122.500,- k.k.

**UBACH O WORMS
PAST. HUPPERTZSTR. 34**

Halfvrijst. woonh. met c.v., kelder, gar.en kleine achtertuin. Ind.: kelder, grote woonk., aansluit. keuken m inrichting en apparatuur, berging. 1e Verd.: 3 slpks. douche. 2e Verd.: via vaste trap bereikb.m c.v. ketel en slaap/hobbyruimte. De woning is deels geïsol., voorz. v dubb. beglaz., kozijnen zowel in hardhout als aluminium. Aanv. in overleg.
Prijs: ƒ. 135.000,- k.k.

aquina

**Makelaardij O.G., Taxaties
Hypotheek-adviescentrum
Ruys de Beerenbrouckl aan 28, Heerlen
óók zaterdags: 10.00-13.00 uur**

Tel : (045) 715566

NVM HYPOTHEEK SHOP

DE BESTE HYPOTHEEK KUN JE NIET MEER MISSEN.

Met een hypotheek leent u verreweg het grootste bedrag in uw leven. Maar het kiezen van die ene, voor u juiste hypotheek wordt met de dag moeilijker.

Gelukkig krijgt u daarbij nu deskundig advies. Van de NVM Hypotheekshop. Op 250 plaatsen in ons land, dus ook bij u in de buurt. Wij weten exact de weg in hypothekenland.

Uit alle hypotheken van alle geldverstrekkers selecteren wij voor u de juiste. Tegen de best mogelijke voorwaarden. De beste hypotheek kunt u dus niet meer missen.

DE NVM HYPOTHEEKSHOP. BETER THUIS IN ALLE HYPOTHEKEN.

Waar en hoe zijn de Hypotheekshops te bereiken:

Beek	Elsstraat 1	046-373601
Gronsveld	Rijksweg 37A	04408-1423
Hoensbroek	Hoofdstraat 88	045-230700
Landgraaf	Heerlenseweg 22	045-326680

---

3 dagen

spoedverkoop

As. bruidjes, vraag niet hoe het kan, maar profiteer ervan!

Verkoop van internationale bruidsmode

Vanwege te grote voorraden en het faillissement van een van onze fabrieken, zijn wij, in overleg met de curator, in het bezit gekomen van 250 bruidsjaponnen, die wij gaan verkopen tegen bodemprijzen. Kom en overtuig u!!!

Prijzen van bijv. 695,– NU
350,–

- Ruime keus in accessoires
- Uw bruidstoilet wordt pasklaar geleverd
- Pasgelegenheid aanwezig!
- Ongekend lage prijzen

Op onze bruidsmodecollectie:
30, 40 en 50% korting

NIEUW! Nu ook voor de bruidegom

- Betaalbaar
- Gratis vermaken
- Grote keus

Compleet vanaf **395,–**

NIEUW in onze collectie: kinder- en communiejurkjes!

Waar: **Motel Heerlen
Terworm 10, Heerlen**

Wanneer: **zondag 16 dec. '90 van 12.00-18.00 uur
maandag 17 dec. '90 van 11.00-18.00 uur
dinsdag 18 dec. '90 van 11.00-17.00 uur**

PERTTI PALMROTH

POUWELS

Benzenraderweg 42
6411 EE Heerlen
telefoon (045) 710384
Vlakbij politiebureau

KADOTIP van het jaar

Ech... ond... k...

Geef feestelijk verpakte entree-kaarten kado voor voorstellingen in Wijngrachttheater of Rodahal

Bel voor info:045-454141

Rodahal Kerkrade/Wijngrachttheater Kerkrade

Mededeling aan het publiek

In opdracht van de belastingen van Noord-Holland, gaan wij over tot verkoop van 167 bontjassen.

Gedurende 3 dagen kunt u voor elke prijs een jasje bemachtigen. Ieder aannemelijk bod wordt geaccepteerd.

De voorraad bestaat uit de soorten lam, bisam, vos, nerts, persianer en vele andere soorten.

Verkoop uitsluitend contant of bank/girocheque.

Deze verkoop geschiedt met deskundig personeel en wordt gehouden in

Motel Heerlen Terworm 10, Heerlen

op zondag 16 december '90 van 12.00 tot 18.00 uur, maandag 17 december '90 van 11.00 tot 18.00 uur, dinsdag 18 december '90 van 11.00 tot 17.00 uur

Lange mantels
van ƒ 1895,– nu
ƒ 595,–

Korte jasjes
van ƒ 895,– nu
ƒ 300,–

Bosch Gourmet

- magnetron
- bovenonderwarmte
- hete lucht
- infra + circulatiegrill

Alles in een: Hmg83 **1399,–**
Hmg84 **1599,–**

Bosch keukenstudio
a. eggen
Akerstraat 160, Hoensbroek
045-213017
Koop bij de man die het ook repareren kan

Samsonite

„v. Bommel"
„Mephisto"
„Picardi"

Grote keuze bij
schoenmode **Ploum**

Grupellostraat 42
Kerkrade
tel. 045-453385

Uniek in Heerlen en Maastricht

Ballon Romantiek

Wij versturen uw kerstballon met uw geschenk door geheel Nederland vanaf ƒ 7,50

Dr. Poelsstraat 5, Hrl. 045-741941
Grote Gracht 4, M'tricht 043-252846

---

*De olifant
VOC-sigaren*

*Oud Kampen
Sum. Cum Laude*

*Justus van Maurik
Top-sigaren*

De Huifkar

*Balmoral
sigaren voor
fijnproevers*

*De Heeren van Ruysdael
voor de echte kenner*

SIGAREN EEN MOOI KERSTKADO
SIGARENMAGAZIJN · TIJDSCHRIFTEN
H. LINDEN
Keekstraat 2
6413 HP Heerlen - Tel. 045-211121
KERSTAVOND „HET MOMENT VAN DE DAG WAAROP JE EEN SIGAAR OPSTEEKT"

**SCHOENENSPECIAALZAAK
STEVENS**

goed voor voeten

Wij zijn lid van het Schoenpassersgilde, dat betekent voor u:
GARANTIE VOOR PASVORM
Wij staan graag tot uw dienst!

SCHINNEN
Dorpsstraat 27
Tel. 04493-1633

BRUNSSUM
Kerkstraat 73
Tel. 045-272399

Smell - A - like Shop

50 Franse topgeuren perfect gekopieerd onder één naam.

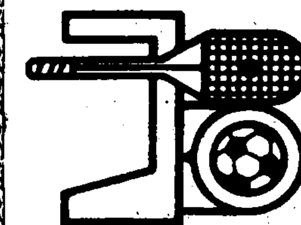
Eau de toilet 50 ml 14,9
Eau de parfum 50 ml 19,7
After shave lotion 100 ml 14,9

Ook zijn deze geuren verkrijgbaar in badolie, badschuim, haarshampoo.

Kom vrijblijvend voor gratis geurmonster.

**Holzstraat 93A, Kerkrade,
045-457674.**

Herencollectie
1991 (Australian)
reeds nu voorradig

ONKYO hifi?
SABA TV of video?
BANG & OLUFSEN?

Dan naar:

**ELECTRO BEMELMANS
HEERLEN
BANG & OLUFSEN-CENTRUM**

Wannerstraat 12
HEERLERHEIDE
045-212330

Tevens electromaterialen

MET EEN CURSUS VAN COME WERK JE ER ZO MEE

☐ **CURSUS DOS**
3 lesavonden voor 145,

☐ **CURSUS WORD PERFECT 5.1**
10 lesavonden 395

☐ **CURSUS LOTUS 1 2**
10 lesavonden 395

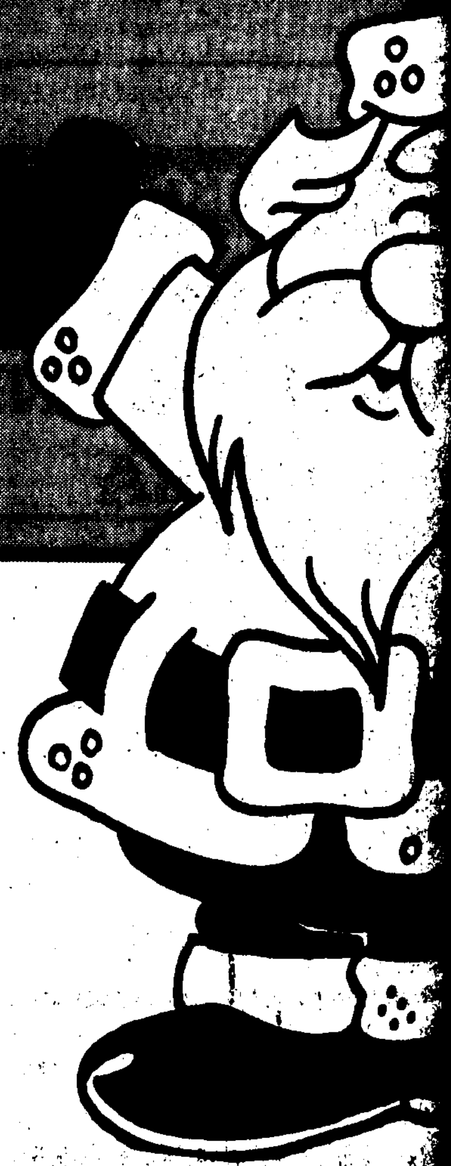
☐ **CURSUS DBASE IV**
15 lesavonden 625,

EEN CURSUS MET GEGARANDEERD SUCCE

- Alle lessen zijn inclusief lesboek
- De lessen worden gegeven van 19.00 - 21.45 uur in het gymnasium Rolduc (Kerkrade).
- Per cursist een PC beschikbaar.

Schrijf naar COME
t.a.v. mw. Mijnes
Bunderhof 21, 6418 JZ Heer
of bel (045) 421140

KOM NAAR COME
COMPUTERONDERWIJS VOOR IEDEREE

U geeft 't

Morgen 16 december
van 12.00 tot 17.00 uur

Kerstkoopavonden
woensdag 19 december van 9.00-21.00 uur
donderdag 20 december van 9.00-21.00 uur
vrijdag 21 december van 9.00-21.00 uur

GELEEN HEEFT 'T
VERENIGING GELEEN PROMOTION

KOOPZONDAG

met uitgebreide kerst-weekmarkt

maandag 24 december van 9.00-17.00 uur
maandag 31 december van 9.00-17.00 uur

~~'n kadobon van winkeliersvereniging Geleen Promotion~~

Op alle koopavonden gratis parkeren in de parkeergarage

KIES NU VOOR CLAUDIA

Husqvarna

Met de Husqvarna CLAUDIA haalt u Zweedse kwaliteit in huis voor een aantrekkelijke prijs. Electronische snelheidsregeling en krachtige motor voor het moeiteloos naaien van zware stoffen en leer. Alle nuttige steken voor gewone stoffen en stretchstoffen zijn in een handomdraai in te stellen.
Nu tijdelijk met inruilpremie!

maal ƒ 1299.-
il - 150.-
ƒ 1149.-

Husqvarna
Kwaliteit uit Zwééééden

Wijnen NAAIMACHINES
SITTARD
Rijksweg Noord 3
Tel. 046-723336

Alleen op koopzondag 16 dec. 10% korting
Voor de feestdagen ... TOTAAL CADEAUBON
bij

Marisa

Uw zaak voor:
LINGERIE van Warner, Cossard, Chantalle, Barbara, Lou, Pastunette
- Badjassen, dusters en nachtmode
- Exclusive kleding
- Beenmode Dim, Kunert, Ten Cate
- Ondermode Mey, Ten Cate, Tricosi
- Bijouterieën en parfums o.a. J.J. Castelbajac (Première) en Gucci

SCHOONHEIDS-INSTITUUT
- Maria Gallard gezichtsmodellages
- Behandelingen met Dr. Payot en Sans Soucis
- Lichaamsbehandelingen met algenpakkingen
- Afslankapparatuur - Zonnestudio

Rijksweg C 36, Geleen
tel. 046-741555

---

van Bommel® SUPERIOR SHOES

Perfect door zijn details – New Generation Classics.

Morgen, zondag, tijdens **Lucia-jaarmarkt** geopend: van 11.00 tot 17.00 uur

HOFLEVERANCIER

BEURSKENS
Markt 14
Beek
Tel.: 046-371298

Alle coupons halve prijs

TRULEY STOFFEN

Rijksweg C 35, Geleen, 046-742883
Voorstad 17/19, Sittard, 046-518040
Markt 37, Kerkrade, 045-456535
v/d Maesenstraat 3, Heerlen, 045-740735

Het adres voor kerstgebak

PATISSERIE-LUNCHROOM
John Goessen
RIJKSWEG CENTRUM 62
TEL. 046-742803
GELEEN

Patisserie en lunchroom zondag geopend
van 12.00 tot 17.00 uur

LAATSTE WEKEN VAN HET JAAR BIJ

LEDERMODE

EINDEJAARSVERKOOP
SUEDE-, LEDER- EN LAMSVACHTKLEDING

KORTINGEN TOT
50%

Het adres bekend om haar service en vakmanschap

LEDERMODE

Rijksweg-C 20, Geleen, telefoon 04490-45580

MODEHUIS Bunnemeyer

Speciale aanbiedingen en hoge kortingen op onze bekende merken

Annastraat 36, Geleen, tel. 046-742965

Vandaag grandioze modeshow

van 11.00 tot 16.00 uur

La Vie en Mode

gespecialiseerd in moderne, vlotte mode voor jong en oud
en beslist niet duur!!

ook voor de grote maten
Wij voeren in onze exclusieve kollektie ook het merk

La Vie Rose

Annastraat 28A Geleen 046-756281

STEEVENS

WALSTRAAT 14 SITTARD

GIANMARCO LORENZI
sergio rossi
MARIO VALENTINO
TOLIN
Baldinini
Aldo Bruè
TERRA PLANA
ARMANI

Ook cadeaubonnen verkrijgbaar

ASTAIRE

Jeans pantalons
aantrekmodellen
2 voor ƒ100,-
bekende merken
Gravenstraat 10
(naast Limburgs Platenhuis)
Geleen

---

handwerkhuis eva

brengt kerstsfeer in huis met exclusief kant+klaar tafellinnen en cadeau-artikelen.

Koopzondag gehele collectie 10% korting

Rijksweg C 46,
Geleen,
046-740105

Beslagname
SPOED-VERKOOP

GALERY-IRAN

Rechtstreeks uit douaneloods, honderden stuks te keus winkelkwaliteit Perzische en Oosterse tapijten. Gaat u eerst eens kijken bij zaken die opheffen, kom dan naar ons, dan zult u zien dat u honderden gulden goedkoper uit bent.

Deze partij hebben wij uit een faillissement opgekocht en gaan tegen weggeefprijzen de deur uit
HAAST U OP = OP Hier enkele voorbeelden

BIDJAR	250x350 2850,- nu	**1125,-**
KASHAN	[illegible]	**895,-**
MIR	[illegible]	**575,-**
HEREZ	140x200 925 nu	**395,-**
TABRIZ	[illegible]	**295,-**
BIRDJAM	[illegible]	**1575,-**

Alle maten aanwezig

GALERY-IRAN
Geleen tel. 046-755003
in voortuin

GALERY-IRAN
Kerkrade

Let op de speciale koopavonden voor Kerstmis en koopzondag in Geleen van 12.00 tot 17.00 uur

---

LET OP! SLECHTS 3 DAGEN VERKOOP VAN VESTEN EN TRUIEN

Groothandel Topmerk biedt aan (rechtstreeks aan particulier): zijn monstercollectie truien/vesten. Deze truien/pullovers, bestaande uit wol en/of katoen, hebben een winkelwaarde van ƒ 150,–.

Éénmalig verkopen wij deze modellen vanaf ƒ 45,– per stuk (incl. BTW)
(max. 3 per klant)
Tevens

liquidatieverkoop

in opdracht van belanghebbenden, gaan wij nu direct over tot dringende, onmiddellijke liquidatieverkoop van een partij lederen kleding.

Bestaande uit:
★ damesjacks ★ herenjacks ★ jassen

Echt lederen kleding
Prijzen vanaf ƒ 195,–
Absolute bodemprijs

Waar: **Motel Heerlen**
Terworm 10, Heerlen

Wanneer: **zondag 16 dec. '90 van 12.00-18.00 uur**
maandag 17 dec. '90 van 11.00-18.00 uur
dinsdag 18 dec. '90 van 11.00-17.00 uur

Een pagina vol Kerstgeschenken

CURSUSSEN + OPLEIDINGEN

Nederland 1

13.00-13.05 **Nieuws voor doven en slechthorenden.**
VARA
13.45 ●●**Matinee.** Gidon Kremer, viool en Andrej Gawrilow, piano. Werken van von Weber, Rossini en Sjostakovitsj.
14.48 **Neighbours.** Australische serie.
15.27 **Museumschatten.** Prof. Henk van Os geeft achtergronden bij voorwerpen uit de Nederlandse musea. Vandaag: Chinese excentriekelingen. (herh.).
15.45 **Kinderen voor kinderen.** Liedjesprogramma. (herh.).
16.46 **Brainstorm.** Quiz.
17.10 **Reportage over het hoe en waarom van de aktie Help de Russen de winter door.**
17.30 ●●**Journaal.**
17.40 **Flying doctors.** Australische dokterserie. Afl.: Dilemma. Tijdens de inspectie van een grote boorinstallatie in de buurt van Coopers Crossing ontploft er een pijpleiding.
18.31 **(TT)Zeg 'ns AAA.** Comedyserie. Afl.: Kerstmis.
19.00 ●●**Journaal.**
19.20 **Help de Russen de winter door.** Rechtstreekse tv-actie van de gezamenlijke omroepen met o.a. Sonja Barend vanuit het Kremlin.
20.00 ●●**Journaal.**
20.06-00.30 **Help de Russen de winter door.** Vervolg.

● *Johanna von Koczian en Karl Michael Vogler in 'Gegenspieler'. (Nederland 2 – 20.28 uur)*

Nederland 2

13.00-13.05 **Nieuws voor doven en slechthorenden.**
17.30 ●●**Journaal.**
AVRO
17.41 **Post!!** Brievenrubriek voor de jeugd.
18.08 **Wordt vervolgd.** Tekenfilmmagazine
18.30 **Pauze tv.** Jongerenmagazine.
18.56 **(TT)Jackpot.** Spelprogramma.
19.27 **Growing pains.** Amerikaanse comedyserie. Afl.: A reason to live.
20.00 **(TT+●●)Journaal.**
20.28 **Weekendkrimi: Tegenspeler.** Duitse misdaadfilm. Jürgen Koch is een opgewekt persoon, hoewel hij werkloos is en vaak financiëel afhankelijk is van zijn vriendin Eli Reisinger.
22.04 **Glamourland.** Society-magazine gepresenteerd door G.J. Dröge.
22.35 **Karel.** Talkshow met Karel van de Graaf.
23.26 **Jonge mensen in concert.** Internationale jonge talenten treden op met het Radio Symfonie Orkest o.l.v. Henry Lewis. Vandaag: Trio Fontenay.
00.08 ●●**Journaal.**
00.13-00.18 **Nieuws voor doven en slechthorenden.**

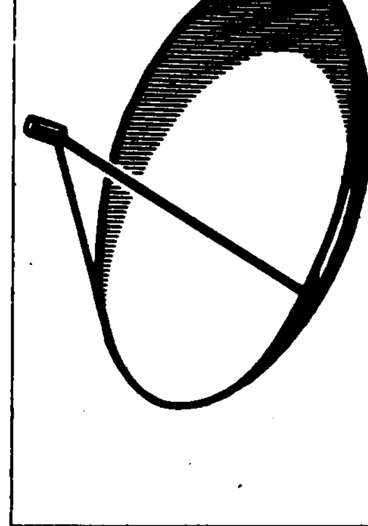
Nederland 3

NOS
09.00-09.05 **Nieuws voor doven en slechthorenden.**
13.00-13.05 **Nieuws voor doven en slechthorenden.**
16.00 **Studio Sport.** Tennis, Grand Slam te München.
17.50 **Nieuws voor doven en slechthorenden.**
18.00 **Paspoort Marokkanen.** Magazine in het Marokkaans.
18.30 **Sesamstraat.**
18.45 **Jeugdjournaal-extra.**
19.10 **Hindoe-festivals in India.** 3-delige documentaire serie over religieuze festivals in India. Afl. 2: Holi.
19.54 **Lotto-trekking.**
20.00 ●●**Journaal.**
20.20 **Het nationaal dictee.** Taalkundige wedstrijd vanuit de Eerste Kamer der Staten Generaal.
22.00 ●●**Journaal.**
22.15 **Studio Sport.**
23.35-01.10 **Jakarta.** Amerikaanse speelfilm uit 1988 van Charles Kaufman. Topman Falco van de CIA heeft in Jakarta de opdracht Esha, hoofdgetuige in een belangrijk drugsproces, te beschermen. Dan maakt hij een klassieke fout. Hij wordt verliefd op een mysterieuze Oosterse schone.

RTL 4

07.00 **Ochtendprogramma.** Met o.a. Rete Mia.
08.00 **Télékids.** Kinderprogramma.
12.00 **Middagprogramma.** Met o.a. Classique en Rete Mia.
15.30 **Villa Lux.** Jongerenprogramma.
16.30 **De Flintstones.** Tekenfilmserie.
17.00 **Wijnexpress.**
17.30 **Tineke.** Deel 1.
18.00 **Journaal.**
18.10 **Tineke.** Deel 2.
19.30 **Journaal.**
19.50 **Weerbericht.**

19.55 **Rad van Fortuin.** Presentatie: Hans van der Togt.
20.25 **Miniplaybackshow.** Presentatie: Henny Huisman.
21.40 **Mag het iets meer zijn?** Nederlandse comedyserie.
22.10 **Goede tijden, slechte tijden special.** Nederlandse dramaserie, terugblik.
23.00 **Journaal.**
23.10 **The Bride.** Amerikaanse speelfilm uit 1985 geregisseerd door Franc Roddam. Dr. Frankenstein creëert de volmaakte vrouw, The Bride, voor het monster Viktor. Als zij echter op Frankenstein verliefd wordt en niet op Viktor, komt het monster terug om zijn bruid te halen.
01.15 **Nachtprogramma.** Met o.a. Classique en Rete Mia.

RTL Plus

06.00 **Reporter des verbrechens.** Amerikaanse misdaadserie. (herh.).
06.45 **Notarztwagen 7.** Duitse serie. Afl.: Die Gefälligkeit. (herh.).
07.10 **Die Schöngrubers.** Duitse serie. Afl.: Aller Anfang ist schwer. (herh.).
07.35 **Lieber Onkel Bill.** Amerikaanse serie. Afl.: Ein Freund aus Bolivien. (herh.).
07.55 **Konfetti.** Kinderprogramma met Nicole Bierhoff.
09.35 **Klack.** Kinderspelshow met Nicole Bierhoff.
10.20 **Inspector Gadget.** Franse tekenfilmserie. Afl.: Winterolympiade.
10.45 **Gewusst wie.** Magazine voor doe-het-zelvers.
11.00 **Tekenfilm.**
11.15 **Marvel Universum.** Amerikaanse tekenfilms.
12.35 **He Man.** Amerikaanse tekenfilmserie. Afl.: Skeletors neue Waffen.
13.00 **Im Land der Saurier.** Amerikaanse serie. Afl.: Die Grotte zum Zeittor.
13.25 **C.O.P.S.** Amerikaanse tekenfilmserie. Afl.: Die Super-Erpressung.
13.50 **Teenage mutant hero turtles.** Amerikaanse tekenfilmserie. Afl.: Kampf mit dem Rattenkönig.
14.15 **Pazazz.** Muziekmagazine gepresenteerd door Ingo Schmoll.
15.50 **Daktari.** Amerikaanse serie. Afl.: Hoher Besuch.
16.00 **Lassie.** Amerikaanse serie. Afl.: Lassie ist verschwunden.
16.20 **Katts and Dog - Ein Herz und eine Schnauze.** Amerikaanse serie. Afl.: Ein fragwürdiger Liebhaber.
16.50 **Supermatch III Alpine 90.** Sportprogramma.
17.45 **Wunderbare Jahre.** Amerikaanse serie. Afl.: Die Rock'n' Roll-Legende.
18.10 **Action - Neu im Kino.** Filmtips door Isolde Tarrach.
18.45 **RTL aktuell.**
19.00 **Anpfiff.** Voetbalshow met Ulli Potofski.
20.15 **Kulis Buchclub.** Literair magazine Hans Joachim Kulenkampff.
21.25 **Mord ist Ihr Hobby.** Amerikaanse misdaadserie. Afl.: Eine Leiche zuviel.
22.15 **Dall-As.** Talkshow met Karl Dall.
23.15 **Lass jucken, Kumpel!** Duitse erotische speelfilm uit 1972 van Franz Marischka.
00.55 **Verflixt noch mal....Wer hat, der hat!** Braziliaanse erotische speelfilm uit 1979 van Jose Miziara.
02.20 **Tôte Amigo.** Italiaanse western uit 1966/1968 van Damiano Damiani. (herh.).
03.50 **Bruce Lei - Das Haus des Drachen.** Karatefilm uit Hongkong (1979) van Puo Chong Jan.
05.10 **Ihr Auftritt, Al Mundy.** Amerikaanse serie. (herh.).
05.55 **Aerobics.**

SSVC

10.00 Children's SSVC. **10.25** Land of the giants. **11.15** The Jetsons. **11.40** Happy days. **12.00** Trivial pursuit. **12.30** The Noel Edmonds Saturday Roadshow. **13.15** Grandstand: International Snooker, UK Championships from Preston, Racing from Chepstow. **18.05** News and weather. **18.15** Mark Page's Pop Spot. **18.45** Russ Abbot, comedy. **19.15** Blind Date with Cilla Black. **20.05** Happy birthday Coronation Street. **21.20** Christmas Road Safety. **21.55** The driven man: Rowan Atkinson and the motor car. **22.45** News and Weather. **23.00** Screenplay presentation: A safe house. **00.05-01.25** World Matchplay Snooker.

BBC Europe

09.25 Today's viewing. **09.30** Hartbeat. **09.55** Byker Grove. **10.20** Maid Marian and her Merry Men. **10.45** Clean Slate. **11.15** Travel Show Guides. **11.45** Food and Drink. **12.15** Red Star in Orbit. **13.15** Grandstand. **18.00** News and Weather. **18.15** Rough Guide to Careers. **19.05** The Noel Edmonds Saturday Roadshow. **19.50** Every Second Counts. **20.25** Challenge Anneka. **21.15** 40 Minutes. **21.55** First sight. **22.25** News and Sport. **22.45** Discoveries under Water. **23.35** Olympia horse show. **00.35** Balloon. **01.05-01.10** Sunday's Viewing.

Eurosport

07.00 Barrier reef. **07.30** The Flying Kiwi. **08.00** Fun Factory. **10.00** Triathlon. **10.30** Motorsport nieuws. **11.00** Ski report.; Worldcup skiën. **19.00** Wielrennen. **20.00** Zeilen. **20.15** WWF worstelen. **21.45** Boksen. **22.45** Worldcup skiën. **23.45** Tennis. **01.45** IJssport.

Super Channel

07.00 The Mix. **15.00** The Inspector General. **17.00** Videofashion. **17.30** Coca-Cola Eurochart. **18.00** Ultra Sport. **19.50** Goodyear Weather Report. **20.00** Captain Power. **20.30** Wanted dead or alive. **21.00** Royal Wedding. **23.40** Lady of Burlesque,.

MTV Europe

08.00 Paul King. **10.00** Club. **11.00** Spotlight. **11.30** US Top 20 Countdown. **13.30** XPO. **14.00** Spotlight. **14.30** Maiken Wexo. **17.00** Spotlight. **17.30** Yo! Raps. **18.30** The Big Picture. **19.00** Braun European Top 20. **21.00** The Party Zone. **23.30** Club. **00.00** Saturday Night Live. **00.30** Ray Cokes. **03.00** Night Videos.

CNN

07.00 News Update. **07.30** Moneyline. **08.00** News Update. **08.30** News Update. **09.00** World Business This Week. **09.30** News Update. **10.00** News Update. **10.30** News Update. **11.00** News Update. **11.10** Larry King. **12.00** News Update. **12.30** News Update. **12.40** The International Correspondent. **13.00** News Update. **14.00** News Update. **14.10** The Big Story. **14.30** News Update. **15.00** News Update. **15.10** Healthweek. **15.30** News Update. **15.40** Moneyweek. **16.00** News Update. **16.10** Science and Technology Week. **16.30** News Update. **16.40** Style with Elsa Klench. **17.00** News Update. **17.10** Showbiz This Week. **17.30** College Football Preview. **18.00** News Update. **18.30** News Update. **18.40** Evans and Novak. **19.00** World Business This Week. **19.30** News Update. **19.40** Newsmaker Saturday. **20.00** News Update. **20.10** Healthweek. **20.30** News Update. **20.40** Style with Elsa Klench. **21.00** News Update. **21.10** Your Money. **21.30** News Update. **21.40** The International Correspondent. **22.00** News Update. **22.30** News Update. **22.40** Futurewatch. **23.00** News Update. **23.30** News Update. **23.40** Newsmaker Saturday. **00.00** News Update. **00.40** Pinnacle. **01.00** News Update. **01.10** The Big Story. **01.30** News Update. **02.00** News Update. **03.00** News Update. **03.10** Showbiz this Week. **03.30** News Update. **04.00** News Update. **05.00** News Update. **05.10** The Capital Gang. **05.30** News Update. **06.00** News Update.

Duitsland 1

09.00 **Heute.**
09.03 **Länder - Menschen - Abenteuer.** Reportage over Turkije.
09.45 **Der Mensch ist so jung wie seine Gelenke.** Afl. 1.
10.00 **Heute.**
10.03 **Auslandsjournal.**
10.45 **ZDF-info Gesundheit.** Vandaag: Hygiëne tussen kookpot en koelkast.
11.00 **Heute.**
11.03 **Reisen mit Peter Maffay.** Een ponyreis door IJsland en de Faeröer-eilanden.
11.35 **ARD-Sport extra.** Wereldbeker skiën voor dames en heren.
13.45 **Europamagazin.**
14.15 **Hallo Spencer.** Kinderserie. Afl.: Wir spielen: Der Wolf und die sieben jungen Geisslein.
14.45 ●●**Formel Eins.** Hitparade.
15.30 **Die Goldenen 1 - extra.** Speciale loting van de ARD tv-loterij.
15.55 **Transarctica.** Documentaire over een tocht door Antarctica.
16.40 **Besser essen in Deutschland.** Vandaag: Wismar.
17.10 **Erstens.**
17.55 **Tagesschau.**
18.00 **Sportschau-Telegramm.**
18.15 **Sportschau.**
19.58 **Programma-overzicht.**
20.00 **(TT)Tagesschau.**
20.15 **(TT)Günstling der Hölle(3).** Amerikaanse tv-film uit 1988 van Jeff Blechner.
21.40 ●●**Lotto-trekking.**
21.45 **Tagesschau.**
21.55 **(TT)Das Wort zum Sonntag.** Door pastor Dieter Katte uit München.
22.00 ●●**Mary.** Die frech frivole illusion, show van de travestie-ster Mary (Georg Preusse).
23.30 **Zwischen Zwölf und Drei.** Amerikaanse speelfilm uit 1976 van Frank D. Dilroy.
01.05 **Tagesschau.**
01.10-01.15 **Nachtgedanken.** Beschouwing door Hans Joachim Kulenkampff.

Duitsland 2

08.30 **Nachbarn in Europa.** Informatie in het Turks, Servo-Kroatisch en SPaans.
09.00 **Heute.**
09.03 **Länder - Menschen - Abenteuer.** Reportage over Turkije.
09.45 **Der Mensch ist so jung wie seine Gelenke.** Afl. 1.
10.00 **Heute.**
10.03 **Auslandsjournaal.**
10.45 **ZDF-info Gesundheit.** Vandaag: Hygiëne tussen kookpan en koelkast.
11.00 **Heute.**
11.03 **Nachbarn in Europa.** Internationaal magazine.
12.35 **Diese Woche.** Weekoverzicht.
12.55 **Persoverzicht.**
13.00 **heute.**
13.05 **Ein Studio voller Schwäne.** Reportage over de verfilming van het ballet Schwanensee.
13.50 ●●**Auf Stippvisite bei Mitmenschen.** Documentaire over een kinderdorp in Padre Burgos op het Philippijnse eiland Leyte.
14.20 **Wir stellen uns.** ZDF-intendant Prof. Dieter Scholte in gesprek met kijkers.
15.05 ●●**Ihr Musikwunsch.** Werken van o.a. Schubert, Prokofjev en Mozart.
15.50 **Pick und die kleine Wolke.** Animatieserie.
16.05 **Mittendrin.** Milieumagazine voor kinderen.
16.30 **Alfred J. Kwak.** Tekenfilmserie. Afl. 9: Ein gefährliches Geschenk.
16.50 **Pingu.** Poppenserie. Afl.: Pinga geht verloren.
16.58 **Programma-overzicht.**
17.00 **heute.**
17.05 **Raumschiff Enterprise - Das nächste Jahrhundert.** Sf-serie. Afl.: 11001001. Aansl.: Hol dir die Sonne auf den Tisch, culinaire serie.
17.40 **Raumschiff Enterprise - Das nächste Jahrhundert.** Vervolg.
18.10 **Länderspiegel.**
18.58 **Programma-overzicht.**
19.00 **Heute.**
19.30 **(TT)Mit Leib und Seele.** Serie. Afl.: Die verzweifelte Tat.
20.15 ●●**Wetten, dass...?** Spelprogramma..
22.00 **Heute.**
22.05 **Das aktuelle Sport-Studio.** Sportmagazine. Aansl.: Lottotrekking.
23.25 **Kesse Mary - Irrer Larry.** Amerikaanse speelfilm uit 1973 van John Hough.
00.55 **heute.**

Duitsland 3 West

09.30 **Tele-Ski '90.** Cursus skiën. Afl. 13.
10.00 **News of the week.**
10.15 **Actualités.**
10.30 **Avanti! Avanti!** Cursus Italiaans. Les 13. (herh.).
11.00 **Briefe aus Italien.** Syrakus - Weltstadt der Antike, documentaire over deze stad uit de oudheid.

● *Kok Reiner Litschko met Dagmar Berghoff in 'Besser Essen in Deutschland'. (Duitsland 1 – 16.40 uur)*

11.30 **Aus Forschung und Lehre.**
12.15 **Weltmacht USA.** Afl. 5: Kampf um die Märkte.
13.00 **Telekolleg II.** Cursus Duits. Les 12. (herh.).
13.30 **Telekolleg II.** Cursus wiskunde. Les 25. (herh.).
14.00 **WDR-Treff.**
15.00 **Sport 3 extra.**
17.00 **(TT)Lindenstrasse.** Serie. Afl.: Schönen Abend.
17.30 **Zwischen Reissbrett und Wildwuchs.**
18.15 **WM-Wissenschaftsmagazin.**
18.29 **Der Abend in West 3.**
18.31 **Gut drauf.** Talkshow. Thema: Internaten.
19.00 **Aktuelle Stunde.** Regionaal magazine met nieuws.
19.35 **Sport im Westen.**
20.00 **Napoleon oder die hundert Tage.** Tv-registratie van een toneelstuk van Christian Dietrich Grabbe.
22.15 **Wildnis Ostafrika.** Documentaire over Oost-Afrika. Afl. 2: Leben aus der Asche.
23.00 **Kunst im Gespräch.** Grenzenlos.
00.00 **Rocklife.**
01.00 **Laatste nieuws.**

Duitsland 3 SWF

14.30 **Schach dem Weltmeister.** WK schaken 1990.
15.00 **Sport 3 extra.**
17.00 **Telekolleg II.** Cursus Duits. Les 12. (herh.).
17.30 **Einführung in die arabische Sprache en cultuur.** Afl.3: Religion. Herh.
18.00 **Lindenstrasse.** Serie. Afl.: Schönen Abend.
18.30 **Beim Wort genommen.**
19.00 **Abendschau Blick ins Land.**
19.26 **Das Sandmännchen.**
19.30 **Charles de Gaulle.** Portret van deze Franse staatsman.
20.15 **Geschichten aus Amerika.** Documentaire.
21.50 **Südwest aktuell.**
21.55 **Celloconcert in b opus 104, van Dvorak.**
22.35 **Das Schaf im Wolfspelz.** Portret van de schrijver, schilder, filmmaker en acteur Herbert Achternbusch.
23.35 **Der Neger Erwin.** Film uit 1981 van Herbert Achternbusch.
01.05 **Laatste nieuws.**

RAI UNO

07.00 **Texas John Slaughter.**
08.30 **Schooltelevisie.**
09.30 **Come home X-mas.**
11.50 **Kerstconcert.**
12.05 **Mercato del Sabato.**
12.25 **Check up.**
13.30 **Telegiornale.**
14.00 **Prima.**
14.30 **Sabato sport.**
16.30 **Parlementair Nieuws.**
17.00 **Sabato dello Zecchino.**
18.00 **TG 1-Flash.**
18.10 **Piu Sanlu Piu Belli.**
19.25 **Parola e vita.**
19.40 **Alamanacco Gorno Dopo.**
20.00 **Journaal.**
20.40 ●●**Fantastico '90.**
23.00 **Journaal.**
23.10 **Speciale TG 1.**
00.00 **TG 1 Notte.**
00.20 ■ **A taste of honey.**

SAT 1

07.30 Guten Morgen mit SAT.1. **08.30** Hich Chaparral. **09.25** Horoskop. **09.30** Wirtschaftsforum. **10.00** Programmaoverzicht. **10.05** Casimir & Co. **10.25** Programma-overzicht. **10.30** The Real Ghosbusters. Aansl. Tekenfilm. **11.00** SAT.1 SPORT. **12.50** Familie Feuerstein. **13.20** Gegen den Wind. **14.10** Sherlock Holmes und Dr. Watson. **14.40** Teletip Kochen. Aansl. Horoskoop. **14.50** Teletip Wissen. **15.00** Musik News. **15.25** Auf und davon. **15.50** SAT.1 SPORT Live. **18.45** SAT.1 Blick. Aansl. SAT.1 Wetter. **19.05** SAT.1 SPORT Live. **21.55** SAT.1 Blick. **22.05** Der Frauenmörder von Boston, Amerikaanse politiefilm uit 1968 van Richard Fleischer. **00.05** Massenmord in San Franzisko. Amerikaanse politiefilm uit 1973 van Stuart Rosenberg. **01.50** Der Detektiv. **03.40-03.50** Programmaoverzicht.

TV-KANALEN, GOLFLENGTEN

Kabel- en CAI-abonnees: voor kanalen zie schema exploitant

■ = zwart/wit programma
●● = stereo geluidsweergave
ØØ = tweetalig bij stereo-app.
TT = teletekst ondertiteling

TELEVISIE

Nederland 1: 5, 26 29, 46, 5l, 53 en 57
Nederland 2: 31, 33, 35, 49, 54, 56 en 60
Nederland 3: 23, 32, 34, 43, 48, 52 en 59
RTL 4: satelliet
Duitsland 1: 9, 12, 24 en 46
Duitsland 2: 21, 29, 35 en 37
Duitsland 3 (West): 39, 48, 50, 55 en 58
Duitsland 3 (SWF): 40, 55 en 56
RAI Uno: Satelliet
België/TV 1: 10 en 44
België/TV 2: 25 en 47
België/RTBF 1: 3 en 8
België/Télé 21: 28 en 42
TV 5: satelliet
RTL Plus: 7, 26, 36, 46 en satelliet
SAT 1: satelliet
SSVC: 33, 40, 49 en 59
BBC Europe: satelliet
Eurosport: satelliet
Super Channel: satelliet
MTV Europe: satelliet
CNN: satelliet
LD-TV: Heerlen en Hoensbroek 59, Kerkrade 64

RADIO

Radio 1: 95,3 en 100,3 mHz; 747 kHz (402 m) en 1251 kHz (240 m)
Radio 2: 92,1 en 88,2 mHz (van 21.00-7.00 ook frequenties AM- en FM-zenders Radio 1)
Radio 3: 103,9 en 90,9 mHz
Radio 4: 98,7 en 94,5 mHz
Radio 5: 1008 kHz (298 m) en 891 kHz (337 m)
Omroep Limburg: 95,3 en 100,3 mHz
BRT 2: 555 m (540 kHz), FM 22, 36 en 39 (93,7-97,5 en 97,9 mHz)
Belg. Rundfunk: FM 5 en 45
RTL: 208 m (1440 kHz van 4.00-19.00) - FM 6 en 33 (88,9 en 97 mHz) - KG 49,26 m (6090 kHz)
WDR 4: 93,9 en 91,9 mHz

België/TV 1

9.30-12.30 **Schooltelevisie.**
14.15 ■**Broer van de duivel.** Amerikaanse speelfilm uit 1933 van Hal Roach. In het Italië aan het begin van de vorige eeuw wordt de bandiet Fra Diavolo door Stanlio en Ollio in de val gelokt.
15.40 **Muziekprofiel.** Vandaag: Bryan Ferry.
17.50 **Nieuwskrant.**
17.55 **Nieuws.**
18.00 **Tik Tak.** Animatieserie. Afl. 199.
18.05 **Schoolslag.** Spelprogramma waarin leerlingen en leraren van twee hoger secundaire scholen het tegen elkaar opnemen. Vandaag vanuit de sporthal Runkst te Hasselt.
18.45 **Vlaanderen vakantieland.** Een stad, gemeente, streek of een thema wordt toeristisch uitgelicht.
19.20 **Joker- en lotto-trekking, paardenkoersen, mededelingen en programma-overzicht.**
19.30 **BRT-Journaal.** De aanvankelijk op dit tijdstip geplande toespraak door Hare Majesteit Koningin Fabiola is reeds gisteravond uitgezonden.
20.00 **FC de kampioenen.** Vlaamse comedyserie. Afl. 11: Het geld of het veld.
20.25 **Baraka.** Spelprogramma waarin de kandidaten met de steun van bekende Vlamingen via vragen, spelletjes en attracties, dingen naar prijzen.
21.35 **The Hollywood-Connection.** Kwis waarin teams bestaande uit een Vlaming en een Nederlander aan de tand worden gevoeld over hun kennis van speelfilms en tv-reeksen.
22.45 **Kunst-zaken.**
22.50 **Vandaag.**
23.10 **Sport op zaterdag.**
23.40 **In de hitte van de nacht.** Amerikaanse politieserie. Afl. 16: Crack. Als de politie van Sparta kort na de arrestatie van een jonge dief met cocaïne de 13-jarige Corey Kroller betrapt op het roken van een joint, krijgt ze meer inzicht in recente inbraken.
00.25-00.30 **Coda.** Sonate opus 65, van Chopin, uitgevoerd door Mark van Aken, cello en Katrien Verbeke, piano.

België/TV 2

Geen uitzending.

België/RTBF 1

09.40 Allô bonjour! Cursus alfabetisering. Les 5. **09.50** Interwallonië: Para vosotros, magazine voor Spanjaarden. **10.30** Ciao Italia, cursus Italiaans. Les 21. **11.00** Spreek met ons mee, cursus Nederlands. Les 9 en 10. **11.30** Vidéothèque, thématisch discussieprogramma. Vandaag: L'art populaire. **13.30** La pensée et les hommes, filosofisch magazine. Vandaag: Amsterdam, ten tijde van Spinoza. (herh.). **14.05** Emission dialectale: Radjou, cultureel magazine. **14.55** Cabaret Wallon: muziekprogramma met jonge Waalse zangers. **16.05** C'est à voir, actualiteiten. Vandaag: Pakistan. (herh.). **17.20** Livres propos, literair magazine. Presentatie: Marianne Sluszny. **17.55** Félix, gevarieerd magazine. **18.10** Noubanimé. **18.25** Gourmandises, culinair magazine. **18.40** Télétourisme, toeristisch magazine. **19.15** Paardenkoersen en joker- en lottotrekking. **19.30** Toespraak van de koningin. **19.40** Journaal en weerbericht. **20.15** Le jardin extraordinaire, natuurmagazine. **20.50** L'homme aux deux cerveaux, Amerikaanse speelfilm uit 1983 van Carl Reiner. Op een avond rijdt de neuro-chirurg professor Hfuhruhrer de jonge Dolorès aan. Door een hersenoperatie redt hij haar leven, waarvoor ze hem zo dankbaar is dat hij besluit met haar te trouwen. **22.25** Match 1, Sportmagazine. Aansl.: Uitslagen lotto en joker. **23.20-23.45** Weerbericht en laatste nieuws.

● *Laurel en Hardy in 'Fra Diavolo'. (België/TV 1 – 16.15 uur)*

België/Télé 21

16.00 Vidéothèque. **17.30** La merveilleuse histoire de l'automobile, documentaireserie over de auto. Afl. 4: 1940-1960. (herh.). **18.30** Le combat, documentaire over jongeren in de Londense wijk East End. (herh.). **19.30** Journaal met simultaanvertaling in gebarentaal, weerbericht en beursberichten. **20.00** Paul McCartney de Rio à Liverpool. **21.00** Journaal en weerbericht. **21.30** Des monstres attaquent la ville, Amerikaanse speelfilm uit 1954 van Gordon Douglas. In de woestijn van Nieuw Mexico vindt de politie een zesjarig meisje vlakbij een verongelukte auto. De FBI in de persoon van Robert Graham stelt een onderzoek in. **23.05-23.25** Coup de film, filmmagazine.

TV5

16.05 TV5 Infos. **16.15** Le match de la vie. **17.15** Génies en herbe. **17.45** Sentiers du monde. **19.00** Flash Infos TV5. **19.15** Clin d'oeil **19.25** Bonjour La France, Bonjour l'Europe. **19.30** Journal Télévisé Suisse. **20.00** Thalassa. **21.00** Journal télévisé et Météo. **21.35** Petit écran, grands romans. **23.15** Flash infos TV5. **23.25** Caractères. **00.40-01.10** Noël! Noël!

radio

Radio 1

Ieder heel uur nieuws. 7.07 TROS Nieuwsshow. (7.30 Nws.). 12.05 TROS kamerbreed. (NOS: 12.30 Nws. 12.55 Mededelingen t.b.v. land en tuinbouw). 13.10 TROS Aktua. 14.05 TROS Aktua sport. (17.05-18.10 TROS actua. 17.30 Nws.). 19.03 Coulissen. 19.30 Langs de lijn, sport en muziek. 22.03 Podium van de Nederlandse lichte muziek. 22.45 Man en paard extra. 23.06 Met het oog op morgen. 0.02 Damokles. 1.02-7.00 Niemandsland.

Radio 2

Ieder heel uur nieuws. 7.04-16.00 Help de Russen de winter door, met om 7.00 Inform. over de actie en de situatie in de Sovjet-Unie; 12.00 Speciale editie Spijkers met koppen; 14.00 Robert ten Brink en Jan Rietman presenteren een rechtstreeks programma met Nederlandse artiesten. 16.04 Zin in muziek. 17.04 Glas in lood. 18.04 Levenslief en levensleed. 19.03 KRO's Country time. 19.30 In de ruimte van de psalmen. 20.03 Jazz uit het historisch archief. 20.30 NOS Jazzgeschiedenis. 21.00-7.00 Zie Radio 1.

Radio 3

Ieder heel uur nieuws. 7.04 Rabarbara. 8.04 Drie voor negen. 9.04 Gospelrock. 10.04 Popsjop. 12.04 Paperclip. 14.04 Popstation. 16.04 NCRV-zaterdag-sport. 18.04 De avondspits. 19.03 Paperclip-radio. 21.03 Crossroads. 23.03-24.00 Late date.

Radio 4

7.00 Nws. 7.02 Mooi zo... 8.00 Nws. 8.02 Wakker worden... 9.00 Pick-up. 10.00 Caroline. 11.00 Kurhausconcert. Muz. voor cello en piano. 12.00 Muziek voor miljoenen. 13.00 Nws. 13.02 Veronica klassiek: Radio Filh. Ork. met trompet. 14.39 Veronica Kamermuziekserie 89/90: Muziek voor traverso, viola da gamba en klavecimbel. 15.23 Nieuwe grammofoon- en compactplaten. 16.00 Lang leve de opera! 18.00 Nws. 18.02 Avondstemming, met om 19.09 De liederen van Franz Schubert. 20.00 Nws. 20.02 KRO-Klassiek op zaterdagavond, met om 20.02 Brandenburgse conc. van Bach; 21.00 Liederenprogramma Russische componisten; 22.00 Orgelrubriek; 22.20 Laudate. 23.00-24.00 KRO literair: Camera obscura.

Radio 5

6.30-6.50 Scheepv.- en marktber. en uitgebreid weerber. 9.00 Nws. 9.02 NOS Sportief. 9.25 Waterstanden. 9.30 Werken aan werk. 10.00 Onder de groene linde. 10.15 Muzikale fruitmand. 11.15 Tijdseinthema. 12.00 Nws. 12.05 Meer dan een lied alleen...! 12.44 EO-Metterdaad hulpverlening. 12.45 Vragen naar de weg. 13.00 Nws. 13.10 Hallo Nederland. 13.30 Opo doro (Open deur). 14.00 Vijf op 5. 17.00 Licht en uitzicht. 17.45 Postbus 51, Nederlandse Antillen en Aruba. 17.55 Mededelingen en Schippersberichten. 18.00 Nws. 18.10 Iyi haberler (Goed nieuws). 18.25 Kayen Rasja (Er is hoop). 18.40 Hoda al-islam. 19.00 Nieuws en actualiteitenrubriek in het Turks. 19.30 Nieuws en actualiteitenrubriek in het Turks. 19.30 Nieuws en actualiteitenrubriek in het Marokkaans en Berbers. 20.15 Nieuws en actualiteitenrubriek in het Chinees. 20.30 Laat ons de rustdag wijden. 21.14 EO-Metterdaad hulpverlening. 21.15 Reflector. 21.35 Deze week. 22.00-23.00 Zaterdagavond-uur.

Omroep Limburg

9.03 Postbus 94. Muziek op verzoek. 10.03 De onderstroom. Magazine met culturele onderwerpen. 12.03 Het evenement. Het muziekleven in Limburg. 17.03 Limburg aktueel. Nieuws en aktualiteiten. 17.15-18.00 Vrij spel. Pop in Limburg.

België/Radio 2

06.00 Nieuws. 06.05 Welkom weekend met om 06.30, 07.00, 07.30 en 07.45 Nieuws en in het spionnetje. 08.00 Nieuws. 08.10 Ochtendkuren met Somers en Verschueren. Ontbijtshow met amusement en lichte informatieve bijdragen. 10.00 Nieuws. 10.03 De zoete inval. Spelprogramma met Luc Appermont en drie bekende Vlamingen. 11.30 De Vlaamse top tien. 12.00 Top 30 (13.00 Nieuws). 14.00 Radio Rijswijck. Swingend entertainment voor iedereen. 17.00 Nieuws. 17.05 Fris van Lefever (18.00 Nieuws). 20.00 Hartelijk. Romantische muziek met herinneringen van luisteraars (22.00 Nieuws en lotto-uitslagen). 23.30-06.00 Nachtradio met nieuws om 24.00 uur.

België/BRF

06.35 Radiofrühstück. (+ Spiel 'Glückstreffer'). 06.45 Wunschkasten. 07.05 Adventskalender. 07.45 Veranstaltungskalender. 08.30 Besinnliche Worte. 09.05 LP-Markt. 10.00 'Hit oder Niete'. 12.00 Musik bei Tisch (12.15 Veranstaltungskalender). 12.45 Im Brennpunkt. 13.00 Hitparade. 16.05 Contra-Re Jugendmagazin. 17.05 Forum Kulturmagazin. 18.10 BRF - Aktuell. 18.35 Freie Tribüne. 18.45 Evangelium in unserer Zeit. 19.00 Saturday Night Rock show. 21.05 Lottozahlen.

Luxemburg/RTL

06.00 Guten Morgen Deutschland. 09.00 Beste Grüsse aus Hollywood. 10.00 RTL Live dabei. 13.00 Wünsch dir was. 15.00 Der Sportshop. 18.00 Dance-Party. 02.00-06.00 Kuschelrock.

WDR 4

04.05 Radiowecker. 06.00 Nachrichten und Wetter. 06.05 Morgenmelodie. 07.55 Morgen Andacht. 08.00 Nachrichten. 08.07 In unserem Alter. 09.00 Nachrichten und Wetter. 09.05 Musikpavillon. 12.00 Nachrichten und Wetter. 12.05 POP-report. 14.00 Nachrichten und Wetter. 14.07 Orchester der welt. 15.00 Café Carlton. 17.05 Fünf Uhr Tee. 19.05 Abendmelodie. 20.00 Nachrichten und Wetter. 20.05 Samstagskonzert. 22.00 Nieuws en weer. 22.05 Musik zum träumen. 22.30-04.05 ARD-Nachtexpress.

Op 5 december 1990 is onder nummer 014944 in het huwelijksgoederenregister ter griffie van de Arrondissementsrechtbank te Maastricht ingeschreven de akte van huwelijkse voorwaarden staande huwelijk tussen de echtelieden J.M.G. Konings en E.M.J. Konings-Dirks, beiden wonende te Geleen.
Mr. A.H.G. Wagemans, notaris te Geleen

KERKRADE

[illegible] notarissen mr. H.J.M. van de Weijer & mr. C.J. Leusink te Heerlen, zullen op donderdag 20 december 1990 om 14.00 uur in café „A Jenne Sjlaagboom", Markt 53 te Kerkrade, in het openbaar ex art. 1223 lid 2 B.W. bij opbod en afslag, in één zitting, verkopen:
Gemeente Kerkrade:
[illegible] fabrieksgebouw met parkeerruimte en bedrijfsterrein, gelegen aan de Langheckweg 26 (industrieterrein [illegible]), kadastraal bekend als gemeente Kerkrade, sectie A nr. 5802 ged., groot circa 65 are.
[illegible] gebouw:
[illegible] 4 kantoorruimten, keuken, kantine met waaggelegenheid, toiletgroep, alles voorzien van c.v.; 3 fabriekshallen, voorzien van elektro-rolpoorten (totale oppervlakte 575 m2).
Aanvaarding:
[illegible] uur, na betaling van de koopprijs, hetwelk dient plaats te vinden op uiterlijk 31 januari 1991.
Algemene voorwaarden:
Op deze veiling zijn de „Algemene Veilingvoorwaarden Onroerend Goed 1987", vastgesteld door de Koninklijke Notariële Broederschap, van toepassing, met inachtneming van de wijzigingen en aanvullingen vermeld in de akte van veiling.
[illegible]
[illegible] na afspraak met het notariskantoor.
Inlichtingen:
Ten kantore van voornoemde notarissen: Akerstraat 136a te Heerlen, tel. 045-714428.
[illegible] dienen ter veiling een bewijs van hun financiële gegoedheid over te leggen.

ederland 1

0-13.05 **Nieuws voor doven en chthorenden.**
5 **Algemene Loterij Nederland.** kendmaking van de 6e trekking r girorekeninghouders.
5 **Penelope Jamieson, bisschop n Dunedin.** Portret van de eerste uwelijke bisschop in de Anglicaan-kerk van Nieuw-Zeeland.
5 **■Een verhaal van twee ste-n.** Engelse speelfilm uit 1958 van lph Thomas. Met: Dirk Bogarde, rothy Tutin, Cecil Parker, e.a. Tijns de nadagen van de Franse Reutie wordt de gedesillusioneerde vocaat Sydney Carton verliefd op fraaie Lucie. Als haar echtgenoot gens spionage wordt veroordeeld de guillotine, besluit Sydney om, liefde voor Lucie, zijn plaats in te nen.
0 **Lekker weg... in Gouda.**
0 **●●Journaal.**
5 **KRESJ.** Kiekeboe, gevarieerd uterprogramma.
5 **Oren van je kop.** Afl.: Vies.
5 **Hills End.** Afl. 5. Pauls poging de stier dood te schieten mislukt. ich vertelt wat er met Miss Godwin gebeurd en het lichaam van Frank bias wordt ontdekt onder een ijzeplaat.
1 **Hotel Amor.** Afl. 3. Als pa en ma n nachtje weg gaan hebben de kinren het rijk alleen...
6 **Zalige liefdes-lijn.** Oproepen ergenomen van Radio 3.
0 **●●Journaal.**
5 **Waku Waku.** Spelprogramma.
5 **Zondagavond met Van Willinburg.**
2 **Ook dat nog.** De absurde promen van kijkers.
8 **De Hollywood connection.** m- en tv-quiz met Carl Huybrechts.
5 **Brandpunt.** Actualiteitenmagae.
0 **Inspecteur Dalgliesh.** Misdaadserie. De jonge secretaresse Brenda Pridmore wordt weer met een moord geconfronteerd: dit keer in de kapel. Dalgliesh voert een wanhopige strijd tegen de klok om de koelbloedige moordenaar te ontmaskeren.

● *Carolien van de Berg en Karen van Holst-Pellekaan in 'De freules'. (Nederland 2 – 10.00 uur)*

23.55 **Adventsoverweging.** Schilderij van Jeroen Bosch: De aanbidding der wijzen.
00.00-00.05 **●●Journaal.**

Nederland 2

VPRO
09.00 **Babar de olifant.** Afl.: Het concert.
09.25 **Peter Papier.** Afl.: De busrit.
09.40 **Tot 8 van 80.** Collage van ontmoetingen.
09.50 **Geheim gebied.** Josefientjeland.
10.00 **De freules.** Afl. 1: Het testament. Twee zusters, Adèle en Thérèse wonen samen met hun huisknecht Henri in een oud vervallen landhuis, waar de tijd stil lijkt te staan.
10.35 **Rembo & Rembo II.**
11.00 **Reiziger in muziek.** Muziekmagazine.
12.00-12.30 **Voetbal plus.** (TROS).
13.00-13.05 **Nieuws voor doven en slechthorenden.**
14.30 **Cosi fan tutte.** Opera van Mozart, uitgevoerd door een orkest o.l.v. Craig Smith.
18.00 **Margreet Dolman begrijpt het.** Praatprogramma met Paul Haenen.
18.30 **Johnny.** Talkshow met Johnny Kamperveen.
19.00 **(TT) Lava.** Humorserie.
19.30 **Onrust!** Vanavond: Portret van de fotografe Cleo Campert.
20.00 **(TT+●●) Journaal.**
20.10 **Van Kooten en De Bie's Keek op de week.**
20.32 **Jongens van de Witt.** Verkenningen in Nederland.
20.57 **Amnesty dossier.** AFR 44/013.
21.00 **Van Dis in de IJsbreker.**
22.00 **Diogenes.** Internationaal magazine.
23.00 **A bit of Fry and Laurie.** Comedyserie met Stephen Fry en Hugh Laurie.
23.30 **Amnesty dossier.** EUR 44/045.
23.33-23.38 **●●Journaal.**

Nederland 3

09.00-09.05 **Nieuws voor doven en slechthorenden.**
10.45 **Hoofdpijn te lijf.** Les 9.
11.00 **The book of signs.** De relatie
11.30 **Omrop Fryslan Edukatyf.** 30-er jierren (5).
12.00 **Het Capitool.** Discussieprogramma.
12.45-12.50 **Film hulpverleningswerk ICS.**
13.00-13.05 **Nieuws voor doven en slechthorenden.**
14.00 **Studio sport.** Tennis: Grand Slam te München.
17.50 **Nieuws voor doven en slechthorenden.**
18.00 **De coöperatie.** Opzet, structuur en werkwijze.
18.30 **Sesamstraat.**
18.45 **Studio sport.**
20.00 **●●Journaal.**
20.10 **Kenmerk.** Actualiteiten.
20.35 **Kanjers.** Serie. Afl. 5. (herh.).
21.05 **Werken aan werk.** Recreatie.
21.30 **Abandonados.** Straatkinderen in Ecuador.
22.10 **Bericht van de Wilde Ganzen.**
22.12 **Nagelaten betrekkingen.** Juris Vics na 45 jaar terug in zijngeboortestad Riga.
23.02 **Later.** Praatprogramma.
23.42 **●●Journaal.**
23.47-23.52 **Nieuws voor doven en slechthorenden.**

RTL 4

07.00 **Ochtendprogramma's.** Met o.a. Rete Mia.
08.00 **Telekids.** Presentatie Irene Moors.
11.00 **Ochtendprogramma's.** Met o.a. Buona Domenica.
13.00 **Hei kukelei.** Programma in het Luxemburgs.
15.45 **The Living Planet.**
16.15 **Operation Petticoat.** Comedyserie.
16.40 **Love Boat.** Serie.
17.30 **Skimagazine.**
18.00 **6 Uur nieuws.** Met Jaap van Meekren.
18.10 **Bios.** Ruud ter Weijden.
19.00 **Scrabble.** Spelletje met Bart Bosch.
19.10 **Full House,** Amerikaanse comedyserie.
19.30 **Avondnieuws en Weer.**
19.40 **Life goes on.** Serie met een mongoloïde jongen in de hoofdrol.
20.25 **Columbo.** Detectiveserie.
22.05 **Match.**
23.20 **Laatste nieuws.** Met Sander Simons.
23.30 **Dallas.** Serie
00.20 **Nachtprogramma's.** Met Rete Mia en Knossos.

RTL Plus

06.00 **Inspektor Gadget.**
06.20 **Im Land der Saurier.**
06.45 **Ein Herz für Wauzi.**
07.10 **Yogi Bär.** (herh.).
07.35 **Scooby Doo.** (herh.).
08.00 **Li-La-Launebär.**
09.35 **Die verzuberten Brüder.** Duitse jeugdfilm.
11.00 **Die Woche mit Geert-Müller-Gerbes.**
12.00 **Liv Ullmann.** Portret van deze actrice.
13.00 **Mein Vater ist ein Ausserirdischer.** Afl. Der erste Autounfall.
13.45 **Daktari.** Afl.: Judy und die Schatzsucher.
14.35 **Tanzen-Extra.** WK Rock'n Roll' Single.
15.30 **Weihnachten in den Bergen.** Kerstliederen gezongen door Marianne en Michael, Patrick Lindner, het Original Naabtal Duo e.a.
16.00 **■Der Vetter aus Dingsda.** Duitse speelfilm (1953) met Vera Molnar, Gerhard Riedmann, Grethe Weiser e.a.
17.45 **Kunst und Botschaft.**
17.50 **Musikrevue.** Met Frank Papke.
18.45 **RTL aktuell.**
NB: Vanaf 19.00 kan het avondprogramma worden gewijzigd in verband met de voetbalwedstrijd VfB Stuttgart – Eintracht Frankfurt.
19.10 **Ein Tag wie kein anderer.** Toeristische quiz over Namibië.
20.15 **Zärtlich, aber frech wie Oskar.** Duitse speelfilm (1980) met Heinz Eckner, Patricia Zenker, Regis Porte e.a. (herh.).
21.45 **Spiegel TV.**
22.15 **Prime Time-Spätausgabe.**
22.35 **Tutti Frutti.** Erotische spelshow.
23.35 **Kampf gegen die Mafia.** Afl.: Die Spur des Todes.
00.25 **Nachts, wenn das Blut gefriert.** Afl.: Todliche Eifersucht.
00.45 **Twilight Zone.** Bovennatuurlijke verhalen.
01.10 **Alfred Hitchcock presents.** Afl.: Wiedersehen nach Jahren.
01.35-01.40 **Aerobics.**

sr. clash over the will. **20.55** London's Burning. The new recruit, the incredibly enthusiastic Colin Parrish, continues to be the butt of the firefighter's jokes. **21.45** Spitting Image. The satirical show that pokes fun at poor, innocent defenceless people, who have lots of power and money. **22.10** Ski Sunday. **22.45** News and BFG Weather Report. **23.00-00.40** Sports review of 1990.

BBC Europe

09.40 Today's viewing. **09.45** Through the Garden Gate. **10.15** Advent Service. **11.00** Gevarieerde programma's. **11.50** You and '92. **12.25** A way with numbers. **12.50** Help your child with reading. **13.05** See Hear. **13.30** Country file. Agrarisch programma met gedetailleerde weersvoorspelling. **14.00** News Summary. **14.05** Arabia: sand, sea and sky. **15.00** Eastenders. **16.00** Scrutiny. **16.30** The making of a continent. **17.30** Olympia Horse Show. **18.15** Schofield's Europe. **18.45** Narnia Chronicles The silver chair. **19.15** Lifeline. **19.25** News and weather. **19.40** Songs of Praise. **20.15** You Rang M'Lord. **21.05** The 1990 sports review of the world. **22.45** News and weather. **23.00** Shoot the revolution.**00.30-01.05** Ski Sunday.

Eurosport

07.00 The hour of power. **08.00** Fun factory. **10.00** Trans world sport. **11.00** Europacup basketball voor heren. **12.00** Worldcup skien: Reuzenslalom voor heren vanuit Alta Badia, live.; Worldcup skien: Reuzenslalom voor dames vanuit Meringen, live.; IJssport: Ek curling vanuit Lillehamar, Noorwegen; Worldcup skien, samenvatting vanuit Alta Badia en Meringen. **19.00** Motorsport. **20.00** Voetbal: Gouden wedstrijd WK '90: Italië - Argentinië. **22.00** Worldcup skien, samenvatting vanuit Alta Badia en Meringen. **23.00** Tennis. **01.00-02.00** IJssport: EK curling vanuit Lillehamar, Noorwegen.

Super Channel

07.00 The Mix. **11.00** Eurochart. **11.30** The Mix. **13.30** Hello Australia Hello Vienna. **14.00** The Mix. **15.00** It is written with George Vanderman. **15.30** Win, lose or draw. **16.00** Touristic Magazin. **16.30** E.R.F. **17.00** The Mix. **17.30** The World Tomorrow. **17.55** Weather Report. **18.00** Financial Times business weekly. **18.30** Russia Eleven. **19.00** Roving report. **19.30** Videofashion. **20.00** Spin. **20.55** Weather Report. **21.00** Touch and Go, followed by the late night mix.

MTV Europe

08.00 VJ Paul King. **10.30** Club MTV. **11.00** Week in Rock. **11.30** MTV's Braun European Top 20. **13.30** XPO. **14.00** VJ Maiken Wexo. **18.00** Week in Rock. **18.30** Saturday Life Night. **19.00** MTV's US Top 20 Countdown. **21.00** 120 Minutes. **23.00** XPO. **23.30** Club MTV. **00.00** Headbangers Ball. **02.00-07.00** Night videos.

CNN

07.00 News Update. **07.10** Moneyweek. **07.30** News Update. **07.40** Healthweek. **08.00** News Update. **08.10** Showbiz this Week. **08.30** News Update. **08.40** Science and Technology Week. **09.00, 09.30** Headline News Update. **09.40** The Big Story. **10.00** News Update. **10.10** Pinnacle. **10.30** World Business This Week. **11.00** News Update. **11.15** Larry King Weekend. **12.00** Update. **12.10** Showbiz this Week. **12.30** News Update. **12.40** Style with Elsa Klench. **13.00, 14.00, 14.30** Headline News Update. **14.40** Evans and Novak. **15.00, 15.30** Headline News Update. **15.40** Your Money. **16.00** News Update. **16.10** On the Menu. **16.30** News Update. **16.40** Newsmaker Sunday. **17.00** News Update. **17.10** CNN Travel Guide. **17.30** NFL Preview. **18.00** World Business This Week. **18.30** News Update. **18.40** International Correspondents. **19.00, 19.30** Headline News Update. **19.40** Moneyweek. **20.00** Futurewatch. **20.30** Headline News Update. **21.00, 22.00, 23.00, 23.30** CNN World Report. **00.00, 00.30** Headline News Update. **00.40** Inside Business. **01.00** News Update. **01.10** This Week in Review. **01.45, 02.00, 03.00, 03.30, 04.00, 05.00, 05.30, 06.00** Headline News Update.

uitsland 1

0 **Der Traum der Roten Kamer.** Afl. 24: Schlimme Vorzeichen ndigen Unheil an.
0 **Besuch bei Heinz Mack.**
0 **Kopfball.** Familiespel.
0 **(TT) Die Sendung mit der us.**
0 **øøPresseclub.**
5 **Tagesschau.** Met Wochenspiel.
0 **Programma-overzicht Eins us.**
15 **●●Capricen 7-16 van Pagani-** Alexander Markov, viool.
5 **Augsburger Puppenkiste.** ssfahrt.
15 **øøDegrassi Junior High.** Afl.: e Schulfete.
0 **A - Z Lifeshow.** Kindermagazie.
0 **Tagesschau.**
5 **Der grosse Zug nach Santa .** Amerikaanse speelfilm uit 1951 n Kurt Neumann. Met: Joel cCrea, Dean STockwell, Leon mes e.a. Het 14-jarige arrogante en rwende zoontje van een rijke Amekaanse magnaat wordt per ongeluk htergelaten in de woestenij.
20 **Pulverschnee und Perestroj-.** Nieuw Oostenrijks/Russisch winsportcentrum in de Kaukasus in eorgië.
00 **ARD-Ratgeber.** Geld, toeristiche tips.
30 **●●Vesperdienst vanuit St. exius in Neuss.**
00 **Tagesschau.**
05 **Wir über uns.**
10 **Sportschau.**
40 **(TT) Lindenstrasse.** Afl.: Abchied.
09 **Die Goldene 1.** De winnaars.
10 **●●Adventsliederen.** Chor van St. Aposteln uit Keulen.
15 **Weltspiegel.** Buitenlandrubriek.
50 **Sportschau-Telegramm.**
00 **(TT) Tagesschau.**
15 **●●ARD Sportgala '90.** Vanuit udwigsburg. Met o.a. Leo Sayer, aya con Dios, Stefan Waggershauen en Marcia Haydée. Presentatie: örg Wontorra en Werner Zimmer.
15 **Kulturweltspiegel.**
45 **Tagesschau.**
50 **Hundert Meisterwerke.** Kunstbeschouwingen.
00 **Leben um Preis.** Over medische vooruitgang in de baby- en kindergeneeskunde.
45 **Detektiv Rockford.** Afl.: Immer ärger mit Warren. Jim Rockford raakt in de problemen als hij de neef van zijn vriendin Beth Davenport probeert te helpen.
00.30 **Tagesschau.**
00.35-00.40 **Nachtgedanken.** Overpeinzing door Hans Joachim Kulenkampf.

Duitsland 2

09.30 **Protestantse adventsdienst.**
10.15 **Mosaik.** 1. Het Bergell-landschap aan de Italiaans/Zwitserse grens. 2. Familiespelen.
11.00 **Debüt mit Tradition.** Uitreiking Aspekte-Literaturpreis.
12.00 **●●Das Sonntagskonzert.** Glory, Glory Halleluja, spirituals en gospels.
12.45 **Heute.**
12.47 **Blickpunkt!**
13.15 **Damals.** Oude weekjournaals.
13.30 **Siebenstein.** kinderserie.
13.55 **Charlie Brown und Snoopy Show.** Tekenfilm.
14.15 **Hals über Kopf.** Jeugdserie. Afl.: Stadtgeflüster.
14.45 **Umwelt.** Milieumagazine.
15.15 **Heute.**
15.20 **Kunstrijden op de schaats.** Duitse kampioenschappen.
17.50 **Aktion Sorgenkind.**
18.00 **●●Lieder zum Advent aus Budapest.**
18.10 **ML - Mona Lisa.** Vrouwenmagazine.
18.50 **Programma-overzicht.**
19.00 **Heute.**
19.10 **Bonn direkt.** Actualiteiten.
19.30 **Die Knoff-hoff-Show.** Populairwetenschappelijke serie.
20.15 **Fröhliche Erbschaft!** Komedie van Hans-Jürgen Tögel. Met: Horst Bollmann, Wolfgang Preiss, Veronika Fitz e.a.
21.45 **Heute.** Sport am Sonntag.
22.10 **●●Schwanensee.** Ballet van Tsjaikovsky, uitgevoerd door het Symfonie-Orkest van de Deense Omroep.
00.00 **(TT) Ein alter Haudegen.** Misdaadfilm. Ondanks het feit dat meerdere getuigen zweren dat de antiekhandelaarster Frau Haysen een moord gepleegd heeft, wil commissaris Peter Bruckner het niet geloven.
00.50 **Heute.**

Duitsland 3 WDR

09.00 **Cursus Engels. Les 12.**
09.30 **Informatie over cursussen.**
10.00 **Maatschappijleer. Les 12. (herh.).**
10.30 **Psychologie. Les 12. (herh.).**
11.00 **Sehen statt Hören.** Weekmagazine voor doven en slechthorenden.
11.30 **Programma voor Grieken, Spanjaarden en Joegoslaven.**
12.30 **Tele-Akademie:** De relatie tussen taal en dichtkunst.
13.15 **Japan.** Serie. Eine gute Adresse.
14.00 **Dressuurfestival te Essen.**
14.30 **Portret van een familie op Kreta.**
15.00 **■Der grosse Diktator.** Speelfilm (1940) met Charles Chaplin, Paulette Goddard, Jack Oakie e.a. (herh.). De barbier Charlie weet door zich als fascist te verkleden te ontsnappen uit het getto.
17.00 **Mozart.** Documentaire over deze componist.
18.00 **Ferien mit Silvo.** Afl. 7: Für immer Brüder.
18.29 **Programma-overzicht.**
18.31 **Von Himmel hoch...**Reportage over het geloof in beschermengelen.
19.00 **Aktuelle Stunde.** (19.30-19.45 Sport im Westen).
20.00 **■Jahrgang '45.** Oostduitse speelfilm uit 1966. Al en Li zijn verliefd op elkaar, maar kunnen niet met elkaar leven.
21.36 **West 3 aktuell.**
21.45 **Schmidteinander.** Kerstshow met Harald Schmidt.
23.15 **Doppel-Kopf.** Talkshow.
00.15 **Finaang, korte experimentele film van B.A. Wozniak.**
00.40 **Laatste nieuws.**

● *De Knoff-Hoff-Show wordt gepresenteerd door Ramona Leiss en Joachim Bublath. (Duitsland 2 – 19.30 uur)*

Duitsland 3 SWF

08.00 **Zie Duitsland 3 WDR.**
13.15 **Duits Aids-congres 1990.**
14.30 **Wien, du Stadt meiner Träume.** Oostenrijkse speelfilm (1957) van Willi Forst. Met: Hans Holt, Erika Remberg, Paul Hörbiger e.a. Koning Elexander I van Albanië en zijn dochter Sandra zijn in Wenen op bezoek als hij afgezet wordt. Hij gaat echter niet bij de pakken neerzitten en gaat werken als chauffeur.
16.10 **Hobbythek.** Huidcrèmes.
16.55 **Krokodil, Adler, Storchenbein.** Modeltreinen.
17.15 **Die Welt der Düfte.** Afl. 9 Mode und Trends.
17.30 **Programma-informatie.**
17.32 **Toeristisch magazine.**
18.15 **Wettlauf zum Pol.** Over de ontdekking van de Zuidpool.
19.00 **Abenschau Blick ins Land.**
19.30 **Spelprogramma over de Europabrug.**
20.15 **Benefiet kerstconcert.** Voor jeugdige hartpatiëntjes. M.m.v. Julia Migenes, Grace Bumbry, Nicolai Gedda e.v.a.
21.45 **Südwest aktuell - Neues.**
21.50 **Flutlicht.** Sportmagazine.
22.45 **Prominenz im Renitez.** Presentatie: Achim Krausz.
00.00 **Laatste nieuws.**

RAI UNO

07.00 **Gevarieerd ochtendprogramma.**
10.50 **Santa Messa.**
11.55 **Parole e vita.**
12.15 **Linea verde.**
13.30 **TG L'una.**
13.30 **TG1 notizie.**
14.00 **Domenica in.**
19.50 **Che tempo fa.**
20.00 **Telegiornale.**
20.40 **Dal tendastrisce di roma.**
22.20 **La domenica sportiva.**
00.00 **TG1 notte, che tempo fa.**
00.20 **Sesso, peccato e castita.**

SAT 1

08.05 Familie Feuerstein. **08.30** Fantasy Island. **09.20** Teletip Kochen. Aansl. Horoskoop. **09.30** Music News. **10.00** Auf und davon. **10.25** So gesehen. **10.30** SAT.1 Sport. **11.00** Tennis Grand Slam Cup. **12.45** Familie Feuerstein. **13.10** Ein schwieriges Mädchen, jeugdfilm. **14.00** Weihnachtsmarkt. **14.10** Teletip Erziehung. **14.20** Tier und Wir. **14.45** Tennis Grand Slam Cup, finale. **18.45** SAT.1 Blick. Aansl. SAT.1 Wetter. **19.05** Detektei mit Hexerei. **20.00** Mädchenjahre einer Königin, speelfilm uit 1954 met Romy Schneider en Paul Hörbiger. **21.50** SAT.1 Blick. **22.00** Talk im Turm. Talkshow. **23.15** Liebe auf der Flucht. Komedie. **00.45** Detektei mit Hexerei. (Herhaling.) **01.35-01.40** Programmvorschau.

SSVC

11.00 Inset. **11.30** Children's SSVC: Nellie, the elephant. **11.45** The Jetsons. Another hi-tech, high jinks cartoon with the funniest family of the future. **12.05** A week in politics. **12.45** The Chart Show. Non stop videos from the top ten singles. **13.35** Sportsmasters. **14.00** News and weather. **14.10** Songs of praise. Special gospel edition from the new Testament Assembly Church in Tooting. **14.45** Family Fortunes. **15.10** Star Trek the next generation: Too Short a Season. **15.55** Football. Leeds - Everton. **18.00** Schofields Europe. **18.30** Eastenders. **19.30** News and weather. **19.35** Catchphrase. The hi-tech puzzle game. **20.00** Howard's Way. In Bermuda Charles and Hudson

België/TV 1

0.00 **Samson.** Met de tekenfilms Bolke de beer, Yakari, Foofur en Babar. Item: De kangoeroe.
0.00 **Eucharistieviering vanuit Gent.**
1.00 **De zevende dag.** Praatcafé. Om 11.00 De week in beeld. 11.15 Confrontatie. 12.00 Zeven op zeven. 12.45 Sportoverzicht.
3.00-13.45 **Sunday Proms.** Barbara Hendricks zingt in de festivalhal in Gent zes volksliederen van Beethoven en zes Russische liederen. Ze wordt daarbij begeleid door Staffan Schja (piano), Arve Tellefsen (viool) en Franz Helmerson (cello)
4.45 **Asterix en de helden.** Tekenfilm.
6.05 **Schoolslag.** Spelprogramma voor scholieren vanuit de sporthal Runkst te Hasselt.
6.45 **Het pleintje (14).** Vlaamse serie.
7.25 **Homelook.** Lifestylemagazine.
7.45 **Draaimolen.** Goudlokje en de drie beren/Draken bestaan niet.
7.55 **Nieuws.**
8.00 **Tik Tak (200).** Serie.
8.05 **Van Pool tot evenaar.** Estremadura.
9.00 **Sportweekend.**
19.25 **Mededelingen, programma-overzicht.**
19.30 **Nieuws.** Verkeerstip en Alcoholcampagne.
19.45 **Sportweekend.** (Vervolg).

● *Sunday Proms met Barbara Hendricks and Friends. (België/TV 1 – 13.10 uur)*

20.15 **Dossier Verhulst.** Serie. Oscar Verhulst vindt het maar niets dat Eric zich met Lucy's vermogen bemoeit.
21.05 **Koningin Fabiola.** Koning Boudewijn en koningin Fabiola zijn 30 jaar getrouwd. Gisteren werd de koningin gehuldigd op de Heizel.
22.00 **I.Q.** Quiz met Herman van Molle.
22.30 **Vandaag.**
22.50 **Oorden van illusies.** Vandaag: Jeruzalem.
23.20-23.30 **Coda.** Plastische kunsten: De tijger, van Franz Marc.

België/TV 2

Geen uitzending.

België/RTBF 1

10.30 La pensée socialiste. **11.00** Protestantse kerkdienst. **12.00** Faire le point. **13.00** Nieuws. **13.25** Culturele agenda. **14.05** Le roi mystère, serie. **15.05** Fabiola, portret van de Belgische koningin. **16.00** North and South. **17.35** Spelprogramma voor middelbare scholieren. **18.10** Tekenfilms. **18.30** Sportprogramma. **19.30** Journaal. **20.05** Billets doux, spelshow. **21.20** I know my first name is Steven. Serie. Ondanks dat Kay en Del Stayner moeite hebben het hoofd boven water te houden, omringen zij hun vijf kinderen met liefde en zorg. **22.55-23.20** Laatste nieuws.

België/Télé 21

17.35 Popconcert met Paul McCartney. **18.30** Cultureel magazine. **19.30** Journaal in gebarentaal. **20.00** ■Le voyage du père, Franse speelfilm uit 1966 met Fernandel, Lilli Palmer, Laurent Terzieff e.a. Quantin vertrekt uit zijn dorp naar Lyon om zijn dochter Marie-Louise op te halen die in een sjieke kapsalon werkt en al jaren niet thuis is geweest. **21.25** Laatste journaal. **21.55** Weekend sportief. **22.50-23.30** Twee korte films over kunst.

TV5

16.05 TV5 infos. **16.15** Viva. **17.15** L'école des Fans. **18.00** Faut pas Rêver! **19.00** Flash infos TV5. **19.15** Clin d'oeil. **19.25** Bonjour la France, bonjour l'Europe. **19.30** Journal télévisé Belge. **20.00** Sept sur sept. **21.00** Journal Télévisé. **21.30** Temps présent. **22.35** Spécial cinema. **23.20** Flash infos TV5. **23.30** Magazine du cinema. **00.30-01.00** Carré noir.

radio

Radio 1

Elk heel uur nieuws. 7.02 Ontbijtshow (7.30 Nws.). 7.53 Ter overweging. 8.08 Groot nieuws. 9.03 De Verbeelding. 9.30 Overloop. 10.02 Wegwezen. 11.03 Ophef en vertier. (12.30 Nws). 13.08 Hier en Nu. 14.03 Langs de lijn, sport en muziek. (17.30 Nws.). 18.08 NOS Actueel. 19.02 Archie. 20.02 The bands. 21.02 The great American songbook. 22.02 New age magazine. 22.45 Man en paard extra. 23.05 Met het oog op morgen. 0.02-7.00 Nachtwacht.

Radio 2

Elk heel uur nieuws. 8.08 Vroege Vogels. 10.03 Tony van Verre ontmoet Coen Stork (2). 10.30 Cappuccino in de morgen. 10.50 Snotneus ahoy. 11.02 Muziek-mozaïek. 12.02 Cappuccino in de morgen, vervolg met om ca. 12.15 Marx Brothers' radioshow: Advocatenkantoor Flywheel, Shyster & Flywheel. 13.02 Radiojournaal. 14.02 Mezzo. 16.02 Het punt. 18.02 Album. 20.02 De sofa. 20.30 The great American songbook. 21.00-7.00 Zie radio 1.

Radio 3

Elk heel uur nieuws. 8.02 Heksennest, dorp der dorpen. 9.02 Zin in pop. 10.02 De wakkere wereld. 12.02 Miniparade. 13.02 Het weeshuis van de hits. 15.02 Hitweek. 16.02 Zalige liefdeslijn. 18.02 Tijd voor toen. 19.02 Pop-eye. 20.02 Studio 3 Aktueel. 21.02 Studio 3 Speciaal. 22.02 Concert Studio 3 Live. 23.02-24.00 Studio 3 Hubert on the air.

Radio 4

8.00 Nws. 8.02 Muziek voor beginners. 9.00 Musica Religiosa et Profana. 9.55 Programma-overzicht. 10.00 Eucharistieviering. 11.00 Vokalise. 13.00 Nws. 13.02 De Nederlanden. 14.00 Concert op de zondagmiddag, met om 14.15 Radio Filh. Orkest met cello. (In de pauze: Praten over muziek). 16.30 Diskotabel. 18.00 Nws. 18.02 Muziek uit duizenden. 19.00 Continu klassiek. 20.00 Nws. 20.02 Specialiteiten à la carte. 22.00 Kamerconcert. 23.00-24.00 Finale.

Radio 5

6.30-6.50 Scheepvaart- en marktberichten en uitgebreid weerbericht. 9.00 Nws. 9.02 Woord op zondag. 9.30 Te deum laudamus. 9.55 Waterstanden. 10.00 Kerkdienst. 10.48 Wilde Ganzen. 10.50 David. 11.00 De andere wereld van zondagmorgen. 12.00 Nieuws. 12.05 Het zwarte gat. (13.00 Nws.) 14.00 Radio Romantica. 16.55 Mededelingen en schippersberichten. 17.00 Kerkdienst. 17.58 Wilde Ganzen. 18.00 Nws. 18.10 Liturgie en kerkmuziek. 18.40 De onbekende Islam. 19.00 Nieuws in het Turks. 19.05 Nieuws in het Marokkaans Arabisch. 19.10 Nieuws in het Berbers. 19.15 Nieuws in het Chinees. 19.20 Suara Maluku. 19.55 Tambu. 20.30 Zorg en Hoop. 21.20-22.20 Medelanders Nederlanders.

Omroep Limburg

9.02 Postbus 94: Muziek op verzoek. 10.02 Trefpunt: interviews, discussies, live-muziek. 11.02 Sport. 12.02-13.00 Het concert: Concertserie Geleen. 18.05-19.00 Sport.

België/Radio 2

6.00 Nieuws. 6.05 Goede Morgen, morgen. (6.30, 7.00, 7.30 nieuws). 8.00 Nieuws en Lotto-uitslagen. 8.12 Relax. 9.00 Visum. Toeristisch programma. 10.00 Nieuws. 10.03 De pre-historie. 11.00 Oordegelijk. 13.00 Nieuws. 13.10 Hittentit. 14.00 Fiestag. 17.00 Nieuws. 17.05 Afgefloten (17.45 Nationale Voetbaluitslagen). 18.00 Nieuws. 18.10 Funiculi Funicula. 20.00 Vragen staat vrij (22.00 Nieuws). 23.30-6.00 Nachtradio (24.00, en 5.30 Nieuws.)

België/BRF

6.35 Fröhlicher Auftakt. 7.05 Adventskalender. 7.45 Veranstaltungskalender. 8.30 Glaube und Kirche. 9.05 Mundartsendung. 10.00 Volkslieder. 11.05 Schlagersouvenirs. 12.35 BRF-Sonntagsmenü. 14.05 Die deutsche Schlagerparade. 16.05 Domino – die Spielshow des BRF. 17.05 Sporttreff. 18.40 Seniorenfunk. 19.00 Wunschkonzert. 21.05 Sportresultate vom Wochenende

Luxemburg/RTL

2.00 Kuschelrock. 6.00 Sonntag-Morgen. 9.00 Ausgequetscht, Geert Müller Gerbes. 11.00 Hits der Woche, Top 30. 14.00 Sternstunden. 17.00 Endsport. Rückblick auf ein Wochenende voller Sport. 18.00 Classic-Hits. Die grossten Hits, die besten Oldies. 21.00 Je t'aime. 24.00-04.00 Nachtradio RTL Radio.

WDR 4

4.05 Radiowecker. 6.00 Nachrichten. 6.05 Morgenmelodie. 8.00 Nachrichten. 8.05 Volkstümliche Matinee. 10.00 Nachrichten. 10.05 Operette nach Wunsch. 12.00 Nachrichten. 12.05 Musik ist Trumpf. 13.00 Heimatmelodie. Folklore rund um die Welt. 14.00 Nachrichten. 14.05 Was darf es sein? 17.00 Der Tag um Fünf, Sing mit uns. 18.00 Nachrichten und Wetter. 18.05 Schellack-schätzchen. 19.00 Auf ein Wort, Abendmelodie. 20.00 Nachrichten. 20.05 Erinnerung (22.00 Nachrichten). 22.05 Musik zum Träumen. 22.30-4.05 ARD-Nachtexpress

● Sonja Barend: via een satellietverbinding met de laatste stand van zaken vanuit Moskou.

'De Uitdaging': ski-slalom als weddenschap

HILVERSUM – In de achtste en laatste aflevering dit seizoen van De Uitdaging krijgt Angela Groothuizen (30, ex Dolly Dots, Purper) eerste kerstdag opdracht om in 'echte sneeuw' voor een groep lichamelijk gehandicapten een officiële ski-slalom te organiseren. Zal het zangeres Angela lukken deze schier onmogelijke opdracht binnen een haast onmogelijk korte tijd te vervullen?

Voor elke Uitdaging, gebaseerd op het in Groot-Brittannië gemiddeld 11,5 miljoen kijkers trekkende Challenge Aneka van de BBC, moest de zich in een speciale jeep voortbewegende Groothuizen veelal binnen vier dagen een probleem oplossen of een sociaal-cultureel doel zien te verwezenlijken. Het succesvolle programma - een soort alternatieve vorm van liefdadigheid, waarbij de hulp van vrijwilligers, instanties en bedrijven onontbeerlijk is - geldt als het duurste op amusementsgebied, dat de AVRO ooit heeft gemaakt.
Dat komt vooral omdat gedurende het seizoen in feite acht speelfilms van ieder vijftig minuten zijn opgenomen. En ieder programma, waarvoor steeds twee dagen achtereen drie camerateams werden ingeschakeld bevatte volgens regisseur Jindra Markus, voorheen rechterhand van cineast Paul Verhoeven, ongeveer duizend shots. Per aflevering vergde dat vier weken montagetijd. De complete ploeg van De Uitdaging bestond uit 27 mensen.
Zangeres Angela Groothuizen werd voor De Uitdaging aangetrokken, omdat ze volgens Harry de Winter van ID-TV kan acteren, produceren ('Er moet veel worden geregeld'), motiveren en stimuleren. „De show is haar werkelijk op het lijf geschreven, want ze beschikt bovendien over stalen zenuwen en heeft een uitstekende lichamelijke conditie".

NOS over sluiting Limburgse mijnen

Van onze rtv-redactie

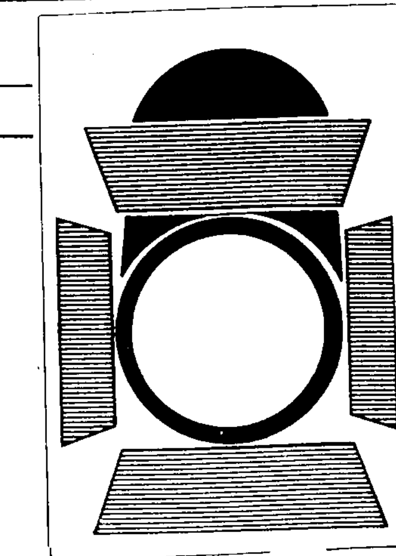
HEERLEN – Ook de NOS-televisie besteedt uitgebreid aandacht aan de sluiting van de Limburgse mijnen, nu vijfentwintig jaar geleden. Maandagavond is hierover in NOS-Laat (vanaf 22.30 uur op Nederland 3) een reportage te zien. Aan het woord komen dan ook vader Piet (69) en zoon Sjef (44) Jonker uit de Dorpsstraat 21 in Nieuwenhagen-Landgraaf, die beiden in de mijnen hebben gewerkt.
Voorts brengt de NOS dinsdagavond om 20.25 uur (óók op Nederland 3) een bijna anderhalf uur durende documentaire van Eugène van den Bosch over het verval van de Limburgse mijnstreek. Deze film (al eerder besproken op onze filmpagina van vrijdag 30 november) kreeg als titel 'Afstand van de berg' - vertellingen uit de mijnstreek.

● Willeke Alberti komt vanuit het Belgisch-Limburgse Eksel naar Hilversum voor de tv-marathon.

● Robert Long vanavond voor een keertje niet als quizmaster van 'Tien voor Taal', maar weer als zanger.

Willeke bij Tineke

HILVERSUM – Willeke van Ammelrooy en Marco Bakker zijn op deze zaterdagnamiddag (vanaf 17.30 uur) de kookgasten in het RTL 4-programma 'Tineke'. In de keuken bereiden ze, samen met Astrid de Nooy, een van hun favoriete gerechten.

Kerstconcert op tv met Hans Scheijen

Van onze rtv-redactie

SIMPELVELD – Bas-bari[...] Hans Scheijen uit Simpelveld [...] opnieuw meewerken aan [...] Doelen Kerstconcert 1990 in R[...]terdam. De Evangelische O[...]roep brengt dit gebeuren volg[...] de week donderdag 20 decem[...] vanaf 21.30 uur uitgebreid op[...] via Nederland 1. Behalve Ha[...] Scheijen werken aan dit ke[...]concert mee de koren Deo Ca[...]mus en Song of Praise uit Rot[...]dam, Femmy van der Weg ([...]praan), Jan van Weelden (org[...] Loek van der Leeden (piano) [...] een groot orkest onder leid[...] van Arie Pronk.

Vandaag actie 'Help de Russen de winter door'

Tv-marathon met topamusement

Van onze rtv-redactie

HEERLEN – Astrid Joosten, Peter Jan Rens en Paul Witteman van de VARA zijn de centrale presentatoren van de omroepactie voor de Russen, die zich op deze zaterdag afspeelt. Behalve informatie biedt de actieavond ook zeer veel amusement. Robert Long, Anita Meijer, Marco Bakker, Gerard Cox, Willeke Alberti, Linda de Mol en Gilbert Bécaud zorgen voor speelse onderbrekingen.

Medewerkers van alle omroepen (inclusief Tineke de Nooy van RTL 4) doen mee aan de radio- en televisieactie 'Help de Russen de winter'. Die hulp hoeft niet alleen uit voedsel te bestaan, want er is ook veel vraag naar medicijnen.

Sonja Barend, die al enige tijd met haar team in Moskou verblijft, zal in vijf 'blokjes' van tien minuten live in actie komen vanuit het Huis van Journalisten te Moskou. Zij zal onder meer praten met Russen, die Nederlands spreken, over het leven en de situatie in de Sovjet-Unie.

Voorts biedt de televisie-actie lijnverbindingen met Kees Jansma, die verslag doet van de wedstrijd PSV-FC Zwolle, met Erik de Zwart bij een concert van BZN, met Henriëtte van Laan bij een concert van het Byzantijns Mannenkoor in Hoorn en met Martijn Krabbé bij de Night of the Proms (met Jaap van Zweden), in Apeldoorn. Het programma begint en eindigt met het nummer Winter in Moskou, gezongen door Angela Groothuizen en Linda de Mol, op cello begeleid door Alexander Chramoesjin, de 10-jarige Russische jongen, die onlangs het strijkersconcours in Rotterdam won.

Wat betreft het informatieve gedeelte worden er reportages uitgezonden die een team van Achter het Nieuws maakte in Leningrad en Moskou. Paul Witteman zal in de studio verschillende deskundigen, politici en betrokkenen bij de actie interviewen. Een telefoonpanel, bestaande uit de onvermijdelijke 'bekende Nederlanders', beschikt over honderden lijnen en zal de hele avond giften in ontvangst nemen.

Radio

De radio is op deze zaterdagochtend al vanaf zeven uur in touw met als centrale presentatoren Felix Meurders en Pieter Jan Hagens. De radio-actie wordt gevoerd via Radio 2 en duurt tot vanmiddag vier uur. De televisieactie vindt straks van 19.20 uur tot 00.30 uur op Nederland 1 in zendtijd van de VARA. Volgens Vara-voorzitter Van Dam gaan maandag na de hulpactie de eerste voedseltransporten weg. In januari volgt de medische hulp. De VARA wil geen streefbedrag noemen. Bij de hulpverlening wordt prioriteit gegeven aan kinderen, bejaarden en mensen die onder de minimum-grens leven.

Driehonderd maal Kamerbreed

Van onze rtv-redactie

HILVERSUM – Kamerbreed, het politieke radioprogramma van de TROS, wordt vandaag (zaterdag) voor de driehonderdste keer uitgezonden. Sinds de start van het programma zijn 900 politici, topmanagers en vertegenwoordigers uit het bedrijfsleven in Kamerbreed te gast geweest. De TROS heeft ook eens uitgerekend wat er in al die jaren aan drank en gebak doorheen is gegaan: 15.000 appelpunten, 25.000 koppen koffie en 10.000 andere drankjes.
Gedurende de eerste jaren kwam het programma uit dorpshuis De Dobber in Kortenhoef. Daarna ontving de TROS politici en publiek in restaurant la Provence in Laren. De laatste jaren is het TROS-restaurant in Hilversum de vaste plek. Het uitgangspunt van het programma is al die jaren hetzelfde gebleven: het informeren van een brede groep luisteraars over politieke ontwikkelingen en thema's.
Het programma wordt morgen gepresenteerd door het vaste duo Gerrit van der Kooy en Caspar Becx. (Vandaag, Radio 1, 12.07 uur).

● Joanna Johnson als Caroline Spencer in 'Bold and Beautiful', als serie, ook bij RTL 4 een blijvertje.

Méér Nederlandstalige programma's en series

RTL 4 in nieuwe jaar al vanaf 13.00 uur

Van onze rtv-redactie

HEERLEN – Vanaf woensdag 2 januari gaat RTL 4 opwerkdagen, al om 13.00 uur van start met Nederlandstalige of ondertitelde programma's. Op zaterdag en zondag brengt het commerciële station, in het nieuwe jaar, al vanaf 08.00 uur 's morgens tot na middernacht op het Nederlandstalig publiek gerichte programma's. Alleen het zondagse magazine, in het Luxemburgse taal, 'Hei Elei Kuckelei' (tussen 13.00 en 15.00 uur) blijft bestaan.

Kerst

De middagprogrammering op werkdagen (met onder andere 'The Bold and Beautiful', 'The Edge of Night', 'As the World Turns' en 'Telekids') wordt met ingang van 1 januari uitgebreid met de Australische serie 'Sons and Daughters'. Voorts wordt, tijdens de middaguren, per dag een aantal wisselende series herhaald.

Eerder liet RTL 4 al weten op zondag te komen met het cultuurprogramma 'Studio Rembrandt' (dat gepresenteerd zal worden door Jeroen Pauw) en, vanaf februari, met een politiek magazine. Op zaterdag wordt de programma-uitbreiding gerealiseerd door de series 'Katts and Dog', popprogramma's en klassieke speelfilms.

Overigens zal RTL 4 al tijdens [...] kerstdagen gedurende een gro[...] deel van de dag Nederlandstali[...] of ondertitelde programma[...] brengen. Het commerciële st[...]tion tracteert de kinderen, [...] deze periode, bovendien elk[...] dag tussen 07.00 en 09.00 uur, [...] extra afleveringen van 'Tel[...]kids'. Daarnaast zijn ook klassi[...]ke musicals, zoals 'Ziegfeld Fo[...]lies', 'Gigi' en 'The Bandwago[...] te zien.

Bekende Nederlanders bij Ted de Braak

Van onze rtv-redactie

HEERLEN – In een speciale aflevering van Ted's Familiespelshow plaatst Ted de Braak Oudejaarsavond drie gezinnen van bekende Nederlanders voor een aantal dilemma's. Deelnemers zijn Frieslands Commissaris van de Koningin Hans Wiegel, zijn vrouw Marianne en hun twee kinderen Eric en Marieke; acteur John Leddy, diens vrouw Janig en hun dochters Rixt en Roosmarijn en tv-presentator Fred Oster met zijn vrouw Jennifer, zoon Joris en dochter Anne.

De vragen die de kinderen, alle in leeftijd variërend van dertien tot zestien jaar, worden voorgeschoteld, hebben veelal een link met Oudejaarsavond en de sfeer daaromheen. Zanger Benny Neyman brengt in de Familiespelshow (om 19.15 uur op Nederland 1) samen met presentator Ted de Braak een medley ten gehore, begeleid door het vaste orkest, de Bob East Show Band. Voor het optreden van het muzikale gezin tekent op Oudejaarsavond de familie Krol uit Oudwoude (Friesland). Deze trad ook al op in de eerste aflevering van het programma en vertolkte toen een a capella nummer. Door de vele positieve reacties en het feit dat de 'Krollen' over een liefst 25 leden tellend familiekoor beschikken, togen zij nogmaals naar de studio om gezamenlijk van zich te doen horen.
Tot slot is de Volendamse popgroep BZN van de partij met (als muzikale ondersteuning) het kinderkoor De zangertjes van Volendam. Het lied dat zij zingen is getiteld Iedereen heeft zo zijn wensen. Dit is overigens het enige Nederlandse nummer dat BZN ooit heeft gemaakt en gezongen.